Raftul Denisei

John Updike

Întoarcerea lui Rabbit

roman

HUMANITAS fiction

JOHN UPDIKE

Întoarcerea lui Rabbit

Rabbit Redux, 1971

Traducere din engleză şi note de
GEORGE VOLCEANOV

EDITURA
HUMANITAS
fiction

2008

LT.-COL. VLADIMIR A. ŞATALOV:
Mă-ndrept fix către racord.

LT.-COL. BORIS V. VOLINOV, COMANDANTUL NAVEI SPAŢIALE SOIUZ 5:
Uşurel, nu aşa brutal!

COLONEL ŞATALOV:
Mi-a luat ceva timp să vă găsesc, dar acum v-am prins.

I.
Papsi/Mami/Luna

La ora patru fix, din micuţa tipografie se ivesc oameni cu feţele palide, o clipă ai zice că-s nişte spectre, clipesc până ce lumina zilei învinge haloul dat de lumina ternă dinăuntru, care se agaţă de ei. Iarna, la această oră, Pine Street este întunecată, negura se pogoară devreme din munţii care atârnă deasupra lâncedului oraş Brewer. Acum însă, pe timp de vară, şi bordurile de granit împestriţate cu mică, şi casele cu pereţi comuni, deosebindu-se unele de altele prin placajul neuniform, în culori vii, şi micuţele verande pline de viaţă, cu jardiniere frumos ornamentate, şi navetele gri de sticle de lapte, şi copacii *ginkgo* plini de funingine, şi maşinile care se coc la soare, parcate lângă bordură, tresar sub strălucirea ce aduce cu o explozie îngheţată. În încercarea de a resuscita centrul muribund al oraşului, primăria a demolat cvartale întregi de locuinţe ca să construiască parcări, astfel încât, pe locul unde odinioară erau străzi pline de forfotă, acum se cască un pustiu dezolant, năpădit de buruieni şi plin de moloz, dezvelind faţade de biserici până atunci ascunse, creând noi perspective asupra ulicioarelor dosnice şi fundăturilor, intensificând prelingerea crudă a luminii. Cerul este senin şi totuşi incolor, împrăştiind o umezeală alburie, în stilul bine cunoscut al verilor din Pennsylvania, care nu sunt bune de nimic, în afară de faptul că fac să crească tot ce-i verde. Aici, oamenii nici măcar nu se bronzează; năclăiţi de sudoare, se îngălbenesc.

Un bărbat împreună cu fiul său, pe numele lor Earl Angstrom şi Harry, se numără printre tipografii care şi-au

terminat ziua de lucru. Tatăl, ajuns în pragul pensiei, este un bărbat uscăţiv, fără strop de grăsime pe trup, cu o figură impasibilă de pe urma atâtor necazuri şi cu obrajii supţi deasupra protuberanţei ce ascunde proteza dentară prost executată. Fiul e cu vreo doisprezece centimetri mai înalt şi mai rotofei; în floarea vârstei, pare molatic, oarecum palid şi acru. Nasul cârn şi buza superioară uşor ridicată, care cândva făceau să i se potrivească porecla de Rabbit[1], împreună cu talia groasă şi umerii căzuţi circumspect, urmările unui deceniu petrecut în branşa linotipiştilor, par să sugereze acum sfârşeala, o sfârşeală care frizează anonimatul. Deşi înălţimea, corpolenţa şi o urmă de vioiciune în felul cum dă din cap continuă să atragă privirile trecătorilor, au trecut ani de zile de când nu i-a mai zis nimeni Rabbit.

— Harry, ce-ai zice de una mică? îl întreabă tatăl.

Pe colţul unde străduţa lor se intersectează cu Weiser, există o staţie de autobuz şi un bar, Phoenix, cu firmă de neon ce înfăţişează o femeie în pielea goală, purtând doar o pereche de cizme de cowboy, şi cu nişte cactuşi pictaţi pe pereţii întunecoşi dinăuntru. Autobuzele lor merg în sensuri opuse: bătrânul ia autobuzul 16A, care ocoleşte muntele spre orăşelul Mt. Judge, unde şi-a petrecut toată viaţa, iar Harry ia numărul 12 în sens opus, spre Penn Villas, un cartier recent construit în vestul oraşului, cu case în *stil* ranch şi peluze de câte-o mie de metri pătraţi, cu contururi la voia întâmplării, trasate aşa cum a vrut buldozerul, şi cu puieţi de arţar bine priponiţi în ţărână, de parcă, altminteri, şi-ar lua zborul. S-a mutat acolo în urmă cu trei ani, împreună cu Janice şi Nelson. Şi-n ziua de azi, taică-su vede în plecarea lui din Mt. Judge un gest de frondă, aşa că, în cele mai multe după-amiezi, beau împreună un păhărel, ca să mai îndulcească momentul despărţirii. Faptul că lucrează împreună de zece ani i-a apropiat foarte mult, ceea ce s-ar fi *întâmplat şi în copilăria lui* Harry, dacă maică-sa nu s-ar fi băgat tot *timpul între ei.*

— Dă-mi un Schlitz, îi cere Earl barmanului.

— Un daiquiri, comandă Harry.

Aerul condiţionat e dat atât de tare, încât Harry simte

nevoia să-şi tragă mânecile suflecate ale cămăşii şi să-şi încheie nasturii de la manşete, ca să nu-i fie frig. Poartă tot timpul cămaşă albă, şi la serviciu, şi după aceea, vrând parcă să anihileze cerneala tipografică. Îşi face un ritual din a-l întreba pe taică-su ce mai face mama.

Acesta nu-i dă însă răspunsul ritualic. De obicei, îi spune: „Cât se poate de bine, dată fiind situaţia ei”. Astăzi se trage conspirativ cu câţiva centimetri mai aproape şi-i spune:

— Nu tocmai bine, Harry.

Maică-sa suferă de Parkinson de ani de zile. Mintea lui Harry evită să şi-o închipuie în halul în care a ajuns, cu mâinile noduroase bălăbănindu-i-se necontrolat, cu mersul târşâit, nesigur, cu ochii ăia holbaţi, plini de-o uimire inexpresivă, deşi doctorul susţine că mintea i-a rămas la fel de limpede, şi cu gura pe care şi-o uită mereu căscată şi o închide doar când îi aduce aminte saliva.

— Vrei să zici, noaptea?

Întrebarea în sine se oferă s-ascundă silueta mamei în întuneric.

Bătrânul zădărniceşte încă o dată dorinţa lui Rabbit de a se eschiva din calea realităţii.

— Nu, acum e mai bine noaptea. I-au prescris nişte pastile noi şi cică acum doarme mai bine. Problema e mai degrabă în capul ei.

— Ce anume, papsi?

— Nu discutăm despre asta, Harry. Nu-i stă în fire, nu-i genul de lucru despre care să fi discutat vreodată. Maică-ta şi cu mine am trecut, pur şi simplu, anumite lucruri sub tăcere. Aşa am fost crescuţi. Poate-ar fi fost mai bine să facem altfel, nu ştiu. Mă refer la nişte chestii pe care i le *baga* ăştia-n cap.

— Adică cine?

Harry oftează în spuma daiquiri-ului şi-şi zice în sinea lui: „O ia şi el razna, amândoi o iau razna. Niciunul nu mai ştie pe ce lume e”. În timp ce taică-su se trage şi mai aproape de el, să-i explice cum stau lucrurile, devine unul dintre sutele de babaci slăbănogi şi miorlăiţi din oraşul ăsta şi din împrejurimi, bărbaţi care i-au supt laptele acru vreme de

şaizeci de ani şi au secat odată cu el.

— Păi, cei care vin s-o viziteze acuma, că-şi petrece juma de zi în pat. De pildă, Mamie Kellog. Sau Julia Arndt. Mi-e nu ştiu cum să te bat la cap cu chestia asta, Harry, dar începe să mă calce pe nervi şi, cum Mim e pe Coasta de Vest, tu eşti singurul care mă poate ajuta să-mi mai vin în fire. Mi-e silă să pomenesc de asta, dar a luat-o razna rău de tot, cică are s-o sune pe Janice.

— Pe Janice?! De ce s-o sune pe Janice?

— Păi…

Ia o gură de Schlitz. Îşi şterge buza de sus, care i s-a umezit, cu dosul palmei lui osoase, cu degetele pe jumătate anchilozate, într-o încleştare disperată de om bătrân. Cu o grimasă ce-i dezveleşte proteza prost fixată, se pregăteşte să înceapă.

— Păi, trăncănesc *despre* Janice.

— Despre Janice *a mea*?

— Măi, Harry, nu te zborşi la mine! Nu da vina pe cine-ţi aduce veştile proaste. Încerc să-ţi spun ce trăncănesc ele, nu ce cred eu.

— Sunt, pur şi simplu, uimit să aflu cu ce-şi răcesc gura. Nici nu prea mă mai văd cu ea acum, că stă toată ziulica la Springer.

— Păi, aici e buba. Poate că aici ai greşit, Harry. Prea ai neglijat-o de când… de-atunci.

De când a părăsit-o. De când a murit bebeluşul. De când ea l-a primit înapoi.

— Acum zece ani, precizează inutil taică-su.

Aici, în barul ăsta răcoros, cu cactuşi în ghivece de plastic alezate pe rafturile de sub oglinzi şi cu reclama la Schlitz, care se roteşte la nesfârşit într-o parabolă policromă, Harry începe să simtă că se-nvârte lumea cu el. Încetul cu încetul, îl cuprinde o răceală plină de speranţe, îi strânge încheieturile sub manşete. Veştile încă nu s-au terminat, o nouă salvă ar putea să-i tulbure liniştea stătută.

— Harry, după părerea mea, răutatea omenească depăşeşte puterea de înţelegere a omului, iar biata de ea n-are cum să le

ţină piept, zace acolo şi trebuie să asculte tot ce i se îndrugă. Acum zece ani, ce le-ar fi pocnit, să le sune apa-n cap! Ce le-ar fi tăiat macaroana! I-au spus că Janice şi-o dă prin mirişte. Cu un anume individ, Harry. Nimeni nu zice că umblă cu mai mulţi.

Lui Rabbit, răceala i se infiltrează prin braţe spre umeri, apoi, prin venele ramificate, îi coboară spre stomac.

— Au spus cum îl cheamă pe individ?

— Nu, din câte ştiu eu. Cum să-i ştie numele, când, după toate probabilităţile, nici nu există un alt bărbat?

— Păi, dacă sunt în stare să inventeze aşa ceva, ce mare lucru să inventeze şi-un nume?

Televizorul din bar merge cu sonorul oprit. Pentru a douăzecea oară în ziua aceea, racheta este lansată, numărătoarea inversă se derulează mai iute decât poate percepe ochiul omenesc, până când se ajunge la zero: apoi urmează fierberea albicioasă de sub ceainicul înalt, ridicarea atât de înceată, încât zici că sigur o să se răstoarne, rapida micşorare până ajunge doar un punct din ce în ce mai îndepărtat, o stea pâlpâitoare. Bărbaţii, siluete întunecate înşirate la bar, şuşotesc între ei. Ei nu au fost lansaţi, au fost lăsaţi aici. Tatăl lui Harry îi murmură la ureche, iscoditor:

— Ţi s-a părut altfel în ultimul timp, Harry? Uite ce e, ştiu că cel mai probabil avem de-a face, cum se spune, c-o grămadă de rahat, dar… ţi s-a părut… ştii… schimbată-n vreun fel?

Lui Rabbit îi displace că tatăl lui vorbeşte urât; îşi saltă capul strâmbând din nas, vrând parcă să se uite la televizor, unde a-nceput o emisiune cu nişte oameni care încearcă să ghicească ce fel de premiu este ascuns în spatele unei draperii, apoi sar în sus, guiţă şi se sărută, când obiectul cu pricina se dovedeşte a fi un frigider imens. Poate se înşală, dar pentru o clipă ar putea să jure că tânăra nevestică deschide gura la jumătatea sărutului şi îşi strecoară limba în gura prezentatorului. Oricum, nu se mai opreşte din sărutat. Ochii prezentatorului se rotesc disperaţi spre camera de filmat, cerând ajutor, şi programul se întrerupe pentru publicitate. Se

derulează cu repeziciune secvenţe mute cu spaghete şi un cântăreţ de operă.

— Nu ştiu, răspunde Rabbit. Se pileşte cam tare câteodată, ca şi mine de altfel.

— Ba nu, îl contrazice bătrânul, tu nu eşti pilangiu, Harry. Toată viaţa mea am avut de-a face cu pilangii, cu tipi ca Boonie de la gravură, ăla da beţivan, bea de stinge, ştie că poa' să dea colţu' oricând, da' nu s-ar lăsa nici dacă i-ai spune c-o să crape mâine! Poate bei şi tu un whisky, două, seara, doar nu mai eşti copil, da' asta nu se cheamă că eşti băutor.

Îşi ascunde proteza în paharul cu bere, iar Harry bate în tejghea, ca să i se-aducă un alt daiquiri. Bătrânul se trage mai aproape.

— Harry, scuză-mă că te-ntreb, în caz că nu vrei să vorbeşti despre asta, dar cum stau lucrurile în pat? Vă merge destul de bine, nu-i aşa?

— Nu, răspunde el încetişor, dispreţuind felul cum e tras de limbă. N-aş spune chiar asta. Dar zi-mi despre mami. A mai avut probleme cu respiraţia în ultimul timp?

— Nu, cel puţin nu atât de grave, cât să fie nevoie să mă trezesc. De când cu pastilele astea noi, verzi, doarme ca un bebeluş. Trebuie să recunosc, progresele pe care le-a făcut medicina sunt de-a dreptul miraculoase – peste zece ani, singura metodă de-a ne ucide pe toţi va fi să ne gazeze, Hitler a nimerit-o! Deja, ştii, nu mai există nebuni: dă-le o pastilă dimineaţa şi una seara şi sunt la fel de raţionali ca Einstein. N-ai spune că merge prea bine, deci?

— Păi, pap şi, la drept vorbind, n-am fost niciodată foarte buni la asta. Mai cade? Mama, vreau să zic.

— Poate mai ia o buşitură, două, pe zi şi nu-mi spune nimic, îi zic, *eu* îi zic, stai în pat şi uită-te la tembelizor. Are teoria asta că, vezi Doamne, cu cât ţine casa mai mult timp, cu atât amână să cadă la pat pentru totdeauna. Îmi închipui c-ar trebui să aibă grijă de ea, să se bage la criogenie, iar în vreun an, doi, după toate probabilităţile, o să inventeze o pilulă care să-i trateze boala ca şi cum ar fi o simplă răceală. Deja, ştii, sunt pastilele astea de cortizon; dar doctorul ne atenţionează

că efectele secundare ar putea fi şi mai rele. Ştii, marele C. Dar eu mă gândesc: riscă, frate, oricum e pe cale să fie descoperit leacul cancerului, iar cu transplanturile astea, mâine-poimâine îţi schimbă totul pe dinăuntru!

Bătrânul îşi dă seama că vorbeşte prea mult şi cade în contemplarea paharului golit de bere, spuma se topeşte, dar nu se poate abţine să adauge, ca să dea o noimă spuselor sale:

— E un lucru îngrozitor! Iar cum Harry nu-i dă niciun răspuns, adaugă: Dumnezeule, cât urăşte să fie inactivă!

Romul începe să-şi facă efectul. Lui Rabbit nu-i mai e frig, i-a venit inima la loc. Aerul de-aici pare rarefiat, ochii i se obişnuiesc cu întunericul.

— Dar cu mintea cum stă? Doar nu vrei să zici c-ar trebui să i se dea pastile pentru nebuni!

— Pe onoarea mea, şi nu te mint, Harry, mintea-i e limpede ca lumina zilei, când limba-şi găseşte cuvintele. Şi, cum ziceam, i-a intrat în cap ideea asta cu Janice. Ar fi minunat, Iisuse, urăsc să te bat la cap, dar ăsta-i adevărul, ar fi minunat dacă tu şi cu Janice v-aţi face timp să daţi pe la noi în seara asta. Faptul că nu vă vede prea des o face să-i zburde imaginaţia. Ştiu, ai promis că vii duminică, de ziua ei, dar gândeşte-te la treaba asta: dacă eşti imobilizat la pat şi n-ai pe nimeni să-ţi ţină companie, în afară de nenorocitul de tembelizor şi-o grămadă de matracuci veninoase, o săptămână îţi pare lungă cât un an. Dacă poţi să vii într-o seară până-n weekend, adu-o şi pe Janice, s-o vadă şi Mary…

— Aş vrea, papsi, ştii c-aş vrea.

— Ştiu, Doamne Dumnezeule, ştiu! Ştiu mai multe decât îţi închipui. Eşti exact la vârsta la care să-ţi dai seama că bătrânul tău nu-i chiar aşa de fraier cum l-ai crezut tu tot timpul.

— Problema e că Janice lucrează la parcul auto până la zeceunşpe seara şi nu-mi place să las copilul singur acasă. De fapt, cred c-ar trebui să mă duc acasă, pentru orice eventualitate.

În eventualitatea că i-ar arde casa din temelii. În eventualitatea c-ar pune stăpânire pe ea un psihopat. Chestiile

astea se-ntâmplă mereu în ziare. Vede pe chipul tatălui – o grimasă suspectă, o adumbrire încordată a ochilor spălăciţi – cum i se confirmă toate suspiciunile. Rabbit vede roşu înaintea ochilor. Un bătrân escroc băgăcios. Janice – cine s-ar da la fraiera aia? Îndrăgostită de tatăl ei, incapabilă să evolueze. Fericită ca o şcolăriţă, de când începuse să lucreze la salonul auto, venea acasă mult după cină în cele mai multe dintre serile de vară, aşa că cina lui consta în semipreparate, după care îl pregătea singur de culcare pe Nelson şi-o aştepta să apară, înfloritoare şi cu chef de vorbă; n-a mai văzut-o niciodată atât de plină de sine, într-un mod care să-i facă şi lui inima să tresalte de bucurie. Îi e lehamite de felul în care taică-su încearcă să se ia de el recurgând la Janice şi ripostează cu arma cea mai la-ndemână – mami.

— Doctorul ăsta pomeneşte vreodată de un azil?

Mintea bătrânului se întoarce cu greu la propria soţie. Lui Harry îi vine o idee, ca o scânteie ţâşnind de sub roţile trenului când trec peste macaz. Oare mami i-a făcut-o vreodată lui papsi? L-a înşelat vreodată? Tot scormonitul ăsta în viaţa sexuală a altora trădează o anume experienţă. Greu de imaginat, nu numai cu cine, dar şi când să se fi-ntâmplat. De când o ştia, stătea numai în casă. Nu venea nimeni în vizită, în afară de zugravul care le mai curăţa faţada şi Martorii lui Iehova, totuşi gândul ăsta nu-i dă pace, la fel cum veştile lui papsi îi dau frisoane, îi deschid orizonturi. Papsi răspunde:

— … la-nceput. Vrem s-o mai ţinem aşa până cade la pat. Dacă ajungem în punctul în care nu mai poate avea grijă de ea înainte să ies la pensie şi să stau acasă toată ziua, e o opţiune pe care-am putea fi nevoiţi s-o luăm în calcul. Însă n-aş vrea să ajungem acolo. Doamne sfinte, n-aş vrea să ajungem acolo!

— Auzi, papsi?

— Uite patruzeci de cenţi pentru bere. Plus încă zece pentru bacşiş.

Felul în care mâna bătrânului strânge bănuţii trădează faptul că, pentru el, sunt arginţi adevăraţi, nu nişte biete monede de aramă ce sună fals pe tejgheaua barului. Vechile valori. Criza economică, pe vremea când banii erau bani. Nu

vor mai fi niciodată sacri, acum nici măcar cenţii nu mai sunt din argint. Chipul lui Kennedy a distrus jumătăţile de dolar, le-a scos din circulaţie şi n-au mai apărut niciodată. Metalul a fost trimis pe Lună. Încetineala cu care-şi achită consumaţia îl face să întârzie cu întrebarea despre mami până când ajung afară, iar apoi îşi dă seama că nu-l poate întreba; nu-şi cunoaşte tatăl atât de bine.

Aici, afară, în lumina fierbinte, taică-su şi-a pierdut dorinţa de intimitate şi pare bătrân şi-atât – cu pungi gălbejite sub ochi, vinişoare sparte de-o parte şi de alta a nasului şi-un păr incolor, aidoma cartonului.

— Ce voiai să mă-ntrebi?

— Am uitat, răspunde Harry şi strănută.

Trecerea de la aerul condiţionat la căldura de-afară îi declanşează o rafală ca de pistol în nări, care-i face şi pe trecătorii de pe celălalt trotuar să privească peste umăr şi-i face nasul să lăcrimeze.

— A, nu, mi-am amintit. Azilul… Cum să ni-l permitem? Cincizeci de parai pe zi sau cât o fi… O să ne-aducă la sapă de lemn.

Tatăl lui râde cu un clănţănit brusc, menit să-i fixeze la loc dinţii ce-i alunecă din gură, şi face câţiva paşi de dans, chiar acolo, pe trotuarul încins, sub tăbliţa roşie pe care scrie cu litere albe STAŢIE DE AUTOBUZ, pe care unii au scrijelit-o şi-au adăugat cu ruj STAŢIE DE BUBURUZ.

— Harry, în mărinimia Lui, Dumnezeu nu ne-a adus numai nenorociri. Mă crezi sau nu, au şi avantaje cei care sunt longevivi în ziua de azi. Duminica asta, mami împlineşte şaizeci şi cinci de ani şi intră în posesia asigurării medicale. O plătesc încă din ’66, simt că mi se ia o povară de pe umeri! Nicio cheltuială medicală nu ne poate lăsa goi-puşcă. L-au porcăit în fel şi chip pe LBJ{2}, dar crede-mă, a făcut o mulţime de lucruri bune pentru omul de rând. Unde-a greşit, l-a trădat inima lui generoasă. Frumuşeii ăia care zboară acum prin cosmos – Nixon o să-şi tragă spuza pe turta lui, dar adevărul e că democraţii i-au trimis acolo. Vechea poveste! De când mă ştiu, de la Wilson{3} încoa’, republicanii n-au făcut

nimic pentru omul de rând.

— Mda, zice Harry pe un ton neutru.

Îi soseşte autobuzul.

— Spune-i că venim duminică.

Îşi croieşte drum către spatele autobuzului, ceva mai aerisit, de unde, ţinându-se de bară, se uită la taică-su, care-i pare unul dintre „oamenii de rând”. Papsi rămâne locului, strivit de strălucirea măreaţă a Americii, mijindu-şi ochii la mana binecuvântată ce se pogoară dinspre guvern, se fâţâie de colo-colo cuprins de-o fericire febrilă fiindcă şi-a terminat ziua de lucru, tocmai a băut o bere, Armstrong e undeva deasupra lui, Statele Unite sunt fruntea şi marea surpriză în istoria omenirii. E şi el o pietricică din rampa de lansare şi şi-a făcut datoria. Totuşi, el e cel care-a rămas sănătos; cine-ar fi crezut că mami o să cedeze prima? În timp ce autobuzul trece dintr-o viteză în alta, se avântă înainte şi scârţâie din toate încheieturile, gândurile lui Rabbit se concentrează asupra imaginii mamei, pe care-o păstrează ca pe o relicvă înspăimântătoare: părul ei negru, de-acum încărunţit, ideile ei îndrăzneţe, prea deştepte pentru viaţa pe care a dus-o, nările ei romboidale care, în copilărie, îi sugerau prezenţa unei inflamaţii acolo, în interior, ochii a căror culoare nu îndrăznise niciodată s-o înveţe, acoperiţi acum, că-i suferindă, de pleoapele umflate, chipul ei, strălucind uşor, ca acoperit de sudoare, încremenit pe pernă. Faptul că nu suportă s-o vadă în halul ăsta, iar nu Janice, este motivul secret al vizitelor lui rare. Cea care i-a dat viaţă se holbează la el istovită, în timp ce bâjbâie după cuvintele cu care să-l salute. Şi izul acela dulceag, pătrunzător de boală, care nici măcar nu rămâne în camera ei, ci coboară pe scări, să-i întâmpine în hol, printre umbrele, şi-i urmează în bucătărie, unde bietul papsi pune mâncarea la încălzit. Un miros ca acela de gaze, de la bucătărie, care o îngrijora atât de mult odinioară, când el şi Mim erau mici. El îşi lasă capul în piept şi se roagă scurt: *Iartă-mă, iartă-ne, uşurează-i suferinţa. Amin.* Nu mai spune rugăciuni decât în autobuz. Iar acum, în autobuzul ăsta, parcă pluteşte acelaşi miros.

În autobuz sunt prea mulţi negrotei. Rabbit devine pe zi ce trece mai conştient de prezenţa lor. Sunt aici dintotdeauna. Îşi aminteşte că, în copilărie, pe unele străzi din Brewer îţi ţineai respiraţia, deşi nu-ţi făceau niciun rău, ci doar se uitau lung după tine; dar acum sunt mai gălăgioşi. În loc de capete rase, acum se poartă hirsuţi. Nu-i nimic, aşa-i mai firesc, iar firescul a început să fie o raritate. Doi dintre băieţii de la serviciu sunt negrotei, Farnsworth şi Buchanan, dar după un timp nici nu mai bagi de seamă; măcar ei îşi amintesc ce vrea să-nsemne un râs sănătos. E nasol să fii negru, întotdeauna prost plătit, ochii lor nu sunt ca ai noştri, ci injectaţi, maronii, plini de-un lichid care parcă-i gata-gata să dea pe dinafară. A citit pe undeva despre un antropolog care crede că negrii, în loc să fie primitivi, sunt, de fapt, ultimii care au evoluat, cei mai recenţi oameni, în unele privinţe mai duri, în altele mai delicaţi. Cu siguranţă mai tonţi, dar nici deşteptăciunea nu-i mare brânză, de pe urma ei ne-am ales cu bomba atomică şi cutia de bere din folie de aluminiu. În plus, nu poţi să susţii că Bill Cosby[{4}] e un tâmpit.

Aceste gânduri tolerante, de om şcolit, sunt însă umbrite de o anumită spaimă; nu pricepe de ce trebuie să fie atât de gălăgioşi. Cei patru care stau pe scaune chiar lângă el pălăvrăgesc şi îşi propagă conversaţia în unde mari, metalice; ştiu al naibii de bine că le bagă-n boală pe nevestele grăsane, cu mutre de olandeze, aflate în drum spre casă cu pungile lor de cumpărături. Ei bine, aşa fac toţi copiii, indiferent de culoare: şi totuşi, e ciudat. Sunt o rasă ciudată. Nu-i vorba doar de piele, ci de toată înfăţişarea lor, cu încheieturile acelea mobile, ca ale leilor, cu capetele lor ciudate, de parcă gândurile lor ar avea o formă diferită şi-ar ieşi la suprafaţă contorsionate, chiar şi atunci când nu sunt ameninţătoare. E ca şi cum, cu toate ciufurile astea de păr african, cerceii de aur şi vacarmul din autobuze, seminţele unei plante tropicale aruncate de păsări pe furiş le-ar năpădi grădina. Grădina lui. Rabbit e conştient că-i vorba de grădina lui şi, tocmai de-aia, şi-a lipit un abţibild cu steagul american pe parbrizul din spate al Falconului, chiar dacă Janice zice că-i kitsch şi fascist.

Citeşti în ziare despre case din Connecticut făcute praf după o petrecere de odrasle răsfăţate, în timp ce părinţii sunt plecaţi în Bahamas. Asta se-ntâmplă din ce în ce mai des. De parcă ţara asta ar fi ieşit din pământ şi nu şi-ar fi dat viaţa nişte oameni ca s-o înalţe.

Autobuzul îşi urmează ruta de-a lungul Weiserului şi traversează râul Running Horse, iar călătorii se răresc. Oraşul, cu magazinele lui prăfuite, cu marfă la preţ redus (odinioară aici era Ţara Minunilor, tejghelele îi veneau până la nas şi cărticelele Big Little Books[5] miroseau a Crăciun), oraşul cu Magazinul Universal Kroll (unde a lucrat odată, la raionul de mobilă, desfăcând ambalaje) şi cu rondul împrejmuit cu ghivece de flori, unde cablurile tramvaielor se intersectau împroşcând zgomotos scântei ca nişte steluţe, apoi cu vitrine goale şi prăfuite, când magazinele au fost sufocate de mallurile din suburbii, oraşul cu prăvălioare mici şi triste, care apar şi dispar, numite Go-Go sau Boutique, cu pompele funebre cu faţadă din imitaţie de granit, oraşul cu inflaţia de dughene şi lustragerii unde se vând arahide proaspăt prăjite şi ziare destinate negrilor, tipărite în Philly, care deplâng MARTIRIUL LUI MBOYA[6], cu florăria unde se încheie pariuri şi se plătesc taxe de protecţie şi magazinul de desfacere cu amănuntul, alături de unul de confecţii, lângă bomba din colţ, numită Salonul *Prietenos* al lui Jimbo, oraşul cu chiştoace stinse lângă pod, oraşul lasă loc, după ce firicelul de apă – care, în tinereţea lui Rabbit, era sufocat de praful de cărbune transformat în nămol (odată un tip încercase să se sinucidă sărind de pe pod, dar se trezise înfipt în glod până la brâu şi rămăsese acolo până venise poliţia) – a fost dragat şi acum găzduieşte la mal o mulţime de bărci de agrement, oraşul lasă loc cartierului West Brewer, o imitaţie a sa dezlânată, cu aceleaşi case subţiri ca nişte piese de domino, din cărămidă vopsită într-o nuanţă roşiatică, despărţite ici-colo de ronduri de parcare, de pompele şi pancartele ţipătoare ale vreunei staţii de benzină, de adâncimea ca de lac a parcării unui supermarket, înţesată de aripioare dorsale ce scânteiază. Hurducându-se şi fornăind, autobuzul din ce în ce mai gol,

odată cu dispariţia negroteilor, se îndreaptă spre un spaţiu de vis, dincolo de fortăreţele rezidenţiale înconjurate pe toate laturile de pajişti stropite de aspersoare şi de hortensii frumos tunse, deasupra zidurilor împrejmuitoare cu dale ascuţite, trece în viteză pe lângă muzeul ale cărui grădini erau întotdeauna în floare şi unde lebedele mâncau cojile de pâine aruncate de şcolari, apoi, la fel de iute, pe lângă ferestrele însorite, ce oglindesc o vâlvătaie portocalie-dovleac, ale noii aripi înalte a Spitalului Districtual pentru Alienaţi Mintali. Alături, mai aproape, se află Curăţătoria Chimică West Brewer, un magazin de jucării numit Hobby Heaven, un cinematograf Rialto cu afiş grosolan: OD'SEEA SPAŢIALĂ 2001. Weiser Street îşi schimbă direcţia, se transformă în autostradă, pătrunde în suburbiile verzi unde în anii '20 micii baroni imobiliari au construit case de vis din cherestea tencuită, mortar cu pietriş şi cărămizi arse, cu stucul coşcovit ca o coajă de pâine bine coaptă, căsuţe de vrăjitoare din marţipan şi turtă dulce, cu garaje duble şi alei şerpuitoare. În Brewer County, în afară de câteva proprietăţi somptuoase, înconjurate de garduri metalice şi brâuri kilometrice de peluză, mai bine de-atât nu se poate; o casă din asta şi-ar putea permite stomatologii cei mai căutaţi, cei mai răzbătători agenţi de asigurări sau cei mai unsuroşi oftalmologi. Partea asta de oraş are chiar şi un alt nume, ca să se deosebească de West Brewer: Penn Park. Penn Villas îi repetă numele ca un ecou plin de speranţă, deşi nu face parte din districtul acesta, fiind situat la graniţa cu Furnace Township şi privind în ograda lui. Orăşelul în care odinioară furnalele cu mangal au topit fierul din care fuseseră făurite muschetele Revoluţiei este acum, în cea mai mare parte, teren agricol, iar cele câteva pluguri de zăpadă şi singurul şerif fac faţă cu greu în acest sătuc de ranch-uri cu peluze noroioase, cu macadamul plin de gropi şi canalizare proastă, pe care, dintr-odată, antreprenorii au lăsat-o în grija primăriei.

Rabbit coboară la o staţie din Penn Park şi o porneşte pe jos pe o stradă cu case ce imită stilul Tudor, Emberly Avenue, către zona unde suprafaţa drumului se transformă, la graniţa

orăşelului, şi devine Emberly Drive din Penn Villas. El locuieşte pe Vista Crescent, în a treia casă numărând dinspre capăt. Poate că odată, demult, de-aici aveai o priveliişte grozavă, o vale ce cobora lin, cu hambare roşii şi ferme construite din piatră, dar apoi au apărut tot mai multe vile, iar acum, de la orice fereastră te-ai uita, panorama ce ţi se deschide e ca într-o oglindă sfărâmată, în care vezi case ca aceasta, fire de telefon şi antene de televiziune care arată unde-a crăpat oglinda. Faţada casei lui e placată în aluminiu verde-crud şi are numărul douăzeci şi şase. Rabbit păşeşte pe dalele de gresie ale verandei mici şi deschide uşa cu cele trei ochiuri de geam dispuse în trepte, ilustrând parcă tonul soneriei, cu cele trei note ascendente.

— Hei, tati! strigă fii-su din sufragerie, o cameră din dreapta, mare cât erau odată aşa-numitele saloane, cu un şemineu pe care ei nu-l folosesc niciodată. Au părăsit orbita terestră! Sunt la o distanţă de şaptezeci de mii de kilometri.

— Norocul lor! îi răspunde el. Mama-i aici?

— Nu. La şcoală ne-au dus pe toţi în sala de festivităţi, să vedem lansarea.

— Nici n-a sunat?

— De când sunt acasă, nu. Dar de-abia am ajuns.

La doisprezece ani, Nelson e scund pentru vârsta lui, are tenul smead al maică-sii, trăsături fine şi un aer prudent, moştenite, probabil, de la familia Angstrom. Genele lungi nu-s moştenite de la nimeni, cât despre pletele până la umeri, astea-s chiar ideea lui. Cumva, intuieşte Rabbit, dac-ar fi mai înalt, i-ar sta bine cu plete, dar aşa, asemănarea cu o fată e înfricoşătoare.

— Ce-ai învârtit toată ziua?

La televizor continuă emisiunea cu oameni care-şi încearcă norocul, câştigă ceva, apoi guiţă a victorie şi-l sărută pe prezentator.

— Mai nimica.

— Ai fost pe terenul de joacă?

— Doar puţin.

— Şi pe urmă?

— Ăăă… în West Brewer, am frecat-o cu Billy pe la bloc. Auzi, tati?

— Mda?

— Tatăl *lui Billy* i-a luat o motoretă, de ziua lui. E mişto, pe bune! Are partea din faţă aşa de lungă, că trebuie să te-ntinzi ca s-apuci ghidonul!

— Te-ai plimbat şi tu?

— Nu m-a lăsat decât o dată. Străluceşte de-ţi ia ochii, n-are nici urmă de vopsea pe ea, e toată numai metal şi stai pe o şa albă, lunguiaţă.

— Billy e mai mare ca tine, aşa-i?

— Cu patru luni. Atât! Doar cu patru luni, tati. Peste trei luni o să-mplinesc treişpe ani.

— Şi pe unde se plimbă cu ea? N-are voie s-o scoată pe stradă, aşa-i?

— Blocul lor are o parcare mare şi pe-acolo se plimbă. Nu-i zice nimeni nimic. A costat doar o sută optzeci de dolari, tati!

— Zi mai departe, mă duc să-mi iau o bere.

Casa e destul de mică, astfel încât tatăl îşi poate auzi băiatul şi din bucătărie. Peste vocea lui se suprapun chiotele voioase, nesătule, de la televizor şi zgomotul înfundat al uşii frigiderului deschizându-se şi închizându-se.

— Auzi, tati, nu pricep o chestie.

— Ia zi!

— Am crezut că domnul şi doamna Fosnacht sunt divorţaţi.

— Sunt doar despărţiţi.

— Atunci, cum se face că taică-su îi cumpără toate chestiile alea marfă? Ar trebui să vezi ce combină hi-fi şi-a tras şi e numai a lui, instalată la el în cameră, nici măcar n-o împarte cu cineva! Are patru difuzoare, tati, şi căşti. Căştile sunt super! Parc-ai fi *înăuntrul* lui Tiny Tim{7}.

— Grozav, spune Rabbit, întorcându-se în sufragerie. Vrei o gură?

Băiatul soarbe din bere şi, în puful de deasupra buzei superioare, îi rămâne o pată de spumă mare cât gaura cheii. Se strâmbă.

— Când un cuplu divorţează, se-apucă să-i explice Harry,

tatăl nu încetează să-şi iubească copiii, doar că nu mai poate locui cu ei. Fosnacht continuă să-i ia lui Billy toate prostiile alea scumpe fiindcă, probabil, se simte vinovat că l-a părăsit.

— De ce s-au despărţit, tati, ai idee?

— Habar n-am. O enigmă şi mai mare-ar fi de ce s-au căsătorit.

Rabbit o ştie pe Peggy Fosnacht de pe vremea când o chema Peggy Gring. Era o fată cu fundul mare, zbanghie, care în clasă stătea pe rândul din mijloc şi ridica întotdeauna mâna, închipuindu-şi că ştie răspunsul. Pe Fosnacht îl cunoaşte prea puţin: o stârpitură de om care ridică tot timpul din umeri, pe vremuri cânta la saxofon în tot felul de formaţii invitate la balurile de absolvire ale liceenilor, iar acum este coproprietarul unui magazin de muzică de la capătul lui Weiser Street, care odinioară se numea Chords'n' Records, iar acum se cheamă Fidelity Audio. La reducerile de preţ de care beneficiază Fosnacht, combina hi-fi a lui Billy probabil că n-a costat mai nimic. Ca şi premiile astea cu care televiziunea continuă să-i bombardeze pe tinerii care se bucură isteric. Tipa care i-a băgat limba-n gură prezentatorului a plecat, iar acum i-a venit rândul la ghicit unui cuplu de culoare. Cu tenul mai pal, dar, în mod clar, negri. Foarte bine, lasă-i să ghicească, să câştige şi să ţipe isteric în cor. Mai bine aşa, decât să facă pe lunetiştii, pe acoperişuri. Şi totuşi, se întreabă cum ar fi cu mireasa neagră. Buze mari, care te-ar sorbi pe dată, bărbaţii sunt domoli ca Iisus, o au lungă cât o cravaşă, dai lupte grele până le înalţi zmeul, când ţi-o înfig, nu mai termină; de-aia se omoară femeile albe după ei. Albii mai dau rasol, trebuie să-şi vadă de slujbă, să pună umărul la propăşirea Americii. La emisiunea *Laugh-In*[8] lui Rabbit îi place numărul de dans executat de Teresa[9] doar în bikini, mai exact, îi place că-şi pictează pe piele cuvinte, cu litere albe. Când se uită toţi trei, Janice şi Nelson îl întreabă întotdeauna ce scrie pe ea; de când a îmbrăţişat meseria de tipograf, poate să citească într-o clipită chiar şi literele răsturnate sau în oglindă. A avut dintotdeauna ochi buni, Tothero îl lăuda, spunându-i că-i poate strecura mingea şi prin

găurile urechilor. Mare pupincurist, Tothero ăsta! Acum e mort. Se joacă altfel în ziua de azi, s-a schimbat totul – aruncarea la coş din săritură, negroteii înalţi, flămânzi, se înalţă şi plutesc în aer vreme de-o secundă, în timp ce o palmă rozalie lungă cât antebraţul unui alb lansează mingea.

— De ce nu te mai duci la terenul de joacă? îl întreabă pe Nelson. Când eram de vârsta ta, jucam miuţă şi douăşunu cât era ziulica de lungă.

— Mda, dar tu erai bun. Erai înalt.

Nelson era înnebunit după sport. La juniori, în sală. De-o vreme însă, i-a pierit cheful. Rabbit dă vina pe un album cu decupaje din ziare făcut de maică-sa pe vremea când juca baschet, pe la sfârşitul anilor ’40, şi stabilea tot soiul de recorduri regionale. Iarna trecută, de fiecare dată când mergeau în vizită la Mt. Judge, Nelson cerea albumul şi se întindea cu el pe podea – meciurile alea vechi, pe pagini îngălbenite de vreme, cu lipiciul atât de uscat, încât pocneau când le întorcea, MT. JUDGE ÎNVINGE ORIOLE, ANGSTROM ÎNSCRIE 37 DE PUNCTE, erau aievea pentru copil, deşi avuseseră loc cu douăzeci de ani în urmă, erau ca lumina primită de la o stea.

— Am *tras tare* ca s-ajung aşa, replică Rabbit. La vârsta ta, nu eram cu mult mai înalt decât tine.

O minciună, dar nu tocmai gogonată. Era cu doar câţiva centimetri mai înalt. Într-o lume în care fiecare centimetru contează. La golf. La cordeală. Pe orbitele spaţiale. Îi pare rău că Nelson nu-i mai înalt. Lui nu i-a folosit la nimic faptul că-i înalt. Dac-ar putea lua doişpe centimetri de la el, să i-i dea lui Nelson, ar face-o cu dragă inimă. Cu condiţia să nu-l doară.

— Oricum, tati, sporturile sunt fumate în ziua de azi. Nimeni nu mai face sport.

— Da’ ce nu-i fumat în ziua de azi? În afară de dopaj şi de fentarea armatei. Şi de părul pe ochi. Unde naiba-i maică-ta? Îi dau telefon. Dă şi tu, o dată-n viaţă, afurisitul ăla de televizor mai încet.

Show-ul lui David Frost a luat locul emisiunii *The Match Game*{10} aşa că Nelson îl închide de tot. Lui Harry i se strânge

inima când vede teama ce se aşterne o clipă pe faţa puştiului – îi aminteşte de expresia lui taică-su, când el a strănutat pe stradă. Doamne Dumnezeule, îi sperie şi-un strănut! Tatăl şi fiul lui îi par la fel de fragili şi de trişti. Asta-i buba când te-ngrijorezi din te miri ce, începi să te simţi ca o cloşcă. Apoi începi să te simţi prins la-nghesuială.

Telefonul este pe raftul de jos al unei etajere transparente care, teoretic, separă sufrageria de un soi de alcov, botezat cotlonul de luat micul dejun. Pe rafturi zac nişte cărţi de bucate, dar, din câte ştie el, Janice nu le-a frunzărit niciodată, le pune pe masă aceeaşi friptură de pui şi acelaşi biftec insipid, cu mazăre şi cartofi prăjiţi, pe care le-a preparat dintotdeauna. Harry formează numărul bine cunoscut şi-i răspunde o voce bine cunoscută:

— Springer Motors. Domnul Stavros la telefon.

— Sal'tare, Charlie! Janice e pe-acolo?

— Da’ normal, Harry. Care-i şmenu’?

Stavros e vânzător şi are întotdeauna ceva de zis.

— Şmenos, răspunde Rabbit.

— Stai aşa, amice! Buna doamnă e chiar aici.

Se aude în receptor vocea lui care strigă:

— Răspunde! E bărbatu-tu.

Se aude un alt receptor ridicat din furcă. Prin spărtura tăcerii momentane, lui Rabbit îi apare imaginea sediului: maşinile lucioase în salonul de prezentare, uşa cu geam mat a bătrânului Springer – închisă, tejgheaua cu blat verde în spatele căreia se află trei birouri din oţel: unul pentru Stavros, altul pentru Janice şi al treilea, la mijloc, pentru Mildred Kroust, contabila pe care Springer o are de treizeci de ani, doar că, de obicei, e în concediu medical din cauza unei anume maladii femeieşti de care a început să sufere spre bătrâneţe, aşa că biroul ei este gol şi pustiu, dacă nu punem la socoteală nişte coşuri de sârmă, un ac pentru bonuri şi o mapă de birou. Rabbit vede şi calendarul de perete de anul trecut, cu căţeluşi, şi macheta din carton a Toyotei break de pe vechiul seif cafeniu, în spatele bradului de Crăciun. Ultima oară când a fost la salonul auto Springer era petrecerea de

Crăciun. Springer e atât de încântat de obţinerea francizei Toyota, după ani de zile de vânzări la mâna a doua, încât i-a mărturisit lui Harry că se simte tot anul „ca un copil în ziua de Crăciun”. În urmă cu zece ani, a încercat să-l transforme pe Rabbit în dealer de maşini, dar, într-un final, Harry s-a hotărât să calce pe urmele lui taică-su şi să se apuce de o treabă onestă.

— Harry, scumpule, spune Janice, iar el chiar surprinde ceva nou în glasul ei, un tril gâfâit, o oarecare grabă, de parc-ar fi întrerupt-o din cântat. O să mă cerţi, nu-i aşa?

— Nu, doar că eu şi ăsta micu’ tocmai ne-ntrebam dacă şi, dacă da, când mama naibii o s-avem şi noi parte de-o mâncare gătită.

— Da, ştiu, ciripeşte ea, nici mie nu-mi place situaţia asta, doar că, la cât lipseşte Mildred, trebuie să ne ocupăm şi de catastiful ei, iar la capitolul organizare tipa e… canci.

Canci: în vocea ei aude o altă voce.

— Pe bune, îşi continuă ea trilul, dacă se va dovedi că l-a înşelat pe tati cu milioane grele, n-o să se mire nimeni.

— Mda. Janice, uite ce e: se pare că te distrezi de minune acolo…

— Mă *distrez? Muncesc*, dragule.

— Sigur. De fapt, ce dracu’ se-ntâmplă acolo?

— Cum adică, *se-ntâmplă*? Nu se-ntâmplă nimic în afară de faptul că nevastă-ta încearcă să aducă acasă nişte mălai!

Mălai?

— „Se-ntâmplă” – zău aşa, Harry! Poate-ţi închipui că cei şapte dolari pe oră sau mai ştiu eu cât, pe care-i primeşti fiindcă stai în întuneric şi bibileşti la maşinăria aia, sunt bani frumoşi, dar adevărul e că în ziua de azi nu mai cumperi nimic cu suta de dolari, se duce cât ai bate din palme!

— Doamne sfinte, de ce-mi faci teoria chibritului despre inflaţie? Nu vreau să ştiu decât de ce nu-i nevastă-mea niciodată acasă, să ne gătească un căcat de cină mie şi lu’ amărâtu’ ăsta mic!

— Harry, te-a montat cineva împotriva mea?

— Dacă m-a montat cineva? Cum ar putea? Janice, spune-

mi doar atât, să bag două semipreparate în cuptor sau ce să fac?

Urmează o pauză, timp în care el are o viziune: parcă o vede cu aripile frânte, cu trilul retezat; se imaginează luându-şi zborul, dezrădăcinat, liber. O veche premoniţie, estompată. Janice răspunde cu vorbe măsurate, aşa că el se simte ca-n copilărie, când se uita la maică-sa cum încorporează lingurile de zahăr în aluat:

— N-ai putea să faci tu treaba asta, scumpule? Doar în seara asta… Suntem în toiul unei mici crize, pe cuvânt. E prea complicat să-ţi explic, dar noi trebuie să punem la punct nişte cifre, altminteri mâine nu vom putea plăti salariile.

— Ce-nseamnă noi? E şi taică-tu acolo?

— Da' bine-nţeles!

— Pot să vorbesc şi eu niţel cu el?

— De ce? A ieşit în parcare.

— Vreau să ştiu dac-a luat biletele la meciul cu Blasts. Ăsta micu' de-abia aşteaptă să meargă.

— Păi, de fapt, nu-l mai văd, am impresia că s-a dus acasă, să ia cina.

— Vasăzică, eşti acolo doar cu Charlie.

— Mai sunt şi alţi angajaţi, care se-agită pe aici. Încercăm cu disperare să descâlcim încurcătura în care ne-a băgat Mildred. Asta-i ultima seară, Harry, promit. Vin acasă pe la opt-nouă, iar mâine-seară hai să mergem la un film! Chestia aia ştiinţifico-fantastică încă rulează în West Brewer, am văzut azi-dimineaţă, în drum spre slujbă.

Rabbit e dintr-odată sătul de conversaţia asta, de toate. Se simte înconjurat de o energie difuză. Apetitul unui om se micşorează, al lumii – niciodată.

— OK. Vino acasă când poţi. Dar va trebui s-avem o discuţie.

— Mi-ar plăcea s-avem o discuţie, Harry.

Din tonul ei reiese că, pentru ea, „discuţia" înseamnă „futai", or el a vrut să zică chiar discuţie. Ea pune receptorul în furcă: un sunet satisfăcut, nerăbdător.

Îşi mai deschide o bere. Ineluşul se rupe, aşa că trebuie să-

şi caute vechiul desfăcător ruginit pe fundul sertarului cu tacâmuri. Pune la încălzit două fripturi Salisbury; în timp ce aşteaptă să ajungă temperatura cuptorului la 200 de grade Celsius, citeşte ingredientele de pe ambalaj: apă, carne de vită, mazăre, fulgi de cartofi deshidrataţi, pesmet, ciuperci, făină, unt, margarină, sare, maltodextrină, pastă de tomate, amidon de porumb, sos Worcestershire, proteine vegetale hidrolizate, monoglutamat de sodiu, lapte praf degresat, ceapă deshidratată, arome, zahăr, coloranţi de caramel, mirodenii, cisteină şi tiamină hidroclorică, gumă arabică. Poza de pe staniol nu oferă niciun indiciu cu privire la locul unde intră toate astea. El şi-a închipuit că guma arabică e folosită la şters. Are treizeci şi şase de ani şi ştie mai puţin decât la început. Singura diferenţă e că acum îşi dă seama cât de puţine lucruri va şti vreodată. Nu va şti niciodată chineza sau cum e să i-o tragi unei prinţese africane. La ştirile de la ora şase se vorbeşte numai despre spaţiul cosmic, despre pustietate: un chelios îşi face de lucru cu nişte jucărele, prezintă manevrele de cuplare şi decuplare a modulului spaţial, după care un grup de experţi discută semnificaţia evenimentului pentru următorii cinci sute de ani. Se tot fac referiri la Columb, dar, din câte îşi dă seama Rabbit, treaba e taman pe dos: Columb a navigat la întâmplare şi-a dat de ceva, pe când tipii ăştia ştiu exact încotro se-ndreaptă – spre un nimic mare şi rotund. Biftecul Salisbury are gust de conservanţi, iar Nelson nu ia decât câteva îmbucături. Rabbit încearcă să-l încurajeze cu o glumă:

— Nu poţi să te uiţi la televizor fără cina telespectatorului.

Face slalom printre canale, încercând să găsească ceva interesant, dar fără niciun rezultat, toate îi lasă reci până ce, după ora nouă, în emisiunea lui Carol Burnett, ea şi Gomer Pyle interpretează un scheci destul de nostim despre Călăreţul Singuratic.

Rabbit îşi aduce aminte de vremurile când stătea pe fotoliul din Jackson Road şi asculta radioul, pe fotoliul acela cu braţele murdare de pete de grăsime de la sendvişurile făcute din biscuiţi şi unt de arahide cu care se înarma când se punea

pe ascultat. Mami făcea crize de nervi. În serile de luni, miercuri şi vineri, la ora şapte şi jumătate, se difuza *Călăreţul Singuratic*. Dacă era vară, te-ntorceai de la de-a v-aţi ascunselea sau ţară-ţară-vrem-ostaşi, iar liniştea se aşternea în tot cartierul, după care, la ora opt, uşile se trânteau şi joaca reîncepea. Ah, ce generoase zile de vară, întunecoase doar cât să-ţi permită să adormi, în timp ce peste ocean se purta un război pentru ca el să-şi poată petrece zilele fericit, să crească netulburat. Mânca fulgi de cereale Wheaties{11}, ascultând la radio *Jack Armstrong*{12}, şi Jell-O{13}, care ţi-l aduceau în casă pe Jack Benny{14}.

În scheciul ăsta de-acum, Călăreţul Singuratic e însurat. Nevastă-sa tropăie prin căsuţa lor din buşteni, plângându-se că urăşte treburile gospodăreşti şi viaţa în pustietate.

— Niciodată nu eşti acasă, spune ea, mereu dispari într-un nor de praf cu un „Diii, Silver!” inimos.

Publicul nevăzut râde. Rabbit izbucneşte şi el în râs. Pe Nelson nu-l amuză poanta. Rabbit îi explică:

— Aşa începea fiecare emisiune.

— *Ştiu,* tată, i-o întoarce puştiul morocănos, iar Rabbit pierde o clipă firul scheciului – i-a scăpat o glumă, iar hohotele de râs ale publicului se potolesc.

Acum, soţia Călăreţului Singuratic se plânge că Daniel Boone îi aduce neveste-sii blănuri frumoase, în schimb:

— Ce primesc eu de la tine? Un glonţ de argint!

Deschide o uşă şi-n cameră se rostogoleşte o avalanşă de gloanţe de argint, acoperind podeaua. Tot restul spectacolului, Carol Burnett, Gomer Pyle şi actorul care-l joacă pe Tonto (nu-i Sammy Davis Jr., ci un alt negru de serviciu) aluneca întruna călcând pe ele, evident, din greşeală. Rabbit se gândeşte la milioanele de telespectatori, la milioanele pe care sponsorii le scot din buzunar şi, cu toate astea, nimeni nu s-a gândit măcar o secundă că exact asta o să se-ntâmple cu o grămadă de gloanţe de argint împrăştiate pe podea.

Tonto îi spune Călăreţului Singuratic:

— Data viitoare, pune mai întâi glonţu-n puşcă.

Soţia se întoarce cu faţa la el, să i se plângă de Tonto:

— *Şi ăsta!* De ce trebuie să-l avem mereu invitat la cină? El nu ne invită *pe noi niciodată*!

Tonto îi zice că, dac-ar veni în cortul lui, ar răpi-o pieile-roşii, şi anume şapte sau opt războinici pictaţi. În loc să se înspăimânte, ea pare interesată. Îşi dă ochii galeşi peste cap şi spune:

— Hai să mergem, *que más sabe.*

— Tată, ce-nseamnă *que más sabe*? întreabă Nelson.

Rabbit, luat prin surprindere, mărturiseşte:

— Nu ştiu. Îmi închipui că-i ceva gen „prieten bun” sau „şef”.

Într-adevăr, dacă stă să se gândească bine, nu-l înţelege pe Tonto. Călăreţul Singuratic este alb, deci legea şi ordinea sunt de partea lui, dar cu Tonto cum stă treaba? O Iudă a rasei sale, e o figură virtuoasă cu atât mai dezinteresată, solitară şi eroică. El când şi-a primit răsplata? De ce îi este el loial străinului mascat? Pe vremea războiului, nimeni nu-şi punea problema. Tonto era, pur şi simplu, „de partea dreptăţii”. Pe-atunci, părea un vis îndreptăţit să ai laolaltă o piele-roşie şi-un alb, pielea-roşie îndrăgindu-l pe alb la fel de firesc cum iubea şi dungile de pe steag. Unde e acum „partea dreptăţii”? Mai pierde câteva glume încercând să-i răspundă lui Nelson. Scheciul e pe cale să atingă punctul culminant. Cu braţele încrucişate, cu un aer ameninţător, soţia îl somează pe Călăreţul Singuratic:

— Ai de ales: ori eu, ori el!

Călăreţul Singuratic nu stă mult pe gânduri:

— Pune şaua pe cal, Tonto! vine răspunsul lui.

Pune la patefon un disc cu uvertura la „Wilhelm Tell” şi cei doi bărbaţi pleacă. Soţia se apropie pe vârfuri, calcă pe un glonţ care zgârie podeaua, schimbă discul şi pune „Chemarea dragostei indiene”. Tonto intră din culise. Se sărută şi se îmbrăţişează.

— Dintotdeauna m-au pasionat „aventurile” cu indieni, mărturiseşte Carol Burnett, într-un prim-plan strivitor.

Se aude râsul publicului invizibil şi până şi Rabbit, la el acasă, în fotoliul său confortabil, râde, dar, dincolo de aceste

râsete, poanta de final nu prinde la public, poate din cauză că toată lumea încă îl consideră pe Tonto incoruptibil, un om mai presus de toate, ca Iisus sau Armstrong.

— S-a cam făcut ora de culcare, nu? constată Rabbit.

Stinge televizorul pe genericul de final al show-ului. Steluţa instantanee pâlpâie, apoi se stinge.

— Copiii de la şcoală spun că domnul Fosnacht a avut o aventură, de-aia au divorţat, îi povesteşte Nelson.

— Sau poate s-a săturat s-o vadă uitându-se c-un ochi la făină şi cu altul la slănină.

— Tati, ce-i aia aventură?

— Păi, atunci când doi oameni ies împreună, deşi sunt căsătoriţi cu altcineva.

— Ţie şi lui mami vi s-a întâmplat vreodată aşa ceva?

— N-aş zice. Mi-am luat o dată o vacanţă, dar n-a durat mult. Nu cred că ţii tu minte.

— Ba da. Ţin minte că mama a plâns mult şi că toată lumea era cu ochii pe tine la înmormântarea bebeluşului. Şi mai ţin minte c-am stat în picioare, în casa aia de pe Wilbur Street, doar tu şi cu mine, şi-am privit oraşul prin sita de la fereastră, ştiind că mami e-n spital.

— Ei da, au fost vremuri triste. Duminica asta, dacă bunicu' Springer a luat biletele pe care ni le-a promis, o să mergem la un meci al lui Blasts.

— Ştiu, zice băiatul, deloc entuziasmat, şi se târâie spre scară.

Pe Harry îl nedumereşte faptul că, de două-trei ori pe zi, i se pare că vede în casă, cu coada ochiului, o altă femeie, alta decât Janice; când colo, nu-i vorba decât de fiul lui pletos.

O ultimă bere. Răzuieşte cina neatinsă de Nelson deasupra tocătorului de resturi menajere, care uneori împrăştie un miros dulceag, deoarece canalizarea din Penn Villas e leneşă şi proiectată neglijent. Dă o tură pe la parter şi adună paharele, ca să le bage în maşina de spălat vase. Una dintre isprăvile lui Janice este să se învârtă prin toată casa lăsând în urma ei, te miri unde, ceşti cu zaţ, farfurioare folosite pe post de scrumiere şi pahare de vin cu vermut uscat – ba pe televizor,

ba pe vreun pervaz. Cum naiba să descâlcească ea încurcătura iscată de Mildred? Poate că atunci când e dusă de-acasă devine întruchiparea eficienţei. Diii, Silver! Amoruri indiene. Bietul papsi, cu zvonurile lui. Biata mami, care zace pradă calomniilor şi coşmarurilor. Amândoi au minţile uscate ca nişte căpiţe năpădite de şobolani. Gândul îi zboară în altă parte. Se uită pe fereastră şi vede în amurg firele negre ale unei antene TV, un cuier-pom din aluminiu şi, în depărtare, un coş de baschet agăţat de un garaj. Cum să-i trezească, oare, puştiului interesul pentru sport? Dacă-i prea scund pentru baschet, să joace baseball. Orice, numai să rămână cu ceva, cu o euforie din care să se hrănească mai apoi. Dacă porneşte la drum, în viaţă, cu un gol pe dinăuntru, n-o să reziste, fiindcă, pe măsură ce îmbătrânim, ne golim sufleteşte. Rabbit se întoarce de la fereastră şi, oriunde se uită în casă, nu vede decât un luciu efemer, de unică folosinţă. Sclipirea se răsfrânge în tapiţeria sintetică a canapelei şi a fotoliilor din sufragerie, în netezimea artificială a scheletului unei veioze cumpărate de Janice, care are drept suport o bucată de lemn adusă de valuri, conectată la priză, în rafturile de lemn autentic ce aduce a imitaţie de lemn, goale cu excepţia câtorva scrumiere ce au patina unor suveniruri de bâlci; se răsfrânge în chiuveta de oţel, în linoleumul din bucătărie cu modelul lui de spirale năucitoare, ca uleiul în apă, nimic nu se asortează. Fereastra de deasupra chiuvetei este neagră şi la fel de opacă precum portocaliul în care sunt vopsite ferestrele ospiciilor. Vede în ea reflecţia mâinilor lui ude. Sub apă. Turteşte în pumn cutia de bere pe care a golit-o fără să-şi dea seama. Conţinutul îi pare metalic, odată ajuns înăuntrul lui: îl corodează, îl îngraşă. Lucrurile nu se asortează deloc. Neputinţa lui de-a urmări un gând până la capăt pesemne că-i din cauza oboselii. O ia în sus, urcă scările în silă, se dezbracă şi se spală pe dinţi cu mişcări lente, istovitoare, de parc-ar înota pe sub apă, se trânteşte în pat fără a se mai osteni să stingă luminile la parter şi în baie. Zgomotul chinuit, înăbuşit al radioului ce răzbate până la el îi spune că Nelson e încă treaz. Îşi zice c-ar trebui să se scoale şi să-i spună copilului

noapte bună, să-l sărute pe frunte, dar îl striveşte o greutate ca de plumb, în timp ce lumina continuă să se reverse în dormitor, ca şi zgomotele înfundate ale uşilor deschise şi închise de cel mic, care-şi face de lucru. Din fragedă pruncie, Rabbit doarme mai bine atunci când ceilalţi sunt treji, verticali ca piroanele ce ţin lumea în loc, ca felinarele, semnele de circulaţie, tijele de păpădie, pânzele de păianjen…

O siluetă greoaie se strecoară în pat: e Janice. Ecranul fluorescent al ceasului de pe birou arată ora unsprezece fără cinci, cu cele două limbi unite într-una singură. Ea e caldă, în cămaşa de noapte. Pielea îi e mai caldă decât bumbacul. El tocmai visa o curbă parabolică pe care încerca s-o stăpânească, deşi chestia pe care se căznea s-o manevreze îi opunea rezistenţă ca o sanie stricată.

— Ai descâlcit harababura? o întreabă el.

— Aproape. Îmi pare rău, Harry. Tati s-a întors la lucru şi, pur şi simplu, a trebuit să ne dăm toată osteneala.

— Ala bala portocala, bolboroseşte el.

— Cum v-aţi petrecut seara tu şi cu Nelson?

— Nicicum.

— A sunat cineva?

— Nu, nimeni.

Cât ar fi de târziu, tot o simte plină de viaţă, zgândărită şi pusă pe vorbă, vrând să se dezvinovăţească, dornică de împăcare. Prezenţa ei transformă patul dintr-o plută nărăvaşă, pe care căuta s-o strunească, imprimându-i un curs arcuit, într-un cuib, o scorbură plină, ea însăşi arcuită. Mâna ei îl caută, iar el o respinge cu reflexul fostului baschetbalist de a-şi proteja locul cu pricina. La care ea îi întoarce spatele. El îi acceptă acest gest de respingere. Se cuibăreşte lângă ea. Acolo unde nu are oase, scobitura taliei imită coborâşul păsării în zbor. Când a luat-o de nevastă, i-a fost frică să nu se îngraşe ca maică-sa, dar, pe măsură ce înaintează în vârstă, seamănă din ce în ce mai mult cu sfrijitul ăla de taică-su, aţos şi întreprinzător. Mâna lui părăseşte scobitura şi se aventurează spre partea din faţă, spre pântecele ei plăcut, uşor lăsat în urma celor două sarcini. E ca un gât de căţeluş. Oare-ar fi

trebuit s-o lase să aibă altul în locul celui care-a murit? Poate că aici a greşit. La vremea aceea, toate îi păruseră un puţ fără fund, şi uterul ei, şi mormântul, şi sexul, şi moartea, se ferise de pizda ei ca dracul de tămâie. Degetele îi alunecă mai jos, ajung la floci, coboară mai mult, descoperă că-i deja udă. Se gândeşte la atingerea tastaturii de pe linotip, se gândeşte la ziua de lucru de mâine şi iată-l deja acolo.

Verity Press supravieţuieşte din formulare de comandă, bilete la balurile de binefacere, toamna – din afişe electorale, primăvara – din albume cu absolvenţii de liceu, fluturaşi cu reclame la supermarketuri, scrisori nesolicitate cu anunţuri de vânzări la jumătate de preţ. La rotativă tipăresc un săptămânal – *The Brewer Vat,* specializat în scandalurile din oraş, întrucât cele două cotidiane acoperă toate ştirile fierbinţi, locale şi naţionale, preluate de la agenţiile de presă. Cândva tipăreau şi un ziar în limba germană, *Der Schockelschtuhl*, fondat în 1830. De când e Rabbit aici, însă, l-au lăsat să sucombe, numărul de cititori s-a redus la câteva mii de fermieri de prin cele mai îndepărtate colţuri ale districtului şi de prin districtele învecinate. Rabbit îşi aminteşte de el fiindcă dispariţia lui a coincis cu plecarea din tipografie a bătrânului Kurt Schrack, unul dintre nemţii ăia cu privire crâncenă şi ţepi parcă tatuaţi pe piele, ce nu păreau să crească spre a fi bărbieriţi. Avea păr de culoarea fierului, dar falca îi era ca de plumb, în timp ce se uita urât din colţişorul care-i aparţinea lui şi numai lui. Era plătit doar pentru corectura exemplarului nemţesc din Pennsylvania şi pentru culesul manual al literelor negre pe care n-avea voie să le atingă nimeni în afară de el. Chenarele şi literele mari, ornamentale, folosite în paginile interioare, erau făcute din lemn şi se înnegriseră după un secol de absorbit cerneală. Schrack se concentra atât de tare asupra muncii sale, încât în pauza de prânz îşi ridica privirea şi le vorbea în germană ori lui Pajasek, maistrul polonez, ori unuia dintre cei doi negri din tipografie, ori unuia dintre Angstromi. Schrack fusese agreat de ceilalţi pentru că făcuse conştiincios o treabă pe care

nimeni n-o putea face. Apoi, într-o luni, a fost trimis la plimbare, iar imediat după aceea colţul lui a fost îngrădit cu un perete pentru gravori.

Der Schockelschtuhl se dusese pe apa sâmbetei, cât despre *Vaty* acesta tot ameninţa să se mute la una dintre tipografiile offset din Philadelphia. Acolo pur şi simplu lipeşti laolaltă reclame, fotografii şi text, apoi trimiţi totul la rotativă. Deasupra lui Verity atârnă spectrul unui viitor ce aparţine proceselor tehnologice rapide, fotozincografiei şi, mai mult decât atât, tiparului digital, televiziunii computerizate, care pune pe un film mii de litere pe secundă, fără să se atingă măcar de plăcile metalice, totul fiind transmis electronic de calculatoare programate să facă până şi despărţirea în silabe şi aşezarea în pagină; dar o tipografie offset costă mai mult de treizeci de mii de dolari, iar maşinile de tipărit plane rămân cele mai avantajoase pentru realizarea biletelor şi afişelor. Iar *Vat*-ul ar putea da faliment oricând. În mod clar, este un ziar de prisos.

PIESĂ FABRICATA LA *BREWER FACTORY TOOLS* ÎN DRUM SPRE LUNĂ este titlul editorialului de săptămâna asta. Rabbit culege textul pe-o coloană dublă, degetele lui albe aleg literele, matriţele uzate cad răpăind ca ploaia pe tablă, în canelura de deasupra lui.

Duminica aceasta, când locuitorii din Brewer privesc spre Lună, probabil că li se pare un pic altfel.

De ce?

Pentru că o fărâmă din Brewer va fi

Nu. Îi iese un rând final ce sare pe coloana următoare, încearcă să-l tragă, dar e prea înghesuit, aşa că se hotărăşte să-l lase totuşi pe coloana următoare.

acolo.

Zigzag Electronic Products Inc., situat la intersecţia Seventh cu

Locust Street, din Centru,

Hopa!

Locust Street, din centru, a dezvăluit în această săptămână reporterilor VAT că un dispozitiv electronic de maximă importanţă din computerul de ghidare şi nabifaţie de la bord un dispozitiv electronic de maximă importanţă din computerul de ghidare şi navigaţie de la bord a fost proiectat de ei aici, în această modestă clădire de cărămidă, cândva zediul kui Gossamer Ho, iery Co.,

a fost proiectat de ei aici, în această modestă clădire de cărămidă, cândva sediul lui Gossamer Hosiery Co., pe lângă care, în fiecare zi, trec mii de cetăţeni din Brewer, fără ca măcar să-şi dea seama.

Dacă circuitele imprimate ale întrerupătoarelor – de dimensiunea unei jumătăţi de timbru şi cântărind mai puţin decât o sămânţă de floarea-soarelui – nu vor funcţiona cum trebuie, astronauţii Armstrong, Aldrin şi Collin vor ajunge dincolo de Lună şi vor pieri în vidul aşa-numitului „spaţiu infinit”.

Dar nici nu se pune problema unui asemenea pericol, l-a asigurat directorul general al Zigzag Electronics, Leroy „Spirală” Lengel,

Pagină nouă după douăzeci de rânduri. Trece la culesul pe o singură coloană.

Pe reporterul VAT, în biroul său ultramodern, verde-pastel.

„A fost o comandă ca oricare alta”, a afirmat acesta. „În fiecare săptămână executăm sute de astfel de dispozitive.

Evident, noi, toţi cei de la Zigzag, suntem foarte mândri de reuşita, a adăugat Lengel.

Ne-nderptăm sper onouă

Ne-ndreptăm spre o nouă eră.”

Aparatul se înalţă deasupra lui cald, matern, fremătător, este un supravieţuitor temperamental, croit din mii de piese, al epocii de aur a automatizării. Caseta cu litere se află în partea dreaptă; dispozitivul de centrare a rândurilor şi roata de turnare şi caseta cu interlinii la stânga, iar la nivelul ochilor este amplasat un bec cu abajur verde. Deasupra acestui soare, maşina îşi croieşte drum din umbră ca un nor cumulus, cu matriţa care se deplasează alene la început de rând pe axul elicoidal, iar toate aceste tone de claviatură complicată, care foşnesc şi murmură, aşteaptă atingerea delicată a inteligenţei sale. În spatele roţii de turnare aşteaptă plumbul topit; uneori, când se blochează ceva, plumbul ţâşneşte fierbinte: Harry s-a mai fript. Dar maşina e ca un copil; pretenţiile ei, deşi inflexibile, sunt puţine la număr, iar de-ndată ce acestea îi sunt îndeplinite, nu-ţi face niciun fel de probleme. Nu poate fi vorba de infidelitate. Te porţi frumos cu ea, se poartă frumos cu tine. Iar lui Harry îi place lumina de-aici. Lumina asta albăstrie, constantă, fără umbre, e ca un balsam pentru ochii lui, e atât de calmă şi de blândă, încât îţi permite să citeşti invers, dintr-o privire, literele scânteietoare. E cu totul altfel decât lumina de-acasă, unde, când stă aplecat deasupra chiuvetei din bucătărie, umbra lui proiectată pe farfurii aduce cu slinul, iar când stă în sufragerie, trebuie să-şi mijească ochii, să se ferească de lumina veiozei la care citeşte Janice reviste şi de becurile care ard pe palier, iar copilul, dacă nu-s toate becurile stinse, se plânge tot timpul de lumina reflectată de ecranul televizorului. În camera principală din Verity Press, cu tavanul plin de tuburi fluorescente, oamenii mişună prin jur ca nişte spirite fără umbră.

La pauza de cafea de la zece şi jumătate, papsi se apropie de el şi-l întreabă:

— Crezi c-ajungi pe la noi în seara asta?

— Nu ştiu. Janice zicea aseară c-ar vrea să mergem cu copilul la un film. Ce mai face mami?

— Cât se poate de bine, dată fiind situaţia.

— A mai pomenit de Janice?

— Aseară nu, Harry. Poate doar în treacăt.

Bătrânul se trage mai aproape, ţinând strâns paharul de carton cu cafea, de parc-ar fi plin cu bijuterii.

— I-ai spus ceva lui Janice? îl întreabă el. Ai luat-o la-ntrebări?

— S-o iau la-ntrebări? Da' ce, e-n boxa acuzaţilor? Nici n-am dat ochii cu ea. A stat la Springers până târziu.

Rabbit tresare văzând cum, în lumină, taică-su îşi muşcă buzele şi-şi fereşte stângaci privirea. Harry detaliază:

— Bătrânul Springer a ţinut-o acolo pân-la unşpe, să-i descurce registrele. De când a-nceput să vândă maşini japoneze, se poartă ca un vechil.

Pupilele lui Papsi se măresc abia perceptibil, iar sprâncenele i se ridică uşor, cu un cicero.

— Credeam că-i plecat cu cucoana lui în Pocono{15}.

— Soţii Springer? Cine ţi-a spus asta?

— Cred că maică-ta. Am uitat cine i-a zis, parcă Julia Arndt. Asta să fi fost săptămâna trecută. Cică doamna Springer nu suportă căldura. I se umflă picioarele. Ştii cum e cu bătrâneţea, Harry. Nu-i totul numai lapte şi miere.

— În Pocono.

— Trebuie să fi fost săptămâna trecută, parc-aşa ziceau. Maică-ta o să fie tare necăjită dacă n-o să vii diseară. Ce să-i zic?

Sună clopoţelul, anunţă sfârşitul pauzei. Buchanan se strecoară pe lângă ei adus de spate, ştergându-şi buzele de whisky-ul de dimineaţă. Le face cu ochiul.

— Ascultă-l pe tăticu'! le strigă el pus pe şotii.

E alunecos şi negru ca o focă.

— Spune-i că-ncercăm să venim după cină, spune Harry, dar i-am promis copilului că-l ducem la film şi, probabil, n-o s-ajungem. Poate venim vineri.

Mutra dezamăgită şi resemnată a lui taică-su îl calcă pe nervi, aşa că explodează:

— La naiba, papsi! Am şi eu familia mea! Nu pot să le fac pe toate.

Se-ntoarce recunoscător la maşinăria lui. Ea îi răspunde

prompt, toarce în timp ce el îşi şterge din minte un cuvânt („Pocono”), în timp ce degetele lui răpăie ca picăturile grele de ploaie pe tastatură, e fericită că s-a întors.

Când vine de la serviciu, o găseşte pe Janice acasă. Falconul e în garaj. Căsuţa e toată înecată în ceaţa iscată de fumul ţigărilor ei; un pahar de vermut pe jumătate gol zace pe televizor, iar altul, pe unul dintre rafturile care despart sufrageria de cotlonul unde îşi iau micul dejun.

— Janice! o strigă Rabbit.

Deşi casa e micuţă şi are ecou, astfel încât deschisul televizorului, destuparea unei sticle sau scârţâitul arcurilor de la patul lui Nelson se aud oriunde, nu primeşte niciun răspuns. Aude zgomotul neîntrerupt al apei care curge şi urcă scările. Baia de sus e plină de aburi. I se pare uimitoare rezistenţa femeilor la apa fierbinte.

— Harry, vezi că mi se face frig!

Îşi rade picioarele în cadă şi din câteva mici tăieturi îi curge sânge roşu-aprins. Deşi n-a fost niciodată o tipă trăsnet, cu figura ei posacă, uscăţivă şi speriată de bombe, plus o femeie scundă în deceniul marilor baloane feminine lansate de Hollywood înainte de a-şi da obştescul sfârşit, Janice a avut dintotdeauna – şi încă mai are – picioare frumoase. Picioare zvelte, îndrăzneţe, cu rotula osoasă care i-a plăcut lui Rabbit încă de la început; îi plac oamenii osoşi. Nevastă-sa ţine ridicat un picior săpunit, ca pe un exponat, iar el vede prin perdeaua de aburi cum apa cenuşie, plină de clăbuci, se agită, până dă pe dinafară, şi jurul păsăricii, burţii şi fundului ei, în timp ce se întinde să-şi radă glezna, iar el parc-ar sta în capul scării altor nenumărate băi al căror şopot l-a auzit sau la care-a asistat în cei treisprezece ani de căsătorie. Îi e uşor să ţină socoteala acestor ani, fiindcă mariajul lor are cu şapte luni mai mult decât copilul lor.

— Unde-i Nelson? o întreabă.

— S-a dus cu Billy Fosnacht în Brewer, să se uite la motorete.

— Nu vreau să se uite la motorete. O să-şi piardă viaţa.

Celălalt copil, fiica lui, şi-a pierdut viaţa. Lumea e făcută

din nisipuri mişcătoare. Trebuie să găseşti calea cea dreaptă şi să nu te abaţi de la ea.

— Of, şi tu, Harry! N-o să păţească nimic dacă se uită. Billy are una şi se plimbă cu ea tot timpul.

— Nu-mi pot permite să-i cumpăr una.

— A promis c-o să contribuie şi el cu jumătate din sumă. O să-i dau jumătatea noastră din banii *mei,* dacă tu eşti aşa de încuiat.

Banii ei: cu ani în urmă, taică-su i-a dat nişte acţiuni. Iar acum are şi un salariu. O mai fi având nevoie de el?

— Eşti sigur c-ai închis uşa? îl întreabă ea. Simt că s-a făcut dintr-odată un curent îngrozitor. Nu prea avem intimitate în casa asta, nu-i aşa?

— Doamne sfinte, păi câtă intimitate ai tu impresia că-ţi datorez?

— Păi, nu trebuie să stai acolo şi să te holbezi la mine. Doar m-ai mai văzut făcând baie!

— Nu te-am mai văzut dezbrăcată de nu ştiu când. Arăţi bine.

— Nu sunt decât o pizdă, Harry. Suntem miliarde pe lumea asta.

Acum câţiva ani n-ar fi pronunţat „pizdă” pentru nimic în lume. Îl excită, îl atinge pe pulă ca o adiere. Glezna pe care s-a întins s-o radă începe să-i sângereze brusc, viu, şocant.

— Dumnezeule, o apostrofează el, tare mai eşti neîndemânatică!

— Mă enervează că te holbezi la mine.

— De ce faci baie taman acum?

— Ai uitat că luăm cina în oraş? Dacă vrei să prindem filmul de la opt, trebuie să plecăm de-aici la şase. Ai putea să te speli şi tu de cerneala aia. Vrei să foloseşti apa mea?

— E plină de sânge şi fire de păr.

— Măi, Harry, măi! Tare încuiat te-ai făcut la bătrâneţe!

Iarăşi „încuiat”. Parcă n-ar fi vocea ei, ci o alta, o altă voce ascunsă în vocea ei.

— Boilerul n-a avut timp să încălzească destulă apă, cât să mai umplem o cadă, continuă Janice.

— OK. O să folosesc apa ta.

Nevastă-sa iese din cadă, împroaşcă apă pe covoraşul din baie, picioarele şi fesele ei rozalii scot aburi. Sânii i se ridică ascultători când îşi prinde părul la ceafă.

— Mă ştergi pe spate?

Nu-şi aminteşte de când nu l-a mai rugat aşa ceva. În timp ce-i freacă pielea cu prosopul, micimea ei trupească se împleteşte cu mărimea absolută pe care-o au femeile goale. Grăsimea de pe şolduri îi accentuează curba care porneşte din talie. Rabbit se lasă pe vine să-i şteargă fundul înroşit, cu pielea ca de găină. Dosul coapselor ei, firişoarele răzleţe de păr negru, smârcul umed dintre ele.

— Gata, spune ea şi se dă la o parte.

El se ridică, să-i tamponeze zona de sub părul ridicat: întreaga Fire e plină de cuiburi.

— Unde vrei să mâncăm? îl întreabă ea.

— A, oriunde… Puştiului îi place la Burger Bliss, de pe West Weiser.

— Mă gândeam că, peste pod, s-a deschis un nou restaurant grecesc pe care-aş vrea să-l încerc. Charlie Stavros mi-a pomenit de el zilele trecute.

— Mda. Apropo de zilele trecute…

— Cică au nişte chestii-n foi de viţă absolut minunate şi-un kebab care i-ar plăcea lui Nelson. Dacă nu-l silim să-ncerce câte ceva nou, o să mănânce toată viaţa la Burger Bliss.

— Dar ştii că filmul începe la şapte jumate.

— *Ştiu*, ripostează ea, de-aia am făcut baie *acum*.

O altă Janice, tot cu spatele la el, se cuibăreşte cu fesele lipite de şliţul lui, se ridică în vârful picioarelor şi se arcuieşte, dând să-l atingă delicat şi umed cu ambii obrăjori. Mintea i se înceţoşează, scula i se întăreşte.

— Şi-n plus, continuă Janice, ridicându-se pe vârfuri şi lăsându-se în jos, ca un copil care mărşăluieşte în joacă spre Banbury Cross[16], mergem la film nu numai pentru Nelson, ci şi pentru mine, fiindc-am muncit pe brânci toată săptămâna.

Rabbit avea în minte o întrebare, dar mângâierea ei a alungat-o cu desăvârşire. Ea se ridică şi-l îndeamnă:

— Grăbeşte-te, Harry! O să se răcească apa.

Pe partea din faţă a pantalonilor lui maro-gălbui au rămas două pete umede. Aerul irespirabil din baie l-a ameţit; când ea deschide uşa spre dormitor, îl învăluie aerul dintr-odată rece; strănută. Totuşi lasă uşa deschisă ca să se uite la ea cum se îmbracă. E îndemânatică şi rapidă; la fel de iute ca şarpele ce înaintează pe nisip, îşi trage şi ea dresul negru. Se repede spre dulap după fustă, spre şifonier după bluză, cea argintie cu volane, despre care el credea că e doar pentru petreceri. Când încearcă apa din cadă cu degetele de la picioare (prea fierbinte), îşi aminteşte ce-a vrut s-o întrebe.

— Auzi, Janice? Cineva zicea azi că părinţii tăi sunt în Pocono. Ieri-seară mi-ai spus că taică-tu e în parcare.

Ea se opreşte în mijlocul dormitorului şi se holbează în direcţia băii. Ochii ei negri se întunecă şi mai tare. Îi vede trupul alb, mare, burdihanul revărsat, lipsit de vigoare, membrul necircumcis atârnând flasc, ca o creastă de cocoş, din rădăcinile blonzii. Îşi vede sportivul de succes osândit, încornorat. Vede un alb mătăhălos, pe care un cuţit l-ar tranşa ca pe-o halcă de slănină. Tăria angelică şi rece cu care a părăsit-o cândva, întoarcerea lui deloc formidabilă şi disperarea cu care se agaţă de ea: în combinaţia asta există ceva ce nu-i poate ierta şi care-i îndreptăţeşte purtarea. Privirea ei trebuie să-l ardă, căci se întoarce cu spatele la ea şi intră în cadă: bucile lui se suprapun peste ale amantului, îşi zice că toţi bărbaţii par inocenţi şi vulnerabili în zona asta, se întorc la stadiul de bebeluş. Îi răspunde ferm:

— Au fost în Pocono, dar s-au întors mai devreme. Mama are întotdeauna impresia că în staţiunile astea lumea se poartă urât cu ea – şi, fără să mai aştepte un răspuns la minciuna ei, coboară scările în fugă.

În timp ce se înmoaie în cada patinată de părul şi sângele ei, Rabbit îl aude pe Nelson intrând în casă. Prin tavan răzbat glasurile lor înăbuşite.

— Ce rablă de motoretă! exclamă el. Deja s-a făcut praf!

— Atunci, bucură-te că nu-i a ta, i-o întoarce Janice.

— Mda, dar mai e un model mai scump, mişto de tot, o

Gioconda, pe care bunicu' ar putea să ne-o ia cu reducere, aşa că n-ar costa mai mult decât cea ieftină.

— Taică-tu şi cu mine suntem de părere că-i prea mult să aruncăm două sute de dolari pe-o jucărie.

— Dar, mamă, *nu-i* o jucărie! Aş putea-o folosi ca să-nvăţ câte ceva despre motoare. Şi, dacă şi-ar lua permis, tati ar putea merge câteodată cu ea la serviciu, în loc să ia tot timpul autobuzul.

— Lui tati îi place să meargă cu autobuzul.

— Ba mi-e scârbă! ţipă Rabbit. Duhneşte-a negrotei!

Nicio voce de la parter, din bucătărie, nu dă semne că l-ar fi auzit.

* * *

Toată seara are senzaţia că nu-l ascultă nimeni, că sufletul îi este gâtuit de o izolare flască, aşa că vorbeşte tot mai tare şi mai stăruitor. La volanul maşinii (chiar şi cu steagul-abţibild, Falconul îi pare mai degrabă maşina lui Janice decât a lui, ea e cea care-o foloseşte mai mult), luând-o înapoi pe Emberly, spre Weiser, trecând de cinematograf şi, de-acum ajuns pe pod, bombăne:

— La naiba, nu văd de ce trebuie să ne-ntoarcem să mâncăm taman în Brewer, toată ziua frec menta-n Brewer.

— Nelson îmi dă dreptate, ripostează Janice. Va fi un experiment interesant. L-am asigurat că n-au multe chestii cleioase acolo, nu-i mâncare chinezească.

— O să-ntârziem la film, bag mâna-n foc.

— Peggy Fosnacht spune că… începe Janice.

— Fraiera aia! mormăie Rabbit.

— Peggy Fosnacht spune că începutul e partea cea mai plicticoasă, cu o mulţime de stele şi nu ştiu ce simfonie. Oricum, trebuie să fie şi nişte scurt metraje înainte sau cel puţin nişte reclame care să te facă să ieşi în foaier, să cumperi mai multe bomboane.

— Am auzit că începutul e mişto, o contrazice Nelson. Nişte oameni ai cavernelor halesc carne crudă, mi-a povestit un tip

de la şcoală că aproape-a borât, apoi unul din ei e pocnit zdravăn cu un os. După care aruncă osul în sus şi el se transformă într-o navă cosmică.

— Mulţumesc mult, domnule Strică-Cheful-Omului, spune Janice. Acum am senzaţia că deja l-am văzut. Poate-ar trebui să vă duceţi voi la film şi eu acasă, să mă culc.

— Pe dracu'! i-o întoarce Rabbit. Rămâi cu noi şi suferă şi tu, măcar o dată.

— Femeile nu înghit ştiinţa, spune Janice împăciuitoare.

Lui Harry îi place senzaţia c-o înspăimântă, că e gata să-l înfrunte făţiş pe acest necunoscut fără chip a cărui prezenţă o simte în vieţile lor, printre ei, ca şi cum ar fi un al patrulea membru al familiei. Bebeluşul mort? Dar, deşi durerea lui Janice a fost cumplită la început, deşi s-a îndoit sub ea ca o trestie în bătaia vântului, încât s-a temut să n-o vadă cedând, în anii lungi care au urmat, el a rămas singurul moştenitor al durerii de atunci. De vreme ce a refuzat s-o lase din nou gravidă, crima şi vinovăţia au căzut pe capul lui. La început, a încercat să-i explice cum stau lucrurile, că sexul cu ea a devenit prea întunecat, prea *serios,* prea îngemănat cu moartea, ca să mai poată avea încredere în ce-ar putea ieşi din asta. Apoi a încetat să-i dea explicaţii şi ea a părut să uite totul, ca o pisică ce adulmecă pe la colţuri şi miorlăie două-trei zile după pisoii înecaţi, iar apoi se întoarce la lipăitul laptelui şi moţăitul în coşul de rufe. Femeile şi Firea uită. Numai când se gândeşte la copilaş, când îşi aminteşte cum a aflat de moartea ei la un telefon public dintr-o farmacie, simte un junghi în piept, un junghi pe care încă îl asociază, vag, cu Dumnezeu.

La indicaţia lui Janice, după pod face la dreapta, trece pe lângă Salonul prietenos al lui Jimbo şi, după câteva străzi, parchează pe Quince Street. Coboară ultimul, încuind portiera.

— E cam la mahala, i se plânge el lui Janice. Au fost nu ştiu câte violuri pe-aici în ultimul timp.

— Ei, zice ea, *The Vat* oricum scrie doar despre violuri. Ştii ce înseamnă, de fapt, un viol? Că o femeie s-a răzgândit dup-

aia.

— Vezi cum vorbeşti în faţa copilului.

— Ăsta ştie mai multe decât vei şti tu vreodată. N-am nimic cu tine, Harry, dar ăsta-i adevărul. Oamenii sunt mai sofisticaţi în ziua de azi decât pe vremea ta.

— Şi cum era, mă rog, pe vremea ta?

— Eram foarte prostuţă şi inocentă, recunosc.

— Dar?

— Niciun dar.

— Credeam c-o să ne povesteşti cât de înţeleaptă eşti acum.

— Nu sunt înţeleaptă, dar măcar am încercat să fiu receptivă la nou.

Nelson, care merge cu câţiva paşi înaintea lor, dar aude oricum prea multe, arată spre imensul ceas-reclamă la berea Sunflower, din Weiser Square, care se zăreşte deasupra acoperişurilor din plăci de ardezie şi a unei străzi ajunsă toată moloz, urmând să devină o nouă parcare.

— Este şase şi douăzeci, anunţă el.

Nesigur că a fost înţeles, adaugă:

— La Burger Bliss te servesc imediat, e mişto, ţin potolul cald într-un cuptor mare, care pâlpâie movuliu.

— N-o să capeţi niciun Burger Bliss, drăguţă, i-o taie Harry, încearcă Pizza Paradise.

— Nu fi prost, replică Janice, pizza e italiană toată ziua.

Apoi se întoarce spre Nelson:

— Avem timp berechet, aici nu-i nimeni aşa devreme.

— Dar *unde-i* locul ăsta? întreabă el.

— Chiar aici, răspunde ea; i-a condus la destinaţie fără greş.

Localul este situat într-una dintre clădirile din şirul lung de case de cărămidă, are faţada vopsită în roşu-aprins, în manieră breweriană. Pe o firmă neluminoasă scrie „The Taverna”. Urcă nişte trepte din gresie spre uşa principală şi sunt întâmpinaţi de o femeie mămoasă şi mustăcioasă, dar aceasta îi invită într-o sală care odinioară a fost holul de la intrare, acum unit cu încăperea de *dincolo. În dosul* ei, despărţită de uşi batante, se află bucătăria. În mijloc se află câteva mese, iar de-a lungul

celor doi pereţi sunt separeuri. Pereţii albi sunt nedecoraţi, cu excepţia unui tablou care înfăţişează o femeie cu faţa galbenă, ovală, şi un bebeluş, în faţa căruia pâlpâie o lumânare. Janice se strecoară într-o parte a unui separeu, Nelson de partea cealaltă, iar Harry, pus în situaţia de a alege, se aşază lângă Nelson, să-l ajute să aleagă din meniu ceva ce-ar aduce cât de cât cu un hamburger. Faţa de masă e în carouri roşii, iar margaretele din vaza de sticlă albastră nu sunt artificiale, ci proaspete, delicate, remarcă Harry după ce le atinge. Janice a avut dreptate. Localul e drăguţ. Singura sursă de muzică este radioul din bucătărie; nu mai sunt alţi clienţi, în afară de un bărbat şi o femeie care şuşotesc cu atâta seriozitate, încât, din când în când, îşi ating mâinile, de parc-ar fi cufundaţi într-un lichid vâscos prin care nu mai zăresc nimic, bărbatul e roşu ca racul, zici că mai are puţin şi se sufocă, femeia e galbenă ca ceara. Sunt genul locuitorilor din Penn Park, puşi la patru ace, îmbrăcaţi în bej şi gri-şobolan, în ţinuta potrivită, în măsura în care vreo ţinută poate fi potrivită în albia asta de râu înăbuşitoare, la mijlocul lunii iulie. Se vede pe chipurile lor tăioase că nu duc lipsă de bani: privirea lor are acea claritate frontală pe care amărăştenii cu figuri şterse şi mişcări stinghere n-o pot imita niciodată. Deşi nu va fi niciodată unul de-al lor, Harry se bucură de prezenţa lor aici, în restaurantul ăsta imaculat, care e de-a dreptul *chic.* Poate că Brewer nu-i un loc atât de mort pe cât pare.

Meniurile sunt scrise de mână şi multiplicate la şapirograf. Nelson îşi ţuguie buzele în timp ce-l studiază.

— N-au niciun fel de sendvişuri, se plânge el.

— Nelson, îl dojeneşte Janice, dacă ai de gând să faci din ţânţar armăsar, nu te mai iau niciodată nicăieri! Poartă-te ca un băiat mare.

— Meniul ăsta-i într-o limbă păsărească.

— Mai toate sunt cu miel, explică ea. *Kebab,* adică frigărui de miel. *Moussaka*, miel cu vinete.

— *Nu pot să sufăr* vinetele.

— Cum de le ştii pe toate? o întreabă el.

— Toată lumea ştie chestiile astea. Harry, eşti atât de

provincial! Amândoi staţi acolo, unul lângă altul, hotărâţi să nu vă simţiţi bine. Sunteţi nişte americani oribili!

— Nici tu nu-mi pari vreo chinezoaică, i-o întoarce Harry, nici măcar în bluza ta cu volănaşe, ca a Micului Lord[17].

Îşi priveşte pe furiş buricele degetelor şi constata că sunt pline de pete de polen galben-brune, de la margarete.

— Ce-i aia *kalamaria*? întreabă Nelson.

— Asta nu ştiu, răspunde Janice.

— Asta vreau.

— Nici nu ştii ce vrei. Ia şi tu nişte *souvlakia,* e cel mai simplu. Sunt frigărui, foarte bine făcute, cu ardei verde şi ceapă între ele.

— *Urăsc* ardeiul!

— Nu-i ardei din ăla care te face să strănuţi, sunt chestiile alea verzi, ca tomatele goale pe dinăuntru, îi explică Rabbit.

— Ştiu, se indignează Nelson. Nu pot să-i sufăr. Ştiu ce-i ăla un *ardei,* tati! *Dumnezeule!*

— Nu lua în deşert numele Domnului. Când ai mâncat tu în viaţa ta ardei?

— Într-un burger cu ardei.

— Poate-ar trebui să-l duci la Burger Bliss şi să mă laşi pe mine aici, zice Janice.

— Şi *tu,* mă rog, ce-ai de gând să comanzi, dacă eşti dată dracu' de deşteaptă? se interesează Rabbit.

— Tati înjură.

— Şşşt, îi potoleşte Janice, terminaţi amândoi! Au o plăcintă cu pui foarte bună, dar am uitat cum se numeşte.

— Ai mai fost aici, îi spune Rabbit.

— Vreau *melopeta*, anunţă Nelson.

Rabbit se uită unde şi-a înfipt copilul degetul noduros (mami întotdeauna arăta cu degetul, Nelson a moştenit mâinile mici ale familiei Springer) şi-i spune:

— Băi, fraiere, ăla-i desert!

Strigăte de bun găsit anunţă intrarea pe uşă a unei familii mari, toţi membrii ei sunt bruneţi şi zâmbitori, de-ai casei; chelnerul îi întâmpină ca un fiu şi împinge o masă într-un separeu, să aibă loc cu toţii. Turuie pe limba lor, chicotesc,

gânguresc, plutesc de bucurie că au sosit aici. Îşi hârşâie scaunele de podea, copiii lor se holbează cuminţi, cu ochii mari, de sub umbrela gălăgiei făcute de adulţi. Rabbit se simte ca în pielea goală în mijlocul familiei lui micuţe, jerpelite. La auzul hărmălaiei, perechea din Penn Park întoarce capul foarte încet, parcă filmată cu încetinitorul, apoi îşi vede de treabă, acum ea s-a îmbujorat, iar el e palid – se ating, mâinile li se ating pe faţa de masă, bâjbâind printre paharele de vin cu picior. Ceata de greci se linişteşte, dar a rămas un bărbat, care trebuie să fi intrat împreună cu ei, însă care ezită să înainteze. Rabbit îl cunoaşte. Janice refuză să-şi întoarcă privirea; ochii ei sunt pironiţi în meniu, încremeniţi de nici nu pare să citească. Rabbit îi şopteşte:

— Uite-l pe Charlie Stavros.

— Ei na, zău? face ea, evitând, totuşi, să ridice privirea.

Nelson întoarce însă capul şi-l salută în gura mare:

— Bună, Charlie!

În vacanţele de vară, puştiul petrece mult timp la salonul auto.

Stavros, care nu vede bine şi suferă de fotofobie, fiind nevoit să poarte lentile liliachii, îşi mijeşte ochii. Pe chip i se aşterne zâmbetul pe care pesemne că-l afişează când îi iese figura şi vinde ceva, o cută vicleană într-un colţ al buzelor, unde i se formează o gropiţă. Este, fără îndoială, un bărbat care iese în evidenţă, cu câţiva centimetri mai scund decât Harry, cu câţiva ani mai tânăr, dar înzestrat cu o doză naturală de solemnitate convingătoare, ce îi oferă alura şi stăpânirea de sine a unei persoane mai vârstnice. Cheleşte. Are sprâncenele împreunate. Se mişcă alene, de parcă înăuntrul său ar căra ceva fragil; în cămaşa lui cadrilată, de bumbac subţire, cu ramele de baga dreptunghiulare şi groase şi cu perciunii lungi, pătrăţoşi, pare să treacă prin viaţă cu aerul că toate merg după bunul lui plac. Faptul că nu s-a însurat, deşi are peste treizeci de ani, sporeşte impresia că-i stăpân pe situaţie. De fiecare dată când îl întâlneşte, Rabbit constată că-i place de el mai mult decât ar fi vrut. Îi aminteşte de tipii dintr-o bucată, domoli, imperturbabili, care duceau

greul echipei. Când, după o clipă de gândire, Stavros depăşeşte obstacolul nehotărârii de moment şi se îndreaptă spre separeul lor, Harry este cel care-l invită, „Stai cu noi”, deşi Janice, cu ochii în pământ, i-a făcut deja loc trăgându-se mai încolo.

— Ai venit cu căţel, cu purcel… îi zice Charlie lui Janice. Drăguţ.

— Ăştia doi sunt îngrozitori, replică ea.

— Nu-nţelegem nimic din meniu, se plânge Rabbit.

— Charlie, ce-i aia *kalamaria*? îl întreabă Nelson. Asta vreau.

— Ba nu, crede-mă. Sunt ca nişte caracatiţe micuţe, gătite în propria cerneală.

— Câh, face Nelson.

— Nelson! îl repede Janice.

— Ia loc, Charlie, îl îndeamnă Rabbit.

— Nu vreau să deranjez.

— E o cinste pentru noi. Ce dracu’!

— Tati e morocănos, îl pune-n temă Nelson.

Nerăbdătoare, Janice bate încetişor cu palma pe locul de lângă ea; Charlie se aşază şi o întreabă:

— Ce-i *place* puştiului?

— Hamburgerii, oftează Janice teatral.

A devenit brusc actriţă. Fiecare gest şi intonaţie a ei urmăresc parcă să transmită ideea unei răceli implicite.

Capul pătrăţos, preocupat al lui Charlie este aplecat deasupra meniului.

— Hai să-i luăm nişte *keftedes.* OK, Nelson? Chiftele.

— Nu cu smac de-ăla de roşii pe deasupra.

— Fără smac, doar carne. Şi puţină mentă. Mentă ca în Life Savers{18}. OK?

— OK!

— O să-ţi placă.

Rabbit însă are senzaţia că băiatului i s-a vândut o maşină tamponată. Şi mai simte că acum, cu umerii laţi ai lui Stavros alături de-ai lui Janice şi cu fiecare dintre mâinile bărbatului împodobită cu câte-un inel de aur butucănos, comesenii au

cotit-o pe un drum pe care nu el l-a ales. Şi că el şi Nelson sunt aşezaţi pe bancheta din spate.

Janice îl roagă pe Stavros:

— Charlie, ce-ar fi să comanzi tu pentru toţi? Noi habar n-avem pe ce lume suntem.

— *Eu unul* am. O să-mi comand singur masa. Vreau… – alege la întâmplare – païd*akia.*

— *Païdakia?*! exclamă Stavros. N-aş prea crede. E miel marinat şi trebuie comandat cu o zi înainte, pentru cel puţin şase persoane.

— Tati, îl anunţă Nelson, filmul începe în patruzeci de minute.

— Încercăm să prindem filmul ăla SF caraghios, explică Janice.

Stavros dă din cap a aprobare, de parc-ar şti. Urechea lui Rabbit surprinde un ecou ciudat. Conversaţia dintre Janice şi Stavros pare lipsită de viaţă, trasă la indigo. Fireşte, lucrează împreună toată ziua. Stavros le spune:

— E naşpa.

— De ce zici că-i naşpa? întreabă Nelson îngrijorat.

Face aceeaşi mutră ciudată, cu buzele ţuguiate şi cu ochii cufundaţi în orbite, pe care o avea şi în copilărie, când i se termina biberonul.

Stavros se mai îmbunează:

— Nellie, ţie o să ţi se pară formidabil. E plin de jucării. În ceea ce mă priveşte, n-a fost destul de sexy. Cred că tehnologia nu mi se pare deloc sexy.

— Oare *totul* trebuie să fie sexy? se miră Janice.

— Nu trebuie neapărat, ci tinde să fie sexy, îi răspunde Stavros. Iar lui Rabbit îi spune: Ia nişte *souvlakia.* O să-ţi placă la nebunie şi se prepară repede.

Şi, cu un gest scurt, admirabil, convingător, întinde mâna cu palma înainte, de parc-ar fi pocnit din degete, fără să-şi ridice cotul de pe masă, iar femeia cea mămoasă se apropie îndată de ei.

— *Yasou.*

— *Kale spera*, îi răspunde ea.

În timp ce Stavros comandă în greceşte, Harry o studiază pe Janice. Are o strălucire ciudată. Timpul a fost îndurător cu ea. De parc-ar fi compătimit-o. Cuta aia răutăcioasă din jurul gurii, pe care o avea şi-n adolescenţă, i s-a mai atenuat odată cu apariţia celorlalte riduri minuscule de pe chip, iar părul care odinioară îl enerva din cauză că era atât de rar, părându-i un alt simbol al sărăciei lui, acum şi-l poartă drept, în plete ce-i cad peste urechi, cu cărare pe mijloc. Nu se rujează deloc şi, în funcţie de lumină, chipul ei capătă uneori o asprime ca de ţigancă şi o demnitate asemănătoare cu cea a luptătoarelor de gherilă ale căror fotografii apar în ziare. Aerul de ţigancă l-a moştenit de la mama ei, iar demnitatea o are din anii ’60, care au eliberat-o de nevoia de a părea pufoasă. Simplitatea este îndeajuns de frumoasă. Şi iat-o acum în culmea fericirii, cum se tot suceşte pe fundul ei rotund şi mâinile îi dansează, descriind arcuri exagerate, iuţi, albe în lumina lumânării.

— Dacă n-apăreai tu, am fi murit de foame, îi spune ea lui Stavros.

— Ba nu, o asigură el, convins de adevărul spuselor sale. Ar fi avut ei grijă de voi. Sunt nişte oameni tare cumsecade.

— *Ăştia* doi, spune ea, sunt atât de americani! Sunt de-a dreptul neajutoraţi.

— Mda, face Stavros către Rabbit, îmi dau seama după abţibildul pe care l-ai lipit pe bătrânul tău Falcon.

— I-am spus lui Charlie, îi povesteşte Janice lui Rabbit, să fie clar: nu *eu* l-am lipit.

— Ce-i rău în asta? îi întreabă el pe amândoi. E steagul nostru, nu-i aşa?

— O fi steagul cuiva, replică Stavros, deloc încântat de subiect, şi bate uşurel darabana pe obraz, sub ochii lui miopi, ascunşi după lentile.

— Dar nu şi-al tău, ai?

— Harry e fanatic în privinţa asta, îl previne Janice.

— Nu sunt fanatic, doar că mă întristează oamenii care vin aici să scoată bani frumoşi…

— Aici m-am născut, îl întrerupe Stavros. Ca şi taică-miu, de altfel.

— … şi-apoi se-apucă să dea în nenorocitul ăsta de steag, de parc-ar fi o bucată de hârtie igienică, îşi continuă Rabbit ideea.

— Un steag e un steag. E o bucată de pânză şi-atâta tot.

— Pentru mine înseamnă mai mult decât o bucată de pânză.

— Adică?

— Înseamnă…

— Măreţul Mississippi.

— Înseamnă oamenii care nu-mi iau vorba din gură tot timpul.

— Doar jumătate din timp.

— Asta-i mai bine decât tot timpul, ca în China.

— Uite ce e. Mississippi e foarte lat. Munţii Stâncoşi sunt formidabili. Doar că nu mă excită foarte tare poliţaii care-i trosnesc pe hipioţi în cap şi Pentagonul care se joacă de-a cowboy-i şi indienii pe tot globul. Pentru mine, asta înseamnă abţibildul ăla mic. Înseamnă: hai să le-o tragem negrilor şi să trimitem CIA în Grecia!

— Dacă nu trimitem noi pe cineva acolo, precis vor trimite ceilalţi, grecii nu par să se descurce prea bine de capul lor.

— Harry, nu fi ridicol, ei au inventat lumea civilizată, spune Janice. Iar lui Stavros îi spune: Uită-te la el cum îşi încleştează fălcile când se gândeşte la politică!

— Nu mă *gândesc* la politică, o contrazice Rabbit. Asta-i unul dintre afurisitele alea de drepturi americane atât de preţioase, să nu mă gândesc la politică. Doar că nu văd de ce-ar trebui să mergem pe stradă cu mâinile legate la spate şi să ne lăsăm miruiţi la cap de te miri ce ticălos care zice c-a pus de-o revoluţie. Şi chiar mă scoate din pepeni să ascult nişte vânzători de maşini, care se dau mari scule de bascule, cu părul lor plin de briantină, şi care stau pe fundul lor grăsan şi mănâncă rahat la adresa unei ţări care le bagă-n gură numai bunătăţuri, de când s-au născut!

Charlie dă să se ridice.

— Mai bine plec. Asta-i prea de tot.

— Nu pleca, îl imploră Janice. Nu ştie ce vorbeşte.

Subiectul ăsta îl înnebuneşte.

— Mda, nu pleca, Charlie, rămâi şi fă-i pe plac nebunului.

Charlie se aşază la loc şi rosteşte pe un ton cumpănit:

— Vreau să-ţi înţeleg raţionamentul. Spune-mi ce bunătăţuri tot băgăm în Vietnam.

— Iisuse, că bine zici! L-am transforma într-o altă Japonie dacă ne-ar da voie. Asta-i tot ce vrem, să-l transformăm într-o ţară fericită şi bogată, plină de autostrăzi şi staţii de benzină. Bietul LBJ, Doamne, trebuia să-l fi auzit la televizor cum, cu lacrimi în ochi, aproape că s-a oferit să facă din Vietnamul de Nord al cincizeci şi unulea stat, în curu' mă-sii, al acestei Uniuni blestemate, numai să termine odată cu bombardamentele! Îi implorăm să pună acolo de nişte alegeri, orice fel de alegeri, dar ei preferă să dea cu bombe. Mai mult de-atâta, ce să facem? Încercăm să le dăm totul pe de-a moaca, asta-i politica noastră externă, să le dăm totul pe de-a moaca, să-i fericim pe omuleţii galbeni, iar indivizii ca tine o freacă prin restaurante şi se văicăresc: „Doamne Dumnezeule, ce ordinari suntem!"

— Credeam că noi dăm cu bombe, nu ei.

— Ne-am oprit; ne-am oprit după ce ne-aţi tot cântat voi, liberalii, cu marşurile voastre, şi ce-am obţinut? Se-apleacă în faţă, ca să rostească răspunsul fără urmă de echivoc: Un căcat!

Cuplul de vizavi se opreşte din şuşotit şi se uita consternat la ei; familia care-i cu două separeuri mai încolo a amuţit, ascultându-le discuţia. Nelson roşeşte disperat, ochii i se cufundă fierbinţi şi răniţi în orbite.

— Un căcat, repetă Harry, ceva mai potolit. Se-apleacă peste faţa de masă, pe lângă margaretele ce tremură în vază, şi continuă: Acum bănuiesc c-o să pomeneşti de „napalm". Futu-i mama lui de cuvânt magic! Ăştia, de douăzeci de ani încoace îşi îngroapă de vii căpeteniile şi trag cu mortiere în spitale, iar acum, din cauza napalmului, sunt nominalizaţi la Premiul pentru Pace Albert F. Schweitzer. C, Ă, cat.

Ridică din nou glasul; îl înnebunesc trădarea şi ingratitudinea ce pângăresc steagul, îl pângăresc pe el însuşi.

— Harry, o să ne dea afară din cauza ta, îl apostrofează

Janice, dar el observă că ea continuă să pară fericită, e radioasă, rumenă ca o prăjitură la cuptor.

— Încep să prind ideea, i se adresează Stavros lui Janice. Vrei să zici, se întoarce spre Rabbit, că noi suntem ca o mamă care încearcă să-l facă pe un puşti neascultător să-şi ia medicamentul, c-o să-i facă bine.

— Exact. Te-ai prins. Asta suntem. Iar majoritatea *vor* să ia medicamentul, le lasă gura apă după el, dar câţiva nebuni în uniforme negre mai curând i-ar îngropa de vii. Care-i teoria ta? Că ne-am dus acolo pentru orez? Teoria Uncle Ben?{19} Rabbit râde şi adaugă: Naşparliu' de Uncle Ben!

— Nu, răspunde Stavros, întinzându-şi mâinile pe faţa de masă cadrilată şi uitându-se pe sub sprâncene la beregata lui Harry – atent la el, Harry se întreabă: De ce oare? –, teoria mea zice că-i vorba despre un joc al puterii prost înţeles. Nu-i vorba că vrem să le luăm orezul, ci nu vrem să-l aibă *ei.* Nici magneziul. Nici ieşirea la mare. Jucăm şah cu ruşii de-atâta vreme, încât nici nu ne-am dat seama c-am ieşit de pe tabla de joc. Mutrele albe nu mai au căutare în ţările galbene. Consilierii lui Kennedy, care şi-au închipuit că pot conduce lumea din biroul şefului, au apăsat pe buton şi nu s-a întâmplat nimic. Apoi, Oswald l-a propulsat pe Johnson, care-a fost atât de tâmpit, încât şi-a închipuit că nu-i nevoie decât de un deget mai mare pe buton. Aşa că maşinăria s-a supraîncălzit şi te-ai trezit cu inflaţia şi o piaţă în cădere liberă, pe de-o parte, şi mişcări de protest ale studenţilor, pe de alta, iar la mijloc, cu patruzeci de mii de fii ale unor mame americane, care-au pierit ucişi de gălbejiţii ăia mânjiţi cu căcat! Oamenilor nu le mai place să-l ştie pe Mucea omorât în junglă. Poate nu le-a plăcut niciodată, dar credeau că e o treabă necesară.

— Şi nu e?

Stavros clipeşte.

— Înţeleg. Tu zici că trebuie să fie război.

— Da! Şi mai bine la ei, decât la noi. Mai bine războaie mici, decât războaie mari.

Stavros îi dă replica dând agitat din mâini, gata să-l toace-n

bucăţi:

— Dar ţie-ţi *place*! zice el, despicând aerul cu mâinile. Vrei să spui că-i bine să dăm foc bebeluşilor cu ochii oblici, prietene!

„Prietene” se aude slab.

— Unde-ai făcut armata? îl întreabă Rabbit.

Stavros ridică din umeri, îşi îndreaptă spatele.

— Am fost scutit de armată. Am probleme cu tic-tacul. Am auzit c-ai aşteptat în Texas să se termine povestea din Coreea.

— M-am dus unde m-au trimis. Şi azi m-aş duce unde m-ar trimite.

— Bravo! Ţie ţi se datorează măreţia Americii. Eşti un adevărat pistolar.

— El reprezintă majoritatea tăcută, zice Janice, dar nu-i tace gura o clipă.

Se uită la Stavros, în speranţa unei replici pe măsură la vorba ei de duh. Doamne, ce toantă e, chiar dacă fundul i s-a modelat frumos la maturitate.

— E un produs comun, spune Stavros. Un imperialist tipic, bine intenţionat şi rasist.

Rabbit îşi dă seama, din felul calm, atent, cu care a rostit fraza, cu zâmbetul acela abia mijit, pe care îl afişează la vânzarea unei maşini, că este curtat, rugat – are această vagă impresie – să formeze o alianţă. Dar el rămâne sclavul ideii că a vorbi despre oricare acţiune a Americii ca despre un „joc de putere” înseamnă să pierzi din vedere esenţialul. America e mai mult decât putere, acţionează ca într-un vis, e o faţetă a lui Dumnezeu. Acolo unde e America, există şi libertate, iar acolo unde nu e, domneşte nebunia cu lanţuri de fier şi întunericul sugrumă milioane de oameni. Sub bombardierele ei răbdătoare, paradisul este posibil. Lansează un contraatac:

— Nu pricep toată vorbăria asta despre rasism. Nu mai poţi să deschizi televizorul fără să dai cu ochii de mutra unui negrotei cu spume la gură. Toată lumea, în frunte cu Nixon, face nopţi albe încercând să găsească o soluţie, să-i îmbogăţească pe toţi, fără să-i pună la treabă.

Limba îi turuie nesăbuit, dar apără ceva infinit de gingaş,

flacăra umilă a loialităţii aprinse la venirea lui pe lume.

— Vorbesc despre genocid, continuă el, când *ei* sunt cei care pun la cale asta, *ei* sunt ăia, negrii şi puştanii de bani gata, care vor să dărâme totul; nu că n-ar putea să alerge schelălăind după avocat, ori de câte ori se uită urât la ei un biet poliţist. După părerea mea, războiul din Vietnam – vrea să-mi audă cineva părerea?

— Harry, îl apostrofează Janice, îl necăjeşti pe Nelson.

— Părerea mea e că trebuie să duci un război acum şi după aceea să arăţi că ai bunăvoinţă, fiindcă nu are mare importanţă unde are loc. Nu războiul e problema, ci ţara asta. Acum nu vrem să luptăm în Coreea. Pentru numele lui Dumnezeu, acum n-am lupta nici împotriva lui Hitler! Ţara asta e atât de vărzuită de LSD, cufundată atât de adânc în propria grăsime şi bălmăjeală şi lene, c-ar trebui să cadă bombe cu hidrogen peste fiecare oraş, de la Detroit până la Atlanta, ca să ne trezim şi, chiar şi-atunci, probabil ne-am închipui că tocmai am primit un sărut.

— Harry, întreabă Janice, tu vrei să moară Nelson în Vietnam? Hai, zi-i că asta vrei!

Harry se întoarce spre copilul lor şi-i spune:

— Băiete, nu vreau să mori nicăieri. Maică-ta, în schimb, e pricepută foc când vine vorba de moarte.

Până şi el îşi dă seama cât de crud e cu ea. Îi este recunoscător că nu leşină, ci, dimpotrivă, explodează:

— *Ah*! face ea. Ah! Spune-i tu lui de ce n-are un frate sau o soră. Spune-i cine-a refuzat să mai facem un copil.

— Asta-i prea de tot, face Stavros.

— Mă bucur că-mi eşti martor, îi spune Janice, cu ochii afundaţi în orbite; cu ea seamănă Nelson.

Din fericire, soseşte mâncarea. Nelson rămâne mască la vederea chiftelelor înecate-n sos. Se uită la frigăruile de miel frumos ornate ale lui Rabbit şi spune:

— Asta voiam!

— Atunci, hai să facem schimb, propune Rabbit. Taci şi mănâncă.

Se uită vizavi şi bagă de seamă că Janice şi Stavros au

comandat acelaşi lucru, un fel de plăcintă albă. Instinctul lui de tipograf îi spune că cei doi stau prea aproape, lăsând un spaţiu ciudat de mare de-o parte şi de cealaltă. Ca să-i mai scuture un pic, spune:

— Cred c-avem o ţară formidabilă.

Janice muşcă momeala, dar Stavros îşi vede de mestecat în linişte:

— Harry, tu *n-ai fost* niciodată în altă ţară!

El îi mărturiseşte lui Stavros:

— N-am simţit niciodată nevoia să plec. Văd ţările astelalte la televizor. Se dau peste cap să fie ca noi şi ne dau foc la ambasade, fiindcă nu reuşesc să ne-ajungă din urmă. În ce alte ţări ai fost *tu*?

Stavros îşi întrerupe în silă mestecatul, cât să-i răspundă:

— În Jamaica.

— Mamă, exclamă Rabbit, iată un adevărat explorator! Trei ore cu avionul, direct până-n holul unui Hilton.

— Lumea ne urăşte acolo.

— Vrei să zici că te urăşte *pe tine*. Pe mine nu m-au văzut, eu nu plec nicăieri. Şi de ce ne urăsc, mă rog?

— Din acelaşi motiv ca peste tot. Exploatarea. Le furăm bauxita.

— Atunci, lasă-i s-o dea la schimb, pe cartofi, rusnacilor. Pe cartofi şi baze pentru rachete.

— Noi avem baze pentru rachete în Turcia, ripostează Stavros, fără tragere de inimă.

Janice îi sare-n ajutor:

— Noi am lansat două bombe atomice, ruşii n-au lansat niciuna.

— N-aveau niciuna la vremea aceea, altfel ar fi lansat. Japonezii erau cu toţii hotărâţi să-şi facă *harikari,* iar noi i-am salvat. Şi-acu', uită-te la ei, fericiţi nevoie mare şi de două ori mai neobrăzaţi, ne-o trag şi pe stânga, şi pe dreapta! Noi le ducem lor războaiele, în timp ce voi, pacifiştii, le vindeţi maşinuţele.

Stavros îşi tamponează buzele cu un şerveţel împăturit cu grijă în formă de pătrat şi îşi recapătă cheful de discuţie.

— Ea vrea să spună că n-am mai fi vârâţi în nebunia asta vietnameză dac-ar fi fost vorba de o ţară albă. Nu ne-am fi băgat. Ne-am închipuit că-i destul să strigăm: *Bau!* Şi să detonăm câteva mine antipersonal, ţuţ! Am crezut c-avem de-a face cu o nouă revoltă Cherokee şi nimic mai mult. Problema e că, de data asta, Cherokee ăştia ne copleşesc numeric.

— Ce să zic, mama lor de indieni amărâţi! face Harry. Ce era să facem, să le lăsăm tot continentul, să aibă un' să-şi facă focuri de tabără? Scuze, Tonto.

— Dacă l-am fi lăsat în seama lor, astăzi ar fi arătat mult mai bine.

— Iar noi n-am fi niciunde. Ne stăteau în cale.

— S-ar zice că ai dreptate, răspunde Stavros. Acum, tu le stai în cale. Apoi adaugă: Faţă palidă.

— N-au decât să vină, ripostează Rabbit.

Şi, în momentul acesta, chiar e un bastion trufaş. Flacăra albăstruie, blajină, din ochii lui s-a transformat într-un foc rece. Îi sileşte pe cei doi să-şi plece privirile. Se zgâieşte la Janice, o vede mohorâtă şi încordată: o *squaw*[20], *o* pirandă. I-ar plăcea s-o masacreze.

Apoi, fiul său îi spune cu vocea sugrumată, printre lacrimi înăbuşite:

— *Tati,* o *să-ntârziem* la *film*!

Rabbit se uită la ceas şi vede că mai au doar patru minute ca să ajungă acolo la timp. Puştiul are dreptate.

Stavros încearcă să le fie de ajutor, în stilul patern al bărbaţilor care nu sunt părinţi, care-şi închipuie că ăia micii pot fi prostiţi:

— Începutul e plictisitor, Nellie, n-o să pierzi nicio scenă spaţială. Neapărat trebuie să încerci o *baclava* la desert!

— O să-i pierd pe oamenii cavernelor, miorlăie Nelson, aproape înecându-se în lacrimi.

— Cred c-ar trebui să mergem, le spune Rabbit celor doi adulţi.

— Nu putem fi nepoliticoşi cu Charlie, protestează Janice. Foarte nepoliticoşi! Oricum, fără cafea n-o să pot sta trează

cât ţine filmul ăsta interminabil. Către Nelson: Baclavaua e un deliciu. Sunt foi de plăcintă îmbibate cu miere, exact genul de chestie uscată care-ţi place ţie. Încearcă să fii cuviincios, Nelson, părinţii tăi au atât de rar ocazia să mănânce la restaurant!

Nehotărât, Rabbit îi sugerează:

— Sau ai putea să-ncerci chestia ailaltă, pe care-o voiai ca fel principal, plăcintă cu carne sau cum i-o fi zicând.

Lacrimile se pornesc să curgă, iar chipul încordat al copilului se schimonoseşte.

— Mi-ai *promis*! hohoteşte el cu un aer definitiv şi îşi ascunde faţa, lipindu-şi-o de peretele alb, gol.

— Nelson, mă dezamăgeşti, îl apostrofează Janice.

Stavros îi propune lui Rabbit, vârându-şi din nou creionul după ureche:

— Dacă vrei să pleci acum, poate să-şi bea cafeaua şi o aduc eu la cinematograf, în zece minute.

— Iată o posibilitate, şopteşte Janice şi chipul i se desface prudent, ca o floare searbădă.

— OK, minunat! acceptă Rabbit. Mersi. Eşti drăguţ. Eşti drăguţ că ne-ai suportat, îmi cer scuze dac-am spus ceva prea dur. Pur şi simplu, nu suport să văd cum aruncă unii cu rahat în State. Sunt sigur că-i o chestie psihologică. Janice, ai bani? Charlie, îi spui ei cât îţi datorăm.

Stavros reia gestul acela scurt, hotărât, cu palma aruncată înainte.

— Canci datorie! Fac eu cinste.

Nu mai încape loc de discuţii. Se ridică, luând şi el viteză, ca să-i vadă pe oamenii cavernelor (carne crudă? Un os transformat în navă spaţială?). Rabbit simte ce înseamnă fericirea conjugală aici, printre ei, în acest restaurant, unde cuplul din Penn Park achită nota de parc-ar înveli un bebeluş, pregătindu-l de culcare. Iar asta îl face să-i spună lui Janice, ca să-l înveselească şi mai mult pe Nelson:

— Aminteşte-mi să-l sun mâine pe tatăl tău, în legătură cu biletele alea la meciul de baseball.

Până s-apuce Janice să spună ceva, Stavros răspunde, de-

acum îndatoritor:

— E în Pocono.

Când Charlie l-a făcut pe Harry „faţă palidă”, Janice a crezut că ăsta-i sfârşitul, văzând privirea pe care i-a aruncat-o Harry, de un albastru înspăimântător de glacial, iar apoi, când lui Charlie i-a scăpat informaţia că tăticu’ e plecat, a fost sigură că totul s-a terminat. Dar, inexplicabil, n-a fost aşa. Poate că filmul o să-i amorţească. E cumplit de lung, iar partea aia psihedelică, în care el aterizează pe o planetă, înainte să se transforme într-un bătrânel cu perucă albă, îi dă dureri de cap, dar se întoarce acasă hotărâtă să dea cărţile pe faţă, să spună lucrurilor pe nume şi să-l provoace să ia o decizie. El nu ştie decât să fugă, ceea ce-ar fi o uşurare. Bea un pahar de vermut în bucătărie, ca să-i dea curaj, dar, sus, Nelson trânteşte uşa camerei lui şi Harry intră în baie, iar când iese ea din baie, cu mirosul de vermut estompat de pasta de dinţi, îl găseşte întins sub pled, de unde nu i se vede decât vârful capului. Janice se strecoară lângă el în pat şi ascultă. Respiraţia lui, în somn, îi sugerează mareea. Aşa că nu-i rămâne decât să zacă trează ca luna.

În cele zece minute, devenite douăzeci, cât şi-a băut cafeaua, ea i-a spus lui Charlie că i se pare nechibzuit gestul lui de-a veni la restaurant, când ştia că ea o să fie cu familia, iar el i-a replicat, în stilul lui plin de demnitate, cu buzele ţuguiate, de parc-ar ţine între ele o bomboană, şi cu umerii căzuţi un pic şmechereşte, că-şi închipuise că ea îşi dorea asta, doar de-aia îi povestise că are de gând să-i convingă să meargă acolo. Pe moment, lui Janice i-a trecut prin minte că el nu le-nţelege pe femeile îndrăgostite; căci simplul fapt că mersese la restaurantul lui, că mâncase din mâncarea lui, era o dovadă de iubire din partea ei, nu trebuia să mai complice lucrurile venind şi el. Ba asta chiar înrăutăţise situaţia, fiindcă, de îndată ce apăruse el acolo, în persoană, toată prudenţa ei se risipise. Dacă, în loc să-şi bea cafeaua cu ea, Charlie ar fi rugat-o să meargă la el acasă, ar fi acceptat, ba chiar îşi încropise o poveste pe care să i-o toarne lui Harry,

cum că, dintr-odată, i se făcuse rău. Dar, din fericire, el n-a rugat-o aşa ceva; şi-a terminat de băut cafeaua, a achitat toată nota de plată şi a lăsat-o, aşa cum le promisese, sub copertina scundă de la intrarea în cinema. Aşa sunt bărbaţii, riguroşi, ţin să-şi respecte promisiunile făcute unul altuia, femeile sunt pe-o treaptă inferioară, proprietatea lor. La început s-a împotrivit felului în care, în timp ce fac dragoste, Charlie o vinde ei înseşi, şoptind măscări despre diferite părţi ale corpului ei, dându-le nume pe care Harry le foloseşte doar la mânie, dar mai apoi s-a relaxat, şi-a dat seama că pentru Charlie ăsta e limbajul dragostei, modul lui de a-şi înălţa zmeul, de a-i vinde ei înseşi propria pizdă. Nu o cuprinde panica, aşa cum i se întâmplă când e cu Harry, la gândul că el nu se mai poate abţine prea mult. Charlie ţine stindardul sus o veşnicie, e o jucărie dulce, vârtoasă, cu care poate să facă orice, e ursuleţul ei. La început, la prima atingere, a rămas şocată de blana de pe omoplaţii lui, i-a părut o monstruozitate, dar nu, aşa sunt încă unii bărbaţi. Oameni ai cavernelor. Urşi ai cavernelor. Janice zâmbeşte în întuneric.

În semiîntunericul din maşina care traversa podul de pe Weiser, el a întrebat-o dacă Harry îşi dă seama ce se-ntâmplă. I-a răspuns că, după părerea ei, el nu bănuieşte nimic, deşi ceva îl deranjase în ultimele două zile, faptul că ea, cică, stătuse atât de mult la serviciu.

— Poate-ar trebui s-o lăsăm mai moale, o vreme.

— Dă-l încolo, n-are decât să fiarbă în suc propriu! Tot timpu-mi spunea că nu-s bună de nimic. La început a fost încântat că mi-am luat o slujbă. Acum i se pare că-l neglijez pe Nelson. Îi tot zic: „Nu-l mai ţine aşa în frâu, în curând face treişpe ani şi tu-l sufoci mai ceva ca maică-ta!” Nici măcar nu-l lasă să-şi ia o motoretă, cică e prea periculos.

— Mai avea puţin şi-mi sărea în beregată, a remarcat Charlie.

— Nu neapărat. Aşa se poartă cu toată lumea, când vine vorba de Vietnam. Chiar aşa gândeşte.

— Cum e posibil să-i treacă prin minte toate prostiile alea? Cu noi şi ei, cu America, prima dintre naţiuni. Sunt chestii

fumate.

Ea a încercat să-şi închipuie cum e posibil. Unul dintre lucrurile minunate în a avea o aventură e faptul că această relaţie te face să regândeşti totul, dintr-o nouă perspectivă. Restul vieţii tale devine un film, e searbăd şi chiar ciudat. În cele din urmă, i-a răspuns:

— Ceva îi pare extrem de real în povestea asta, dar nu ştiu ce anume.

A continuat cu greutate, fiindcă se blochează, limba şi mintea i se înceţoşează, îi rulează-n gol ori de câte ori încearcă să gândească, iar una dintre calităţile minunate ale lui Charlie Stavros e aceea că el o lasă să turuie în voie. I-a redat nu numai trupul, ci şi vocea.

— Poate că s-a întors la mine, la Nelson şi la mine, din motive vechi de când lumea şi vrea să ducă o viaţă de modă veche, dar nimeni nu mai face aşa, iar el simte. Se ghidează după nişte reguli de care-şi dă seama că scârţâie în ziua de azi. Vreau să zic, ştiu că are impresia că-i scapă ceva, tot timpul citeşte ziarul şi se uită la ştiri.

Charlie a izbucnit în râs. Licărul luminilor albastre ale podului se răsfrângea pe palmele lui, paralel cu volanul.

— Înţeleg. Tu eşti războiul lui personal.

A râs şi ea, deşi i s-a părut o remarcă un pic prea dură din partea lui, să facă o glumă despre mariajul care era, la urma urmei, o parte din viaţa ei. Câteodată Charlie nu prea asculta. Aşa era şi tatăl ei: cu sânge iute, cu vântul şuierându-i pe la urechi. Gonind aşa, îţi scapă ceea ce văd oamenii înceţi.

Stavros şi-a dat seama că a rănit-o un pic şi a-ncercat să-şi repare greşeala bătând-o încetişor pe coapsă, când au ajuns la cinematograf.

— *Odiseea spaţiala*, a zis el. Ideea mea de odisee spaţială ar fi să mă bag cu tine-n pat şi să-ţi trag la poartă o săptămână-ntreagă.

Şi chiar acolo, la lumina de sub panou, ce cădea pieziş în maşină, şi de faţă cu ultimii spectatori răzleţi, agitaţi, care-şi cumpărau bilete, şi-a trecut laba peste sânii ei şi i-a înfipt degetul mare între picioare. Înfierbântată şi şifonată de

atingerea lui, simţindu-se vinovată şi sosind cu întârziere, a năvălit în cinematograful cu covoare mov, nefiresc de răcoros, a trecut de standul cu bomboane şi i-a găsit pe Nelson şi pe Harry jos, în faţă, unde fuseseră nevoiţi să şadă din cauza ei, fiindcă îi făcuse să întârzie ca să-şi termine de mâncat bucatele iubitului ei. Ecranul uriaş explodează la doi paşi deasupra lor, părul parcă le e cuprins de flăcări, urechile li-s de un roşu străveziu. Cefele lor, nevinovat de asemănătoare, îi stârnesc un puseu de dragoste, aidoma unui orgasm şi, îmboldită de milă, se strecoară grăbită, frecându-se de genunchii ascuţiţi ai unor necunoscuţi, până la locul pe care i l-au ţinut ocupat soţul şi fiul ei.

Pe drumul şerpuit de afară trece o maşină. Tavanul e brusc acoperit de nişte carpete de lumină. Dedesubt, frigiderul bolboroseşte de unul singur, îşi picură gheaţa în propria tavă. Trupul îi e încordat ca o harpă, simte nevoia unei atingeri. Se atinge: n-a prea făcut asta nici când era tânără, dar după ce s-a măritat cu Harry, i-a părut un gest categoric deplasat, căsătoria ar trebui să rezolve de la sine treaba asta, e de-ajuns să te-ntorci către cel de lângă tine şi-ţi rezolvă toate nevoile. Ce tristă e situaţia ei de-acum, cu Harry, au ajuns ca două camere încuiate, fiecare aude plânsul celuilalt, dar nu poate trece dincolo, nu-i vorba doar de prunc, deşi ceea ce s-a întâmplat a fost cumplit, lucrul cel mai cumplit din lume, dar până şi amintirea acelei întâmplări s-a mai estompat, s-a atenuat, până când a ajuns să i se pară că nu ea a fost atunci în baie, ci o proiecţie a ei, şi că n-a fost singură, ci cu un bărbat, acelaşi care este acum cu ea, nu Charlie, ci unul care-l conţine pe Charlie, tot ce faci se-ntâmplă în faţa acestui bărbat şi ce bine e să-l ştii întrupat în carne şi oase! Şi-l imaginează înăuntrul ei, ca pe ceva ce-a înghiţit. Numai că-i mare, mare de tot. Şi încet, încet cum se topeşte zahărul. Doar că, de-acum, a fost cu el de-atâtea ori, că poate să termine în doi timpi şi trei mişcări, uneori îl roagă doar s-o ciocănească şi gata, simte că-i sare icra din biboanţă, termină, devine propria jucărie, ce ciudat e să trebuiască să-nveţi să te joci, pe vremuri

toată lumea o bătea la cap, proful de sport, reverendul de la biserica episcopaliană, până şi maică-sa i-a zis într-un rând, îngrozitor de jenant, să nu-ţi faci din trup obiectul plăcerii când, de fapt, asta şi e, se-ntreabă ce-o fi făcând Nelson, aude cum îi scârţâie arcurile de la pat, cocoşelul aşteaptă să-i mijească perişorii, bietul copil, ce părere o fi având, ce-ar crede, cu o viaţă atât de singuratică, îl găseşte singur cuc la televizor, când vine acasă, motoreta lui, s-a dus. S-a dus, deşi îşi freacă mărgeaua din ce în ce mai tare, s-a răcit. Ce tâmpenie! Ce tâmpenie e toată treaba! Ne naştem şi-ai noştri încearcă să ne hrănească, să ne schimbe scutecele şi să ne iubească, ne cresc sânii şi ne vine ciclul şi-ajungem moarte după băieţi şi, până la urmă, un tip sau doi îşi iau nasul la purtare şi ne pipăie, abia aşteptăm să ne măritătm şi s-avem câţiva bebeluşi, iar apoi nu mai facem alţii şi-ajungem moarte după bărbaţi, de data asta fără ca măcar să ne dăm seama, până când nu suntem vârâte până-n gât, carnea devine tot mai pretenţioasă pe măsură ce îmbătrânim şi, în cele din urmă, trecem şi de faza asta şi, o vreme, plecăm cu maşina, cu pălării înflorate pe cap, spre Tucson sau ne uităm cum se scutură frunzele în New Hampshire şi ne vizităm nepoţii şi-apoi cădem la pat, ca sărmana doamnă Angstrom, Harry trage tot timpul de ea să meargă s-o viziteze, dar ea nu vede ce rost ar avea să se ducă, atunci când era sănătoasă, n-a avut niciodată o vorbă bună la adresa ei, acum îi curge saliva din gură în timp ce bâiguie frânturi de cuvinte şi ochii parcă stau să-i sară din cap, în timp ce încearcă să-şi audă vorbele răutăcioase, şi-ar mai fi azilul sau spitalul, cu sufletele alea amărâte, bătrânei ca băbătia de sora tatei, la care mergeau în vizită, cu televizoarele deschise pe tot holul şi cu pomi de Crăciun ce-şi scuturau acele pe linoleum, şi pe urmă murim cu toţii, şi-atunci nu mai contează nici dacă nu ne-am fi născut defel. Şi tot timpul sunt războaie şi violenţe stradale şi istoria îşi urmează cursul, dar nimic nu-i aşa de important cum pretind ziarele, dacă nu eşti prins în vâltoarea evenimentelor. Harry pare să aibă dreptate aici, nu-i pasă nimănui de Vietnam, Coreea sau Filipine, şi totuşi, aşa stau lucrurile,

pentru ele trebuie să moară nişte băieţi care nici măcar n-au apucat să se bărbierească, iar de cealaltă parte luptă nişte copii de vârsta lui Nelson. Ce ciudat e că Charlie pune atâta suflet, e furios, de parc-ar fi minoritar, ceea ce şi e, desigur, taică-su îi povestea cum se cafteau găştile de liceu, noi contra lor, Springer e un nume englezesc, tati e foarte mândru de chestia asta, şi-atunci, se întreba ea, şcolăriţă fiind, de ce-i atât de smeadă, de ce-are tenul atât de măsliniu, niciodată ars de soare, de ce-i stă părul mereu cârlionţat, vâlvoi, şi nu-şi poate pieptăna bretonul drept, până de curând nici n-a ştiut să şi-l lase să crească destul de lung în faţă şi să şi-l prindă la spate, Charlie, auzi tu blasfemie, a botezat-o madona lui futăcioasă, deşi are o icoană în dormitor, în şcoala ea n-a avut destul corp, dar acum se gândeşte cu înţelegere la acele zile, toţi anii trecuţi au format-o pentru întâlnirea cu Charlie. Pizda lui. Pizda lui bogată, deşi n-au fost niciodată bogaţi, ci doar respectabili, tati i-a pus deoparte nişte acţiuni, pe vremea când Harry se purta atât de iresponsabil, îi intră dividendele, plicurile acelea cu ferestruică, nu vrea să le vadă Harry, i-ar da sentimentul că munca lui n-are nicio importanţă. Lui Janice îi vine să plângă când se gândeşte ce tare-a tras Harry în toţi anii ăştia. Maică-sa îi spunea mereu cât se spetea el odinioară la antrenamentele de baschet, cum îşi exersa driblingul şi aruncările la coş; cu cât dispreţ îi arunca în faţă că Nelson n-are niciun fel de aptitudini! Ce tâmpenie! N-o duce nicăieri despicatul firului în patru, are de-nfruntat ziua de mâine, trebuie să dea cărţile pe faţă cu Harry, Charlie dă din umeri când îl întreabă ce să facă, la prânz, dacă tati nu se-ntoarce din Pocono, s-ar putea duce acasă la Charlie, înainte lumina o făcea să se jeneze, dar acum cel mai mult îi place să şi-o pună ziua-n-amiaza mare, se vede totul, fundul inocent al bărbaţilor, până şi găurica aduce c-o punguţă cu baierele strânse, cu câteva tuleie de păr întunecat, stau o grămadă de timp în pielea goală, pentru ei lumea nu mai are nimic firesc: ce tâmpenie! Hotărâtă să termine, Janice îşi coboară din nou mâna şi deschide ochii să se uite la Harry cum doarme, s-a ghemuit în sine, ce prostie din partea lui să-i ignore sexul în

toţi aceşti ani, e vina lui, numai şi numai vina lui, l-a avut landemână în tot acest timp, era de datoria lui să-şi ceară partea, lui Charlie îi face toate poftele, fiindcă el îi cere asta, are sentimentul că face un lucru sacru, nu-i pasă, trebuie să-ţi trăieşti viaţa, dacă te-au adus pe lume, trebuie să-ţi trăieşti viaţa, ai fost făcută pentru un singur lucru, în ziua de azi femeile încearcă să nege realitatea, punându-şi sutienele pe foc, dar tu ai fost făcută pentru un singur lucru, e ca o cădere, o cădere-n hău, un ochi adânc ce se deschide, un orgasm consumat undeva adânc în făptura ta, Harry habar n-are de treaba asta, el niciodată n-a îndrăznit să zăbovească asupra subiectului, a gonit mereu tot înainte, e prea cocoficos, de fapt, chiar detestă sexul, ea a fost tot timpul alături de el, asta e, ah: nu chiar. Ştie că el ştie, deschide ochii, îl zăreşte întins pe marginea patului, pe marginea unei prăpăstii, amândoi sunt pe margine, gata să se prăbuşească, închide ochii, e pe cale să se prăbuşească-n gol: acum. Ah. *Ah.* Patul se tânguie.

Janice se lasă pe spate. A citit undeva cum că nişte doctori ar fi măsurat tensiunea arterială în timpul actului, cum s-o fi putut concentra oamenii ăia cu tot felul de chestii lipite de craniu, şi cică cel mai bine e când ţi-o faci cu mâna ta. Zgâlţâitul patului aproape că-l trezeşte pe Harry; se rostogoleşte greoi cu faţa spre ea şi-şi trece braţul peste mijlocul ei, un tip înalt, palid, cu început de burtă. Ea îi mângâie încheietura mâinii cu degetele cu care şi-a frecat-o. El e vinovatul. E o stafie albă, molâie. A încercat s-o închidă într-o cutie, ca aia în care au pus-o pe Rebecca atunci când a murit, sărmana copiliţă. Când a strâns-o la piept murată toată, deja moartă, a simţit că-i moartă şi-a ţipat, a scos un uriaş ţipăt roşu, vrând parcă să-i dea o gaură prin care să-i întoarcă viaţa ce i se scursese din trupuşor. Îi revine în minte filmul, cu roata mare ce se învârte pe fundalul de catifea neagră, în ritmul simfoniei glorioase care, cu toată zăpăceala ce-o cuprinsese venind spre cinema, i-a ridicat moralul. Acum, plutind ca o balerină printre puţinele planete din viaţa ei, tati, Harry, Nelson, Charlie, îşi zice că, prin orgasmul la care-a ajuns de una singură, şi-a trădat iubitul şi, pe furiş, îşi duce

degetele îmbibate de mirosul plăcut, de smârc, la buze şi le sărută, zicând în sinea ei: *Tu.*

* * *

A doua zi, vineri, în ziare şi la televizor nu se vorbeşte decât despre valul de violenţă iscat de negrii din York, despre trăgătorii de elită care au rănit nişte pompieri nevinovaţi, nişte simpli trecători, oare încotro se îndreaptă lumea asta? Astronauţii vor intra curând în câmpul gravitaţional al Lunii. O furtună iscată din senin se abate asupra Brewerului după-amiaza târziu, aversa îi alungă sub streşinile magazinelor pe cei ieşiţi la cumpărături şi pe muncitorii aflaţi în drum spre casă, lui Harry şi lui taică-su le murează cămăşile albe, până să apuce să se adăpostească în Barul Phoenix.

— Ţi-am simţit lipsa aseară, spune Earl Angstrom.

— Papsi, *ţi-am spus* că nu venim. Am mâncat cu copilul în oraş, apoi l-am dus la un film.

— Bine, nu-mi sări în beregată. Mi s-a părut că n-aveai un plan atât de bine stabilit, dar nu-i nimic, am încercat şi eu.

— Am spus că *s-ar putea,* atâta tot. A fost dezamăgită?

— N-a lăsat să se vadă. Ştii că maică-tii nu-i stă-n fire să-şi exprime sentimentele. Ştie că ai problemele tale.

— Ce probleme?

— Cum a fost filmul, Harry?

— Puştiului i-a plăcut, eu nu ştiu ce să zic. Nu mi-a spus mare lucru, dar mi-a şi fost cam rău de la ce-am mâncat. Am adormit buştean, cum am ajuns acasă.

— Lui Janice i-a plăcut? S-a distrat bine?

— Dracu' ştie, de un' să ştiu? La vârsta ei, se mai pune problema distracţiei?

— Sper că deunăzi nu ţi s-a părut că-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala.

— Mama încă mai bate câmpii pe tema asta?

— Niţeluş. Ei, mamă, îi spun eu, ei, mamă, Harry e băiat mare! Harry e un cetăţean cu capul pe umeri.

— Mda, recunoaşte Rabbit, poate că tocmai asta-i problema mea.

Îl ia cu friguri. Cu cămaşa udă pe el, i se pare că-i un frig îngrozitor. Face semn să i se mai aducă un daiquiri. La televizorul fără sonor apar imagini în care poliţiştii din York bat ţanţoşi străzile în grupuri de câte trei-patru, apoi se trece la o patrulă din Vietnam, nişte băieţi pe chipurile cărora se citesc frica şi oboseala, iar Harry se simte prost, fiindcă nu e şi el acolo. Apoi se trece la norvegianul ahtiat după publicitate care-a abandonat încercarea de a traversa Atlanticul într-o barcă de hârtie. Chiar dacă televizorul ar fi dat tare, spusele acestuia ar fi acoperite de hărmălaia din bar: lumea comentează însufleţit furtuna de-afară şi mai este şi vineri seara.

— Crezi c-ai putea să treci în seara asta? îl întreabă taică-su. Nu stai mult, vreo cinşpe minute, acolo. S-ar bucura tare, mai ales că Mim e ca şi moartă, abia dacă ne mai trimite câte-o vedere.

— O să vorbesc cu ea despre asta, îi promite Harry referindu-se la Janice, deşi gândul îi zboară la Mim, care dă cu fundul în populaţie pe Coasta de Vest; Mim pe care-o plimba cu sania pe Jackson Road, cu gluga plină de fulgi de zăpadă.

Şi-o închipuie la petreceri, aşteptând cu faţa albă ca de ceară, sau stând tolănită pe marginea unei piscine, proaspăt unsă cu ulei, în timp ce sub umbrela de lângă ea, un gangster umflat, cu un trabuc înfipt în mutră – de zici că-i un al doilea carici –, îşi smulge feştila din gură şi mârâie:

— Nu-i da speranţe deşarte, zice el referindu-se la maică-sa. Trecem pe-acolo duminică. Trebuie să fug.

Vijelia a trecut. Razele de soare se revarsă prin norii ferfeniţiţi şi usucă rapid caldarâmul. Pete ca nişte hărţi: un şerveţel Kleenex mototolit reţine în jurul lui o insulă de umezeală. Nişte gospodine grăsane, care tocmai au făcut piaţa, şi câţiva trântori negri, slăbănogi, apar zâmbind din uşa unui magazin de încălţăminte dezafectat, în care şi-au aflat refugiul. Indicatorul pocit, cu STAŢIE DE AUTOBUZ, ambalajele ce se împrăştie din pubela PĂSTRAŢI CURĂŢENIA ÎN BREWER, cu capacul în formă de farfurie zburătoare,

asfaltul plin de hârtoape şi făgaşe, toate se bucură şi strălucesc fericite c-a trecut potopul. Batistele şi cozile de cal pe care le desenează norii întunecaţi pe boltă gonesc spre răsărit, peste marginea lui Mt. Judge, iar văzduhul îşi reia aspectul pâclos, plămăditor, şters al umidităţii tipice pentru Pennsylvania. Iar neliniştea ce încearcă să se condenseze şi să se transforme în mânie renaşte în sufletul lui Rabbit.

Pe Janice n-o găseşte acasă. Şi nici pe Nelson. Înaintând pe alee, observă că, după ploaie, gazonul lor pare unsuros, năpădit de meişor şi ţepos de-atâta pătlagină. Ăla micu' îşi încasează un dolar juma' bani de buzunar şi pentru că are, chipurile, grijă de gazon, adică să fie tuns, dar nu l-a mai tuns din iunie. Mica maşină de tuns, fostă proprietate a familiei Springer, până când ei şi-au cumpărat una dintr-alea pe care mergi călare, stă cuminte în garaj, o canistră de 3-în-1 plus o roată. O gresează, îi toarnă neglijent gazolină – de culoarea chihlimbarului în canistră, incoloră în pâlnie – şi porneşte din a patra încercare. Gura ei scuipă bucăţi cărnoase de iarbă udă, înainte şi-napoi pe cele două petice pătrate ce formează peluza din faţă. În spate e o pajişte mai întinsă, unde îşi ţin cuierul-pom şi unde Nelson îşi exersează prinderea cu o minge de softball roasă. Şi aceasta s-ar cere tunsă, însă vrea ca Janice să-l găsească în faţa casei, să-i inoculeze un discret sentiment de vinovăţie, pentru început.

Însă până când soseşte ea acasă, şofând aiurea pe Vista şi împroşcând pietrişul de pe drum, şi până bagă Falconul în garaj în stilul ei enervant, nu îndeajuns de atent ca să nu dea cu uşa în bara de protecţie, firele de iarbă se amestecă în umbra prelungă cu vârfurile tăiate, iar Rabbit stă lângă singurul lor copac, un arţar zvelt, priponit cu sârme, şi-l dor palmele de cât a bibilit marginea aleii cu foarfecă.

— Harry, exclamă ea, eşti afară! Ciudat din partea ta!

Şi ăsta-i adevărul, Park Villas, cu tot cu mult lăudatele lui loturi de-un sfert de pogon şi cu obligatoriile lui coşuri de grătar în aer liber, nu-i tentează pe locuitori să iasă din casă, nici măcar pe copii, în timpul verii. În cartierul confortabil, cu case de cărămidă, unde-a copilărit Rabbit, erai mai tot timpul

pe-afară, te-ascundeai după tufişurile jumulite, te păruiai pe aleile cu pietriş, te simţeai în siguranţă sub ferestrele din spatele cărora cel puţin un adult te ţinea neîncetat sub supraveghere. Aici ai parte de mohoreala preriei, de un cer pustiu, străpuns doar de antenele zvelte. De un văzduh otrăvit de unde radio. De un miros de canal colector ce se înalţă din adâncuri.

— Pe unde dracu' ai umblat?

— La muncă, evident. Tăticu' zice că nu-i bine să te-apuci de tăiat iarbă după ploaie, e toată culcată.

— „La muncă, evident." Ce-i atât de evident în asta?

— Harry, eşti atât de ciudat! Tati s-a-ntors azi din Pocono şi m-a pus să stau până după şase, să rezolv încurcăturile lui Mildred.

— Am crezut că s-a-ntors din Pocono acu' câteva zile. M-ai minţit. De ce?

Janice traversează iarba tăiată şi iată-i unul lângă celălalt, el, ea şi copacul, arţarul firav care nu poate să crească, parcă năucit de lumina puternică, nemiloasă. Mirosul de kerosen de la grătarul de vineri al altcuiva pluteşte către ei. Vecinii lor din Penn Villas sunt străini, oameni aflaţi în trecere pe-aici – contabili, vânzători, inspectori –, oameni ale căror vieţi înseamnă, pentru ei, doar nişte maşini ce trec în viteză şi strigătele unor copii nevăzuţi. Janice se îmbujorează. Trupul i se mlădiază sfidător.

— Am uitat, ţi-am turnat o minciună prostească, erai atât de supărat la telefon c-a trebuit să zic şi eu ceva. Mi s-a părut cel mai simplu să-ţi spun că tăticu-i acolo. Ştii cum sunt eu. Ştii că-s năucă de cap.

— Cu ce alte minciuni mă mai îmbrobodeşti?

— Cu niciuna. Cel puţin, nu-mi amintesc acum. Poate cu nişte fleacuri, cât costă una-alta, genul de lucruri despre care mint femeile. Femeilor le place să mintă, Harry, minciuna face lucrurile mai nostime.

Apoi, pusă parcă pe flirtat, ceea ce nu-i stă-n fire, îşi trece limba peste buza de sus şi o ţine acolo, ca pe arcul unei capcane.

Păşeşte spre copacul tânăr şi îi atinge trunchiul acolo unde este înfăşurat cu bandă adezivă, ca să nu-i pătrundă în coajă sârma de ancorare.

— Unde-i Nelson? întreabă el.

— Am aranjat cu Peggy să rămână peste noapte cu Billy, de vreme ce mâine nu-i zi de şcoală.

— Iar la idioţii ăia? Îi bagă numai prostii în cap.

— La vârsta lui, oricum îi trec prostii prin cap.

— I-am promis oarecum lui papsi că astă-seară trecem pe-acolo, s-o vizităm pe mami.

— Nu văd de ce-ar trebui s-o vizităm. Nu m-a plăcut niciodată, n-a făcut decât să ne otrăvească căsnicia.

— Mai am o-ntrebare.

— Da?

— Îl fuţi pe Stavros?

— Credeam că femeile doar *sunt* futute.

Janice se întoarce şi aleargă şui spre casă, urcă cele trei trepte, intră în casa placată cu aluminiu verde-deschis. Rabbit bagă la loc în garaj maşina de tuns iarba şi intră pe uşa laterală în bucătărie. O găseşte acolo trântind diverse oale, pregătind cina. El o întreabă:

— Ce-ar fi să luăm cina în oraş? Ştiu eu un restaurant grecesc şic, pe Quince Street.

— N-a fost decât o coincidenţă c-a apărut şi el. Recunosc că mi l-a recomandat Charlie, ai vreo problemă cu asta? Şi te-ai purtat, în mod clar, foarte grosolan. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor!

— N-am fost grosolan. Am avut o discuţie pe teme de politică. Îmi place Charlie. Pentru un grecotei de stânga, cu vorba mieroasă, e un tip OK.

— Harry, eşti ciudat de-a binelea în ultimul timp. Cred că te loveşte şi pe tine boala maică-tii.

— La restaurant mi s-a părut că te descurci bine cu meniul. Eşti sigură că nu te invită să prânziţi acolo? Sau la cină, într-una din serile alea când lucraţi până târziu? Ai stat peste program destule seri şi nu mi se pare c-aţi făcut mare brânză.

— Habar n-ai ce-avem noi de făcut.

— Ştiu că bătrânu' tău şi Mildred Kroust rezolvau totul singuri, fără atâtea ore suplimentare.

— Câştigarea francizei Toyota îi dă o cu totul altă dimensiune. Avem de-a face cu nenumărate conosamente, taxe de import, formalităţi vamale…

Lui Janice îi vin în minte tot mai multe scuze, ca atunci când era mică şi construia baraje de zăpadă în rigolă:

— Şi, oricum, Charlie are o droaie de gagici, poate să aibă oricând prospături, tipe nemăritate, mai tinere ca mine. În ziua de azi, ţi se bagă-n pat fără să le-o ceri, toată lumea ia anticoncepţionale, fără nicio problemă.

Prea multe explicaţii.

— De unde ştii?

— Îmi povesteşte el.

— Deci *tu te tragi de şireturi* cu el.

— Nu tocmai. Stăm de vorbă uneori, când e vulnerabil sau simte nevoia de puţină afecţiune maternă sau aşa ceva.

— Mda – poate se teme de ţâţoasele astea tinerele şi focoase, poate că-i plac femeile mai în vârstă, *mamma mia*, şi-alte alea. Mediteraneenii ăştia unşi cu toate alifiile au nevoie de multă afecţiune maternă.

Ei i se pare fascinant să-l vadă cum se învârte-n jurul cozii, încearcă să-şi înăbuşe dorinţa muierească tot mai puternică de a-l conduce, de a-l ajuta să afle adevărul atât de evident în mintea ei, încât de-abia mai găseşte cuvintele cu care să-l ocolească.

— Oricum, continuă el, fetele alea nu sunt fiicele şefului.

Da, asta o să-i treacă prin cap, aşa şi-a zis şi ea atunci, la început, la primele bătăi uşoare pe umăr, când stătea aplecată asupra unei încrengături de cifre pe care nu le pricepea, în timpul primelor prânzuri frugale, cu sendvişuri pe care le făceau când tăticu' era afară, în parcare, bând primele cocteiluri de whisky cu bitter la ora cinci, în Barul Atlas, de pe strada unde lucrau, în timpul primelor săruturi în maşină, întotdeauna o altă maşină, una pe care o împrumutaseră din parcare, cu mirosul acela de maşină nouă, ca o piele de protecţie prin care trecea atingerea lor fierbinte. Aşa şi-a zis,

până când a convins-o că pe ea o vrea, pe nostima, bătrânica şi neîndemânatica de ea, Janice Angstrom, născută Springer. Trupul ei şi-l dorea, pe care să-l lingă ca pe-o îngheţată, timpul ei furat în momente comprimate ca diamantele, îndrăzneala ei prinsă într-un schimb de plăceri ce oscila între ei în cercuri iuţi, din ce în ce mai mici, până când îi părea un soi de somn frenetic, o hipnoză atât de intensă, încât, mai târziu, în patul ei de-acasă, nu mai putea să doarmă deloc, de parcă şi-ar fi petrecut după-amiaza moţăind. Au descoperit că apartamentul lui e situat la o distanţă de numai douăsprezece minute dac-o iei pe drumul lăturalnic, pe lângă fosta piaţă a fermierilor, din care acum n-a mai rămas decât un şir de barăci goale, cu acoperiş de tablă.

— La ce i-ar folosi faptul că sunt fiica şefului?

— L-ar face să simtă că urcă pe scara socială. Toţi grecoteii ăştia sau polaci sau ce-or mai fi sunt puşi pe căpătuială.

— Nu mi-am dat seama până acum, Harry, cât eşti de plin de prejudecăţi rasiale.

— Da sau nu, în legătură cu Stavros?

— Nu.

Dar atunci când minţea, simţea ca în copilărie, când privea cum se topesc barajele de zăpadă, că adevărul trebuie să răzbească la suprafaţă, e prea mare, prea insistent: deşi îi era groază şi-i venea să urle, trebuia să scoată la lumină acest lucru, mărturisirea ei de copil. O făcea să se simtă atât de mândră!

— Târfă proastă ce eşti! îi zice el.

Nu o loveşte peste faţă, ci în umăr, ca un bărbat care încearcă să deschidă o uşă înţepenită.

Ea îi întoarce lovitura, neîndemânatică, într-o parte a gâtului, cât de sus ajunge. Harry e năpădit de-o senzaţie bruscă de plăcere: lumina soarelui într-un tunel. O loveşte de trei, patru, cinci ori, incapabil să se oprească, croindu-şi drum spre lumina soarelui, nu loveşte cu toată puterea, dar destul de tare cât s-o facă să scâncească. Ea se ghemuieşte, astfel că ultimii lui pumni cad ca un ciocan pe ceafa şi spatele ei, într-un unghi din care nu poate să vadă mare lucru din ea –

cărarea albă ca zăpada, ceafa alburie, breteaua de la sutien care se zăreşte prin materialul bluzei, în spate. Suspinele ei se aud stins şi, năucit de frumuseţea ei în aceste momente de umilinţă, de figura strălucitoare chiar în această reducere laşă, fără chip, se opreşte. Janice simte că n-are s-o mai lovească. Renunţă la poziţia ghemuit, se trânteşte pe-o parte şi izbucneşte în hohote de plâns piţigăiate, un zgomot întretăiat, sugrumat, între accese de suspine şuierătoare. Are faţa roşie, zbârcită, nou-născută; mânat de curiozitate, el se lasă-n genunchi, s-o vadă mai bine. Ochii ei negri scapără de mânie la acest gest şi-ncearcă să-l scuipe-n faţă, dar calculează greşit; saliva îi cade înapoi pe bărbie. El nu simte decât sărutul discret al unor stropi. Împroşcată cu propria salivă, Janice urlă:

— *Aşa-i,* mă culc cu Charlie!

— Of, futu-i, normal că te culci, zice Rabbit cu glasul stins şi-şi lasă capul la pieptul ei, să se apere de unghiile lui Janice în timp ce ba o loveşte cu pumnii-n coaste, ba încearcă s-o îmbrăţişeze şi s-o ridice.

— Îl iubesc. Du-te naibii, Harry! Facem dragoste tot timpul.

— Bravo, se vaită el, jelind stingerea luminii, a extazului care l-a cuprins când a lovit-o, când a pocnit-o de i-au sărit capacele, zicându-şi că acum ea va deveni din nou o infirmă, de care tot el să aibă grijă. Bravo ţie!

— Durează de luni de zile, insistă ea, zvârcolindu-se şi-ncercând să scape din strânsoare, să-l scuipe din nou, înfuriindu-se la auzul replicii lui.

El îi ţintuieşte de-o parte şi de alta a trupului braţele care încearcă să-l zgârie şi o strânge cu putere. Ea îl priveşte drept în ochi. Faţa îi e opărită, neclintită, înmărmurită. Caută cuvintele care să-l doară cel mai rău:

— Îi fac nişte chestii pe care ţie nu ţi le fac niciodată, îi aruncă ea.

— Normal, murmură el, dorindu-şi să aibă o mână liberă, cu care s-o trosnească peste frunte, s-o vadă ghemuindu-se din nou.

El remarcă luciul frunţii ei şi luciul linoleumului din

bucătărie. Şuviţele părului ei şerpuiesc, continuându-se parcă în şerpuielile fluide ale modelului de linoleum marmorat, uzat în porţiunea unde stă ea, în faţa chiuvetei. Se simte un miros abia perceptibil de putregai, de la racordul leneş al chiuvetei. Janice se lasă pradă plânsului şi unui sentiment anemic de uşurare, iar el o saltă fără nicio problemă şi o duce până la canapeaua din camera de zi. Are o forţă de zombie: simte cum îi tremură gambele, iar palma umflată de la mânerul foarfecilor de grădină îi amorţeşte din ce în ce mai tare.

Ea se prăbuşeşte şi se cufundă în ditamai canapeaua.

— Face dragoste mai bine decât mine? o zgândăreşte el, vrând să-i întreţină fluxul mărturisirilor, tot aşa cum un doctor umectează un furuncul.

Ea-şi muşcă limba, încearcă să se adune, îşi măsoară dezastrul şi caută o portiţă de scăpare. Dorinţe necurate – să-şi salveze pielea, să fie bună, să fie lucidă – îi pângăresc spaima şi furia primordială.

— E altfel, îi aruncă ea. Mă excită mai mult decât tine. Sunt sigură că e vorba, în special, de faptul că nu suntem căsătoriţi.

— Unde-o faceţi?

Cuvintele îi vâjâie prin cap şi-i întunecă privirea – bancheta maşinii, covoraşe, trunchiul inferior al copacilor văzuţi prin parbriz, mocheta gri-bej din spaţiul îngust dintre cele trei birouri verzi de oţel, seif şi reclama în mărime naturală la Toyota, camere de motel căptuşite cu lambriuri de carton presat şi aşternuturi atât de scrobite, încât zgârie rău, apartamentul lui deprimant, de burlac, sufocat de mobilă masivă şi rude oacheşe, puse în rame de argint.

— În diverse locuri.

— Vrei să te măriţi cu el?

— Nu. *Nu.*

Oare de ce-o fi spunând aşa ceva? Posibilitatea asta deschide înaintea ei un abis. N-avea de unde să ştie. E-o poartă care, a presupus ea dintotdeauna, dă într-o grădină, dar acum vede că dă într-un pustiu. Încearcă să-l tragă pe Harry mai aproape; stă întinsă pe canapea, cu un pantof lipsă, iar vânătăile de-abia acum încep s-o doară, în timp ce el stă pe

covor în genunchi, cocoşat de efortul de-a o fi cărat până aici. Rămâne nemişcat când ea trage de el, e mort, ea l-a răpus.

— Am fost chiar atât de nemernic cu tine? o întreabă el.

— Ah, iubitule, nici vorbă! Ai fost bun cu mine. Te-ai întors. Lucrezi în locul ăla mizerabil. Nu ştiu ce m-a apucat, Harry, sincer, nu ştiu.

— Orice-ar fi fost, e încă în tine, îi spune el.

Când rosteşte aceste vorbe, e leit Nelson, are o privire meditativă, nemulţumită, rănită, de om care încearcă să deschidă ceva, să scoată ceva de undeva. Ea-şi dă seama că va trebui să facă dragoste cu el. Înăuntrul ei se dă o luptă crâncenă între dorinţa de a-l avea pe acest străin palid şi chel, dezgustul profund faţă de această dorinţă, fascinaţia pentru multiplele niveluri de trădare.

El bate-n retragere, de teamă să n-o dezamăgească; se lasă să cadă istovit de pe canapea şi se aşază pe podea. Se pune pe vorbit, să mai echilibreze lucrurile.

— Îţi aminteşti de Ruth?

— Curva cu care te-ai combinat când ne-ai părăsit?

— Nu era *chiar* o curvă.

— Mă rog, orice-ar fi fost, ce-i cu ea?

— Acum vreo doi ani am revăzut-o.

— Te-ai culcat cu ea?

— O, nu, Dumnezeule, nu! Se cuminţise de tot. Asta a fost treaba. Ne-am întâlnit pe Weiser Street, era la cumpărături. Se îngrăşase atât de tare, că n-am recunoscut-o. Cred că mai întâi m-a recunoscut ea, era ceva în privirea femeii ăsteia, care se uita la mine; şi dintr-odată mi-a picat fisa: e Ruth! Avea tot coama aia senzaţională, dar, până să mă dezmeticesc, trecuse pe lângă mine. Am urmărit-o un timp, apoi a dispărut în Krolps. Am dat şanse egale revederii noastre. Am stat la intrarea laterală, cu gândul s-o salut dacă iese pe-acolo, iar dacă iese pe altă parte, sănătate. I-am dat cinci minute. De fapt, mi-era indiferent.

Însă, chiar în timp ce povesteşte, inima îi bate mai repede, la fel cum bătuse şi atunci.

— Când să plec, a ieşit cu două pungi de cumpărături în

braţe, s-a uitat la mine şi primul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Lasă-mă-n pace!”

— Te-a iubit, îi explică Janice.

— Şi da, şi nu, spune el şi, cu această mostră de infatuare, nu face decât să-i piardă compătimirea. Am invitat-o să bem ceva, dar n-a acceptat decât s-o conduc spre parcarea unde era vechiul Acme. Mi-a zis că locuieşte undeva pe drumul spre Galilee. Soţul ei e crescător de găini şi are o afacere cu mai multe autobuze de şcoală. Mi-a lăsat impresia că e un tip mai în vârstă decât ea, care mai fusese însurat. Mi-a povestit că au trei copii, o fată şi doi băieţi. Mi-a arătat fotografiile lor, le-avea în portofel. Am întrebat-o cât de des vine în oraş şi mi-a răspuns: „Pentru tine, niciodată”.

— Bietul Harry, îi compătimeşte Janice. Sună groaznic ce-mi spui!

— Păi, da, a fost groaznic, şi totuşi… Cum ţi-am spus, s-a îngrăşat rău de tot, parcă s-ar fi rătăcit înăuntrul altei persoane, care se armoniza perfect cu celelalte gospodine grăsane, cu pachete de cumpărături în braţe pe care le vezi prin centru, dar, în acelaşi timp, era tot ea.

— Bine. Încă o iubeşti, conchide Janice.

— Nu, n-am iubit-o şi n-o iubesc. Încă n-ai auzit chestia cea mai urâtă pe care mi-a făcut-o atunci.

— Nu-mi vine să cred că n-ai încercat niciodată să iei legătura cu ea, după ce te-ai întors la mine. Măcar ca să afli ce hotărâre a luat în legătură cu… sarcina ei.

— Am simţit că *n-ar trebui* să fac asta.

Totuşi, acum vede în ochii întunecaţi şi acuzatori ai neveste-sii că regulile sunt mult mai complicate, că există reguli pe care-ar fi trebuit să le respecte. Existau nişte reguli şi sub regulile de suprafaţă, reguli care contau şi ele. Ar fi trebuit să-i explice treaba asta atunci când l-a primit înapoi.

— Şi care-a fost chestia aia urâtă? se interesează ea.

— Nu ştiu dacă se cuvine să-ţi spun.

— Spune-mi. Hai să ne spunem totul unul altuia, după care ne dăm hainele jos.

Glasul îi sună obosit. Şocul destăinuirilor probabil începe

să-şi facă efectul. El îi vorbeşte ca să-i distragă atenţia, la fel cum glumim cu cineva care pierde la pocher.

— Ai pomenit-o chiar tu. E vorba de copil. M-am gândit şi-am întrebat-o ce vârstă are fetiţa, copilul ei cel mare. N-a vrut să-mi spună. Am rugat-o să-mi mai arate o dată fotografiile din portofel, să văd dacă există… ştii… vreo asemănare. N-a vrut să mi le-arate. Mi-a râs în nas. A fost dată dracului. Mi-a zis ceva foarte ciudat.

— Şi anume?

— Nu-mi amintesc exact. M-a măsurat din cap până-n picioare şi mi-a zis că m-am îngrăşat. *Ea* vorbea! apoi mi-a zis: „Plimbă ursul, Rabbit! S-au dus vremurile când te-nfruptai din borcanul meu cu miere”. Sau ceva de genul ăsta. Chestia care m-a făcut praf e că nimeni nu-mi mai zice Rabbit. Asta se-ntâmpla acu’ doi ani. Cam prin toamnă. De-atunci n-am mai întâlnit-o.

— Acum spune-mi adevărul. În toţi aceşti zece ani, n-ai mai avut nicio altă femeie?

Derulează banda cu amintiri, dă peste câteva locuri întunecoase, o cameră dintr-un club polono-american unde îşi ţinea Verity chermeza anuală, o slăbătură de fată, o scândură care mai era şi răcită, a rămas cu puloverul şi sutienul pe ea; şi-apoi, un episod bizar pe ţărmul din Jersey, cu Nelson şi Janice plecaţi în parcul de distracţii, el s-a întors în chiloţii de baie de la plajă, a auzit o bătaie în uşa căsuţei de vară, era o fată de culoare trupeşă, însoţită de doi băieţi, îşi oferea serviciile pentru cinci sau şapte dolari, în funcţie de gusturile lui. I-a priceput greu accentul, a pus-o să repete ce vrea – cu privirea aţintită în pământ, căci băieţii care erau cu ea râdeau în pumni – „cordealî”, „papiîţ”. Speriat, le-a trântit în nas uşa şubredă şi şi-a luat-o la labă cu faţa la perete; peretele mirosea a igrasie şi sare. Îi spune lui Janice:

— Ştii, de când Becky a păţit ce-a păţit, nu prea m-am mai dat în vânt după sex. Mă excit, vreau, dar pe urmă simt cum ceva îmi taie cheful.

— Lasă-mă să mă ridic.

Janice se scoală în faţa televizorului cu ecranul de cenuşă

verde, un foc stins. Se dezbracă sigură pe ea. Sânii cu sfârcuri întunecate îi atârnă tubulari şi se leagănă, în timp ce-şi scoate dresul. Tenul ei smead nu urcă mai sus de bărbie. Pe vremuri, vara, mergeau duminica la ştrandul din West Brewer, dar ăla micu' a crescut prea mare ca să mai iasă undeva cu părinţii, aşa că nici ei nu se mai duc. N-au mai fost la ocean, în Jersey, de când familia Springer a descoperit Munţii Pocono. Lacuri brune, mocirloase, captive între copacii de-un verde-nchis: Rabbit nu suportă locurile alea, nu se duce acolo, nu se duce nicăieri, îşi petrece vacanţele pe lângă casă. Odinioară visa cu ochii deschişi c-o să călătorească în Sud, în Florida sau Alabama, să vadă câmpiile de bumbac şi aligatorii, dar astea n-au fost decât nişte visuri tinereşti ce s-au stins odată cu micuţa. Văzuse cândva Texasul şi asta trebuia să-i ajungă. Cu limba între dinţi, în pielea goală, Janice îi descheie nasturii de la cămaşă, bâjbâie. Năuc, preia iniţiativa, termină treaba. Pantalonii, pantofii la urmă. Şosetele. Aerul îi e familiar, aerul zilei ce încă zăboveşte, aerul de vară ce-l furnică pe pielea total ruptă de lumină. El şi Janice n-au mai făcut dragoste de ani de zile pe lumină. Ea îl întreabă, în toiul problemei:

— Nu-ţi place să *te uiţi?* Înainte eram aşa de jenată…

La asfinţitul soarelui, tot în pielea goală, mănâncă sendvişuri cu salam pregătite de ea şi beau whisky. Casa lor rămâne cufundată-n întuneric, deşi cele din jur, imagini în oglindă, îşi aprind luminile. Aceste lumini şi maşinile care trec pe Vista Crescent le aruncă-n cameră discreţi martori ce-alunecă pe pereţi: poliţele se-avântă înainte ca nişte săbii paralele, lampa din lemn aruncat de valuri pe malul oceanului aruncă o umbră ca de rinocer, fotografia de şcolar a lui Nelson, în rama ei de carton, pe şemineu, zâmbeşte de sub nuanţele de pastel demodate ale zugrăvelii. Ca să lumineze puţin încăperea, după căderea întunericului, Janice dă drumul la televizor, fără sonor, iar sub pâlpâirea albăstruie a machetelor de module spaţiale ce mimează zborul, a trupelor de intervenţie ce stau în faţa supermarketurilor devastate, a unei bărci cu vâsle care debarcă în Florida după ce a traversat Atlanticul, a unor seriale comice sau a unor melodrame

western, a unor ilustre figuri cenuşii ce se succedă rapid, la fel de instabile ca argintul viu, fac din nou dragoste, trupul ei este o fâşie de nisip fin, gura ei – o gaură neagră ce-şi face de cap, ochii ei – fante electrice, iar trupul lui – un peisaj sterp iluminat de bombardament, explozia tăcută a unor imagini cu nimic mai blânde decât atingerea jucăuşă, expertă a lui Janice, ce trece prin el fără să-i facă vreun rău. Janice se întoarce pe sine pe toate părţile şi-şi revarsă asupra lui noile cunoştinţe, acumulate în luni de zile; apetitul ei îl sperie, îşi dă seama că nu i-l poate satisface, după cum nici apetitul Pământului pentru moarte nu poate fi îndestulat. Vinovăţia ei se transformă în iubire; iubirea îi devine furie oarbă. Prima oară a terminat prea repede, însă a doua oară a fost plăcut, cu trudă şi sudoare, iar a treia oară a fost istovitor de plăcut, o lucrare spirituală aproape neprihănită, iar a patra oară, fiindcă n-a existat o a patra oară, a fost trist; răscrăcărată peste coapsele lui, cu pizda căscată asimetric, după cum îşi dă el seama în lumina tremurătoare a televizorului, îşi lasă bărbia în piept, gâdilându-i burta cu părul, şi varsă lacrimi reci, steluţe tăioase, pe carnea flască ce-a dezamăgit-o.

— Dumnezeule mare, exclamă el, am uitat! Astă-seară trebuia să mergem în vizită la mami.

* * *

Visează că, împreună cu Charlie Stavros, merge spre nord cu maşina, o Toyota mică, de culoare stacojie. Schimbătorul de viteze e foarte subţire, cât un creion, iar el se teme să nu-l rupă când trece dintr-o viteză într-alta. Mai mult, în picioare are pantofi de golf, care-l stânjenesc când apasă pedalele. Stavros stă pe locul şoferului şi, bombănind în stilul lui flegmatic, gesticulând energic cu mâinile încărcate de ghiuluri, spune ce-l doare: Lyndon Johnson l-a rugat să fie vicepreşedinte. Au nevoie de un grec în echipă. I-ar plăcea să accepte, dar nu vrea să plece din Brewer. Aşa că acum negociază mutarea măcar a Casei Albe de vară la Brewer. Au o grămadă de terenuri virane pe care ar putea construi, îi

explică Charlie. Rabbit îşi zice că poate asta e şansa lui să scape de tipografie şi să treacă la o muncă de birou. Serviciile şi software-ul sunt domenii de mare viitor.

— Ştiu să ling timbre, îi zice el plin de speranţă lui Stavros.

Îi arată limba. Sunt pe autostradă, se îndreaptă spre nord, spre zonele pustii de exploatare a cărbunelui şi, mai departe, spre ţinuturile sălbatice din nordul Pennsylvaniei. Şi totuşi, în această regiune cu păduri şi lacuri, chiar lângă autostradă, răsare un straniu oraş alb; deal după deal, cu duplexuri de case înalte, albe ca cearşaful, care se îngrămădesc către orizont, un oraş uriaş, bizar, fără să aibă aparent un nume. Se despart undeva în suburbii, lângă o farmacie, iar Stavros îi dă o hartă; Rabbit îşi dă seama cu greutate în ce punct se află. Metropola, marcată cu un cerculeţ, se numeşte pur şi simplu înălţarea.

Înălţarea, înălţarea… Visul e atât de neplăcut, încât se trezeşte cu o durere de cap şi o erecţie. Îşi simte cariciul fragil ca sticla şi îl doare, după câte lupte grele a dat cu Janice. Locul de lângă el e gol. Ţine minte că s-au dus la culcare după ora două, când ecranul televizorului se transformase într-o miră zumzăitoare. De la parter se-aude bâzâitul aspiratorului. Ea e deja la treabă.

Îşi pune ţinuta de sâmbătă, pantalonii de bumbac kaki, peticiţi, şi o bluză de culoare gălbui-portocalie, apoi coboară la parter. Janice dă cu aspiratorul în camera de zi, mişcă tubul argintiu înainte şi-napoi. Îi aruncă o privire, pare îmbătrânită. Sexul ne îmbătrâneşte. Preoţii au un aer adolescentin, iar fetele bătrâne au părut negru până după vârsta de cincizeci de ani. Pe noi, ceilalţi, ne strică demonii.

— Ai suc de portocale pe masă şi-un ou în tigaie, îl anunţă ea. Lasă-mă să termin camera asta.

Stând la masa din bucătărie, îşi examinează casa. De-o parte se vede bucătăria, de cealaltă, camera de zi. Mobila ce-i împrejmuieşte viaţa pare marţiană în lumina dimineţii: un fotoliu tapiţat cu un material sintetic însufleţit de nişte fire argintii, o canapea din bucăţi de burete, o măsuţă joasă, cioplită în aşa fel, încât să sugereze o băncuţă de cizmar de pe

vremuri, o bucată de lemn adusă de apa mării, devenită veioză, nimic nu e modelat în concordanţă cu rostul lui, şmecherii concepute ca să n-aibă nevoie de reparaţii, nimic nu-i făcut direct de mâna omului, o mobilă în mijlocul căreia trăieşte fără s-o cunoască, confecţionată din substanţe al căror nume nu-l ştie, care s-a ponosit ca-n vitrina unui magazin universal şi s-a uzat fără să se conformeze măcar o singură dată cerinţelor sale trupeşti. Sucul de portocale e acru; nici măcar nu-i suc natural, refrigerat, ci o combinaţie de chimicale cu o nuanţă portocalie.

Îşi sparge oul în tigaie, potriveşte flacăra la minimum şi se gândeşte cu un sentiment de vinovăţie la maică-sa. Janice opreşte aspiratorul, vine în bucătărie, îşi toarnă nişte cafea şi se aşază în faţa lui, cât el mănâncă. Lipsa de somn i-a lăsat cearcăne vineţii sub ochi.

— O să-i spui? o întreabă el.

— Cred c-aşa trebuie.

— De ce? Nu ţi-ar plăcea să-l păstrezi?

— Harry, ce vrei să spui?

— Păstrează-l, dacă te face fericită. Se pare că eu nu reuşesc, aşa că dă-i bătaie, cel puţin până-ţi faci plinul.

— Şi dacă n-o să-mi fac niciodată plinul?

— Atunci, presupun c-ar trebui să-l iei de bărbat.

— Charlie nu se va putea însura niciodată.

— Cine zice asta?

— El mi-a zis. L-am întrebat de ce şi n-a vrut să-mi spună. Poate are de-a face cu suflul lui sistolic. De-atunci n-am mai adus în discuţie problema asta.

— Despre *ce* discutaţi voi? Cu excepţia următoarei poziţii de sex.

La această mârlănie, ea ar fi putut să se scoale, dar n-o face. E foarte calmă, foarte onestă şi sobră în dimineaţa asta, iar lui îi place. Îi apare drept o femeie mai serioasă decât o ştia. Avem înăuntrul nostru strune pe care trebuie să le ciupească altcineva.

— Nu vorbim prea mult. Discutăm despre tot felul de lucruşoare hazlii, ce vedem pe fereastră, lucruri pe care le

făceam în copilărie. Adoră să mă asculte. Când era mic, locuiau în cea mai nenorocită parte a Brewerului, un oraş ca Mt. Judge i se părea formidabil. Câteodată mă face căţea bogată.

— Fiica şefului…

— Încetează, Harry. Ai spus asta şi aseară. Nu poţi să-nţelegi. Poate că par caraghioase chestiile pe care le discutăm. Charlie are talentul de-a face totul să pară extraordinar – gustul mâncării, culoarea cerului, clienţii care intră în salonul auto. De-ndată ce răzbeşti dincolo de zidul lui de apărare, de rolul de tip dur pe care-l joacă, îţi dai seama că-i foarte isteţ şi *iubeşte* tot ceea ce vede. Aseară, după ce-ai plecat, s-a simţit îngrozitor de prost că te-a făcut să vorbeşti mai mult decât intenţionai. Nu-i place să se certe. Iubeşte viaţa. Chiar o iubeşte, Harry. Iubeşte viaţa.

— Toţi o iubim.

— Nu tocmai. Cred că, prin felul în care-am fost crescuţi, generaţiei noastre îi vine greu să iubească viaţa. Ei bine, Charlie o iubeşte. E… clar ca lumina zilei. Şi mai vrei să ştii ceva?

— Sigur, acceptă el, convins c-o să-l doară.

— Dragostea la lumina zilei e cea mai bună dintre toate.

— OK. Relaxează-te. Ţi-am spus, păstrează-ţi armăsarul.

— Nu-mi vine să cred.

— Am o singură pretenţie. Fă în aşa fel, încât să nu afle ăla micu'. Maică-mea a aflat deja. I-au spus cei care vin în vizită la ea. Vuieşte oraşul. Asta apropo de lumina zilei.

— *Las-o* baltă, i-o taie Janice şi se ridică. S-o ia naiba pe mă-ta, Harry! Toată viaţa n-a făcut altceva decât să încerce să ne otrăvească mariajul. Acum se îneacă în veninul vieţii ei. E cu-n picior în groapă şi-mi pare bine.

— Doamne sfinte, nu spune asta!

— Şi de ce nu? Ea aşa ar vorbi, dac-ar fi în locul meu. Cu cine-ar fi vrut să te însori? Zi-mi, cine-ar fi fost îndeajuns de formidabilă pentru tine? Cine?

— Soră-mea, îi sugerează el.

— Hai să-ţi mai spun ceva. La-nceput, când eram cu

Charlie, de fiecare dată când mă simţeam vinovată şi nu mă puteam relaxa, mi-era destul să mă gândesc la mă-ta, cum mă tratează ea nu numai pe mine, ci şi pe *Nelson,* propriul ei *nepot,* şi-mi spuneam, OK, băiete, trage-mi-o, şi-mi şi *sărea* icra din biboanţă!

— OK, OK, scuteşte-mă de amănunte.

— M-am săturat, *rău de tot* m-am săturat să te scutesc de toate. Am avut nenumărate zile – îi spune ea prea tristă să-şi poată continua mărturisirea, astfel încât reţinerea i se aşterne ca o plasă peste chipul ce i se sluţeşte când trage de ea – când mi-a părut rău că te-ai întors atunci la mine. Erai un tip frumos şi zevzec şi-mi era dat să-l văd pe tipul ăsta cum moare, zi de zi.

— Astă-noapte n-a fost chiar rău, nu-i aşa?

— Nu. A fost aşa de bine, că mi-e ciudă. Sunt năucă.

— Eşti năucă din naştere, fetiţo, o anunţă el, apoi adaugă: Iar la faza cu muritul, pe-aici mi-ai dat şi tu o mână de ajutor.

În acelaşi timp, vrea s-o fută din nou, să vadă dacă poate întoarce din nou totul cu susul în jos. Aseară, timp de câteva minute bune, a fost toată numai limbi, iar gura lui s-a-ncleiat de-a ei de-ai fi zis că-i un embrion în care încă nu s-a produs prima diviziune celulară.

Sună telefonul. Janice ridică receptorul din suportul de pe peretele bucătăriei şi zice:

— Bună, tăticu'. Ei, cum a fost în Pocono? Bine? Ştiam eu c-o să-i prindă bine. N-avea nevoie decât să fie băgată puţin în seamă. Fireşte că-i aici. Ţi-l dau.

Îi întinde receptorul lui Rabbit.

— E pentru tine.

Vocea bătrânului Springer e enervant de piţigăiată, mieroasă, condescendentă:

— Harry, cum stă treaba?

— Binişor.

— Eşti gata de meciul de baseball? Janice mi-a spus c-ai întrebat de biletele de azi la Blasts. Le am în mână, trei bilete, chiar în spatele primei baze. Managerul mi-e client de douăzeci de ani.

— Mda, grozav. Puştiul a rămas peste noapte la familia Fosnacht, dar mă duc să-l iau. Vrei să ne-ntâlnim la stadion?

— O să trec să vă iau eu, Harry. M-aş bucura să vă iau cu maşina mea. Aşa, îi rămâne lui Janice maşina voastră.

Simte o inflexiune în vocea lui, pe care înainte n-o avea, blândă, uşor şmecheră, ca şi cum ar duce cu zăhărelul un invalid. Şi el ştie! Toată lumea ştie. Săptămâna viitoare o să scrie şi în *Vat.* SOŢIA UNUI LINOTIPIST ŞI-O TRAGE CU UN AGENT DE VÂNZĂRI LOCAL. *Grecul ia o poziţie ferma împotriva războiului din Vietnam*.

— Spune-mi, Harry, continuă Springer cu aceeaşi voce mieroasă, cum se mai simte mama? Rebecca şi cu mine suntem foarte îngrijoraţi, fireşte. *Foarte* îngrijoraţi.

— Taică-miu zice că starea ei e staţionară. Boala evoluează lent, ştii. Acum se găsesc medicamente care s-o încetinească şi mai tare. Săptămâna asta am tot vrut să ajungem în Mt. Judge, s-o vedem, dar n-am reuşit.

— Când ajungi la ei, Harry, transmite-i toată dragostea noastră. Transmite-i toată dragostea noastră.

Are obiceiul să zică totul de două ori. Probabil a reuşit să pună mâna pe franciza Toyota fiindcă japonezii izbuteau să-l înţeleagă, când le spunea ceva a doua oară.

— OK, aşa am să fac. Ţi-o dau pe Janice?

— Nu, Harry, poţi s-o păstrezi.

O glumă.

— Ajung pe la douăşpe şi douăzeci, douăşpe jumate.

Închide. Janice a ieşit din bucătărie. O găseşte în sufragerie, plângând. Se duce şi îngenunchează lângă sofa, o îmbrăţişează, dar aceste acţiuni îi par nişte indicaţii regizorale executate mecanic. I-a căzut un nasture de la bluza şi curba sidefie a sânului din sutien devine una cu răsuflarea ei fierbinte în urechea lui.

— Nu poţi să-nţelegi cât de bun e. Nu-i sexy sau nostim sau altceva, ci pur şi simplu *bun.*

— Sigur că-nţeleg. Am cunoscut şi eu, la viaţa mea, nişte oameni buni. Te fac să te simţi bine.

— Te fac să simţi că tot ceea ce faci şi eşti *este* bun. El nu

mi-a spus niciodată, din oră-n oră, ce proastă sunt, aşa cum faci tu, deşi e mult mai deştept decât ţi-ai putea închipui vreodată. Ar fi mers şi la facultate, dacă n-ar fi fost grec.

— I-auzi! Grecii nu mai au voie la facultate? Au prea multe locuri rezervate pentru negrotei?

— Vorbeşti tâmpenii, Harry.

— Asta pentru că nimeni nu-mi spune cât de bun sunt, replică el şi se ridică.

Ceafa ei îi pare vulnerabilă. O lovitură de karate bine ţintită ar fi de-ajuns.

Afară, pe alee, se aude scrâşnetul pietrişului. E mult prea devreme să fie Springer. Se duce la fereastră. Un Fury albastru-verzui. Portiera din dreptul pasagerului se deschide şi din maşină coboară Nelson. De cealaltă parte, apare Peggy Gring, poartă ochelari de soare şi-o fustă mini de sub care-i răsar coapsele pline, vioaie ca degetele mari ale unui crupier care face cărţile. Nefericirea provocată de faptul c-a fost părăsită o face mai energică, mai stăpână pe ea. Abia catadicseşte să-l salute pe Rabbit, iar ochelarii de soare îi ascund ochii, dintre care, îşi aminteşte el din şcoală, unul priveşte la slănină şi altul la făină. Cele două femei intră-n bucătărie. După vocea smiorcăită a lui Janice îşi dă seama că s-au pus pe confesiuni. Iese-n curte, să-şi termine treaba începută cu o seară înainte. În jurul lui, în curţile din spate de pe Vista Crescent şi cât vezi cu ochii spre Penn Villas, cu coşurile lor pentru grătar şi copacii văruiţi în culoarea aluminiului, au ieşit la treabă şi alţi bărbaţi. Ecoul zgomotului scos de maşina lui de tuns iarba răsună din casă-n casă, gesturile lui de-a se apleca şi a împinge sunt preluate mai departe, parcă reflectate de cioburi de oglinzi suspendate pe cerul fierbinte şi pustiu. Aceşti vecini ai lui îşi încarcă mobila în dube şi pleacă apoi cu ele. Se întrunesc ca să semneze petiţii inutile, pentru o mai bună canalizare şi ajutor eficient în combaterea incendiilor, dar, în rest, între ei nu se înfiripă nicio prietenie. Nelson iese din casă şi-l întreabă:

— Ce-a păţit mami?

El opreşte maşina de tuns iarba.

— Ce face?

— Stă la masă cu doamna Fosnacht şi plânge-n hohote.

— Încă? Nu ştiu, copile. E necăjită. Ce trebuie să-nveţi despre femei e că sunt altfel construite decât noi.

— Mami nu plânge aproape niciodată.

— Atunci, poate că-i prinde bine. Ai dormit bine astă-noapte?

— Aşa şi-aşa. Ne-am uitat la un film vechi, cu torpiloare.

— Arzi de nerăbdare să vezi meciul cu Blasts?

— Sigur.

— Dar nu foarte tare, ai?

— Nu-mi place sportul la fel de mult ca ţie, tati. Presupune concurenţă mare.

— Aşa-i viaţa. Peştele cel mare îl înghite pe cel mic.

— Crezi? De ce nu se pot înţelege oamenii? E loc pentru toată lumea, putem împărţi totul frăţeşte.

— A, da? Atunci ce-ar fi să-ncepi prin a-mpărţi lucrul cu maşina asta de tuns iarba? Ia mai împinge şi tu!

— Mi-ai rămas dator cu banii de buzunar.

Când Rabbit îi înmânează o bancnotă de un dolar şi două monede de cinşpe cenţi, băiatul îi explică:

— Strâng bani pentru o motoretă.

— Mult succes!

— Şi-ncă ceva, tată…

— Mda?

— Cred c-ar trebui să primesc un dolar şi douăşcinci pe oră pentru munca mea. Şi asta-i încă sub salariul federal minim.

— Ai văzut? îl învaţă Rabbit. Peştele mare îl înghite pe cel mic.

În timp ce se spală, îşi scoate firele de iarbă din manşete şi-şi trece un leucoplast peste buricul degetului mare (un loc sensibil; în liceu, umbla vorba că-ţi poţi da seama cât de sexy e o fată după grosimea acestuia), Janice intră în baie, închide uşa în urma ei şi-l anunţă:

— M-am hotărât să-i spun. Cât sunteţi voi plecaţi la meci, o să-i spun.

Pe chip i se citeşte încordarea, dar tenul îi pare destul de

uscat, doar în jurul nasului îi mai strălucesc câteva pete umede. Pereţii cu faianţă îi amplifică smiorcăielile. Se-aude huruitul scos de maşina lui Peggy Gring la plecare.

— Să-i spui ce, cui?

— Lui Charlie. Că s-a terminat. Că ştii totul.

— Ţi-am mai spus, păstrează-ţi-l. Cel puţin, nu face nimic azi. Calmează-te. Trage o duşcă. Du-te la un film. Du-te din nou la filmul ăla science fiction, ai dormit în timpul celor mai tari faze.

— Asta ar fi o laşitate. Nu. Noi doi am fost întotdeauna sinceri unul cu altul. Trebuie să-i spun adevărul.

— Cred că inventezi un pretext ca să te vezi cu el, în timp ce eu sunt la meciul de baseball.

— Aşa crezi tu.

— Şi dacă-ţi cere să te culci cu el?

— N-o să facă aşa ceva.

— Să presupunem c-o face, aşa, ca un cadou de absolvire.

Se zgâieşte la el impertinentă: o privire întunecată, călită în furnalul trădării. Îşi dă brusc seama: progresul înseamnă trădare. Nu există nicio altă cale. Nu poţi ajunge undeva fără să pleci de undeva.

— Atunci, o să mă culc cu el.

— Ştii unde să-l găseşti?

— La salonul auto. Vara, sâmbăta, stă până la şase.

— Şi ce motiv o să invoci? De ce rupi relaţia?

— Păi, pentru că ştii de ea.

— Şi dacă te-ntreabă de ce mi-ai spus?

— E cât se poate de clar de ce ţi-am spus. Ţi-am spus pentru că sunt soţia ta.

Ochii i se umplu de lacrimi, iar încordarea de pe chip i se risipeşte, exact ca lui Nelson atunci când îşi mărturiseşte o nelinişte ascunsă, c-a luat o notă mică, a furat vreun lucru neînsemnat sau are-o durere de cap. Harry îşi înfrânează impulsul de-a o lua în braţe; nu vrea să se simtă din nou stângaci. Ea se clatină pe picioare, dar îşi păstrează echilibrul, în timp ce hohoteşte aşezată pe marginea căzii, iar perdeaua de la duş fâşâie la contactul cu umerii ei.

— N-ai de gând să mă opreşti? îl întreabă ea într-un târziu.

— Să te opresc de la ce?

— Să *mă-ntâlnesc* cu el.

După acest cadou nepreţuit al durerii ei, îşi poate permite să fie crud. Îi răspunde cu răceală:

— Nu. Întâlneşte-te cu el, dacă asta vrei. Atâta timp cât *eu* nu trebuie să dau cu ochii de ticălos, e OK.

Apoi, evitând să se mai uite la chipul ei, se zăreşte în oglinda dulăpiorului: o namilă de bărbat cu faţa rozalie, palid, fără bărbie, cu buzele subţiri schimonosite în ceea ce se vrea un zâmbet.

Pietrişul de pe alee scrâşneşte din nou. Pe ferestruica de la baie vede capota cenuşie, pătrăţoasă, a noii Toyota break cu îmbunătăţiri a lui Springer. Îi strigă lui Nelson:

— A venit bunicul. Hai să mergem!

Iar lui Janice îi şopteşte:

— Stai liniştită, fetiţă! Nu-ţi lua niciun angajament, faţă de nimeni.

Strecurându-se pe scaunul pasagerului, peste o încrengătură de centuri de siguranţă din nailon, Rabbit îi cântă lui socru-su:

— „Cumpără-mi nişte alune şi popcorn…”[21]

Stadionul e situat în partea de nord a Brewerului, se-ajunge acolo trecând printr-un pasaj uriaş, pe lângă două clădiri mari, dezafectate, din cărămidă, ale unor vechi fabrici de ciorapi, pe-o autostradă cu trei benzi, pe marginea căreia, în ultimii ani, mai multe restaurante-popas au început să se autoproclame „Olandeze de Pennsylvania”, cu uriaşe reclame din ipsos reprezentând membri ai comunităţii Amish[22] şi cu firme de neon înfăţişând vrăjitoare. BUCĂTĂRIE „Olandeză” AUTENTICĂ. *Pa. Dutch Smörgåsbord.* Care încearcă să vândă ceea ce pe vremuri era singura soluţie. Transformă în atracţie turistică mâncarea prăjită în untură şi propun nişte sortimente de gogoşi care i-ar face urticarie şi unui porc. Trec pe lângă târgul anual al ţinutului, unde, în septembrie, se află aceleaşi tarabe dărăpănate dintotdeauna, fermierii îşi aduc animalele rău mirositoare, iar Serafina, Ispititoarea Egipteană, îşi dă jos toate hainele pentru ţopârlanii dispuşi să mai arunce un dolar.

Prima femeie goală pe care a văzut-o în viaţa lui a fost Serafina sau mama ei. Rămăsese doar cu pantofii ei cu tocuri înalte şi o mască neagră şi se lăsa mult pe spate; îşi crăcănase picioarele şi se mişca în semicerc, într-un fel de ritm tribal, aşa că toţi tipii cu gâtul întins (din fericire, era înalt încă de pe-atunci) îi vedeau ceva-ceva din crăpătură, o cută aţâţătoare abia mascată de-un smoc de păr, care lui i se părea prins cu lipici. Să fi chelit de-atâta frichi-frichi? Nu-şi dădea seama. Nu-şi putea imagina.

Springer clatină din cap, comentând violenţele din York.

— Patru nopţi la rând cu lunetişti, Harry. Ce ţi-e şi cu lumea asta! Suntem atât de lipsiţi de apărare, asta mă şochează, că suntem atât de lipsiţi de apărare împotriva unei mâini de om violent! Toate instituţiile noastre se întemeiază pe încredere.

— Bunicule, doar aşa li se va face dreptate, intervine Nelson. Legile noastre apără proprietatea, nu oamenii.

— Îşi taie singuri craca de sub picioare, Nellie. Mulţi albi cumsecade, ca mine, se vor întoarce împotriva negrilor. Încet, dar sigur, ei sunt învrăjbiţi împotriva lor. Nu Vietnamul l-a bătut pe Humphrey{23}, ci legea şi ordinea de pe stradă. Asta-i criteriul după care votează omul de rând. Am dreptate sau nu, Harry? Sunt un bătrân aşa de zaharisit, că nici nu mai am încredere în propriile opinii.

Un boşorog, îşi aminteşte Harry, care stătea la marginea scenei minuscule a întins mâna şi i-a atins fofoloanca, strigând: „Aha!” Ea s-a oprit din dansat şi l-a ţintuit cu privirea din spatele măştii negre. Peste cort s-a lăsat tăcerea. În mod surprinzător, boşorogul a avut bunul-simţ să roşească. *Aha*! strigătul acela triumfător, ca al cuiva care-a prins în capcană un animăluţ preţios, i-a rămas întipărit în minte. *Aha*! Îşi lasă umerii-n jos şi-i răspunde lui Springer:

— Lucrurile merg prost. Mâncarea e tot mai proastă, oamenii sunt tot mai proşti, poate că o ţară întreagă merge rău. Negroteii au acum mai mult ca oricând, dar, probabil, au senzaţia că au mai puţin. Am fost cu toţii educaţi să vrem din ce în ce mai mult şi poate lumea asta nu-i îndeajuns de mare

pentru toate vrerile noastre. Nu ştiu. Nu ştiu nimic.

Bătrânul Springer pufneşte-n râs; fornăie şi mârâie, aşa că mustăcioara lui gri ca un şoricel i se întâlneşte cu părul din nas.

— Ai auzit azi-dimineaţă ştirea despre Teddy Kennedy?

— Ce-i cu el? Nu, n-am auzit.

— Nellie, astupă-ţi urechile. Am uitat că eşti cu noi, altfel nu mai aduceam vorba.

— Ce-i, bunicule? Ce-a făcut? L-a împuşcat cineva?

— Harry, se pare că – Springer vorbeşte din colţul gurii, chipurile ca să nu-l audă Nelson, dar destul de tare cât să asculte şi copilul – a aruncat o fată din Pennsylvania într-un râu din Massachusetts. E crimă, cum mă vezi şi cum te văd.

Privită dintr-o parte, faţa lui Springer e o sculptură de os rozaliu, cu pete roşietice acolo unde pomeţii împung obrazul şi-o umflătură sângerie în locul de unde-i răsare nasul. O faţă precipitată, ascuţită, boţită toată de zâmbetul necontenit al vânzătorului. Cel puţin, ca zeţar, nu poţi să pupi în cur decât până la un anumit punct.

— L-au prins? E la-nchisoare, bunicule?

— O, Nellie, n-ar băga ei niciodată un Kennedy după gratii… Se va da şpagă la greu. Dovezile vor dispărea. Eu zic că-i strigător la cer.

— Cum adică, a aruncat o fată? vrea să ştie Rabbit.

— Au găsit-o în maşina lui răsturnată în apă, lângă un pod oarecare, am uitat cum îi zice, podul ce-i leagă de vreo insulă de pe-acolo. S-a-ntâmplat astă-noapte şi nu s-a dus la poliţie, până nu era cât pe-aci să-l salte ei. Şi asta numesc ei democraţie, Harry, ce ironie jalnică!

— Tu cum i-ai zice?

— I-aş zice un stat poliţienesc condus de familia Kennedy, aşa i-aş zice. Ăştia încearcă să cumpere ţara încă de când elita din Boston i-a dat peste nas bătrânului Joe[{24}]. Şi-atunci s-a-nhăitat cu alde Hitler, pe când era omul lui FDR la Londra. Acum au pus-o pe tânăra văduvă să se mărite cu un grecotei bogat, în caz că li se termină banii americani. Nu că ea ar fi bombonica pe care-o descriu ziarele, dar ăştia doi erau un

cuplu reuşit. Tu ce crezi, Harry? Vorbesc prostii? Sunt aşa de hodorogit, că nici nu mai am încredere în ce spun.

Aha.

— Aş spune, răspunde Harry, că le zici bine. Ar trebui să te dai cu puştanii şi să-ţi cumperi o bombă pe care s-o detonezi.

Springer întoarce capul spre el (trec pe lângă umbrelele galbene ale unui MeDonald's; reclama circulară, poleită, a unei staţii de benzină sparge razele de soare ale amiezii în zorzoane strălucitoare), să vadă dac-a exagerat. Cât de timizi, zău aşa, trebuie să fie oamenii care trăiesc de pe urma altora! Earl Angstrom a avut dreptate măcar în această privinţă: e mai bine să ai de-a face cu lucruri neînsufleţite. Cu un zâmbet stufos, ce-i dezveleşte dinţii de porţelan de sub mustăcioara vagă, de culoare gri, Springer mărturiseşte:

— Îţi spun, totuşi, măcar atâta lucru în favoarea clanului Kennedy: ei nu mă scot din pepeni atât de tare ca FDR. Harry, ăsta a fost un tip atât de nebun, c-a murit de viermi la creier. Un singur lucru bun au făcut şi Kennedy ăştia, n-au încercat să răstoarne economia cu fundu-n sus spre binele săracilor, erau dispuşi să continue cu sistemul aşa cum l-au preluat.

— Billy Fosnacht zice că, atunci când o să fim mari, o să dăm jos sistemul.

Dar Springer, furat de viziunea lui despre nebunia şi corupţia executivului, nu-l aude.

— A-ncercat să răstoarne cu fundu-n sus sistemul, pentru binele prostovanilor negri şi albi şi, când a văzut c-a dat greş timp de opt ani, i-a manipulat pe micuţii japonezi să atace Pearl Harbor, să pună de-un război cu care să iasă din criza economică. Îţi vine să crezi sau nu, de-aia purtăm atâtea războaie, ca să-i scoatem pe democraţi din crizele lor economice. Acum, LBJ, de-ndată ce-a primit cei patru ani de gir, ne-a băgat în Vietnam, unde nu ne voia nimeni, doar ca să-i propulseze în economie pe coloraţi. LBJ a fost omul lui FDR. Truman face acelaşi lucru în Coreea. Istoria vorbeşte de la sine, de fiecare dată. Fă-mă ramolit, dacă vrei. Tu ce părere ai, Nelson?

— Aseară, la televizor, răspunde băiatul, am văzut un film

vechi despre războiul cu japonezii, din Pacific, şi-o navă mică s-a scufundat, iar căpitanul sau ce-o fi fost a înotat mile întregi cu spinarea ruptă şi-a mai cărat şi-un alt tip după el.

— Ala era Kennedy, zice Springer. Pură propagandă. Fac astfel de filme fiindcă bătrânul Joe a fost proprietarul multor studiouri. Şi-a băgat banii în industria filmului când toţi oamenii de afaceri cinstiţi, care-au pus umărul la ridicarea acestei ţări, ajungeau la sapă de lemn. Am auzit că era prieten la cataramă cu toţi evreii comunişti de pe-acolo.

— Acolo-i şi mătuşa ta, Mim, îi explică Rabbit lui Nelson, printre comuniştii ăia.

— E frumoasă, îi spune Nelson lui bunică-su. Ai văzut-o pe mătuşa mea Mim?

— Nu cât mi-aş fi dorit, Nellie. E o figură impresionantă, totuşi, ai dreptate în privinţa asta. Ai tot dreptul să fii mândru de ea. Harry, tăcerea ta mă deranjează. Tăcerea ta mă deranjează. Poate-am dat-o-n bară rău de tot. Zi-mi ce crezi *tu* despre starea naţiunii. Cu revoltele astea de peste tot şi cu biata poloneză, cică se trage de pe lângă Williamsport, violată şi-necată la bunul plac al viitorului preşedinte ales. Nu m-ar surprinde să fi fost gravidă. Nellie, tu n-ar trebui s-auzi chestiile astea.

Harry se întinde în maşina neîncăpătoare, nedormit. Au ajuns aproape de stadion şi un băieţel de culoare le face semn să ocupe un loc de parcare.

— Despre America, spune Harry, eu unul cred că-i în continuare un loc binecuvântat.

Ceva însă nu merge cum trebuie. Meciul e plictisitor. Dansul jucătorilor echipaţi în alb nu-i deloc încântător, scurtele lor zvâcniri consumate la distanţă de tribune refuză să aibă vreun sens în mintea lui. Deşi baschetul a fost sportul lui preferat, Rabbit îşi aminteşte grandoarea gazonului, senzaţia aceea de pericol iminent dată de-o pasă foarte înaltă, care te vizează pe tine, punctul marcat prin sosirea la linia ce-ţi apare tot mai mare, mirosul de piele al mănuşii de prinzător, nonşalanţa solemnă a pasului alergător, cu bărbia-n piept, spre banca echipei, ritualicele aruncări şi datul din umeri şi

politeţurile nervoase din cuşca jucătorului aflat la bătaie. Era aici o frumuseţe ce întrecea frumuseţea violentă a baschetului, o frumuseţe distilată din pajişti rurale, un joc al singurătăţii, al aşteptării, al aşteptării momentului în care jucătorul care-i ridică mingea coechipierului aflat la bătaie va fixa cu privirea prima bază şi va arunca mingea-n sus, un joc al cărui gust de scuipat, praf şi iarbă, sudoare, piele şi soare este însăşi America. Aşezat în spatele primei baze, între fiul şi socrul său, cu pulpele scăldate de razele soarelui, cu programul meciului făcut sul în mână, Rabbit aşteaptă să simtă atingerea acestei frumuseţi prin perdeaua de urale şi în ritmul în care echipele se succedă la bătaie, atingerea tradiţionalei magii a naţiunii, atingerea acestui gust de tinereţe; ceva însă nu se leagă. Publicul nu e foarte numeros, liota din spatele terenului de joc se răreşte, lăsând loc grupurilor de câte patru-cinci băieţi care se-ntind dizgraţios pe scaunele verzi ale tribunei de dincolo de teren. E lume puţină, zgomotoasă, vulgară: doar beţivanii, pariorii, infirmii, senilii şi delincvenţii mai vin la stadion în după-amiezile de sâmbătă. Strigătele lor dezaprobatoare sunt bădărăneşti şi necioplite.

— Bagă-i-o pe gât, Speedy!

— Omoară-l pe cioroi!

Rabbit şi-ar dori din suflet să poată proteja jocul de această mulţime; poezia spaţiului şi a inacţiunii e mult prea subtilă, se ţese prea lent pentru ei. Cât despre jucători, ei par întruchiparea apatiei, fiecare pus pe împlinirea unui vis personal, de-a se ajunge, de-a răzbi în ligile superioare, unde se-nvârt banii cu lopata, în lumea lui cumpără-ţi-propria-pistă-de-bowling; par nişte profesionişti ca toţi ceilalţi, nu nişte bărbaţi puşi pe joacă, fiindcă toţi bărbaţii sunt nişte băieţi pe care timpul încearcă să-i fenteze. S-a renunţat la aparenţa de cavalerism. Doar exploziile de pâslă portocalie de pe echipamentul lor inscripţionat cu *Blasts* mai evocă lumea de altădată a heraldicei loialităţi locale. Brewer contra Hazleton: cui îi pasă? Nu lui Springer; în timp ce se uită la meci, buzele i se mişcă singure, de parc-ar încerca să-şi pună în ordine nişte calcule contabile. Nici lui Nelson: ecranul realităţii e mult

prea vast pentru copil, duce dorul comentariului-fluviu de la televizor, al reclamelor îndrăzneţe. Dezamăgirea, pe care politeţea îl opreşte să şi-o exprime, nu-i dă pace lui Rabbit, îl împiedică să savureze frumuseţea jocului şi să umple golul de teamă pe care i l-a lăsat Janice. Ligile de opt echipe din copilăria lui au dispărut, ca şi steagul cu cele patruzeci şi opt de stele. Jucătorii din baza a doua nu mai mestecă tutun, ca pe vremuri. Jocul trenează, cu câte-o zvâcnire de strategie anostă, cu jucători de rezervă trimişi la bătaie şi cu trageri de timp intenţionate, care-i amână sfârşitul. Hazleton învinge cu scorul de 7-3. Bătrânul Springer oftează şi se scoală ca după un pui de somn consumat într-o poziţie nefirească. Îşi şterge de pe mustaţă un strop de spumă de bere.

— Mă tem c-ai noştri n-au prea fost în formă azi, Nellie, spune el.

— Nu-i nimic, bunicule, a fost ca lumea.

Lui Harry îi zice, din obişnuinţa vânzătorului:

— Tânărul Trexler e un jucător de perspectivă!

Rabbit e cu capsa pusă după ce-a băut două beri la soare.

Nu-l mai invită pe Springer în casă, doar îi mulţumeşte din suflet pentru tot. Casa e la fel de tăcută ca spaţiul cosmic. Pe masa din bucătărie se află un plic sigilat, destinat „Lui Harry”.

Scrisoarea din plic, cu scrisul neciteţ al lui Janice, cu rândurile oblice şi nefericit înghesuite, sună aşa:

Harry dragă,

Trebuie să plec câteva zile, să mă gândesc ce-am de făcut. Te rog nu încerca să mă găseşti sau să vii după mine te rog. În clipa asta e foarte important să ne respectăm unii pe alţii ca oameni şi să avem încredere unii în alţii. M-a şocat ideea ta de a-mi păstra amantul, fiindcă nu mi se pare c-ar fi onest din partea mea şi m-a făcut să mă întreb dacă mai însemn cât de cât ceva pentru tine. Spune-i lui Nelson că am plecat în Pocono, cu bunica. Nu uita să-i dai bani pentru prânz când merge la joacă.

Cu dragoste,
Jan

„Jan” – numele ei de pe vremea când lucra la Krolps şi vindea alune sărate, în halatul pe care avea brodat, deasupra buzunarului, *Jan*. Pe vremea aceea, după-amiezile, se întâlneau uneori în apartamentul Lindei Hammacher, pe Eighth Street. Razele trandafirii, orizontale, când soarele apunea în spatele uriaşului rezervor de benzină. Minunăţia momentelor când ea îl lăsa să-i dea jos toate hainele. Pe-atunci, lenjeria intimă era mai consistentă: aveai de desfăcut clamele de la portjartier, cu urmele de elastic imprimate pe piele. Jan. Numele acesta dat uitării timp de cincisprezece ani; bileţelele lăsate de ea prin casă erau toate semnate simplu, *„J”*.

— Unde-i mami? îl întreabă Nelson.

— A plecat în Pocono, răspunde Rabbit şi duce bileţelul la piept, nu cumva să-ncerce băiatul să-l citească. A plecat cu mamaia. Pe căldura asta, are probleme tot mai mari cu picioarele. Ştiu că pare-o nebunie, dar câteodată aşa se-ntâmplă. Diseară mergem să cinăm la Burger Bliss.

Pe faţa băiatului – pistruiată, încadrată de pletele ce-i cad peste urechi, cu buzele cărnoase strânse ermetic, cu ochii înfundaţi în orbite, de teamă să nu facă o gafă – se citeşte emoţie intensă, pare să fie numai urechi, ca la doi ani, când deasupra lui planau abandonul şi moartea. Poate că experienţa de viaţă este cea care-i modelează răspunsul. Îi spune lui taică-su, convins:

— O să se-ntoarcă.

* * *

Zorii zilei de duminică aduc o umezeală toridă. Ştirile de la ora opt relatează despre focuri de armă izolate, răsunând în timpul nopţii la York şi în partea de vest a statului. Este de aşteptat ca, în cursul zilei de azi, şeful poliţiei din Edgartown, Dominick J. Arena, să-l acuze oficial pe senatorul Kennedy pentru delictul de a fi părăsit locul accidentului. Apollo 11 se află pe orbita lunară şi Vulturul este pregătit pentru istorica aselenizare. Rabbit a dormit prost, stinge televizorul şi se

plimbă desculţ pe pajişte, să-şi alunge durerea de cap. Casele din Penn Villas sunt neînsufleţite, dar tot mai apare maşina câte unui catolic, ce goneşte huruind la liturghie. Nelson coboară la parter pe la nouă şi, după ce-i pregăteşte micul dejun, Harry se trânteşte la loc în pat, cu o ceaşcă de cafea şi ediţia de duminică a *Standard*-ului de Brewer. Pe prima pagină a secţiunii umoristice, câinele Snoopy visează cocoţat pe căsuţa lui şi curând adoarme şi Rabbit. Copilul i-a părut speriat. Strigă ceva şi din gură îi iese un balon mut. Când se trezeşte, ceasul electric arată unsprezece fără cinci. Secundarul mătură cadranul, iar şi iar; e o minune că mecanismul nu se face praf. Rabbit se îmbracă – îşi pune o cămaşă albă, curată, din respect pentru ziua de duminică – şi coboară a doua oară, cu picioarele încă goale, mocheta pufoasă îi mângâie tălpile, îl încearcă un sentiment de burlăcie. Casa îi pare uriaşă acum, că e toată a lui. Pune mâna pe cartea de telefon şi caută:

Stavros Chas Eisenhower A v 1204

Nu-i formează numărul, ci doar se zgâieşte la el şi la nume, de parc-ar vrea s-o vadă pe nevastă-sa, mai mică decât un vârf de creion, mişunând printre litere. Formează un număr pe care-l ştie pe dinafară.

Îi răspunde taică-su.

— Da?

O voce circumspectă, gata să trântească receptorul în furcă dacă la capătul celălalt al firului e vreun nebun sau vreun comis-voiajor.

— Ce faci, papsi? Hei, sper că nu ne-ai aşteptat aseară! N-am reuşit să ajungem şi n-am mai apucat să sun.

Urmează o mică pauză, nu mare, doar cât să-i dea de-nţeles că au fost, într-adevăr, dezamăgiţi.

— Nu, ne-am închipuit c-a intervenit ceva şi ne-am dus la culcare la ora obişnuită. După cum ştii, mama ta nu-i genul care să piardă timpul cu văicăreli.

— Mda. Păi, uite cum stă treaba. Azi…

Vocea lui taică-su se-ngroaşă, devine şoptită:

— Harry, trebuie să vii azi. O să-i sfâşii inima dacă nu vii.

— Vin, vin, dar…

Bătrânul şi-a făcut mâna pâlnie în jurul receptorului şi insistă cu acelaşi glas răguşit:

— Asta ar putea fi ultima, ştii tu… ultima ei aniversare.

— Venim, papsi. Vreau să zic – vin. Janice a trebuit să plece.

— Cum adică, să plece?

— E complicat. Ceva în legătură cu picioarele maică-sii şi Pocono. S-a hotărât aseară că trebuie să plece, nu ştiu mai multe. Nu-i nimic grav. Toată lumea-i bine, sănătoasă, doar că ea nu-i acasă. Copilul însă e pe-aici.

Ca să-l convingă, îl strigă:

— Nelson!

Niciun răspuns.

— Trebuie să fi ieşit cu bicicleta, papsi. A fost pe-aici toată dimineaţa. Când să venim?

— Când puteţi, Harry. Pe după-amiază. Veniţi cât de devreme puteţi. Avem friptură de vacă. Maică-ta a vrut să facă un tort, dar doctorul i-a zis c-ar fi un efort prea mare pentru ea. Am cumpărat unul foarte frumos de la Half-A-Loaf. Cu glazură de zahăr ars şi unt, parcă-ţi plăcea.

— E ziua ei, nu a mea. Ce cadou să-i iau?

— Simpla ta prezenţă, Harry, e cel mai frumos cadou.

— Mda. OK, o să mă gândesc la ceva. Anunţ-o că Janice n-o să vină.

— Taică-miu, Dumnezeu să-l odihnească, avea o vorbă: e regretabil, dar n-avem ce face.

De îndată ce adoptă un ton ceremonios, papsi nici că mai renunţă la el. Rabbit pune receptorul în furcă. Bicicleta copilului – o Schwinn ruginită, trebuie să-i ia una nouă, ambele aripi se freacă de roţi – nu-i în garaj. Nici Falconul. Sunt acolo doar canistrele cu ulei, canistra cu benzină, maşina de tuns iarba, furtunul de grădină trântit alandala (Janice trebuie să fie cea care l-a folosit ultima oară), o greblă ştirbă şi pneurile de zăpadă ale Falconului. Timp de mai bine de-o oră, Rabbit se învârte în jurul casei cu mintea înceţoşată, nu ştie pe cine să sune, n-are maşină, nu vrea să intre-n casă, să

se uite la televizor. Smulge buruienile din straturile de pe marginea aleii, unde, în acea primă vară, entuziasmată de faptul că au casa lor, Janice a plantat bulbi şi-a sădit plante şi arbuşti. De-atunci încoace, n-au mai făcut nimic, au stat şi s-au uitat cum mor azaleele şi s-au mulţumit cu narcisele şi stânjeneii, au lăsat brumărelele să se lupte cu bălăriile în toate verile care s-au scurs domol, una după alta, natura pierdută în Natură. Pliveşte până când începe să se perceapă pe sine ca pe-o buruiană, cum e şi mâna lui cu unghii negre de-atâta murdărie, ca mâna lui Dumnezeu, care alege şi omoară, apoi intră-n casă, scotoceşte prin frigider şi mănâncă un morcov crud. Se uită în cartea de telefoane, caută Fosnacht, sunt o grămadă cu numele ăsta, dar numai doi Oliveri, şi-i ia ceva timp până să-şi dea seama că cel pe care-l caută este cu M, M de la Margaret, e doar iniţiala, ca să descurajeze telefoanele obscene, deşi, dac-ar fi unul dintre perverşii ăia, i-ar pica fisa destul de repede că în spatele iniţialelor se ascund femei nemăritate.

— Peggy, bună, sunt Harry Angstrom.

Îşi pronunţă numele cu o uşoară mândrie; au fost colegi de şcoală, iar ea şi-l aminteşte de pe vremea când era cineva.

— Mă-ntrebam dacă Nelson n-o fi pe la voi, cu Billy. A plecat cu bicicleta acum ceva timp şi mă-ntrebam unde s-o fi dus.

— Îmi pare rău, Harry, dar nu-i aici.

Vocea ei e înăsprită de tot ce ştie, de tot ce i-a bolborosit ieri Janice la ureche. Apoi, pe un ton mai călduros, îl întreabă:

— Cum îţi merge?

El citeşte printre rânduri: Ollie m-a părăsit pe mine, Janice te-a părăsit pe tine. Trezirea!

Îi răspunde în grabă:

— Minunat. Hei, dacă trece Nelson pe-acolo, spune-i că-l caut. Trebuie să mergem la bunica lui.

Femeia îşi ia rămas-bun pe un ton mai rece, se alătură uriaşului şi înverşunatului chip de gheaţă al celor care ştiu. Nelson pare să fie singurul cetăţean al statului care n-a aflat: asta îl face şi mai preţios. Totuşi, când băiatul se-ntoarce roşu

la faţă şi cu părul năclăit de cât a pedalat, îi spune lui taică-su:

— Am fost la familia Fosnacht.

Rabbit clipeşte şi-i zice:

— OK. De-acum încolo, hai să ţinem noi doi legătura. Până una alta, eu îţi sunt şi mamă, şi tată.

La prânz au cârnaţi libanezi cu fiertură de secară sleită. Se duc pe jos pe Emberly, până la intersecţia cu Weiser, şi iau autobuzul 12 spre est, către Brewer. Fiind duminică, au de aşteptat douăzeci de minute sub cerul senin, incolor. La staţia de la spital urcă o grămadă de oameni care şi-au făcut datoria faţă de bolnavi, sunt buimaci, cară flori ofilite şi cărţi citite. Pe râul cu apa neagră, de sub pod, zumzăie bărcile cu motor, părând vârfuri albe de săgeţi. Când Rabbit dă să coboare, un puşti de culoare îşi întinde piciorul pe mijlocul intervalului; Rabbit face pasul mare şi piciul le-aruncă prietenilor săi:

— Ce lăboanţe!

— Buzatule! îi aruncă Nelson, strecurându-se spre uşă.

Caută un magazin deschis. Dintotdeauna i-a fost greu să-i ia un cadou maică-sii. Alţi copii le dădeau mamelor tot felul de fleacuri nostime: gablonţuri luate de la magazine ieftine, sticluţe cu apă de colonie, cutii de bomboane, eşarfe. Pentru mami, asta era ori prea mult, ori prea puţin. Mim îi dăruia întotdeauna ceva făcut de mâna ei: un ştergar ţesut de ea, pentru vase fierbinţi, un calendar ilustrat de mână. Rabbit nu era prea îndemânatic la lucru manual, aşa că i se dăruia pe sine, cu trofeele lui, cu ştirile sportive din ziare. Mami părea mulţumită: o interesa mai mult viaţa decât lucrurile. Dar acum ce să-i ia? Ce-şi poate dori un muribund? Proteze groteşti – braţe, picioare, inimi puse-n funcţiune de baterii – îi trec prin minte lui Rabbit în timp ce se plimbă cu Nelson prin centrul scăpărător, inert, ca de duminică al Brewerului. La intersecţia dintre Ninth şi Weiser găsesc o drogherie deschisă. Termosuri, ochelari de plastic, loţiuni de ras, filme Kodak, chiloţi de plastic pentru bebeluşi; nimic pentru maică-sa. Vrea să-i ia ceva mare, ceva strălucitor, ceva care să-i meargă la inimă. Fond de ten lichid Realgirl, multivitamine, acetonă, deodorant pentru picioare. Un stand cu vopsea-şampon, pe

fiecare plic – o altă pizdă zâmbitoare: Blond Regina-Zăpezii, Galben-Pai Danez, Castaniu de Killarney, Roşcat Parizian, Vin Negru de Spania. Nelson îl înşfacă de mânecă şi-l trage spre locul unde stau cuibărite un aparat de tuns Sunbeam Clipmaster şi o perie electrică de lustruit pantofii Roto-Shine, frumos împachetate.

— Ea nu mai poartă pantofi, toată ziua stă-n papuci, îi spune Rabbit, şi, din câte-mi amintesc, nu şi-a tăiat niciodată părul. Pe vremuri îi cădea până la talie.

În schimb, îi atrage atenţia un umidificator care costă 12,95 dolari. Din imaginea de pe cutie, reiese că seamănă cu o farfurie zburătoare rotunjită. Oricât ar fi ea de imobilă, i-ar prinde bine. În zona Brewerului, verile sunt umede ca naiba, însă poate că i-ar fi de folos iarna, când radiatoarele usucă aerul din casă, tapetele se scorojesc şi pielea începe să se cojească. Ar fi acolo zi şi noapte, când el nu-i alături de ea. Se apropie apoi de un flacon Kantleek cu atomizor şi de o lupă cu diametrul de cinci centimetri, dar renunţă la ambele produse, îi par morbide. Simte cum pune stăpânire pe el greaţa. Durerea acestei lumi e un crater pe care nici toate siropurile şi pastilele din lume înmulţite cu o mie nu l-ar putea umple. Se opreşte în dreptul aparatului de masaj electric Quickease, cu pieptene pentru cap. Pe cutie e imaginea unor femei în pielea goală care-şi ating graţios umerii, lesbiene ce-şi mângâie ceafa şi alte părţi lăsate în seama imaginaţiei clientului cu ceea ce pare a fi o perie cu fir electric. Costă 11,95 dolari. E bună pentru escare. I-ar putea fi de folos. Ar putea-o face să râdă, s-o gâdile şi să bâzâie: e plină de viaţă. Viaţa e un masaj. Şi, costă cu un dolar mai puţin decât umidificatorul. Timpul zboară, nu stă-n loc. Nelson îl trage de mânecă şi-i cere îngheţată de castane. În timp ce ăla micu' îşi mănâncă îngheţata, Rabbit cumpără o felicitare pe care s-o alăture aparatului de masaj. Înfăţişează un cocoş care cântă şi răsăritul unui soare carmin, pe coperta exterioară, iar cu litere verzi, mari, scrie: *Ce grozav e să mă scol la…* a.m.*, iar* înăuntru: … ca să-ţi *urez La Mulţi Ani, Mama!* Ma. *AM.* Dumnezeule mare, câte tâmpenii ingenioase sunt pe lumea

asta! Şi totuşi, o cumpără: cocoşul e portocaliu strălucitor şi destul de vesel ca să se prindă şi ea. Nu are privirea neapărat înceţoşată, totuşi, cum abia mai bălmăjeşte, s-ar putea s-o aibă. Nu risca.

Afară lumea străluceşte sterilă. Cei doi, tată şi fiu, se simt apăsaţi de singurătate, Rabbit ţine strâns pachetul voluminos. Unde-o fi dispărut toată lumea? Mai există viaţă pe Pământ? Merg până depăşesc trei intersecţii pe strada pustie, de asfalt topit, până la cadranul ce reprezintă corola unei flori gigantice, miezul emblemei Sunflower Beer, iar acesta le dă de ştire că-i aproape ora patru. Se pun pe aşteptat la colţul de vizavi de Barul Phoenix, unde aşteaptă de regulă şi tatăl lui Harry, şi iau autobuzul 16A către Mt. Judge. Sunt singurii călători. Şoferul le spune, cu un aer misterios:

— Mai au puţin şi coboară.

Trec prin City Park, pe lângă tancul din cel de-al Doilea Război Mondial, pavilionul fanfarei şi terenul de tenis, ocolind creasta muntelui. De-o parte sunt staţii de benzină şi o stâncă verde; de cealaltă, o prăpastie şi, în depărtare, un viaduct. În timp ce ăla micu' se uită pierdut pe fereastră, spre următoarea culme muntoasă, Rabbit îl întreabă:

— Unde-ai fost azi-dimineaţă? Spune-mi adevărul.

— Pe Eisenhower Avenue, răspunde băiatul într-un târziu.

— Să vezi dacă maşina mamei e acolo?

— Cam aşa ceva.

— Şi era acolo?

— Îhî.

— Ai intrat?

— Nu. Doar m-am uitat puţin la ferestre.

— Ai ştiut la ce număr să te uiţi?

— Unu doi zero patru.

— Aşa-i.

Coboară la Central, lângă biserica baptistă din granit, şi-o iau pe jos pe Jackson Road, spre casa părinţilor săi. Străzile nu s-au schimbat deloc de când le ştie. Au fost îngrămădite una într-alta, de n-a mai rămas niciun teren viran, iar casele sunt prea solide ca să poată fi demolate, din cărămidă roşie cu

striaţii purpurii, cu o textură care lui Rabbit, în copilărie, i se părea crăpată, la fel ca buzele lui pe timpul iernii. Arţari şi castani întunecă pajiştile tocite din faţă, împrejmuite cu mici baricade sârmoase de măcriş spinos şi merişor. Casele sunt masive, construite în duplex, cu un zid despărţitor comun, au acoperişul din ţigle de ardezie şi verande cu pereţi din cărămidă, iar deasupra fiecărei uşi de stejar şi a fiecărei ferestre trapezoidale pâlpâie câte-o lucarnă mică, rotunjită, cu geamul de culoare închisă, bisericească. În copilărie, Rabbit îşi închipuia că lucarna e un copil al ferestrelor de deasupra altarului luteran şi, prin urmare, un copil al lui Dumnezeu, o santinelă mov-aurie atotvăzătoare, postată deasupra locului pe unde papsi, mami şi Mim intrau şi ieşeau de zeci de ori. Acum, intrând în casă împreună cu fiul său, el însuşi un fiu care nu trebuie să bată la uşă, simte că-l înăbuşă casa părintească. Deşi ceasul de pe scrin arată abia 4:20, deja s-a lăsat întunericul; covoarele de culoare închisă, draperiile groase trase la ferestre, tapetul mort, ghivecele îngrămădite pe pervaz. Mami se plângea mereu că lor le-a revenit jumătatea unei case situate pe colţ, dar când vecinii lor, bătrâneii Bolger, au murit, iar jumătatea lor a fost scoasă la vânzare, n-au făcut niciun demers să se intereseze de preţ şi-a fost cumpărată de un cuplu de tinerei din Scranton, cu o soţie gravidă, desculţă, şi-un soţ care avea nu ştiu ce slujbă într-una din noile fabrici de electronice de pe Route 422; iar Angstromii continuă să vieţuiască în jumătatea întunecoasă a casei. Aşa vor ei. Lumina soarelui e tot mai stinsă. L-au trimis pe el, pe Harry, în lume, să strălucească, iar ei aici şi-au luat în braţe propriile umbre. Casa de vizavi de ei, de care sunt despărţiţi prin două trotuare de ciment cu o peluză îngustă la mijloc, unde locuia bătrânul metodist cu care avea mami scandaluri apropo de cine să tundă gazonul, are lipit de-un an de zile anunţul DE VÂNZARE. Astăzi oamenii vor mai mult aer şi pământ decât le pot oferi cartierele înghesuite pe dealuri. Lui Rabbit, casa îi miroase-a conservanţi: a straturi subţiri de mirosuri ce se suprapun peste alte mirosuri, a straturi de timp, de ceară, aerosoli şi moarte; se simte ocrotit.

Din bucătărie apare o siluetă, o umbră. Se-aşteaptă să fie taică-su, dar, când colo, e maică-sa, care-şi târşâie picioarele într-un halat de baie, însă, una peste alta, se ţine dreaptă şi face mişcare. Se-apleacă fără să zâmbească s-o pupe. Obrazul plin de riduri e cald; mâna cu care se ţine de încheietura lui e noduroasă şi rece.

— La mulţi ani, mami.

Strânge la piept aparatul de masaj; e prea devreme să i-l ofere. Ea se uită fix la pachet, de parc-ar ridica un baraj între ei.

— Am şaizeci şi cinci de ani, zice ea căutându-şi cuvintele, aşa că propoziţiile i se frâng la mijloc. Când aveam douăzeci. I-am spus logodnicului meu că vreau să fiu împuşcată. Când ajung la treizeci.

Nu atât încercarea ciudată, tremurătoare, a buzelor ei de a da glas unui gând, cât mai curând privirea fixă care îi însoţeşte acest efort, o privire holbată, rătăcită, cu pleoapele încremenite, îi scoate ochii de pe orice făgaş şi-l sperie pe Rabbit cu senzaţia orbirii supreme, a unei table de pe care vor fi şterşi cu toţii.

— I-ai spus chestia asta lui papsi?

— Nu lui taică-tu. Altcuiva. Pe taică-tu l-am întâlnit ceva mai târziu. Ăstălalt mă bucur. Că nu-i aici să mă vadă acum.

— Mie mi se pare c-arăţi destul de bine, o încurajează Rabbit. Nu m-am aşteptat să te găsesc pe picioare.

— Nelson. Ţie. Cum îţi par?

Prin asta recunoaşte prezenţa băiatului. Îl testează întotdeauna, îl obligă să fie cu ochii-n patru. Nu i-a iertat niciodată că nu-i un al doilea Harry, că are-n el atât de mult din Janice. *Mânuţele-alea Springer*. Acum, mâinile ei se bălăngănesc uitate lângă cordonul halatului, se bâţâie cuprinse de un tremur paralitic.

— Drăguţă, răspunde Nelson.

E prudent. A-nvăţat că răspunsul laconic şi prompt e cea mai bună apărare.

Pentru a-i abate atenţia de la copil, Rabbit o-ntreabă:

— Nu-i nicio *problema* că te-ai sculat din pat?

Ea râde mut, uluitor, capul i se lasă pe spate, nasul mare îi licăreşte, vârful şi aripioarele, mâna încetează să-i mai tremure.

— Ştiu cum prezintă Earl situaţia. După felul cum mă vrea în pat ai zice. Că sunt deja îmbălsămată. Doctorul. Zice să mă scol. Trebuia să fac un tort. Earl voia. Un terci din ăla fără gust de la Half-A-Loaf. Unde-i Janice?

— Mda, apropo de asta… Îi pare teribil de rău că n-a putut să vină. A trebuit să plece cu maică-sa în Pocono. A fost o surpriză pentru noi toţi.

— Se mai întâmplă. Şi surprize.

De sus, răsună vocea subţire a lui Earl Angstrom, mustind de entuziasmul de împrumut al linguşitorului:

— Au coborât. *Vulturul* a aselenizat! Am păşit pe Lună, fraţilor! Unchiul Sam e pe Lună!

— Chiar acolo. Îi este şi locul, zice mami şi, cu un gest neîndemânatic, îşi repede mâna deformată spre ureche, ca să netezească o şuviţă de păr desprinsă din cocul pe care continuă să şi-l facă.

Ciudat, pe măsură ce încărunţeşte, părul devine tot mai încăpăţânat. Se spune că şi în mormânt continuă să crească. Deschizi coşciugele femeilor şi le găseşti pline ca nişte saltele. Oare şi părul pubian continuă să crească? Curios, nu-i nevoie să-l tunzi niciodată. Al Serafinei era rar, soios. Când pune mâna pe braţul maică-sii, s-o ajute să urce la etaj, să se uite la Lună, carnea de deasupra cotului ei îl derutează – atârnă de os ca cea a unui pui bine rumenit.

Televizorul e în dormitorul lui mami, cel din faţă. Miroase la fel ca pivniţa lor, pe vremea când aveau pisicile-alea două. Încearcă să-şi aducă aminte cum le chema. Pansy. Şi Willy. Willy, motanul, s-a băgat în atâtea bătăi, că burta a-nceput să-i sângereze şi-a trebuit dus la veterinarii de la Animal Rescue. La televizor nu se dă nicio imagine de pe Lună, se-aud doar voci întrerupte de paraziţi, însoţite de decupaje din carton care simulează ceea ce tocmai se-ntâmplă, în vreme ce litere electronice anunţă a cui este vocea care răzbate cu păcănituri.

— … practic, mii de cratere micuţe, de treizeci până la

şaizeci de centimetri, peste tot, povesteşte un bărbat, cu vocea care odinioară încerca să le vândă cereale Ralston între două episoade de serial cu Tom Mix. Vedem la o distanţă de câteva sute de metri în faţa noastră nişte pietroaie ascuţite, care probabil au o înălţime de vreo şaizeci de centimetri şi muchii colţuroase. Se zăreşte o colină, pe porţiunea selenară ce se aşterne-n faţa noastră. E greu de estimat la ce distanţă e, să tot fie vreo opt sute-o mie cinci sute de metri.

Un glas identificat ca fiind Houstonul spune:

— Recepţionat, *Serena.* Suntem pe recepţie. Terminat.

Vocea are autoritatea texanilor, zici că ei sunt cei care-au inventat cuvintele, atât de plăcut le rostesc. Când Rabbit a fost trimis la Fort Larson în ’53, Texasul îi părea un peisaj selenar, cu ţărână maronie, un ţinut neted ca-n palmă, orizontul purpuriu boţit, bolta cerului mai mare şi mai pustie decât şi-ar fi închipuit vreodată, a fost prima, dar şi ultima oară când a ajuns departe de colinele jilave ale Pennsylvaniei. Toată lumea avea glasul amabil, hârâit şi plăcut, până şi fetele de la bordel. *Iubihtule, doahr n-ai plătit să nu mi-o puhi de două ohri!*

O voce identificată drept Columbia spune:

— S-ar zice că-i mult mai bine decât ieri. Privită de la nadir, ziceai că-i denivelată ca o pâine rotundă.

Ca un ce? Literele electronice precizează: MIKE COLLINS VORBEŞTE DE PE MODULUL DE COMANDĂ ÎNSCRIS PE ORBITA SELENARĂ.

Serena zice:

— Chiar a fost denivelată, Mike, pe porţiunea preconizată pentru aselenizare. Extrem de denivelată, plină de cratere, cu foarte mulţi bolovani, dintre care mulţi aveau, probabil, peste doi-trei metri înălţime.

Camera lui mami are perdele de dantelă îngălbenite de vreme, prinse de galerie cu nişte margarete de tinichea care, privite cu ochi de copii, păreau fermecate, şi un tapet cu trandafiri cu spini, care se dezlipeşte de perete într-un colţ, acolo unde se ridică aburul scos de supapa de siguranţă a radiatorului, şi un fotoliu cică de pluş, care absoarbe praful. În copilăria lui Rabbit, fotoliul acesta era la parter şi el îl

bumbăcea şi se uita cum se ridică firicelele de praf în bătaia soarelui de după-amiază. Aceste firicele îi păreau lumi, fiecare era câte-un Pământ, iar el stătea călare pe unul dintre ele, inimaginabil, insuportabil de mărunt. După-amiaza târziu, printre arţari, se strecura în casă şi ceva lumină. Acum, aceiaşi arţari reţin lumina, transformând camera în beci. Pe noptieră se află mai multe flacoane de medicamente şi o Biblie. Pe pereţi atârnă fotografii decolorate cu el şi cu Mim în liceu, făcute, îşi aduce-aminte, de un mic escroc negrotei, băgăreţ şi grăsan, care susţinea că-i de la Studio şi în fiecare primăvară se strecura în clădire, folosindu-se de tot felul de tertipuri, şi-i punea să se alinieze în sala de festivităţi şi să-şi dea cu pieptenele ud prin păr, pentru ca părinţii lor să nu se poată împotrivi două săptămâni mai târziu, când aduceau la şcoală banii pentru o poză color de 20 pe 25 de centimetri şi o coală de fotografii de portofel, absolut oribile; odată cu trecerea timpului, acest escroc a devenit un donator de euri care altminteri s-ar fi pierdut pentru totdeauna: capul sfrijit, rozaliu al lui Rabbit, cu chica lui blondă, ciufulită, străveziu, cu urechile depărtate de ţeasta aproape trei centimetri, cu ochii ireal de albaştri, ca nişte bile de sticlă, cu pleoapele de jos cărnoase, tinereşti; şi faţa plinuţă a lui Miriam încadrată de bucle şamponate, strălucitoare, lungi până la umăr, răsucite în stilul Ritei Hayworth, cu nuanţa stacojie a rujului ei prinsă ca o insignă pe albul scrobit al feţei. Ambii copii zâmbesc în gol, prin lentilele pătate ale pungaşului, din sala de sport plină de strigăte şi miros de sudoare, spre mama lor, care într-o bună zi va rămâne imobilizată la pat.

— Când aveţi dubii, faceţi o aselenizare lungă, glumeşte Columbia.

— Asta am şi făcut, răspunde *Serena.*

— *Serena*, aici Houston, se bagă în vorbă Houstonul. Avem pentru voi o informaţie de ultimă oră P douăzeci şi doi, dacă sunteţi pe recepţie. Terminat.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule, glumeşte din nou Columbia.

Houstonul, cetatea calculatoarelor ce trudesc zi şi noapte,

nu gustă gluma şi răspunde:

— Aşa e, Mike. P unu unu patru treizeci doi optsprezece; P doi unu zero patru treizeci şi şapte douăzeci şi opt, iar asta înseamnă patru mile spre sud. Asta se bazează pe locul de aselenizare vizat. Terminat.

Columbia repetă cifrele.

Serena zice:

— Cronometrul nostru indică nouă zero patru treizeci şi patru patruzeci şi şapte şi e static.

— Am înţeles. Cronometrul e static la… repetă ora.

— Nouă zero patru treizeci şi doi patruzeci şi şapte.

— Am înţeles, suntem pe recepţie, *Serena.* Alinierea gravitaţională pare bună. Te vedem reintrat pe orbită.

— A, nu. Încercam să obţin timpul de şaisprezece şaizeci şi cinci şi nu ştiu cum a ajuns la şase douăzeci şi doi, până să apuc să fac manevra de intrare BRP treizeci şi doi. Vreau să stabilesc timpul şi pe urmă aş dori să ştiu dacă vreţi să trec la unghiurile de torsiune sau vreţi să mă întorc şi să reintru, înainte de momentul de cuplu. Terminat.

— Am înţeles, Buzz. Rămâi pe recepţie.

Nelson şi bunică-su ascultă fascinaţi aceste manevre; Mary Angstrom se întoarce pe călcâie impacientată – sau greutatea cu care face fiecare gest o fi creând senzaţia asta? –, iese din cameră târşâindu-şi picioarele şi coboară la parter. În bucătăria ţipător de strălucitoare, îl întreabă:

— Unde ziceai. C-a plecat Janice?

— În Pocono, cu maică-sa.

— De ce-aş crede chestia asta?

— De ce nu?

Când se-apleacă tremurând din toate încheieturile să deschidă cuptorul şi s-arunce o privire înăuntru, părul ei sârmos, încâlcit, pare o reţea luminoasă. Mormăie, se îndreaptă de şale şi declară:

— În ultimul timp. Janice. Se fereşte de mine.

Speriat, parcă hipnotizat, Rabbit nu e în stare decât să pună întrebări:

— Ce motive-ar avea?

Maică-sa se holbează la el îndelung, doar limba ce i se mişcă între buzele întredeschise trădează faptul că încearcă să spună ceva.

— Ştiu prea multe, bolboroseşte într-un târziu, despre ea.

— Nu ştii decât ce flecăresc nişte babe puse pe bârfit, îi spune Rabbit. Şi nu-l mai zăpăci de cap pe papsi cu poveştile astea, că vine la serviciu şi-mi face capul calendar.

Văzând că ea nu ripostează, simte nevoia să-i dea înainte:

— Cred c-ar trebui să te-ngrijoreze mai mult Mim, care şi-o pune cu zece clienţi pe zi în Las Vegas, decât viaţa intimă a lui Janice.

— Dintotdeauna a fost o răsfăţată, bâiguie maică-sa.

— Îhî, şi-mi închipui că Nelson e şi el un răsfăţat. Despre mine ce-ai de zis? Nu mai departe de ieri mă uitam la meciul lui Blasts şi mă gândeam cât de slab eram la baseball. Hai să privim adevărul în faţă! Ca fiinţă umană, sunt undeva în jurul notei minus şapte. Ca soţ, sunt de nota zero. Când Verity o să intre-n faliment, o s-ajung să trăiesc din ajutorul de şomaj. Halal viaţă! Mersi, mamă.

— Şşşşt, face ea cu faţa inexpresivă, din cauza ta. N-o să crească blatul.

— Iartă-mă, mami, dar de la o vreme, Doamne, sunt al naibii de obosit!

— O să te simţi mai bine. Când o să ai vârsta mea.

Petrecerea e reuşită. Stau aşezaţi în jurul mesei din bucătărie, pe cele patru scaune cu lacul uşor scorojit în toţi aceşti ani. E exact ca pe vremuri, numai că mami e în halat de baie, iar Mim s-a metamorfozat în Nelson. Papsi taie friptura de vacă felii, după care îi mărunţeşte carnea lui mami; cu mâna dreaptă, ea e-n stare să ţină o furculiţă, dar nu şi un cuţit. Bătrânului îi alunecă proteza din gură în timp ce ţine un toast, cu paharul de vin făcut în statul New York, „în sănătatea lui Mary, îngerul meu, la bine şi la rău”; Rabbit se-ntreabă în ce-o fi constat răul.

Poate că asta o fi. Când îşi despachetează puţinele cadouri, dând cu ochii de aparatul de masaj, o pufneşte râsul.

— P-ăsta l-ai luat. Ca să-mi zbârnâie găoacea? îl întreabă ea

şi-şi roagă soţul să i-l bage-n priză, apoi îl aşază să vibreze pe creştetul lui Nelson.

Copilul chiar are nevoie de o infuzie de voioşie. Harry simte că pe-ăla micu' îl roade absenţa maică-sii. Când se taie tortul, puştiul mănâncă doar o jumătate de felie, aşa că Rabbit e nevoit să bage la ghiozdan o porţie dublă, să n-o supere pe maică-sa. Afară se-ntunecă: ferestrele sanatoriului din West Brewer ard în nuanţe portocalii, iar pe versantul muntelui, umbrele serii se furişează ca nişte hoţi în spaţiul de beton îngust dintre casa lor şi cea nevândută. Prin pereţii tapetaţi, din locuinţa tânărului cuplu desculţ, răzbat percuţia şi basul unei trupe de muzică rock, iar cutiile de tablă de pe poliţa lui mami, fiecare cu o destinaţie precisă (fursecuri, zahăr, făină, cafea), acum însă goale, se clatină înfiorate. În camera de zi, vitrina de sticlă a servantei de mahon tremură şi ea. Ochii lui Nelson încep să se afunde în orbite şi buzele strânse, ca de heruvim, schiţează un zâmbet, vrând parcă să-şi ceară scuze, apoi se lasă cu capul pe tăblia rece, lăcuită, a mesei. Bătrânii discută despre vremurile de-altădată de-aici, din cartier, despre oameni din anii '30-'40, odinioară atât de plini de viaţă, de-i vedeai în fiecare zi, dar nu-ţi trecea prin minte să faci o fotografie. Bătrânul metodist care refuza mereu să tundă iarba de pe jumătatea lui de peluză, înaintea lui, familia Zim, cu fiica lor cea frumuşică, la care mama ţipa ori de câte ori se-aşezau la micul dejun sau la cină. Bărbatul care locuia ceva mai încolo pe stradă, care lucra noaptea la fabrica de covrigei şi care s-a-mpuşcat în zori de zi, fără să-l audă nimeni în afară de caii de la căruţa cu lapte. Pe-atunci, laptele era adus cu căruţa. Unele străzi erau încă acoperite de-un strat gros de praf moale. Nelson se luptă cu somnul.

— Vrei s-o tăiem spre casă? îl întreabă Rabbit.

— Răspunsul este nu, papsi. Terminat, răspunde el zâmbind adormit, încântat de cât de spiritual poate fi.

— Sunt orele douăzeci şi unu, se prinde şi Rabbit în joc. Ar fi bine să aranjăm un rendez-vous cu nava noastră spaţială.

Nava spaţială e însă pustie: o lungă cutie goală în bezna din Penn Villas, care se roteşte încet în vid, cu răsadurile de la

margine pe jumătate năpădite de bălării. Copilului i-e frică să meargă acasă. La fel şi lui Rabbit. Stau pe patul lui mami şi se uită la televizor pe-ntuneric. Li se spune că oamenii din păianjenul de metal de pe suprafaţa Lunii nu pot dormi, aşa că plimbarea pe Lună a fost devansată cu mai multe ceasuri. Bărbaţii din studio, imperturbabili şi obosiţi de cât au tras de timp, demonstrează cu ajutorul unor machete la scară naturală ce-ar trebui să se întâmple; pe unele canale, nişte bărbaţi în costume spaţiale se plimbă şi aşază nişte tăviţe subţiri, din metal, de parc-ar aşterne masa la un picnic. În cele din urmă, are loc. Evenimentul real. Aşa să fie oare? La piciorul modulului apare o cameră de filmat. Crainicul îi lămureşte că negreala din partea de sus a ecranului este noaptea lunară, negreala din colţul din stânga, jos, este umbra navei spaţiale şi a scării, iar albeaţa este suprafaţa Lunii. Nelson a adormit cu capul pe pulpa lui taică-su; în chip ciudat, copiilor mereu li se umezeşte capul când dorm. Sunt ca nişte bulbi de pământ. Mami îşi ţine picioarele sub pleduri; stă rezemată de pernele îngrămădite la spate. Papsi doarme în fotoliu, răsuflarea lui e o tristă mare îndepărtată, cu valuri ce se preling pe ţărm şi-apoi se retrag, o pompă veche ce încă funcţionează; lumina unui felinar se furişează în casă printr-o crăpătură a transperantului şi-i mângâie creştetul, părul rar, adunat în smocuri pleoştite. Ceva se întâmplă pe sticla tembelizorului. O siluetă şerpească se strecoară la vale, din colţul din stânga, sus; e piciorul unui om. Din el creşte încă un picior, eclipsează peticul strălucitor care este suprafaţa Lunii. Silueta stingheră a unui om se suprapune între aceste umbre abstracte şi luminozitatea puternică. E un Armstrong, dar nu Jack. Spune ceva despre „un pas”, dar pârâitul transmisiei îl împiedică pe Rabbit să înţeleagă ce-a vrut să spună. Literele electronice se mişcă de la stânga la dreapta, dând de ştire: OMUL SE AFLĂ PE LUNĂ. Printre pârâituri, vocea informează Houstonul că suprafaţa este fină, acoperită de praf, îl poate stârni şi cu degetele de la picioare, i se lipeşte de încălţări ca pulberea de mangal, se afundă în el nu mai mult de-un centimetru, e mai uşor să te mişti pe Lună decât în

simulatoarele de pe Pământ. Din spatele lui, maică-sa se căzneşte să-ntindă mâna, îl atinge pe ceafă, mâna îi zăboveşte acolo, încearcă stângaci să-i maseze scalpul, să-l facă să mai uite de grijile care ştie ea că-l macină.

— Nu ştiu, mami, recunoaşte el brusc. Ştiu că s-a întâmplat, dar deocamdată nu simt nimic.

II.
Jill

E altfel, dar e foarte frumos aici.
Neil Armstrong, 20 iulie 1969

Zilele, felii palide între nopţi, se amestecă, nu sunt exact la fel, transparenţe atât de discret nuanţate, încât doar stivuite se întunecă până capătă o tentă funestă. Într-o sâmbătă de august, Buchanan îl abordează pe Rabbit în timpul pauzei de cafea. Fac parte din jumătatea de echipă care lucrează o jumătate de zi, de-aici probabil această intimitate. Negrul îşi şterge de pe buze broboanele lăsate de whisky-ul matinal pe care l-a savurat afară, pe rampa însorită, şi-l întreabă:

— Harry, care mai e viaţa ta? Cum te mai tratează?

— Cine?

Harry îl ştie pe individ din vedere şi după nume, de ani de zile, dar tot nu se simte în largul lui când trebuie să discute cu un negru; mai întotdeauna apare câte-o poantă al cărei sens îi scapă.

— Lumea, omule.

— Binişor.

Buchanan stă locului, clipeşte mărunt, îl studiază, se lasă de pe-un picior pe altul cu o mină plină de amabilitate. E greu de ghicit ce vârstă au ăştia. Ar putea avea treizeci şi cinci de ani, la fel de bine ca şaizeci. Deasupra buzei de sus are cea mai mică mustaţă neagră cu putinţă, mai mică decât o pensuliţă de zeţar. E negru ca tăciunele, dar nu negru strălucitor, pe când Farnsworth, celălalt negru din atelier, arată ca un pantof lustruit şi străluceşte printre maşinăriile din tipografie, la

lumina constantă, fără umbre, dinăuntru.

— Dar nici bine, ai?

— Nu prea dorm bine, îi mărturiseşte Rabbit.

În ultimele zile, simte nevoia să se confeseze, să-şi verse năduful, e atât de singur.

— Doamna ta încă-şi mai face de cap prin oraş?

Toată lumea a aflat. Toţi cioroii, cârpacii, nespălaţii, cretinii. Conţopiştii, şoferii de autobuz, cosmeticienele, toată pleava din Brewer. UN ANGAJAT VERITY ALES ÎNCORNORATUL SĂPTĂMÂNII. *Angstrom acceptă coarnele oficiale din partea primarului.*

— Locuiesc singur, recunoaşte Harry. Adaugă: Cu copilul.

— Na, poftim de vezi! face Buchanan, legănându-se uşor. Na, poftim de vezi!

— Până se-aranjează lucrurile, spune Rabbit cu jumătate de gură.

— Mai bagi ratonul la veveriţă?

Harry rămâne pesemne interzis, pentru că Buchanan se grăbeşte să-i explice:

— Bărbaţii trebuie să bage ratonul la veveriţă. Taică-tu pe unde-i?

Întrebarea asta vine imediat după axiomă, deşi nu pare să aibă nicio legătură cu ea.

Rabbit îi răspunde nedumerit, ofensat, dar, cum Buchanan e negru, nu ştie cum să scape de el.

— Şi-a luat liber două săptămâni, s-o ducă pe mama la spital, pentru nişte analize.

— Mdea, cugetă Buchanan, iar cele două perniţe proeminente pe care le are în loc de buze par să i se contopească într-un murmur; apoi, printre ele îi ţâşneşte o nouă idee, făcându-i mustaţa să tresalte. Taică-tu ţi-e prieten adevărat, ăsta-i un lucru minunat. Cu-adevărat minunat. Eu n-am avut parte de-aşa un tată. Ştiam cine-i tipul, locuiam în acelaşi oraş, dar nu mi-a fost niciodată tată în sensul în care ţi-e ţie tatăl tău. N-am fost niciodată prieteni.

Harry şovăie, nu ştie dac-ar trebui să-şi exprime compasiunea sau să izbucnească-n râs.

— Ei bine, se hotărăşte el să-şi descarce sufletul, uneori mi-e prieten, iar alteori mi-e ca un ghimpe-n ochi.

Lui Buchanan îi place remarca, deşi o respinge cu gesturi furioase.

— O, să nu spui asta niciodată! Fii recunoscător că ai un tată căruia-i pasă de tine. Nici n-ai idee, omule, cât de norocos eşti! Doar pen' că nevastă-ta şi-a pus curu' la bătaie-n altă parte nu-nseamnă că-i sfârşitul lumii. Doar că trebuie să bagi ratonu' la veveriţă, asta-i tot. Eşti băiat mare.

În sufletul lui Harry se dă o luptă între dezgust şi tulburare; în comparaţie cu Buchanan, se simte înalt şi palid şi efeminat, ţinta unui amestec de ironie, tandreţe şi lăcomie. Discuţiile cu negrii îl fac să se simtă nelalocul lui, e sătul până peste cap să-i vadă-n ochi, asta poate fiindcă globii lor oculari parc-ar fi semilichizi, iar albul ochilor pare gălbui şi inflamat. Întreaga lor fiinţă pare lubrifiată de suferinţă.

— Mă descurc eu, spune în silă, gândindu-se la Peggy Fosnacht.

Sună clopoţelul care anunţă sfârşitul pauzei. Buchanan îşi frânge umerii într-o cocoaşă şi şi-i îndreaptă la loc, apoi zice, parcă dând un verdict:

— Ce zici, Harry, ieşim diseară la o băută cu băieţii? Vino la Salonul lui Jimbo pe la nouă-zece, să vedem ce-o să iasă. Poate ni'ca. Poate cevaşilea. Pe drumul pe care-ai apucat acu', nu faci decât să te boşorogeşti. O s-ajungi boşorog, grăsan şi fandosit, şi nu asta-i calea pe care tre' s-apuce un bărbat cumsecade, în toată firea.

Observă că lui Rabbit instinctul îi dictează să-l refuze; ridică o palmă de culoarea prafului de lustruit argintul şi spune:

— Mai gândeşte-te. Îmi placi, omule. Dacă nu vii, nu vii. Nicio problemă.

Invitaţia îi răsună în urechi toată sâmbăta. E ceva adevăr în ce i-a spus Buchanan. Se pregătea să moară, de ani de zile se pregătea să moară. Trupul lui îi spunea să facă asta. După-amiezile, ochii nu-i mai disting clar literele, nu mai simte

imboldul de-a alerga când vine acasă pe jos nici măcar pe porţiunea aia de trotuar şerpuitor, se luptă să n-adoarmă înainte de cină, iar apoi nu închide ochii toată noaptea, nici măcar nu e-n stare să-şi zbârlească toroipanul, să se consoleze luându-şi-o la labă. Oricum ar da-o, e treaz de la prima geană de lumină, o nouă zi îl zgârie pe ochi. Fără să fi umblat prea mult prin lume, i se pare că, într-un fel, i-a fost dat să vadă totul prea des. Copacii, vremea, decoraţiunile exterioare din ipsos, cu crăpăturile uscate, tot mai largi, lângă uşa de la intrare, observă detaliile astea în fiecare zi, când iese din casa de lemn de culoare verde. Nu crede nici cât negru sub unghie în viaţa de apoi, nu speră să-şi câştige dreptul la ea, ar fi mult prea mult din aceeaşi poveste, are deja senzaţia c-a trăit două vieţi. Când s-a-ntors la Janice, a-nceput o a doua viaţă; biata copiliţă abia şi-o trăieşte pe prima. Binecuvânteaz-o, Doamne, pe tăntăloaica aia mică. Ea măcar a găsit ieşirea. Femeile, cu vâlvătăi în pântec, sunt inepuizabile, încep prin a se împotrivi cocoşeilor şi sfârşesc prin a o lua razna, vânând o tulumbă care le mai poate ostoi pălălaia.

Săptămâna trecută a sunat o dată la salonul auto, să afle dacă ea şi Stavros se mai duc la serviciu sau doar şi-o trag cât e ziulica de lungă. I-a răspuns Mildred Kroust, care i-a făcut legătura cu Janice:

— Harry, a şoptit ea, tăticu' nu ştie de noi. Să nu mă mai suni aici niciodată. Te sun eu.

Şi l-a sunat după-amiază târziu, acasă, în timp ce, în camera alăturată, Nelson se uita la *Gilligan 's Island*[25] şi i-a spus cu un calm demenţial, cu o voce pe care de-abia a recunoscut-o:

— Harry, îmi pare rău pentru orice suferinţă ţi-ar putea provoca toată povestea asta, sincer, îmi pare rău, dar e foarte important ca, în acest moment din viaţa noastră, să nu ne lăsăm călăuziţi de sentimentul vinovăţiei. Încerc să mă analizez cu onestitate, să înţeleg cine sunt şi încotro ar trebui să mă îndrept. Harry, vreau ca amândoi s-ajungem la o concluzie care să ne mulţumească. Suntem în anul 1969 şi n-ar trebui ca doi oameni maturi să se sufoce unul pe altul din

pură inerţie. Sunt în căutarea unei identităţi sănătoase şi-ţi sugerez să faci la fel.

După alte câteva idei asemănătoare, a închis. Vocabularul i se îmbogăţise, pesemne că se uita la o groază de talk-show-uri pe teme psihiatrice. Păcătoşii îşi vor găsi mereu justificări. Ducă-se naibii! Doamne Dumnezeule, ducă-se naibii! Asta îşi zice el în autobuz.

Îşi zice: *Ducă-se naibii*, iar acasă bea o bere, face o baie, îşi pune costumul de vară cel bun, din tergal gri-deschis, scoate pijamaua lui Nelson din uscător şi-i ia periuţa de dinţi din baie. Copilul a aranjat cu Billy să rămână la ei peste noapte. Harry o sună pe Peggy, să-i confirme că aşa stau lucrurile:

— A, categoric, spune ea, nu plec nicăieri. Ce-ar fi să rămâi şi tu, să luăm cina împreună?

— Nu pot. Cred că nu.

— De ce nu? Ai altceva de făcut?

— Oarecum.

El şi copilul pleacă pe la şase, cu un autobuz gol. La ora asta, Weiser are deja acel ritm rapid, de weekend, cu maşini care se grăbesc s-ajungă cât mai repede acasă, numai ca să pornească din nou la drum; un obez cu părul roşcat stă sub o copertină şi savurează un trabuc, de parcă în curând ar urma să se pogoare îngerii, faţada magazinelor închise licăreşte plină de speranţă, fetele se plimbă pe tocuri înalte, au capetele mari cât tufele de trandafiri, cu bigudiurile înfăşurate în batic. E sâmbătă seara. Peggy îl întâmpină la uşă şi-l invită să bea ceva. Locuieşte împreună cu Billy într-un apartament dintr-un bloc nou, cu opt etaje, din West Brewer, care dă spre râu; odinioară, acolo era un hipodrom pentru curse de trap. Din sufrageria ei are o vedere panoramică asupra Brewerului, cu vulturul de beton de pe clădirea foarte înaltă a Tribunalului înălţându-şi aripile deasupra părţii din spate a reclamei la Owl Pretzels. Dincolo de oraşul cărămiziu, e suspendat Mt. Judge cel verde-gri, cu o plagă uriaşă într-o parte, unde se excavează pietriş, de zici că-i o friptură pe cale să fie tăiată felii. Râul e negru ca smoala.

— Poate doar un pahar. Trebuie să ajung undeva.

— Mi-ai mai spus. Ce doreşti să bei?

E îmbrăcată cu o fustă mini purpuriu-pal, mulată, cu model complicat, care-i dezvăluie destul de mult din picioarele durdulii.

Janice a avut dintotdeauna picioare trăsnet. Peggy are un iremediabil aspect păstos, de carne albă, în spatele genunchilor.

— Poţi să-mi faci un daiquiri?

— Nu ştiu, Ollie ţinea chestiile-astea prin casă, dar, când ne-am mutat, cred că toate-au rămas la el.

Înainte locuia cu Ollie într-un duplex cu ţigle de azbest, la câteva străzi de-aici, nu departe de spitalul de nebuni al districtului. Acum Ollie locuieşte în oraş, lângă magazinul lui de muzică, iar ea şi ăla micu' au acest apartament, cu Ollie sub ochii lor, dac-ar şti unde se află în diferite momente. Peggy cotrobăie printr-o servantă scundă, sub nişte rafturi de cărţi goale.

— Nu găsesc nimic. Ce-ai zice de-un gin tonic?

— Ai nişte suc de lămâie verde?

— Nu, doar apă tonică, vine răspunsul, după înc-o repriză de cotrobăială.

— Bun şi-aşa. Vrei să mă ocup eu?

— Dacă eşti drăguţ…

Se-ndreaptă de şale, pe picioarele babane, uşor asudată, răsuflând din greu. Ştiind de vizita lui, Peggy s-a hotărât să nu poarte ochelarii de soare, faptul că i-a lepădat e un semn de încredere. Îl lasă să-i vadă strabismul, chipul ei are o expresie neajutorată, e cu totul întors către el, în timp ce ochii îi par fascinaţi de ceva din colţurile tavanului. El ştie că are probleme doar la un ochi, dar niciodată nu reuşeşte să-şi dea seama care-i acela. Iar de jur împrejurul ochilor are şi reţeaua asta de riduri albe, pe care de regulă i le-ascund ochelarii de soare.

— Ţie ce-ţi torn? o întreabă el.

— A, toarn-acolo, să fie! Ce bei şi tu. Eu una dau pe gât orice.

În timp ce el pisează gheaţa într-o tăviţă din chicinetă, cei

doi băieţi o taie pe furiş din camera lui Billy. Rabbit se-ntreabă dacă s-or fi uitând la poze porno. Genul de poze pentru care, pe vremea lui, puştanii erau nevoiţi să plătească un dolar bucata unui moşneag infirm de pe Plum Street pot fi cumpărate azi la grămadă, reviste întregi, la şaptezeci şi cinci de cenţi, chiar în centru. Curtea Supremă – nişte babalâci care lasă tavanul să le cadă-n cap. Billy e cu un cap mai înalt decât Nelson, bronzat, în timp ce Nelson moşteneşte tenul smead al maică-sii, amândoi au plete care le cad peste urechi, dar micul Fosnacht are părul mai blond şi mai cârlionţat.

— Mami, coborâm să ne jucăm cu motoreta-n parcare.

— Să nu staţi mai mult de-o oră, că vă pregătesc cina, le spune Peggy.

— Nelson a mâncat sendvişuri cu unt de arahide înainte să plecăm de-acasă, o anunţă Rabbit.

— Genul de meniu tipic pentru bărbaţi, zice Peggy. Şi, ia zi, un' te duci în seara asta, la ţol festiv?

— Nu cine ştie unde. I-am promis unui tip că mă-ntâlnesc cu el.

Nu-i spune că-i vorba de un negru. Cuprins de panică, simte că pe ea s-ar cuveni s-o invite în oraş. E-mbrăcată ca de-o ieşire, dar nu-i ferchezuită cât să pară că nu are de gând să-şi petreacă seara acasă. Cea mai bună apărare este atacul.

— N-ai nici urmă de mentă, lămâi verzi sau chestii de-astea.

Sprâncenele pensate i se arcuiesc a mirare.

— Ba nu, am lămâi în frigider, dar nimic altceva. Dacă vrei, dau o fugă până la magazin.

Situaţia nu-i pe de-a-ntregul ironică: transformă plângerea lui într-un prilej de apropiere. Rabbit izbucneşte-n râs, ca să-şi retracteze spusele:

— Las-o baltă, m-am obişnuit cu barurile, unde am de toate. Acasă nu fac altceva decât să beau bere.

La râs, ea îi răspunde cu râs. E încordată ca o învăţătoare la prima lecţie din viaţa ei. Intru relaxarea amândurora, el se lasă într-un fotoliu de piele moale, care face *pfşuuu.*

— Hei, chestia asta e drăguţă, o anunţă el, referindu-se la

panoramă, dar o face prea devreme, fiindcă, odată aşezat pe fotoliul acesta scund, panorama îi dispare din câmpul vizual, lăsând locul cerului: un strat strălucitor, subţire de acuarelă, cu nişte striaţii aidoma celor de grăsime de pe costiţă.

— Ar trebui să-l auzi pe Ollie ce se mai plânge de chirie.

Peggy se aşază şi ea, dar nu pe fotoliul celălalt, ci pe masca plată a caloriferului de sub fereastră, vizavi de el şi deasupra lui, aşa că vede craci cât cuprinde – piele lucioasă, umplută până aproape devine informă. Şi totuşi, îi arată ce are, drept până-n triunghiul chiloţilor ei, ceea ce reprezintă un alt avantaj al faptului că trăieşte în anul 1969. Minijupe şi toate revistele alea: păi, ce mama dracu', am ştiut dintotdeauna că femeile au turcaleţ, de ce să nu-l legalizăm? Un tip de la atelier a adus o dată o revistă care, pe bune, era toată numai pizde, în patru culori, şterse, dar pizde, nene, cu cracii-n sus, pe la spate, cu fete care-şi plimbă limba-n gură şi-şi răsfiră degetele pe pântec, încercând, altminteri, să mascheze cât de penibil se simt. Nişte amărâte ordinare, pe bune, nişte pizde. Fără intervenţia Curţii Supreme, lucrurile nu s-ar fi clarificat.

— Ia zi, ce mai face bătrânu' Ollie?

Peggy ridică din umeri.

— Ne sună. De regulă, ca să-şi anuleze duminica pe care-ar trebui s-o petreacă împreună cu Billy. Ştii că n-a fost niciodată familist, ca tine.

Rabbit e uimit s-audă că îl consideră familist. Se mai îmblânzeşte şi el. O întreabă:

— Cum îşi petrece timpul?

— Ah, suspină Peggy şi se întoarce jenată, aşa că Rabbit zăreşte la lumina din fereastră bulele de apă tonică din băutura ei, pe care, surprinzător, aproape c-a terminat-o, o freacă prin Brewer c-o gaşcă de labagii, majoritatea muzicieni. Umblă o grămadă pe la Philadelphia şi pe la New York. Iarna trecută s-a dus să schieze la Aspen şi mi-a povestit tot-tot-tot, inclusiv de tipele pe care le-a ciocănit. S-a-ntors atât de bronzat, c-am plâns zile-n şir. Pe vremea când locuiam pe Franklin Street, nu-l puteam urni din casă. Dar cum îţi petreci *tu* timpul?

— Muncesc. Ard gazul de pomană cu ăla micu'. Ne uităm la tembelizor şi batem mingea în curtea din spate.

— Arzi gazul de dorul *ei,* Harry?

Femeia clatină masca radiatorului, dând neîndemânatică din şold, ochii ei şui se holbează la stânga şi la dreapta lui, ceea ce-l face să se simtă vizat şi să se ferească. Ea însă trece plutind pe lângă el şi, în clinchet de pahare, îşi mai toarnă un rând.

— Mai bei un pahar?

— Nu, mersi, mai am de lucru la ăsta. Trebuie s-o-ntind într-un minut.

— Atât de repede, murmură ea nevăzută, parcă amintindu-şi începutul unui cântec în chicineta ei strâmtă.

De jos, de departe, răzbate până la ei bârâitul şi explozia motoretei călărite de băieţi. Zgomotul ba se stinge, prăbuşindu-se într-un luping, ba se înaripează într-o volbură, zici că-i un şoim agresiv. Dincolo de el, peste râu, pluteşte murmurul traficului din Brewer, la fel de statornic precum freamătul mării; câte-o maşină, o clipire fosforescentă în beznă, claxonează sporadic. Din chicinetă, de parcă şi-ar fi copt ideea la cuptor, Peggy îi strigă:

— Nu merită!

Pe urmă, trupul ei poposeşte în spatele lui, glasul îi răsună de undeva de deasupra.

— N-am ştiut că ţii la ea aşa de mult, zice ea. Cred că nici Janice n-a ştiut.

— Păi, te obişnuieşti cu cel de lângă tine. În orice caz, e curată ocară, auzi, să mă lase pentru grecoteiul ăla! Să-l auzi numai cum beşteleşte guvernul SUA…

— Harry, ştii la ce-mi stă mintea. Sunt sigură că ştii la ce-mi stă mintea.

El însă nu ştie. Habar n-are. Ea pare să creadă că-i citeşte gândurile imprimate pe chiloţi.

— Cred că s-a purtat îngrozitor cu tine. Când am luat prânzul împreună ultima oară, aşa i-am spus. I-am zis: „Janice, nu mă impresionează încercările tale de-a inventa scuze. Ai părăsit un bărbat care s-a întors la tine când ai avut

nevoie de el şi ţi-ai părăsit băiatul într-un moment când e extrem de important să aibă un cadru domestic stabil”. I-am zis-o de la obraz!

— De fapt, ăla micu’ se duce destul de des la salonul auto şi se vede cu ea acolo. Îl ia şi cu Stavros, să mănânce împreună, într-un fel, e ca şi cum s-ar fi ales cu un unchi.

— Eşti atât de iertător, Harry! Ollie m-ar fi strangulat; continuă să fie al naibii de gelos. Mereu mă-ntreabă cu cine umblu.

În sinea lui, se îndoieşte că ea ar umbla cu cineva şi-şi soarbe băutura. Asta, deşi în districtul lor femeile cu fundul mare nu duc lipsă de bărbaţi. Nemţălăilor le plac tipele durdulii.

— Ei bine, nu ştiu dac-am făcut mare brânză pentru Janice. Are şi ea dreptul la viaţă.

— Măi, Harry, dacă e s-o luăm pe-aşa, atunci *toţi* avem dreptul la viaţă!

Şi, cum stă proţăpită-n faţa lui, dacă el s-ar sălta în capul oaselor, ar da cu nasul drept în fofoloanca ei. Îl mănâncă părul din nas: îi vine să strănute. Soarbe din nou din pahar şi simte cum i se răspândeşte în tot corpul lichidul insipid. S-ar putea sălta în orice clipă, dacă ea nu s-ar feri. Judecând după claia din cap, probabil că are nişte floci cârlionţaţi, deşi nu se ştie niciodată, unele pizde din reviste aveau doar nişte tuleie pe pântec, nici cât la subraţ. Nişte păpuşi. Ea se-ndepărtează spunând:

— Cine-o să mai ţină familiile unite, dacă toată lumea are dreptul la viaţă? Viaţa e un compromis între ce vrei *tu* şi ce vor *alţii*.

— Cum rămâne cu ce vrea bietul Dumnezeu?

Remarca lui impertinentă o şochează şi, renunţând la aerul seducător, se uită pe fereastră cu spatele la el. Poziţia pe la spate. S-o răstoarne pe-un fotoliu şi s-o lase să-şi frece mărgică până termină, în timp ce el i-o înfige pe la spate. Janice ajunsese să prefere poziţia asta mai animalică, n-o deranja expresia de pe chipul lui, nu se omora după săruturile cu limba-n gură, când au început să iasă împreună, i s-a plâns că

n-are aer, el a-ntrebat-o dacă nu cumva are polipi. Pe bune. Sunt pe lume un milion de pizde, ca fulgii de nea, dar nu găseşti două la fel. Atinge-le ca lumea şi se topesc. Ceea ce protejăm cel mai mult e locul unde vrem să fim invadaţi. Peggy îşi lasă paharul pe pervaz, ca pe o bijuterie înaltă, şi se întoarce cu chipul ei zbanghiu spre el. Dacă tot i-a servit cuvântul cu pricina, îl întreabă:

— Nu crezi că Dumnezeu sunt oamenii?

— Nu, eu cred că Dumnezeu e tot ce nu sunt oamenii. Presupun că asta cred. Nu cred îndeajuns ca să ştiu ce cred.

Se ridică enervat. Masivă, pe fundalul ferestrei, o umbră încinsă, cu margini de-un purpuriu-pal ce preia lumina tot mai stinsă a oraşului roşu şi-a muntelui înnegurat, Peggy exclamă:

— Ah, tu gândeşti cu toată… făptura – şi, în sprijinul ideii stângaci formulate, îi desenează silueta în aer, cu două mâini, acum că şi le-a eliberat.

E atât de neajutorată şi de ştearsă, încât lui Harry i se pare că n-are nimic mai bun de făcut decât să păşească în conturul siluetei pe care i l-a trasat ea şi s-o sărute. Eclipsată, faţa ei îi pare lătăreaţă şi răcoroasă. Buzele ei bâjbâie dup-ale lui, ceara spongioasă a jeleurilor, deja cu efect narcotic, nu-i deloc rea la gust; în copilărie, lui Rabbit îi plăceau bomboanele insipide, ca Dots; când mergea la cinema, zgrepţăna cu mâna în trei cutii nichelate pline cu bomboane şi se juca apoi cu ele, cu limba şi cu dinţii, se juca înainte de-a le muşca extaziat. Peggy se-mpinge în el şi sus, şi jos, se lipeşte de el înnebunită, se freacă de el. Cu locul acela ciudat unde n-are nimic şi cu celălalt loc ciudat, de mai sus, unde are nişte ditamai. Coapsele i se-ncordează de-atâta efort de-a sta în vârful picioarelor. Şi se-mpinge, se tot împinge-n el; a ajuns o pizdă în care muierea asta chioară se-mpinge mecanic. Mintea ei se întunecă; stângace, uriaşă sferă de întuneric.

Ceva însă zgârie această sferă. O cheie-n broască. Urmează un ciocănit. Harry şi Peggy se desprind din îmbrăţişare, ea-şi aranjează părul, dându-şi-l peste ochii saşii, aleargă la uşă şi le deschide băieţilor. Sunt roşii la faţă şi furioşi.

— Mamă, iar s-a stricat rabla aia nenorocită! o anunţă Billy

pe maică-sa.

Nelson se uită la Harry. Băiatul are ochii-n lacrimi. De când a plecat Janice, e tăcut şi delicat: o coajă de ou plină de lacrimi.

— N-a fost vina mea, spune el răguşit, sugrumat de nedreptate. Tati, zice că eu sunt de vină!

— Băi, mucea, n-am zis asta.

— Ba da! Aşa a zis, tati, şi nu-i adevărat.

— N-am zis decât că merge prea repede. Tot timpul merge prea repede! I-a sărit de jos, din drum, o piatră care-a turtit farul din faţă şi nu mai vrea să pornească.

— Dacă n-ar fi aşa de ieftină, nu s-ar strica tot timpul.

— Nu-i ieftină, e aproape cea mai bună de pe piaţă şi, oricum, tu n-ai deloc…

— N-aş lua una ca a ta nici dacă mi-ai da-o gratis.

— Da' cin' te crezi?

— Hei, uşurel, uşurel, îi potoleşte Harry. O s-o reparăm. Plătesc eu reparaţia.

— Să nu plăteşti, tati! N-a fost nimeni de vină. Prea e răsfăţat!

— Băi, piticule! strigă Billy şi-l loveşte cam cum a lovit-o Harry pe Janice în urmă cu trei săptămâni, tare, dar într-un loc care să suporte lovitura.

Harry îi desparte, îl strânge pe Billy de braţ, aşa că băiatul face ciocul mic. Puştiul ăsta o să fie dur într-o bună zi. Deja are braţul numai fibră.

Peggy tocmai se dezmeticeşte, viscerele i se liniştesc după sărutul de mai devreme.

— Billy, chestiile astea se tot întâmplă fiindcă te ţii de jocuri atât de periculoase!

Iar lui Harry îi spune:

— *Să-l ia naiba* pe Ollie că i-a cumpărat-o! Cred c-a vrut să-mi facă-n ciudă. Ştie că urăsc motoarele.

Harry îşi face socoteala că lui Billy trebuie să i se adreseze:

— Ascultă, Billy. Vrei să-l iau pe Nelson acasă sau, totuşi, vrei să petreacă noaptea aici?

Ambii băieţi încep să miorlăie cum că Nelson rămâne acolo

peste noapte.

— Tati, nici nu trebuie să vii să mă iei! Mâine-dimineaţă vin singur, cu bicicleta. Am lăsat-o aici de ieri.

Aşa că Rabbit îi dă drumul lui Billy şi-l sărută pe Nelson undeva lângă ureche, apoi încearcă să-şi dea seama care-i ochiul bun al lui Peggy, ca s-o privească-n ochi.

— S-a făcut. Eu o şterg.

— Chiar trebuie? întreabă ea. Mai stai. Nu mănânci cu noi? Nu mai bei ceva? E încă devreme.

— M-aşteaptă tipul ăla, minte Rabbit şi, ocolind mobila, se strecoară spre uşă.

Trupul ei îl hăituieşte. Ochii tulburi îi strălucesc în orbitele căptuşite cu foiţă de mătase, iar buzele ei au aerul mofluz al buzelor sărutate. El rezistă impulsului lacom de a cumpăra înc-o cutie de Dots.

— Harry, începe ea, părând c-o să se prăbuşească peste el după un pas greşit, deşi nu se ating.

— Hm?

— De obicei, sunt aici. Dacă… ştii tu…

— Ştiu. Mulţumesc pentru gin. De-aici ai o privelişte minunată.

Apoi întinde mâna şi-o bate uşurel nu tocmai pe cur, ci pe aripioara dintr-o parte, prea lată, prea fermă, destul de vie sub palma lui, din câte-şi dă seama, pentru a-l face să se-ntrebe, după ce s-a-nchis uşa, la ce i-o mai fi trebuind să coboare cu liftul şi să plece.

E prea devreme să se ducă la întâlnirea cu Buchanan. O ia înapoi pe străduţele lăturalnice ale West Brewerului, spre Weiser, în lumina crepusculară de vară şi-n zvonul transmisiilor sportive, al farfuriilor zăngănind în chiuvetele din bucătării, al televizoarelor cu sonorul redus la un murmur mecanic, întreţesut cu râsete şi aplauze, al maşinilor conduse de adolescenţi care-i dau blană şi-apoi frânează brusc. Pe treptele verandelor, lângă navetele cu sticle de lapte de culoarea plumbului, stau copii şi bătrâni. Câteva porţiuni de trotuar sunt din cărămidă; cartierele-astea, cele mai vechi din West Brewer, de lângă râu, sunt înghesuite, liniştite,

plicticoase. Între copaci există o proliferare rigidă de hidranţi, automate de parcare şi indicatoare rutiere, dintre care unele – adevărate panouri cu litere albe pe fundal verde – îi îndreaptă pe şoferi spre superautostrăzi al căror număr e imprimat pe emblemele federale sau pe criblura drumurilor comunale; de pe aceste drumuri lăturalnice, trotuare şi străzi asfaltate, toate şifonate ca nişte haine vechi şi comode, poţi fi condus spre Philadelphia, Baltimore, Washington, capitala ţării, New York, cartierul general al comerţului şi modei. Sau, în direcţia opusă, poţi ajunge la Pittsburgh şi Chicago. Totuşi, sub aceste nemaipomenite însemne metalice ale imensităţii şi mişcării, se mocăie grăsanii în maiouri, pun de câte-o bârfă bătrânele doamne cu mersul legănat, ca de raţă, cu ţărăncile ce-adună ouăle din cuibar, dorm câinii încolăciţi, lipiţi de bordura tot mai răcoroasă, iar copiii cu crose de hochei şi bâte de baseball, cu mânerele înfăşurate în leucoplast, dau neîncrezători în mingi sparte şi ghemotoace de piele şi se amăgesc visându-se campionii sau cosmonauţii de mâine. Pe Rabbit îl înţeapă ochii în amurg, în acest fum al esenţei sale, aceste cartiere paşnice care se degradează în timp. Atâta dragoste, prea multă dragoste, e nebunia noastră, ne roade de vii, ne înfoaie ca pe nişte măciulii de păpădie. Se opreşte la o băcănie de pe colţ şi-şi cumpără o ciocolată *Oh Henry*, iar apoi poposeşte la Burger Blissul de pe Weiser, orbitor cu parcarea lui de culoare carmin, şi comandă o Specialitate Selenară (un cheeseburger dublu, cu un steag american înfipt în chiflă) şi un milkshake de vanilie, care spre fundul paharului are gust de precipitat chimic.

La Burger Bliss înăuntru, lumina e aşa de puternică, încât unghiile lui, cu semilunile lor mari, movulii, strălucesc, iar monedele cu care plăteşte par roţi de căruţă metalice. Dincolo de carminul luminos e un întuneric ostil. Se aventurează pe lângă o filială bancară *drive-in*, cufundată în semiîntuneric, şi traversează podul. Felinarele înalte, fine, arcuite, susţinute de nişte tulpini florale uriaşe, revarsă o lumină sublunară care face ca toate maşinile ce trec în goană să pară purpurii. E singura siluetă de pe pod. De la mijlocul podului, Brewerul

pare o plasă de care atârnă picături strălucitoare. Mt. Judge se pierde în bezna nopţii. Firma luminoasă, înceţoşată a Hotelului Pinnacle atârnă ca o stea.

Ţânţarii puiţi de apă îi perie obrajii; dezertarea lui Janice nu-i dă pace, îl roade, simte o arsură-n stomac. Mai încet cu berea şi cafeaua. Acum, că-i singur, trebuie să aibă grijă de el. Îi e groază de pat de când trebuie să doarmă singur, se uită la emisiunile de noaptea târziu, la Carson şi Griffin, nişte indivizi neobrăzaţi, care n-au nimic de oferit lumii în afară de impertinenţa pe care-o afişează. Scot milioane de parai cu neruşinarea lor sfruntată. Visul american: în copilărie, când a auzit întâia oară această expresie, şi l-a imaginat pe Dumnezeu dormind, iar harta SUA, în culori pestriţe, îi ieşea din cap ca un nor. Îmbrăţişarea lui Peggy l-a istovit. Îşi simte costumul încleiat. Salonul Prietenos al lui Jimbo e situat chiar la capătul dinspre Brewer al podului, la jumătate de stradă de Plum. Înăuntru sunt numai negri.

Pentru el, negru e un termen politic, dar oamenii ăştia chiar sunt negri, le lucesc feţele negre când întorc capul să vadă cine-a intrat, un tip masiv, molatic, într-un costum gri încleiat. Îl trec toţi fiorii, dar muzica uriaşului tonomat Moonmood{26} ce luceşte verde-mov merge-nainte, iar fluidul de râsete şi murmure însufleţite îşi reia curgerea; intrarea lui n-a fost decât un incident minor. Rămâne atârnat ca un balon în aşteptarea săgeţii ce-o să-l spargă; pe urmă se trezeşte înghiontit în umăr şi uite-l şi pe Buchanan.

— Hei, omule, ai venit!

Negrul a răsărit dintr-o perdea de fum. Aici, înăuntru, mustaţa lui tunsă prea scurt pare mârşavă.

— Ce, credeai că n-o să vin?

— Mă-ndoiam c-o să vii, răspunde Buchanan. Chiar mă-ndoiam.

— A fost ideea ta.

— Aşa-i, Harry, ai dreptate. Nu vreau să ne ciorovăim, mă bucur c-ai venit. Hai să ne punem în cap! Bei ceva, corect?

— Nu ştiu ce să zic. Stomacul meu e pe zi ce trece mai sensibil.

— Atunci, bea două pahare. Ia zi, care-i otrava ta?

— Poate un daiquiri…

— În niciun caz! Asta beau damele la dejunurile lor cu salată. Rufe, tâlharule!

— Dăă, dăă, vine răspunsul de la bar.

— Fă-i omului un Stinger!

— Dăă*ăă*.

Rufe are ţeasta cheală ca una dintre securile de piatră de la Muzeul Brewer, doar că-i mai bine lustruită. Se-apleacă în haloul bleumarin al barului, iar Buchanan îl conduce pe Rabbit către un separeu din spate. Localul e mai spaţios şi mai alambicat decât ai zice privindu-l de-afară. Separeurile se răresc şi se pierd în penumbră: promontorii din lemn închis la culoare. Pe lungimea unuia dintre pereţi e barul slab luminat; în spatele şi deasupra lui, nu sunt doar obişnuitele brizbizuri care sclipesc şi fac reclamă la Pabst, Bud şi Miller's, ci şi două capete de căprioară mici, împăiate, care privesc lung cu ochii lor căprui, ce nu clipesc niciodată. Gazele, să fie oare gazele? Ceva mai încolo, spre un alt perete, dar lăsând suficient loc şi unui şir de separeuri, un pian de concert miniatural, vopsit argintiu cu spray, în cercuri-spirale argintii. Într-o cameră situată oblic faţă de sala principală, e o masă de biliard: băieţi de culoare, numai braţe şi picioare, mişună ca păianjenii în jurul postavului de un verde idilic. Prezenţa unui joc, oricare-ar fi acesta, îl linişteşte pe Rabbit. Acolo unde se joacă un joc, există şi o stavilă împotriva furiei.

— Hai să-ntâlneşti nişte suflete, îl îndeamnă Buchanan.

Cele două umbre din separeu sunt un bărbat şi-o femeie.

Bărbatul poartă ochelari cu ramă argintie, rotundă, are ţăcălie şi e tânăr. Femeia e bătrână, are faţa ridată şi fumează o ţigară galbenă, care-i cere să sugă din ea din răsputeri, să reţină aerul în plămâni, să închidă ochii şi să ofteze din toţi rărunchii. Pleoapele ei cafenii, fardate cu albastru, par cenuşii. Sub beregată, pielea îi luceşte de transpiraţie, pe osul transversal dintre sâni, dac-ar fi să aibă sâni, ceea ce nu e cazul, deşi rochia de culoarea sângerie a crestei de cocoş are decolteul adânc, de parc-ar avea. Până să se facă prezentările,

îi aruncă un „Sal'tare" lui Harry, cu ochii mijiţi parcă ţintuindu-l straşnic în secvenţa unui vis.

— Omul acesta, îi anunţă Buchanan, mi-e coleg de muncă, lucrează cot la cot cu tăticu' lui la Ve-ri-ty Press, e un linotipist de clasă.

Accentuează silabele în egală măsură, lucru neobişnuit. Să fie vorba de afectare sau o fi vrând să le semnaleze ceva?

— Ba mai mult. E un sportiv renumit, un jucător de baschet fără rival, la vremea lui a fost idolul femeilor din Brewer.

— Foarte frumos, comentează celălalt bărbat de culoare.

Ochelarii rotunzi tresaltă, lucesc. Umbra feţei de care se agaţă pare subţiratică în beznă. Glasul răsună ferm şi sec.

— Asta cu mulţi ani în urmă, spune Rabbit parcă scuzându-se pentru corpolenţa lui de-acum, paloarea buhăită şi faima ce-a apus.

Se aşază în separeu, să se ascundă.

— Ce mâini are! constată femeia căzută în transă. Omule alb, dă-i bătrânei Babe o mână.

Rabbit simte că-l ia cu furnicături de nelinişte, îi vine să strănute din cauza fumului dulceag, ridică mâna dreaptă, pe care-o ţinea în poală, şi-o întinde pe tăblia lunecoasă a mesei. Carne inocentă. Labă denaturată. Îi aminteşte de emisiunea de la televizor, cu cimpanzei pe fundal de dialog şi muzică: privirea aceea bizară, de om care-a ratat o idee genială.

Femeia i-o atinge. Atingerea ei e rece, şerpească. Ridică ochii, dusă pe gânduri. Deasupra osului sclipitor, gâtul îi şiroieşte de bijuterii, un şervet de ştrasuri sau poate chiar de diamante; la urma urmei, ăştia-şi bagă banii-n Cadillacuri, pantofi din piele de crocodil, nu-n afaceri imobiliare, ca albii; Toyotele economicoase ale lui Springer nu-s de ei. Mintea îi galopează odată cu pulsul. Are un ţechin de argint lipit lângă un ochi. Îşi accentuează urâţenia până o transformă în splendoare. Genele-i sunt nişte uriaşe semiluni false. Faptul că ea se îngrijeşte în asemenea măsură îl face să presupună că n-o să-i facă nimic rău. Pulsul îi scade. Atingerea ei are supleţea plăcută a unui şarpe.

— Ia să vedem noi degetul mare, vorbeşte ea de una

singură.

Îi mângâie curbura degetului. Buricul cu pielea subţire, plin de vinişoare. Unghia incoloră, cu semilună.

— Degetul ăsta înseamnă blândeţe şi lumină. E un semn al plăcerii în Săgetător şi Leu.

Şi-i ciupeşte afectuos încheietura. Negrul care nu-i Buchanan (Buchanan a roit-o la bar, să se ocupe de Stinger) întreabă:

— Nu cioturile-alea cu care vin la tine, de regulă, dracii ăştia, corect?

Babe răspunde fără să iasă din transă:

— Nu, dom'le. Degetul ăsta-i foarte expresiv. În zodia corectă, ar funcţiona la marele fix. Cât despre încheieturi, astea nu-s aşa grozave, de-aici nu scot cine ştie ce muzică.

Cântă un acord pe articulaţiile lui, cu degete surprinzător de ferme şi sigure.

— Dar degetul ăsta, revine ea şi i-l mângâie, zău că pune inimile pe jar!

— Toţi gogomanii ăştia pun inimile pe jar, corect? Numa' pen' că nu ştiu să dea din cururile lor de grăsani nu-nseamnă că nu poa' să şi-l bage pe ăla-micu' şi-l bagă nasol de tot, corect? Motivul pentru care-s aşa nasol e că ăştia are-n ei prea multă religie, corect? Dumnezeul lor mare şi alb le zice: înşurubaţi-o pă puicuţa neagră, şi ei chiar dau cu cornu', că Dumnezeu e-acolo şi le dă palme la cururile alea grăsane. Alb citit pă dos înseamnă căcăcios, corect?

Rabbit se-ntreabă dacă tânărul negru aşa o fi vorbind de-adevăratelea, aşa o fi el pe bune. Nu se clinteşte din loc, nu-şi trage mâna, lăsând-o pe femeie să i-o studieze, cu pipăitul ei aspru ca hârşâitul unor dinţi. Se află printre pantere.

Buchanan, bătrâna hahaleră, revine la masă cu un pahar înalt, cu otravă, şi se trânteşte pe banchetă, aşa că Rabbit se vede nevoit să se-aşeze vizavi de celălalt bărbat. Buchanan se uită roată la chipurile din jur şi-şi dă seama că treaba-i groasă.

Aruncă într-o doară:

— Soţia acestui om, ştiţi ce? Femeia asta, pe care n-am avut plăcerea s-o cunosc, făr-a pune la socoteală picnicurile de la

Verity, unde Farnsworth… Îl cunoaşteţi cu toţii pe Farnsworth…?

— Ca pă tata, răspunde tânărul şi adaugă: Corect?

— … mă bombardează mereu cu bere la butoi până iau purceaua de coadă, de nu-mi mai aduc aminte de nimeni, nici după figură, nici după nume, ăăă, unde rămăsesem? Aha, femeia asta a plecat pe nepusă masă şi l-a lăsat mască săptămâna trecută, l-a lăsat de izbelişte şi s-a dus să-şi facă de cap cu un alt domn, cu un i-ta-li-an, parc-aşa ziceai, Harry?

— Cu un grec.

Babe plescăie sonor.

— Iubitule, ce-avea ăla şi tu n-ai? O fi avut degetul mare lung cât limba lu' gură-spurcată ăsta.

Îşi înghionteşte vecinul de masă, acesta îşi smulge dintre buze ţigara poştită, care s-a scurtat între timp atât de mult, că pesemne-i arde, şi scoate limba. Albeaţa ei îl şochează pe Rabbit; e o gură de carne luminoasă. Deşi e grăsoasă şi deschisă la culoare, nu pare neapărat lungă. Bărbatul ăsta, îşi dă el seama, e un băietan; ţăcălia pipernicită e toată barba care i-a mijit pân-acum. Lui Harry nu-i place tipul. Îi place Babe, îşi zice-n sinea lui, deşi s-a zaharisit rău de tot, ca o prună uscată pe fundul cutiei. Toţi cei de-aici sunt pe fundul cutiei. Băutura asta şi mâna lui sunt cele mai albe lucruri. Fără a pune la socoteală limba negrului. Soarbe din pahar. E prea dulce, scârbos, îl apucă prompt durerea de cap. Buchanan o ţine pe-a lui:

— Nu mi se pare normal, un bărbat în floarea vârstei, sănătos, să trăiască singur, să n-aibă pe cineva care să-l aline.

Ţăcălia tresaltă.

— Nu mă deranjează câtuşi de puţin. Îi dă omului timp de gândire, corect? Îşi ia de pă cap grijile legate de pizdă, corect? Se poate întâmpla să aibă un hobby, ştii, cum ar fi tâmplăria. Ştii, îi explică lui Babe, o droaie de amărăşteni d-ăştia albi au chestia asta mişto, se-apucă să facă tot felul de chestii la subsol, de pildă, să colecţioneze timbre, corect? Uite-aşa s-ajung ăştia! Îs dăştepţi, corect?

Se bate cu degetul în tărtăcuţa îngustă, acoperită de vreo

doi-trei centimetri de lână neagră, sârmoasă. Textura îi aminteşte lui Rabbit de croşetatul maică-sii, dac-ar fi avut ca materie primă nişte fire metalice, subţiri. De mâinile ei vinete, chircite, acum neputincioase. Până şi-aici, la cârciumă, supărările iscate de familie îl împung, îi sondează orificiile dureroase.

— Odinioară colecţionam cartonaşe de baseball, le povesteşte el.

Speră să le zgândărească mitocănia cât să poată pleca. Îşi aminteşte mirosul de gumă de mestecat al cartonaşelor şi faptul că erau catifelate, de la zahărul pudră. Bea o gură de Stinger.

Babe îl vede cum se strâmbă.

— Nu tre' să bei pişatul ăla.

Îşi înghionteşte din nou vecinul de masă.

— Hai să mai tragem un cui!

— Femeie, tu ţi-oi fi închipuind că-s făcut din iarbă.

— Te ştiu meşter mare, una la mână. Jos cu băţul din cur, tre' să-l înveselim pe albiciosul ăsta, iar eu nu-s nici pe departe atât de tripată cât să mă produc.

— Ultimul cui, o anunţă el şi-i dă un chiştoc minuscul, ud.

Ea-l striveşte în scrumiera cu sigla Sunflower Beer.

— Gândacul ăsta-i mort şi-ngropat.

Îşi flutură prin aer palma subţire.

— Mamă dragă, ai grijă de tine, cloncăneşte Buchanan către Babe.

Celălalt negru îşi aprinde o altă ţigară; hârtia e răsucită la capăt şi sfârâie, apoi flacăra se domoleşte. I-o dă femeii şi-i spune:

— E păcat să faci risipă, corect?

— Şşşşt… Albişorul ăsta tre' să se relaxeze puţin. Detest să-i văd trişti. I-am compătimit dintotdeauna, ei nu e ca noi, n-are resurse lăuntrice să se adapteze. În privinţa asta, e ca nişte bebeluşi şi-i molipseşte şi pe cei din jur.

Îi oferă lui Rabbit ţigara, cu capătul umed spre el.

— Nu, mersi, refuză el, m-am lăsat de fumat acu' vreo zece ani.

Buchanan chicoteşte, iar cu degetul mare şi arătătorul îşi netezeşte mustaţa.

— O să trăiască veşnic, corect? remarcă băiatul.

— Ăsta nu-i căcat d-ăla, de nicotină. Iarba asta e bunătate curată.

În timp ce Babe încearcă să-l înduplece să încerce, Buchanan şi băiatul discută în diagonală despre nemurirea lui.

— Taică-miu avea o vorbă: „Pe la noi n-ai să vezi un alb mort, niciun catâr mort”.

— Dumnezeu e de partea lor, corect? Dumnezeu e alb, corect? Nu mai vrea niciun gogoman acolo sus, să se dea la caşcavalul lui. I se pare cum nu se poate mai bine aşa cum e, cu El şi cu toţi îngerii negri de pă câmpul dă bumbac.

— Gura o să-ţi bată curul, băiete. Pe-aici, omul e stăpânul locului.

— Ce cur negru pui la bătaie, p-al ei sau p-al tău?

— Tu ţine-ţi praful în tocul pantofului.

— Trage-n piept cât poţi şi ţine-l acolo, îl sfătuieşte Babe. Trebuie să se-amestece cu *tine*.

Rabbit încearcă să se supună, dar tuşea îi zădărniceşte fiecare pufăit. I-e şi frică să nu devină „dependent”, să nu se trezească înţepat, din senin, cu un ac, să nu înceapă să aibă halucinaţii din cauza vreunei substanţe aruncate-n Stinger. AUTOPSIE CERUTA ÎN CAZUL DECESULUI DE LA „SALONUL PRIETENOS”. *Legistul observă culoarea atipică a pielii.*

Văzându-l cum tuşeşte, băiatul îi spune:

— *Chiar* că-i frumos. N-am ştiut că sunt livraţi cu toate colţurile alea. Direct din pizda lu’ mă-sa, corect?

Asta-l înfurie pe Rabbit suficient de tare cât să ţină un fum în piept. Îi arde gâtlejul şi-i întoarce stomacul pe dos. Expiră cu uşurarea pe care-o simte când vomită şi-aşteaptă să se întâmple ceva. Nimic. Trage-o duşcă de Stinger, dar acum are acelaşi gust de chimicale ca fundul shake-ului de mai devreme. Se-ntreabă cum să facă s-o şteargă. Oare oferta lui Peggy o fi încă valabilă? Ar fi preferabilă fie şi numai senzaţia sărutului jilav al nopţii de vară, pe străzile Brewerului. Nimic nu ne agasează mai mult decât felul cum se distrează alţii.

Babe îl întreabă pe Buchanan:

— Care-i şmenul, Buck?

Trage zdravăn din cui, iar fumul îi învăluie ochii.

Grăsanul dă din umeri, zgâlţâindu-l pe Rabbit.

— N-am planuri mari, mormăie Buchanan. Să vedem ce-o mai fi. Femeie, dac-o ţii tot aşa, n-o să mai fi în stare să deosebeşti clapele negre de-alea albe.

Ea îi suflă fumul în faţă.

— Cine pe cine stăpâneşte?

— Albiciosul nu s-a prins că vrem să-i facem lipeala, corect? Intervine băiatul.

Buchanan i-o taie iritat:

— Iar vorbeşte gura fără tine!

— Despre ce altceva să discutăm? se interesează Rabbit cu voce tare, apoi îi face semn lui Babe că vrea fumegară.

Când inhalează, încă are senzaţia aceea de arsură, dar ceva începe să se lege. Simte că statura lui superioară celorlalţi e o chestie bună, seniorială.

Buchanan îi tatonează pe ceilalţi doi:

— Jill vine-n seara asta?

— Am lăsat-o acasă, răspunde Babe.

— E prăjită, corect? întreabă băiatul.

— Vezi-ţi de treaba ta, auzi? E curată, s-a lăsat de prostii. Nu-i prăjită, ci doar sleită de-atâta zăpăceală, de lupta pe care-a dat-o contra destinului.

— Curată? se miră băiatul. Ce-nseamnă curat? Albul e curat, corect? Pizda e curată, corect? Căcatu' e curat, corect? Nimic nu-i necurat din ce n-arată legea cu deştu', corect?

— Greşit! îl contrazice Babe. Ura nu-i curată. Un băiat ca tine, cu atâta ură-n suflet, are mare nevoie de-o baie bună.

— Să se spele, asta i-au spus şi lui Iisus, corect?

— Cine-i Jill? întreabă Rabbit.

— Şi Pilat s-a gândit c-ar trebui să se spele, corect? Să nu-mi zici să mă spăl, Babe, că prea ne ţin ăştia de mult timp la cutiuţă.

Buchanan continuă s-o descoasă pe Babe:

— Vine?

— O să vină, intervine celălalt, nu poţi s-o ţii pă pizda aia deoparte; zăvorăşte-i uşa şi-o să se strecoare pă fanta de la cutia de scrisori.

Babe i se adresează, uşor surprinsă:

— Dar tu o iubeşti pe micuţa Jill.

— Poţi să iubeşti şi ceea ce nu-ţi place, corect?

Babe îşi pleacă fruntea:

— Biata fetiţă, vorbeşte ea cu tăblia mesei, e pe cale să-şi facă rău şi nimeni nu-i stă alături.

Buchanan vorbeşte tărăgănat, fără grabă:

— M-am gândit că omului i-ar plăcea s-o cunoască pe Jill.

Băiatul se ridică. Lumina electrică reflectată de bar şi din stradă îi vibrează în jurul ochelarilor.

— Dacă ai de gând să le faci lipeala, spune el, o să-ţi tragi parte din futaiul ăsta pă cinste. Eşti mai al dracu' decât dracii ăştia, corect? Păi aşa, ai putea să le dai cioroilor nişte legi mai dihai decât Moise pă deal!

E ca un parazit ce bruiază discuţia celorlalţi doi, cu care aceştia s-au resemnat. Buchanan continuă s-o iscodească pe Babe, aflată de cealaltă parte a mesei.

— M-am gândit, ridică el din umeri, că-mpuşcăm doi iepuri dintr-o lovitură.

De pe chipul ei brăzdat de riduri se prelinge o lacrimă pe tăblia mesei. Are părul strâns la spate ca o şcolăriţă şi prins cu fundă roşie. Trebuie s-o fi durut, cu un păr creţ ca al ei.

— O să se-afunde tot mai tare, aşa-i e scris. Nu poţi să scapi de ce ţi-e scris.

— Şi tot *voodoo*-ul ăsta ar trebui să-mi îngheţe sângele-n vine? vrea să ştie băiatul. Albiciosul ăsta de-aci are atâta ştiinţă-n el, că nici măcar n-are nevoie să rişte, corect?

— Jill e albă? întreabă Rabbit.

— Terminaţi cu miorlăitul, se răsteşte băiatul la ceilalţi doi, o să vină! Dumnezeule, păi unde altundeva s-ar duce, corect? Noi suntem sângele care-o să spele păcatele, corect? Curat. La naiba, asta m-atacă rău de tot! Nu există v'un gunoi pă care pizda aia să nu-l înghită. Şi-asta cu zâmbetul pă buze, corect? Fiindcă-i *curată!*

Se pare că furia lui îşi are obârşia nu numai într-o poveste din trecut, ci şi într-o viziune religioasă. Rabbit îşi dă şi el seama de-atâta lucru, că ceilalţi doi îşi dau silinţa să-i facă lipeala cu acest nor prevestitor de furtuni, această Jill, care trebuie să fie la fel de palidă şi de otrăvitoare ca Stingerul.

— Cred c-o să plec în curând, anunţă el.

Buchanan îl prinde pe dată de antebraţ.

— De ce-ai face asta, frate? Nu ţi-ai atins obiectivul, prietene.

— Singurul meu obiectiv era să fiu politicos.

O *să se strecoare pe fanta de la cutia de scrisori*: bântuit de imaginea asta şi de fumul inhalat, simte că-şi poate lua zborul din separeu, trecând pe lângă umerii lui Buchanan ca un şal, şi să iasă pe uşă. Nimic nu-l poate reţine, nici mami, nici Janice. Ar putea dribla cinşpe inşi dintr-un foc, îl flata odinioară Tothero.

— Te cărăbăneşti total aiurea, îl previne Buchanan.

— Nici n-ai auzit-o pă Babe cântând, intervine celălalt tip.

Se aşază la loc.

— Babe cântă?

Ea e năucă, se zgâieşte la mâinile subţiri, fără inele, şi le frământă şi mormăie:

— Lasă-l să plece! Lasă omu' să se cărăbănească! Nu vreau să m-audă.

— Ei, hai, Babe, o tachinează băiatul, ce joc murdar pui la cale? Vrea s-audă cum îţi faci treaba. Numărul tău negricios, corect? Ţi-ai făcut numărul de baubau cu datul în cărţi, acum poţi să-ţi faci numărul cu banjoul şi poate, dup-aia, o să-ţi faci numărul de pantahuză fierbinte, dar deocamdată nu pare să fie cazul, corect?

— Las-o mai moale, cioroiule! îl apostrofează ea, cu fruntea încă plecată. Câteodată prea te rupi în figuri.

— Cânţi la pian? o întreabă Rabbit sfios.

— Tipu' ăsta-mi dă o stare naşpa, le mărturiseşte Babe celor doi negri. Încheieturile lui nu-s tocmai bune. Au nişte umbre ameninţătoare.

Harry rămâne surprins când Buchanan se întinde şi acoperă

mâinile ei subţiri, neîmpodobite, cu una dintre palmele lui mari, late, de tipograf, cu un inel de jad bleu-pal pe un deget şi un altul subţiat, de aramă strălucitoare, pe alt deget. Celălalt braţ, greu, îl cuprinde pe Harry pe după umeri.

— Dac-ai fi în locul lui, îi zice el lui Babe, cum te-ai simţi?

— Prost, răspunde ea, la fel de prost cum mă simt în general.

— Cântă pentru mine, Babe, o roagă Rabbit cu glasul drăgăstos al marijuanei din el, iar ea îşi ridică privirea şi se uită-n ochii lui, îşi dezveleşte dinţii lungi, galbeni, şi gingiile de culoarea tulpinii de rubarbă.

— Bărbaţii ăştia, zice Babe veselă, tărăgănând vorbele, se pricep de minune să-ţi vândă rahat.

Se ridică din separeu, poticnindu-se în rochia ei sângerie, şi se îndreaptă, în aplauzele anemice ale chefliilor, spre pianul pictat parcă de copii cu spirale argintii. Îi face semn lui Rufe, de la bar, să aprindă reflectorul albastru, face o reverenţă ţeapănă, schiţează un zâmbet silit spre întunericul din jurul ei şi, după câteva arpegii menite să risipească pâcla, începe să cânte.

Ce cântă Babe? Toate cântecele faine de-altădată. Toate melodiile din spectacolele de varietăţi. „Up a Lazy River”[27].

„You’re the Top!”[28], „Thou Swell”[29], „Summertime”[30], ştiţi voi. Sunt sute, mii de asemenea cântece. Compuse în Manhattan de tipi originari din Indiana. Se succed fără pauză, plutind pe sub punţi negre de acorduri cântate în forţă de şase-şapte ori, de parcă Babe ar ajuta pianul să-şi amintească un cuvânt uitat. Sau ar bate liniştea la fund. Sau ar zice: *Sunt aici, caută-mă, caută-mă!* Mâinile ei, oase maronii, poposesc pe clape tăcute ca nişte mănuşi aruncate pe-o masă; priveşte pierdută prin praful albăstrui încercând să se-adune, îşi lasă mâinile să cadă asupra altor melodii: „My Funny Valentine”[31], „Smoke Gets în Your Eyes”[32], „I Can’t Get Started”[33]; începe să fredoneze ca pentru sine texte zămislite în negura unui timp îndepărtat, în deceniile în care americanii se mişcau înăuntrul visului lor american, râzând de el, făcând foamea cu el, dar trăindu-l, fredonându-l, însoţiţi pretutindeni

de imnul naţional. Şmecheri şi ţărănoi, pălării de paie şi salopete, bani câştigaţi peste noapte, inimi frânte, apartamente de lux situate în vârful zgârie-norilor, cocioabe de la marginea căii ferate, bucurii şi necazuri, bogaţi şi săraci, tramvaie şi ultimele ştiri difuzate la radio. Rabbit venise pe lume la sfârşitul acestei epoci, când lumea se usca asemenea unui măr stricat şi America nu mai era cel mai şmecher oraş de ţuţări la distanţă de-o plimbare cu vaporul de Europa, iar Broadway-ul îşi uita refrenele, dar toate astea sunt din nou aici, în muzica interpretată de Babe, în scăriţele pe care le urcă şi paşii de step în care coboară, licărind în beznă, şi nu mai există nicio altă muzică, deşi ea introduce şi câteva cântece de Beatles, „Yesterday” şi „Hey Jude”, cântându-le în stilul ei retro, săltăreţ, de gheaţă zuruită în pahar. În timp ce cântă, Babe începe să se legene şi să se lase pe spate; la capătul braţelor ei, interpretările standard îşi regăsesc rădăcinile în ritmul sincopat al *ragtime*-ului. Lui Rabbit îi apar dinaintea ochilor corturi de circ, focuri de artificii, căruţe cu fermieri şi un râu secat, cu albia nisipoasă, cu un firicel de apă ce curge atât de molcom, încât singura mişcare e aceea a somnului ce doarme sub pielea-i aurie.

Băiatul se-apleacă spre Rabbit şi-i şopteşte:

— Vrei târtiţă, corect? A ta să fie! Cu cinzeci de parai, o ai o noapte-ntreagă, în toate felurile. Ştie meserie, nu glumă!

Cufundat în muzica lui Babe, Rabbit se simte pierdut. Clatină din cap şi răspunde:

— E prea bună.

— Bună, omule, da’ tre’ să trăiască şi ea din ceva, corect? Ăştia de-aici îi plătesc un căcat.

Babe s-a metamorfozat în cale ferată, în mişcarea sus-jos-sus-jos a unui cap tembel, şervetul cu pietre aruncă scânteieri albăstrui, muzica se revarsă prin locuri smintite, tunele de disonanţă şi spaţii deschise ale aceleiaşi note delicate, discrete, ce-şi varsă sângele-n tării, toată puterea tristă şi toată fericirea tocindu-se aidoma tălpilor de la pantofi. Din separeurile cufundate-n întuneric răsună îndemnuri şoptite: „Zi-i, Babe”, „Dă-i ’nainte, dă-i ’nainte”. Băieţii-păianjeni din

încăperea alăturată au încremenit în jurul postavului verde. Începe să cânte în microfonul nu mai mare decât o acadea, cântă cu o voce nici feminină, nici masculină, pur şi simplu omenească, vorbele din *Ecclesiastul.* Naşterea îşi are vremea ei, şi moartea îşi are vremea ei. Naşterea îşi are vremea ei, şi strângerea pietrelor îşi are vremea ei{34}. Da. Cuvântul de pe urmă al Domnului. Alt cuvânt nu mai există, n-are cum să existe. Cântarea ei ia amploare, capătă dimensiuni uriaşe, îl sperie pe Rabbit cu vastul ei apetit negru pentru adevăr şi totuşi se simte în culmea fericirii că-i aici; clocoteşte de bucurie că-i printre aceşti negri necunoscuţi, îi vine să-şi urle dragostea, prin întunericul muzicii lui Babe, fratelui posac cu ţăcălie şi ochelari. Îl mănâncă pielea, dar rezistă acestui impuls. Pentru că Babe se opreşte. De parcă s-ar simţi brusc istovită sau ofensată, Babe îşi curmă cântecul, dă din umeri şi pleacă.

Aşa cântă Babe.

Se întoarce la masă cocârjată, tremurând, emoţionată, îmbătrânită.

— A fost minunat, Babe, o laudă Rabbit.

— Chiar aşa, confirmă o altă voce.

O fată albă, curăţică, a răsărit dinaintea lor, îmbrăcată într-o rochie albă fără pretenţii, uşor murdară.

— Ia te uită, Jill! exclamă Buchanan.

— Bună, Buck! Salut, Skeeter!

Deci Skeeter îl cheamă. Băiatul se-ncruntă şi se uită la ţigara din care n-a mai rămas nici cât să-i spui chiştoc de marijuana.

— Jilly, iubito, îi spune Buchanan, ridicându-se până când atinge cu coapsele marginea mesei, dă-mi voie să fac prezentările. El e Harry, zis Rabbit, Angstrom, lucrează la tipografie cu mine şi cu tăticul lui.

— Are tătic? întreabă Jill, continuând să se uite la Skeeter, care nu-i întoarce privirea.

— Jilly, şezi în locul meu, îi propune Buchanan. Mă duc să fac rost de-un scaun de la Rufe.

— Stai jos, păpuşă, spune Skeeter. Am şters-o.

Nimeni nu-ncearcă să-l oprească. Probabil că sunt cu toţii la fel de mulţumiţi ca Rabbit să-l vadă plecând.

Buchanan chicoteşte şi-şi freacă mâinile încântat. Ochii lui îi caută pe-ai celorlalţi, deşi Babe pare să moţăie. O-ntreabă pe Jill:

— Ce zici de-o băuturică? Un 7-Up? Rufe ar putea să-ţi ofere chiar şi-o limonadă.

— Nimic, îl refuză Jill.

Maniere de pension. Cu mâinile în poală. Braţe delicate. Pistrui. Rabbit îi simte parfumul distincţiei. Îl excită.

— Poate vrea o băutură adevărată, intervine el.

Acum, că de faţă este şi-o albă, se simte mai stăpân pe sine. Pe negri nu-i poţi condamna, n-au avut avantajele lui. Corăbii cu sclavi, colibe, vânduţi pe Mississippi, Ku Klux Klanul, James Earl Ray[35]: Channel 44 difuzează întruna documentare pe tema asta.

— Sunt minoră, îl informează Jill politicoasă.

— Cui îi pasă? face Rabbit.

— Poliţiei, răspunde ea.

— Pe stradă nu s-ar supăra prea tare, explică Buchanan, dacă fata s-ar da-n stambă mai mult sau mai puţin, dar aici devin un piculeţ cam grijulii.

— Gaborii sunt grijulii, spune Babe visătoare. Gaborii sunt prietenii noştri grijulii. Grijania lor de gabori grijulii!

— Nu, Babe, o roagă Jill. Nu te juca.

— Las-o pe bătrâna ta mămică negresă să se bucure de prăjeală, replică Babe. N-am eu grijă de tine… în general?

— Cum poate să afle poliţia dacă puştoaica asta bea o tărie? întreabă Rabbit, făcând pe indignatul.

Buchanan scoate un ţignal.

— Prietene Harry, tre' să întoarcă doar capul.

— Sunt caralii pe-aici?

— Prietene – şi, din felul în care se-apropie complice de el, Harry simte că s-a ales cu încă un tată –, dacă n-ar fi ginitorii po-li-ţi-ei, în bomba asta amărâtă nu s-ar vinde nici două beri pe noapte. Ginitorii po-li-ţi-ei sunt, categoric, coloana vertebrală a lumii interlope locale. Au atâţia sifonări sub

acoperire, că nici nu-ndrăznesc să tragă, când se lasă cu scandal. Le e frică să nu tragă într-unul de-ai lor.

— Ca-n York.

— Hei, tu locuieşti în Brewer? îl întreabă Jill pe Rabbit.

El îşi dă seama că ea nu-i încântată de faptul că se află şi-un alb printre cei de-aici şi-i zâmbeşte fără să răspundă. Du-te naibii, fetiţo!

În locul lui, îi răspunde Buchanan:

— Domnişoară, îl întrebi dacă locuieşte în Brewer? Dac-ar mai locui în Brewer, ar fi o reclamă umblătoare. Ar fi bufniţa Owl Pretzel. Nu cred că băiatul ăsta a mers mai departe de Twelfth Street, am dreptate, Harry?

— Doar de vreo două ori. Am făcut armata-n Texas, de fapt.

— Ai apucat să lupţi? îl întreabă Jill.

Ceva zgârie aici, dar o fi, ca la pisicuţe, o metodă de-a stabili un contact.

— Era cât pe ce s-ajung în Coreea, povesteşte el, dar nu m-au mai trimis.

Deşi la vremea aceea îi mulţumise lui Dumnezeu, treaba asta a ajuns să-l macine, a devenit ruşinea vieţii lui. N-a fost niciodată un luptător, dar de-acum are destulă moarte în el, aşa că, într-un fel, îi vine să ucidă.

— Skeeter, zice Buchanan, tocmai s-a-ntors din Vietnam.

— De-aia-i aşa de mitocan, explică Babe.

— Nu mi-am dat seama dac-a fost mitocan sau nu, mărturiseşte Rabbit.

— Drăguţ din partea ta, face Buchanan.

— A fost mitocan, susţine Babe.

Soseşte limonada lui Jill. E încă îndeajuns de tânără ca să pară fericită când îi e pusă pe masă: prăjiturele la ceaiul de la ora cinci. Se luminează la faţă. O felie de lămâie în formă de semilună stă prinsă de buza paharului; o ia şi o suge, după care se strâmbă de acreală. Chipul dolofan al copilului a ajuns supt înainte ca oasele de femeie să-i crească şi să i se întărească. Are părul blond-roşcat. Şuviţele îi atârnă serbede, fără strălucire, sunt aproape de culoarea trupului sau a miezului unor arbori cu esenţă moale, tise sau cedri. Harry

simte o timidă pornire protectoare. Tensiunea din oasele ei delicate îi aminteşte de Nelson.

— Cu ce te ocupi, Jill? o întreabă.

— Cu nimic important, răspunde ea. Şi eu, pe-aici.

N-a fost frumos din partea lui s-o întrebe, să insiste. Negrii se-agită în jurul ei ca nişte umbre.

— Jilly e un suflet amărât, îi explică Babe, trezindu-se din ameţeala ei. A apucat-o pe cărări greşite.

Apoi îl bate uşurel pe mână, vrând parcă să-i spună: *Să nu faci şi tu la fel.*

— Tânăra Jill, precizează Buchanan, a fugit de-acasă, din Con-nec-ti-cut.

— De ce-ai făcut asta? o întreabă Rabbit.

— De ce nu? Trăiască libertatea!

— Pot să te-ntreb câţi ani ai?

— Poţi.

— Păi, te-ntreb.

Babe n-a dat drumul mâinii lui Rabbit; cu unghia degetului arătător, îşi ridică părul de pe dosul palmei. Gestul ei îi strepezeşte dinţii.

— Nu-i aşa de mare, cât să nu-i poţi fi tată, îi răspunde Babe.

Începe să prindă mişcarea. Îl pun în faţa unei probleme. El e albiciosul sfătos. Fata, la fel, deşi nu vrea, se supune interogatoriului. Îl întreabă şi ea, parând doar pe jumătate.

— Dar ce vârstă ai?

— Treizeci şi şase.

— Împarte la doi.

— Deci, op'şpe. Şi de cât timp eşti pe drumuri? Departe de-ai tăi.

— Taică-su a murit, intervine Buchanan cu blândeţe.

— De destul timp, mulţumesc.

De cum păleşte, pistruii îi ies în evidenţă: puncte sângerii care s-au făcut de-un maro uscat. Buzele mici şi incolore i se subţiază; bărbia împunge aerul în direcţia lui. Face pe deşteaptă. El e Penn Villas, ea, Penn Park. Mare pacoste şi copiii ăştia de bani gata.

— Destul timp ca să ce?

— Destul timp ca să fac nişte chestii bolnăvicioase.

— Eşti bolnavă?

— M-am vindecat.

— A ajutat-o Babe, intră-n vorbă Buchanan.

— Babe e o fiinţă minunată, confirmă Jill. Eram o epavă când m-a luat sub aripa ei ocrotitoare.

— Jilly e bombonica mea, spune Babe, la fel de brusc ca atunci când, interpretând, trece de la o melodie la alta. Jilly e copilaşul meu drag, iar eu sunt mămiţica ei dragă, apoi îşi ia mâinile maronii de pe Harry pentru a le trece pe după mijlocul fetei şi o strânge-n braţe, lipind-o de rochia ei roşie ca o creastă de cocoş.

Cele două sunt femei, deşi una e o prună zbârcită, iar cealaltă, o lăptucă. Jill îşi ţuguie buzele de plăcere. Are o gură adorabilă când îşi mişcă buzele, îşi zice Rabbit în sinea lui, buza inferioară îi e vălurită şi uscată de parcă i-ar fi crăpat, deşi nu e iarnă, ci e miezul umed al verii.

Buchanan continuă cu explicaţiile:

— Fapt e că fata asta n-are unde să stea. Acum două săptămâni intră aici, neştiind, îmi închipui, că locul ăsta-i în cea mai mare parte pentru fraţii de culoare, o fetiţă drăguţă ca ea, dacă s-ar pune cu unii dintre fraţi, ăştia ar sfâşia-o bucăţică dulce cu bucăţică dulce – nu se poate stăpâni să nu chicotească –, aşa că Babe o ia imediat sub aripa ei ocrotitoare. Singura problemă e că – se-mpinge grăsanul mai aproape, înghesuindu-l în separeu –, vezi tu, casa lui Babe nu-i prea mare şi, oricum…

Copila izbucneşte:

— Şi, oricum, nu sunt bine-venită.

Ochii i se măresc; pân-acum, Rabbit n-a remarcat culoarea lor, au stat în umbră, s-au rotit alene, de parcă pleoapele lor rozalii ar fi fragile sau, respingând indicaţiile primite şi inventându-şi un mod propriu de a se mişca prin lume, ochii ei şi-ar fi pierdut orice idee clară referitoare la ce-ar trebui să caute. Are ochii verzi. Verde uscat, obosit, totuşi una dintre culorile lui preferate, a ierbii în august.

— Jilly, iubire, o asigură Babe îmbrăţişând-o, eşti cea mai bine-venită copiliţă albă din câte-au fost vreodată!

Buchanan i se adresează numai lui Rabbit, cu glasul din ce în ce mai scăzut.

— Ştii, chestiile alea care se-ntâmplă-n York, s-ar putea întâmpla şi-aici, şi-atunci cum am putea s-o protejăm… – un gest discret cu mâna spre fată lasă graţios fraza în aer, iar Harry îşi aminteşte de felul lui Stavros de-a gesticula. Buchanan îşi termină argumentaţia chicotind: Am fi atât de ocupaţi să nu ni se găurească propria piele! Depinde unde eşti prins, dar, ca negru, ai tras lozul necâştigător, oricum o dai!

Jill îşi iese din fire:

— Mă descurc eu. Voi doi, ia terminaţi! Ia nu mai încercaţi să mă vindeţi ciudatului ăstuia! N-am nevoie de el. Şi nici el n-are nevoie de mine. Nimeni nu-mi duce dorul. Perfect, nici eu n-am nevoie de nimeni.

— Cu toţii avem nevoie de cineva, spune Babe. Pe mine nu mă deranjează că stai la mine, îi deranjează pe anumiţi domni, asta-i tot.

— Îl deranjează pe Buchanan, zice Rabbit, uimindu-i pe ceilalţi cu clarviziunea lui; cei doi negri izbucnesc într-un hohot de râs mai întâi ascuţit, apoi cristalin, şi pe masă, între mâinile lui, apare un alt Stinger, deschis la culoare ca o limonadă.

— Draga mea, e vorba doar de vizibilitate, adaugă tristă Babe. Ne faci mult prea vizibili.

Se lasă o tăcere ca a unui grup de adulţi ce aşteaptă din partea unui copil răsfăţat să se poarte politicos. Jill îl întreabă morocănoasă pe Rabbit:

— Dar *tu* cu ce te ocupi?

— Culeg, îi răspunde Rabbit. Mă uit la televizor. Am grijă de ăla micu'.

— Harry, aici de faţă, explică Buchanan, a avut nu demult o surpriză neplăcută. Nevastă-sa l-a părăsit brusc, fără niciun motiv.

— Fără niciun motiv? întreabă Jill.

Îşi ţuguie buzele, îmbufnată şi agresivă, totuşi scânteia de

curiozitate i se stinge până să-şi termine întrebarea.

Rabbit cade pe gânduri.

— Cred c-o plictiseam. Şi nu ne înţelegeam cu politica.

— Pe ce temă?

— Pe tema războiului din Vietnam. Eu sunt cu trup şi suflet în favoarea lui.

Lui Jill i se taie răsuflarea.

— Am zis eu că nu-mi miros a bine palmele lui, comentează Babe.

Buchanan încearcă să dreagă busuiocul:

— Toată lumea de la tipografie este pro război. Ne gândim că, dacă nu-i ţinem pe ei acolo, o să ne trezim invadaţi de indivizii ăia-n pijamale negre.

Jill îi spune lui Rabbit, cu toată seriozitatea:

— Ar trebui să discuţi cu Skeeter despre asta. Zice c-a fost o excursie formidabilă. I-a plăcut la nebunie.

— Nu ştiu ce să zic. Nu spun că-i o plăcere să lupţi sau să fii luat prizonier. Pur şi simplu, nu-mi plac puştanii care critică. Oamenii zic c-am făcut-o de oaie şi-ar trebui să ne retragem. Dacă te retragi la fiecare greşeală, nu mai ajungi nicăieri.

— Amin, aprobă Babe. Viaţa, în general, e de tot căcatul.

Rabbit se ambalează, simte că se-nfierbântă.

— Cred că nu prea am încredere în puştanii de colegiu sau în Viet Cong. Nu cred că au vreo soluţie. Cred că sunt o minoritate care încearcă să dărâme tot ce merge cât de cât. Cât de cât nu-i idealul, dar e mai bine decât nimic.

Buchanan încearcă frenetic s-o dreagă. Pe buza de sus i se-adună broboane de sudoare, sub mustaţa tunsă scurt.

— Sunt de acord în proporţie de nouăzeci şi nouă la sută. Egoismul iluminat e un slogan care-mi place. Din punctul meu de vedere, egoismul iluminat e cea mai bună afacere pe care-o putem face aici, pe pământ. Nu cumpăr plăcintă în ceruri, indiferent de cine-o taie felii. Tinerii ăştia ca Skeeter vin cu sloganul „Daţi puterea poporului”. Te uiţi în jur după popor şi constaţi că poporul sunt *ei*.

— Asta din cauza unor negri pupincurişti ca tine, intervine

Jill.

Buchanan clipeşte des. Rănit în amorul propriu, vorbeşte pe un ton mai grav:

— Nu-s un negru pupincurist, fato. Etichetările de felul ăsta n-ajută nimănui. Arată doar cât de tânără eşti. Nu sunt decât un om care-ncearcă s-ajungă din punctul A în punctul B, din leagăn în mormânt, făcând rău unui număr cât mai mic de oameni. Exact ca Harry, aci de faţă, dacă l-ai întreba. Exact ca răposatul taică-tu, Dumnezeu să-l odihnească.

Babe o îmbrăţişează pe fata încăpăţânat de inertă şi spune:

— Mie-mi place zvâcul lui Jilly. Se teme mai puţin să ia decizii legate de viaţa ei decât grăsanul, bătrânul şi puturosul de tine, care stai acolo şi-ţi lingi rănile ca pe-un chiştoc de trabuc fumat.

În timp ce vorbeşte însă, nu-şi ia ochii de la Buchanan, de parc-ar fi de dorit să-şi dea şi el consimţământul. Mamele şi taţii se ivesc în tot locul.

Buchanan îi explică lui Jill cu voce egală, plăcută:

— Deci asta-i problema. Tânărul Harry, aci de faţă, stă singur-singurel într-o casă mare şi elegantă, în cea mai dichisită parte a West Brewerului, şi n-are şi el parte de călăreală.

— Nu sunt chiar singur, protestează Harry. Sunt cu ăla micu'.

— Bărbaţii trebuie să bage ratonul la veveriţă, conchide Buchanan.

— Babe, cântă-ne! strigă o voce tristă, dintr-un separeu întunecos.

Rufe dă din cap şi aprinde spotul albastru. Babe oftează şi-i oferă lui Jill ce-a mai rămas din cuiul lui Skeeter. Jill clatină din cap şi iese din separeu, ca să-i facă loc lui Babe. Rabbit crede că fata vrea să plece şi constată cu surprindere că-i bucuros s-o vadă aşezându-se la loc, vizavi de el. Îşi soarbe Stingerul, iar ea ronţăie gheaţa din limonadă, în timp ce Babe cântă din nou. De data asta, băieţii din sala de biliard îşi văd de jocul lor. Loviturile de tac, băuturile spirtoase şi muzica se amestecă şi amplifică spaţiul dinăuntrul lui, îl fac să ia

proporţii îndeajuns de mari cât să înghită lumina albastră şi feţele negre, şi „Honeysuckle Rose”[36] şi mirosul greu de fum, mai dulce decât cel de lucernă, şi spectrul acesta de vizavi, ale cărui încheieturi şi antebraţe parc-ar fi diafane şi-ar aparţine unei alte specii; încă n-a ajuns la maturitate. Feminitatea o urmează, pluteşte pe lângă ea ca un zepelin miniatural pe care aproape că-l şi zăreşte. Iar spaţiul dinăuntrul lui se extinde dincolo de Salonul lui Jimbo şi înglobează lumea-ntreagă, cu războaiele ei fulgerătoare şi cu rasele ei policrome, cu continentele ei de forma petelor de pe tavan, cu sforile ei de atracţie gravitaţională care-o leagă de fiecare stea, cu nimbul ei în spaţiu, ca al unei bile albastre înconjurate de nori; totul este cald, umed, pe cale să se nască, mai puţin el însuşi şi casa lui, care rămâne un loc ciudat şi uscat, uscat şi rece, rotindu-se pustie în vidul cartierului Penn Villas, ca o capsulă spaţială în derivă. Nu vrea să se-ntoarcă acolo, dar trebuie. Trebuie.

— Trebuie să plec, zice el ridicându-se.

— Hei, hei! protestează Buchanan. Distracţia de-abia acum începe.

— Trebuie să fiu acasă, în caz că ăla micu’ nu-l suportă pe puştiul la care stă peste noapte. Şi le-am promis alor mei că mâine am să le fac o vizită, dacă n-o s-o reţină pe mama la spital, pentru alte analize.

— Babe o să se supere că te-ai topit fără să-ţi iei rămas-bun. I-ai căzut cu tronc.

— Poate se-ntoarce celălalt tip care i-a căzut cu tronc. Părerea mea e că lui Babe îi cad cu tronc tipii una-două.

— Nu fi nesuferit.

— Ba nu, chiar mi-e dragă, Doamne! Să-i spui! Cântă ca o pasăre măiastră. În ceea ce mă priveşte, a fost o schimbare de decor fantastică.

Încearcă să se ridice, dar marginea mesei îl obligă să se ghemuiască. Separeul se înclină, iar el se leagănă uşor, de parc-ar fi deja în casa rece, care se roteşte încetişor şi spre care a pornit acum. Jill se ridică odată cu el, supusă ca o imagine în oglindă.

— Într-o zi, continuă Buchanan fără să se ridice, poate o s-

ajungi s-o cunoşti mai bine pe Babe. E o tipă de treabă.

— Nu mă-ndoiesc, replică el, apoi îi spune lui Jill: Ia loc.

— Nu mă iei cu tine? Ei asta vor.

— Păi, nici nu mi-a dat prin cap…

Ea se aşază.

— Harry, prietene, ai rănit-o-n sentiment p-asta mică! Numele tău de-alint tre' să fie Naşparliu'.

— În ceea ce-i priveşte pe ciudaţi, cum e ăsta, spune Jill, n-am niciun sentiment. Şi, oricum, m-am lămurit că-i poponar.

— S-ar putea, îi ţine isonul Buchanan. Ast-ar explica chestia cu nevastă-sa.

— Haide, fă-mi loc să ies din separeu. *Mi-ar plăcea* s-o iau…

— Atunci, serveşte-te, prietene! Fac cinste.

Babe cântă „Time After Time”{37}. *Îmi spun că sunt.*

Harry se apleacă. Marginea mesei îi omoară coapsele.

— Bine, puştoaico. Hai cu mine!

— Nici nu-ndrăznesc să visez la aşa ceva.

— O să te plictiseşti, se simte el obligat să adauge, cu toată sinceritatea.

— Te-au fraierit, i-o întoarce ea.

— Jilly, hai, fii drăguţă cu domnul.

Buchanan se repede afară din separeu, ca nu cumva să cadă înţelegerea, îl lasă pe Harry să se strecoare afară şi se sprijină discret de el. Doamne sfinte! De sub mustaţa dată cu pomadă i se înalţă respiraţia puturoasă.

— Problema e, precizează el, ultima precizare pe care-o are de făcut în seara asta, că nu dă bine deloc prezenţa ei aici, e şi minoră, şi toate cele. Gaborii nu sunt chiar aşa de neprietenoşi, dar ne cam ţin din scurt, având în vedere şi opinia publică. Aşa că nu-i bine pentru nimeni. Nu-i decât un biet copil care are nevoie de-un tătic, ăsta-i adevărul gol-goluţ.

— Cum a murit? o întreabă Rabbit.

— De inimă. A căzut secerat în foaierul unui teatru din New York. Se uita cu mama la *Hair*.

— OK. Hai s-o tăiem! zice Harry, apoi îl întreabă pe Buchanan: Cât face băutura? Mamă! Tocmai mi s-a lăsat în

picioare.

— Facem cinste, vine răspunsul, însoţit de-o fluturare a palmei de culoarea prafului de lustruit argintul. Face cinste comunitatea neagră.

Îi scapă un horcăit şi-un chicotit Se străduieşte să fie solemn:

— Foarte frumos din partea ta. Eşti mare, omule!

— Ne vedem luni, la lucru.

— Jilly, drăguţo, să fii fată cuminte! Ţinem legătura.

— Nu mă-ndoiesc.

E tulburătoare ideea că Buchanan munceşte. Noi toţi muncim. Suflete diurne şi suflete nocturne. Maţele chiorăie de foame, minţile flămânzesc. Gurile molfăie, pizdele hăpăie. Monstruos. Sufletul. În copilărie, încerca să-şi imagineze cum arată. Un parazit ca o tenie, pe dinăuntru. O rămurică de vase atârnată de oasele noastre, hrănindu-se cu aer. O meduză care se strecoară printre plămâni şi ficat. Negrii o au mai multă, mai mare. Au nişte sule ca ţiparii. Prădători de noapte. Le pute prohabul cu care se freacă de lume prin autobuze, le e groază de acele locuri curate şi uscate unde trebuie s-ajungă Harry. Se-ntreabă dacă o să i se facă greaţă. Îs otravă curată Stingerele alea, băute peste cheeseburgerii selenari.

Babe schimbă ritmul, cântă şase acorduri, şase limacşi negri ca smoala trântiţi pe-o tavă, şi se-aude „There's a Small Hotel”{38}. *Cu o fântâna a dorinţelor.*

Însoţit, aşadar, de această Jill, Rabbit iese pe stradă. La dreapta, spre munte, Weiser se-ntinde pământiu în lumina albastră a felinarelor. Silueta nebuloasă a hotelului Pinnacle pare prăfuită, partea din spate a ceasului-reclamă la berea Sunflower îşi deschide petalele de neon galbene; în rest, marea arteră e întunecată. Îşi aminteşte vremurile când Weiser, cu cele cinci copertine de cinema şi cu încrengătura lui de firme de neon, părea la fel de ţipător împodobit ca locul de desfăşurare a unui carnaval. Oamenii se plimbau agale, cu copii de mână. Acum centrul pare pustiu, secătuit de mallurile din suburbii şi bântuit de violatori. DERBEDEII LOCALI ATACĂ UN CETĂŢEAN VÂRSTNIC a fost unul dintre titlurile

mari ale *Vat*-ului de săptămâna trecută. În versiunea iniţială, în loc de LOCALI scria NEGRI.

O iau la stânga spre Podul Running Horse. Umezeala râului îi răcoreşte fruntea. Se încrâncenează să nu i se facă rău. Niciodată, nici măcar în copilărie, n-a suportat treaba asta. Unora, de pildă lui Ronnie Harrison, le plăcea să dea la boboci după câteva beri sau înaintea unui meci important, să glumească pe tema balelor gălbui dintre dinţi, dar Rabbit îşi înăbuşea senzaţia de vomă, chiar şi cu riscul unei dureri de burtă. Continuă să simtă, după şederea la Jimbo, că poartă înăuntrul lui lumea-ntreagă; o să-şi înăbuşe senzaţia. Aerul citadin al nopţii. Maroniul-roşcat al gudronului şi betonului răscopt peste zi, traficul camioanelor săltând de pe el ca un capac. Fascicule de faruri răzleţe o mângâie pe fată, îi luminează picioarele albe şi rochia subţire, în timp ce păşeşte ezitant pe bordură.

— Unde ţi-ai lăsat maşina? îl întreabă ea.

— N-am maşină.

— Nu se poate!

— A luat-o nevastă-mea, când m-a părăsit.

— Şi n-aveaţi două?

— Nu.

Asta chiar că-i o puştoaică bogată.

— Eu am maşină, spune ea.

— Şi unde-i?

— Nu ştiu.

— Cum adică, nu ştii?

— O parcam pe stradă, lângă casa lui Babe, dincolo de Plum. N-am ştiut că blochez intrarea unui garaj şi, într-o dimineaţă, mi-au ridicat-o.

— Şi nu te-ai dus s-o recuperezi?

— N-am avut bani să plătesc amenda. Şi mi-e frică de poliţie, ar putea să-mi verifice identitatea. Poliţia statală trebuie să fi primit un comunicat privitor la mine.

— N-ar fi mai simplu să te-ntorci în Connecticut?

— Scuteşte-mă! exclamă ea.

— Ce nu-ţi plăcea acolo?

— Prea mult egoism. Un egoism bolnav.

— Şi fuga de-acasă miroase-a egoism. Oare ce-o fi în sufletul mamei tale?

Fata nu-i răspunde, ci traversează strada dinspre Jimbo spre capul podului. Rabbit se vede silit s-o urmeze.

— Ce maşină aveai?

— Un Porsche alb.

— Mamă!

— Mi-a dăruit-o tata de ziua mea, când am împlinit şaisprezece ani.

— Socrul meu e patronul reprezentanţei Toyota din oraş.

Mereu ajung în punctul ăsta, unde o anumită simetrie le retează schimbul de replici. După ce traversează podul, ajung la un refugiu de dale pătrate, pe care, în epoca maşinilor, puţine picioare mai calcă. Podul a fost înălţat în anii ’30 – cu trotuare, balustrade late, socluri pentru felinare din beton dur, roşcat; deasupra lor, la intrarea pe pod, un vechi piedestal de felinar, din fier canelat şi înflorat spre vârf, se conturează impunător, dar stins, de curând iluminarea o asigură tuburi de lumină rece, în formă de violete, prinse pe tije înalte de aluminiu, în mijlocul trotuarului. Rochia ei albă e feerică la lumina asta. Numele cuiva, ilizibil, este gravat pe o placă de bronz. Jill întreabă nerăbdătoare:

— Ei bine, cum facem?

El presupune că ea se referă la un mijloc de transport. E încă prea ameţit, prea năucit de fum şi de Stinger ca să-şi facă un plan de bătaie. Drumul spre centrul Brewerului, acolo unde taxiurile dormitează în aşteptarea clienţilor, pare blocat. În tenebrele de dincolo de nimbul de neon al tavernei lui Jimbo, umbre maronii, derbedeii cartierului, chicotesc în pragul caselor şi stau la pândă.

— Hai să traversăm podul, propune Rabbit, şi poate vine un autobuz. Ultimul trece pe la unsprezece, sâmbăta poate chiar ceva mai târziu. Oricum, dacă nu vine niciunul, nu-i prea mult de mers pe jos până la mine. Puştiul meu aşa face mai tot timpul.

— Îmi place să merg pe jos, spune ea, apoi adaugă

înduioşător: Sunt puternică. Nu-i nevoie să mă cocoloşeşti.

Balustrada a fost turnată într-un model de X-uri care imită parapetele de cale ferată; trecând pe lângă ele, X-urile nu se succedă îndeajuns de repede. Pavajul granulos pe care continuă să păşească devine lipicios. E pestriţ, de parcă asfaltul ar fi fost amestecat cu cristale de sare. Nu se mai fac asemenea pavaje, nu de culoarea asta roşcată, de căldura cărnii, a părului ei, de culoarea cedrului doborât, a părului ce-i flutură când se zoreşte să ţină pasul cu el.

— De ce ne grăbim aşa?

— Şşşşt! Nu-i auzi?

Maşinile trec în trombă pe lângă ei, se rostogolesc ca nişte mingi de lumină înaintea lor. La o aruncătură de băţ mai jos, spre albia neagră a râului, se iţesc nişte hârburi albe, siluetele ambarcaţiunilor. Rabbit îndrăzneşte să se oprească şi s-arunce o privire rapidă în spate. Sunt urmăriţi de două siluete maronii.

Umbrele li se micşorează şi se multiplică, apoi se lungesc şi se împuţinează din nou, în timp ce zboară ca vântul pe sub cornierele violet, în fâşiile de lumină şi în afara lor. Unul dintre bărbaţi agită ceva alb în mână. Ceva strălucitor. Harry simte că-i sare inima din piept; simte că face pe el. Capătul dinspre West Brewer al podului pare la capătul pământului. LOCALNIC ÎNJUNGHIAT ÎN TIMP CE APĂRA O FATĂ DIN ALT STAT. *Cadavrul azvârlit de pe podul istoric.* O strânge de braţ şi încearcă s-o tragă după el. Are pielea fină şi subţire, dar lipicioasă ca balustrada.

— Termină! izbucneşte ea, apoi se trage înapoi.

El se întoarce şi descoperă, cu totul neaşteptat, ceva de mult uitat, propriul curaj; trupul îi îmbracă platoşa curajului orb în faţa unei ameninţări, e rigid, doar ochii îi sunt puncte vulnerabile, el însuşi un scut semeţ. *Omoară!*

Negrii se opresc sub luna aproape purpurie şi dau înapoi, înspăimântaţi. Sunt tineri, au trupurile asudate. El e mai masiv decât ei. Fulgerul alb din mâna unuia nu-i un cuţit, ci o poşetă mică, din perle. Purtătorul ei face un pas târşâit înainte. La lumina aceea, albul ochilor lui şi perlele au

culoarea levănţicii.

— E-a ta, don'şoară?

— A, da!

— Babe ne-a trimis după tine.

— Aha! Mulţumesc. Mulţumiţi-i din partea mea.

— V-am speriat cumva pe careva?

— Pe mine, nu. Pe el.

— Mda.

— Moşule, şi tu ne-ai speriat pe noi!…

— Îmi pare rău, zice Rabbit împăciuitor. Podul ăsta te bagă-n sperieţi.

— OK.

— OK.

Îşi dau peste cap ochii mov; îşi agita mâinile vineţii, în timp ce picioarele, în blugi Levi's strâmţi, li se precipită în ritmul plecării. Chicotesc amândoi; şi, tot în acest moment, două gigantice camioane cu remorca intră pe pod, mergând în direcţii opuse: dreptunghiurile lor se suprapun zgomotos şi, comprimând aerul dintre ele, se hurducă fiecare în drumul lui, huruind caustic. Podul trepidează. Negrii au dispărut. Rabbit îşi continuă drumul, împreună cu Jill.

Iarba, coniacul şi frica adunată-n el fac să-i pară mai lung bulevardul pe care-l cunoaşte prea bine. Nu vine niciun autobuz. Se uită cu coada ochiului cum fetei îi flutură rochia, în timp ce încearcă din răsputeri, cu pielea întinsă şi cu simţurile zăpăcite şi învolburate ca un nor de ţânţari, să lege o conversaţie.

— Deci eşti de fel din Connecticut.

— Dintr-un loc numit Stonington.

— Aproape de New York?

— Destul de aproape. Tati se ducea acolo lunea şi se-ntorcea vinerea. Îi plăcea la nebunie să navigheze. Spunea despre Stonington că-i singurul oraş din stat cu ieşire directă la mare, toate celelalte dau spre Sound{39}.

— Şi zici c-a murit… Mama mea suferă de Parkinson.

— Uite ce e, chiar îţi face plăcere să trăncănim atâta? Ce-ar fi să ne plimbăm în linişte? N-am mai fost niciodată în West

Brewer. E drăguţ.

— Ce-i aşa drăguţ?

— Totul. N-are un trecut, aşa cum are oraşul. Prin urmare, n-a adunat atâtea decepţii. Uită-te la Burger Bliss! Nu-i frumos, spune şi tu, aurit şi cu plastic, şi cu focul acela purpuriu dinăuntru?

— Acolo am cinat astă-seară.

— Cum a fost mâncarea?

— Groaznică. Poate vreau eu prea multă savoare. Ar trebui să m-apuc din nou de fumat. Puştiul meu e leşinat după Burger Bliss.

— Câţi ani zici că are?

— Doişpe. Face treişpe în octombrie. E cam scund pentru vârsta lui.

— N-ar trebui să-i spui asta.

— Mda. Încerc să nu-l agasez cu treaba asta.

— Dar cu ce-l agasezi?

— Ei… îl plictisesc lucrurile care mie altădată-mi plăceau. Nu cred că se distrează prea mult. Nu iese niciodată.

— Hei, cum te cheamă?

— Harry.

— Hei, uriaşule Harry, te-ar deranja dacă mi-ai da ceva de mâncare?

— Bine-nţeles, adică, vreau să spun, nu. Acasă? Nu ştiu ce-avem în răcitor. În frigider.

— Vreau să zic acolo, la Burger Bliss.

— A, sigur! Minunat. Scuză-mă. Credeam c-ai mâncat deja.

— Poate c-am mâncat. Am tendinţa să uit lucrurile materiale de genul ăsta. Dar nu cred. În stomac simt că am doar limonadă.

Îşi alege un burger caju de 85 de cenţi şi un shake de căpşuni. La lumina tot mai slabă, ea îşi înfulecă burgerul, iar el îi mai comandă unul. Ea zâmbeşte a scuză. Are dinţii mici, întorşi spre-năuntru, rotunzi, cu nişte spaţii între ei ce-aduc cu distanţele infime dintre litere. Sunt drăguţi.

— De regulă, încerc să mă ridic deasupra mâncatului.

— De ce?

— E o treabă atât de urâtă! Nu crezi că-i unul dintre cele mai urâte lucruri pe care le facem?

— Trebuie făcut.

— Asta-i filosofia ta, aşa-i?

Chiar şi-n localul ăsta luminat fistichiu, chipul ei păstrează un aer misterios şi evaziv, ceva care pare să fi sărit o etapă. Când termină, îşi şterge degetele, unul câte unul, cu un şerveţel şi-i spune cu convingere:

— Mulţumesc foarte mult.

El plăteşte. Ea îşi ţine strâns poşeta. Oare ce-o fi având în ea? Carduri de credit? Planurile unei revoluţii?

El a băut o cafea, ca să n-adoarmă. Să stea treaz toată noaptea, să i-o tragă acestei copiliţe amărâte. Să ţină sus stindardul ţuţărilor de vârstă mijlocie. Rase diferite. În armată, li se povestea că în China femeile-şi puneau lame de ras în pizdă, în eventualitatea c-ar fi încercat să le violeze japonezii. Lui Rabbit îi tremură scrotul la gândul ăsta. Ar face mai bine să se bucure de plimbare. Străbat Weiserul, vitrinele magazinelor sunt întunecate, au doar câte-un bec aprins, pentru descurajarea spărgătorilor. Parcarea de la Acme este pustie, cu excepţia câtorva îndrăgostiţi; pe afişul de la cinema, *TRUE GRIT*[40] a luat locul lui *2001*. Destul de rapid ca să devină un mare succes. Traversează strada în dreptul unui semafor cu galben intermitent, spre Emberly Avenue, care mai apoi devine Emberly Drive, iar apoi Vista Crescent. Zona e întunecată.

— Chiar că te bagă-n sperieţi, remarcă ea.

— Cred că de vină-i monotonia, îşi dă el cu părerea. Oraşul în care-am crescut eu n-avea două case de-aceeaşi înălţime.

— Miroase rău a ţevărie.

— De fapt, canalizarea scârţâie nasol de tot.

Creatura asta fumurie de lângă el i-a redus greutatea la jumătate. I se pare că pluteşte când urcă treptele verandei, genunchii îi tremură. Lângă umărul lui, profilul ei îi pare fin şi glacial, ca figura de pe vechea monedă de zece cenţi. Cheia de la uşa cu geamlâcuri în trepte aproape că-i zboară din mână, totul pare magic. Orice s-ar aştepta el să vadă când va aprinde

lumina din vestibul, nu va mai fi aceeaşi mobilă veche, imitaţia de bancă de cizmar, canapeaua şi fotoliul cu tapiţerie argintie stând faţă-n faţă, ca doi beţivani grăsani, prea obosiţi să mai urce la etaj. Ecranul televizorului stins în carcasa de metal vopsită ca să imite lemnul, rafturile transparente şi goale.

— Mamă! exclamă Jill. Ăsta da prost gust!

— N-am ales noi mobila, se scuză Rabbit, pur şi simplu, aşa a fost să fie. Janice tot voia să schimbe perdelele.

— A fost o nevastă bună? întreabă Jill.

Răspunsul lui vine timid; întrebarea o readuce pe Janice în casă, stă tăcută în bucătărie, ghemuită la capătul scărilor, îl ascultă.

— N-a fost rea. Nu prea avea aptitudini de organizare, dar, până să se-ncurce cu tipul ăla, cel puţin făcea treabă bună. Bea cam mult, dar nu-i scăpa de sub control. Acum vreo zece ani, am avut o tragedie în familie care, presupun, a trezit-o la realitate. M-a trezit şi pe mine. Am pierdut un copil.

— Cum?

— Într-un accident care-a avut loc din vina noastră.

— Asta-i trist. Unde dormim?

— Ce-ar fi să dormi în camera lu' ăla micu'? Nu cred că se mai întoarce. Puştiul la care-a rămas peste noapte e un cretin răsfăţat. I-am spus lui Nelson că poate să se-ntoarcă acasă dacă se-ngroaşă gluma. Probabil ar fi trebuit să fiu aici, să răspund la telefon. Cât e ceasul? Ce zici de-o bere?

Deşi lefteră, poartă un mic ceas la mână care trebuie să fi costat pe puţin două sute de parai.

— Douăşpe şi zece, răspunde ea. Nu vrei să te culci cu mine?

— Poftim? Cred că nu asta-nseamnă pentru tine culmea extazului, nu? Să te culci cu un ciudat.

— Eşti ciudat, dar tocmai mi-ai dat să mănânc.

— Las-o baltă. A făcut cinste comunitatea albă. Ha-ha-ha!

— Şi mai ai latura asta dulce şi nostimă, de familist. Te tot întrebi cine are nevoie de tine.

— Mda, păi e greu să-ţi dai seama, câteodată. Probabil că

nimeni, dac-aş putea să mă-mpac cu ideea asta. Ca să-ţi răspund la întrebare, sigur, mi-ar plăcea să mă culc cu tine, dacă n-ar exista riscul să fiu săltat pentru viol de minore.

— Eşti speriat rău de tot de lege, nu-i aşa?

— Încerc să mă ţin departe de braţul ei lung, atâta tot.

— Îţi făgăduiesc pe Biblie… ai o Biblie?

— Era una pe-aici pe undeva, a primit-o Nelson pe vremuri, când mergea la şcoala de duminică. Ne-am cam îndepărtat de lucrurile astea. Mi-ajunge promisiunea ta.

— Îţi promit că am optsprezece ani. Sunt, din punct de vedere legal, femeie. Nu sunt momeala folosită de-o bandă de negri. N-o să fii jefuit sau şantajat. Poţi să mă fuţi liniştit.

— Nu ştiu cum, dar mai că-mi vine să plâng.

— Eşti speriat de mine ca naiba. Hai să facem o baie şi vedem dup-aia cum se leagă lucrurile.

El râde.

— Bănuiesc că, până terminăm, o să fiu destul de montat.

Ea vorbeşte serios, e ca un animăluţ cu botul subţirel care-şi adulmecă noul bârlog.

— Unde-i baia?

— Dezbracă-te aici!

Porunca o face să tresară; îi cade faţa şi face ochii mari de spaimă. El nu vede de ce-ar fi singurul speriat din încăpere. A naibii pramatie bogată, îi face camera de zi de prost gust! În picioare, pe covoraşul pe care-a făcut el dragoste cu Janice ultima oară, Jill îşi scoate hainele. Îşi aruncă sandalele din picioare şi-şi scoate rochia peste cap. Nu poartă sutien. Lăptucile îi saltă-n sus, cad înapoi, îl fac să se holbeze la ea aiurit. Poartă bikini, dantelă neagră cu un model mult prea fin ca să-l distingă. Nedându-i răgaz să savureze imaginea, trage elasticul în jos cu degetele mari, îşi ondulează trupul şi iese din ei. Acolo unde Janice are un triunghi molcuţ, care-i invada interiorul coapsei atunci când nu se rădea, Jill de-abia are o umbră, un pufuleţ chihlimbariu, mai închis la culoare spre centru, către o coamă delicată, zbârlită. Oasele pelviene îi ies în afară ca pomeţii muritorilor de foame. Burta ei este ca de copil, fără copil în pântec. Când se întoarce, luminaţi din

alt unghi, sânii ei sunt ca şi inexistenţi. Aşa, goală, gâtul ei pare şi mai lung: la deplina maturitate a ajuns în curba domoală dintre baza craniului şi noadă, precum şi la picioarele legate de şolduri cu perniţe de grăsime, rămânând plinuţe până jos. Gleznele ei sunt mai puţin fine decât ale lui Janice. Dar, hei, ea e goală în camera asta, camera lui! Această creatură extrem de ciudată, mult prea încrezătoare. Se-apleacă să-şi adune hainele. Păşeşte cu grijă pe covorul lui, de parcă s-ar teme să nu calce pe o pioneză. Se opreşte la distanţă de un braţ de el, cu buzele ţuguiate ceremonios, cu o bucăţică de piele uscată pe buza inferioară.

— Şi tu?

— Sus.

Ca de fiecare dată, se dezbracă în dormitorul lui; în baie, dincolo de peretele subţire, apa începe să plângă, să cânte, să plescăie. Se uită-n jos şi nici urmă de erecţie. În baie, o găseşte aplecată deasupra robinetului, ca să verifice temperatura şuvoiului de apă caldă amestecată cu apă rece. Dintre buci i se zăreşte un smoc. Privită din spate, pare o spinare subţirică, de băiat, prinsă de fundul de satin al unei femei, de forma unei felicitări de Sf. Valentin răsturnate cu susu-n jos. Tânjeşte s-o atingă, să-i atingă simetria de satin, şi chiar o atinge. Îi înţeapă buricele degetelor ca sticla, când o descoperim într-un loc neaşteptat. La atingerea lui, Jill nu se deranjează să tresară sau să se-ntoarcă, ci-şi potriveşte apa după plac. Pula îi rămâne mică, dar nu mai e îngrijorat.

Baia pe care-o fac e cu totul delicată, tăcută, lichidă şi pură. Sunt amândoi îndatoritori: el îi săpuneşte şi-i clăteşte sânii, ca şi cum curăţenia lor supremă l-ar provoca să-i facă şi mai curaţi; ea îngenunchează şi-i masează spatele, de parcă acesta i-ar fi împovărat de un an de muncă istovitoare. Ea îl leagă la ochi cu o bucată de pânză îmbibată cu apă; îi numără firele albe (şase la număr) din părul de pe piept. Totuşi, chiar şi când stau în picioare şi se şterg unul pe celălalt şi se înalţă deasupra ei ca un viking, el nu poate scăpa de impotenţa senină a senzaţiei că ei doi sunt terminaţiile unor raze de reflector îndreptate spre nori, că rolul lor este să bântuie

această casă ca două creaturi alburii de la televizor, care încearcă să amuze o cameră goală.

Ea îi aruncă o privire între picioare.

— Nu prea te excit, nu-i aşa?

— Ba da, ba da. Prea mult chiar… Totu-i încă prea ciudat. Nici măcar nu-ţi ştiu numele de familie.

— Pendleton.

Ea îngenunchează pe covoraşul de baie şi-i ia penisul în gură. El sare-n sus ca ars.

— Aşteaptă!

Jill îl priveşte de jos iritată, se uită la panta burţii lui lăsate, e ca un copil morocănos şi nedumerit, care nu ştie niciun răspuns la ultima oră de curs din ziua respectivă, salivând după sugiucul oprit. O ridică exact ca pe-un prichindel, dar ea e mai înaltă decât un copil, iar subsuorii îi sunt aspri şi adânci; o sărută pe gură. Nici urmă de gust de bomboane, buzele i se întăresc şi-şi întoarce într-o parte feţişoara îngustă, ca să-i spună lipită de umărul lui:

— Nu prea excit pe nimeni. N-am ţâţe. Maică-mea are nişte ţâţe mortale, poate că aici e buba.

— Povesteşte-mi care-i buba, o îndeamnă el, conducând-o de mână spre dormitor.

— Of, Doamne, oi fi v'un expert în rezolvat necazurile altora! Din câte văd, s-ar zice că eşti într-o formă mai jalnică decât mine, nici măcar nu reacţionezi când cineva-şi dă jos hainele.

— Prima oară-i mai greu; întâi trebuie să te obişnuieşti puţin cu persoana respectivă.

Stinge lumina şi se întind amândoi în pat. Ea dă să-l ia din nou în braţe, cu o gură încrâncenată şi genunchi ascuţiţi, nerăbdători să-şi facă treaba, dar el o întinde gingaş pe spate şi-i masează sânii, semeţindu-i, mângâindu-i cu mişcări circulare.

— Nu la sânii tăi e buba, murmură el. Sunt adorabili.

Simte cum jos i se întăreşte, i se îngroaşă socoteala cu cea mai mare uşurinţă: întocmai ca îngheţata în congelator. S-A DESCHIS O CLINICĂ PENTRU FUGARI. *Taţii se pun pe treabă*

în nopţile libere.

Când se relaxează, Jill este şi mai fibroasă; îi ies la suprafaţă tendoanele şi resentimentele.

— Ar trebui s-o fuţi pe maică-mea, ea chiar se pricepe la bărbaţi. Crede că lumea-ncepe şi se termină cu ei. Ştiu că se dădea-n bărci pe de lături încă dinainte să moară tati.

— De-aia ai fugit de-acasă?

— Dacă ţi-aş povesti, nu m-ai crede.

— Povesteşte-mi.

— Un tip cu care mă combinasem a-ncercat să mă facă să m-apuc de droguri tari.

— Nu mi se pare ceva de necrezut.

— Mda, dar avea un motiv nebunesc. Uite ce e, nu te interesează porcăriile astea. Acum ţi s-a sculat, ce-ar fi să mi-o pui şi gata?

— Spune-mi motivul.

— Păi, când mă tripez, îl văd, ştii… pe Dumnezeu. Lui nu i se-ntâmpla asta. El nu vedea decât nişte scene ca de film vechi, care nu aveau nicio însemnătate.

— Ce anume îţi dădea? Iarba?

— O, nu, uite care-i treaba, iarba… e ca şi cum aş bea o Coca-Cola. LSD, când putea să facă rost. Tot felul de pilule. Spărgea maşinile medicilor ca să pună mâna pe mostre şi-apoi le amesteca, să vadă ce iese. Pilulele astea au fiecare un nume, inimi purpurii{41}, păpuşele{42} şi mai ştiu eu ce. Apoi, după ce-a furat o seringă, a-nceput să-şi injecteze diverse, uneori nici măcar nu ştia ce anume. Nebunie curată! Nu l-am lăsat să mă-nţepe. Mi-am zis că orice-mi intră pe gură pot să vomit, la o adică, dar de ceva care-mi intră în corp prin vene n-am cum scăpa şi m-ar putea ucide. El zicea că ăsta-i farmecul. Era hăbăuc rău de tot, dar, ştii, mă avea în puterea lui. Am fugit.

— Şi a încercat să-ţi ia urma?

Un drogat urcând scările. Dinţi verzi, ace otrăvite. Penisul lui Rabbit s-a pleoştit ascultând-o.

— Nu, nu-i stă în fire. Spre sfârşit, cred că nici nu mă deosebea de Adam. Serios, n-avea nimic altceva în cap în afară de următoarea doză. Aşa sunt drogomanii. Ajung să te

plictisească de moarte. Crezi că stau de vorbă cu tine sau fac dragoste sau mai ştiu eu ce, dar apoi îţi dai seama că ţi se uită peste umăr după doza următoare. Îţi dai seama că nu însemni nimic pentru ei. N-avea nevoie de mine să i-l găsesc pe Dumnezeu. Dacă l-ar fi întâlnit pe Dumnezeu pe stradă, ar fi încercat să-l mulgă de bani pentru câteva pliculeţe de heroină.

— Cum arăta?

— Păi, avea cam la unu optzeci înălţime, plete castanii, uşor ondulate când îşi amintea să le pieptene, bine făcut. Chiar şi după ce drogurile i-au veştejit obrajii, încă avea o osatură minunată. Şi spatele de-a dreptul superb, cu umeri lungi, frumos arcuiţi, cu acele mici protuberanţe vălurite şi striate, ştii tu, aici.

Îl atinge pe el, dar în faţa ochilor îl are pe celălalt. Fusese atlet în gimnaziu.

— Întrebam de Dumnezeu.

— A, Dumnezeu… Se schimba tot timpul. Era de fiecare dată altfel. Dar întotdeauna îţi dădeai seama că-i El. O dată, îmi amintesc că era ceva ca interiorul unui crin uriaş, mărit de mii de ori, un soi de pâlnie strălucitoare, luminoasă, care cobora din ce în ce. E greu de descris.

Se rostogoleşte şi-l sărută pe gură, febril. Reacţia lui întârziată pare s-o excite; se ridică, se ghemuieşte şi, ca un raton care bea apă, îi sărută bărbia, pieptul, buricul, ajunge jos şi zăboveşte acolo. Buzele ei, care-l ciugulesc, sunt atât de surprinzătoare, că el se luptă să-şi înăbuşe cheful de râs; degetele ei înfipte-n părul de pe coapse îl gâdilă ca ameninţarea gheţii pe piele. Pletele ei ridică un cort pe abdomenul lui. Încearcă s-o împingă la o parte, dar ea rămâne fermă pe poziţii, aşa că cel mai bine-ar fi să se relaxeze. Tavanul. Lumina din garaj cade pe tavan şi dezvăluie o porţiune pătată, acolo unde s-a prelins apa de ploaie, ricoşând din horn. Trebuie să stingă lumina în garaj. Deşi i-ar putea ţine la distanţă pe spărgători. Drogaţii ăştia fură orice. Se întreabă ce-o fi făcând Nelson. Băiatul doarme întotdeauna pe spate, cu gura deschisă, e de-a dreptul înspăimântător. Pielea pare să i se-ntindă pe oase ca în fotografiile de la Buchenwald.

Mereu e tentat să-l trezească, să se convingă că-i OK. În seara asta a pierdut ştirile de la ora unsprezece. Ultimele pierderi din Vietnam, probabil, pe undeva, revolte rasiale. Ce individ ciudat, Buchanan ăsta! Niciun plan de-a gata, doar bâjbâind, a-ncercat mai întâi să i-o vândă pe Babe, poate-i şi ăsta un mod de viaţă. În pat, Janice se încingea ca o mâncare pusă pe foc, dar puştoaica asta rămâne rece, ca o fetiţă de la şcoala pregătitoare care pune-n practică ce ştie. Ţine figura.

— Ce drăguţ, spune ea, mângâindu-i cât e de lungă pula trezită, strălucind de saliva ei.

— Tu eşti drăguţă, replică el, că nu ţi-ai pierdut credinţa în Dumnezeu.

— Îmi place să te fac mare şi tare, îi mărturiseşte ea.

— De ce-ţi dai osteneala? întreabă el. Sunt un ciudat.

— Vrei să intri? îl întreabă fata.

Totuşi, când ea se întinde pe spate şi-şi desface picioarele, inconştienţa ei îi pare, din nou, întristătoare şi-l inhibă, după cum îl inhibă şi felul în care tresare când încearcă s-o penetreze, aşa că i se face iarăşi mică. Pe chipul ei înceţoşat se citeşte mirarea şi-i spune pe un ton în crescendo:

— Nu-ţi *place* de mine.

În timp ce el îşi stoarce creierul în căutarea unui răspuns, ea adoarme. Primeşte răspunsul la o întrebare pe care nu s-a gândit să i-o pună: e obosită? Fireşte, la fel cum era şi flămândă. O amărăciune vinovată îi contractă muşchii toracelui şi-i apasă orbitele ochilor. Se ridică, o acoperă cu un cearşaf. Nopţile sunt din ce în ce mai răcoroase, în luna august soarele se retrage pe nesimţite. Luna rece. Tapetul cojit. Piatra ponce sub o lampă bliţ. Urmele paşilor dăinuie un milion de ani, nu le acoperă niciun fir de praf. Simte la tălpi răceala linoleumului din bucătărie. Stinge lumina din garaj şi-şi unge cu unt de arahide şase biscuiţi, pentru trei sendvişuri. De când a plecat Janice, nu cumpără cu Nelson decât ce le place, îşi fac stocuri de produse cu sare şi amidon. Mănâncă biscuiţii în camera de zi, stând nu pe fotoliul cu tapiţerie argintată, ci pe cel maroniu, vechi şi demodat, pe care-l au de la începutul căsniciei lor. Mestecă şi se zgâieşte la acvariul pustiu care este

ecranul televizorului. Ar trebui să-l facă ţăndări, nu-i decât o otravă. A citit undeva că puştanii din ziua de azi sunt atât de smintiţi din cauză c-au fost crescuţi cu televizorul în casă, văzând două minute dintr-o emisiune, două minute din alta. Firimiturile de biscuiţi i se opresc în părul de pe piept. Şase fire cărunte. Trebuie să fie mai multe de-atât. Oare ce i-o fi făcut Janice lui Stavros şi lui nu? Tot ce se poate. Are trei găuri şi două mâini. Oare-o fi fericită? Speră că da. Biata tăntăloaică, într-un fel, i-a frânt aripile. Las' să-nflorească lucrurile. Interiorul unui crin imens. Se întreabă dacă Iisus are s-o aştepte pe maică-sa, un bărbat în cămaşă de noapte, la capătul unei pante strălucitoare. Speră că aşa va fi. Îşi aduce aminte că mâine trebuie să meargă la lucru, apoi îşi dă seama că, de fapt, nu trebuie, e duminică. Duminica, nenorocită zi! Ruth făcea băşcălie de el şi de biserică. Pe-atunci i se scula fără probleme. Ruth şi ferma ei de găini – se întreabă dacă ea chiar poate să suporte aşa ceva. Speră că da. Se ridică alene din fotoliul generos, îşi scutură firimiturile din părul de pe piept. Unele se desprind şi se agaţă mai jos. Se întreabă de ce-o fi atât de cârlionţat în zona aia, atât de pufos, s-ar putea umple saltele cu părul ăsta, dacă lumea s-ar rade, la fel cum din părul călugăriţelor se făceau peruci. Sus, trupul acela din patul lui îl face să-şi simtă inima grea ca un lingou de argint. Uitase că s-a pricopsit cu ea. Încheieturi naşpa. Biata copilă, se trezeşte şi încearcă iar să facă dragoste cu el, îi bagă-n gură o limbă parcă de pâslă şi-adoarme la loc. Îşi plăteşte casa şi masa în natură. Etică puritană. Iar el se masturbează cu gândul la Peggy Fosnacht. Oare ce-o să zică Nelson?

Jill doarme până târziu. La zece şi-un sfert, Rabbit îşi clăteşte castronelul de cereale şi ceaşca de cafea, iar Nelson intră pe uşa de la bucătărie, îmbujorat de mersul pe bicicletă.

— Bună, tati!

— Şşşt!

— De ce?

— Mă doare capul de gălăgia pe care-o faci.

— Te-ai îmbătat aseară?

— Cum vorbeşti cu mine? Nu mă-mbăt niciodată.

— Doamna Fosnacht a plâns după ce-ai plecat.

— Probabil fiindcă tu şi cu Billy sunteţi nişte puşlamale.

— Zicea că te duci să te-ntâlneşti cu cineva în Brewer.

N-ar trebui să le spună copiilor chestii din astea. Ce ţi-e şi cu femeile divorţate! Îşi transformă fiii în nişte mici soţi: plâng, se cacă şi-şi schimbă Tampaxul în faţa lor.

— Da, cu un tip cu care lucrez la Verity. Am ascultat o negresă cântând la pian şi-apoi am venit acasă.

— Noi am stat până după doişpe juma' şi ne-am uitat la un film caşto, violent, despre nişte tipi care-au debarcat undeva, în nişte bărci deschise în faţă, undeva… în Norvegia, parcă…

— În Normandia.

— Exact! Ai fost acolo?

— Nu, eram de vârsta ta când s-a întâmplat asta.

— Se vedea cum gloanţele de mitralieră împroaşcă apa. A fost marfă!

— Hei, încearcă să vorbeşti mai încet.

— De ce, tati? S-a întors mami? Chiar s-a întors?

— Nu. Ai luat micul dejun?

— Îhî, ne-a dat costiţă şi friganele. Am învăţat cum se fac. Nu-i greu. Doar spargi nişte ouă, înmoi pâinea-n ele, apoi o frigi. O să-ţi fac şi ţie într-o zi.

— Mulţumesc. Maică-mea ne făcea friganele.

— Nu-mi place cum găteşte. Totul are un gust unsuros. Tată, ţie nu-ţi stătea-n gât mâncarea ei?

— Ba chiar îmi plăcea. Nu ştiam că se poate găti şi altfel.

— Billy Fosnacht zice că-i pe moarte. Aşa-i?

— Suferă de o boală. Dar e una cu evoluţie foarte lentă. Ai văzut cum este. Se poate întâmpla să-şi revină. Tot timpul se descoperă medicamente noi.

— Eu sper să moară, tati.

— Ba nu. Să nu mai spui aşa ceva.

— Doamna Fosnacht îi spune lui Billy că trebuie să exprimi tot ce simţi.

— Sunt sigur că-i spune o grămadă de tâmpenii.

— De ce tâmpenii? Eu zic că-i simpatică, odată ce te

obişnuieşti cu ochii ei. Ţie nu-ţi place, tati? Ea zice că n-o placi.

— Peggy e OK. Ce program ai azi? Când te-ai dus ultima oară la şcoala de duminică?

Băiatul face un ocol ca să se plaseze în raza vizuală a lui taică-su.

— Am avut un motiv să-i dau zor s-ajung acasă. Domnul Fosnacht îl ia pe Billy la pescuit pe râu, în barca unui cunoscut de-al lui, iar Billy m-a întrebat dacă pot să vin şi eu. I-am zis că trebuie să-ţi cer voie. OK, tati? Oricum, trebuia să mă-ntorc să-mi iau un costum de baie şi pantaloni curaţi. P-ăştia mi i-am mânjit cu ulei pe nenorocita aia de motoretă.

Peste tot în jur, Rabbit aude cum se duce de râpă limba. Spune cu glasul stins:

— N-am ştiut că se poate pescui în râu.

— L-au curăţat, aşa zice Ollie. Cel puţin, în amonte de Brewer. Zice că l-au populat cu păstrăv pe lângă Insula Eifert.

Ollie, vasăzică.

— Asta-i la distanţă de câteva ceasuri bune. N-ai pescuit niciodată. Aminteşte-ţi ce tare te-a plictisit meciul la care te-am dus.

— Dar a fost un meci plictisitor, tati. Îl juca altcineva. Asta-i o treabă pe care-o faci tu. Ei, tati? OK? Trebuie să-mi iau costumul de baie şi-am promis că mă-ntorc cu bicicleta până-n zece jumate.

Puştiul a ajuns lângă scară: opreşte-l!

— Şi eu ce fac toată ziua, dacă tu pleci? îi strigă Rabbit.

— Poţi s-o vizitezi pe mama mare. Ea oricum preferă să te vadă doar pe tine!

Băiatul înţelege c-a primit permisiunea şi-o ia la goană în sus pe scări. Ţipătul lui de pe palier îi îngheaţă tatălui sângele-n vine. Rabbit se-apropie de baza scărilor, gata să-l prindă în braţe pe Nelson. Dar băiatul, teafăr, se opreşte înspăimântat pe cea mai joasă treaptă a scării.

— Tati, mişcă ceva în patul tău!

— În patul meu?

— M-am uitat înăuntru şi-am văzut!

— O fi fost ventilatorul de la aerul condiţionat, o fi săltat cearşaful, îi sugerează Rabbit.

— *Tati!*

Paloarea de pe chipul copilului începe să dispară, de parcă, în povestea asta de groază, ar începe să se lămurească unde-a greşit.

— Avea părul lung şi-am văzut şi-o mână. Nu chemi poliţia?

— Nu, lasă-i pe amărâţii ăia de poliţai să se odihnească. E duminică. E-n regulă, Nelson, ştiu cine-i.

— Ştii?

Ochii băiatului se afundă în orbite, în timp ce creierul lui pune cap la cap toate informaţiile pe care le are în legătură cu fiinţele cu păr lung care stau în pat. Încearcă să stabilească o legătură între detaliile incomplete de care dispune şi silueta uriaşă a tatălui său, o imensă enigmă în maiou. Rabbit explică:

— E o fată care-a fugit de-acasă şi m-am pricopsit, nici eu nu ştiu cum, cu ea. Aseară.

— Şi-o să locuiască aici?

— Nu, dacă nu vrei şi tu, răsună în capul scărilor vocea calmă a lui Jill.

A apărut înfăşurată într-un cearşaf. Somnul a făcut-o mai expresivă, acum are ochii verzi ca iarba proaspăt încolţită.

— Mă numesc Jill, se prezintă ea. Tu eşti Nelson. Tatăl tău mi-a povestit despre tine.

Înaintează către el înfăşurată în cearşaful acela, ca un senator roman, cu părul băgat sub faldurile lui, cu fruntea strălucitoare. Nelson rămâne pe poziţii. Rabbit constată cu uimire că au aproape aceeaşi înălţime.

— Bună, răspunde copilul. Ţi-a povestit, pe bune?

— O, da! continuă Jill, dovedindu-şi buna creştere, transformându-se, neîndoielnic, în mama ei, o femeie care face conversaţie politicoasă într-o casă străină, lăudând vazele şi perdelele gazdei. *Tot timpul* se gândeşte la tine. Eşti norocos să ai aşa un tată iubitor!

Puştiul o priveşte cu buzele uşor întredeschise. Dimineaţa

de Crăciun. Nu ştie despre ce-i vorba, dar vrea să-i placă darul înainte să fie despachetat.

Jill îşi înfăşoară mai strâns cearşaful în jurul trupului şi-i conduce în bucătărie, prinzându-l pe Nelson în mrejele glasului ei.

— Ce noroc pe capul tău c-o să te plimbi cu barca! Ador bărcile. Acasă aveam un cuter lung de şapte metri.

— Ce-i ăla cuter?

— E o navă cu un singur catarg.

— Altele au mai multe?

— Fireşte. Şalupele şi goeletele. Goeletele au arborele mare în spate, iar şalupele în faţă. Cândva am avut o şalupă, dar era prea solicitantă, aveai nevoie de înc-o persoană.

— Ieşeai pe mare?

— Toată vara, până-n octombrie. Şi asta nu-i tot. Primăvara trebuia să-i curăţăm cu toţii coca, s-o călăfătuim şi s-o vopsim. Asta-mi plăcea cel mai mult. Lucram cu toţii cot la cot, părinţii, eu şi fraţii mei.

— Câţi fraţi ai?

— Trei. Cel mijlociu e aproape de vârsta ta. Are treisprezece ani.

El dă din cap:

— Aproape.

— Era favoritul meu. E favoritul meu.

Afară, o pasăre croncăne răguşită, cuprinsă dintr-odată de agitaţie. Să fie vreo pisică? Frigiderul toarce.

Pe neaşteptate, Nelson o anunţă:

— Şi eu am avut o soră, dar a murit.

— Cum o chema?

În locul lui, trebuie să răspundă taică-su:

— Rebecca.

Totuşi, Jill nu se uită la el, ci se concentrează asupra băiatului.

— Pot să iau micul dejun, Nelson?

— Sigur.

— Nu vreau să-ţi mănânc din greşeală cerealele preferate sau mai ştiu eu ce.

— Stai liniştită. Hai să-ţi arăt unde le ţinem. Să nu iei Rice Krispies, sunt vechi de-o mie de ani şi au gust de făină cu cocoloaşe. Raisin Bran şi Alphabits sunt OK, le-am cumpărat săptămâna asta de la Acme.

— Cine face cumpărăturile, tu sau tatăl tău?

— Ei… amândoi. Câteodată ne întâlnim pe Pine Street, după ce iese de la muncă.

— Şi pe mama când o vezi?

— O văd des. Uneori îmi petrec weekendul la Charlie Stavros acasă. Are în birou un pistol adevărat. E OK, are autorizaţie. Nu m-am dus în weekendul ăsta fiindcă au plecat la mare.

— Unde la mare?

Încântat s-o vadă aşa de habarnistă, Nelson zâmbeşte discret.

— În New Jersey. Toată lumea îi spune simplu – la mare. Pe vremuri, ne mai duceam din când în când la Wildwood, dar tati nu înghiţea traficul.

— Uite, de-asta mi-e dor, spune Jill, de mirosul mării. Oraşul în care-am crescut e pe o peninsulă înconjurată de mare din trei părţi.

— Hei, vrei să-ţi fac friganele? Tocmai am învăţat.

Probabil împuns de gelozie, Rabbit nu mai suportă să asiste la scenă: fiu-su, deşi mărunţel şi slăbănog, a preluat controlul şi e pe fază, iar Jill, înfăşurată în cearşaf, arată ca un personaj de desene animate, zici că-i Justiţia, Libertatea sau Pacea Jelind. Iese să aducă înăuntru ediţia de duminică a *Triumph*-ului. Se aşază la soare, pe treptele verandei, şi citeşte rubrica umoristică până când gâzele îl sâcâie prea tare, apoi se întoarce în camera de zi şi citeşte la întâmplare despre egipteni, echipa de baseball din Phillies şi familia Onassis. Din bucătărie se-aud sfârâieli, chicoteli şi şoapte. Tocmai a ajuns la rubrica de grădinărit *(Nu dispreţuiţi modestele sânziene, măcrişul şi calomfirul, care cresc din abundenţa, pline de seninătate, pe câmpii şi la marginea drumurilor, în aceste zile de august; uscate şi aranjate cu grijă, alcătuiesc buchete plăcute, care vă vor înveseli lunile de iarnă ce bat la uşă),* când intră copilul

cu o mustaţă de lapte şi, cu ochii mari, imperios, cu o energie nebănuită, îl întreabă:

— Hei, tati, poate să vină şi ea cu noi? L-am sunat pe Billy şi el zice că tatăl lui n-are nimic împotrivă, doar că trebuie să ne grăbim. Poţi să vii şi tu.

— Poate am *eu* ceva împotrivă.

— *Tati!* Nu!

Harry citeşte pe chipul încordat al fiului său: *Vezi că ne-aude. E singură pe lumea asta. Trebuie să ne purtăm frumos cu ea, trebuie să fim amabili cu săracii, amărâţii şi negrii. Iubirea s-a mutat aici.*

Luni, Rabbit culege prima pagină a *Vat*-ului. VĂDUVĂ DE ŞAIZECI ŞI ŞAPTE DE ANI, VIOLATĂ ŞI JEFUITĂ. *Au fost reţinuţi trei tineri de culoare.*

Autorităţile poliţieneşti au dezvăluit sâmbătă că au reţinut pentru cercetări doi minori de culoare şi pe Wendell Phillips, de 19 ani, cu domiciliul în Plum Street numărul 42 B, în legătură cu atacul brutal asupra unei femei ssnr ăb câtdzî, în legătură cu atacul brutal asupra unei femei albe în vârstă, în noaptea de joi.

Atacul comis fără scrupule, ultimul dintr-o serie de incidente similare petrecute în Zona Trei, i-a determinat pe locuitorii cartierului să organizeze un comitet de protest, care a participat la întrunirea de vineri a Consiliului Primăriei.

Nimeni nu este în siguranţă

„Nimeni nu mai este în siguranţă pe st

„Nimeni nu mai este în siguranţă pe străzi”, le-a declarat reporterilor VAT Bernard Vogel, purtătorul de cuvânt al

comitetului.

„Nimeni nu mai e în siguranţă nici măcar în propria casă.”

Printre zdrăngăneli, Harry simte o bătaie uşoară pe umăr şi se uită-n jur. Pajasek, cu o figură îngrijorată, îi spune:

— Angstrom, la telefon.

— Cine mama dracu’…?

Se simte obligat să spună asta, ca să se scuze c-a fost sunat la serviciu, în timpul pe care i-l plăteşte Verity.

— O femeie, îl anunţă Pajasek, deloc impresionat.

Oare cine-o fi? Jill (aseară, părul ei încă umed după plimbarea cu barca l-a gâdilat pe burtă, în timp ce-a reuşit să-l aducă la orgasm) a dat de bucluc. O fi răpit-o… poliţia, negrii. Sau Peggy Fosnacht l-o fi sunând să-l invite din nou la cină. Sau starea maică-sii s-o fi înrăutăţit şi, cu ultimele puteri, a format numărul ăsta. Nu l-ar mira să vrea să stea de vorbă cu el şi nu cu taică-su, nu s-a-ndoit nicio clipă că pe el îl iubeşte cel mai mult. Telefonul e în micul birou al lui Pajasek, trei pereţi de sticlă jivrată, pe măsuţa plină de cataloage cu piese de schimb (Mergenthalerele astea vechi se strică mai tot timpul), plus şpaltul îndosariat al ediţiei.

— Alo?

— Bună, scumpule! ghici cine-i la telefon.

— Janice. Cum a fost la mare?

— Aglomeraţie mare şi umezeală. Aici cum a fost?

— Destul de bine.

— Aşa am auzit şi eu. Am auzit că te-ai plimbat cu barca.

— Mda, a fost ideea copilului. L-a convins pe Ollie să mă invite. Am fost pe râu în sus, până la Insula Eifert. N-am prins mare lucru. Administraţia statului a pus nişte păstrăvi, dar bănuiesc că apa încă-i prea plină de praf de cărbune. M-am ars aşa de tare pe nas, că nici nu pot să-l ating.

— Am auzit c-aţi fost o grămadă la bord.

— Vreo nouă inşi. Ollie e tot timpul înconjurat de gaşca lui de cântăreţi. Am pus de-un picnic pe locul fostei tabere, lângă Stogey’s Quarry, ştii tu, acolo unde-a locuit atâţia ani

vrăjitoarea aia. Prietenii lui Ollie şi-au scos chitarele şi-au cântat. A fost drăguţ.

— Am auzit că şi *tu* ai avut un invitat.

— Cine ţi-a spus?

— Mi-a zis Peggy, iar ei i-a zis Billy. Era foarte entuziasmat, i-a povestit că Nelson a venit c-o prietenă.

— Mai tare ca o motoretă, nu?

— Harry, nu mi se pare deloc amuzant. Unde-ai găsit-o pe fata asta?

— Ei, e dansatoare la bară aici, la tipografie. În timpul pauzei de masă. La cererea sindicatului.

— *Unde*, Harry?!

Insistenţa ei istovită şi dispreţuitoare îl amuză. Încrederea în forţele proprii îi e în creştere, parc-ar fi o şcolăriţă.

— Am agăţat-o, ca să zic aşa, într-un bar, mărturiseşte el.

— Ei bine, măcar eşti sincer. Cât mai stă acolo?

— N-am întrebat-o. Puştanii din ziua de azi nu-şi fac planuri, aşa cum ne făceam noi. Nu-s speriaţi c-o să moară de foame. Hei, trebuie să mă-ntorc la lucru. Apropo, lui Pajasek nu-i place să fim sunaţi aici.

— Nu intenţionez să-mi fac un obicei din asta. Te-am sunat la serviciu fiindcă n-am vrut să ne-audă Nelson. Harry, eşti atent la ce-ţi spun?

— Fireşte, la ce altceva să fiu?

— Vreau ca fata aia să dispară din casa mea. Nu vreau să-l expui pe Nelson la chestii de-astea.

— Ce fel de chestii? Vrei să zici la chestiile pe care le faceţi tu şi cu Stavros?

— Charlie e un bărbat matur. Are-o mulţime de nepoţi şi nepoate, aşa că ştie cum să se poarte cu Nelson. Fata asta parc-ar fi un animal hăituit şi drogat.

— Aşa a descris-o Billy?

— După ce-a discutat cu Billy, Peggy l-a sunat pe Ollie, care i-a furnizat o descriere mai bună.

— Şi aşa a descris-o el. Măi, să fie… Păreau să se-nţeleagă de minune. În orice caz, era mai arătoasă decât cele două ciori bătrâne pe care le-a adus Ollie.

— Harry, eşti dezgustător! Consider c-ai apucat-o pe cărări greşite. Presupun că n-am niciun drept să comentez felul în care-ţi rezolvi nevoile sexuale, dar n-am să admit ca fiul meu să fie corupt.

— Dar nu-i corupt. L-a convins s-o ajute la spălatul vaselor, ceva ce noi n-am reuşit niciodată. Îi e ca o soră.

— Şi ţie ce ţi-e, Harry?

Cum el ezită să-i răspundă, ea repetă, pe un ton ironic, dureros, ca al maică-sii:

— Harry, ţie ce-ţi e? O mică nevestică?

El se gândeşte şi-i răspunde:

— Vino acasă, sunt sigur c-o să plece.

Acum Janice e cea care cade pe gânduri. În cele din urmă, declară:

— Dacă mă-ntorc acasă, va fi numai ca să-l iau pe Nelson.

— Ia-ncearcă, o invită el şi-i închide.

Rămâne un minut pe scaunul lui Pajasek, dând telefonului o şansă să sune din nou. Şi chiar sună. Ridică receptorul:

— Mda?

— Harry, zice Janice aproape plângând, nu-mi face plăcere să-ţi spun asta, dar, dacă te-ai fi purtat cum trebuie, n-aş fi plecat de-acasă. Tu m-ai împins la treaba asta. Nu ştiam ce-mi lipseşte, dar acum, că am ce-mi trebuie, ştiu. Refuz să iau asupra mea toată vina. Vorbesc serios.

— OK. Nu dăm vina pe nimeni. Ţinem legătura.

— Vreau ca fata aia să stea departe de fiul meu.

— Se-nţeleg de minune, stai liniştită.

— O să te dau în judecată. O să te târăsc prin tribunale.

— Bine. După toate isprăvile tale, judecătorul o să aibă măcar de ce să râdă cu lacrimi.

— Legal, aia-i casa mea. Cel puţin jumătate din ea.

— Spune-mi care jumătate-i a mea şi o să-ncerc s-o ţin pe Jill acolo.

Janice închide. Probabil a rănit-o faptul că el a pomenit numele lui Jill. De data asta nu mai aşteaptă ca telefonul să sune din nou şi pleacă din micul birou cu geamuri jivrate. Tremurul mâinilor, pe care şi le simte temătoare şi umflate, se

contopeşte cu zăngănitul maşinăriilor; sudoarea trupului i se pierde în mirosul de ulei şi cerneală. Se reaşază la Mergenthaler-ul lui şi culege anapoda trei rânduri, până ce reuşeşte să-şi scoată din minte telefonul ei. Îşi imaginează că Stavros îi poate obţine un avocat bun. Dar, departe de-a vedea în Stavros un inamic, el se bazează pe faptul c-o va ţine pe femeia asta nebună, pe nevastă-sa, sub control. Prin trupul ei, s-au înfrăţit.

Odată cu trecerea nopţilor, Jill ajustează trupul lui Rabbit după al ei. El nu-şi poate învinge teama de a-i folosi trupul ca pe al unei femei – pizda, parte a trupului, înţeapă ca spinul; nu şi-o vâră în ea fără să-şi amintească de lamele acelea –, dar ea, începând din noaptea aceea cu părul umed, de după plimbarea cu barca, îşi desăvârşeşte metodele de a-i da mustul în fiert cu degetele şi gura. În consecinţă, pe piele îi apar mici bălţi de spermă închegată şi, deşi sunt uşor de şters, în imaginaţia lui lasă semne ca nişte arsuri de acid pe umeri, pe gâtlej, pe curbura spatelui. Îi apare halucinant corpul ei subţire, alb, mlădios, acoperit în cele din urmă în întregime de aceste arsuri invizibile, ca un copil ars cu napalm, dat la ziar. Iar el, la rândul lui, când încearcă să-i întoarcă favorul cu mâinile sau gura, este descurajat, respins la modul politicos, asigurat că deja a terminat satisfăcându-l pe el sau i se cere doar presiunea tăcută a unei coapse vârâte între ale ei şi, după câteva minute în care el nu sesizează niciun spasm eliberator, îi mulţumeşte. Nopţile de august sunt cleioase şi incomode. Când stau întinşi pe spate, plafonul de aer înăbuşitor pare la doar câţiva centimetri deasupra lor. Pe lângă casă goneşte o maşină, face zgomot pe asfaltul moale şi pietriş. Dincolo de râu, la o milă depărtare, behăie o sirenă de poliţie, un semnal sonor recent introdus, mai nebunesc decât vechiul şuier care suia şi cobora. Nelson aprinde o lumină, urinează, trage apa, stinge lumina cu un *pac* care răsună ca şi cum ar fi fost la doi paşi. O fi tras cu urechea? S-o fi uitat pe gaura cheii? Jill respiră hârâit. Doarme.

Când se întoarce de la muncă, o găseşte stând şi citind, stând şi cosând, stând şi jucând Monopoly cu Nelson. Lecturile ei sunt ciudate: yoga, psihiatrie, zen, cărţi şutite de pe rafturile de la Acme. Cu excepţia drumurilor la cumpărături, n-o scoţi din casă nici cu tunul, nici măcar noaptea. Nu pentru c-ar căuta-o poliţia mai multor state – sunt mii de oameni ca ea, căutaţi de poliţie –, ci din cauză că lumina zilei şi peisajele şi străzile care-au fost bucuria vieţii lui Rabbit par să-i facă

silă. Se uită rar la televizor, de vreme ce ea părăseşte camera de-ndată ce dau drumul la aparat, deşi, când ea e la bucătărie, el ia uneori pe furiş câte-o doză de ştiri de la ora şase. În schimb, seara, ea şi cu Nelson discută despre Dumnezeu, frumuseţe şi sens.

— Orice-ar face oamenii, spune ea, ceea ce-au simţit când au făcut un lucru rămâne întipărit în lucrul respectiv. Dac-a fost făcut pentru bani, miroase-a bani. De-aia sunt casele astea atât de urâte, tot ce-au făcut în grabă, ca să scoată profit; asta a rămas întipărit în ele. De-aia sunt catedralele atât de frumoase; nobilii şi doamnele în straie de catifea şi hermină urcau pietrele sus pe platforme. Imaginează-ţi un pictor. Stă în faţa şevaletului, cu pensula înmuiată într-o culoare. Orice simte el când atinge pânza – dacă e obosit, plictisit, fericit sau mândru – va rămâne. Aceeaşi culoare, dar noi îi vom simţi starea de spirit. Ca amprentele. Ca scrisul de mână. Omul e un mijloc de transformare a lucrurilor în spirit şi a spiritului în lucruri.

— În ce scop? o întreabă Nelson.

— Scopul este extazul, îi explică ea. Energia. Orice lucru bun înseamnă extaz. Lumea este aşa cum a creat-o Dumnezeu şi nu pute-a bani, nu-i niciodată obosită, prea multă sau prea puţină, e întotdeauna cât se poate de plină. La câteva secunde după un cutremur, pietrele rămân nemişcate. În toate există o muzică, chiar şi în tunet sau în avalanşă. Când ieşeam în larg cu barca tatălui meu, mă uitam la stele şi mi se părea că sunt legate prin nişte corzi invizibile, perfect acordate, interpretând mii de note pe care aproape le-auzeam.

— Dar de ce nu le putem auzi? întreabă Nelson.

— Fiindcă egoismul ne asurzeşte. Egoismul ne orbeşte. De fiecare dată când ne gândim la noi, e ca şi cum ne-am pune un fir de praf în ochi.

— Chestia asta e şi-n Biblie.

— La asta s-a referit El. Fără egoismul nostru, universul ar fi absolut imaculat, toate animalele şi pietrele, şi păianjenii, şi rocile selenare, şi stelele, şi firele de nisip şi-ar vedea de treabă la modul inconştient. Singura conştiinţă ar fi a lui

Dumnezeu. Gândeşte-te, Nelson, problema se pune în felul următor: materia este oglinda spiritului. Dar ea e tridimensională, ca o cameră imensă, ca o sală de bal. Iar în ea sunt aceste *alte* oglinzi minuscule, înclinate care cum se nimereşte şi care reflectă lumina total aiurea. Fiindcă, pentru chipul cel mare care se uită în ele, aceste oglinjoare nu sunt decât nişte puncte negre, în care El nu se poate vedea pe Sine.

Rabbit e fermecat s-o audă vorbind aşa. Glasul ei, de obicei laconic şi sec, se strecoară printre propoziţii ca într-o recitare memorată, profundă, un murmur subteran. Ea şi Nelson stau pe podea, cu tabla de Monopoly între ei, cu case şi hoteluri şi bani, jocul durează de zile întregi. Niciunul nu da vreun semn că-i conştient de prezenţa lui Rabbit în cameră şi de faptul că se uită la ei de sus, stând în picioare.

— Atunci, de ce nu se debarasează El, pur şi simplu, de punctele astea negre? întreabă Rabbit. Înţeleg că punctele suntem noi.

Jill ridică privirea, în acest moment chipul îi e inexpresiv ca o oglindă. El îşi aminteşte noaptea trecută şi se aşteaptă s-o vadă cu urme de arsuri în jurul gurii; parc-ar fi umplut, ca un robinet scăpat de sub control, un urcior alunecos, cu gura îngustă.

— Nu sunt sigură că El a avut timp să ne observe, răspunde ea. Cosmosul e atât de mare, iar partea ocupată de noi, atât de mică! Atât de mică şi de recentă…

— Poate-o să reuşim să ne autoeliminăm, îi sugerează Rabbit îndatoritor.

Vrea să fie de ajutor, să ţină fruntea sus. Nu-i niciodată prea târziu ca să înveţi. Cu Janice şi cu bătrânul Springer în veci n-ar fi putut avea o astfel de conversaţie.

— Există dorinţa de moarte, recunoaşte Jill.

Nelson i se adresează numai ei:

— Crezi că există viaţă pe alte planete? Eu nu cred.

— Vai, Nelson, cât de meschin eşti! Şi de ce, mă rog?

— Nu ştiu, e o prostie…

— Hai, spune.

— Mă gândesc că, dac-ar exista viaţă pe alte planete, i-ar fi

ucis pe cosmonauţii noştri când au ieşit din nava spaţială. Dar nu s-a-ntâmplat asta, aşa că nu există viaţă în rest.

— Nu fi prost, intervine Rabbit. Luna e la o aruncătură de băţ. Noi vorbeam despre viaţă în constelaţii situate la o distanţă de milioane de ani lumină.

— Nu, eu zic că Luna a fost un test bun, spune Jill. Dacă nimeni nu s-a deranjat s-o apere, asta dovedeşte cu cât de puţin se mulţumeşte Dumnezeu. Cu kilometri întregi de praf gri.

— Ştiu un tip la şcoală, îi povesteşte Nelson, care zice că există vietăţi pe Lună, dar sunt mai mici decât atomul, aşa că n-o să le găsească nici măcar când o să macine rocile aduse de-acolo. Şi mai zice că au oraşe întregi şi tot tacâmul. Ne intră-n corp prin nări, odată cu aerul inspirat, şi ne fac să credem că vedem farfurii zburătoare. Aşa zice tipul ăsta.

— Eu, personal, continuă Rabbit cu sugestiile, inspirându-se dintr-un vechi articol de fond din *Vat* cules de el, am unele speranţe legate de interiorul lui Jupiter. Ştiţi, suprafaţa pe care-o vedem noi e gazoasă. La câteva mii de kilometri sub scoarţă, ar putea exista un amestec de chimicale care să întreţină o formă de viaţă, cum ar fi peştii.

— Frica ta puritană de pustiu te face să speri asta, îi răspunde Jill. Crezi că celelalte planete trebuie să fie *folosite* la ceva, trebuie să fie *cultivate.* De ce? Poate că planetele au fost create doar ca să-i înveţe pe oameni să numere până la şapte.

— N-ar fi fost mai simplu s-avem şapte degete la un picior?

— Un copil de la şcoală, intervine Nelson, s-a născut cu un deget în plus. I l-au tăiat doctorii, dar tot se vede unde-a fost.

— În plus, continuă Jill, mai e şi astronomia. Fără planete, cerul nopţii ar fi fost o chestie rigidă şi n-am fi descoperit niciodată a treia dimensiune.

— Drăguţ din partea lui Dumnezeu, comentează Rabbit, având în vedere că nu suntem decât nişte puncte pe oglinda lui.

Jill îi respinge argumentul cu un gest nepăsător.

— El face totul, spune ea, că veni vorba. Şi asta nu pentru că trebuie neapărat s-o facă.

Când vrea, ştie să fie nepăsătoare. După ce i-a spus o dată c-ar trebui să petreacă mai mult timp afară, a ieşit şi-a făcut plajă doar în slip, pe o pătură întinsă lângă grătar, făcând sau nu deliciul vecinilor din câteva zeci de case. Când o vecină a sunat să se plângă de atitudinea ei, Jill s-a justificat:

— Am ţâţele atât de mici, c-ar fi putut să creadă că-s băiat.

Apoi, după ce Harry a-nceput să-i dea treizeci de dolari pe săptămână, ca să aibă de cheltuială, s-a dus la poliţie şi şi-a răscumpărat Porsche-ul. Taxele de parcare i-au mărit de patru ori amenda iniţială. Şi-a dat adresa din Vista Crescent şi le-a spus că, peste vară, stă la unchiul ei.

— Mai mare daraua decât ocaua, i-a povestit ea lui Rabbit, dar Nelson s-ar cuveni să aibă o maşina prin preajmă. La vârsta lui, e prea umilitor să n-aibă. Toată lumea are maşină în America, numai tu n-ai.

Aşa că Porsche-ul a ajuns să fie parcat în dreptul casei lor. Are caroseria albă prăfuită, aripa din faţă, de pe partea pasagerului, zgâriată, iar una dintre clemele care-i prind acoperişul decapotabil este stricată. Lui Nelson îi place atât de mult, încât mai că-i vine să plângă în fiecare dimineaţă, când dă cu ochii de ea. O spală. Îi citeşte instrucţiunile de folosire şi-i schimbă pneurile. În săptămâna aceea eterică dinainte de începerea şcolii, Jill îl duce cu maşina la ţară, în ţinutul ogoarelor şi în munţii din Districtul Brewer; îl învaţă să conducă.

În unele zile se întorc abia după ce Rabbit a ajuns acasă de-o oră.

— Tati, m-am distrat de minune! Am urcat pe-un munte unde există un adăpost pentru şoimi şi, la-ntoarcere, Jill m-a lăsat la volan pe serpentine, pân-am ajuns la autostradă. Ai auzit vreodată de frâna de motor?

— O folosesc tot timpul.

— E atunci când schimbi într-o viteză mai mică în loc să frânezi. E mişto senzaţia! Porsche-ul lui Jill are vreo cinci viteze şi poţi să iei curbele foarte repede, pentru că are centrul de greutate atât de jos.

Rabbit o întreabă pe Jill:

— Eşti sigură c-ai procedat bine? Copilul putea să omoare pe cineva. N-am chef să mă trezesc dat în judecată.

— E foarte priceput. Şi cu capul pe umeri. Trebuie să fi moştenit asta de la tine. La-nceput, stăteam pe scaunul şoferului şi-l lăsam doar să-nvârtă de volan, dar asta-i mai periculos decât să fie el la comandă. Iar pe munte nu era nici ţipenie.

— Cu excepţia şoimilor, tati. Stau pe nişte pini şi-i aşteaptă pe indivizii care le-aduc stârvuri de vaci şi alte alea. E de-a dreptul scârbos!

— Păi, spune Rabbit, şoimii trebuie să trăiască şi ei.

— Aşa i-am zis şi eu, intervine Jill. Dumnezeu e şi în tigru, şi în miel.

— Mda. Lui Dumnezeu îi place grozav să halească din el însuşi.

— Ştii ce eşti tu? îl întreabă Jill, cu ochii de un verde-pajişte, cu părul o harababură minuţios complicată, de culoarea cedrului, topindu-se în lumina din fereastră; i-a venit o idee. Eşti un cinic.

— Sunt doar un om între două vârste. Dac-ar veni cineva la mine şi mi-ar spune: „Sunt Dumnezeu”, i-aş răspunde: „Arată-mi legitimaţia”.

Jill înaintează în paşi de dans, animată de veselia şi nebunia pe care i le-a insuflat această zi minunată, şi-l îmbrăţişează din zbor, e o îmbrăţişare ca de fluture.

— Eu cred că eşti frumos! Şi eu, şi Nelson credem asta. Discutăm adesea.

— Serios? Asta-i singurul lucru care vă trece prin minte, să vorbiţi despre mine?

Vrea să fie nostim, să-i întreţină această stare de spirit, dar chipul ei încremeneşte, ezită o secundă; iar expresia aşternută pe chipul lui Nelson îi spune c-a atins un punct nevralgic. În legătură cu ce fac ei. În maşinuţa aia. Ei bine, n-au nevoie de prea mult spaţiu, de prea mult contact: au trupuri tinere. Mustaţa de-abia mijită a puştiului, firicele negre; coama ei castanie. Trupuri încă neabrutizate, ca al lui. Cea mai discretă atingere, la vârsta dorinţelor. Sfiala lor fraternă, atingerea

mâinilor lor în tremurul oglinzii ude de la chiuvetă. Dacă ea s-a oferit să şi-o tragă din prima noapte cu părosul, bătrânul, ursoiul de el, ce n-ar face ea ca să-l iniţieze şi p-ăla micu'? Cineva trebuie s-o facă. De ce nu? Iată o problemă majoră în aceste vremuri grele. De ce nu.

Deşi nu se mai gândeşte la tresărirea ei vinovată, în noaptea aceea o obligă să şi-o pună normal, şi-o înfige-n ea, deşi ea-şi oferă gura, iar pizda îi e atât de strâmtă, că-i dă o senzaţie de arsură. Ea se-nspăimântă când vede că scula îi rămâne vârtoasă; o pune să se suie pe el şi-i prinde coapsele ca de satin, oasele descărnate ale pelvisului, iar ea gâfâie şi, cuprinsă de-o uimire soră cu durerea, ce înclină spre încântare, exclamă:

— Mi-o înfigi în uter!

El încearcă să vizualizeze situaţia. Un planşeu negru-rozaliu undeva în ea, habar n-are unde, undeva între rinichi, intestine şi ficat. Mireasa lui copilă, cu părul de culoarea cărnii şi măruntaie mohorâte, pluteşte călare pe el, îl înţeapă, îl absoarbe ca un nor, cade, îl iartă. Iubirea ce-o simte pentru ea îl umple de dezgust şi confuzie, aşa că adoarme repede, doar primele vise îi sunt agitate, când ea se dă jos din pat să se spele, să-l învelească pe Nelson, să vorbească puţin cu Dumnezeu, să ia o pastilă sau să facă orice altceva, să-şi aline rana din locul pe unde-a trecut pula lui arsă. Ce trist, ce ciudat! Ne facem companioni din himere, apoi îi rănim, astfel încât ei se vor răzvrăti împotriva noastră, încheind actul creaţiei.

În pauza de cafea, tatăl lui Harry se strecoară lângă el:

— Cum merge treaba, Harry?

— Merge, merge…

— Nu-mi place deloc să te bat la cap, eşti un om matur, cu necazurile tale, ştiu asta, dar tare m-aş bucura dac-ai da pe la noi în câte-o seară, să stai de vorbă cu mama. Îi ajung la urechi tot felul de aiureli răutăcioase în legătură cu tine şi cu Janice şi-ai linişti-o dac-ai veni să-i explici situaţia. Nu suntem moralişti, Harry, ştii asta; mama ta şi cu mine am încercat să

ne ghidăm în viaţă după propriile principii şi să creştem cei doi copii cu care ne-a dăruit Dumnezeu, în bunătatea lui, după aceleaşi principii, dar ştiu al naibii de bine că acum trăim în altă lume, aşa că eu şi cu Mary nu facem pe moraliştii.

— Cum mai stă cu sănătatea?

— Păi, Harry, asta-i altă chestiune delicată. I s-a aprobat şi prescris medicamentul ăsta miraculos, îi zice cumva, nu-mi amintesc niciodată, L-dopa, asta e, L-dopa, e încă în stadiu experimental, cred, dar fără-ndoială a făcut minuni în multe cazuri. Problema e că are nişte efecte secundare despre care doctorii încă nu ştiu mare lucru, în cazul maică-tii – depresie, uneori greţuri şi lipsa poftei de mâncare; şi coşmaruri, Harry, coşmaruri care-o trezesc şi-o fac să mă trezească şi pe mine, să-i ascult bătăile inimii, bate c-un tam-tam… N-am mai auzit niciodată, Harry, inima cuiva răsunând la fel de clar ca zgomotul paşilor într-o cameră, asta-i dau visele provocate de L-dopa. Dar, fără-ndoială, rosteşte cuvintele mai uşor, iar mâinile nu-i mai tremură aşa de tare. E greu să ştii ce-i mai bine, Harry. Câteodată-ţi zici: Lasă Firea să-şi urmeze cursul, dar pe urmă stai şi te gândeşti: Ce-i Firea şi ce nu? Alt efect secundar.

Se trage mai aproape, aruncă o privire-n jur, cafeaua i se agită-n paharul de hârtie şi-i arde degetele.

— N-ar trebui s-aduc vorba, dar mă râcâie. Maică-ta zice că medicamentele astea noi, nu ştiu cum se numesc, pe care le ia, o fac să se simtă… cum să-ţi explic? – se uită din nou în jur, apoi îi mărturiseşte fiului său – ca o porumbiţă iubăreaţă. Poftim, tocmai a împlinit şaizeci şi cinci de ani, zace-n pat juma de zi şi are nişte bufeuri atât de puternice, încât zice c-abia le suportă. Zice că nu se mai uită la televizor, că reclamele o stârnesc şi mai rău. Zice că-i vine să râdă de ea însăşi. Nu că-i aiurea toată treaba? O femeie cumsecade ca ea… Iartă-mă că te bat la cap, îmi închipui că mă frământ prea mult de unul singur acum, că Mim e-n partea ailaltă a ţării. Dumnezeu mi-e martor că ştiu că ai şi tu problemele tale.

— N-am nicio problemă, îl contrazice Rabbit. Acum de-abia

aştept să-nceapă ăla micu' şcoala. Aş zice că are o stare de spirit destul de echilibrată. Unul dintre motivele, ştii tu, pentru care n-ajung la Mt. Judge atât de des pe cât ar trebui e că mami a fost destul de dură cu Nelson când era mic, iar puştiul e încă speriat de ea. Pe de altă parte, nu-mi place să-l las singur în casă, cu toate jafurile şi atacurile astea care au loc în toată ţara. Vin în suburbii şi fură tot ce le cade-n mână. Tocmai am cules un articol despre o femeie din Perley Township, i s-au furat aspiratorul şi-un furtun de grădină lung de treizeci de metri doar cât a urcat pân-la etaj, să meargă la baie.

— Nenorociţii ăştia de negri-s de vină!

Earl Angstrom îşi coboară glasul până îi devine răguşit, deşi Buchanan şi Farnsworth îşi petrec întotdeauna pauza de cafea afară, pe alee, cu Boonie şi ceilalţi beţivani.

— Le-am zis întotdeauna negri, iar acum îşi zic şi ei negri şi asta-mi convine de minune. Cu excepţia câtorva, nu-s în stare să facă munca unui alb. Uită-te la Buck, nici măcar el n-a reuşit s-ajungă şef la tehnoredactare, deşi e cel mai vechi din echipă. Aşa că n-au altă soluţie decât să jefuiască şi să ucidă, mă rog, ăia care n-ajung peşti sau boxeri profesionişti. Nu sunt buni de nimic şi n-au fost niciodată. Ţara asta ar fi trebuit s-aplice sfatul cui o fi fost, al lui George Washington, dacă-mi aduc bine aminte, unul din întemeietorii ţării, şi să-i trimită pachet înapoi în Africa, pe vremea când încă se putea. Acum Africa nu i-ar mai primi. Pileala, Cadillacurile şi fofoloancele albe, pardon de expresie, i-au zăpăcit de cap. Sunt gunoiul lumii, Harry. Negrii americani sunt pleava plevei. Fură şi pe urmă au neruşinarea să spună că ţara le e datoare.

— OK, OK.

Pe Rabbit îl deranjează să-l vadă pe taică-su atât de aprins în legătură cu orice. Sare, ca un duş rece, la cel mai dur subiect de conversaţie pe care-l pot avea ei doi:

— Pomeneşte des de mine? Mama, vreau să zic.

Bătrânul îşi linge saliva de pe buze, oftează, se apropie confidenţial, aruncă o privire spre cafeaua rece şi plină de zaţ pe care înc-o ţine-n mână.

— Tot timpul, Harry, clipă de clipă. I se tot spun baliverne despre tine şi ea e foc şi pară pe familia Springer. Oho, s-auzi cum le mai spurcă familia, în special pe femei! Se pare că madam susţine că te-ai fi înhăitat c-o adolescentă hipiotă şi că asta ar fi făcut-o pe Janice să plece de-acasă.

— Nu, mai întâi a plecat Janice. Eu o tot invit să se-ntoarcă.

— Păi, indiferent care-i realitatea, sunt sigur că-ncerci să faci ceea ce trebuie. Nu sunt un moralist, Harry. Ştiu că voi, tinerii din ziua de azi, aveţi pe cap mai multă tensiune şi presiune psihologică decât ar putea suporta un om de vârsta mea. Dac-aş avea pe mână bomba atomică şi pe copiii ăştia revoluţionari, de bani gata, pe cap, nu mă-ndoiesc că mi-aş trage un glonţ în gură şi-aş lăsa lumea să se descurce şi fără mine.

— O să-ncerc să vin. Trebuie să stau de vorbă cu ea, promite Rabbit.

Se uită peste umărul lui taică-su, spre locul unde ceasul de perete cu cadran galben arată că mai e un minut până la unsprezece şi zece, sfârşitul pauzei de cafea. Ştie că, în lumea asta trecătoare, maică-sa e singura persoană care-l *cunoaşte* cu adevărat. Îşi aminteşte, din noaptea când omul a păşit pe Lună, ghiontul pe care i l-a tras aşa, muribundă cum e, dar nu vrea să i se destăinuie până când nu-nţelege ce se-ntâmplă înăuntrul lui îndeajuns de bine cât să-şi poată proteja sentimentele. Ei i se întâmplă ceva, e vorba de moarte şi L-dopa, iar lui i se întâmplă altceva, Jill. Fata locuieşte la ei de trei săptămâni, învaţă cum să ţină o casă şi să-i arunce în tăcere priviri piezişe, care înseamnă *Las' că te cunosc eu,* când el aduce vorba despre comunism, despre copiii din ziua de azi sau despre orice altă chestiune delicată, în care simte că e ceva putred şi-n care i se pare că e băgată coada diavolească a negrilor. O scurtă privire piezişă şi verde, pe care i-a aruncat-o prima oară în noaptea când el i-a înfipt-o cu răutate, până sus, de i-a atins capătul uterului.

Taică-su e mai de partea lui decât îşi imaginează. Bătrânul se trage şi mai aproape de el şi-i spune:

— Încă o chestie vreau să-ţi zic, Harry, iartă-mă că-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, dar sper că iei toate măsurile de precauţie. Dacă laşi borţoasă o minoră, legea nu te priveşte cu ochi buni. Şi-ncă ceva, cică sunt jegoase ca nevăstuicile şi-mprăştie sculamentul cât ai bate din palme.

Trece şi ultimul minut şi, în chip absurd, în timp ce clopoţelul le zgârie urechile anunţând sfârşitul pauzei, bătrânul bate din palme[43].

Îmbrăcat în cămaşa curată, apretată, de după lucru, deschide uşa de la intrarea casei de culoarea mărului verde şi-aude cum se revarsă de sus acorduri de muzică la chitară. Corzile chitarei ciupite domol şi două voci firave, ascuţite, îngână o melodie. Se simte atras ca de un magnet. Cei doi stau pe pat, în camera lui Nelson, iar Jill e cocoţată pe perne într-o poziţie yoga, care-i lasă la vedere chiloţeii de dantelă neagră. Pe coapse leagănă o chitară. Rabbit n-a mai văzut chitara asta, pare nouă. Lemnul pal străluceşte ca trupul uleios al unei femei după baie. Nelson stă lângă Jill, numai în chiloţi şi tricou, cu gâtul întins, ca să poată citi partitura de pe cuvertură, în dreptul gleznelor ei. Picioarele băiatului atârnă din pat, dintr-odată îi par vânjoase, lungi, încep să fie umbrite de un păr negru, ca al lui Janice, iar Rabbit observă că vechile lui postere cu Brooks Robinson, Orlando Cepeda[44] şi Steve MeQueen călare pe motocicletă au fost date jos de pe pereţi.

Zugrăveala e jupuită acolo unde a fost scotch-ul. Cântă: „Câte drumuri un om ar avea de fă-cut…[45]”; firicelul delicat al melodiei se frânge la intrarea lui, deşi trebuie să-i fi auzit paşii pe scară. Nu-l deranjează faptul că puştiul e în lenjerie intimă. Departe de-a fi o nevăstuică jegoasă, Jill l-a învăţat pe Nelson să facă duş o dată pe zi, înainte de sosirea acasă a lui taică-su, asta poate fiindcă tatăl ei venea acasă la Stonington doar vinerea şi merita şi el o mică ceremonie de primire.

— Hei, tată! îl întâmpină Nelson. E mişto! Cântăm armonii.

— De unde-aveţi chitara?

— Am cerşit.

Jill îi dă una cu piciorul desculţ, dar nu destul de repede cât să-l amuţească înainte s-o comită. Rabbit îl întreabă:

— Cum adică, aţi cerşit?

— Am stat pe la colţuri de stradă în Brewer, cel mai mult la intersecţia Weiser cu Seventh, după care ne-am mutat pe Cameron, când o maşină de-a curcanilor a încetinit şi ei s-au uitat lung la noi. A fost marfă, tati! Jill îi oprea pe oameni şi le spunea că sunt fratele ei, că mama ne moare de cancer, că tata ne-a părăsit şi că mai avem un frate sugar acasă. Alteori spunea c-avem o surioară. Unii dintre ei ne sfătuiau să facem o cerere de ajutor social, dar au fost destui care ne-au dat ceva bănuţi, aşa că, până la urmă, am strâns cei douăzeci de dolari. Atâta ne-a promis Ollie că ne ia pe-o chitară de patruzeci şi patru de dolari. Şi ne-a dat şi partituri pe gratis, după ce Jill a negociat cu el în camera din spate.

— Ce drăguţ din partea lui Ollie!

— Harry, chiar a fost drăguţ. Nu face mutra asta.

El îi spune lui Nelson:

— Mă-ntreb despre ce-o fi discutat.

— Tati, n-am făcut nimic necinstit. Tipii ăştia, pe care i-am oprit, s-au simţit mai bine dup-aia, fiindcă nu ne-au avut pe conştiinţă. Şi oricum, tati, într-o societate în care puterea ar fi în mâinile poporului, banii oricum n-ar mai exista, pur şi simplu am avea tot ce ne trebuie.

— Păi, ce mama naibii, exact aşa e viaţa ta acum!

— Mda, dar tot trebuie să cerşesc pentru toate, nu? Şi nici n-am primit vreodată o motoretă.

— Nelson, pune nişte haine pe tine şi rămâi în camera ta. Vreau să discut puţin cu Jill.

— Dacă dai în ea, te omor!

— Dacă nu taci tu din gură, te trimit să stai cu mami şi Charlie Stavros.

În dormitorul lor, Rabbit închide uşurel uşa şi-i spune lui Jill cu glas coborât, tremurând de indignare:

— Faci din copilul meu un cerşetor şi-o târfă, exact cum eşti tu!

Şi, după ce aşteaptă o secundă riposta ei, o plesneşte peste obrazul subţire şi sfidător, cu buzele afectate şi ochii verzi atât de întunecaţi de bravadă, încât au nuanţa frunzelor din

copaci, ascund o mulţime de taine şi tertipuri, sunt o pădure microscopică pe care-ar vrea s-o bombardeze. Parc-ar fi plesnit un plastic: îi înţeapă degetele, n-are niciun efect. O plesneşte din nou, o apucă de părul de culoarea cărnii uscate ca să-i imobilizeze capul, simte o furie rece când ea se lasă-n jos şi încearcă să se rostogolească într-o parte, dar, după un pumn în gât, deasupra umărului, o lasă să cadă pe pat.

Încă acoperindu-şi faţa, ca să se apere, Jill şuieră la el, scoate un şuierat straniu printre dinţii ei mărunţi, cu spaţii între ei şi întorşi înăuntru, până ce-i ies primele cuvinte. Îşi demonstrează calmul şi superioritatea.

— Ştii de ce-ai făcut asta, ai ţinut morţiş să mă loveşti, de-aia! Ai vrut să simţi plăcerea de-a da. Ţi se rupe-n paişpe dacă eu şi Nelson cerşim. Ce-ţi pasă ţie cine cerşeşte şi cine nu, cine fură şi cine nu?

Răspunsul la întrebarea ei rămâne nerostit, dar ea continuă.

— Ce anume ţi-a dat ţie vreodată legea curcanilor, în afară de-o slujbă unsuroasă şi de faptul că te-a transformat într-un căcănar fricos, de nici măcar n-o poţi ţine lângă tine pe idioata de nevastă-ta?

O apucă de încheietură. E fragilă. Aidoma cretei. Vrea să i-o frângă, s-o simtă cum plesneşte; vrea s-o ţină-n braţe redusă la tăcere luni întregi, până când i se vindecă la loc.

— Uite ce e. Îmi muncesc banii, câte-un nenorocit de dolar după altul, iar tu din asta trăieşti. Dacă vrei să te-ntorci să freci menta cu amicii tăi cioroi, pleacă. Ieşi! Lasă-ne pe mine şi pe copilul meu în pace!

— Băi, ticălosule! exclamă ea. Eşti un ticălos, un ucigaş de copii!

— Schimbă placa, ripostează el. Târfă scârboasă! Voi, copiii bogaţi care vă jucaţi cu viaţa, îmi faceţi silă, aruncaţi cu pietre-n fraierii ăia amărâţi de poliţai, puşi să apere mălaiul lu' tăticu'! Nu faci decât să te joci, scumpo. Ai impresia că joci un rol important, de pizdă fericită, dar hai să te lămuresc cum stă treaba. Biata nevastă-mea, toantă şi mediocră, mă face mai fericit când i-o trag pe la spate decât mă poţi face tu din faţă.

— Pe la spate, normal, că nu suportă să se uite la tine!

O strânge şi mai tare de încheietura ca de cretă şi-i spune:

— N-ai în tine pic de zeamă, scumpo. Eşti iască şi n-ai decât op'şpe ani. Le-ai încercat pe toate şi nu ţi-e teamă de nimic şi te-ntrebi de ce-i totul atât de searbăd. Ţi s-a oferit totul pe tavă, îngeraşule, de-aia-i totul atât de searbăd. În Dumnezeii mă-sii, crezi c-o să schimbi lumea, dar n-ai habar ce-i face pe oameni să funcţioneze! Frica! Asta ne face pe noi, bieţii nenorociţi, să funcţionăm. N-ai nici cea mai mică idee ce-nseamnă frica, nu-i aşa, biată copilă? De-aia eşti atât de moartă!

O strânge de încheietură până ce îi vizualizează articulaţiile oaselor îndoindu-se spectral, ca într-o radiografie; ochii i se măresc o fracţiune de secundă, un interval foarte scurt, pe care-l percepe doar pentru că el este cel care l-a generat.

Ea îşi smulge încheietura din strânsoare şi o freacă fără să-şi coboare o clipă privirea din ochii lui.

— Destul au acţionat oamenii din cauza fricii, afirmă Jill. Hai să-ncercăm şi cu iubirea!

— Atunci, poate c-ar trebui să-ţi găseşti un alt univers. Luna este rece, scumpo. Rece şi urâtă. Dacă n-o vrei tu, o vor bolşevicii. Ei nu-s daţi dracului de mândri.

— Ce se-aude?

Nelson plânge în faţa uşii; i-e teamă să între. La fel se întâmpla şi când se certa cu Janice. Tocmai când erau pe cale să ajungă la o înţelegere, copilul îi ruga să se potolească. Poate îşi imagina că Becky fusese omorâtă în timpul unui scandal şi că cel de-acum avea să-l omoare pe el. Rabbit îl lasă să între şi-i explică:

— Discutam politică.

Nelson îngaimă printre suspine:

— Tati, de ce te contrazici tu cu toată lumea?

— Fiindcă-mi iubesc ţara şi nu suport s-o văd lovită.

— Dac-ai iubi-o, ai vrea să fie mai bună, zice Jill.

— Dac-ar fi mai bună, ar trebui să fiu *şi eu* mai bun, spune el serios şi, în sfârşit, izbucnesc cu toţii-n râs.

Astfel, printr-un râs căznit – ea încă-şi freacă încheietura, palma cu care-a lovit-o începe să-l doară – caută ei să-şi refacă

familia. Jill găteşte la cină file de calcan, cu sos de lămâie, dietetic, fiert la foc mic, cu pieliţa maronie uşor de înlăturat; Nelson primeşte un hamburger presărat cu germeni de grâu, cât să-i amintească de-un nutburger. Germeni de grâu, dovlecei, castane de apă, seminţe de ţelină sărate, muşii: acestea sunt câteva dintre alimentele exotice pe care cumpărăturile lui Jill le-au adus în casă. Mâncarea gătită de ea are un gust cum lui nu i-a mai fost dat să simtă vreodată: lumina lumânărilor, saramură, dietă sănătoasă, bogăţie, clasă. Familia lui Jill avea o servitoare, iar ei îi ia câteva seri ca să-nţeleagă că vasele murdare nu dispar şi nici nu se spală singure, ca prin farmec, ci trebuie duse la bucătărie şi spălate. Tot Rabbit este cel care, în dimineţile de sâmbătă, dă cu aspiratorul prin camere, îşi adună cămăşile şi cearşafurile în coşul de rufe murdare, sortează şosetele şi lenjeria intimă a lui Nelson pentru maşina de spălat din subsol. El vede ceea ce copiii ăştia nu reuşesc să vadă, cum se-adună rotocoalele de praf, cum se deteriorează lucrurile, cum se instalează haosul, cum iese timpul învingător. Totuşi, în schimbul mâncării gătite, e de acord să-i fie servitor cu jumătate de normă. Mâncarea făcută de ea i-a redeschis pofta de viaţă. Acum beau vin la cină, un vin alb de California, dintr-o carafă de doi litri. Şi au întotdeauna salată: salata din bucătăria specifică Diamondului tinde să fie sora verzei acre, dreasă cu un sos greu, de smântână, dar din mâinile lui Jill iese o salată de lăptuci cu foarte puţin ulei, invizibil ca şi sănătatea. Acolo unde Janice ar oferi la desert nişte gogoşi de la Half-A-Loaf, Jill prepară salate de fructe. Iar cafeaua ei este un nectar negru, în comparaţie cu smoala apoasă pe care-o făcea Janice. Tihna îl domoleşte pe Harry. Priveşte cum sunt strânse vasele de la masă, apoi se mută în sufragerie şi se tolăneşte tacticos. Când maşina de spălat vase este plină şi zumzăie molcom, Jill vine şi ea în sufragerie, se-aşază pe covorul ieftin şi cântă la chitară. Ce cântă? „Adio, Angelina, cerul e-n flăcări”{46} şi alte câteva piese, din care ştie măcar câte-o strofă. Ştie, probabil, vreo şase acorduri. Degetele cu care ciupeşte strunele i se-agaţă în şuviţele rebele; trebuie s-o doară. Vocea subţirică i se

frânge repede. „Toate suferinţele mele, Doamne, în curând se termina-vo-or”[47], cântă ea şi se opreşte în speranţa unor aplauze.

Nelson aplaudă. Nu prea convins.

— Minunat, o laudă Rabbit şi, uşor abţiguit, continuă scuzându-se pentru viaţa pe care-o duce: Nu glumesc, am pornit şi eu odată pe calea iluminării lăuntrice, dar n-am făcut decât să dau cu mucii-n fasole. Revoluţie, sau ce-o fi, e doar un mod de-a spune că dezordinea-i nostimă. Ei bine, chiar *e* nostim o vreme, atâta timp cât altcineva pune bucatele pe masă. Dezordinea-i un lux, asta vreau să zic.

Jill îl acompaniază la chitară între fraze, mai ajutându-l, mai râzându-şi de el. O atacă:

— Acum povesteşte-ne tu ceva. Spune-ne povestea vieţii tale.

— N-am avut parte de nicio viaţă, răspunde ea, mângâind corzile chitarei. Nu-s fiica nimănui şi nu-s soţia nimănui.

— Spune-ne o poveste, o imploră Nelson.

Din felul cum râde, arătându-şi dinţii rotunjiţi şi făcând gropiţe în obrajii subţiri, îşi dau seama c-o să le facă pe plac.

— Iată povestea lui Jill şi-a iubitului ei *debil*, îi anunţă ea, zdrăngănind un acord.

Studiind forma ca de femeie a chitarei, Rabbit îşi zice în sinea lui că e ca şi cum notele s-ar afla deja acolo, aşteptând să-şi ia zborul din porumbarul acelui orificiu rotund.

— Iar Jill era o codană frumoasă *foc,* crescută în sânul clasei de mijloc, continuă Jill. Şi tatăl, şi mama, fiecare-o maşină *avea,* pe capota uneia era a Mercedesului *stea*. Nu ştiu cât o s-o mai pot ţine cu rimele!

Zdrăngăne iar, cu o mutră întrebătoare.

— Las-o baltă, îi sugerează Rabbit.

— Creşterea ei, cu accentul pe „te”, a fost destul de ortodoxă, cu lecţii de navigaţie şi dans, *français* şi multă doxă.

— Dă-i înainte cu rimele, Jill, o imploră Nelson.

— Menstruaţia la paişpe ani avea să-i vină, dar, chiar şi fără sutien, Jill nu era regină. Cunoştinţele ei legate de băieţi se limitau la băieţii ce jucau tenis şi-ai căror părinţi cu părinţii

ei *cinau.* Iar treaba asta i se părea *bengoasă*, căci, văzând cum beau, flecăresc, se căpătuiesc şi cheltuiesc părinţii ei, nu se grăbea deloc s-ajungă bătrână, grasă şi *borţoasă.* Uuuf, aici am cam lungit pelteaua…

— Nu ţin morţiş să povesteşti în rime, o asigură Rabbit. Eu îmi iau o bere, mai vrea cineva?

— Eu beau din a ta, îl anunţă Nelson.

— Bea una-ntreagă. Stai că-ţi aduc.

Jill zdrăngăne, ca să fie atenţi la ea.

— Ei bine, ca să scurtăm plicticoasa poveste, într-o vară… caută o rimă, apoi adaugă: După ce tăticul i-a murit…

— E-he, face Rabbit, întorcându-se tiptil cu două beri.

— A întâlnit un băiat, ce călăuză psihofizică i-a devenit.

Harry trage de inelul cutiei de bere şi încearcă să înăbuşe *pff-ul* scos de spumă.

— Pe el îl chema Fred…

Rabbit vede că n-are încotro şi smulge brusc inelul, dar o face atât de brusc, încât spuma se revarsă şuvoi prin gaură.

— Şi cea mai frumoasă chestie-i că ea-l asculta ca un ied. – Zdrang. – Avea umeri frumoşi, bronzaţi, de salvamar, şi-n slip avea ceva când moale, când tare ca un par. Venea de hăt, departe, ehei, din romanticul Rhode Island, de dincolo de Narragansett Bay.

— Hei, simte şi Rabbit nevoia s-o încurajeze cu un *olé.*

— Singura problemă-i că, pe dinăuntru, frumosul salvamar bronzat era deja cam decedat. În el se-ascundea un moş vicios, ce nu se mai putea abţine de la haşiş, iarbă, LSD şi-amfetamine.

Acum acordurile de chitară îşi schimbă ritmul şi se-ntrerup pe-o notă neaccentuată.

— Un ratat din naştere, deşi din alba rasă, a futut-o pe scumpa, virgina de Jill într-o noapte, pe-o plajă nisipoasă. Ei i-a căzut cu tronc – *zdrang* – şi i-a urmat obiceiul de-a se droga: se năucea aproape de fiecare dată când nemernicul îi telefona. De la pastile a trecut la LSD şi-apoi – se opreşte şi se-apleacă în faţă, uitându-se atât de lung la Nelson, încât băiatul strigă: „Zi!”

— El drăgăstos i-a sugerat să-şi injecteze heroină.

Nelson are-o faţă de zici c-acuşi o să-nceapă să plângă: ochii i se afundă în orbite şi bărbia i se împinge înainte. Arată ca o fetiţă posomorâtă, îşi zice Rabbit în sinea lui. Nu se prea recunoaşte în el, cu excepţia nasului cârn şi drept.

Muzica răsună mai departe.

— Sărmana Jill s-a speriat, copiii de la şcoală i-au spus: nu te distruge, nu fi nasoală. Maică-sa, încă-n doliu, îi zguduia *lapţii* unui avocat divorţat de prin Westerlee. Răul de Fred îi tot promitea c-o duce-n rai, pe când Jill îşi dorea doar iubirea lui pe-acest plai. Ea nu-şi dorea decât s-o-nţepe cu un carici, iar nu cu acul; dar Freddy o implora şi-o aburea şi-o mângâia, săracul.

Iar Rabbit începe să se-ntrebe dacă a mai făcut treaba asta şi-nainte, rimele-i par atât de meşteşugite. Ce *n-a* mai făcut puştoaica asta până acum?

— Ei frică-i era că *moare* – zdrang, zdrang, cu părul portocaliu-deschis în vânt –, el a-ntrebat-o de ce, *oare*? El i-a spus că lumea-i putredă şi nătângă; ea că n-are niciun motiv să se plângă. El i-a spus că pe lume domneşte rasismul, hai, dă-mi braţul tău; ea că, în afara lui, niciun alb nu i-a făcut vreodată un rău. El i-a spus că prima doză nu i-o va injecta adânc, ci chiar sub piele; ea, hai, iubitule, bagă-mi rahatul ăla până-n plăsele.

Zdrang, zdrang, *zdrang.* Cu faţa ridicată spre ei, arată ca un duh funest, complet golit de sânge.

— A fost iadul pe pământ.

Zdr-r-r-rang.

— O ţinea întruna de cap şi-o bătea încetişor la cur, spunându-i „şezi blând”, am luat lecţii de salvamar, jur. O întreba, nu i-a arătat el chipul lui Dumnezeu? Ea răspundea, *Ba da,* mersi, dar şi cu mai puţin se mulţumea. Şi-a dat seama că iubitu-i cu pielea bronzată şi zâmbet alb e moartea-ntruchipată; o îngrozea şi îl iubea cu răsuflarea-ntretăiată. Şi-atunci, Jill ce-a făcut?

Liniştea se lasă după ultima notă a măsurii.

— Ce? o-ntreabă Nelson, cu sufletul la gură.

— S-a dus la banca de economii din Stonington şi-a scos la bani cât a *putut.* A sărit în Porsche-ul ei şi a-ntins-o hăt *departe,* iar azi, aici, de două loaze are *parte.*

Şi tatăl, şi fiul o aplaudă. Jill ia, ca recompensă, o gură zdravănă de bere. În dormitorul lor, e la fel de însufleţită, cuprinsă de-o febră artistică, aşteptând o răsplată. Rabbit îi spune:

— Grozav cântec! Dar ştii ce nu mi-a plăcut la el?

— Ce anume?

— Nostalgia. Duci dorul acelor clipe când te vărzuiai cu Freddy.

— Cel puţin n-am mai făcut pe, cum i-ai zis tu, pizda fericită?

— Iartă-mă, mi-am ieşit din pepeni.

— Ţii neapărat să plec?

Dându-şi seama c-o să se-ajungă şi aici, Rabbit îşi agaţă pantalonii şi cămaşa şi-şi pune lenjeria intimă în coşul de rufe. Rochia pe care ea a lăsat-o să cadă pe jos el o aranjează pe cuierul din jumătatea ei de debara, iar chiloţii ei purtaţi îi pune tot în coşul de rufe murdare.

— Nu. Rămâi.

— Imploră-mă.

Se-ntoarce cu faţa la ea, un vlăjgan obosit, cu muşchii fleşcăiţi, care peste opt ore trebuie să se scoale şi să se-apuce de cules.

— Te implor să rămâi.

— Retrage-ţi palmele pe care mi le-ai dat.

— Cum aş putea?

— Sărută-mi picioarele.

Se-apleacă să-i facă pe plac. Furioasă să-l vadă cuprins de-o smerenie ce-i face, pe deasupra, şi plăcere, îşi încordează picioarele şi-i trage un şut, unghiile i se-nfig în obrazul lui, mai-mai să-i nimerească ochii. El îi imobilizează gleznele, dând s-o sărute. Are gleznele uşor umflate, ca de matroană. Laba îi e străbătută de vene verzi. Au un gust ce-i aminteşte cu drag de vestiarele de-altădată. De vanilie ce începe să rîncezească.

— Plimbă-ţi limba printre degete, îi ordonă ea.

Glasul i se frânge timid, în timp ce-i dă această poruncă. Când el se supune din nou, ea se lasă mai jos şi-şi desface picioarele.

— Acum, aici.

Ştie că lui îi place acest joc, dar, oricum, continuă să-i ordone, să vadă ce poate să facă din el, din acest străin. Ţeasta lui, cu tunsoarea aceea încăpăţânat de demodată, scurtă – uniforma inamicului, sportiv şi soldat; cu tâmpla dezgolită, cu părul blond din ce în ce mai rar în creştet – îi pare mare cât un bolovan între coapsele ei. Ardoarea provocată de cântecul de mai devreme i se domoleşte, se contopeşte cu căldura limbii cu care-o lipăie. Se aprinde o scânteie, în spaţiul gol dintre picioarele ei creşte o crenguţă verde.

— Un pic mai sus, îl îndeamnă Jill, adăugând apoi cu glas pierit, catifelat şi moale: Mai repede… Minunat. Minunat.

Într-o zi, după ce iese de la lucru, în timp ce se-ndreaptă cu taică-su pe Pine Street spre duşca lor dinainte de autobuz, la Barul Phoenix, sunt abordaţi de un bărbat spilcuit, îndesat, cu favoriţi şi ochelari cu rame de baga.

— Hei, Angstrom!

Şi tatăl, şi fiul se opresc şi clipesc mărunt. În tunelul strălucitor al razelor de soare, după ziua de lucru, se simt, în general, la adăpost.

Harry îl recunoaşte pe Stavros. Poartă un costum pepit, cu carouri bej pe un fond verzuliu. Pare o idee mai slab, mai fragil, iar calmul afişat îi pare căznit. De vină o fi doar încordarea pricinuită de-această întâlnire.

— Tată, face prezentările Harry, aş vrea să-ţi fac cunoştinţă cu un prieten de-al meu. Charlie Stavros, Earl Angstrom.

— Îmi pare bine de cunoştinţă, Earl.

Bătrânul nici nu se uită la mâna pătrăţoasă întinsă spre el, ci-l întreabă pe Harry:

— Asta nu-i ăla care-a dus-o la pierzanie pe noră-mea?

Stavros încearcă o vânzare rapidă:

— La pierzanie… E prea dură vorba asta. I-am făcut pe plac, aşa aş spune eu.

Încercarea lui de-a face o glumă nu e băgată în seamă, aşa că Stavros se întoarce spre Harry.

— Putem sta puţin de vorbă? Poate bem ceva la barul din colţ. Îmi cer scuze că mă bag ca musca-n lapte, domnule Angstrom.

— Harry, ce preferi? Vrei să te las cu jigodia asta sau îi facem vânt?

— Hai, măi, tată, ce rost are să fim colţoşi?

— Voi, tinerii, poate aveţi metodele voastre de-a vă rezolva problemele, dar eu sunt prea bătrân ca să mă schimb. O să iau autobuzul următor. Să nu te laşi dus cu vorba. Ticălosul ăsta pare uns cu toate alifiile.

— Transmite-i mamei toată dragostea mea. O să-ncerc să trec pe la voi în weekend.

— Dacă poţi, bine. Vă visează mereu pe tine şi pe Mim.

— Mda, ai putea să-mi dai la un moment dat adresa lui Mim?

— N-are adresă poştală, îşi primeşte corespondenţa prin grija unui agent din Los Angeles. Aşa se procedează acum. Te gândeşti să-i scrii?

— Poate-i trimit o vedere. Pe mâine.

— Vise îngrozitoare, mormăie bătrânul şi se târâie spre bordură în aşteptarea autobuzului 16A, cu berea luată de la gură, iar ceafa lui subţire, de om dezamăgit, îi aminteşte lui Harry de Nelson.

Înăuntru, în Phoenix, este întuneric şi rece; lui Rabbit îi vine să strănute. Stavros îl conduce spre un separeu, se-aşază şi-şi împreunează mâinile pe tăblia de plastic a mesei. Mâini păroase, care au cuprins sânii ei. Harry îl întreabă:

— Ea ce mai face?

— Ea? O, la naiba, e-n formă maximă!

Rabbit se întreabă dacă asta vrea să însemne ceea ce i se pare lui că vrea să însemne. Vârful limbii îi încremeneşte în cerul gurii, incapabil să găsească o modalitate delicată de a-l descoase.

— După-amiaza n-au chelneriţă. O să-mi comand un daiquiri. Tu ce vrei?

— Doar sifon. Cu multă gheaţă.

— Nicio stropeală?

— Nu pun gura pe-aşa ceva.

Stavros îşi drege vocea, îşi dă pe spate părul de deasupra perciunilor cu o mână fermă, care totuşi îi tremură uşor. Îi explică:

— Doctorii mi-au spus că n-am voie, sub nicio formă.

Când se întoarce cu băuturile, Rabbit îl întreabă:

— Eşti bolnav?

— Nimic nou, aceeaşi poveste cu tic-tac-ul meu. Janice trebuie să-ţi fi spus. Am suflu sistolic din copilărie.

Ce-şi închipuie individul ăsta, că el şi cu Janice n-aveau altceva mai bun de făcut decât să discute despre el, de parc-ar fi fost copilul lor preferat? Îşi aminteşte că Janice i-a zis în gura mare că Stavros nu se poate căsători, aşteptându-se ca el, Harry, soţul ei, să-l compătimească pe individ. Şi, ciudat, chiar îl compătimise.

— Parcă mi-a spus ceva.

— Febră reumatică. Mulţumesc lui Dumnezeu că acum s-a găsit leacul pentru asta. Când eram mic, mă molipseam de orice virus, zice Stavros, dând din umeri. Mi-au spus c-o s-apuc suta, dacă am grijă de uzină. Ştii, spune el, doctorii ăştia… sunt o mulţime de lucruri pe care nu le ştiu.

— Ştiu. O trec pe mama prin furcile iadului.

— Doamne, ar trebui s-o auzi pe Janice cum o toacă pe maică-ta!

— Nu-i prea drăguţă, ai?

— Deloc. Totuşi, trebuie să se plângă şi ea de ceva, să aibă un motiv. E terminată din cauza copilului.

— L-a lăsat cu mine şi acolo rămâne.

— Ştii, în instanţă l-ai pierde.

— Vedem noi.

Stavros gesticulează în jurul paharului plin cu sifon (biata Peggy Fosnacht, Rabbit ar trebui să-i dea un telefon), ca să marcheze introducerea unui alt punct de vedere în conversaţie.

— La naiba, spune el. Nu-l pot lua la mine. N-am spaţiu. La

cum locuiesc acum, trebuie s-o trimit pe Janice la film sau la părinţi când mă vizitează ai mei. Ştii, eu n-am mamă, o am doar pe mama *mare*. Are nouăzeci şi trei de ani, apropo de viaţa veşnică.

Rabbit încearcă să-şi imagineze camera lui Stavros, pe care Janice a descris-o ca fiind plină de fotografii în sepia, dar în locul ei, şi-o imaginează pe Janice goală, pe hârtie fotografică îngălbenită, fata lunii în revista *Playboy*, aşezată pe o sofa grecească pufoasă, de culoarea măslinelor verzi, cu braţele îndoite, cu trupul răsucit în zona şoldurilor, cât să-i ascundă tufişul bogat, superb. Pliul posterului trece peste buricul ei, iar într-o mână are un trandafir. Fantasma asta îl face pe Rabbit, pentru prima oară, ostil. Îl întreabă pe Stavros:

— Cum vezi tu să se rezolve toate astea?

— Asta voiam şi eu să te-ntreb.

— Începe să se plictisească de tine? îl iscodeşte Rabbit.

— Nu, Doamne Dumnezeule, *au contraire*. Mi se priponeşte-n făcăleţ de-mi sar capacele.

Rabbit soarbe o duşcă, înghite găluşca, încearcă să găsească un alt punct nevralgic:

— Îi e dor de ăla micu'?

— Nelson mai dă din când în când pe la salon şi, oricum, îl vede în weekend. Nu-mi amintesc să se fi văzut mai mult de-atât nici înainte. Şi nici nu ştiu în ce măsură ar putea fi maternitatea trăsătura definitorie a lui Janice. Tot ce o sâcâie e ideea că puişorul ei de-abia ieşit din găoace s-a înhăitat cu hipiota aia.

— Nu-i chiar o hipiotă, poate doar dacă-s hipioţi toţi tinerii de vârsta ei. Şi eu sunt cel care s-a-nhăitat cu ea.

— Cum merge treaba?

— Mi se priponeşte-n făcăleţ de-mi sar capacele, răspunde Rabbit.

Începe să-şi formeze o imagine despre Stavros. La început, când l-a întâlnit pe stradă atât de neaşteptat, l-a perceput ca pe un prieten, simţindu-se legat de el prin trupul lui Janice. Apoi, când au intrat în Phoenix, i-a părut un om suferind, unul ce se ţine tare în ciuda vicisitudinilor vieţii. Acum vede în el

un concurent, unul dintre acei coordonatori de joc frumuşei şi deştepţi. OK, aşadar, iar participă la o competiţie. Tot ce trebuie să facă e să-şi păstreze calmul şi să-l lase pe Stavros să facă prima mişcare.

Stavros îşi lasă-n jos imperceptibil umerii pătraţi, bea o gură de sifon şi-l întreabă:

— Cum vezi viitorul tău alături de hipiota asta?

— Are şi ea un nume: Jill.

— Ce planuri de viitor are Jill, ai idee?

— Nu. Tatăl ei a murit şi pe maică-sa n-o înghite. Bănuiesc că se va-ntoarce în Connecticut când o va părăsi norocul.

— Nu eşti tu, ca să zic aşa, norocul ei?

— Fac parte din prezentul ei, asta aşa-i.

— Şi ea face parte din prezentul tău. Ştii, faptul că trăieşti cu fata asta îi oferă lui Janice şansa unui divorţ rapid.

— Nu ştiu cum să-ţi zic, dar nu mă sperii deloc.

— Am înţeles eu bine c-ai asigurat-o pe Janice că nu trebuie decât să se întoarcă acasă şi fata o să dispară?

Rabbit începe să simtă că Stavros caută o portiţă de scăpare. Simte că iar îl ia cu mâncărimi deasupra nasului.

— Nu, răspunde el, rugându-se să nu strănute, n-ai înţeles bine.

Strănută. Şase capete de la bar se întorc spre el; mica reclamă rotitoare de la Schlitz pare să ezite. La televizor se oferă frigidere şi weekenduri pe pârtiile de schi din Chile.

— N-o mai vrei înapoi pe Janice?

— Nu ştiu.

— Ţi-ar plăcea un divorţ, ca să-ţi vezi mai departe de traiul dulce? Sau chiar s-o iei pe fată de nevastă? Pe Jill. O să-ţi bubuie coaiele, băiete.

— Te mişti prea repede. Eu o iau încetişor, pas cu pas, şi încerc să-mi înec amarul. Am fost părăsit, nu uita asta. A ademenit-o un vânzător de maşini japoneze bun de gură, cu o tunsoare ciudată şi, pe deasupra, pacifist. Îmi scapă numele nemernicului.

— N-a fost chiar aşa. Ea mi-a bătut la uşă.

— Iar tu ai lăsat-o să între.

Stavros pare surprins.

— Ce era să fac? S-a trezit dintr-odată singură, fără niciun ajutor. Unde era să se ducă? Faptul c-am primit-o a scutit pe toată lumea de necazuri.

— Şi-acum a ajuns o pacoste?

Stavros îşi freacă buricele degetelor ca şi cum ar ţine nişte cărţi de joc. Dacă pierde mâna asta, le poate câştiga pe celelalte?

— Faptul că locuieşte la mine îi dă nişte speranţe pe care nu le voi putea împlini. Regret, dar căsătoria nu-i de mine. În niciun caz.

— Nu te mai screme să fii politicos. Deci ai încercat-o în toate poziţiile, ai făcut-o elice şi-acum vrei să mi-o trimiţi înapoi. Săraca Jan! Ce fraieră e!

— N-o consider fraieră. Mai curând, nesigură pe sine. Îşi doreşte şi ea ceea ce-şi doresc toate tipele normale. Să fie Elena din Troia. Ore-n şir i-am oferit senzaţia asta. Dar nu pot s-o ţin aşa la infinit. Nu mai ţine figura.

Se enervează; fruntea pătrăţoasă i se întunecă.

— *Tu* ce vrei? Stai acolo şi mustăceşti! Deci cum stă treaba? Dacă-i trag un şut în cur, o ridici tu din drum?

— Dă-o afară şi-ai să vezi. Poate oricând să meargă să stea la ai ei.

— O înnebuneşte maică-sa.

— De-aia-s făcute mamele.

Lui Rabbit îi apare în faţa ochilor mama lui. Simte în vezică junghiul de dulce vinovăţie pe care-l ştia din copilărie, când alerga să nu întârzie la şcoală, pe lângă rigola plină de apa murdară ce curgea şuvoi dinspre fabrica de gheaţă. Încearcă să-i explice:

— Uite ce, Stavros. Tu eşti ăla nasolu'. Tu eşti cel care şi-o trage cu nevasta altuia. Dacă vrei să ieşi din joc, n-ai decât. Nu-ncerca să mă faci să ader la una din coaliţiile alea guvernamentale de tot căcatul.

— Iar ne-ntoarcem la asta, face Stavros.

— Mda. Tu te-ai băgat, nu eu.

— Nu m-am băgat, am efectuat o operaţiune de salvare.

— Aşa ziceţi voi, intervenţioniştii.

Dă pe-afară de cheful de-a discuta despre Vietnam, dar Stavros revine la subiectul mai puţin incitant.

— Era disperată, amice. Dumnezeule, e-adevărat că nu i-ai mai pus-o de zece ani?

— Vezi că mă oftic!

— Dă-i drumu'! Oftică-te!

— Nu era mai rea decât un milion de alte neveste.

Un miliard de pizde, câte neveste? Cinci sute de milioane?

— Am avut contacte sexuale. Mie nu mi s-au părut atât de rele.

— Tot ce vreau să zic e că n-am pus nimic la cale, totul mi-a fost servit pe tavă. Eu n-a trebuit s-o pun să facă nimic, ea s-a băgat tot timpul la înaintare. N-avea altă opţiune. Dac-aş fi fost un lăptar olog, şi tot i-aş fi fost de-ajuns.

— Eşti prea modest.

Stavros clatină din cap.

— E ca o tigroaică.

— Termină, că simt cum mi se scoală.

Stavros îl studiază cu atenţie.

— Eşti un tip nostim.

— Acum spune-mi ce nu-ţi place la ea.

Tonul lui sincer interesat îl face pe Stavros să-şi relaxeze puţin umerii. Tipul schiţează o cuşcă mică în dreptul reverelor.

— E prea… sufocant. E o povară de care n-am nevoie. Trebuie s-o iau uşurel, fără schimbări bruşte. Trebuie să evit stresul. Fie vorba-ntre noi, n-o să trăiesc cât lumea.

— Tocmai spuneai că s-ar putea.

— Sunt mai multe şanse să nu.

— Ştii, eşti exact ca mine. Cum eram eu cândva. Acum toată lumea e cum eram eu cândva.

— S-a distrat şi ea o vară, las-o să se întoarcă acasă. Spune-i hipiotei să-şi vadă de viaţa ei. Oricum, asta aşteaptă să fi se spună toţi tinerii ca ea.

Rabbit îşi soarbe ultimele picături din cel de-al doilea daiquiri. E delicios să laşi tăcerea să se prelungească, să se

dilate. Nu-i promite c-o va primi pe Janice înapoi. Jocul se desfăşoară pe un teren alunecos. Îi răspunde, în cele din urmă, fiindcă tăcerea prea lungă ar fi insuportabil de nepoliticoasă.

— Pur şi simplu, nu ştiu. Îmi pare rău că sunt atât de vag.

Stavros îşi revine imediat.

— Ia ceva?

— Cine?

— Nimfeta asta a ta.

— Ce să ia?

— Ştii tu… pastile. LSD. N-o fi dependentă de căluţ, că n-ai mai avea nicio mobilă întreagă prin casă.

— Jill? Nu, s-a lăsat de chestiile astea.

— Să nu crezi. Ăştia nu se lasă niciodată. Pentru copilele astea *flower-power*, drogul e lapte.

— E categoric împotriva lor. Le-a încercat, dar s-a lăsat. Nu c-ar fi câtuşi de puţin treaba ta.

Lui Rabbit îi displace turnura pe care-a început s-o ia jocul; încearcă să înscrie şi nu reuşeşte.

Stavros dă uşor din umeri.

— Dar Nelson? S-a schimbat în vreun fel?

— Creşte.

Răspunsul sună evaziv. Stavros îl ignoră.

— E somnoros? Neliniştit? Moţăie când ţi-e lumea mai draga? Ce fac ei doi toată ziua, cât timp tu butonezi? Trebuie să facă şi ei *ceva,* amice.

— Îl învaţă cum să fie politicos cu toţi căcănarii, *amice.* Hai să-ţi plătesc sifonul.

— Deci cum rămâne?

— Nicicum.

Stavros s-a strecurat însă pentru aruncarea de sub coş şi meciul intră-n prelungiri. Rabbit se grăbeşte s-ajungă acasă la Nelson şi Jill, să le adulmece respiraţia, să se uite la pupilele lor, mă rog, să facă ceva. Şi-a lăsat mieluşelul pe mâinile unei vipere. Dar, odată ieşit din Phoenix, în lumina pâcloasă a soarelui înclinat în unghiul lui de septembrie, vede ambuteiajul de pe drum, cu autobuzele blocate alături de celelalte vehicule. Se toarnă un film. Rabbit îşi aminteşte că se

pomenea despre asta în *Vat* (BREWER ÎN MIJLOCUL AMERICII? *Gotham Filmmmakers aşa cred)*: Brewer fusese ales ca loc de filmare de către nişte producători independenţi; numele starurilor nu-i spuneau absolut nimic, uitase detaliile. Şi iată-i. Un semicerc de maşini şi camioane cu reflectoare pe capote se întinde pe jumătate din Weiser Street, iar o liotă de localnici cu mânecile suflecate, bunicuţe încărcate cu bagaje şi delincvenţi negri se înghesuie pe partea cealaltă a străzii, ca să se holbeze mai de-aproape, reducând, astfel, traficul la o singură bandă, pe care de-abia se târăsc maşinile. Poliţiştii care-ar trebui să facă ordine în haosul ăsta au înconjurat locul, protejându-i pe cei din echipa de filmare. Înalt cum e, Rabbit surprinde câteva detalii, stând pe bordură. Unul dintre magazinele dezafectate de lângă vechiul Bagdad, unde odinioară rulau filme MGM, dar acum se dau filme porno *(Nebunii în sepia*, *Luna de miere în Ţara Trosnelii*), a fost cosmetizat cât să pară faţada unui restaurant; un bărbat înalt, cu ten roz-somon şi păr castaniu, şi o paraşută blond-roşcată ies braţ la braţ din aşa-zisul restaurant, urmează un incident în care este implicat un trecător, un alt actor boit, răsărit din mijlocul mulţimii de gură-cască prăfuiţi, o îmbrânceală ce stârneşte hohotele de râs ale primului bărbat şi ale femeii, apoi o privire lentă, de ansamblu, menită probabil să semnaleze unde se taie secvenţa, şi se sugerează că cei doi vor pune de-un futai. Scena e filmată de mai multe ori. Între duble, toată lumea aşteaptă, glumeşte, se potrivesc reflectoarele şi firele. Din locul unde stă Rabbit, fata apare neverosimil de clar: ochii îi strălucesc, părul îi aruncă reflexe, asemenea unui coif. Până şi rochia ei scânteiază. Tipul care apare lângă ea, un regizor sau un electrician, ce-o fi, pare şters. Asta îl face şi pe Rabbit să se simtă şters, şters şi vinovat, văzând cum lumina reflectoarelor ciopleşte din lumina soarelui o zi şi mai strălucitoare, o insulă de un pastel ţipător, de realitate acută, în jurul căreia noi, ceilalţi – tehnicieni, poliţişti, spectatori buluciţi şi fascinaţi, inclusiv el –, suntem nişte spectre semiobscure, nişte petiţionari anonimi.

Excavaţiile din oraş scot la iveală antichităţi în plin proces de modernizare, Brewerul descoperă noi lucruri despre sine.

Demolările masive şi noile construcţii care începute în centrul oraşului continuă să scoată la iveală numeroase obiecte din „vremuri de demult”, care ne conferă o viziune interesantă asupra trecutului oraşului nostru.

Un bar subteran clandestin, cu pereţii pictaţi, a ieşit la lumină în timpul amenajării unei noi parcări la intersecţia străzilor M unei noi parcări la intersecţia străzilor Muriel cu Greeley.

Bătrânii şi-au amintit că ascunzătoarea era refugiul lui Naugel „Mănuşi” şi al altor figuri ale Prohibiţiei, ca şi locul unde îşi ţineau repetiţiile Wenrich „Roşcovanul”, celebrul trombonist, şi alţi muzicieni care au devenit nume cunoscute la scară naţională.

S-au găsit, de asemenea, tot felul de reclame. Ingenios decupate în formă de vaci, stupi, ghete, mojare sau pluguri, ele fac reclamă la „textile şi articole de mercerie”, pielărie, produse cosmetice, medicamente, diverse alte produse. Conservate în subteran, majoritatea sunt încă lizibile şi datează din secolul al XIX-lea.

Printre fundaţiile vechi, din piatră, ies la iveală unelte de metal şi pietre de ascuţit.

S-au găsit numeroase vârfuri de săgeţi.

Dr. Klaus Schoerner, vicepreşedintele Societăţii Istoricilor din Brewer, a petrecut un

În pauza de cafea, Buchanan se-ndreaptă ţanţoş spre Rabbit.

— Cum se poartă micuţa Jilly cu tine?

— Se descurcă.

— S-a brodit bine treaba, nu-i aşa?

— E fată bună. Zăpăcită, ca mai toţi tinerii din ziua de azi,

dar ne-am obişnuit cu ea. Eu şi băiatul meu, vreau să zic.

Buchanan zâmbeşte, mustăcioara lui subţire se lăbărţează într-un pătrişor tipografic şi se-apropie agale, cu jumătate de pas.

— Micuţa Jill încă-ţi mai ţine companie?

Rabbit ridică din umeri, simte că-l ia cu leşin şi e neliniştit, îi oferă destinului încă un ostatic.

— N-are unde să se ducă.

— Da, omule, pesemne că v-aţi găsit.

Totuşi, nu pleacă, nu se duce să-şi bea whisky-ul afară, pe rampă. Rămâne şi, încă zâmbind, dar cu o umbră de îngrijorare pe chip, îi spune:

— Ştii, amice, se-apropie Ziua Muncii[48] şi copiii încep şcoala şi te loveşti la tot pasu' de inflaţia asta nenorocită, aşa c-am ajuns la strâmtoare. Financiar, zic.

— Câţi copii ai? îl întreabă Rabbit politicos.

Deşi lucrează împreună de-atâţia ani, nu s-a gândit niciodată că Buchanan ar fi însurat.

Bărbatul dolofan, de culoarea cenuşii, se leagănă pe călcâie.

— Păi… să zicem că cinci, după ultimele calcule. Se-aşteaptă ca tatăl lor să-i ajute, iar Ziua Muncii îl prinde oleacă lefter, în ultimul timp, nu prea mi-au ieşit jocurile.

— Îmi pare rău, comentează Rabbit. Poate n-ar trebui să te ţii de jocuri de noroc.

— Nu-mi încap în piele de bucurie că micuţa Jilly ţi s-a dovedit atât de folositoare, i-o întoarce Buchanan. Mă gândeam că vreo douăzeci sigur mi-ar ajunge până-n Ziua Muncii.

— Douăzeci de dolari?

— Doar atât. E de-a dreptul un miracol, Harry, cât de bine-am învăţat să-ntind de puţinul pe care-l am. Douăzeci de verzişori de la prieten la prieten mă vor ajuta, mai mult ca sigur, să trec cu bine de sărbătoarea asta. Aşa cum spuneam, văzând cât de bine s-a integrat Jill, pesemne că şi tu te simţi destul de bine. Destul de generos. Se zice că un bărbat îndrăgostit e prieten cu toată lumea.

Rabbit şi-a scos deja portofelul şi-a găsit două hârtii de

zece.

— Nu-i decât un împrumut, precizează el înspăimântat, ştiind că minte, sâcâit din nou de alunecarea în trecut, de acel junghi discret în vezică atunci când întârzia la şcoală.

Va găsi uşile închise, domnul director Kleist stă întotdeauna în faţa uşii de la intrare, cu lanţurile ei zăngănitoare şi zăvoarele lustruite de li se vede galbenul bronzului, să-i prindă-n capcană pe cei întârziaţi şi să-i arunce în biroul lui cu aer stătut, unde se ţin catastifele.

— Copiii mei îţi sunt recunoscători, îi spune Buchanan, împăturind bancnotele şi strecurându-le în buzunar. Cu ăştia cumpăr o tonă de creioane.

— Apropo, ce mai ştii de Babe? se interesează Rabbit.

Constată că, odată ce banii lui au ajuns în buzunarul lui Buchanan, a căpătat o subită uşurinţă în exprimare; şi-a cumpărat dreptul să-l descoasă.

Buchanan e prins cu garda jos.

— Şi ea, pe-aici. Încă-şi face numărul, cum ar zice tinerii.

— Mă-ntrebam, ştii, dac-ai rupt legătura cu ea.

Asta pentru că-i strâmtorat. Buchanan iscodeşte chipul lui Rabbit, să se asigure că-şi dă seama ce anume insinuează. Că el ar fi peşte. Vede că nu s-a înşelat, iar mustaţa i se lăţeşte.

— Vrei să i-l bagi pe moşu-n beci drăgălaşei de Babe, despre asta-i vorba? Te-ai săturat de carne albă, vrei o bucăţică bună? Harry, ce-ar zice tăticu' tău?

— Am întrebat doar ce mai face. Mi-a plăcut cum cântă.

— Şi tu i-ai căzut ei cu tronc, asta-i sigur. Mai treci pe la Jimbo, aranjăm noi ceva.

— Mi-a zis că încheieturile mele nu-s tocmai bune.

Clopoţelul sună. Rabbit încearcă să calculeze cât de curând va fi abordat din nou, cât de adânc s-a infiltrat omul ăsta în viaţa lui; Buchanan îşi dă seama cum stau lucrurile şi, jucăuş, triumfător, loveşte palma pe care i-o întinsese Rabbit gândindu-se la ghicit. Lovitura îl gâdilă. Piele.

— Îmi *place* de tine, omule, îl anunţă Buchanan şi pleacă.

Pe ceafă îi tremură ca o piftie un strat de grăsime de culoarea budincii de prune. Dieta amărăştenilor, bogată în

carbohidraţi. Bojoci, păsat.

ceas fascinant alături de reporterul de la VAT,

la o şuetă legată de zilele de la începutruile

la o şuetă legată de zilele de la începuturile Brewerului, de pe vremea când era un punct de comerţ cu triburile indiene de pe cursul râului Running Horse.

Dumnealui ne-a arătat o stapă cu colibe din

Dumnealui ne-a arătat o stampă cu colibe din buşteni care a fost gravată când vechea aşezare încă purta numele de Greenwich, după localitatea Greenwich din Anglia, sediul celebrului observator.

În colecţia dr. Kleist se află şi numeroase fotografii fascinante înfăţişând Weiser Street, pe vremea când găzduia numai câteva magazine şi hanuri rudimentare. Cel mai faimos dintre hanurile acestea era Goose and Feathers, unde George Washington şi însoţitorii lui au înnoptat în drum lor spre vest, unde mergeau să pună capăt Rebeliunii Whisky-ului din 1720.

Rebeliunii Whisky-ului din 1799.

Prima mină de fier din regiune este bine-cunoscuta Oriole Furnace, situată la şapte mile sud de oraş.

Dr. Kleist deţine o colecţie de mostre de zgură originală şi ne-a vorbit entuziast despre metodele prin care fierarii de odinioară produceau un tiraj destul de puternic în

Pajasek se apropie pe la spate.

— Angstrom, la telefon.

Pajasek este un bărbat mărunţel, chel şi obosit, ale cărui sprâncene ţepoase accentuează senzaţia de ţeastă presată, de parcă fruntea i-ar fi turtită peste ochi, şi formează nişte pliuri lungi, orizontale.

— Ai putea să-i spui cui te sună că ai telefon şi-acasă.

— Îmi pare rău, Ed. O fi nebuna de nevastă-mea.

— N-ai putea s-o convingi să fie nebună în timpul tău liber?

Drumul de la maşina lui până dincolo de pereţii din sticlă jivrată îi sugerează un urcuş prin ser fiziologic până într-un vid neaşteptat. Imediat, începe să se zbată:

— Janice, ce Dumnezeu, doar ţi-am spus să nu mă mai suni aici! Sună-mă acasă.

— N-am chef să stau de vorbă cu roboţica ta. Mi se face pielea de găină numai la gândul că i-aş putea auzi vocea.

— De regulă, Nelson răspunde la telefon. Ea nu răspunde niciodată.

— Nu vreau s-o aud, s-o văd sau să vorbesc despre ea. N-am cuvinte să-ţi descriu dezgustul pe care-l simt doar când mă gândesc la persoana aia.

— Iar ai luat-o pe ulei? Pari cam chiurluită.

— Sunt trează şi-n toate minţile. Şi satisfăcută, rogu-te. Vreau să ştiu ce măsuri ai luat în privinţa hainelor de şcoală ale lui Nelson. Cred că-ţi dai seama c-a crescut cu şapte-opt centimetri în vara asta şi n-o să-i mai vină nimic.

— Nu mai spune! O, ce veste minunată! Poate că, la urma urmei, n-o să rămână un chiştoc.

— O să fie la fel de înalt ca taică-miu, iar el nu-i deloc un chiştoc.

— Scuze, eu aşa l-am considerat întotdeauna.

— Vrei să-ţi trântesc telefonu-n nas? Asta vrei?

— Nu. Nu vreau decât să nu mă mai suni la serviciu.

Ea închide. El aşteaptă pe scaunul rotitor, din lemn, al lui Pajasek, se uită la calendarul care-a rămas în urmă, deşi acum e septembrie, la modelul lunii august, o fată care ţine în mâini două îngheţate la cornet, cupele abia îi maschează sfârcurile, una de căpşuni şi una de ciocolată, legenda fiind *Porţie dublă*, se uită până când sună telefonul.

— Unde rămăseserăm? întreabă el.

— Trebuie să-l iau pe Nelson, să-i cumpăr haine pentru şcoală.

— OK, treci pe la noi şi ia-l. Fixează tu o dată.

— Harry, nu mă apropii de casă, atâta timp cât individa aia

mai locuieşte acolo. Nici măcar de Penn Villas nu mă apropii. Regret, am o repulsie fizică incontrolabilă.

— Oi fi gravidă, de ţi se face greaţă atât de uşor. Aţi fost prudenţi, tu şi cu Chas?

— Harry, nu te mai recunosc. I-am şi spus lui Charlie că nu-mi vine să cred c-am trăit treisprezece ani cu tine, mă simt de parcă nici nu s-ar fi întâmplat asta.

— Apropo, ce-i luăm lui Nelson de ziua lui? Luna viitoare face treisprezece ani.

Ea începe să plângă.

— Nu m-ai iertat niciodată pentru chestia aia, aşa-i? Pentru c-am rămas gravidă.

— Ba da, ba da. Stai liniştită. Totul a ieşit bine. O să-l trimit pe Nelson la cuibuşorul vostru de nebunii. Spune-mi când.

— Trimite-l la salonul auto sâmbătă dimineaţă. Nu-mi place să vină în apartamentul ăla, mi se pare atât de pustiu când pleacă…

— Neapărat sâmbătă? Am vorbit cu Jill să ne ducă pe-amândoi cu maşina la Valley Forge; n-am fost acolo nici eu, nici copilul.

— Îţi baţi joc de mine? De ce ţi s-or părea toate astea aşa de nostime, Harry? E vorba de *viaţa noastră*.

— Nu fac bancuri. Chiar aşa am vorbit. Pe bune.

— Ei bine, spune-i că nu poţi. Să mi-l trimiteţi pe Nelson! Şi să-i dai şi nişte bani. Nu văd de ce-ar trebui să plătesc eu pentru hainele lui.

— Cumpără totul de la Krolps şi trece-mi-le în cont.

— Kroll's nu mai e ce-a fost, ştii bine. S-a deschis un magazin nou, drăguţ, lângă Perley, dincolo de chestia aia ca un submarin, care era a chinezilor.

— Deschide un cont nou. Spune-le că eşti de la Springer Motors şi oferă-le o Toyota ca garanţie.

— Harry, nu-i nevoie să fii atât de ostil. Tu mi-ai zis să plec. Mi-ai zis în seara aia, n-o să uit asta niciodată, a fost lovitura de graţie, „întâlneşte-te cu el dacă vrei, dar fă în aşa fel ca eu să nu dau ochii cu ticălosul". Aşa mi-ai zis.

— Hei, apropo, l-am întâlnit zilele trecute.
— Pe cine?
— Pe Chas. Pe amantul tău brunet, cu ochi alunecoşi.
— Cum aşa?
— M-a prins într-o ambuscadă, după ce-am ieşit de la lucru. M-aştepta pe alee cu un pumnal. Aaah, i-am spus, m-ai prins, şobolanule roşu!
— Ce voia?
— Ei, să discutăm despre tine.
— Ce-aţi avut de discutat despre mine? Harry, mă minţi? Nu-mi mai dau nici eu seama. Ce-aţi discutat despre mine?
— Dacă eşti sau nu fericită.
Ea nu zice nimic, aşa că el continuă:
— Am ajuns la concluzia că eşti.
— Aşa-i, confirmă Janice şi pune receptorul în furcă.

zilele dinainte de introducerea furnalului Bessemer.

Fotografiile vechi, îngălbenite de vreme, cu Weiser Street ne înfăţişează o arteră cu aspect prosper, cu clădiri scunde, plăcute ochiului, din cărămidă, cu şine de tramvaie trase decai cu şine de tramvai trase de cai ce par să promi-

cu şine de tramvai trsee de cai ce par să prami-etaoin etaoinshrdlu etaoinshrdlucmfwpvbgkqje

* * *

O întreabă:
— Ce-aţi făcut voi doi azi?
— Ei, mai nimic. Dimineaţă am frecat-o prin casă, apoi, după-amiază, am făcut o plimbare cu maşina.
— Unde?
— Sus, pe Mt. Judge.
— Spre oraş?
— Nu, pe munte. Am băut o Cola la Hotelul Pinnacle şi ne-am uitat un timp la un meci de softball, în parc.

— Spune-mi adevărul. L-ai pus p-ăla micu' să fumeze iarbă?

— De unde ţi-a venit ideea asta?

— E din cale-afară de fascinat de tine şi mă gândesc că de vină-i fie iarba, fie sexul.

— Fie maşina. Sau faptul că-l tratez ca pe-o fiinţă umană, nu ca pe-un mic sportiv ratat fiindcă n-are doi metri înălţime. Nelson e un copil foarte inteligent şi sensibil, pe care l-a afectat foarte mult plecarea maică-sii.

— Mulţumesc de informaţie, ştiu că-i inteligent, îl cunosc de ani de zile.

— Harry, vrei să plec, spune-mi, despre asta-i vorba? O să plec, dacă asta vrei. M-aş putea întoarce la Babe, doar că ea trece printr-o perioadă mai grea.

— Adică?

— A fost săltată pentru posesie de droguri. Caraliii au năvălit la Jimbo aseară şi-au umflat vreo zece persoane, inclusiv pe ea şi pe Skeeter. Cică au cerut o şpagă mai mare şi patronul a zis pas. Proprietarul e alb, că veni vorba.

— Deci ai păstrat legătura cu gaşca aia.

— Vrei să renunţ la ea?

— Treaba ta. E viaţa ta, n-ai decât să ţi-o fuţi.

— Cineva ţi-a băgat nişte prostii în cap, aşa-i?

— Mai multe persoane.

— Fă ce vrei cu mine, Harry. Nu-nsemn nimic în viaţa ta reală.

Stă în faţa lui, în sufragerie, în blugii ei tăiaţi şi bluză rustică, ţinându-şi mâinile pe lângă corp, uşor ridicate şi deschise, ca o servitoare care aşteaptă o tavă. Are degetele roşii de la spălatul vaselor lui. Într-o pornire galantă, el îi mărturiseşte:

— Am nevoie de gura ta dulce şi de curul tău perlat.

— Cred c-ai început să te plictiseşti de ele.

Rabbit i-o întoarce: ea se plictiseşte de el. A plictisit-o mereu. O atacă:

— OK, dar cu sexul dintre tine şi-ăla mic cum rămâne?

Ea îi evită privirea. Are nasul lung şi bărbia ascuţită, şi gura aia uscată, de prădătoare, care, când o vede în repaus, atunci

când ea nu se uită la el, îi pare aşa, distrată cum e, dispreţuitoare, superioară lui şi dornică să se înalţe şi mai sus. Vara i-a dăruit doar câţiva pistrui şi pe-aceştia mai mult pe fruntea ce i se bolteşte cu rotunjimea unui urcior de lapte. Părul i s-a-ncreţit de cât îl ţine împletit în şuviţe subţiri, ca hipioţii.

— Îi place de mine, răspunde ea, doar că ăsta nu-i un răspuns.

— Nu mai putem merge mâine la Valley Forge, o anunţă el. Janice vrea să-l ia pe Nelson, să-i cumpere haine pentru şcoală, iar eu ar trebui să merg s-o văd pe mama. Dacă vrei, poţi să mă duci tu cu maşina sau pot să iau şi autobuzul, la o adică.

Se crede politicos, dar ea îi aruncă zâmbetul batjocoritor, de fată bogată, şi-i spune:

— Câteodată-mi aminteşti de mama. Şi ea-şi închipuia că-i stăpâna mea.

Sâmbătă dimineaţa, ia-o de unde nu-i. Totuşi, hainele continuă să-i atârne ca nişte cârpe-n şifonier. La parter, pe masa din bucătărie, găseşte un bilet scris cu marker verde-fosforescent: *Lipsesc toată ziua. Îl las pe Nelson la salon.*

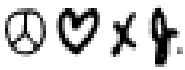

Aşa că traversează cu cele două autobuze tot Brewerul. Peluzele din Mt. Judge, petice de iarbă între aleile de ciment, sunt pârjolite; frunzişul rărit al arţarilor are deja culoarea aurie. În aer pluteşte mirosul acela de început de an şcolar, de reluare şi reconfirmare a ordinii existente. Vrea să se simtă bine, odinioară se simţea întotdeauna bine la început de an şcolar, la începutul şi sfârşitul fiecărei vacanţe, cu fiecare filă nouă din calendar: viaţa lui de adult s-a dovedit a nu avea însă anotimpuri, ci doar schimbări meteorologice şi, cu cât înaintează în vârstă, cu atât îl interesează mai puţin meteorologia.

Clădirea de lângă casa copilăriei lui mai are afişul DE VÂNZARE. Încearcă să deschidă uşa de la intrare, dar aceasta e încuiată; sună, iar după o târşâială şi hodorogeală prelungită, papsi vine la uşă. Rabbit îl întreabă:

— Care-i treaba cu uşa asta închisă?

— Îmi pare rău, Harry, dar în ultimul timp au fost atâtea spargeri în oraş! Habar n-aveam că vii.

— Nu ţi-am promis?

— Mi-ai mai promis tu şi-altă dată. Nu că maică-ta şi cu mine te-am socoti vinovat, ştim că ai o viaţă complicată în ultima vreme.

— Nu-i chiar aşa de complicată. În anumite privinţe, e chiar mai simplă. E sus?

Papsi dă din cap, încuviinţând.

— Nu coboară decât foarte rar.

— Credeam că medicamentele astea noi dau rezultate.

— Într-un fel, o ajută, dar e atât de deprimată, că nu mai are nicio tragere de inimă să coboare. Voinţa te-ajută în nouă din zece cazuri, avea taică-miu o vorbă, iar cu cât îmbătrânesc mai mult, cu-atât îmi dau seama câtă dreptate avea.

Mirosul de dezinfectant din casă e încă apăsător, dar Harry urcă scările câte două odată; furia iscată de dispariţia lui Jill îi dă aripi. Năvăleşte în camera bolnavei şi-o roagă:

— Mamă, povesteşte-mi visele tale.

A slăbit. Pe oase nu i-a mai rămas prins decât un minimum de ţesut conjunctiv. Pielea feţei, întinsă pe oase, îi îndulceşte expresia de vizionară cufundată în aşteptarea a ce va să vină. Glasul acestei arătări răsună mai puternic decât altă dată, cu mai puţine ezitări între cuvinte.

— Noaptea mă chinuie ceva cumplit, Harry. Ţi-a spus Earl ceva?

— A zis ceva de nişte vise urâte.

— Da, urâte, dar nu atât de urâte, cât să nu mă lase să dorm deloc. Camera asta mi-e de-acum atât de bine cunoscută, cu fiecare obiect din ea. Noaptea, până şi biroul acela micuţ, vechi şi inocent şi… amărâtul ăla de fotoliu diform… toate…

— Toate ce?

Se-aşază lângă ea pe pat, ca să-i mângâie mâna, şi se teme că simpla ei legănare sub greutatea lui o să i-o hâţâne şi-o să-i rupă oasele.

— Toate vor. Să mă sufoce.

— Lucrurile astea?

— Toate lucrurile astea. Se-nghesuie în cel mai bizar mod… bucăţile astea de mobilă banală, familiară, cu care am. Trăit toată viaţa. Tata doarme în camera de-alături, îi aud sforăitul. Nu trece nicio maşină pe stradă. Nu suntem decât eu şi felinarul. Parc-aş fi… sub apă. Număr secundele pe care le mai am până rămân fără aer. Îmi închipui că rezist patruzeci, treizeci, apoi ajung la zece secunde.

— N-am ştiut că-ţi afectează şi respiraţia.

— Nici gând. Totul e-n imaginaţia mea. Gândurile care mă frământă, Harry… îmi amintesc cum e când se curăţă o conductă de scurgere. Tot părul şi smacul ăla cleios, prinse de un pieptene de cauciuc pe care l-a scăpat cineva cu ani în urmă. În cazul meu, cu şaizeci de ani în urmă.

— Dar nu simţi asta ca şi cum ar fi vorba de viaţa ta, nu? Eu zic c-ai făcut o treabă bună.

— Treabă bună cu ce? Partea nostimă e că nici măcar nu ştii ce-ncerci să faci.

— Să te distrezi puţin, îi sugerează el, să faci câţiva copii.

Ea prinde ideea din zbor.

— Vă tot visez pe tine şi pe Mim. Întotdeauna împreună. Când, de fapt, n-aţi mai fost împreună de când ai terminat tu şcoala.

— Şi ce facem noi doi, în visele astea ale tale?

— Vă zgâiţi la mine. Câteodată vreţi să fiţi hrăniţi şi eu nu găsesc mâncarea. Îmi amintesc că, o dată, m-am uitat în răcitor şi era acolo un bărbat îngheţat. Un bărbat pe care nu-l cunoşteam, unul singur. Dintre toţi necunoscuţii ăia care-ţi apar uneori în vise. Sau nu pot s-aprind aragazul. Sau nu-mi dau seama unde-a pus Earl mâncarea, când s-a întors de la cumpărături. Ştiu că a. Pus-o undeva. Aiureli. Dar devin atât de importante. Mă trezesc că strig la Earl.

— Eu şi Mim zicem ceva în visele astea?

— Nu, doar vă uitaţi la mine, cum se uită copiii. Uşor speriaţi, dar siguri că voi rezolva. Problema. Aşa-mi apăreţi. Chiar şi-atunci când îmi dau seama că sunteţi morţi.

— Morţi?

— Da. Frumos pudraţi şi aşezaţi în coşciuge. Doar că staţi în picioare şi încă aşteptaţi ceva de la mine. Aţi murit fiindcă n-am fost în stare să pun mâncarea pe masă. Dacă stau şi mă gândesc bine, ceva-i ciudat la visele astea. Deşi vă uitaţi la mine de la înălţimea unui copil. Arătaţi la fel ca acum. Mim rujată, cu una din minijupele alea sclipicioase şi cizmuliţe cu fermoar, până la genunchi.

— Aşa arată acum?

— Da, ne-a trimis o ilustrată publicitară.

— Reclamă la ce?

— Ei, ştii tu. La ea. Ştii cum se fac lucrurile în zilele noastre. Nici eu n-am înţeles mare lucru. E pe birou.

Fotografia, de douăzeci pe douăzeci şi cinci, foarte lucioasă, cu o dungă diagonală acolo unde-a îndoit-o poştaşul, o înfăţişează pe Mim într-o bustieră, cu brăţări şi pantaloni bufanţi, cu capul dat pe spate, cu un picior lung, gol – când era mică, avea picioare mari, mama trebuia să-i convingă pe vânzătorii de încălţăminte să scotocească peste tot prin depozit –, lăsat pe-o perniţă. Ochii, fardaţi excesiv, parcă n-ar fi ai lui Mim. Doar forma nasului o face să fie Mim. Un fel de umflătură în vârf şi nările: felul în care i se lipeau când, în pruncie, începea să plângă, i se lipesc şi-acum, când i se cere să pară sexy. El percepe în fotografia asta ceva mai puţin din Mim decât bărbaţii care-au fotografiat-o. Dedesubt, mesajul spălăcit, scris cu pixul, zicea: *Mi-e dor de voi Sper să vin în curând în Est Cu drag Mim.* O mână nesigură, stângace, care n-a depăşit faza liceului. Mesajul lui Jill fusese scris cu caractere mari, drepte, exersate într-o şcoală particulară, asemănătoare cu cele de tipar, sigure pe ele ca un afiş de reclamă. Mim n-a avut niciodată talentul ăsta.

— Ce vârstă are Mim acum? întreabă Rabbit.

— Nu vrei să-mi mai asculţi visele.

— Ba da.

Face un calcul: născută când el avea şase ani, Mim ar trebui să aibă acum treizeci. Nu are niciun viitor, nici măcar în costumaţia asta de harem. Ce n-ai făcut până-n treizeci de ani,

mai mult ca sigur nu apuci să faci în veci. Iar ce-ai făcut până atunci, aia o să tot faci şi de-atunci înainte.

— Povesteşte-mi-l pe cel mai înspăimântător, o roagă el pe maică-sa.

— Casa de-alături a fost vândută. Unor oameni care vor să clădească un bloc. Soţii Scranton au făcut un parteneriat cu ei şi-atunci. Pereţii ăştia doi urcă, astfel încât casa nu mai primeşte nicio rază de lumină, iar eu sunt într-o groapă şi privesc în sus. Şi peste mine încep să curgă gunoaie, cutii de Cola, cutii de cereale, iar apoi. Mă trezesc şi-mi dau seama că nu pot să respir.

— Mt. Judge e zonă restricţionată pentru zgârie-nori, comentează el.

Ea nu râde. Are ochii larg deschişi, ancoraţi în cealaltă jumătate a vieţii ei, jumătatea nocturnă, jumătatea coşmarurilor care acum se înalţă ca apa într-o pivniţă prost izolată şi urmează s-o înghită, să-i arate că, de fapt, a fost tot timpul jumătatea reală, că lumina zilei nu-i decât o iluzie, o păcăleală.

— Nu, se răzgândeşte ea, nu ăsta-i cel mai rău. Cel mai oribil coşmar e cel în care merg cu Earl la spital, pentru analize. Suntem înconjuraţi de nişte mese mari cât masa noastră din bucătărie. Numai că, în loc de veselă, fiecare are pe tăblie un fel de băltoacă, o băltoacă roşie în care sunt înmuiate cearşafuri mototolite, astfel că iau forma unor. Castele de nisip făcute de copii. Şi conectate prin tuburi la nişte maşinării care aduc cu nişte televizoare. Apoi îmi dau seama că toţi aceştia sunt oameni. Iar Earl repetă la nesfârşit, atât de mândru şi de fericit, de parcă n-are creier. „Guvernul plăteşte tot. Guvernul plăteşte asta.” Şi-mi arată hârtia pe care tu şi cu Mim aţi semnat-o ca să mă transformaţi şi pe mine într-una din *alea.* Băltoacele alea.

— Asta nu-i un vis, îi spune fiu-su. Asta-i realitatea.

Ea se-ndreaptă de şale pe perne, aspră, mustrătoare. Colţurile gurii i se lasă-n jos necruţătoare, de-asta îi era mai frică pe vremuri decât de orice – mai mult decât de vampiri, mai mult decât de poliomielită, mai mult decât de trăsnete sau

de Dumnezeu sau de întârzierile la şcoală.

— Să-ţi fie ruşine, îl mustră ea. Nu mi-am închipuit niciodată c-am s-ajung s-aud asemenea vorbe crude de la unul din copiii mei.

— Am glumit, mamă.

— Care are nenumărate motive să-mi fie recunoscător, continuă ea implacabil.

— Pentru ce? Pentru ce anume?

— De pildă, pentru că te-a părăsit Janice. N-a fost decât. O boarfă ordinară.

— Şi cu Nelson cum rămâne, ai? Ce-o să se-ntâmple cu el acum?

Aici se vede cât de ruptă e de realitate, că uită de trecerea timpului, pentru ea, lumea se reduce la cele patru colţuri originare, ea şi papsi, el şi Mim aşezaţi la masa din bucătărie. Iubirea ei tiranică ar face lumea să rămână-n loc.

— Nelson nu-i copilul meu, pe când tu eşti.

— Ei bine, el există oricum şi trebuie să-mi fac griji pentru el. Nu poţi s-o ignori pe Janice în felul ăsta.

— Ea te-a ignorat pe tine.

— Nu tocmai. Mă sună tot timpul la serviciu. Stavros vrea s-o vadă întoarsă acasă.

— Să n-o primeşti. O să te. Sufoce, Harry.

— Ce opţiuni am?

— Fugi. Pleacă din Brewer. Habar n-am de ce te-ai întors. Nu mai e nimic aici. Toată lumea ştie asta. De când s-a mutat la sud fabrica de tricotaje. Fă şi tu ca Mim.

— Eu nu am ce vinde Mim. În orice caz, îi sfâşie inima lui papsi cu curvăsăreala ei.

— Aşa vrea el, taică-tu a căutat întotdeauna. Scuze ca să facă o mutră acră. Ei bine, acum mă are pe mine, sunt o bună scuză. Nu spune nu vieţii, Hassy. Morţii cu morţii, viii cu viii. Amărăciunea n-ajută la nimic. Aş prefera să primesc o carte poştală cu un mesaj vesel de la tine decât. Să te văd stând aici, ca un pămpălău.

Veşnicele ei cereri imposibile şi speranţe irealizabile. Visele astea supărătoare.

— Hassy, tu te rogi vreodată?

— Cel mai adesea, în autobuz.

— Roagă-te pentru un nou început. Roagă-te pentru viaţa ta.

Îi ard obrajii; îşi lasă capul în piept. Simte că-i cere s-o ucidă pe Janice, să-l ucidă pe Nelson. Libertatea presupune crimă. Un nou început presupune moarte. Ca un pămpălău ce e, i se opune tăcut, iar ea îşi fereşte privirea, cu colţurile gurii lăsate şi mai în jos. Încă mai încearcă să-l scoată din uter, nu vede că-i ditamai bărbatul? Un pămpălău bătrân, al cărui singur rost e acela de-a sta locului, pentru a oferi punct de sprijin pămpălăilor care depind de el.

Papsi urcă scările şi dă drumul la televizor, ca să urmărească meciul celor de la Phillies.

— Sunt o echipă mult mai sudată fără Allen ăla, comentează el. Era un măr stricat, Harry, spun asta fără prejudecăţi. Merele stricate sunt de toate soiurile.

După câteva serii de jucători la bătaie, Rabbit pleacă.

— Nu poţi să stai până la sfârşitul meciului, Harry? Cred că mai avem o bere-n frigider. Oricum, tocmai voiam să cobor, să-i fac mamei un ceai.

— Lasă-l să plece, Earl.

Pentru protejarea firelor electrice, o grămadă de arţari de pe Jackson Road au fost mutilaţi, hăcuiţi prin mijlocul coroanei. Rabbit nu observase până acum nici asta, nici dalele noi de pe trotuar, ce înlocuiseră asfaltul crăpat în care, pe vremuri, li se poticneau patinele cu rotile. Se dădea cu patinele când Kenny Leggett, un băiat mai mare, de peste drum de ei, care ulterior avea să devină un semifondist ce-acoperea o milă-n cinci minute, o minune a concursurilor statale de atletism, dar asta s-a-ntâmplat mai târziu, în ziua aia nu era decât un băiat mai mare, care în iarnă îl lovise pe Rabbit cu un bulgăre de zăpadă îngheţat – i-ar fi putut scoate ochiul, dacă l-ar fi nimerit puţin mai sus –, în ziua aia, el doar i-a aruncat de peste Jackson Road, în gura mare: „Harry, ai auzit la radio? A murit Preşedintele!” A spus „Preşedintele”, nu „Roosevelt”; pentru ei nu mai existase alt preşedinte. Data

viitoare când urma să se întâmple aşa ceva, Preşedintele avea să aibă un nume: într-o vineri, după masa de prânz, în timp ce stătea la maşina înaltă şi asurzitoare, taică-su s-a strecurat în spatele lui şi i-a spus confidenţial: „Harry, tocmai au anunţat la radio, zincografii îl aveau deschis. Kennedy a fost împuşcat în cap, se pare”. Ambii şarmanţi, ambii au murit cu dureri de cap violente. Zâmbetele lor pălesc pe câmpul înstelat. Orbecăim conduşi de huligani şi de contabili. În autobuz, Rabbit se roagă, aşa cum l-a povăţuit maică-sa: *Dă, Doamne, să-şi facă L-dopa efectul, dă-i vise mai frumoase, fă ca Nelson să-şi păstreze mai mult sau mai puţin inocenţa, nu-l lăsa pe Stavros să-i facă zile fripte lui Janice, ajut-o pe Jill să-şi găsească drumul spre casă. Dă-i, Doamne, sănătate lui papsi. Şi mie. Amin.*

Un bărbat în cămaşă roz se aşază lângă el cu un oftat teatral, după o staţie de pe coasta muntelui, de lângă benzinăria cu reclama la Day-Glo{49}. Cu coada ochiului, Rabbit zăreşte capul bărbatului întors complet spre el; după un timp, îi întoarce privirea, holbându-se şi el provocator. Bărbatul are obrajii de culoarea cămăşii, catifelaţi ca ai unui băieţel, deşi are părul cărunt, iar sprâncenele lui lungi, intrigate, se înalţă în încercarea de a-l recunoaşte.

— Scuzaţi-mă, rosteşte el, cu o emfază sinuoasă ca un tors de pisică, nu sunteţi cumva Harry…?

— Hei, iar dumneavoastră sunteţi Eccles, reverendul Eccles.

— Angstrom, corect? Harry Angstrom. Ce-ntâmplare minunată! Într-adevăr, *minunată!*

Şi iată-l pe Eccles prinzându-i mâna într-o strânsoare durdulie şi umedă, care pare să nu se mai termine niciodată. În ochii prelatului e ceva nou, un ceva oţelit şi totuşi speriat, golaş ca baza palidă a gâtului, lipsită de gulerul clerical. Iar cămaşa, remarcă Rabbit, este una sofisticată, cu o dunguliţă albă, fină, şi o croială lejeră, semitransparentă, de vară. Şi-l aminteşte purtând nu negru, ci un bleumarin rafinat, elegant. Eccles continuă să-i strângă mâna. Harry şi-o eliberează.

— Spune-mi, *te* rog, începe Eccles, cu aceeaşi emfază preţioasă pe care Rabbit nu şi-o mai aminteşte de acum zece ani, care mai e viaţa ta? Eşti încă împreună cu…?

— Janice.

— Nu prea părea de nasul tău, sincer să fiu.

— Păi da, sau *viceversa.* N-am mai făcut un alt copil.

Ăsta fusese sfatul lui Eccles în acele prime luni de după reconciliere, când Janice şi cu el începuseră o nouă viaţă şi chiar mergeau împreună la biserica episcopaliană. Apoi, Eccles fusese numit paroh la o biserică aflată mai aproape de Philadelphia. Peste un an-doi, auziseră de la mama lui Janice că se băgase-n nişte belele în noua lui parohie; pe urmă, nimic. Şi iată-l din nou, mai grizonant, dar deloc îmbătrânit, ci mai curând întinerit, mai zvelt în talie, într-o formă de zile mari de care e vădit mândru, musculos şi bronzat aşa cum puţini bărbaţi din Brewer s-ar osteni să arate, cu privirea aia tinerească, înfiorată. Are părul lung, îi cade în bucle peste gulerul cămăşii. Rabbit îl întreabă:

— Dar *dumneavoastră* ce-aţi mai făcut?

Se întreabă pe unde-o fi umblat Eccles, de a luat autobuzul de pe coasta muntelui. Acolo sunt doar benzinăria, un mic restaurant, o panoramă a viaductului şi casele câtorva bogătani, pitite printre molizi, în spatele gardurilor de fier.

— *Ça va.* Merge. Am fost îngropat şi totuşi trăiesc. Am rupt pisica-n două cu preoţia.

Rămâne cu falca lăsată-n jos, gata parcă să izbucnească într-un hohot de râs, deşi nu scoate niciun sunet, iar ochii lui ciudat de purificaţi rămân în expectativă.

— De ce-aţi făcut asta? se interesează Rabbit.

Chicotitul lui Eccles, care mereu a avut o tentă provocatoare şi ironică, a devenit peste ani neruşinat, batjocoritor, dacă nu chiar de-a dreptul temerar.

— Din mai multe motive. Am fost invitat să plec, unu' la mână. Şi, doi la mână, voiam şi eu să plec.

— V-aţi pierdut credinţa?

— În felul meu. Nu-s sigur că mai credeam nici pe atunci.

— Nu?

Rabbit e şocat.

— Credeam, îi mărturiseşte Eccles, iar vocea îi capătă inflexiuni exagerate, un timbru ca o îmbrăţişare adresată sieşi,

în anumite feluri de raporturi interumane. Încă mai cred. Dacă oamenii vor să bată-n cuie, în numele lui Cristos, anumite raporturi dintre ei, eu n-am nimic împotrivă. Doar că *eu unul* nu mai optez pentru cuvântul ăsta.

— Tatăl dumneavoastră ce-ar spune despre asta? N-a fost episcop?

— Taică-miu – Dumnezeu să-l odihnească *et cetera* – era mort, când am luat decizia.

— Dar soţia dumneavoastră? Era cochetă, îmi scapă numele ei.

— Lucy. Draga de Lucy! M-a părăsit, că veni vorba. Da, am lăsat multe lucruri în urmă.

Şi gura acestui bărbat cu gâtul pal şi părul lung rămâne întredeschisă, ca pentru un hohot de râs, dar el tace, în expectativă.

— V-a părăsit?

— A fugit de faptele mele necugetate. S-a recăsătorit şi s-a mutat la Wilmington. Bărba-su e un individ dureros de oarecare, un farmacist, acolo. Dar fără fapte necugetate. Fetele mele îl adoră. Îţi aminteşti de cele două fiice ale mele.

— Erau drăguţe foc. Mai ales cea mare. Că veni vorba, şi Janice m-a părăsit.

Sprâncenele palide şi expresive ale lui Eccles se arcuiesc şi mai tare.

— Serios? De curând?

— În seara dinaintea aselenizării.

— Părea mai curând genul de femeie părăsită, nu de femeie care părăseşte. Uite ce e, Harry, ar trebui să ne vedem într-un… loc, ăăă… mai static şi s-avem o discuţie ca lumea.

În timp ce se trage mai aproape, pentru a-şi sublinia cuvintele, când autobuzul ia o curbă, braţul lui îl atinge pe-al lui Rabbit. Întotdeauna a avut o musculatură surprinzătoare, dar uite că Eccles a devenit mai vânjos, mai ca el. Capul puhav îi pare imens.

— Ăăă… şi-acum cu ce vă ocupaţi? se interesează Rabbit.

Din nou, hohotul mut, falca lăsată, expectativa.

— Practic, locuiesc în Philadelphia. Un timp am lucrat cu

tinerii de la Y.M.C.A. Trei veri am fost comandant de tabără în Vermont. Iar iernile am ales să citesc, să meditez. Cred că se întâmplă un lucru captivant în conştiinţa occidentală şi, n-ai decât să râzi, îmi fac însemnări pentru o carte pe tema asta. Pe scurt, cred că, în sfârşit, ieşim din peştera lui Platon. Ce zici de un titlu în genul *Ieşind din peştera lui Platon*?

— Cam ciudat, dar ce ştiu eu? Şi-atunci, ce v-a adus înapoi în oraşul ăsta vetust şi murdar?

— Păi, să vezi ciudăţenie, Harry. Nu te superi că-ţi spun Harry? Totul începe să pară ca şi cum s-ar fi întâmplat chiar ieri. Ce oameni ciudaţi eram pe-atunci! Fantomele pe care le lăsăm să ne bântuie! În fine, ştii orăşelul Oriole, situat la zece kilometri sud de Brewer?

— Am trecut pe-acolo.

Cu echipa de baschet din liceu, acum un car de ani, pe când era boboc. A petrecut o seară minunata acolo.

— Ei bine, au acolo un teatru de vară care se numeşte Oriole Players.

— Desigur. Noi le publicăm afişele.

— Exact, eşti tipograf. Aşa am auzit.

— Linotipist, mai exact.

— Bravo ţie! Aşa, şi un prieten de-al meu, o persoană ridicolă, foarte egoistă, dar un om minunat, e codirectorul lor şi m-a convins să-i ajut la relaţii cu publicul. Adică să strâng fonduri. Tocmai am fost în Mt. Judge să mă-ntâlnesc cu babalâcul ăla imposibil de Mahlon Youngerman, adică cu Sunflower Beer, pentru o donaţie. Mi-a răspuns că se mai gândeşte. Asta, în codul lor, înseamnă „ia-ţi gândul”.

— Seamănă cu ce făceaţi pe vremuri.

Eccles îi aruncă o privire mai tăioasă; chipul îi e adumbrit de o moleşeală defensivă.

— Vrei să zici că stric orzul pe gâşte? Cultiv nebunia păgânilor{50}? Mda, oarecum, dar nu mă ocup de asta decât opt ore pe zi. În celelalte şaisprezece, îmi aparţin numai *mie.*

Lui Harry îi displace felul sălbatic în care a rostit *mie,* parc-ar fi vrut să spună prea multe. Se hurducă şi se hâţână pe Weiser Street; Eccles priveşte dincolo de Harry, pe fereastră, şi

clipeşte.

— *Trebuie* să cobor aici. Pot să te rog să cobori cu mine şi să mă laşi să-ţi ofer ceva de băut? Pe colţ e un bar mai puţin deprimant decât altele.

— Nu, Dumnezeule, trebuie să merg mai departe. Trebuie s-ajung acasă. Ala micu' e singur.

— Nelson.

— Exact! Ce memorie! Mulţumesc de invitaţie. Arătaţi minunat.

— Sunt încântat să te revăd, Harry. *Hai* să ne vedem cândva, în circumstanţe mai lejere. Unde locuieşti?

— În Penn Villas. Au început să-l construiască de când eraţi încă aici. Lucrurile sunt puţin neclare în clipa de faţă…

— Înţeleg, spune Eccles grăbit, fiindcă autobuzul pufăie şi frânează gemând în staţie. Totuşi, îşi face timp să pună mâna pe umărul lui Harry, sus, aproape de gât. Schimbă tonul, îi devine rugător, are din nou glas de preot: Cred că trăim nişte vremuri minunate şi mi-ar plăcea să-ţi împărtăşesc veştile bune, când o să fii mai liber.

Ca să mărească distanţa dintre ei, Rabbit merge cu autobuzul 16A cale de încă şase străzi, până unde coteşte spre Greely, acolo coboară şi se întoarce pe jos la prăvălia cu alune prăjite de pe Weiser, ca să ia autobuzul spre Penn Villas. ATROCITĂŢILE GABORILOR AGITĂ CAMDENUL, anunţă titlul unui ziar radical al negrilor din Philly, expus pe un stand.

Harry e agitat, se tot uită în sus pe Weiser, să vadă dacă nu-l urmăreşte o cămaşă roz. Îl furnică locul de pe umărul gol unde l-a atins Eccles: e uimitor cum se-agaţă de el individul ăsta, după atâţia ani, după ce şi-au făcut vieţile varză. Autobuzul 12 vine şi-l duce peste pod. Ziua oftează prelung, în ferestre e o strălucire de septembrie fără niciun viitor: pajiştile sunt făcute praf, iar râul negru e toropit şi fetid. Pe afişe: HOBBY HAVEN. BUTCH CSSDY KID. Străbate Emberly spre Vista Crescent, printre aspersoarele care se-nvârt la unison, sub antenele televizoarelor ce zgreapţănă din ceruri acelaşi gunoi de la ora patru.

Porsche-ul alb, murdar, e pe alee, pe jumătate în garaj, supărător, exact cum parca şi Janice. Jill e tolănită în fotoliul maro, doar în combinezon. Din poziţia neglijentă în care stă, el îşi dă seama că nu poartă chiloţi. Îi răspunde la întrebări vorbind împleticit, defazat, ca şi cum întrebările lui ar ajunge la ea trecând printr-o izolaţie de vată murdară, de amintiri difuze acumulate peste zi.

— Unde-ai plecat aşa devreme azi-dimineaţă?

— Am ieşit. Să scap de loazele de ţeapa ta.

— L-ai dus pe copil?

— Fireşte.

— Şi când te-ai întors?

— Chiar acum.

— Unde ţi-ai petrecut toată ziua?

— Poate că m-am dus la Valley Forge fără voi.

— Sau poate nu te-ai dus.

— Ba m-am dus.

— Şi cum a fost?

— Superb! De fapt, de-a dreptul haios. George a fost un tip mişto.

— Descrie-mi o cameră.

— Intri pe-o uşă şi dai de-un pat cu baldachin, cu o pernuţă cu canafuri, pe care scrie „George Washington a dormit aici”. Pe noptierele de lângă pat încă mai sunt pastilele pe care le lua ca s-adoarmă, când era îngrijorat din cauza tunicilor roşii{51}. Pereţii sunt căptuşiţi cu un soi de material, iar toate fotoliile au braţele legate cu sfoară, ca să nu te poţi aşeza-n ele. De-aia m-am aşezat p-ăsta. Fiindcă nu-i legat. E bine?

El ezită între numeroasele alternative pe care pare să i le ofere ea. Râs, mânie, bătălie, capitulare.

— OK. Sună interesant. Îmi pare rău că n-am putut veni şi noi.

— Tu unde-ai fost?

— După ce-am terminat de aranjat pe-aici, am fost s-o vizitez pe mama.

— Ce mai face?

— Vorbeşte mai bine, dar pare mai fragilă.

— Îmi pare rău. Îmi pare rău că are boala aia. Îmi închipui că n-am s-o cunosc niciodată, nu-i aşa?

— Ai vrea? Poţi să-l vezi pe taică-miu când vrei, nu trebuie decât să fii în barul Phoenix la ora patru şi-un sfert. S-ar putea să-ţi placă. Îl interesează politica. Crede, ca şi tine, că sistemul e de tot rahatul.

— Şi n-am să-ţi cunosc niciodată soţia.

— Ce nevoie ai avea de-aşa ceva? Ce te-a apucat?

— Nu ştiu. Mă interesează. Poate că-ncep să m-aprind de dragul tău.

— Doamne, nu face asta.

— N-ai o părere prea bună despre tine, nu-i aşa?

— De când m-am lăsat de baschet, cred că nu. Apropo, maică-mea mi-a zis c-ar trebui s-o dau naibii pe Janice şi să plec din oraş.

— Şi ce i-ai răspuns?

— Că nu pot.

— Eşti o loază.

Faptul că ea nu poartă chiloţi şi sentimentul că astăzi s-a abuzat deja de ea, ca şi senzaţia că are parte de o vară unică, această vară a aselenizării, care-i scapă printre degete pentru totdeauna, îl fac să roşească pentru a doua oară în după-amiaza asta şi s-o întrebe:

— N-ai vrea să facem dragoste?

— Cordeală sau papiţ?

— Nu contează. Cordeală.

Asta pentru c-a ajuns să simtă că-i oferă capătul dinţos ca pe-o metodă de a-şi păstra celălalt capăt pentru un bărbat care încă n-a apărut în viaţa ei, un bărbat mai adevărat decât el.

— Cu Nelson cum rămâne? întreabă ea.

— E cu Janice, s-ar putea să-l reţină la cină. Nu-i un pericol. Dar poate eşti prea obosită de-atâta George Washington.

Jill se ridică în picioare, îşi trage combinezonul sus pe umeri şi-l ţine acolo, ca pe-o pungă şifonată în care se află capul ei, cu tot corpul ei tânăr dedesubt, galben ca ceara, şi cu sânii, picuri de ceară întărită.

— Fute-mă, îl îndeamnă ea pe un ton glacial, azvârlind combinezonul spre bucătărie şi, sub greutatea lui, continuă icnind: Harry, vreau să mă fuţi de să-mi scoţi dracii din mine, toţi dracii şi toată plictiseala acestei lumi jalnice şi de tot păcatul, răneşte-mă, curăţă-mă, vreau să intri cu totul în mine, iubitule, să-mi ajungi până-n gâtlej, da, ah, da, mai adânc, mai mult, scoate totul din mine, ticălos iubit, ah, iubit, iubit ce-mi eşti!

Ochii ei se dilată de mirare. Verdele lor e doar un chenar subţire în jurul pupilelor, al căror negru pur e întinat de umbra lui.

— Te-ai pleoştit.

E-adevărat: toată vorbăria ei, dorinţa ei sălbatică l-au speriat, reducându-l la o gămălie. Ea e prea udă; ceva a lăbărţat-o. Iar consistenţa ca de ceară a trupului ei tânăr, sferele bucilor ei prea perfecte îi par străine: o percepe de la distanţă, adumbrită de oasele uscate şi calde ale maică-sii şi de rotunjimile întunecate ale lui Janice, cu coastele lui Janice bombate deasupra locului unde i se adânceşte talia. Simte resorturile care se joacă prin terminaţiile nervoase ale lui Jill, o simte acţionată de ceva situat dincolo de el, ceva în comparaţie cu care el este doar o umbră, o umbră albă, iar pieptul lui, un scut luminos ce-o striveşte. Ea se desprinde de el şi-ngenunchează să-l sărute pe burtă. Se joacă unul cu altul ca într-o pâclă. Mobilierul se estompează în jurul lor. Se tăvălesc pe covorul aspru, ecranul televizorului tronează deasupra lor ca o planetă-mamă. Părui ei a ajuns în gura lui. Curul ei îi saltă sub ochi ca două cocoaşe. Ea încearcă să juiseze pe faţa lui, dar el nu are limba destul de puternică. Îşi freacă clitorisul de bărbia lui în sus şi-n jos, până ajunge să-l doară. În altă parte, ea e cea care-l ciuguleşte. El se simte făcut praştie, prostănac, bleg. În cele din urmă, o roagă să-şi frece sânii, sfârculeţele-ntărite, de organele lui genitale, care-i zac cuminţi între picioare. Astfel, reuşeşte să înalţe zmeul şi încearcă s-o satisfacă, chiar reuşeşte, deşi până ajunge ea să tremure ca piftia şi să termine, amândoi îşi jelesc secretele adânc îngropate, diametral opuse, copilul lunii şi omul

pământului.

— Te iubesc, îi spune el, iar faptul că n-o iubeşte îi face declaraţia credibilă.

Ea stă cocoţată pe el, muncind ca un mecanic furios care, după ce-a montat o piesă dificilă, continuă s-o verifice.

În zgomotul acela discret, de frecare, pe care-l scot, el aude fluidele lor amestecate, îşi imaginează în burta ei o maşină argintie de forma unui păianjen, toarsă din firele secreţiilor lor, o maşină ce se roteşte încet. Asta-i uneşte. El exclamă, predându-se:

— Ah, plângi! Dă-i drumul!

O trage spre el, îşi lipeşte obrazul de ea, ca să fi se contopească lacrimile.

— De ce plângi? îl întreabă Jill.

— Tu de ce plângi?

— Pentru că lumea asta-i de tot căcatul şi fac parte din ea.

— Crezi că există alta mai bună?

— Trebuie să existe.

— Păi, face el, de ce naiba n-ar exista?

Când ajunge Nelson acasă, amândoi sunt îmbăiaţi, sunt îmbrăcaţi şi stau cu luminile aprinse. Rabbit urmăreşte ştirile de la ora şase (rezumatul violenţelor de peste vară, statisticile săptămânale ale celor căzuţi în Vietnam, estimarea numărului accidentelor de circulaţie în apropiatul weekend de Ziua Muncii), iar Jill găteşte supă de linte în bucătărie. Nelson despachetează şi-ntinde pe podea şi pe mobilă captura zilei petrecute cu Janice: chiloţi noi, ultimul răcnet, maiouri, şosete supraelastice, două perechi de pantaloni, patru cămăşi sport, o jachetă reiată, cravate late, chiar şi butoni asortaţi la vesta mov, ca să nu mai vorbim de pantofii fără şiret şi bascheţii noi. Jill îl admiră:

— Marfă, marfă de marfă, mortal! Nelson, mi-e pur şi simplu milă de fetele alea din clasa a opta, se vor topi după tine.

El o priveşte neliniştit.

— Ştii foarte bine că-s nasoale. Nu eu le-am vrut, mami m-a obligat să le iau. Toate magazinele au fost scârboase, curat

materialism!

— La ce magazine te-a dus? se interesează Rabbit. Cum dracului a plătit toate boarfele astea?

— Şi-a deschis conturi de credit peste tot, tati. Şi-a cumpărat şi ea nişte haine, o chestie mişto, care arată ca o cămaşă de noapte, doar că-i OK s-o porţi la petreceri, dacă eşti femeie, şi alte chestii de-astea. Şi mi-a mai luat un costum bestial, un soi de verde-gri în carouri, pe care putem să-l luăm peste o săptămână, după ce mi-l modifică puţin. Nu că-i ciudat când ţi se ia măsura?

— Îţi aminteşti pe ce nume au fost deschise conturile? Pe-al meu sau pe numele de Springer?

Jill s-a îmbrăcat în glumă cu una dintre cămăşile lui noi şi şi-a legat părul în coadă de cal, cu una dintre cravatele late. Face-o piruetă, ca să poată fi admirată. Nelson, pierdut, de-abia mai poate să vorbească. E topit de dragul ei.

— Pe numele din permisul ei de conducere, tati. Nu pe ăla trebuia?

— Şi pe adresa de-aici? Toate facturile vor veni aici?

— La adresa din carnetul de conducere, tati. Nu da vina *pe mine* eu i-am zis că nu vreau decât blugi. Şi-un tricou imprimat cu Che Guevara, doar că nu au aşa ceva în Brewer.

Jill izbucneşte-n râs.

— Nelson, o să fii cel mai elegant radical de la Liceul West Brewer. Harry, cravatele astea sunt de *mătase!*

— Gata, îi declar război târfei.

— Tati, *nu*! Nu-i *vina* mea.

— Ştiu. Las-o baltă. Aveai nevoie de haine, ai crescut mare.

— Iar mami chiar arăta mişto în unele rochii.

Decât să-şi verse în continuare nervii pe copil, se-ndreaptă spre fereastră. Îşi vede propria maşină, Falconul lui fidel, demarând. Zăreşte o secundă umbra capului lui Janice, stă ghemuită deasupra volanului. Îţi închipui c-ar trebui să fie mai relaxată când şofează, având în vedere faptul c-a crescut printre maşini. Oare ce aşteptase? Să-l vadă ieşind? Sau doar s-o fi uitat la casă, doar-doar o va zări pe Jill? Sau i-o fi fost dor de casă. Simte cum îi zvâcneşte obrazul şi-şi da seama ca

zâmbeşte la vederea abţibildului cu steagul, care e în continuare lipit pe parbrizul din spate. Nu l-a lăsat pe Stavros să-l dea jos.

III.
Skeeter

„Am fost violaţi, am fost violaţi!”
— VOCE DIN FUNDAL, DE LA BORDUL LUI SOIUZ 5

Într-o zi de septembrie, când se-ntoarce de la muncă, Rabbit găseşte un bărbat la el acasă. Individul este negru.

— Ce mama dracu’… exclamă Rabbit din uşa holului, de lângă cei trei clopoţei tubulari.

— La dracu’, omule, e revoluţie, corect? i-o întoarce tânărul de culoare, fără să se ridice din fotoliul maro, hârbuit.

Ochelarii îi strălucesc ca două cercuri de argint; în penumbră, ţăcălia lui pare-o pată de jeg. Şi-a lăsat părul să crească într-o chică rotundă şi înfoiată, aşa că, la început, Rabbit nu l-a recunoscut.

Jill sare ca arsă din fotoliul cu tapiţerie argintie.

— Ţi-l aminteşti pe Skeeter?

— Cum aş putea să-l uit?

Face un pas înainte cu mâna întinsă, cu palma tremurând de frică, dar, de vreme ce Skeeter nu face nicio mişcare, şi-o lasă să-i cadă pe lângă corp, neîntinată.

Skeeter observă mâna albă lăsată să cadă şi expiră fumul unei ţigări. E o ţigară adevărată, de tutun.

— Îmi place, mărturiseşte Skeeter. Îmi place ostilitatea ta, Bulă. Cum spuneam noi în Nam, ea mi-e tainul.

— Eu şi cu Skeeter ne conversam, precizează Jill, cu vocea parcă schimbată, mai temătoare, mai matură. Eu n-am niciun drept?

Rabbit i se adresează lui Skeeter:

— Credeam că eşti la-nchisoare sau aşa ceva.

— A ieşit pe cauţiune, se grăbeşte Jill să-i explice.

— Lasă-l să spună singur ce-are de spus.

Plictisit, Skeeter o corectează:

— Mai precis, am ieşit de-a binelea pă cauţiune. Am uitat să mă-ntorc. Cum s-ar zice, sunt pă lista neagră a sticleţilor. Sunt periculos de tot, corect?

— Ar fi stat doi ani, spune Jill. Doi ani pentru nimic, că n-a lovit pe nimeni, n-a furat niciun ac, pentru nimic, înţelegi, Harry?

— Şi Babe a uitat să se-ntoarcă la zdup?

— Babe e o doamnă, continuă Skeeter, pe tonul lui de mitocănie plictisită. Îşi face prieteni uşor, corect? Eu n-am prieteni. Mi-a mers buhul până hăt, departe, pentru lipsa mea de amabilitate.

Vocea i se schimbă, vorbeşte în falset, graseiază:

— Ooo, e un ciohoi *hăăău!*

Are nenumărate măşti, îşi aminteşte Rabbit, şi niciuna nu-l reprezintă exact.

— Mai devreme sau mai târziu, o să te prindă. Faptul c-ai fugit, profitând de ieşirea pe cauţiune, îţi îngreunează situaţia. Poate-ai fi scăpat c-o pedeapsă cu suspendare.

— Am deja una. Hârţogarii se satură la un moment dat să le tot împartă-n stânga şi-n dreapta, corect?

— Dar nu contează şi faptul că eşti veteran din Vietnam?

— Nu *contează?* Sunt şi negru, şomer şi deloc sociabil, corect? Caut să subminez statul, nici mai mult, nici mai puţin, şi jupânului i-a picat fisa.

Rabbit contemplă umbrele din vechiul fotoliu, bâjbâie în căutarea unei soluţii. Fotoliul a fost alături de ei de când s-au căsătorit, provine din mansarda Springer-ilor. Coşmarul acesta trebuie să se isprăvească odată.

— Faci pe grozavul, băiete, spune el, dar cred c-ai intrat în panică.

— Să nu mă iei pă mine cu „băiete”!

Rabbit tresare; i-a vorbit pe-un ton neutru, ca de la un nelegiuit la altul. Încearcă să dreagă busuiocul:

— Nu faci decât să-ţi pui beţe-n roate. Du-te şi predă-te, spune-le că n-ai avut de gând s-o ştergi.

Skeeter se tolăneşte degajat în fotoliu, cască, trage aer în piept şi-l dă afară.

— Hai că m-am prins, zice el, ai concepţia unui gentleman alb despre poliţişti şi felul exemplar cum îşi fac ei datoria. Nimic, subliniez, nimic nu le face mai mare plăcere decât să smulgă aripile bieţilor negri săraci cu duhul. Mai întâi unghiile, apoi aripile. Pă bune, sunt zămisliţi exact în acest scop sacru. Asta ca să nu-ţi stau în spinare, ci sub picioarele puturoase, corect?

— Nu suntem în Sud, comentează Rabbit.

— Eee-hei! Amice Bulă, te-ai gândit vreodată să candidezi la o funcţie po-li-ti-că? Mă-ndoiesc că mai există vreun conţopist de provincie care să creadă că tot ce zboară se mănâncă. Mai nou, Sudul e peste tot. Ne aflăm la optzeci de kilometri de linia Mason-Dixon{52}, dar mai sus, în Detroit, negrişorii sunt împuşcaţi ca somnii ţinuţi în butoaie. Vestea e că s-a terminat cu recoltarea bumbacului. Sezonul linşărilor e-n toi. În Statele Aburite, toţi albii ţepuiţi ajung sărăntoci.

O mână maronie gesticulează delicat din penumbră, apoi se relaxează.

— Iartă-mă, Bulă. Astea-s chestii prea banale pentru mine, să stau să ţi le explic. Citeşte ziarele.

— Le citesc. Eşti nebun.

Jill intervine:

— Sistemul e putred, Harry. Legile sunt făcute să protejeze o elită infimă.

— De exemplu, pe cei care au bărci în Stonington, i-o întoarce el.

— Unu-zero, strigă Skeeter, corect?

Jill se face foc şi pară.

— Şi ce-i cu asta? Am fugit de asta. O resping, mă *cac* pe ea, Harry, în timp ce tu înc-o adori, îl mănânci! Mănânci căcatul meu. Al lui taică-miu. Al tuturor. Nu vezi că se *folosesc* de tine?

— Iar acum, tu vrei să te foloseşti de mine. Pentru *el.*

Ea înlemneşte, albă ca peretele, cu buzele subţiri ca o aţă.

— Da.

— Eşti nebună. Aş risca s-ajung şi eu la-nchisoare.

— Harry, doar câteva nopţi, până când poate s-o şteargă. Are rude la Memphis, o să plece acolo. Corect, Skeeter?

— Aşa-i, dulceaţă. Ah, câtă dreptate ai!

— Nu-i vorba doar de deţinere de droguri, gaborii cred că-i furnizor, susţin c-ar plasa droguri, o să-l răstignească, Harry.

O să-l răstignească.

Skeeter începe să fredoneze încetişor primele acorduri din „That Old Rugged Cross”{53}.

— Păi, e-adevărat? Plasează droguri?

Skeeter rânjeşte sub chica lui rotundă, înfoiată.

— Cu ce să te servesc, Bulă? Iarbă, amfete, seconal, zen… Acu’ cică au atât de multă iarbă roşie de Panama în Philly, c-au ajuns s-o dea la vaci. Sau vrei să prizezi un căluţ, pentru extaz maxim?

Din penumbra fotoliului, îşi întinde palmele palide făcute căuş, de parc-ar fi pline de otravă strălucitoare.

Deci e dat dracu’. În copilărie, mânat de-aceeaşi curiozitate care l-a făcut să-şi bage degetul în buric şi-apoi să-l miroasă, Rabbit sălta capacul de metal cu model fagure de la haznaua din fundul curţii, unde se-ntâlnea colţul garajului cu inelul de baschet. Iar acum, bărbatul ăsta negru se deschide-n faţa lui tot aşa: e o groapă de mâzgă puturoasă, căreia nu i se vede fundul.

Harry se întoarce către Jill şi-o întreabă:

— De ce-mi faci una ca asta?

Ea întoarce capul şi-i oferă profilul ei cu bărbia alungită, profund dispreţuitoare.

— Am fost o proastă, răspunde ea, să cred c-ai putea avea încredere-n mine. N-ar fi trebuit să-mi spui că mă iubeşti.

Skeeter fredonează „Dragoste adevărată”{54}, vechiul cântec al duo-ului Crosby-Grace Kelly.

Rabbit o întreabă din nou:

— De ce?

Skeeter se ridică din fotoliu.

— Iisuse, izbăveşte-mă, să nu vomit din cauza gagiilor albicioşi constipaţi! O face pentru că i-am tras-o toată după-amiaza, corect? Dacă plec, vine şi ea cu mine. Hei, Jill, dulceaţă, corect?

— Corect, răspunde ea, cu buzele din nou subţiri ca aţa.

— Nu te-aş lua nici de-aş paria, sărmană ştoarfă futăcioasă. Skeeter o taie singur. Iar lui Rabbit îi spune: Pa şi pu, Bulă! Fire-aţi ai dracu' de acrituri, a fost nostim să vă văd cum vă daţi de ceasul morţii!

În picioare, Skeeter pare fragil, cu blugii Levi's jerpeliţi şi un vindiac decolorat, de armată, de pe care-au fost date jos însemnele militare. Chica rotundă i-a micşorat faţa.

— Pa şi pu, acceptă Rabbit răsuflând uşurat, apoi îi întoarce spatele.

Dar Skeeter refuză să plece cu una, cu două. Face un pas spre el, miroase înţepător.

— Dă-mă afară, îl provoacă. Vreau să pui mâna pă mine.

— Nu vreau.

— Ba pune-o.

— Nu vreau să mă bat cu tine.

— Ţi-am cordit ştoarfa.

— Treaba ei.

— Şi ce pizdă strâmtă, căcăcioasă, poa' să aibă! E ca şi cum ţi-ai băga cocoşelul în menghină.

— Îl auzi, Jill?

— Hei, Rabbit! Aşa ţi se zicea, corect? Mă-ta-i curvă, corect? Le-o suge boşorogilor de negri pilangii, în spatele gării, pentru cincizeci de cenţi, corect? Dacă n-au cincizeci de cenţi, le-o ia-n gură pe gratis, că-i place, corect?

Mama lui atât de-ndepărtată. Amestecul de mirosuri din camera ei, de medicamente şi aşternuturi calde. Din toţi anii cât a fost ea sănătoasă, nu-şi mai aminteşte decât osatura ei masivă aplecată deasupra mesei din bucătărie, cu cele patru locuri tocite; nu stă jos, a terminat deja masa, acum îi serveşte lui cina, s-a-ntors târziu de la antrenament, s-a făcut deja întuneric, ferestrele sunt aburite pe dinăuntru.

— Tac-tu e găozar, corect? Şi tu trebuie să fii, altfel n-ai

suporta tot căcatul ăsta. Nevastă-ta n-a mai suportat să stea lângă un găozar, era ca şi cum i-ar fi pus-o un şoricel, corect? Eşti un şoricel acolo jos, hei, nu că am dreptate? Lasă-mă să te pipăi!

Întinde mâna, dar Rabbit i-o îndepărtează cu o lovitură. Skeeter face încântat câţiva paşi de dans.

— N-ai nimic acolo, corect? Hei, Rabbit, Jill zice că tu crezi în Dumnezeu. Hai să-ţi dau o veste: Dumnezeul tău e un fătălău. Dumnezeul tău alb e mai papanache decât dama de pică. I-o suge Sfântului Duh şi-l pune pe fi-su să-i privească. Hei, Bulă, şi-ncă ceva! Nu există Iisus. Era un bulangiu şmecheraş, corect? I-au mituit pă romani să-i scoată hoitul din mormânt, pen' că puţea prea rău, corect?

— Nu-mi demonstrezi, zice Rabbit, decât că eşti nebun de legat.

Dar simte cum îl cuprinde o furie plăcută, până începe să dea pe-afară. Imaginile de la şcoala de duminică – un bărbat mort, mai alb decât crinii, stâncile mov unde-a fost trădat cu un sărut – reînvie în amintirea lui.

Skeeter continuă să ţopăie. Poartă bocanci militari masivi, scofâlciţi. Se loveşte de umărul lui Harry, îl trage de mâneca largă a cămăşii lui albe.

— Hei, vrei să afli de unde ştiu? Vrei să afli? Hei! Eu sunt adevăratul Iisus. *Eu* sunt Iisus cel negru, corect? Şi nu mai exista altul, nu! Când mă băşesc eu, se lasă cu fulgere, corect? Îngerii le-adună repede, cu lopeţile lor de aur de un catralion de carate. Corect? Prosternează-te, Bulă. Venerează-mă. Eu sunt Iisus. Sărută-mi coaiele – sunt soarele şi luna, iar cocoşelui meu e o cometă, al cărei cap e inima albă, dogoritoare a gloriei ce nu dă niciodată chix.

Rotindu-şi capul ca o marionetă, Skeeter îşi desface prohabul şi se pregăteşte să-şi expună minunea.

A sosit însă şi momentul lui Rabbit. E atât de plin de mânie şi frică, de-ajunge să vadă prin pori. Se deplasează cu entuziasm spre tânăr şi simte cum îi dispar pumnii, unul în regiunea burţii, altul sub gâtul celuilalt. Se fereşte de capul cu ochelari care-ar putea să se spargă şi să-l rănească. Skeeter se

încovoaie şi pică la podea secat de vlagă ca un scorpion, iar când Rabbit se dă la el, nu ripostează, e redus la nişte unghiuri abrazive, trepidante, zici că-i o maşină de glaspapir. Pe Rabbit încep să-l doară mâinile. Vrea să facă bucăţi bestia asta, fiindcă există un punct moale unde poate fi despicată şi ucisă; spatele ei încovoiat e prea dur, deşi bleanda peste scobitura urechii îl face să scoată un scâncet stins.

Jill ţipă şi-l trage cu toată puterea de poalele cămăşii şi, pe măsură ce-i scade plăcerea de-a lovi, Rabbit îşi descoperă mâinile şi antebraţele zgâriate zdravăn. Adversarul lui stă chircit pe podea, pe covorul care i-a costat unsprezece dolari metrul şi se presupunea c-o să ţină mai mult decât cel mai catifelat, la cincisprezece dolari metrul, pe care şi-l dorea Janice (spunea mereu că-i aminteşte de materialul folosit pe terenurile de minigolf), chircit la marea artă, cu genunchii vârâţi sub bărbie şi mâinile deasupra capului, băgat sub canapea cât e de mare. Blugii Levi's i s-au mototolit şi Rabbit e şocat să constate cât de scheletice îi sunt gambele şi gleznele, ca nişte fuse negre iridescente. Oameni croiţi dintr-un material nou. Durează mai mult, se tocesc mai uniform. Iar Jill hohoteşte:

— Harry, destul, destul, nu mai da, nu mai da!

Iar soneria de la uşă îşi cântă cele trei note iar şi iar, o gamă ce nu duce nicăieri, nu poate să ajungă în topuri.

Uşa se dă de perete. Nelson e în prag, în hainele de şcoală noi, ultimul răcnet, cu cămaşă sport dungată şi pantaloni galben-canar. În spatele lui e Billy Fosnacht, mai înalt, cu un cap lăţos.

— Hei, exclamă Skeeter de pe podea, ăsta-i Bulache, corect?

— E un spărgător, tati?

— Am auzit cum se sfărâmă mobila prin casă, zice Billy. N-am ştiut ce să facem.

— Ne-am gândit c-o să se oprească dacă sunăm mereu.

— Tatăl tău şi-a pierdut capul, intervine Jill.

— De ce trebuie să fiu mereu cel care-şi păstrează cumpătul? întreabă Rabbit.

Ridicându-se parcă dintr-un coş de gunoi, cu atenţie, mişcându-şi pe rând mădularele, Skeeter spune:

— Asta a fost doar aşa, Bulă, ca să facem cunoştinţă. Data viitoare o să am un revolver.

Rabbit îl ia în zeflemea:

— Am crezut că măcar o să-mi oferi o mostră de karate de la cursurile pentru începători.

— Mi-a fost frică să le folosesc. Te-aş fi rupt în două, corect?

— Tati, cine-i ăsta?

— E un prieten de-al lui Jill. Îl cheamă Skeeter. O să stea la noi câteva zile.

— Serios?

Jill e cea care-a pus întrebarea asta.

Rabbit caută un motiv. Mici zgârieturi îi provoacă o durere ascuţită la articulaţiile degetelor. Supraexcitaţia îi lasă o vagi senzaţie de vomă; observă, prin ceaţa afinată care încă îl înconjoară, că măsuţa din fund s-a răsturnat şi că veioza cu suport din lemn adus de valuri zace pe covor dezmembrată, dar nu spartă. Fidelitatea răbdătoare a acestor lucruri îl uimeşte.

— Sigur, răspunde el, de ce nu?

Skeeter îl priveşte cu atenţie de pe canapea, unde s-a aşezat îndoit de durere, frecându-şi locul unde-a primit pumnul în stomac.

— Te simţi vinovat, nu, Bulă? Bagi manevre ca să-ţi speli păcatele, corect?

— Skeeter, e generos, îl mustră Jill.

— Să fim bine-nţeleşi, Bulă. Nu pupi recunoştinţă. Fii egoist în orice faci.

— Mda. Ca plăcerea pe care mi-o provoacă smardeala pe care ţi-o trag.

Dar, de fapt, e îngrozit că l-a primit pe omul ăsta în casa lui. Va trebui să doarmă cu el sub acelaşi acoperiş. În bezna nopţii, Skeeter o să se furişeze în dormitorul lui cu un cuţit strălucitor ca o rază de lună. O să vină cu revolverul, aşa cum i-a promis. FUGAR AMENINŢĂ CU REVOLVERUL O FAMILIE

ÎNTREAGĂ. *Primarul se jură: Fără concesii.* De ce şi-a făcut-o cu mâna lui? S-o oblige pe Janice să-l salveze. Toate gândurile astea îi trec prin minte într-o clipită. Nelson face un pas spre negru. Ochii lui sunt afundaţi în orbite, serioşi. Aşteaptă, aşteaptă. E otravă, e crimă, e negru!

— Bună, îi spune Nelson şi-i întinde mâna.

Skeeter îşi pune degetele descărnate, patru creioane gri, la fel de groase la vârfuri ca şi la mijloc, în mâna copilului şi răspunde:

— Bună, măi Bulache.

Face semn cu capul peste umărul lui Nelson, spre Billy Fosnacht.

— Cine-i amicul tău sinistru?

Şi toată lumea, dar toată lumea pufneşte-n râs, până şi Billy, până şi Skeeter contribuie cu un cotcodăcit la această neaşteptată revelaţie, că Billy e *într-adevăr* sinistru, cu gâtul sfrijit al lui taică-su şi cu urechile mari şi ochii ăia vag tâmpi ai maică-sii, cu obrajii şi bărbia împestriţate de puroaiele livide ale adolescenţei. Hohotele lor se repetă, ca să-l asigure că nu de el râd, ci de uşurarea pe care-o simt la aflarea adevărului, se bucură solidari c-au reuşit să împartă frăţeşte acest moment, chicotind şi gâlgâind. Casa e un ou pe cale să crape pentru că-l clocesc împreună.

Totuşi, ajuns în pat, cu casa cufundată-n întuneric, Billy plecat acasă, Skeeter răsuflând istovit pe canapeaua de la parter, Rabbit o întreabă pe Jill înc-o dată:

— De ce mi-ai făcut una ca asta?

Jill fonfăie, se-ntoarce cu faţa la el. E mult mai uşoară decât el, se rostogoleşte irezistibil pe partea lui de pat. Adesea se trezeşte dimineaţa aproape expulzat din pat de aceasta inechitate, coatele ei mici, ascuţite, îl împung în coaste.

— A fost aşa de penibil, îi explică ea. Face pe durul, dar în realitate n-are nimic. Chiar vrea să devină Iisus cel negru.

— De-aia l-ai lăsat să ţi-o tragă în după-amiaza asta? Sau nu l-ai lăsat?

— Nu tocmai.

— A minţit?

Tăcere. Ea înaintează încă doi-trei centimetri spre partea lui de pat.

— Nu cred că se pune atunci când doar te laşi călărită de cineva, fără să te implici deloc.

— Şi tu nu te implici.

— Nu, totul a fost o chestie de faţadă, eram dusă la milioane de kilometri.

— Dar cu mine cum e? E la fel, nu simţi nimic, fiindcă eşti departe? De fapt, tu eşti virgină, nu-i aşa?

— Şşşşt… Vorbeşte în şoaptă. Nu, când sunt cu tine, trăiesc tot ce mi se întâmplă.

— Ce?

Ea se cuibăreşte şi mai bine şi-i încolăceşte talia groasă cu braţele.

— Simt că eşti un ursuleţ de pluş nostim, primit cadou de la tăticu'. Aducea acasă tot felul de jucării Steiff extravagante, cumpărate de la F.A.O. Schwarz din New York, girafe înalte de-aproape doi metri, de cinci sute de dolari, care nu erau bune de nimic, doar ocupau spaţiul aiurea. Mama le ura.

— Mulţumesc mult.

Se răsuceşte încetişor cu faţa la ea.

— Alteori, când eşti deasupra mea, simt că eşti un înger care mă străpunge cu sabia. Simt că eşti pe cale să anunţi ceva, sfârşitul lumii, dar nu spui nimic, ci doar mă străpungi. E minunat.

— Mă iubeşti?

— Te rog, Harry. De la experienţa prin care-am trecut, aia cu Dumnezeu, pur şi simplu, nu mă pot concentra astfel asupra nimănui.

— Skeeter se situează dincolo de puterea ta de concentrare?

— El e oribil. Chiar aşa. Parc-ar fi răpciugos, e-atât de înrăit!

— Atunci, de ce mama dracu'…?

Îl sărută ca să-l reducă la tăcere.

— Şşşt… O să ne-audă.

Zvonurile călătoresc nestingherite pe scări, prin casa cu

pereţi subţiri. Camerele sunt cavităţile unei singure inimi fremătătoare.

— Fiindcă sunt nevoită, Harry. Fiindcă sunt nevoită să le ofer bărbaţilor orice-mi cer. Nu mă interesează să păstrez nimic pentru mine. Totul se duce naibii oricum, înţelegi?

— Nu-nţeleg.

— Ba cred că da. Altfel, de ce l-ai fi lăsat să stea? L-ai bătut. Mai aveai puţin şi-l omorai.

— Mda, mi-a făcut plăcere. Credeam că-s mai anchilozat decât sunt în realitate.

— Totuşi, acum el e aici.

Se lipeşte de trupul lui, care-i pare străveziu. Vede prin el fereastra albastră din spate, luminată de lună, care dă spre acoperişul garajului, din ţiglă metalică şi cu o ciudată linie umbrită, menită să-i dea iluzia de grosime. Mărturiseşte cu glas atât de şoptit, încât poate nu-i decât un gând pe care el îl aude fără să vrea:

— Mă înspăimântă.

— Şi pe mine.

— Jumătate din mine voia să-l dai afară. Mai mult de jumătate.

— Păi, zâmbeşte el în întuneric, dacă-i următorul Iisus, trebuie să ne punem bine cu el.

Ea-şi destinde trupul de parc-ar zâmbi. E limpede ca lumina zilei că trădările şi emoţiile puternice de peste zi trebuie exprimate acum, aşa că nu le rămâne decât să facă dragoste. El îi cuprinde capul în mâini, îi mângâie oasele parcă spinoase din spatele urechilor sidefii, îi pipăie curba largă a întregului cap, această cupă în care îi e sigilat spiritul. Ştiind că ea urmează să-l iubească, îi apare totul foarte clar, aşa cum vedem în ora întipărită în minte dinaintea unei ninsori. Se îmbunează:

— Şi Janice face nişte chestii ciudate, aşa că n-o să mă las eu mai prejos.

— Ca să-i plăteşti cu aceeaşi monedă.

— Ca să ţin pasul cu ea.

Articolul trebuia să între într-un spaţiu limitat:

Condamnaţi
Pentru posesie de droguri

Nouă localnici, opt bărbaţi şi o femeie, au fost condamnaţi joi la şase luni de închisoare pentru posesie de marijuana.

Inculpaţii care s-au prezentat în faţa judecătorului Milton F. Schoffer fuseseră reţinuţi în dimineaţa zilei de 29 august, în urma unui raid al poliţiei la Salonul lui Jimbo, din Weiser Street.

Femeia din acest grup, domnişoara Beatrice Greene, o artistă locală bine cunoscută sub pseudonimul artistic „Babe”, a fost condamnată cu suspendarea pedepsei şi eliberată condiţionat, pe o perioadă de un an, la fel ca patru dintre bărbaţi. Doi minori au fost deferiţi Tribunalului de Minori.

Un al zecelea inculpat, Hubert H. Farnsworth, nu s-a prezentat în instanţă şi şi-a pierdut dreptul la cauţiune. Pe şi şi-a pierdut dreptul la cauţiune. Pe numele lui a fost emis un mandat de ar-estare.

numele lui a fost emis un mandat de arestare.

Proprietarul Salonului Jimbo, domnul Timothy Cartney din Penn

Mai nou, Rabbit îl simte pe Pajasek când se-apropie pe la spate să-l anunţe că e chemat la telefon. Simte lehamitea şi pericolul din paşii lui, apoi răsuflarea acestuia îl mângâie sarcastic pe ceafă.

— Angstrom, poate-ar trebui să-ţi mutăm linotipul în biroul meu. Sau să tragem un cablu pân-aici.

— Am s-o trimit la dracu’, Ed. Asta-i ultima oară.

— Nu-mi place când viaţa particulară îl împiedică pe om să-şi facă treaba.

— Nici mie nu-mi place. Ţi-o spun ţie, o să i-o spun şi ei.

— Aşa să faci, Harry. Fă asta de dragul bătrânei Verity. Avem o echipă aici, suntem angrenaţi într-o competiţie, hai să

ţinem steagul sus. Ce zici?

Dincolo de pereţii jivraţi, Harry spune în receptor:

— Janice, asta-i ultima oară. De-acum încolo nu mai vin la telefon.

— Nici n-o să te mai sun de-acum încolo, Harry. De-acum încolo vom comunica prin avocaţii noştri.

— Cum aşa?

— Cum aşa? Cum *aşa*?

— Cum aşa? Hai, zi! Înştiinţează-mă. Trebuie să mă-ntorc la maşină.

— Păi, în primul rând, cum se face că m-ai lăsat să stau aici fără să mă chemi înapoi măcar o dată, iar în al doilea rând, ai băgat în casă un cioroi, pe lângă hipiota aia, eşti incredibil, Harry! maică-mea m-a prevenit de mult: „Nu-i băiat rău, doar că are mai puţin simţ moral decât un sconcs”. Câtă dreptate-a avut!

— Stă doar câteva zile. S-a întâmplat un eveniment neprevăzut, de-a dreptul caraghios.

— Cred, zău, că-i caraghios! De-a dreptul ilar. Maică-ta ştie? Să dea naiba dacă nu-mi vine s-o sun şi să-i spun!

— Apropo, tu de unde-ai aflat? Nu iese niciodată din casă.

Speră că tonul lui rezonabil o va potoli; ea o lasă un pic mai moale.

— De la Peggy Fosnacht. Mi-a povestit că Billy a venit acasă cu ochii cât cepele. I-a zis că individul era întins pe podeaua camerei de zi şi că primul lucru pe care l-a făcut a fost să-l jignească.

— N-a intenţionat să-l jignească, a vrut doar să fie simpatic.

— Ei bine, ce n-aş da să pot fi *şi eu* simpatică! Chiar mi-aş dori foarte mult. Am consultat un avocat şi introducem cererea pentru custodia imediată a lui Nelson. Apoi urmează divorţul. Ca pârât, nu poţi să te recăsătoreşti vreme de doi ani. Fără discuţii, Harry. Îmi pare rău. Credeam că suntem mai maturi de-atât, îl *uram* pe avocat, toată chestia asta e prea urâtă.

— Păi, mda, aşa-i legea, urâtă. Protejează elita aflată la putere. Mai multă putere poporului!

— Cred c-ai înnebunit de-a binelea. Pe cuvânt.

— Hei, cum adică *te-am lăsat* să stai acolo? Am crezut că asta vrei. Nu te mai ţine Stavros în puf?

— Puteai să lupţi măcar *puţin,* plânge ea şi gâfâie între două suspine. Eşti atât de slab, atât de lasă-mă să te las! reuşeşte ea să continue, dar apoi glasul i se preschimbă într-un sunet pur animalic, un soi de uguit sau hârâit, de parcă i s-ar fi tăiat răsuflarea.

— Vorbim mai târziu. Sună-mă acasă, spune el şi închide, ca să-i pună cep hohotelor.

Park, şi-a exprimat într-o convorbire telefonică purtată cu reporterul VAT stupoarea şi dezaprobarea fermă a consumului de droguri.

Cartney nu se afla în local la ora când s-au făcut arestările.

În ultimul timp, s-au vehiculat numeroase zvonuri legate de vânzarea acestui bine-cunoscut club de noapte şi loc de întâlnire unui sindicat capitalist „negru”.

În timpul pauzei de cafea, se apropie de el Buchanan. Rabbit îşi atinge portofelul, întrebându-se dacă va fi nevoie să-l scoată. Escaladare. Ajutor extern. Ajutor de şomaj. Dacă se va pune problema, va refuza. Dacă cere mai mult de douăzeci, n-au decât să iasă-n stradă, să protesteze. Buchanan îi întinde însă două bancnote de zece dolari, nu aceleaşi două, dar unele la fel de bune.

— Harry, amice, îl abordează ei, să nu mai zică nimeni că negrii nu-şi plătesc datoriile. Îţi rămân dator de-o mie şi una de ori, ăştia douăzeci de parai m-au scos din rahat. Mă crezi c-am făcut două fuluri la rând, fără şmecherii? Nici mie nu mi-a venit să cred. Nimănui nu i-a venit să creadă. A doua oară, fraierii ăia au rămas ca la dentist.

Îndeasă banii în palma lui Rabbit, care se strânge încet.

— Mulţumesc, ăăă, Lester, eu… nu m-aşteptam…

— Să-i mai vezi vreodată?

— Nu atât de curând.

— Păi, azi e la ananghie un om, mâine altul. Banul trebuie să circule, nu aşa ne-nvaţă înţelepţii?

— Presupun că da. N-am prea avut de-a face cu înţelepţi în ultimul timp.

Buchanan chicoteşte politicos şi se leagănă pe călcâie înainte şi-napoi, gânditor, învârtind o scobitoare între buze, sub mustaţa subţire tot ca o scobitoare.

— Aud că eşti aşa de strâmtorat acasă, că ţi-ai luat chiriaşi.

— A, chestia aia… E doar temporară. Şi n-a fost ideea mea.

— Îmi închipui.

— Of, aş fi vrut să nu se-ajungă aici!

— Aşa-mi închipuiam şi eu.

Se chinuie să schimbe subiectul:

— Ce mai face Babe? S-a întors la treabă?

— Ce treabă crezi tu că face ea?

— Păi, ştii, cântatul. Vreau să zic, după arestare şi condamnare. Tocmai am cules ştirea asta.

— Ştiu ce-ai vrut să zici. Ştiu exact ce-ai vrut să zici. Mai treci pe la Jimbo, în orice seară a săptămânii, să vă cunoaşteţi mai bine. Stima lui Babe faţă de tine a crescut enorm, fără mişto. Nu că nu i-ai fi căzut cu tronc chiar de prima dată.

— Mda… OK, super. Poate-o să trec. Dacă fac rost de-o guvernantă.

Ideea de-a se mai duce vreodată la Jimbo îl înspăimântă, la fel ca cea de a-l lăsa pe Nelson singur în casă, cu Jill şi Skeeter. Se scufundă într-o lume interlopă pe care înainte o vedea doar din autobuz. Buchanan îl strânge de braţ.

— Aranjăm noi ceva, îi promite negrul. O, daaa!

Îl strânge şi mai tare de braţ, de parc-ar vrea să-şi lase amprentele pe Harry prin cămaşa de lucru albastră.

— Jerome m-a rugat să-ţi transmit în mod special recunoştinţa lui.

Jerome?

Ceasul cu cadran galben face tic-tac, tic-tac, soneria care anunţă sfârşitul pauzei behăie strident. Ultimul care se-ntoarce la maşină, Farnsworth, trece printre mesele de

machetare puternic luminate, e un bărbat atât de negru, că licăreşte. Dă din capul ras, îşi şterge whisky-ul de pe buze şi-i aruncă lui Harry un rânjet orbitor. Fraţi întru paternitate.

Coboară din autobuz ceva mai devreme, de partea cealaltă a podului, şi-o ia pe jos de-a lungul râului spre vechiul cartier cu case din cărămidă, înţesat de indicatoare de autostradă verzi, imense. Peggy Fosnacht îi deschide, când sună la interfon, iar când coboară din lift, o găseşte-n prag, într-un halat de baie albastru, inform.

— Aa, *tu* erai! face ea. Credeam că-i Billy, care şi-a pierdut din nou cheile.

— Eşti singură?

— Da, Harry, dar trebuie să se-ntoarcă de la şcoală dintr-un moment într-altul.

— Nu durează decât un minut.

Îl invită înăuntru, aranjându-şi halatul din mers. El încearcă să mai îndulcească un pic pastila:

— Care mai e viaţa ta?

— Mă descurc. Tu ce mai faci?

— Mă descurc. Atât.

— Vrei să bei ceva?

— Aşa devreme?

— Eu mi-am turnat una mică.

— Nu, Peggy, mulţumesc. Nu pot să stau decât o clipă. Trebuie să văd care mai e treaba la mine-n ogradă.

— Aud că pe-acolo se-ntâmplă multe.

— Despre asta voiam să discutăm.

— Ia loc, te rog. Îmi înţepeneşte gâtul.

Peggy ia un pahar perlat, cu un lichid spumos, de pe pervazul ferestrei care dă spre Brewer, o mlaştină de cărămizi scufundate la poalele muntelui, scăldată de soare spre apus. Soarbe o gură, iar ochii îi alunecă peste nu se ştie ce parte a feţei lui.

— Eşti ofensat că beau. Tocmai am ieşit din cadă. Cam aşa îmi petrec după-amiezile, după ce-mi petrec dimineţile cu avocaţii sau bat străzile în căutarea unei slujbe. Toată lumea

vrea secretare mai tinere. S-or fi întrebând de ce stau tot timpul cu ochelarii de soare pe nas. Mă-ntorc acasă, îmi dau jos toate hainele, mă bag în cadă şi, cătinel, trag o duşcă şi privesc cum aburii topesc cuburile de gheaţă.

— Sună bine. Ce voiam eu să zic…

Stă lângă fereastră, cu un şold împins înainte; cordonul de la halat i-a slăbit şi, deşi ea nu e decât o umbră proiectată pe cerul strălucitor, incolor, el pipăie cu ochii exact zona care-ar simţi-o cu limba, dacă şi-ar plimba-o peste peticul dintre sânii ei, care trebuie să fie încă înrourat după baia făcută.

— Voiai să zici că… îl îmboldeşte ea.

— Voiam să-ţi cer o favoare: ai putea să ţii pentru tine prezenţa negrului pe care l-a văzut Billy la noi în casă? Azi m-a sunat Janice şi bănuiesc că deja i-ai spus ce şi cum, ar fi OK dac-ai fi aşa de bună să nu mai baţi toba, nu vreau să ştie toată lumea. Nu-i spune lui Ollie… vreau să zic, dacă nu cumva i-ai spus deja. E la mijloc o chestiune juridică, altfel nu m-aş agita atât.

Îşi ridică mâinile într-un gest de neputinţă; nici nu merita osteneala să-i spună, acum că apucase s-o facă.

Peggy păşeşte spre el împungându-l cu privirea, ori de prea multă băutură, ori încercând să-şi dezvelească seducătoare şoldul, ori exact aşa o fi văzând ea lucrurile, dublu, şi-i spune:

— Trebuie să fie al dracu' de bună la pat, dacă te-a împins să faci asta pentru ea.

— Fata? Nu, de fapt, noi doi nu suntem, de regulă, pe-aceeaşi lungime de undă.

Ea-şi dă părul pe spate cu o mişcare rapidă, scurtă a mâinii, care-i ridică reverul halatului şi-i lasă la vedere un sân. E beată.

— Încearcă o altă lungime de undă.

— Mda, mi-ar face plăcere, dar adevărul e că, în clipa de faţă, sunt prea speriat să încep orice altă poveste şi, oricum, Billy trebuie s-apară.

— Uneori o freacă ore-n şir la Burger Bliss. Ollie zice că are apucături rele.

— Mda. Apropo, ce mai face bătrânul Ollie? Voi doi vă mai

întâlniţi?

Îşi lasă mâna să cadă din păr, reverul o acoperă din nou.

— Câteodată mai trece pe-aici şi mă fute, dar treaba asta nu pare să ne-apropie în vreun fel.

— Probabil că v-apropie, dar nu lasă el să se vadă asta. Se simte prea vinovat că te-a rănit.

— Aşa ai fi *tu*, dar Ollie nu-i genul ăsta de persoană. Nu i-ar da prin cap să se simtă vinovat de ceva. De vină-i firea lui de artist. Ştii, cântă la orice instrument pe care pune mâna. Dar e o mică jigodie cu inima de piatră.

— Mda. Şi eu sunt cam împietrit.

Stă ca pe ace de când ea s-a apropiat de el, cu încă un pas şovăielnic.

— Dă-mi mâinile, îi cere Peggy.

Îl priveşte cruciş, se uită câş. Cu aceeaşi expresie aşternută pe chip, întinde mâinile, îi apucă palmele şi i le pune pe pieptul ei.

— Sunt calde.

El îşi zice: *Inimă de piatră.* Ea îi bagă mâna stângă sub halat şi-l face să-i cuprindă un sân. În sinea lui, se gândeşte la nişte maţe revărsate, la un stomac de vacă rostogolit din trup; elastică, îi inundă degetele, sfârcul îi este un cocoloş, o bilă de gumă de mestecat lipită de palma lui. Ţine ochii închişi – are pleoapele străbătute de vinişoare, laba gâştei la colţuri – şi intonează:

— Nu eşti rece, eşti cald, eşti un bărbat cald, Harry, un om bun! Ai fost rănit şi vreau să te vindeci, vreau să te-ajut să te vindeci. Fă-mi ce vrei.

Vorbeşte ca pentru sine, rapid, cu glasul coborât, dar l-a tras atât de aproape, încât aude tot; răsuflarea ei îi atinge beregata. Bătăile inimii ei i se lipesc de palmă. Pielea de pe frunte îi e contrariată, iar bucata de trup dezgolită de sub halat e hălcoasă şi ciudată, are opacitatea unei frunţi de bou, dar, uşurată de alcool, a pătruns în starea aceea în care trupul celuilalt devine propriul trup, trupul tăinuitei iubiri de sine pe care ni-l restituie oglinda în care ne privim şi patul pe care ni-l încălzim singuri. Iar el e prizonierul acestui trup al iubirii ei

şi, în ciuda tuturor gândurilor şi hotărârii, simte cum se învârtoşează discret şi mielul cu o nară începe să i se scoale sub talie.

— Nu sunt bun, se împotriveşte el, dar în acelaşi timp simte cum alunecă în mrejele femeii.

Slăbeşte strânsoarea mâinii cu care i-a cuprins sânul, cât să i se balanseze în căuş.

— Eşti bun, eşti minunat, insistă ea şi-şi face de lucru cu prohabul lui.

Cu mâna liberă, el îi dă la o parte reverul halatului, ca să-i dezgolească şi celălalt sân, timp în care se desface şi nodul cordonului.

Pe palier se aude o uşă de lift care se închide. Se aud tot mai tare paşii ce se-apropie de uşa lor. Se desprind unul de altul; Peggy se-nfăşoară la loc în halat. Lui îi rămâne întipărită pe retină imaginea voalată a unui triunghi flocos mai lat decât palma lui, sub un pântece mai alb decât laptele, cu vergeturi argintii. Paşii trec mai departe. Potenţialii amanţi răsuflă uşuraţi, dar vraja s-a rupt. Peggy îi întoarce spatele şi-şi leagă cordonul.

— Ţii legătura cu Janice, spune ea.

— Nu tocmai.

— Cum de-ai ştiut că i-am spus de cioroi?

Ciudat, nimeni altcineva n-are nicio problemă cu apelativul „cioroi”. Sau cu pacifismul. Rabbit o fi cel care are-o problemă.

Lobotomia. Acolo, la marginea vezicii, unde-l roade vinovăţia, se cască o groapă. Trebuie să se grăbească spre casă.

— M-a sunat să m-anunţe că un avocat o să iniţieze procedurile de divorţ.

— Şi chestia asta te întristează?

— Cred că da. Oarecum. Sigur.

— Bănuiesc că-s eu fraieră, dar n-am înţeles niciodată de ce te-ai împăcat cu Janice. N-a fost niciodată demnă de tine, dar niciodată. Îmi place de ea, însă-i poate femeia cea mai copilăroasă şi mai obtuză pe care-am cunoscut-o vreodată.

— Parc-ai fi mama.

— Şi ce, asta-i de rău?

Se răsuceşte; are părul diafan. N-a văzut-o niciodată pe Peggy atât de brusc mătăsoasă, atât de direct feminină. Până şi ochii îi par mai puţin respingători. În joacă, sfidând tensiunea provocată de sosirea iminentă a lui Billy, îşi freacă dosul palmei de sfârcurile ei. Jeleuri dulci, gustoase.

— Poate ai dreptate. Ar trebui să ne-ncercăm lungimile de undă.

Peggy roşeşte, se dă înapoi, încremeneşte, de parcă o oglindă surprinzătoare i-ar fi dezvăluit o imagine mult prea brutală.

Se înfăşoară atât de strâns în bucleul albastru, de i se îngustează umerii.

— Dacă vrei să mă inviţi la cină într-o seară, ştii unde mă găseşti, îi spune ea, apoi adaugă nervoasă: Dar nu vinde pielea ursului din pădure.

* * *

Repede, repede. Autobuzul 12 vine dup-o veşnicie, plimbarea pe Emberly pare fără sfârşit. Totuşi, casa lui, a treia de la capătul lui Vista Crescent, scundă, nouă şi de-o culoare posomorâtă, de măr verzui, de pe sfertul de pogon de peluză neîngrijită, năpădită de pătlagină, este întreagă şi, oriunde priveşti în jurul ei, peticele nepopulate ale caselor similare păstrează nealterată intensitatea copiei la indigo. Faptul că pata neagră din casa lui nu-i reduplicată îl face să se amăgească sperând că nu-i acolo. Dar, de îndată ce urcă cele trei trepte ale verandei şi se uită pe cele trei ochiuri de geam dispuse în scară, Rabbit zăreşte în dreapta, în camera de zi, de la spate – canapeaua fiind între timp întoarsă invers –, o sferă neagră, stufoasă, între conul auriu-căpşună al lui Jill şi chica lui Nelson, neagră ca a lui Janice, tunsă băieţeşte. Se uită la televizor. Skeeter pare să fi repus în drepturi tembelizorul. Crainicul, spectral din cauza contrastului prea mare, dă din gură la fel de repede ca un vampir, fiindcă sunt prea multe

ştiri comasate între prea multe reclame: „… după un exil de cinci ani în Cuba comunistă, în câteva state africane şi în China comunistă, a aterizat azi, la Detroit, şi a fost imediat luat în custodie de agenţii FBI care-l aşteptau. Într-o altă parte a frontului rasial, Comisia SUA pentru Drepturi Civile a atacat violent administraţia Nixon, pentru că a făcut, citez, un mare pas înapoi, am încheiat citatul, în ceea ce priveşte integrarea şcolară în statele din Sud. În Fayette, statul Mississippi, trei membri albi ai Klu-Klux-Klanului au fost arestaţi pentru tentativa de a arunca în aer supermarketul, al cărui proprietar este primarul negru proaspăt ales, Charles Evers, fratele militantului pentru drepturi civile care a fost asasinat. La New York, purtătorii de cuvânt ai bisericii episcopaliene au renunţat să mai aducă argumente în sprijinul deciziei lor controversate de a vira două sute de mii de dolari în contul celor cinci sute de milioane de dolari revendicate de liderul bisericii negre, James Forman, ca, citez, daune, am încheiat citatul, de la Bisericile Creştine din America pentru, citez, trei secole de afronturi şi exploatare, am încheiat citatul, în Hartford, statul Connecticut, şi în Camden, statul New Jersey, predomină un calm fragil, după tulburările de săptămâna trecută din sânul comunităţilor de culoare din aceste oraşe. Acum urmează un anunţ important”.

— Bună, bună, îi salută Rabbit, dar nimeni nu-l ia în seamă.

Nelson se întoarce şi-l anunţă:

— Hei, tată! S-a-ntors în ţară Robert Williams{55}.

— Cine naiba-i Robert Williams?

— Bulă, dragă, e un tip care-o să ţi-o tragă fără vaselină.

— Alt Iisus negru. Câţi din ăştia mai sunteţi, frate?

— După numeroşii profeţi falşi, îi spune Skeeter, o să-ţi dai seama c-am venit, corect? Aşa scrie la Cartea Sfântă, corect?

— Mai scrie şi că El a venit şi-a plecat.

— Vine din nou, Bulă. Şi-o să-ţi pună curu’ la frigare. P-al tău şi p-al lui Nixon, corect?

— Săracu’ Nixon, până şi comisiile lui dau în el. Ce mama dracu’ poate să facă? Nu poate să se ducă în fiecare ghetou şi

să le repare personal ţevăraia. Nu poate să-i ofere fiecărui drogat vărzuit câte-un milion de dolari şi-un doctorat. Nixon, cine-i Nixon? Nu-i decât un tip total nepregătit, de la Camera de Comerţ, care-a avut norocul să pună mâna pe-un fotoliu călduţ şi-i atât de prostovan, încât îşi închipuie c-a dat norocul peste el. Lăsaţi-l în pace pe amărâtul ăsta, încearcă să ne plictisească de moarte, ca să nu ne sinucidem.

— Nixon, un căcat! Albiciosul ăsta a ajuns acolo prin votul feţelor palide, corect? Nu-i deloc mai breaz decât cei din trupele de asalt ale lui Strom{56}. E un Irod, omule, iar noi, toţi copilaşii negri, am face bine să credem asta.

— Copilaşi negri, lideri negri, Iisuse, m-am săturat de cuvântul ăsta. Dac-aş pronunţa „alb” de optzeci de ori mai rar decât spui tu „negru”, te-ar apuca pandaliile. Ce Dumnezeu, mai uită şi tu de culoarea ta!

— O să uit când o să uiţi şi tu, corect?

— Doamne, ce n-aş da să uit nu numai culoarea pielii tale, ci şi ce-i sub ea. Acum trei zile ne-am înţeles că-n trei zile-o să pleci.

— Tati, *nu*!

Chipul puştiului e încordat. Avea dreptate mami, e prea gingaş, prea emotiv. Îşi închipuie că lumea o să-l rănească şi chiar aşa o să fie. Ce ţi-e şi cu instinctul universal de a-i extermina pe cei slabi.

Jill se ridică şi se pune în faţa celor doi. Trei la unul. Rabbit e în al nouălea cer. Făţarnic, bate-n retragere şi spune, până s-apuce ea să-i zică ceva:

— Spune-i celui mai oacheş dintre iubiţii tăi, aici de faţă, că mi s-a părut c-ar fi promis să se care de-ndată ce i se iveşte ocazia. Am aici douăzeci de verzişori pentru el. Ceea ce-mi aminteşte de ceva.

Skeeter îl întrerupe, vorbind la pereţi:

— Îl *iubesc* când se poartă aşa. El e Bărbatul.

Apoi îi spune şi Jill ce-are pe suflet:

— Nelson şi cu mine refuzăm s-o ducem dintr-o ceartă în alta. În seara asta, după cină, vrem să purtăm o discuţie constructivă. E o nevoie strângentă de puţină educaţie în casa

asta.

— Casă?! se minunează Rabbit. Eu i-aş spune tabără de refugiaţi. Îşi continuă gândul de mai devreme: Hei, Skeeter, ai şi tu un nume de familie?

— X, îi răspunde Skeeter. 42X.

— Eşti sigur că nu-i Farnsworth?

Trupul lui Skeeter îşi leapădă cochilia, rămâne o clipă mască, până să-şi recapete tupeul.

— Cu Super Tom ăla, spune el cu convingere, nu mă-nrudesc sub nicio formă.

— *Vat* îţi dă numele de familie ca fiind Farnsworth.

— *Vat*, i-o întoarce Skeeter pe un ton afectat, e o fiţuică fascistă.

După ce-ai înscris un coş, traversezi terenul în fugă, cu bărbia-n piept, dar în suflet îţi dăinuie sentimentul c-ai lăsat o urmă ce nu mai poate fi ştearsă.

— Ziceam şi eu aşa, mustăceşte Rabbit. Îşi întinde braţele, cât e de lung: Mai vrea cineva o bere?

După cină, Nelson spală vasele, iar Skeeter le şterge. Jill aranjează camera de zi pentru discuţia plănuită; Rabbit o ajută să pună canapeaua la locul ei. Rabbit observă că, pe rafturile dintre camera de zi şi chicineta unde luau micul dejun, pe care el şi cu Janice le ţineau goale, acum zace un teanc de cărţulii broşate, uzate, cu cotorul ros şi paginile boţite. *Scrierile alese ale lui W. E. B. Du Bois*[57] *Becisnicii pământului*[58], *Negru la răcoare*[59] *Viaţa şi vremurile lui Frederick Douglass*[60], alte cărţi, istorie, Marx, economie, chestii care lui Rabbit îi întorc maţele pe dos, ca atunci când se gândeşte la meseria de chirurg sau la toate conductele de canalizare şi ţevile de gaz de sub carosabil.

— Cărţile lui Skeeter, îi explică Jill. M-am dus azi să le iau de la Jimbo. Şi i-am luat şi hainele. Mi le-a adus Babe.

— Hei, Bulă, îi strigă Skeeter de la chiuvetă, printre rafturi, ştii de unde am cărţile alea? Din Nam, de la librăria bazei Longbinh. Tare-i mai place să citim Armatei tale nebunatice! Ne-nvaţă să citim, să tragem cu arma, să săpăm latrine, să prizăm piperaş, e prietenul cel mai de nădejde al negrilor,

exact cum se laudă!

Trânteşte cârpa de şters vase, *zbang!*

Rabbit îl ignoră şi-o întreabă pe Jill:

— Te-ai dus acolo? Locul ăla mişună de poliţişti, puteau să-ţi ia uşor urma.

— Stai liniştit, Bulă, strigă Skeeter din bucătărie, amărâţii ăia de caralii au de urmărit cioroi mai importanţi ca mine. Ştii ce s-a-ntâmplat la York, corect? Pe lângă asta, ce se-ntâmplă în Brewer zici că-i Balul de Caritate al Doamnelor! *Zbang!*

Nelson, care spală vasele alături de el, întreabă:

— O să-i împuşte pe toţi albii?

— Pe cei mari şi urâţi, în special. Tu ţine-te departe de tipul ăla sinistru, de Billy, şi nu te dezlipi de mine, Bulache. N-o să păţeşti nimic.

Rabbit pune mâna pe-o carte, la întâmplare, şi citeşte:

> Guvernul există pentru progresul poporului, iar nu pentru confortul unei aristocraţii. Scopul industriei este bunăstarea muncitorilor, iar nu îmbogăţirea patronilor. Scopul civilizaţiei este progresul cultural al masei muncitoreşti, iar nu doar al unei elite intelectuale.

Îl sperie, aşa cum îl speriau muzeele, când mergea cu şcoala să vadă mumia putrezind în sarcofagul ei de aur sau fildeşul elefantului transformat într-o sută de chinezi cu ochii oblici. Vieţi incredibil de îndepărtate, abisuri ale existenţei, mai rele decât vieţuitoarele care se târăsc oarbe pe fundul oceanului. Cartea e plină de sublinierile lui Skeeter. Citeşte:

> Trezeşte-te, trezeşte-te, înarmează-te cu vigoare, o, Sionule! Respinge slăbiciunea misionarilor care nu vă învaţă iubirea sau frăţia, ci, în primul rând, virtuţile profitului privat din capital, furat din pământurile şi munca voastră. Africa, trezeşte-te! Înveşmântează-te în frumoasele burnuzuri ale socialismului panafrican.

Rabbit pune cartea la loc şi se simte mai bine. Nu există

astfel de burnuzuri. Astea-s tâmpenii.

— Despre ce vom discuta? se interesează el, în timp ce se-aşază cu toţii pe băncuţa cizmarului.

Jill îi răspunde stânjenită, roşind:

— Skeeter, Nelson şi cu mine stăteam de vorbă azi, după şcoală, şi-am ajuns la concluzia că, de vreme ce s-ar zice c-avem o problemă de comunicare atât de dificilă…

— Despre asta-i vorba? întreabă Rabbit. Poate comunicăm prea bine.

— … o discuţie constructivă s-ar putea dovedi educaţivă şi utilă.

— Eu fiind cel care trebuie educat, comentează Rabbit.

— Nu neapărat.

Lui Rabbit, grija cu care-i vorbeşte Jill îi stârneşte mila. O *chinuim ca pe hoţii de cai pe biata fată*, îşi zice el.

— Eşti mai în vârstă decât noi şi-ţi respectăm experienţa. Suntem cu toţii de acord, cred, că problema e că n-ai avut niciodată şansa să-ţi expui punctul de vedere. Din cauza contextului concurenţial din societatea americană, ai fost nevoit a traduci prea rapid totul în fapte. Viaţa ta n-are un conţinut reflexiv; se rezumă la instinct, iar atunci când te trădează instinctele, nu mai ai încredere în nimic. De-aia eşti cinic. Cinismul, am citit undeva, e un pragmatism obosit. Pragmatismul a prins bine la un moment dat, în epoca în care se stabileau noi frontiere; şi-a făcut treaba, la modul foarte risipitor şi nemilos, dar şi-a făcut-o.

— În numele lui Daniel Boone, zice Rabbit, îţi mulţumesc.

— Nu-i bine să uiţi, continuă Jill pe un ton blajin, atunci când spui că americanii sunt exploatatori, că primii exploataţi sunt ei înşişi. Tu, îi spune ea, privind în sus, formând o constelaţie cu ochii, pistruii şi nările ei, nu ţi-ai dat niciodată şansa să reflectezi şi la altceva în afară de tehnologie, baschet şi tipar, care-au slujit un scop autoexploatator. Ţii în tine un Dumnezeu perimat şi un patriotism vetust şi furios. Iar mai nou şi o nevastă depăşită.

El trage aer în piept ca să dea glas protestului său, dar ea flutură din mână, rugându-l s-o lase să termine.

— Consideri aceste lucruri sacre nu din iubire sau credinţă, ci de frică; ai gândirea îngheţată, fiindcă, de cum te-au trădat instinctele, ai ajuns la concluzia că totul înseamnă de fapt nimic, că zero este răspunsul adevărat. Asta credem noi, americanii: ori câştigăm, ori pierdem, totul sau nimic, ucide sau mori, fiindcă niciodată nu ne-am acordat răgazul să gândim. Dar acum, vezi tu, trebuie să ni-l acordăm, fiindcă acţiunea nu mai e de-ajuns, acţiunea lipsită de gândire înseamnă violenţă, după cum ne-o demonstrează şi Vietnamul.

În sfârşit, poate să zică şi el ceva:

— În Vietnam a existat violenţă şi până s-auzim noi de nenorocitul ăla de loc. Îţi poţi da seama de faptul că eu unul sunt, în esenţă, un tip pacifist, fie şi doar după faptul că stau şi-ascult tâmpeniile pe care le debitaţi.

Arată spre Skeeter.

— *El* e javra pusă pe violenţă.

— Dar, *vezi tu*, continuă Jill pe un ton în acelaşi timp dulce şi cicălitor, dregându-şi glasul obosit în chip aţâţător, amintind de vocea ei din pat, Skeeter te înfurie şi te înspăimântă pentru că nu ştii nimic despre trecutul lui. Nu mă refer la trecutul lui personal, ci la trecutul rasei lui, la cum a ajuns el să se afle acum aici. Lucrurile de care te simţi ameninţat, de exemplu, violenţele stradale şi ajutoarele sociale, au apărut din senin în ziare, fără să ai habar ce-i cu ele. Aşa că ne-am gândit că, în seara asta, am putea discuta puţin, am putea ţine un soi de seminar, despre istoria afro-americanilor.

— Te rog, tati, se amestecă şi Nelson.

— Doamne sfinte! OK. Dă-i drumul. Ne-am purtat ca fiarele cu sclavii, şi-atunci de ce sunt aşa de puţini negri americani care se leapădă de Cadillacurile lor şi, pardon de expresie, de televizoarele lor color, ca să se-ntoarcă în Africa?

— Tati, *nu fi!*

— Bulă, hai să lăsăm sclavia la o parte, începe Skeeter. Asta s-a întâmplat acu' un milion de ani, era o chestie la nivelul întregii ţări, corect? Deşi trebuie să recunosc: cu cât a-nceput să se-mpută treaba mai mult, cu atât mai abitir v-aţi tăvălit în

ea voi, albicioşii, corect?

— Ne-am extins teritoriul.

— Uşurel, stai jos. N-ai argumente, corect? Vă intra bumbacul pe ţeavă, corect? Doar negrii au crăpat lucrând în mocirlele de bumbac, corect? Or'cum, a urmat războiul. I-aţi avut pă nebunii ăştia din Nord, alde Garrison[61] şi Brown[62], care făceau tămbălău şi, în Sud, o liotă de superalbicioşi ca Yancey[63] şi Rhett[64], care şi-au închipuit că-şi pot trage spuza pă turtă prin secesiune. Faza nostimă e – chicoteşte el şuierat, iar Rabbit şi-l închipuie ras în cap şi-i apare imaginea lui Farnsworth – că nu le-a mers. Confederaţia i-a trimis p-un vapor şi la alegeri şi-au uns în funcţii doar marionete. La fel s-a întâmplat şi-n Nord, cu pisici ca Sumner[65]. Veniţi la vot, oamenii se temeau de omul cu ideea, corect? Ai auzit vreodată, bănuiesc că nu, de-un alde Ruffin[66], deştept, nevoie mare, care-a inventat agricultura modernă sau cam aşa ceva, i-a urât pă yankei atât de mult, c-a aprins fitilul primului tun la Sumter[67] şi s-a împuşcat în cap, când Sudul a pierdut războiul? Oameni nebuni! Frumos, corect? Deci, *or'cum,* Lincoln a pus de războiul ăsta, a luptat dintr-o grămadă de motive greşite – ce-o fi Uniunea asta aşa de sacră, e doar un trust ce gestionează puterea, corect? – şi, dintr-un alt motiv greşit, i-a eliberat pă sclavi, şi gata. Dumnezeu să binecuvânteze America, corect? Şi-acum încep să mă şucăresc.

— Şucăreşte-te, Skeeter, îl invită Rabbit. Cine vrea o bere?

— Eu, tati.

— Jumătate.

— O-mpart eu cu el, se oferă Jill.

— Chestia aia corupe sufletul. Aveţi ceva împotrivă dacă ard un cui?

— E interzis de lege.

— Aşa-i, dar toată lumea arde. Tu crezi că toate pisicuţele alea şic din Penn Park beau Martini când se-ntorc seara acasă? Chestia asta-i fumată. Acu', trag un cui. Fără mişto, e mai la modă decât ciunga. Acolo, în Nam, era bombonica tânărului combatant.

— OK. Arde-o. Uite c-am ajuns s-o văd şi p-asta.

— Şi-ai încă multe de văzut, i-o întoarce Skeeter.

Îşi pregăteşte cuiul cu marfă dintr-o punguţă de cauciuc, scoasă de undeva din canapeaua pe care doarme, şi o foiţă de hârtie galbenă, îl linge rapid cu limba lui groasă şi deschisă la culoare şi-i răsuceşte capetele. Când îl aprinde, capătul răsucit se învăpăiază. Trage flămând în piept, îşi ţine respiraţia de parc-ar fi pe cale să se cufunde foarte adânc, apoi expiră cu un râgâit fumul uzat şi dulceag. Îi oferă capătul ud lui Rabbit.

— Vrei să-ncerci?

Rabbit clatină din cap, cu un ochi la Nelson. Băiatul îl urmăreşte cu ochi de şoim pe Skeeter. Poate că Janice are dreptate, îl lasă pe copil să vadă prea multe. Totuşi, nu el e cel care-a plecat. Iar viaţa este viaţă, Dumnezeu a inventat-o, nu el. Totuşi, se uită la Nelson, temându-se ca nu cumva prezenţa lui în cameră să fie interpretată drept undă verde dată drogurilor.

— Dă-i drumul la melodie, îl îndeamnă el pe Skeeter. Lincoln a câştigat războiul din nişte motive greşite.

— Şi-apoi a fost împuşcat, corect?

Skeeter îi pasează cuiul lui Jill. În timp ce-l preia, îl priveşte întrebător pe Rabbit: *Asta vrei*? Îl ţine expert, nu ca pe-o ţigară de tutun cu care gesticulează Fred Astaire, ci cu veneraţie, de parc-ar fi hrană, cu cât mai multe degete, trage din capătul ud ca dintr-un sfârc. Pe faţa ei delicată se aşterne împăcarea, devine visătoare.

— Vas'zică, dup-aia v-aţi trezit cu patru milioane de sclavi eliberaţi, fără proprietate şi fără slujbe, într-o economie făcută praf, şi v-aţi zis că au sosit zilele-nsorite. Păşuni verzi, corect? Patruzeci de acri şi-un catâr, corect? Nu valorau nici cât o ceapă degerată, ce naiba, Bulă, asta a fost cea mai înduioşătoare chestie, felul în care bieţii negrotei au muşcat momeala! S-au învăţat unii pă alţii să citească, şi-au rupt spinările pă nimic, au trimis bărbaţi adevăraţi la căcatul ăla de Senatul Suuu… aaa, au făcut legi care le-au asigurat Statelor Dixie[68] primele şcoli publice pă care le-au avut vreodată, ce zici de asta, iată nişte date pentru cultura ta ge-ne-ra-lă, corect? Jill, scumpo, dă-mi cuiul ăla-napoi, o să te

duci în Lună, asta-i iarbă pură. Şi toate astea s-au întâmplat în timp ce alde Bulă şi Bulache, albicioşii de acolo, făceau spume la gură şi-i făceau babuini pă eroii noştri negri. Nu puteau să facă mare lucru, atâta timp cât armatele nordiste mişunau prin zonă, corect? Babuini, maimuţe, gorile: negrii ăştia drăgălaşi, plini de speranţe, care-ncercau să devină oameni, închipuindu-şi c-au fost meniţi să fie oameni, cel puţin în aceste State Aburite ale Amuricii.

Chipul lui Skeeter îşi leapădă cochilia zeflemitoare şi se crispează, e gata să plângă. Şi-a scos ochelarii. Se-ntinde spre Jill, după ţigara cu marijuana, dar nu-şi ia ochii de la Rabbit. Rabbit e înmărmurit, mintea îi galopează. Nelson. Trimite-l la culcare. Vede prea multe. În timp ce-l ascultă pe Skeeter, simte cum îi cade faţa sleită, amorfă, alunecoasă. Berea are un gust rău, de malţ. Lui Skeeter îi vine să ţipe, să urle. Stă pe marginea canapelei şi face gesturi atât de bruşte, de zici c-o să-şi frângă braţele. E nebun.

— Şi-atunci, ce-a făcut Sudul? I-a făcut babuini şi i-a linşat şi i-a biciuit şi l-a furat pă omu' negru de mărunţişu' pă care-l avea şi i-a mulţumit Iisusului lor alb că nu mai sunt nevoiţi să-l hrănească. La care, Nordul ce-a făcut? S-a dat la fund. S-a retras. A pus osul la treabă-n război, iar acum se bălăcea în cea mai mare şi fericită mocirlă de lăcomie şi corupţie, şi exploatare, şi poluare, şi construcţie de mahalale, şi masacrare de indieni pă care-a pomenit-o vreodată ştoarfa asta de planetă amărâtă, corect? Şi, ca să n-adormi, Bulă, urmează partea interesantă. Găozarii de sudişti şi găozarii de nordişti s-au întâlnit şi ce şi-au zis, hai să facem un pact. Ce-atâta democraţie? Hai să punem de-o dolarocraţie. Ce rost are să ne batem capu' cu omu' liber versus sclav? Hai, mai bine, să ne vedem de capital versus muncă, asta-i ideea, corect? Pizdulicea asta de ţărişoară e cea mai mare chisea care s-a ivit vreodată, aşa că hai să ne-nfruptăm, prietene! Voi i-o trageţi mâinii de lucru negre, iar noi i-o tragem mâinii de lucru provenite din imigranţi albicioşi şi mongoloizi idioţi, şi *uraaa!* Aleluia, corect? Aşa că Freedman's Bureau[69] a fost dat naibii şi guvernatorii militari au fost alungaţi de albicioşi călare,

care erau puşi pă hăcuitul fetelor de culoare cu copii în burtă, iar Tilden[70] a fost escrocat la nişte alegeri trucate, fapt pă care-l recunosc toate manualele de istorie ale albicioşilor. Poţi să verifici, corect? Şi-a fost revoluţia de la 1876. În ce-l priveşte pă negru, ăsta-i şapteşasele care l-a durut, c-o sută de ani mai devreme, n-a fost decât o gaşcă de gentlemani englezi care făceau evaziune fiscală.

Skeeter îşi pune ochelarii la loc pe nas; cercurile de sticlă strălucesc prin fumul albastru. Tonul îi redevine ironic:

— Aşa că hai să cântăm cu toţii Frumoasa Americă! În nord şi-n vest, baronii jafului şi mahalalele. Jos, în sud, un mare grătar cu carne de negri. Hitler, fie-i binecuvântat, Doamne, sufleţelul drăgălaş, măcar a-ncercat să ţină cuptoarele ascunse de ochii lumii. Jos, în Statele Dixie, nu exista o magnolie să n-aibă atârnată de ea o funie. Omule, au dat nişte legi cum că, dacă un cioroi strănută la mai puţin de cinci kilometri de curul unui alb, să-i halească boaşele dulăii cu colţi ca dinţii de ferăstrău. Dacă un cioroi nu sărea de pe trotuar şi nu lingea de pă jos mahorca mestecată ori de câte ori scuipau toţi jegoşii din târg, se trezea pus în lanţuri şi vândut vreunui cumnat de şerif, la un preţ mai mic decât un ou de aligator. Şi, dacă-ndrăznea să-şi ceară dreptul la vot, garantat prin Amendamentul al Cincisprezecelea din Constituţie, ei bine, îşi dădeau silinţa să-l jupoaie de viu cât mai încet cu putinţă şi inventau legi cât mai multe ca să-şi exprime dezaprobarea, aşa că era mai bine pentru sărmanu' negrotei să-şi vâre capu-n zambilica mătuşii Lily, decât să şi-l vâre într-o cabină de votare. Corect? Bulă, tre' să-ţi spun că v-aţi făcut mendrele cum aţi vrut, Sudul şi-a recâştigat sclavia, la jumătate de preţ, şi-a preluat controlul asupra Congresului prin numărătoarea voturilor pă care negrii nu le puteau exprima, Nordul şi-a căpătat banii de bumbac necesari capitalului şi toată lumea s-a distrat căcându-se-n capu' negrilor şi ţinându-se apoi de nas. Crezi măcar o iotă din toată povestea asta?

— Cred totul, răspunde Rabbit.

— Mă crezi? Mă crezi şi că sunt atât de şucărit doar povestindu-ţi toate astea că, dac-aş avea un cuţit la-ndemână,

ţi l-aş vârî pă gât şi m-aş uita cum se scurge viaţa din tine cu horcăieli, şi tare mi-ar mai plăcea, ah, tare de tot!

Skeeter plânge. Pe pielea feţei i se amestecă lacrimile şi fumul.

— OK, OK, îl îmbunează Rabbit.

— Skeeter, nu plânge, îl roagă Nelson.

— Skeeter, a fost prea de tot, nu mai pot, spune Jill şi se ridică. Sunt ameţită.

Dar Skeeter nu vrea să vorbească decât cu Harry.

— Ceea ce vreau să-ţi spun, zice el, ceea ce vreau să fie clar, Bulă, e că voi aţi avut o şansă-n viaţă. Aţi fi putut alege o cale mai dreaptă, corect? Dar v-a pălit lăcomia, corect? Ne-aţi scos la mezat, corect? V-aţi trădat pă voi înşivă. Aşa cum a zis Lincoln, aţi plătit cu sânge, cu sabia pentru bici şi-aşa mai departe, şi nu ne-aţi ridicat, noi am întins mâinile, omule, eram ca nişte câini credincioşi care-şi aşteaptă osul, dar voi ne-aţi dat un şut în cur, aţi dat cu noi de pământ, aţi dat de pământ!

— Skeeter, te rog să nu-mi mai dai niciodată chestie d-asta, ce-o fi fost, dar niciodată, niciodată… zice Jill, clătinându-se pe picioare.

Skeeter îşi stăpâneşte plânsul, îşi ridică faţa înnegrită, brăzdată ca de dâre de cenuşă udă.

— Nu numai pe noi ne-aţi scos la mezat, ci şi pă voi înşivă, corect? Aţi avut puterea, aţi avut totul, şi-aţi apucat-o pe drumul gloduros al lăcomiei, omule, aţi făcut din voi găozarii planetei. Corect? Ca să meargă treaba cu capitalismul, i-aţi lăsat pă găozarii ăia de albicioşi să-şi facă mendrele, şi-acu' e cu toţii nişte albicioşi găozari, şi-n nord, şi-n sud, oriunde te-ai uita, nu vezi decât găozari, aţi lipăit otrava, şi-acu' se vede, Bulă, vorbeşti de America în numele tău şi tot primeşti sunete de goarnă şi stele, dar vorbeşte în numele oricărui om negru sau galben şi ceea ce capeţi e ură, corect? Omule, lumea chiar te urăşte, eşti marele porc care împiedică progresul.

Împunge istovit aerul cu degetul lui descărnat şi-şi lasă capul în piept.

De sus, discret ca sunetul pe care-l scoate o pisică după ce-a

prins o pasăre, se-aude un icnet chinuit de borâtură. Lui Jill i-e rău.

— Tati, n-ar trebui să chemi un doctor? întreabă Nelson.

— O să-i treacă. Du-te la culcare. Mâine mergi la şcoală.

Skeeter se uită la Rabbit. Are ochii injectaţi şi urduroşi.

— Ţi-am zis-o, corect?

— Problema ta, îi spune Rabbit, e că ai tendinţa să cazi în pură autocompătimire. Întrebarea e: încotro te-ndrepţi de-acum încolo? Noi toţi am ajuns aici pe-o corabie ca vai de ea. Vorbeşti de parcă singurul scop al acestei ţări, încă de la începuturi, a fost să-i frustreze pe negri. La naiba, nu reprezentaţi decât zece la sută din populaţie! Adevărul e că celor mai mulţi oameni nu le pasă nici cât negru sub unghie *ce* faceţi voi. Asta-i cea mai liberă ţară posibilă, reuşeşte dacă poţi, dacă nu poţi, mori cu demnitate. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu mai cere să ţi se dea totul pe de-a moaca!

— Amice, te-nşeli. Eşti alb, dar habar n-ai. Te fascinăm, albule. Ne visezi. Suntem coşmarul tehnologiei. Noi suntem toată bonomia satisfăcută pă care-aţi băgat-o-n voi, când aţi apucat-o pă drumul gloduros al lăcomiei. Noi suntem tot ce-a fost dat la o parte din revoluţia industrială, aşa că noi suntem *următoarea* revoluţie, nu ştii asta? Ba o ştii foarte bine. Altfel, de ce-ai fi atât de speriat de mine, Rabbit?

— Fiindcă eşti un magraon nebun de legat. Mă duc la culcare.

Skeeter îşi roteşte capul relaxat, şi-l pipăie într-un fel dubios. La lumina veiozei din lemn adus de valuri, chica rotundă pare inconsistentă, iar ţeasta îngustă aduce cu mânerul de os al unui cuţit. Îşi trece mâna peste frunte, de parcă i-ar fi năpădită de musculiţe.

— Vise plăcute, îi urează el. Sunt prea vărzuit să pot dormi, o să rămân aici, să-mi alin necazurile. Te superi dacă dau drumul la radio, încet de tot?

— Nu.

Sus, Jill, un neaşteptat fuior cald în braţele lui, îl imploră cu răsuflarea tăiată:

— Dă-l afară, Harry, nu-l mai lăsa să stea, nu-mi face bine,

nici unuia dintre noi…

— Tu l-ai adus aici.

Vede în rugămintea ei vorbele exagerate ale unui copil ce vrea să-şi alunge temerile dându-le glas. Şi, într-adevăr, în cinci minute doarme buştean, neîntoarsă. Ceasul electronic e aprins deasupra capului ei ca un mic schelet selenar. De la parter, un radio cu volumul dat la minimum îi zgârie urechile. Curând adoarme şi Rabbit. Ciudat, doarme dus, cu Skeeter la el în casă.

— Harry, ce zici de una mică?

Taică-su îi spune barmanului, ca de obicei:

— Să fie un Schlitz.

— Un cocteil cu whisky, comandă el.

Vara a trecut, aerul condiţionat din Phoenix a fost închis.

— Cum se simte mami? întreabă el.

— Cât de bine se poate, dată fiind situaţia, Harry. Se trage mai aproape cu doi-trei centimetri, cu un aer conspirativ: Medicamentul ăla nou pare să-şi facă efectul, acum stă în picioare ore-n şir. Să fiu al naibii, însă întrebarea de şaizeci şi patru de mii de dolari este care va fi efectul lui pe termen lung. Doctorul e cât se poate de sincer în privinţa asta. O întâmpină de fiecare dată când mergem la spital cu: „Ce mai face cobaiul meu preferat?“

— Şi care-i răspunsul? întreabă brusc Rabbit.

Taică-su tresare.

— Răspunsul ei?

— Al oricui.

Acum taică-su înţelege întrebarea şi ridică din umerii înguşti, în cămaşa albastră, decolorată.

— Încredere oarbă, îi sugerează el, apoi adaugă mormăind: încă un nenorocit sub pământ.

La televizorul de deasupra barului, nişte oameni trec pe lângă un coşciug, doar că sonorul e oprit, aşa că Rabbit nu-şi dă seama dacă e vorba despre Everett Dirksen{71}, depus pe catafalc la Washington, sau despre funeraliile lui Ho Şi Min{72} din Hanoi. Veşnic în haine de doliu, demnitarii arată la fel.

Taică-su îşi drege vocea şi rupe tăcerea:

— Janice a sunat-o aseară pe maică-ta.

— Măi, să fie, cred că cedează, e călare pe telefon mai tot timpul. Stavros trebuie să-şi fi pierdut vigoarea.

— Era foarte necăjită. Zicea c-ai primit un colorat la tine-n casă.

— N-aş zice că l-am primit, s-a ivit oarecum din senin. Nimeni n-ar trebui să ştie asta. Cred că-i fiul lui Farnsworth.

— Nu se poate. Din câte ştiu eu, Jerry nu-i însurat.

— În general, ei nu se căsătoresc, corect? Ca sclavi, nu li se dădea voie.

Detaliul ăsta istoric îl face pe Earl Angstrom să se strâmbe. Adoptă ceea ce între el şi fiu-su ar fi o atitudine dură.

— Trebuie să recunosc, Harry, că nici eu nu sunt încântat de chestia asta.

Imaginea funeraliilor (drapelul de pe coşciug are stele şi dungi, deci trebuie să fie a lui Dirksen) dispare şi, în locul ei, apar canonade de tunuri, camioane ce înaintează prin deşert, avioane ce zboară pe cer fără zgomot, soldaţi care gesticulează. Nu-şi dă seama dacă sunt israelieni sau egipteni.

— Dar mami cât de încântată e de treaba asta? întreabă el.

— Trebuie să recunosc că i-a tăiat-o scurt lui Janice. I-a sugerat să se întoarcă acasă, dacă vrea să aibă un cuvânt de spus în gospodărie. I-a spus că n-are niciun drept să se plângă. Nu ştiu ce i-a mai zis, că n-am mai suportat s-ascult. Îmi vine să-mi iau câmpii când aud cum se ceartă femeile.

— A pomenit ceva de vreun avocat?

— Dac-a pomenit, maică-ta nu mi-a zis nimic. Fie vorba-ntre noi, Harry, a fost atât de necăjită, că m-a speriat. Nu cred c-a dormit mai mult de două-trei ore. A luat de două ori doza de Seconal şi tot n-a adormit-o. E-ngrijorată şi, scuză-mi şoriciul gros, că mă bag unde nu-mi fierbe oala, Harry, dar şi eu sunt îngrijorat.

— Din ce cauză?

— Sunt îngrijorat de întorsătura pe care-au luat-o lucrurile. N-am boală pe cioroi, n-am nimic împotrivă să lucrez cu ei şi lucrez cu ei de douăzeci de ani, dac-o să fie nevoie, o să şi

locuiesc lângă ei, deşi adevărul e că încă n-au pătruns şi-n Mt. Judge, dar, mai mult de-atât, judecând după experienţa mea, înseamnă să te joci cu focul.

— Care experienţă?

— O să-ţi facă figura, îi zice papsi. N-au niciun Dumnezeu. N-arăt pe nimeni cu degetul, dar ăsta-i adevărul. O să-ţi facă figura şi-apoi o să râdă de tine. N-au pic de etică, aşa cum au albii, şi n-are niciun sens să afirmi c-ar avea. Mă-ntrebi de experienţa mea, nu vreau să intru-n amănunte, deşi aş avea destule să-ţi povestesc, doar aminteşte-ţi c-am fost crescut în Zona Trei pe vremea când erau mai mulţi albi decât negri şi ne-am amestecat, în toate sensurile. Îi ştiu eu pe locuitorii ţării ăsteia. Sunt oameni cumsecade. Le place să mănânce şi să bea şi să frecventeze cartierele cu felinar roşu, le place să-şi facă numărul, de multe ori aleg nişte jigodii în funcţii oficiale; dar nu le place să-şi vadă femeile pângărite.

— Cine-i pângărită aici?

— Păi, gaşca aia de ciudaţi de la tine de-acasă, felul în care-i întreţii se cheamă pângărire. Ai primit pân-acum vreun semnal de la vecini, ei ce părere au?

— Nici măcar nu-mi cunosc vecinii.

— Dacă băiatul ăla negru o să scoată nasul din casă, o s-ajungi să-i cunoşti. O să-i cunoşti sigur, la fel de sigur cum stau eu aici, încercând să-ţi fiu prieten, nu tată. S-au dus de mult vremurile când îţi băgăm minţile-n cap cu biciul, Harry, şi tu oricum ne-ai dat mai puţină bătaie de cap decât Mim. Maică-ta zice mereu că-i laşi pe oameni să te-nvârtă cum vor ei, iar eu îi spun de fiecare dată, las' că Harry ştie ce face, întotdeauna cade-n picioare, dar încep să cred că s-ar putea să aibă dreptate. O fi maică-ta infirmă, dar încă-i greu de păcălit, ascultă-mă pe mine, c-am încercat.

— Când ai încercat?

Dar secretul ăsta – oare-a înşelat-o papsi pe mami? – rămâne zăgăzuit în spatele protezei slăbite pe care bătrânul şi-o tot potriveşte cu limba, sugând-o gânditor. În loc de asta, îi spune:

— Fă-ne o favoare, Harry, mi-e silă să cerşesc, dar fă-ne o

favoare şi treci diseară pe la noi, să stăm de vorbă pe tema asta. Maică-ta i-a ţinut piept lui Janice, dar îmi dau şi eu seama când o răscoleşte ceva.

— Nu în seara asta. Nu pot. Poate peste câteva zile o să se limpezească totul.

— De ce nu, Harry? Îţi promitem că nu te punem la zid sau mai ştiu eu ce. Dumnezeule, nu ţi-aş cere asta pentru mine, e vorba despre liniştea sufletească a maică-tii. Ştii… – şi se trage atât de aproape, că li se-ating mânecile cămăşilor şi lui Rabbit îi ajunge la nas răsuflarea acră a lui taică-su – acum trece printr-o aventură prin care va trebui să trecem cu toţii.

— Nu mai insista, papsi. Nu pot acum.

— Te-au prins în gheare, ai?

Se ridică, hotărăşte că un cocteil cu whisky îi e de-ajuns şi răspunde:

— Corect.

În seara aia, după cină, discută despre sclavie. Jill şi Skeeter s-au ocupat împreună de vase, Rabbit l-a ajutat pe Nelson să-şi facă temele. Băiatul învaţă anul ăsta algebra, dar nu poate să facă în cap acel mic salt prin care un polinom se împarte în două ecuaţii de toată frumuseţea, una negativă şi una pozitivă. Rabbit fusese bun la matematică, era un joc cu limite, cu mişcări ordonate şi promisiunea misiunii îndeplinite la sfârşit. Combinaţia îi ieşea întotdeauna. Nelson e mai crispat, îi e teamă să se desprindă şi să sară în gol. E un băiat deştept, dar crispat, probabil i-e teamă de chestia aia care i-a răpit surioara: teamă că o să se-ntoarcă şi-o să-l ia şi pe el. Mai e o jumătate de oră până la emisiunea *Laugh-In,* la care vor să se uite cu toţii. În seara asta, Skeeter se-aşază în fotoliul maro, iar Rabbit în cel cu tapiţerie argintie. Jill şi Nelson ocupă canapeaua de polistiren. Skeeter are nişte cărţi; arată copilăresc de lucioase în braţele lui maronii, subţiri. Zilele de şcoală. *Sesame Street.*

Skeeter îi spune lui Rabbit:

— Băi, Bulă, m-am gândit c-am denaturat adevărul aseară, când am zis că sclavia ta e chestie de nivel naţional. Chestia e

că, după ce-am mai meditat, tipul tău de sclavie pare-a fi unic şi foarte rău, printre cele mai rele, într-adevăr, pă care le-a cunoscut vreodată globul ăsta înecat în sânge.

În timp ce vorbeşte, vocea lui Skeeter exercită o presiune constantă, aidoma vântului ce zgâlţâie un copac mort. Privirea lui nu deviază niciodată spre Nelson sau Jill.

Rabbit, un elev slăbuţ (în liceu nu lua mai mult de opt), întreabă:

— Şi, mă rog, ce-a fost atât de rău?

— Lasă-mă să ghicesc ce-i în mintea ta. Ai impresia că n-a fost chiar atât de rău pe plantaţii, corect? Zdrăngăneau la banjouri şi mâncau pe rupte fructe şi legume pane, şi-aveau pe stăpânu' ăl bătrân sus la conac, în loc de Departamentul Protecţiei Sociale, corect? Cioroii ăia erau sălbatici, oricum, proşti ca noaptea, iar dacă nu le plăcea, păi de ce nu s-au răsculat şi n-au murit în lanţuri, ca nobilele piei-roşii, corect?

— Da! Chiar, de ce?

— Îmi place la nebunie întrebarea asta. Fiindcă am răspunsul pregătit. Motivul e că bătrânul Tonto era atât de primitiv, că agricultura n-avea niciun sens în ochii lui, era cu capu-n nori, corect? Pur şi simplu, s-a ofilit. Cât despre negru, el se trăgea din Africa de Vest, unde exista agricultură. Unde exista o organizare socială. Cum crezi că ajungeau sclavii ăştia la ţărm, de la mii de kilometri depărtare? Negrii aranjau asta, doar nu era să-i bage pă albi în combinaţie, îşi trăgeau spuza doar pă turta lor. Erau nişte mafioţi, corect?

— Interesant.

— Mă bucur că spui asta. Îţi sunt recunoscător pentru interesul manifestat.

— A vorbit serios, intervine Jill.

— Ciocu' mic! o apostrofează Skeeter, fără să se uite la ea.

— Ba să faci tu ciocu' mic, i-o întoarce Nelson.

Rabbit ar fi mândru de băiat, dar simte că gestul lui de a-i lua apărarea lui Jill, ca şi atacul lui Skeeter sunt nişte automatisme: fac parte dintr-un scenariu pe care cei trei l-au pus la punct, cât timp el e la muncă.

— Lecturile, îi aminteşte Jill.

Skeeter îi explică:

— Micuţa Jilly şi cu mine am stat de vorbă azi şi ei i-a venit ideea să facem serile astea plăcute, petrecute împreună, mai legate, corect? Citim cu glas tare câteva chestii, altfel, sunt gata să susţin vorbăria de unul singur, asta până te hotărăşti să dai din nou cu mine de pământ.

— Atunci, lasă-mă să-mi iau o bere.

— Omule, aia-ţi dă coşuri pă burtă. Lasă-mă pă mine s-aprind nişte iarbă bună de Tijuana şi s-o dăm din mână-n mână. Un fost sportiv ca tine n-ar trebui să facă burtă de la bere, corect?

Rabbit nici nu se învoieşte, nici nu se clinteşte din loc. Îi aruncă o privire lui Nelson: copilul are ochii afundaţi în orbite şi strălucitori, speriaţi, dar nu-i în pragul panicii. Învaţă: are încredere-n ei. Se încruntă, ca să-l facă pe taică-su să nu se mai uite la el. În jurul lor, mobila – şemineul niciodată aprins, lemnul adus de ape, ca un cadavru proptit într-un braţ – ascultă. O ploaie tăcută a început să bată în ferestre, pecetluindu-i înăuntru. Skeeter stă cu buzele ţuguiate, ca să-nchidă înăuntrul lui primii vălătuci de fum dulceag, apoi îi dă afară cu un oftat şi se afundă în fotoliu, dispărând între aripile lui maronii, nu i se mai văd decât cercurile de sticlă şi argint ale ochelarilor. Perorează:

— Era proprietate, corect? Din Virginia-n jos, era, categoric, profit şi capital. Pă regele Angliei nu-l interesau decât banii scoşi din tutun, corect? Negrii nu erau decât nişte pete de cerneală pă foaia cu bilanţu'. Ei, dar regele Spaniei îi ştia pă negri mai din urmă; maurii îi conduseseră ţara, iar unii se dovediseră destul de isteţi. Zice regele Spaniei, ăsta-i supusul meu, are drepturi, corect? La care, Biserica zice, iată un suflet etern, nemuritor: botezaţi-l. Învăţaţi-l să deosebească binele de rău. Jurământul căsătoriei e sacru, corect? Dacă e-n stare să se spetească şi-adună mălai să-şi răscumpere libertatea, tre' să i-o vinzi. Asta stătea scris în legile de-acolo, de jos. Aici, la noi, legea spunea un singur lucru: niciun drept. Niciun drept. Aista nu-i om, aista-i un boţ cald de carne animalică, în valoare de-o mie de verzişori Su Hî Aa. Nu-l

putem lăsa să se căsătorească, ar putea împiedica vânzarea lui într-un moment propice al pieţii. Nu-l putem lăsa să meargă la tribunal, să depună mărturie, ar putea încurca drepturile de proprietar ale Albuţului. Nu e luat în calcul deloc, dar *deloc*, crede-mă, tatăl unui copil sclav. Aşa zicea legea. Cum putea ajunge legea la aşa ceva? Foarte simplu, pentru că cioroiu' era considerat un căcat. Şi se temeau de propriu' lor căcat. Băi, frate, alboii ăştia erau bolnavi şi ei ştiau treaba asta perfect. În toţi anii ăia în care trăncăneau despre Tuciuriu' fericit, halitor de pepeni verzi, se căcau în izmene de frica răscoalelor, a răscoalelor, Bulă, când timp de secole au avut loc doar vreo două-trei şi, toate la un loc, n-au fost altceva decât o găleată cu pişat. Erau speriaţi de bombe, corect? Speriaţi că negrii ar putea învăţa să citească, speriaţi că negrii ar putea învăţa o meserie, speriaţi de negrii de pă piaţa muncii, un om eliberat din sclavie n-avea încotro s-o apuce odată ce *era* eliberat, toată discuţia aia despre terenurile nimănui, prima chestie pe care-a spus-o adunarea funciară din Kansas a fost: fără feţe balaoacheşe pe-aici, ţineţi-le departe de ochii noştri. Chestia cu Statele Aburite e că n-au fost niciodată un loc ca altele, unde asta se-ntâmplă fiindcă se-ntâmplă aia, iar unii semeni sunt mai norocoşi decât alţii, aşa că hai să mai băgăm aici un pic şi să mai dăm colo un pic; nu, dom'le, locu' ăsta n-a fost niciodată aşa ceva, a fost un *vis,* o stare de spirit transmisă de prăpădiţii ăia fraieri de pelerini, corect? Când un alb vede un negru, nu vede în el un om, ci un *simbol*, corect? Toţi oamenii ăştia de p-aici se plimbă înăuntrul *tărtăcuţei* lor, nu ştiu nici măcar că, dacă-i tragi cuiva un şut, pă omu' ăla îl *doare*, Iisus nici n-o să le spuie, pen' că Cristosul pă care l-au adus aici, la bordul corăbiilor, era cel mai meschin, cel mai lipsit de coaie Iisus Cristos pă care bunul nostru Dumnezeu l-a lăsat vreodată să se vânture p-aici, ca să bage lumea-n sperieţi. Sperieţi, *sperieţi.* Tu mă sperii pe mine, eu pe tine, noi amândoi pe Nelson, iar pă biata Jilly aci de faţă o sperie totul, de-o să-şi ia lumea-n cap şi-o să se ascundă iarăşi în droguri, dacă n-o să ne purtăm cu ea ca nişte tătici.

Întinde mâna cu feştila udată la cap, s-o paseze-n cerc.

Rabbit clatină din cap în semn de refuz.

— Skeeter, zice Jill, pasajele, cu aerul oficial al unei femei cu funcţie de conducere, obişnuită să ceară unei adunări să facă linişte.

— Mai sunt treişpe minute până-ncepe *Laugh-In,* zice Nelson. Nu vreau să pierd începutul, e ca lumea când se prezintă fiecare.

— Cooo-rect, zice Skeeter, frecându-şi fruntea din cauza zumzetului pe care s-ar părea că-l aude uneori. Să-ncepem cu cartea asta.

Cartea se intitulează *Sclavia.* E tipărită cu litere roşii, albe şi albastre. Sub mâna subţiratică a lui Skeeter zici că-i carnaval.

— De chichi, să ne dea ceva mai consistent decât gargara mea neisprăvită, corect? Ştii, e ca o-ntâmplare la care, pur şi simplu, asişti. Bulă, chestia asta îţi cam stă-n gât, corect?

— Ba nu, îmi place. Îmi place să-nvăţ chestii noi. Sunt un om receptiv.

— Mă dă gata, e-atât de verosimil, zice Skeeter, întinzându-i cartea lui Jill. Păpuşă, poţi să-ncepi. De-aici, de unde-am pus deştu', pasaju' ăsta cu litere mai mărunte. Astea-s discursuri de pă vremuri, o anunţă el, pricepi?

Jill se saltă-n capul oaselor pe canapea şi citeşte cu un glas ceva mai piţigăiat decât de obicei, glasul unei puştoaice şcolite la un pension de fete cu ştaif, cu lecţii de călărie şi cu săli de clasă spaţioase, aerisite, cu perdele albe; un spaţiu situat cu o octavă mai sus chiar decât Penn Park.

— *Gândiţi-vă la fapta naţiunii*, le citeşte ea, *comisă întruna, la nesfârşit. Dumnezeu va auzi vocea înălţată din sângele fratelui vostru, strigând prelung de jos, de pe pământ; dreptatea Lui vă-ntreabă chiar în clipa asta: „America, unde îţi este fratele?" Iată răspunsul pe care trebuie să i-l dea America: „Iată-l acolo, în orezăriile mocirloase din Sud, pe câmpiile bogate în bumbac şi trestie de zahăr. Era slab şi eu l-am capturat; era gol şi eu l-am pus în lanţuri; neştiutor, sărac şi sălbatic, iar eu l-am supus. Pe umerii jigăriţi i-am pus jugul apăsător. L-am încătuşat; l-am bătut cu gârbaciul. Alţi tirani l-au avut în puterea lor, dar degetul meu îi împungea carnea de om. Mă hrănesc cu truda lui; mă-ngraş, mă*

desfăt cu sudoarea, lacrimile şi sângele lui. Am furat tatăl, am furat şi fiii şi i-am pus să trudească; soţia şi fiicele lui îmi sunt plăcută pradă. Priveşte copiii servitorului tău şi-ai slujnicelor lui – fiii lui sunt mai tuciurii decât tatăl. Mă-ntrebi de african? L-am transformat în animal de povară. Poftim, aici este tot ce-i al Tău”.

Îi dă cartea înapoi lui Skeeter. Lui Rabbit pare să-i spună din priviri: *Ai răbdare. Nu te iubesc eu pe tine?*

— Mă dau gata chestiile astea, nasulelile astea, se ambalează Skeeter. Mişto pleaşcă pă capu’ meu, corect? Şi-ai priceput poanta aia drăguţă, cu fiii mai tuciurii decât tatăl? Yankeii ăştia erau şucăriţi, pă bune, un futai respectabil ar fi-ngheţat toată mişcarea aboliţionistă. Ei nu şi-o puneau la ei acasă, în şură, aşa că le făceau viaţa un iad albicioşilor pârliţi, care dădeau cu ciocanu-n şoproanele sclavilor. Carnea neagră e carnea sufletului, corect? Ăsta a fost Theodore Parker{73}, stai să-l auzi pă al tu’, cea mai ordinară voce din mulţime, bătrânu’ William Lloyd. Nellie, încearcă-l tu p-ăsta. De unde-am făcut eu semn. Citeşte cuvintele rar, nu-ncerca să le dai vreo intonaţie.

Cu o carte ţipător copertată, băiatul îşi caută salvarea privind spre taică-su.

— Mă simt ca un prostănac.

— Citeşte, Nelson, îl îndeamnă Rabbit.

Copilul îşi caută scăparea în altă parte.

— Skeeter, mi-ai promis că n-o să trebuiască să citesc.

— Am zis c-o să vedem cum *merge* treaba. Hai, că lui tati îi place. E un tip receptiv.

— Faci mişto de toată lumea.

— Lasă-l în pace, intervine Rabbit, începe să-mi scadă interesul.

— Hai, Nelson, se-amestecă şi Jill, o să ne distrăm ca lumea. Nu ne uităm la *Laugh-In* până nu citeşti.

Băiatul se pune pe citit, pe alocuri se mai poticneşte, se încruntă aşa de tare, încât taică-su se-ntreabă dacă n-o fi având nevoie de ochelari.

— *Orice-ar fi*, citeşte el, *chiar dacă fiecare facţiune ar fi măcinată de dis… dis…*

— Disensiuni, spune Jill, uitându-se peste umărul lui.

— … fie*care sest…*

— Sectă.

— … fie*care sectă fărâmiţată, uniunea naţională dizolvată…*

— E bine, exclamă Jill.

— Lasă-l să bage mare, zice Skeeter cu ochii închişi, dând din cap aprobator.

Glasul lui Nelson răsună tot mai încrezător.

— … ţara *măcinată de un război civil şi servil, sclavia tot trebuie îngropată în mormântul infanteriei…*

— Infamiei, îl corectează Jill.

— … *in-fa-mi-ei, dincolo de posibilitatea unei re… renv…*

— Unei reînvieri.

— *Dacă Statul nu poate supravieţui agitaţiei antisclavie, n-are decât să piară. Dacă Biserica va trebui dărâmată de strădaniile Omenirii, n-are decât să se prăbuşească, iar ruinele să-i fie purtate de vânt în cele patru zări. Dacă Uniunea Americană nu poate fi salvată decât prin a imola… ce*-i aia?

— Sacrificiu, îi explică Jill.

— Credeam că-nseamnă ardere, recunoaşte Rabbit.

Nelson ridică privirea întrebător, neştiind dacă să continue sau nu.

Ploaia continuă să răpăie-n geam, unindu-i molcom, molcom, tot mai strâns sub acoperiş.

Skeeter continuă să rămână cu ochii-nchişi.

— Termină paragraful. Citeşte ultima frază, Bulache.

— *Dacă Republica trebuie ştearsă de pe lista naţiunilor lumii, odată cu proclamarea libertăţii celor captivi, atunci, fie ca Republica să se scufunde sub valurile uitării şi un strigăt de bucurie mai răsunător decât vuietul apelor să umple universul la pieirea ei.* Nu pricep absolut nimic din toată povestea asta. Îl lămureşte Skeeter:

— Înseamnă: Daţi Mai Multă Putere Poporului, Moarte Porcilor Fascişti.

— Mie asta mi se pare un fel de hai s-aruncăm la grămadă şi ce-i bun, şi ce-i rău.

Îi vin în minte apa încremenită într-o cadă, cu un fel de

praf aşternut pe suprafaţa ei moartă. Retrăieşte şocul de-a întinde mâna să scoată dopul. Face un salt în timp şi revine în camera unde sunt aşezaţi, împresuraţi de ploaie.

Jill îi explică lui Nelson:

— Zice exact ce-a spus şi Skeeter. Dacă Sistemul, fie el şi funcţional pentru majoritatea oamenilor, trebuie să-i împileze pe câţiva, atunci întregul Sistem ar trebui distrus.

— Am spus eu aşa ceva? Nţ.

Skeeter se-apleacă în faţă, apărând dintre aripile maroniu-verzui ale fotoliului, întinde o mână subţire, tremurătoare spre tinerei, dar glasul lui nu are nimic parodic:

— O să urmeze şi-asta. Marea mişcare. Nu pârliţii de negri au să declanşeze bomba, ci progeniturile albilor bogaţi. Nu-i vorba de nedreptatea care bate la uşile oamenilor, ci de nerăbdare. Dacă bagi mai mulţi şobolani într-o cuşcă, ăi grăsani o iau razna mai tare decât ăi sfrijiţi, pen' că ei sunt cei care se simt mai *înghesuiţi.* Nţ, tre' să privim dincolo de asta, dincolo de violenţă, către etapa următoare. E de *presupus* c-o să răbufnească. Asta nu-i interesant. Interesant e ce-o să urmeze. Trebuie să se instaureze un *calm* total.

— Şi tu eşti Cristosul negru care-o să-l instaureze, îl ia Rabbit în derâdere. De la Anno Domini o să se treacă la Anno Skeeteri. Aş vrea s-apuc şi eu ziua aia! Lăudat Fie Numele lui Skeeter!

E gata să-i tragă şi-o cântare bisericească, dar Skeeter se concentrează asupra celorlalţi doi, care-i sunt discipoli.

— Lumea vorbeşte tot timpul despre revoluţie, dar revoluţia nu-i interesantă, corect? Revoluţia nu-nseamnă decât o mulţime care preia puterea de la o altă mulţime, adică un căcat, puterea, iar puterea înseamnă doar pistoale şi gangsteri, un căcat plictisitor, corect? Lumea-mi zice: Eliberaţi-l pe Huey, eu zic: Dă-l în Mă-sa de Huey, nu-i decât un Agnew negru la faţă. Lumea-i dă uitării pă gangsterii de ţeapa lui până s-apuce să moară. Nţ. Adevărata problemă urmează după ce gangsterii s-au ras unii pă alţii de pă faţa pământului şi i-au luat cu ei în mormânt şi pă jumătate din ăilalţi, să se poată folosi spaţiul. După Războiul Civil, era spaţiu berechet, dar l-

au lăsat să fie ocupat de-aceleaşi jigodii nenorocite, doar că la modul mai nasol, corect? Au transformat bătălia pentru ciolan într-o lege sacră.

— Exact de-asta avem nevoie, Skeeter, zice Rabbit. De nişte noi legi sacre. Ce-ar fi să urci pe Mt. Judge şi-acolo să-ţi fie înmânate pe-o tăbliţă?

Skeeter îşi întoarce faţa spre el încetişor, ca un mâner de şuriu frumos cioplit şi, la fel de încetişor, îi spune:

— Nu reprezint o ameninţare la adresa ta, băi, Bulă. Eşti *aranjat.* Singurul lucru pă care ţi l-aş putea face-ar fi să te omor, iar asta contează mai puţin decât îţi închipui tu, corect?

Jill intervine cu tact, ca să reinstaureze pacea.

— N-am ales ceva şi pentru Harry, să citească şi el?

— Futu-i! izbucneşte Skeeter. Nu-i momentul potrivit. Se poartă naşpa, corect? Nu-i pregătit. E imatur.

Rabbit se simte ofensat, doar a glumit, ce naiba!

— Ei, hai, sunt pregătit, dă-mi felia mea, s-o citesc.

— Ce zici, Bulache? îl întreabă Skeeter pe Nelson. Crezi că-i gata?

— Tati, trebuie să citeşti ca lumea, îl roagă Nelson. Fără miştouri.

— Cine, eu? Când am făcut eu vreodată mişto de cineva?

— De mami ai făcut tot timpul. Nu-i de mirare că te-a părăsit.

Skeeter îi întinde lui Harry cartea deschisă la o anumită pagină.

— Doar un pic. Unde-am însemnat eu textul.

Cu creion roşu, cu mină moale. Cutiile de Crayola îi amintesc de nişte capete şterse, fiecare de altă culoare. Stranie revenire peste timp.

— *Cred, prieteni şi concetăţeni* citeşte Rabbit solemn, *că nu suntem pregătiţi pentru acest sufragiu. Dar putem învăţa. Daţi-i omului unelte şi lăsaţi-l să-nceapă să le folosească, iar în timp va învăţa o meserie. La fel e şi cu votarea. La început s-ar putea să nu o înţelegem, dar în timp vom învăţa să ne facem datoria.*

Ploaia îl aplaudă mărunt.

Skeeter dă din capul lui îngust şi le zâmbeşte celor doi copii

de pe canapea.

— Ar fi bun de-un negraci de nădejde, nu?

— Skeeter, te rog, zice Nelson. N-a făcut mişto, aşa că nici tu n-ar trebui să faci.

— Nu-i nimic rău în ce-am zis, de-asta are lumea nevoie, de negraci de nădejde, corect?

Ca să-i arate lui Nelson cât de dur poate fi, Rabbit îi spune lui Skeeter:

— Toate astea-s propagandă deşănţată, la vrăjeală. E ca şi cum m-aş da de ceasu' morţii din cauză că suedezii au avut de suferit nu ş' ce nedreptate din partea finlandezilor, în anul zero.

— Hai că pierdem *Laugh-In*! strigă Nelson disperat.

Deschid televizorul. Steluţa rece creşte tot mai mare, pe ecran apare un torent de dungi, Sammy Davis Jr. E bătrânelul libidinos care se plimbă prin spatele băncii din parc, fredonând un cântecel aiurit, trist, lălăit. Se înviorează văzând pe cineva stând pe bancă. Nu-i Ruth Buzzi{74}, ci Arte Johnson{75}, albul, adevăratul bătrânel libidinos. Stau împreună şi se holbează unul la altul. Nelson izbucneşte-n râs. Râd cu toţii: Nelson, Jill, Rabbit, Skeeter. Ploaia îi ţine laolaltă în casă, ca o croitoreasă care mângâie şi tigheleşte casa de jur împrejur, făcându-şi proba rochiei de seară.

Serile petrecute cu Skeeter sunt toate la fel. Skeeter îl întreabă:

— Vrei să ştii ce simte un negru?

— Nu tocmai.

— Tată, nu fi, îl roagă Nelson.

Jill, tăcută, absentă, îi pasează cuiul lui Rabbit. El trage-un fum de probă. În zece ani, nici n-a ţinut în mână o ţigară, i-e frică să inhaleze. Data trecută, la Jimbo, aproape că i s-a făcut rău. Tragi în piept şi ţii fumul acolo. Îl ţii acolo.

— Iii-maginează-ţi, continuă Skeeter, că eşti într-o cutie de sticlă şi, de fiecare dată când vrei s-o iei într-o direcţie, dai cu capul de sticlă. Iii-maginează-ţi că eşti într-un autobuz şi toată lumea se dă la o parte, fiindcă ai tot corpul acoperit de cicatrice purulente şi oamenii se tem că-s molipsitoare.

Rabbit expiră, dă fumul afară.

— Nu-i chiar aşa. Puştanii ăştia negri din autobuze au un tupeu dat dracu'.

— De-atâta cules, ţi se pare că lumea-i numai plumb, corect? Nu urăşti pe nimeni, corect?

— Pe nimeni, confirmă el senin.

Spaţiul dintre ei e transparent.

— Ce părere ai despre tipii ăştia din Penn Park?

— Care din ei?

— Toţi ăştia. Toţi ăştia care locuiesc în căsoaie dichisite, cu două uşi, cu Cadillacul ei şi-al lui parcate lângă tufişurile de hortensii. Da' de băşinoşii ăia bătrâni de la Clubul Mifflin, cu porţile-alea din fier forjat, care pe vremuri aveau fabricile de textile, iar acu' nu mai au decât un maldăr de hârtii, drept pentru care-o ţin numai în trabucuri şi iubite? De-ăştia ce zici? Pritoceşte bine chestia asta, înainte să-mi răspunzi.

Rabbit vede cu ochii minţii Penn Park, frontoanele lambrisate, cu stuc, peluzele fără buruieni, moi şi pufoase ca pernele. E situat pe un deal. Şi-l imagina în vârful unui deal, un deal pe care el n-ar putea să-l urce niciodată, fiindcă nu era un deal adevărat, ca Mt. Judge. Iar el, mami, papsi şi Mim locuiau aproape de poalele acestui deal, în penumbra din apropierea casei unde locuia familia Bolger, iar papsi venea acasă de la muncă în fiecare zi prea obosit ca să mai bată mingea cu el în curtea din spate; iar mami n-avea bijuterii ca alte femei şi cumpărau pâine veche de-o zi, fiindcă era mai ieftină cu un sfanţ, şi papsi se chinuia cu durerea lui de dinţi, ca să nu trebuiască să-i dea bani dentistului, şi-acum agonia lui mami e un joc pe care-l joacă doctorii care au Cadillacuri şi case în Penn Park.

— Îi urăsc, îi mărturiseşte el lui Skeeter.

Chipul negrului se luminează, străluceşte.

— Gândeşte mai profund.

Rabbit se teme că sentimentul ce-l încearcă va deveni fragil şi se va evapora dacă-l va scruta mai atent, dar nu se întâmplă aşa; dimpotrivă, se amplifică, explodează. Frontoanele

lambrisate, pietrişul din alee, crosele de golf explodează, se fac bucăţi-bucăţi. Îşi aminteşte de un doctor. L-a întâlnit, din întâmplare, pe la începutul verii, el tocmai intra s-o viziteze pe mami, doctorul dădea să plece grăbit, sub luminatorul care le vede pe toate, îmbrăcat cu un balonzaid crem, şic, deşi abia începuse să picure, era genul de individ care scoate la nevoie, de te miri unde, un balonzaid, pus la patru ace, un răsfăţat al vieţii, cu pantaloni de tweed la dungă şi pantofi cu cataramă lustruiţi, gonea la următoarea consultaţie, nerăbdător să scape de strada asta înclinată, peste care ploua mărunt. În prag, papsi, îngrijorat, îşi vânzolea dinţii-n gură ca o babă, dar a făcut prezentările, „fiul nostru, Harrya, a zis el cu o mândrie înduioşătoare. Enervarea doctorului, pricinuită de faptul că fusese oprit, fie şi numai pentru o secundă, se citea în zvâcnetul dezgustat al buzei lui de sus, în spatele mustăţii de culoarea fierului. Strângerea lui de mână, şi ea metalică, arogantă, îi striveşte lui Rabbit mâna flască, prinzând-o ca într-un cleşte, şi-i transmite mesajul: *Sunt puternic, chinui trupurile după bunul meu plac. Eu sunt viaţa, eu sunt moartea.*

— Îi urăsc pe nemernicii ăia din Penn Park! exagerează Harry, joacă teatru pentru Skeeter, vrea să-i facă pe plac. Dacaş putea, aş apăsa pe butonul roşu, să-i trimit pe toţi pe lumea cealaltă – apasă pe un buton imaginar –, pe bune.

Apasă pe buton cu atâta hotărâre, de parc-ar fi chiar acolo.

— Buuum! Corect?

Skeeter rânjeşte, deschizându-şi larg braţele subţiri ca nişte scobitori.

— Dar aşa-i, insista Rabbit. Toată lumea ştie că păsărică neagră e frumoasă. A ajuns chiar şi pe postere.

— Cum crezi c-a-nceput tot căcatul ăsta cu baragladinele angajate pe post de bonă? Cine crezi că le-a băgat în Harlem pe femeile-alea grase ca scroafele, duse la biserică, ajunse nişte babe la numai treizeci de ani?

— Nu eu.

— Ba *tu.* Măi, omule, chiar tu le-ai băgat. De la adăposturile alea de puit încoace, le-ai făcut pe fetele negre să

simtă că sexul e de căcat, aşa că s-a ascuns de el cât a putut de repede, asumându-şi rolul de bone, corect?

— Păi, spune-le că nu-i de căcat.

— N-o să mă creadă, Bulă. Îşi dau seama că nu contez. N-am muşchi, corect? Nu-mi pot apăra negresele, corect? Asta pen' că nu mă laşi să fiu bărbat.

— Dă-i bătaie. Fii bărbat.

Skeeter se scoală din fotoliul cu tapiţerie argintie, ocoleşte în fugă, aplecându-se precaut, imitaţia de bancă a cizmarului şi o sărută pe Jill, care stă pe canapea. Dă speriată din mâini, dar pe urmă şi le împreunează în poală. Nici nu-şi trage capul înapoi, nici nu-şi încordează grumazul. Chica sferică şi cârlionţată a lui Skeeter îl împiedică pe Rabbit să vadă ochii lui Jill, îi vede pe-ai lui Nelson. Sunt nişte găvane calde, apoase, atât de întunecate, atât de vexate, încât îi vine să-nfigă în ele nişte ace cu gămălie, să-l înveţe pe copil că-n viaţă există şi chestii mai rele ca asta. Skeeter se îndreaptă de şale, îşi şterge buzele de scuipatul lui Jill.

— Ce pradă plăcută! Ţi-a plăcut, Bulă?

— Nu mă deranjează. Dacă n-o deranjează pe ea.

Jill a închis ochii, cu o băşică de salivă între buzele întredeschise.

— O *deranjează*, se împotriveşte Nelson. Tati, nu-l *lăsa.*

— E timpul să ne culcăm, nu-i aşa? îl întreabă Rabbit pe băiat.

Din punct de vedere fizic, Skeeter îl fascinează pe Rabbit. Paloarea lucie a limbii, a palmelor şi a tălpilor, departe de lumina soarelui. Sau o fi un alt fel de piele? Nici albilor nu li se bronzează palmele. Luciul scânteietor, aparte, al acestei pieli. Acel ceva atât de fin sculptat şi finisat al feţei reflectă lumina în zeci de puncte şlefuite. Prin contrast, feţele albilor sunt doar nişte pete de mastic încă umed. Graţia ciudată, ca unsă, a gesturilor lui rapide şi vigilente, ca mişcările unei şopârle, nu are lentoarea mamiferelor. În casa lui, Skeeter pare o jucărie electrică delicată. Harry vrea să-l atingă, dar se teme să nu se curenteze.

— Te simţi bine?

— Nu tocmai.

Vocea lui Jill pare să vină de mai departe decât de lângă el, din pat.

— De ce?

— Mi-e frică.

— De ce? De mine?

— De tine şi de el, când sunteţi împreună.

— Nu suntem împreună. Ne urâm de moarte.

— Când îl dai afară? întreabă ea.

— O să-l bage la-nchisoare.

— Foarte bine.

Ploaia răpăie deasupra lor, bate darabana, se infiltrează în jgheabul de scurgere al hornului, care n-a fost niciodată etanş. Vede cu ochii minţii o pată maronie, lată, pe tavanul din dormitor.

— Ce-i între voi doi? o întreabă el.

Ea nu-i răspunde. Un fulger îi luminează profilul uscăţiv ca o camee. Trec secunde bune până să se-audă şi tunetul.

— Se dă la tine? întreabă el timid.

— Nu, cel puţin, nu în felul ăla. Zice că nu-l interesează. Acum mă vrea în alt fel.

— Cum adică?

Biata fată, trăieşte numai printre nebuni suspicioşi.

— Vrea să-i povestesc despre Dumnezeu. Zice că-mi aduce nişte mese{76}.

Tunetul vine ceva mai rapid, după următorul fulger.

— Ce nebunie!

Dar e şi interesant. Poate chiar reuşeşte să i-l arate pe Dumnezeu. Poate că e chiar în stare să scoată muzică din ea, la fel ca Babe din pian.

— E nebun, spune Jill. N-o să mai fiu niciodată dependentă.

— Şi eu ce pot să fac?

Rabbit se simte paralizat de ploaie, de tunete, de curiozitatea care-l macină, de speranţa c-o să se rupă ceva în

combinaţia de-acum, a unei catastrofe urmate de mântuire.

Fata îi spune ceva, dar chiar atunci vine tunetul, iar el se vede nevoit s-o roage să repete.

— Nu-ţi pasă decât de *nevastă*-ta! urlă ea în sus, spre haosul din ceruri.

Pajasek se-apropie din spate şi-i mormăie ceva despre telefon. Rabbit se ridică greoi. E mai rău decât o mahmureală de pilangiu, trebuie să-nceteze odată, prea se repetă în fiecare seară. Trebuie să se-adune. Să se-adune. Să se enerveze.

— Janice, ce Dumnezeu…

— Nu-i Janice, Harry. Sunt eu, Peggy.

— A! Bună. Care-i treaba? Ce mai face Ollie?

— Dă-l încolo pe Ollie, nici nu-i mai pronunţa numele în faţa mea. N-a mai venit să-l vadă pe Billy de săptămâni de zile, nici n-a contribuit cu *nimic* la întreţinerea lui. Şi când, în sfârşit, îşi face apariţia, ştii ce-i aduce? E un geniu, n-o să ghiceşti niciodată.

— Altă motoretă?

— Un căţeluş! Ne-a adus un pui de *golden retriever*. Ce mama naibii să facem cu un căţel, când Billy e la şcoală, iar eu sunt plecată de la opt la cinci, în fiecare zi?

— Ţi-ai găsit un serviciu. Felicitări! Unde?

— Introduc date pentru Brewer Fealty, pe lângă Youngquist. Îşi bagă-n calculator toate documentele şi nu numai că treaba e plictisitoare de-ţi vine să urli, dar nici măcar nu ştii când ai făcut o greşeală, doar că-ţi ies găuri pe bandă, numerele astea formidabile…

— Sună grozav. Apropo de muncă, Peggy, şefii nu-s încântaţi că primesc telefoane aici.

Glasul ei bate-n retragere, devine demn.

— Scuză-*mă*. Voiam să discut cu tine fără să fie Nelson prin preajmă. OIlie i-a promis lui Billy că-l duce la pescuit duminica viitoare, nu duminica asta, şi mă-ntrebam, de vreme ce se pare că tu n-o să mă inviţi vreodată, dacă n-ai vrea să luăm cina împreună sâmbătă, când îl aduci.

Halatul ei deschis, peticul de blăniţă, vergeturile argintii,

nu vinde pielea ursului din pădure. Vrând să zică, de fapt, vinde pielea ursului din pădure.

— Ar fi minunat, zice el.

— Ar fi.

— Să vedem, sunt niţel cam prins zilele astea…

— Încă n-a plecat tipu' ăla? Dă-l afară, Harry. E incredibil cum poate să profite de tine. Cheamă poliţia, dacă altfel nu se dă dus. Pe bune, Harry, eşti mult prea lasă-mă să te las.

— Mda. Cam aşa ceva.

Abia după ce închide uşa biroului în urma lui şi-o ia prin lumina orbitoare spre linotip, simte cum se-nfig în el ghearele marijuanei consumate c-o seară-n urmă, îşi simte picioarele ca târâte de maree. N-o să mai fumeze niciodată. Las' să-l găsească Iisus şi altfel.

— Povesteşte-ne despre Vietnam, Skeeter.

Iarba i se-amestecă în sânge şi se simte foarte, foarte apropiat de toate: de lampa pe suport de lemn adus de valuri, de chica lui Nelson, ciufulită de agitaţie, de picioarele goale ale lui Jill, cu glezne un pic prea groase. Iubeşte. Totul. Vocea lui pătrunde dincolo de ochii lor. Skeeter îşi dă ochii roşii peste cap, spre tavan. Pentru el, din tavan curge inspiraţie.

— De ce vrei să-ţi povestesc? întreabă el.

— Fiindcă n-am fost acolo.

— Crezi c-ar fi trebuit să mergi acolo, corect?

— Da.

— Şi de ce, mă rog?

— Nu ştiu. Din datorie. Dintr-un sentiment de vinovăţie.

— Nu, domnule. Ai fi vrut să fii acolo pen' că acolo s-a-ntâmplat, corect?

— OK.

— A fost locul cel mai bun, afirmă Skeeter, nu întreabă.

— Cam aşa ceva.

Skeeter continuă, stăruind cu blândeţe:

— Aşa nu te-ai fi simţit atât de castrat, corect?

— Ştiu şi eu… Dacă nu vrei să vorbeşti despre asta, las-o baltă. Hai să dăm drumul la televizor.

— Urmează *Mod Squad*[77], îi previne Nelson.

Skeeter explică:

— Dacă nu poţi să fuţi, filmele porno nu te-ajută la nimic, corect? Şi-apoi, chiar dacă poţi, tot nu te-ajută.

— OK, nu ne povesti nimic. Şi vezi cum vorbeşti în faţa lui Nelson.

Noaptea, când Jill se-ntoarce spre el în pat, constată că duritatea necoaptă a trupului ei îi pare respingătoare. Fumul inhalat îi taie poftele ce i se trezesc în vintre, e plin de dorinţe vremelnice, care-l împiedică să răspundă direct chemării ei feminine, chemare la a cărei înfiripare în trupul ei de fetiţă a contribuit şi el. Totuşi, cu ochii minţii, îi vede buzele spurcate de sărutul lui Skeeter şi-o simte cum face să putrezească otrava lui luminiscentă. Nu-i poate ierta nici faptul c-a fost bogată. Totuşi, printre aceste respingeri nocturne, printre aceste jigniri tăcute, simte cum înăuntrul lui se învârtoşează ceva nefiresc, ceva ce-ar putea fi dragoste. Dinspre partea ei, Jill pare să se-agaţe de el tot mai mult; au străbătut cale lungă împreună, din noaptea aceea când ea s-a coborât să i-o înhaţe ca o fetiţă care încearcă să prindă-n dinţi nişte mere ce plutesc pe apă.

* * *

În toamna asta, Nelson a descoperit fotbalul. Gimnaziul are o echipă, iar înălţimea lui nu reprezintă un handicap. După-amiezile, Harry se întoarce acasă şi-l găseşte pe băiat şutând la nesfârşit mingea cusută din petice alb-negre, pentagonale, în uşa garajului, sub inelul de baschet nefolosit. Mingea sare pe lângă Nelson, Harry o ridică şi, cum o ţine-n mână, îi pare îmbinată ciudat. Încearcă o aruncare la coş. Cât pe ce să-nscrie.

— S-a dus fineţea, zice el. Ai un sentiment ciudat, îi mărturiseşte băiatului, când îmbătrâneşti. Creierul transmite ordinul, dar trupul nu-l pricepe.

Nelson reia şuturile, loveşte vehement cu latul, ţintind un

punct unde vopseaua s-a dus de pe uşă. Băiatul a învăţat la perfecţie şmecheria cu stopul pe genunchi.

— Unde-s ceilalţi doi?

— Înăuntru. Se poartă ciudat.

— Cum adică, ciudat?

— Ştii tu. Aşa cum se poartă ei. Ca drogaţii. Skeeter a adormit pe canapea. Hei, tati!

— Ce-i?

Nelson loveşte mingea o dată, de două ori, cât poate de tare, până ce aceasta trece pe lângă el şi are timp să-şi ia inima-n dinţi, să-i spună ce-are pe suflet:

— Îi urăsc pe băieţii de prin cartier.

— Care băieţi? N-am văzut niciunul. Când eram mic, băteam străzile.

— Se uită la televizor, merg la Little League şi se ţin de chestii de-astea.

— Şi de ce-i urăşti?

Nelson a recuperat mingea şi face picurele, dă în ea ba cu un picior, ba cu celălalt, picioarele lui par la fel de dibace ca mâinile.

— Tommy Frankhauser mi-a zis c-avem un cioroi în casă şi că ta-su a zis că facem de ruşine cartierul şi mai bine-am avea griji.

— Şi tu ce i-ai răspuns?

— I-am spus să aibă el grijă.

— Te-ai luat la bătaie?

— Aş fi vrut eu, dar e mai înalt cu-n cap, deşi suntem în aceeaşi clasă, şi mi-a râs în nas.

— Nu-ţi face griji pe chestia asta, la un moment dat, o să te înalţi. Noi, Angstromii, am înflorit târziu cu toţii.

— Îi urăsc, tati, îi urăsc!

Şi şutează în aşa fel, încât mingea se loveşte de streaşină garajului.

— Să nu urăşti pe nimeni, îl sfătuieşte Harry şi intră-n casă.

Jill e în bucătărie şi plânge deasupra unei tigăi cu cotlete de miel.

— Flacăra asta e prea mare, i se vaită ea.

A făcut gazul atât de mic, încât flăcările albăstrui sfârâie. El dă gazul mai tare, iar Jill ţipă, cade în braţele lui, îşi lipeşte faţa de pieptul lui, se uită pe furiş la el, cu ochi pe care amuzamentul i-a vopsit în verde-nchis.

— Miroşi a cerneală tipografică din cap până-n picioare, îi spune ea. Eşti atât de curat, ca un ziar abia tipărit. În fiecare zi intră pe uşă un ziar nou.

O strânge la piept; lacrimile ei îl gâdilă prin cămaşă.

— Ţi-a dat Skeeter ceva?

— Nu, tati. Vreau să zic, iubitule. Am stat toată ziua-n casă şi ne-am uitat la emisiuni-concurs. Skeeter e indignat că, mai nou, participă întruna şi cupluri de culoare. Zice că-s băgate de ochii lumii.

El îi adulmecă respiraţia şi, aşa cum i-a spus, nu simte nimic, nici alcool, nici iarbă, doar o aromă de inocenţă, o urmă slabă de zahăr, imaginea de-o clipă a leagănului de pe verandă şi-un ceainic perlat.

— Ceai, deduce el.

— Ce năsuc dibaci, zice ea şi-l ciupeşte de nas. Ai dreptate. Am băut cu Skeeter ceai cu gheaţă, în după-amiaza asta.

Continuă să-l mângâie, se freacă de el, îl întristează.

— Eşti elegant din cap până-n picioare, îi spune ea. Eşti un om de zăpadă imens, licăreşti prin toţi porii, doar că n-ai un morcov în loc de nas, ci-l ai aici.

— Hei! exclamă el, sărind înapoi.

Jill insistă:

— Îmi placi acolo mai mult decât îmi place Skeeter. După părerea mea, bărbaţii circumcişi sunt urâţi.

— Eşti în stare să pregăteşti cina? Poate-ar trebui să urci şi să te întinzi puţin.

— Nu-mi place când eşti aşa scorţos, îi mărturiseşte ea, dar fără ură, cu glasul alintat al unui copil care, în drum spre casă, leagănă un coş în mână. Pot să pregătesc cina, pot să fac orice, pot să zbor, pot să-i satisfac pe bărbaţi, pot să conduc o maşină albă, pot să număr în franceză până la un milion, uite! – îşi suflecă rochia până sus, deasupra buricului – sunt un pom de Crăciun!

Dar cina ajunge pe masă prost gătită. Cotletele de miel au consistenţa cauciucului şi pe lângă os sunt albăstrii, fasolea nefiartă le crănţăne-ntre dinţi. Skeeter împinge farfuria la o parte.

— Nu pot să mănânc chestiile astea crude. Nu sunt atât de primitiv, corect?

— N-are gust rău, Jill, o asigură Nelson.

Dar Jill ştie adevărul şi-şi lasă-n piept bărbia ascuţită. În farfurie îi picură lacrimi. Lacrimi ciudate, mai curând condens chimic, decât semn de tristeţe: lacrimi pe care le varsă aşa cum liliacul înfloreşte. Skeeter continuă s-o tachineze:

— Uită-te la mine, femeie. Hei, băi, pizdă, uită-te-n ochii mei! Ce vezi?

— Te văd pe tine. Pudrat cu zahăr.

— Îl vezi pe El, corect?

— Greşit!

— Uită-te la perdelele astea, iubito. La perdelele astea oribile, făcute manual, acolo unde se întrepătrund oarecum cu tapetul.

— Nu-i acolo, Skeeter.

— Uită-te la mine. *Uită-te!*

Se uită cu toţii. De când s-a mutat la ei, Skeeter a îmbătrânit; ţăcălia i-a crescut flocoasă, tenul lui a prins un luciu de animal hăituit. În seara asta nu poartă ochelari.

— Skeeter, El nu-i acolo.

— Uită-te la mine, pizdă! Ce vezi?

— Văd o crisalidă de noroi. Văd un crab negru. Tocmai mi-a trecut prin minte, un înger e ca o insectă, are şase picioare. Corect? Nu asta vrei să-ţi spun?

Skeeter le povesteşte despre Vietnam. Îşi dă capul pe spate, de parcă tavanul ar fi un ecran de cinematograf. Vrea să-l prezinte aşa cum a fost, îl îngrozeşte gândul că-i face din nou loc în viaţa lui.

— S-a-ntâmplat acolo unde urma să se sfârşească, povesteşte el molcom. N-aveai niciun acoperiş sub care să te-adăposteşti, stăteai în ploaie ca un animal, dormeai în gropi

săpate-n pământ, în care rădăcinile te-mpungeau în coaste şi, ştii, chiar te descurcai. Nu mureai din atâta lucru. Asta era chestia interesantă. Era ca şi cum ai fi-nvăţat că există viaţă şi în altă lume. În toiul unei acţiuni de recunoaştere, te trezeai că iese un gălbejit dintr-o colibă şi-ncearcă să-ţi vândă o găină. Şi erau fetiţele alea frumoase ca nişte păpuşele, care-ţi vindeau pe marginea drumului piperaş, în cutiile alea minuscule, pe care fotoreporterii le-aruncau cât colo, corect? Era foarte complicat, n-am cuvinte să vă povestesc totul, zice el, ridicând mâinile.

Prin gaura din tavan se revarsă asupra lui tot felul de crâmpeie colorate. Maşini verzi, de un verde urât, care mâncau tufişurile de un verde urât. Urmele transportoarelor amfibie întipărite adânc în noroiul roşu. Verdele-smarald al orezăriilor, cu fiecare plantă reflectându-se în oglinda apei clar ca o monogramă. Culoarea urechilor umane pe care un tip dintr-o altă companie le ţinea la uscat sub centură, ca pe nişte caise confiate, galbene. Negrul pijamalelor *ao dai* purtate de micuţele cocote, delicate ca nişte bibelouri, pe care nu-i venea să creadă că le poate atinge, deşi tipul acela scârbos, în costum alb, le înghiontea zicând: „Pifan negru, numărу' unu, sulele cele mai babane, fetele vietnameze place supt". Roşul, nu culoarea sângelui, ci asul de caro pe care-l purta un tip din compania lui la cască, pe post de talisman. Toate amuletele alea de doi bani: semnul păcii confecţionat din plumb topit, mărgelele iubirii, mărgelele care formau cuvintele DRAGOSTE, IISUS, MAMA, ÎNGROPAŢI-MĂ ADÂNC, sandale Ho Şi Min, decupate din cauciucul anvelopelor, pentru picioare gingaşe, cruci taoiste, cruci creştine, bombele în formă de cruce aruncate de bombardierele Phantom pe drumul ce urca, X-urile pe care şireturile ajungeau să le sape în pielea bocancilor după mai multe zile, sacii de un verde-lucios pentru transportarea cadavrelor, asemănători cu sacii poştali, soarele în colbul roşu, în fumul albastru, razele de soare ce se iţeau prin desişul junglei, unde gălbejiţii cu automate ruseşti îi aşteptau mai tăcuţi decât orhideele, toate astea se prăbuşesc grămadă peste el, îl copleşesc. Ştie că pe

albicioşii ăştia n-o să-i poată face în veci să înţeleagă că există şi alte lumi dincolo de aceste ziduri de hârtie.

— Mamă, s-auzi numa' zgomotele, le spune Skeeter. Când un obuz de mortieră de-al neprietenilor explodează lângă groapa ta, e ca şi cum ai fi o gânganie gelatinoasă faţă-n faţă cu un zid mare, solid, gros de şase metri de vuiet. Iar celor de la suprafaţă nici că le pasă că te calcă-n picioare, îi doare-n şpiţ, corect? Iar morţii, morţii sunt atât de stranii, sunt atât de – *morţi.* Ca un şoarece ţeapăn, pă care l-a molfăit pisica pă pajişte. Vreau să zic, sunt atât de rupţi de ce se-ntâmplă în jurul lor, atât de senini, că nu-ncape-n cuvinte, acelaşi pifan care, cu o seară înainte, îţi povestea de gagica lui din Oshkosh, aşa de pă bune, că te făcea să ţi-o iei la labă, numa' ce calcă p-o mină pusă de Viet Cong şi picioarele îi zboară într-o parte, iar el în ailaltă. A fost naşpa. Aveau ei o vorbă, „o lume-a suferinţei", şi-aşa şi era.

— Ce-i ăla un pifan? îl întreabă Nelson.

— Un pifan e un răcan trimis în misiuni de patrulare prin junglă, corect? E un biet recrut care cară cu el o puşcă şi le-o trage migdalaţilor. Barosanii-s deştepţi foc. Îi trimit pe recruţi în junglă, să fie făcuţi fărâme, iar cei reînrolaţi stau frumuşel la Longbinh şi le povestesc reporterilor cum stăm cu pierderile. Au pus compania lui Bulă să urce pă nişte dealuri nasoale, da' pă mine nu m-au reînrolat. Eu avusesem parte de distracţie, corect?

— Credeam că eu sunt Bulă, îl întrerupe Rabbit.

— Iar eu credeam că-i Viet Congul, zice şi Nelson.

— Şi tu, şi ei, şi eu, toată lumea e. Am fost înrolat în compania B de la Bulă, batalionul doi, regimentul 28 infanterie, divizia întâi. O frecam pe valea râului Dongnai, când în sus, când în jos.

Nu, nu e drept, nu povestesc aşa cum a fost, prea le scurtez. Cel mai greu e să reconstitui partea sacră a lucrurilor.

— Chestia cu Bulă e că el e peste tot. În Vietnam sunt numai alde Bulă, corect? Toţi gălbejiţii ăia-s Bulă, se-ajungea pân-acolo, încât nu-ţi păsa dacă-i făceai felul unei bătrâne sau unui copilaş, poate chiar ei puseseră peste noapte ţepii-

capcană din bambus, sau poate că nu, nu mai conta. Nu contau o grămadă de lucruri. Vietnamul e, probabil, singurul loc din lumea Unchiului Sam unde nu mai contează diferenţele dintre negru şi alb. Pă bune. Au pus băieţi albi să moară pentru mine. Armata îl tratează pă un negru ca lumea, pă bune, un corp negru poa' să oprească zborul unui glonţ la fel de bine ca oricare altul, ne pun să luptăm şi nu se gândesc că, pentru asta, nu le putem fi recunoscători, ci-şi închipuie că le suntem, că ne dăm de ceasul morţii să oprim gloanţele alea şi dăm p-afară de fericire că murim alături de albicioşi.

Tavanul alb rămâne în continuare gol, dar începe să bâzâie, să se curbeze în spaţiu; trebuie să se lase purtat de spirit în această direcţie.

— Ţin minte că un băiat, ah, cât *detest* faptul că mă faceţi să-mi amintesc povestea asta, aş da cinci grame de praf alb de la mine, numai s-o uit, a luat-o-n bâză pă-ntuneric, ne pisau mortierele Viet Congului de la apusul soarelui, din capul locului n-ar fi trebuit să fim în valea aia, a rămas întins pă jos, cu maţele revărsate. Nu l-am văzut, voiam să-mi pun curu' la adăpost, s-o tai din perimetru, şi-am călcat pe măruntaiele lui, era ca şi cum aş fi călcat p-o şarlotă, ba mai rău, a gemut de durere şi-a murit chiar atunci, până atunci încă nu dăduse colţul. Altă dată, eram într-o patrulă de patru oameni, în recunoaştere, ne-au atacat câteva automate AK-47, aveau un cu totul alt răpăit decât armele noastre M-16, mai puternic, lătrat, înţelegeţi? Nu melodic. Am rămas ţintuiţi locului. Un băiat din patrulă, un puşti alb din Tennessee, n-apucase să se bărbierească în viaţa lui şi era la fel de nevinovat ca Moise, s-a furişat în junglă şi i-a ras, când l-am ridicat de pe jos, am văzut că gloanţele îl tăiaseră în două, era imposibil să poată trage cineva în halul ăsta. Era naşpa. N-aş fi crezut că poţi ajunge să vezi aşa chestii naşpa şi să nu-ţi sară ochii din cap. Amărâţii ăia de neprieteni, după ce erau bombardaţi cu napalmul aruncat din cutiile argintii care se rostogoleau la nesfârşit, dădeau buzna din junglă şi te-atacau frontal, ardeau şi trăgeau, scuipau gloanţe şi ardeau ca nişte torţe la o defilare, se-aruncau drept în groapa unde stăteai ascuns, îşi

ziceau că singurul loc unde pot scăpa de napalm e chiar perimetrul tău. Îi împuşcai, ca să-i reduci la tăcere. Erau băieţei cu feţele de culoarea cremei de ghete în bazele noastre. S-a ajuns până acolo încât n-aveai sentimentul că-i naşpa să omori, nici *bine* n-a fost vreodată, ci doar necesar, ca şi cum te-ai pişa. Corect?

— Nu mai vreau s-aud, se plânge Nelson. Simt că mi se face rău şi-o pierdem pe Samantha.{78}

— Trebuie să-l laşi pe Skeeter să povestească, dacă vrea, îi spune Jill. Îi face bine să povestească.

— Aşa s-a întâmplat, Nelson, îi spune Rabbit. Dacă nu s-ar fi întâmplat, nu l-aş fi lăsat să te tulbure. Dar asta s-a întâmplat, aşa că trebuie să acceptăm povestea. Cu toţii trebuie să înfruntăm cumva situaţia asta.

— Un Schlitz.

— Nu ştiu. Mă simt îngrozitor. Un suc de ghimbir.

— Harry, nu eşti în apele tale. Cum stă treaba? Mai ştii ceva de Janice?

— Nimic, slavă Domnului. Ce mai face mami?

Bătrânelul se trage mai aproape, de parc-ar vrea să-i mărturisească ceva obscen.

— Sincer, e mai bine decât ar fi îndrăznit să spere oricine, acu' o lună.

Acum Skeeter chiar vede ceva pe tavan, alb pe alb, dar cele două alburi sunt diferite şi unul dintre ele se varsă dintr-o gaură în cealaltă.

— Ştii, întreabă el, că există două teorii în legătură cu naşterea Universului? Una susţine c-a existat un Big Bang, exact ca-n Biblie, şi încă mai credem în ea. Totul a apărut brusc din nimic, aşa cum zice Cartea Sfântă, corect? Partea nostimă e că toate dovezile vin în sprijinul teoriei ăsteia. Iar cealaltă teorie, pe care-o prefer eu, zice că doar în aparenţă s-a întâmplat aşa. Adevărul e, susţine teoria, că există o stare stabilă şi, deşi e adevărat că totul se extinde, nu se subţiază de tot, fiindcă, prin nişte găuri ciudate din acest nimic, apar nişte

cevauri noi, care curg exact de nicăieri. În ce mă priveşte, teoria asta are-o sămânţă de adevăr.

— Şi ce legătură are asta cu Vietnamul? îl întreabă Rabbit.

— Vietnamul e gaura locală. E locul în care se reface lumea. E coada pă care ne-o mursecăm noi înşine. E fundul pă care trebuie să-l ai. E fântâna-n care te uiţi şi te sperii de propriu' chip, oglindit în apa întunecoasă de pă fundu' ei. Este, cum se spune, Numărul Unu şi Numărul Zece. E sfârşitul. E începutul. E frumos, oamenii fac lucruri frumoase în mocirla aia. E fereastra prin care pătrunde Dumnezeu. El vine, Bulă, Bulache şi Madam Bulăoaia, lăsaţi-l să între. Distrugeţi, trageţi ca să ucideţi. Soarele pârjoleşte. Luna se-nroşeşte. Luna e capul unui bebeluş, roşu-strălucitor între picioarele maică-sii.

Nelson ţipă şi-şi astupă urechile cu palmele:

— *Urăsc* chestia asta, Skeeter! Mă sperii. Nu vreau să vină Dumnezeu, vreau să rămână acolo unde e acum. Vreau să cresc mare ca *el* – ca taică-su, ca Harry, marele om din cameră –, obişnuit şi de rând. *Detest* tot ce povesteşti despre război, nu sună minunat, sună oribil!

Privirea lui Skeeter coboară din tavan şi-ncearcă să se concentreze asupra băiatului.

— Corect, face el. Tu încă vrei să trăieşti, încă te ţin în gheare. Eşti încă sclav. Smulge-te din strânsoarea lor. Smulge-te, băiete. Nu fi sclav. Până şi el, ştii, Papa Bulă, învaţă. Învaţă cum să moară. E greu de cap, dar în fiecare zi mai învaţă câte-un pic, corect?

Are o pornire dementă. Se lasă ghidat de ea. Se duce şi-ngenunchează în faţa puştiului, care stă pe canapea, lângă Jill.

— Nu-i întoarce spatele lui Dumnezeu, Nellie. E păcat: un băieţel ca tine să-şi prindă degetul în cleşte; scoate-ţi-l de-acolo. Lasă-l să vină. Pune mâna pă creştetu' meu şi promite-mi că n-o să-l ţii pe Dumnezeu departe de tine. Lasă-l să vină. Fă asta pentru bătrânul Skeeter, suferă de-atât amar de vreme!

Nelson pune mâna pe chica lânoasă a lui Skeeter. Face ochii mari văzând ce adânc i se-afundă mâna.

— Nu vreau să-ţi fac rău, Skeeter, zice el. Nu vreau să fac rău nimănui.

— Fii binecuvântat, băiete.

În întunericul în care e cufundat, Skeeter simte cum i se scurge binecuvântarea prin mâna tremurătoare din părul lui, ca soarele care dogoreşte, străpungând perdeaua unui nor. Nu trebuie să-şi bată joc de copilul ăsta. Încetişor, pe furiş, împărţind în jur mlădiţe de nebunie, inima lui se-apropie de certitudine.

— Ete, căcat! explodează Rabbit. Nu-i decât un mic război nenorocit, care trebuie dus, şi-atât. Nu poţi să-l transformi în ceva religios doar pentru că s-a-ntâmplat să lupţi şi tu în el.

Skeeter se ridică şi încearcă să-l înţeleagă pe omul ăsta.

— Problema ta e, îşi dă el seama, că încă eşti împovărat de bun-simţ. Bunul-simţ e o mare tâmpenie, omule. Te-ajută să treci cu bine peste zile, dar te lasă singur *nopţile.* Te împiedică să *ştii.* Pur şi simplu, *nu ştii*, Bulă. Nici măcar nu ştii că acum ai la dispoziţie tot timpul din lume. Ceea ce ţi se-ntâmplă ţie e tot ce se-ntâmplă, corect? Tu contezi, corect? Tu. Con. *Tezi.* Am pogorât – arată spre tavan cu degetul lui ca un creion maro – ca să-ţi spun asta, pen' că undeva, în aceste două mii de ani, ai făcut, ai plecat şi ai uitat din nou ceva, corect?

— Vorbeşte şi tu cu noimă, îl struneşte Rabbit. Prezenţa noastră în Vietnam e o greşeală?

— O greşeală? Omule, cum să fie o greşeală când aşa stau lucrurile? Bietele State Aburite îşi dau în petic, corect? Dacă nu poţi înceta să fii tu însuţi, cineva trebuie să te-ajute, corect? Nu-i nimeni atât de mare-n jur. Unchiul Sam se trezeşte într-o dimineaţă, îşi priveşte burdihanul, constată că-i un gândac, ce să facă? Continuă să fie gândac, atâta tot. Asta până-l striveşte careva. Deocamdată n-a apărut pantoful ăla, corect? Deci continuă să se poarte ca tot gândacul. Nu sunt unul dintre li-bera-lii ăia albi, ca de exemplu albiciosul ăla de Fulldull sau Charlie McCarthy[79], ăla care-acum ceva timp le zbârlea toroipanul curlangiilor de prin colegii, care consideră Vietnamul un soi de greşeală ce poate fi reparată de-ndată ce-i luăm de la putere pă oamenii cavernelor. *Nu-i* o greşeală, corect, orice preşedinte care vine la putere se-ndrăgosteşte de ea, e chiar ştrumeleagul şi păsărică talanga-balanga a li-be-ra-

lismului. Albicioşii ăia, de cât au lins curu' mamei lor, au şi uitat-o cum arată din faţă. Ce-i li-be-ra-lismul? Bucuria lumii-ntregi, corect? Se pudrează cu suficient zahăr bătălia pentru ciolan, ca să aibă gust ca lumea, corect? Ei bine, ce poate fi mai drăguţ decât Vietnamul? Noi ţinem coasta deblocată. Omule, ce altceva ne preocupă decât să deblocăm lucrurile? Cum poa' să se strecoare banii şi cleiul, dacă nu ţinem câteva pizde de-astea deblocate? Vietnamul e un act de iubire, corect? În comparaţie cu Vietnamul, cafteala pă care le-am tras-o japonezilor a fost urâtă de tot. I-am futut nasol de tot atunci, iar acu' s'tem o ţară civilizată.

Tavanul vălureşte; simte cum se pogoară asupra lui harul elocvenţei.

— Noi suntem *ţara.* Boşorogii ăia sonaţi, de ţeapa răposatului Ho, s-ar putea să nu ştie că noi suntem ceea ce-şi *doreşte* lumea. Chestii marfă, piperaş, puii negre, automobile cu curu' barosan şi panouri publicitare, noi le-avem p-astea. Iisus a coborât, El a coborât pă pământ aici. Celelalte ţări sunt nişte locuri de căcat, corect? Noi s'tem săriţi de pă fix, corect? O s-aducem pă pământ lumea ailaltă, o să facem lumea praf, s-o cuprindă veritabila ţăcăneală americană roşu-aprinsă şi verde-albăstrie, corect?

— Corect, îl aprobă Rabbit.

Încurajat, lui Skeeter i se revelează adevărul:

— Namul, zice el, Namul, locul unde esenţa noastră divină supurează. Omului nu-i place Vietnamul, nu-i place America.

— Corect, repetă Rabbit. *Corect.*

Pe ceilalţi doi, cu feţele lor palide, pistruiate, încadrate de prea mult păr, îi înspăimântă această înţelegere. Jill îi imploră:

— Opriţi-vă. E prea dureros.

Skeeter o înţelege. Îi vede pielea scorojită, biata fată e larg deschisă spre stele. În după-amiaza asta, a făcut-o să ia nişte mescalină. Dacă mănâncă mese, o să prizeze piperaş. Dac-o să prizeze piperaş, o să-şi bage şi intravenoase. O are la degetul mic. Nelson îi imploră:

— Hai să ne uităm la televizor!

— Cum de-ai reuşit să stai acolo un an fără să fii rănit? îl întreabă Rabbit pe Skeeter.

Feţele astea albe. Găurile astea perforate în perfecţiunea mâniei lui. Dumnezeu se revarsă prin găurile albe ale fetelor lor; nu poate stăvili şuvoiul. Îi inundă ochii. Ce nemernici au fost că în copilărie l-au învăţat că Dumnezeu e alb!

— Am *fost* rănit, răspunde Skeeter.

BEATITUDINILE LUI SKEETER

(consemnate în joaca, într-o seara, cu scrisul sigur, rotunjit, de şcoala particulară al lui Jill, cu un stilou verde, pe o fila din carneţelul lui Nelson)

Puterea e o tâmpenie.
Iubirea e o tâmpenie.
Bunul-simţ e o tâmpenie.
Haosul e însuşi chipul lui Dumnezeu.
Nimic nu-i interesant, cu excepţia monotoniei eterne.
Nu există izbăvire decât prin Mine.

Şi tot din aceeaşi seară, nişte desene de-ale ei, cu creioane colorate puse la dispoziţie de Nelson; avea un stil ingenios, liniar, oprit din evoluţie acolo unde-l lăsase un curs de artă din anul doi de studenţie, şi totuşi, asemănarea era clară. Skeeter, fireşte, era pica, Nelson, cu bretonul lui negru şi favoriţii exageraţi, era trefla, având tulpina drept gât. Ea, cu părul deschis la culoare creionat cu acelaşi roz ca şi faţa cu bărbia ascuţită, era cupa. Prin urmare, Rabbit era rombul. În mijlocul rombului, un năsuc roz. Ochişori albaştri, somnoroşi, cu sprâncene arcuite în semn de-ngrijorare. O gură aproape invizibilă, cu buzele parcă gata să ciugulească ceva. În jurul lor, nişte mâzgălituri verzi, pe care-a trebuit să i le descifreze cu o săgeată plină de afecţiune şi un balon: „crochiu”.

Într-o după-amiază, după ce Nelson se-ntoarce de la fotbal, iar Harry de la lucru, se îngrămădesc cu toţii în Porsche-ul lui Jill şi pleacă într-o excursie la ţară. Rabbit trebuie să stea pe scaunul din faţă; Nelson şi Skeeter se înghesuie pe bancheta

îngustă din spate. Skeeter se furişează, clipind mărunt, din uşă până la bordură şi, odată urcat în maşină, spune:

— Mamă, e atâta timp de când n-am mai ieşit la aer, că mă dor plămânii!

Jill conduce imperios, rapid, cu aroganţa tinerilor; Rabbit apasă întruna cu piciorul în podea, acolo unde-ar trebui să fie frâna. Se uită la Jill din profil, e degajată, zâmbeşte. Picioruşul ei încălţat într-un balerin apasă pe acceleraţie la jumătatea curbelor, îi dă blană, cât să ţâşnească la mustaţă, depăşind un camion uriaş – o casă furioasă, huruitoare, pe roţi –, înainte ca o altă zgâlţâitură, în direcţie opusă, să-i facă să şi uite de el, pe-o porţiune de drum drept, situată între văi cu glie roşiatică şi mirişti de porumb spălăcite. E minunat la ţară. Toamna a-ndepărtat verdele monoton de Pennsylvania, de pe cerul senin lipseşte pâcla lăptoasă pe care-o aşternea vara, dealurile sunt înconjurate de umbre chihlimbarii şi portocaliu-aprins, care peste-o lună vor căpăta nuanţa învelişului dur al lăcustelor, ce pocneşte sub tălpi în sezonul de vânătoare. Perdeaua de fum ce se înalţă dintr-un foc aprins cu crengi uscate pluteşte deasupra văilor precum ceaţa de-a lungul unui râu. Jill opreşte lângă un gard văruit şi un măr. Coboară cu toţii din maşină şi se trezesc într-un nor de arome, miroase-a mere căzute, răscoapte. La picioarele lor, merele putrezesc în iarba înaltă, umedă şi rece de pe marginea unui şanţ de scurgere, iarba e încă viu colorată; dincolo de gard, un zăvoi a ajuns maroniu de-atâta păşunat, cu excepţia unor pâlcuri unde brusturele, hrănit de baliga de vacă, creşte înalt cât un om. Nelson ridică un măr şi muşcă din el, pe partea unde n-are găuri de viermi. Skeeter îl dojeneşte:

— Copile, nu băga-n gură gunoiul ăla!

N-o mai fi văzut la viaţa lui un fruct mâncat în natură?

Jill îşi ridică rochia şi sare peste şanţ, pipăie una dintre şipcile văruite ale gardului şi se uită printre şipci în depărtare, unde, la umbra pomilor, clădirea de gresie a unei ferme sclipeşte ca un cub de zahăr înmuiat în ceai, iar roata uriaşă, hârbuită, a unei căruţe vechi, cu spiţele încremenite pe vecie, zace lângă o chestie ruginită, care trebuie să fie o pompă. Îşi

aduce aminte de tacheţii ruginiţi ce-aşteptau odgoanele de la prova ambarcaţiunilor oaspete, pe cheiurile din Rhode Island şi de-a lungul Soundului, imaginea persistentă a lucrurilor mâncate de rugină şi roase de sare, în punctul unde marea se îngemănează cu uscatul, soarele verii revărsându-se pe lemnul gri-albăstrui, pe pontoane, şoproane, scârţâitul metalului dictat de ritmul valurilor, toate aflate atât de departe de-acest ţinut al poamelor răscoapte.

— Să mergem, zice ea.

Se înghesuie cu toţii la loc în micuţul automobil şi iar au parte de camioane, staţii de benzină şi restaurante „nemţeşti” cu firme de neon colorate, cu simboluri etnice, iar vântul şi viteza maşinii înăbuşă toate mirosurile şi zvonurile şi gândurile unei posibile alte lumi. Ţinutul plat, de gresie, de la sud de Brewer, fermele comunităţii Amish imprimate pe lanurile îngrijite ca nişte coperte de revistă se preschimbă în dealuri urâte şi văi întunecoase la nord de oraş, unde industria primitivă a extracţiei de fier şi-a trăit traiul şi unde oamenii au înălţat construcţii din cărămidă – case înalte, cu frontoane înguste şi ferestre în pod, aducând cu aripile desfăcute ale unui vultur pleşuv, cocoţate pe pajişti înalte, în spatele unor ziduri de sprijin cu ţepi în vârf. Roşul-pastel, ca de ghiveci de flori, al Brewerului, se schimbă aici, la cincisprezece kilometri nord de oraş, într-un roşu-închis, maroniu-gălbui. Deşi mai au de mers până să ajungă în zona carboniferă, copacii par mai închişi la culoare, pudraţi cu praf de cărbune. Rabbit îşi aduce aminte treptat de o serie de relatări din *Vat* despre nişte crime stranii, omoruri prin hăcuire cu toporul, cufundare în apă fiartă sau strangulare, toate comise în aceste văi înguste, cu străzile lor principale strâmte, bisericile lor maronii-gălbui, băncile lor şi organizaţiile lor pentru ciudaţi, cu străzile care se termină, aidoma unui gât sucit, cu o curbă în ac de păr, trecând peste şine de cale ferată abandonată, în chei unde soarele nu pătrunde şi unde argintiul mat al unui râu e pe alocuri traversat de câte-un pod acoperit de umezeală, care zăngăne în clipa când te-nghite.

Rabbit şi Nelson, Skeeter şi Jill, storciţi în maşinuţă, se

tăvălesc de râs în timpul acestei escapade, hohotesc fără motiv, râd de moaca tâmpă a unui ţopârlan într-o salopetă cu glugă, pe lângă care trec în viteză, de porcii care grohăie cu un aer demn în cocină, de numele de pe cutiile poştale (Hinnershitz, Focht, Schtupnagel), de nişte tractorişti atât de grăsani, că n-ar putea încăpea decât într-un tractor. Îi pufneşte râsul până şi atunci când maşinuţa, deşi indicatorul de benzină arată 1/2, se cutremură, se zgâlţâie, încetineşte şi opreşte ca şi cum i-ar fi pus frână. Jill abia mai apucă să tragă pe dreapta, s-o scoată din coloană. Rabbit coboară să se uite la motorul montat în spate, sub capota elegantă, o maşinărie compactă, ale cărei componente nu sunt la vedere, înalte şi transparente ca ale linotipului, ci sunt încâlcite, unsuroase şi inaccesibile. Starterul merge, dar motorul nu vrea să pornească. Lanţul de explozii care funcţionează de la sine e acum blocat. Lasă capota ridicată, semnalând că au pană de motor. Skeeter, care stă cocârjat pe bancheta din spate, îi strigă:

— Băi, Bulă, ştii ce faci cu capota aia? Atragi atenţia nenorociţilor de gabori!

— Mai bine dă-te jos. Dacă ne tamponează careva din spate, ai belit-o. Şi tu, Nelson. Hai, jos!

Se află pe cel mai periculos tip de autostradă, care are trei benzi. Navetiştii care părăsesc Brewerul trec pe lângă ei într-o avalanşă ce zguduie pământul, acoperindu-i de praf, zgomot şi monoxid de carbon. Nu opreşte niciun Bun Samaritean. Porsche-ul a încremenit în vârful unui rambleu pe care s-a semănat coronişte, planta înfoiată, elegantă, folosită de stat pentru fixarea solului în pantă. Dedesubt, lăstunii ciugulesc boabele de pe-o mirişte de porumb. Rabbit şi Nelson se lasă pe apărătoarele roţilor şi privesc soarele care mai are un ceas până s-apună şi umple miriştea de umbre la fel de discrete ca dungile catifelei reiate. Jill se îndepărtează şi culege un bucheţel de ochiul-boului de toamnă, cu tulpini atât de subţiri, încât zici că formează un nor cirus ce pluteşte la patru-cinci centimetri deasupra pământului. Jill îi oferă buchetul lui Skeeter, momindu-l să coboare din maşină. El întinde mâna şi-

i dă peste florile care se împrăştie şi cad în praful şi pietrişul de la marginea drumului. Din Porsche i se-aude vocea înăbuşită:

— Fire-ai a dracu' de pizdă albicioasă, toată tevatura asta-i ca să mă dai în gât, căcatu' ăsta de maşină n-are nimic, corect?

— Nu vrea să pornească, zice ea.

Una dintre flori i-a poposit pe vârful balerinului. Chipul i-a devenit inexpresiv.

În cochilia lui metalică, glasul lui Skeeter scheaună şi mârâie.

— Ştiam eu că n-ar trebui să ies din casa aia în ruptul capului! Ştiu de ce, scumpă Jill. Nu te poţi abţine să nu te dai la marfă, corect? N-ai pic de voinţă, corect? E mai uşor să-l dai pă bătrânu' Skeeter pă mâna legii decât să ai un pic de voinţa, corect?

— Ce zice ăsta? o întreabă Rabbit.

— Zice că-i e frică.

— Daţi-i pă albicioşii ăştia fraieri din calea mea, o să trag o fugă, urlă Skeeter. Cât am de mers până jos, de partea ailaltă a parapetului?

— Deşteaptă mişcare, răspunde Rabbit, chiar c-o să baţi la ochi aici, în pustietatea asta. Ca o cioară vopsită.

— Nu mă mai cioroi atâta, băi pulache albicios! Vă spun o chestie, dacă mă daţi în gât, pun să vă mătrăşească pă toţi, chiar de-ar fi să trimit vorbă până-n Philly! Nu sunt singur, suntem peste tot, auzi? Şi-acum, căcănarilor, *porniţi* odată maşina asta!

Skeeter îşi turuie ameninţările stând chircit între spătarele de piele ale banchetei din spate şi parbriz. Panica lui e dezgustătoare şi i-ar putea molipsi şi pe ei. Pe Rabbit îl mănâncă palmele să-l smulgă din cochilia lui şi să-l scoată la soare, dar i-e teamă să bage mâna înăuntru; l-ar putea înţepa. Trânteşte portiera Porsche-ului peste glasul ce turuie gâjâit, se duce-n spate şi trânteşte şi capota peste motor.

— Voi doi rămâneţi aici. Potoliţi-l, ţineţi-l în maşină. Eu mă duc pe jos până la prima staţie de benzină, trebuie să fie una

undeva mai sus.

O vreme o ţine-n pas alergător, frica veninoasă a lui Skeeter îi arde vezica. După toate serile petrecute împreună, trădarea e primul lucru care-i vine-n minte negrului. O fi ceva firesc, rezultatul unei istorii de trei sute de ani. Rabbit aleargă, aleargă, să ţină corpul acela negru imobilizat acolo, ca nu cumva să între în panică şi s-o ia la fugă. Se simte ca atunci când alerga să nu întârzie la şcoală. Skeeter a devenit pentru el o îndatorire. E târziu, târziu. Apoi, dinaintea ochilor îi apare o firmă desuetă, cu un cal înaripat, de culoare roşie, atârnată deasupra câmpiilor pe care s-a aşternut culoarea amurgului. E un autoservice demodat: un spaţiu de lucru prăfos, înnegrit de ulei, cu pereţii împodobiţi cu chei franceze, curele de ventilator, ciocane cu capătul rotunjit, piese de schimb. Lângă liftul hidraulic toarce un vechi automat cu sticle de Coca-Cola. Mecanicul, un tânăr costeliv, cu graiul domol al unui fermier şi cu palme negre, îl ia cu o camionetă de remorcare înapoi pe autostradă. Are geamul lateral spart; aerul intră şuierând pe-acolo, năvăleşte flămând.

— Motor gripat, sună verdictul mecanicului, care-o întreabă pe Jill: Când i-aţi pus ultima oară ulei?

— Ulei? De-asta nu se ocupă băieţii, când îi fac plinul?

— Numai dacă le-o cereţi.

— Ce tăntăloaică eşti! o apostrofează Rabbit.

Gura ei se bosumflă sfidătoare.

— Şi Skeeter a mai mers cu ea.

În timp ce mecanicul trebăluieşte la motor şi-apasă pe accelerator, Skeeter se ridică din spatele scaunelor şi se-ndreaptă de şale la aer, cu ochelarii ca nişte discuri portocalii în lumina crepusculară. Rabbit îl întreabă:

— Cât de departe ai mers cu hârbul ăsta?

— Ei, răspunde negrul cu un aer de superioritate, ca să-l audă şi mecanicul, ici-colo. N-am condus niciodată nesăbuit. Nu mi-am dat seama, îi trânteşte verde-n faţă, că automobilul e proprietatea ta.

— E păcat de risipă, i-o întoarce el neconvingător. De nepăsare.

Jill îl întreabă pe mecanic:

— Puteţi s-o reparaţi într-o oră? Frăţiorul meu încă nu şi-a făcut temele.

Mecanicul nu stă de vorbă decât cu Rabbit:

— Muotoru-i distrus. Pistuoanele au fuzionat cu cilindrii. Cel mai apropiat loc unde se repară o maşină d-asta e probabil Pottstown.

— Putem s-o lăsăm la dumneavoastră până când aranjăm să vină cineva s-o ia?

— Va trebui să vă iau un dolar pe zi pentru parcare.

— Sigur. Minunat.

— Şi încă douăzeci pentru remorcare.

Plăteşte. Mecanicul remorchează Porsche-ul până la service. Merg şi ei cu el, Jill şi Harry în cabină („Fiţi atentă”, îi spune mecanicul lui Jill când ea se strecoară înăuntru, „să nu se umple de vaselină rochia asta albă, drăguţă”), Skeeter şi Nelson în maşina mică, tractată cu spatele, uşor înclinată. Ajunşi la service, mecanicul cheamă un taxi, să-i ducă în West Brewer. Skeeter dispare în spatele unei uşi pline de mâzgălituri şi trage apa de mai multe ori. Nelson se mulţumeşte să-l privească pe mecanic cum dă jos maşina de pe rampă şi să-l asculte vorbind despre „muotoare”. Jill şi Harry ies afară. Greierii ţârâie în porumbiştea cufundată-n întuneric. Un sfert de lună, cu un singur ochi, şi ăla bolnav, se înalţă rapid deasupra firmei cu calul înaripat. Luminile de-afară ale atelierului nu sunt aprinse. Observă ceva alb pe sandala ei. Micuţa floare căzută pe jos s-a lipit de ea. Se apleacă, o ia de jos şi i-o oferă. Ea o sărută drept mulţumire, apoi o depune, în tăcere, într-o ladă de gunoi plină cu şerveţele îmbibate în ulei şi cu bidoane găurite.

— Să nu-ţi murdăreşti rochia.

Se-aud scrâşnete de cauciucuri. Un Buick vechi de prin anii cincizeci, cu eleroanele din spate asemănătoare cu cele ale bombardierelor B-19, pătrunde în câmpul lor vizual. Taximetristul e gras şi mestecă gumă. În drum spre Brewer, ţeasta lui ca o piramidă creează un paravan împotriva farurilor ce vin din sens opus, stă nemişcată, cu excepţia

ritmului în care-şi mestecă guma. Skeeter stă lângă el.

— Frumoasă zi, îi spune Rabbit din spate.

Jill chicoteşte. Nelson doarme cu capul în poala ei. Se joacă prin părul lui, răsucindu-i buclele pe degetele ei tăcute.

— E senin pentru perioada asta a anului, vine replica molcomă.

— E frumos peisajul pe-aici. Noi de-abia ajungem până-n partea de nord a oraşului. Am ieşit la o plimbare cu maşina.

— Nu-s cine ştie ce peisaje.

— Ni s-a gripat motorul din senin. Cred că s-a dus naibii maşina.

— Mda.

— Fiică-mea a uitat să bage ulei în ea. Aşa-s tinerii din ziua de azi. Fac praf o maşină şi trec la alta. Bunurile materiale nu-nseamnă nimic pentru ei.

— Pentru unii, presupun că nu.

Skeeter îi spune pieziş:

— Dă bună seamă că-ntâlneşti o groază dă tipi simpatici, care au accidente ca ăsta. O groază dă tipi simpatici dă pân nord, ai?

— Păi, da, răspunde şoferul şi asta-i tot ce mai spune, până i se adresează lui Rabbit la sosirea pe Vista Crescent: Optişpe.

— Dolari? Pentru şaişpe kilometri?

— Nouăşpe. Şi-acum trebuie să fac alţi nouăşpe, la întoarcere.

Rabbit se îndreaptă spre portiera şoferului, să plătească, în timp ce restul aleargă în casă. Tipul se-apleacă în afară şi-l întreabă:

— Ai idee la ce te-ai înhămat?

— Nu tocmai.

— O să te-njunghie pe la spate de fiecare dată.

— Cine?

Şoferul se-apleacă şi mai mult; la lumina felinarelor, Rabbit vede o faţă lată şi tristă, pământie, o gură ca de balenă, fără buze, încremenită într-un rictus melancolic, o cicatrice în formă de potcoavă pe partea cărnoasă a nasului. Răspunsul lui e clar:

— Cioroii.

Simţindu-se prost pentru el, Rabbit se întoarce şi vede – Nelson are dreptate – un grup de copii. Stau pe partea cealaltă, unii pe biciclete, şi privesc cum se goleşte maşina asta ciudată. Fenomenul ăsta al găştilor de copii pe terenul pustiu al cartierului Penn Villas îl sperie; e ca şi cum pe suprafaţa Lunii ar urma să supureze nişte buboaie.

Incidentul îi dă curaj lui Skeeter. A îndrăznit să iasă din nou la lumina soarelui. Rabbit se întoarce acasă de la lucru şi-l găseşte pe alee, jucând baschet cu Nelson. Nelson îi pasează mingea lui taică-su, iar Rabbit înscrie cu o singură mână, de la şase metri. Grozav!

— Hei, croncăne Skeeter în gura mare, să-l audă toţi vecinii din Penn Villas, de unde-ai scos stilul ăsta învechit şi împuţit de-a da la coş? Încercai să faci pe clovnul, corect?

— A marcat, remarcă Nelson, ca un fiu loial.

— La naiba, băiete, şi-un pitic ciung ar fi putut s-o blocheze! Ca să-nscrii aşa, ai nevoie de-un zid făcut de doi hăndrălăi, corect? Tre' să sari şi s-arunci, să sari şi *s-arunci!*

Face o demonstraţie; aruncarea lui nu e coş, dar pare corectă: cu mingea ţinută foarte sus, o săritură în care se lasă pe spate în aer, o aruncare lejeră, care-ar descrie un arc de cerc peste capul oricărui apărător. Rabbit încearcă şi el, dar constată că trupul îi e greoi, iar efortul de-a sări îl dărâmă. Mingea ia o traiectorie aiurea.

— Parc-ai fi *de plumb,* ca toţi albii, dar îmi plac la nebunie mâinile tale!

Fac o miuţă; Skeeter e rapid şi dibaci, se strecoară pentru o aruncare de sub panou după un un-doi cu Nelson şi repetă figura de câteva ori. Rabbit nu-l poate opri. Începe să-l doară pieptul când respiră, dar sunt momente când mingea şi muşchii lui şi aerul de deasupra capului şi trupurile adversarilor par întinse, unite, puse pe sfidarea atracţiei gravitaţionale. Apoi răcoarea lui octombrie îi muşcă trupul transpirat şi intră-n casă. Jill doarme la etaj. În ultimul timp doarme din ce în ce mai mult, cuprinsă de-un somn buimac,

prin care se rupe de realitate şi pe care el îl consideră jignitor. Când coboară în rochia ei albă, plictisitoare, dându-şi pe spate părul năclăit, căzut pe obraji, el o întreabă brutal:

— Ai făcut ceva în legătură cu maşina?

— Dragule, ce-ai fi vrut să fac?

— Ai putea s-o suni pe maică-ta.

— Nu pot. Ea şi tăticul vitreg ar face din ţânţar armăsar. Ar veni după mine.

— Poate nu-i o idee aşa de rea.

— Tăticul vitreg e o jigodie.

Trece pe lângă el, cu privirea năucă, şi intră-n bucătărie. Se uită-n frigider.

— N-ai făcut cumpărături.

— Asta-i treaba ta.

— Fără maşină?

— Doamne, dar până la Acme, e o plimbare de cinci minute!

— L-ar vedea lumea pe Skeeter.

— Oricum îl vede. E-afară, joacă baschet cu Nelson. Şi se pare că l-ai lăsat să se plimbe cu maşina prin toată Pennsylvania.

Mânia i se amplifică: *de plumb*.

— Cum mama mă-sii poţi să rablageşti o maşină scumpă ca aia şi-apoi s-o laşi *în plata Domnului*? Sunt oameni care-ar putea trăi zece ani cu cât a costat maşina aia!

— Harry, te rog. Sunt slăbită.

— OK. Îmi pare rău.

O ia-n braţe. Se leagănă tristă, frecându-şi nasul de cămaşa lui. Dar, când e năucă, trupul ei are o indiferenţă, o detaşare care-i dă o senzaţie tactilă dezagreabilă. Îi vine să strănute.

— Cred că ţi-e dor de nevastă-ta, murmură Jill.

— De târfa aia?! Niciodată!

— E şi ea la fel ca toată lumea, *prinsă-n* capcana societăţii. Vrea să simtă că trăieşte cât timp e încă în viaţă.

— Şi tu nu vrei acelaşi lucru?

— Câteodată, vreau. Dar ştiu că nu-i de-ajuns. Aşa te prind în capcană. Acum, dă-mi drumul. Simt că nu-ţi place să mă

strângi în braţe. Tocmai mi-am adus aminte, avem nişte ficăţei depui congelaţi, în spatele îngheţatei. Dar o să treacă o veşnicie până să se dezgheţe.

Ştirile de la ora şase. Faţa palidă din spatele ecranului, inconştientă de faptul că, din cauza unei recepţii proaste pe Vista Crescent nr. 26, are ţeasta turtită şi bărbia elastică şi alungită, anunţă pe un ton grav:

— Chicago. Două mii cinci sute de membri ai Gărzii Naţionale din Illinois au rămas pe poziţii astăzi, în urma violenţelor stradale de-o zi, puse la cale de membrii unei facţiuni extremiste a Studenţilor pentru o Societate Democratică. Au fost sparte vitrine, au fost răsturnate maşini, poliţiştii au *fost* atacaţi de tinerii militanţi al căror slogan este – urmează o pauză tristă, gravă; faţa palidă priveşte în camera de filmat, bărbia se întinde, capul se turteşte ca o nicovală – „Încetaţi războiul”.

Urmează secvenţe în care poliţiştii cu căşti albe croiesc cu bulanul un noian de braţe şi picioare, târăsc fete apucându-le de păr, nişte chipuri bărboase apar brusc şi-şi agită pumnii, vrând parcă să treacă prin ecranul televizorului; apoi, din nou, o imagine cu poliţişti care-şi flutură bastoanele, cu ceea ce lui Rabbit îi par nişte mişcări de balet alinătoare. Şi lui Skeeter îi place ce vede.

— Ţineţi-o tot aşa! urlă el. Mai trage-i-o o dată albiciosului scrobit în cur!

În pauza publicitară, se întoarce şi-i explică lui Nelson:

— Frumos, corect?

— De ce? Doar protestează împotriva războiului.

— Sigur, cum şi plopu’ face pere. Albicioşii ăştia protestează fiindcă tre’ să mai aştepte douăj’ de ani până să-şi primească bucata de plăcintă de la tăticu’. Ei o vor *acu’*.

— Şi ce să facă dup-aia?

— Ce să facă, băiete? S-o *pape,* asta ar vrea ei.

Spotul publicitar – un gros-plan cu gura unei femei – s-a terminat.

— Între timp, la tribunal, procesul Celor Opt din

Chicago[80] îşi urmează cursul turbulent. Judecătorul Julius J. Hoffman, doar o coincidenţă de nume cu inculpatul Abbie Hoffman, l-a admonestat de mai multe ori pe inculpatul Bobby Seale, ale cărui ieşiri violente au conţinut epitete de genul – din nou crainicul priveşte-n cameră, capul i se-aplatizează, şi accentuează dezamăgit – „porc, fascist şi rasist”.

Urmează o scurtă imagine, o schiţă făcută lui Seale în sala de judecată.

— Skeeter, *el* îţi place? întreabă Nelson.

— Nu prea mă dau în vânt după negroteii conformişti.

Rabbit izbucneşte-n râs.

— Asta-i ridicol! E la fel de plin de ură ca şi tine.

Skeeter închide televizorul. Are tonul unui predicator, al unei cucoane.

— În niciun caz nu sunt plin de ură. Sunt plin de iubire, care-i o forţă dinamică. Ura e o forţă paralizantă. Ura te blochează. Iubirea te-aprinde şi te eliberează. Corect? Iisus i-a mântuit pă zarafii din templu. Noul Iisus îi va mântui pă noii zarafi. Vechiul Iisus a adus sabia, corect? Noul Iisus va aduce şi el o sabie. Va fi o flacără vie a iubirii. Haosul e trupul lui Dumnezeu. Ordinea e lanţul Diavolului. Cât despre Robert Seale, orice om de culoare care beneficiază dă pă urma cocteilurilor de strângere de fonduri organizate de John Kennel Badbreath şi Leonard Birdbrain[81] e, după mine, un cioroi lingău. Şi-a băgat mâna adânc în sacul puterii, şi-a băgat mâna pân-la cot în sacul publicităţii, şi-a întinat sufletul şi „în concluzie, este, cum s-ar zice, irelevant. Noi, negrii, am venit aici fără nume, noi suntem seminţele organice ale viitorului. Seminţele n-au nume, corect?

— Corect, face Rabbit, care-a deprins acest tic verbal.

Ficăţeii de pui ai lui Jill au marginile arse şi miezul îngheţat.

Ştirile de la ora unsprezece. Un băiat cu bărbuţă rară, cu faţa băgată atât de mult în cameră, de nu poate fi prins în obiectiv, urlă din toţi rărunchii:

— Jos cu porcii! Daţi toată puterea poporului!

Un reporter nevăzut îl întreabă mieros:

— Cum aţi descrie scopurile organizaţiei dumneavoastră?

— Nimicirea actualelor structuri represive. Controlul maselor asupra mijloacelor de producţie.

— Puteţi explica telespectatorilor noştri ce înţelegeţi prin „mijloace de producţie”?

Aparatul de filmare se zguduie, în camera de zi, altminteri cufundată în întuneric, pâlpâie lumina ecranului.

— Fabricile. Wall Street. Tehnologia. Toate astea. O clică minoritară de capitalişti ne vâră poluarea pe gâtlejuri, ca şi SST-ul şi genocidul din Vietnam şi din ghetouri! Toate astea!

— Înţeleg. Obiectivul vostru, aşadar, este să spargeţi vitrine ca să îngrădiţi o tehnologie scăpată de sub control şi să puneţi bazele unui nou umanism.

Băiatul îi aruncă reporterului o privire înceţoşată, în timp ce aparatul de filmat încearcă să-l prindă în obiectiv.

— Mă iei peste picior? Tu o să fii primul pus la zid, fu…

Bipul care urmează arată că interviul este înregistrat.

— Zi şi mie cum e cu tehnologia asta, face Rabbit.

— Tehnologia e o porcărie, îi explică Skeeter cu infinită răbdare, iar vârful cuiului îi luceşte roşu, când trage fumul în plămâni. Ţine minte asta, Jilly.

Jill a adormit însă pe canapea. Are coapsele lucioase, rochia i s-a ridicat, dezvăluindu-i triunghiul trist şi umbrit al chiloţeilor.

Skeeter continuă:

— Punem cu toţii umărul la măreţul efort de-a uita tot ce ştim. Lipim mărul la loc pă cracă. Romanii aveau tehnologie, corect? Iar barbarii i-au eliberat de ea. Barbarii au fost salvatorii lor. De vreme ce noi nu-i putem face pă eschimoşi să ne invadeze, am crescut noi înşine o generaţie de barbari, pardon, *tu* ai crescut-o. Albicioşii au crescut-o, iar clasa de mijloc, formată din americanii albi, şi imitatorii ei de pretutindeni au găsit forţa divină de-a genera milioane de idioţi subumani pă care, în epocile mai puţin ignorante, îi puteau zămisli doar aristocraţiile întemeiate pe endogamie. Cine-au fost regii ăia cretini?

— Hm? face Rabbit.

— Merovingienii, corect? Am avut un lapsus. Erau căraţi prin târg cu carele trase de boi şi bolboroseau aiurea. Acum suntem binecuvântaţi cu d-ăştia care bolborosesc, da-s motorizaţi. Că bine mai zice la carte, o să cădem în cur de extaz şi-o să ne dedicăm restul vieţii preşedintelui Mao. Corect?

Rabbit argumentează, protestând:

— Nu-i drept. Copiii ăştia au şi părţi bune. Lăsând la o parte războiul, ce zici de poluare?

— Mă istovesc discuţiile cu albii, se plânge Skeeter. Vă apăraţi rasa. Copiii ăştia turbaţi, e limpede ca Agnew Dei[82], doresc să păstreze *statu-quo*-ul, în ciuda planului divin şi-a mâniei divine. Sunt Anticristul. Zăresc chipul lui Dumnezeu în Vietnam şi-l scuipă. Falşi profeţi: din proliferarea lor îţi dai seama că se-apropie ceasul. Neruşinarea publică, şoricul gros, venerarea imbecilităţii, toate legile luate în derâdere, cu excepţia legilor mitei şi taxei de protecţie: suntem Roma. Iar eu sunt Cristosul noului Ev întunecos. Sau, dacă nu sunt eu, atunci e altcineva exact ca mine, despre care epocile următoare vor presupune c-am fost eu. Mă crezi?

— Te cred.

Rabbit trage din cui şi simte cum lumea i se lărgeşte, ca să primească într-însa noi adevăruri, la fel cum îşi crăcănează picioarele o femeie, la fel cum se deschide o floare, la fel cum fug stelele una de alta.

— Chiar te cred.

Lui Skeeter îi place să-l asculte pe Rabbit citindu-i din *Viaţa şi vremurile lui Frederick Douglass*.

— Eşti beton, corect? Vei fi cioroiul-şef în seara asta. Ca alb, Bulă, nu eşti mare brânză, dar ca negru, eşti băiat de băiat!

I-a însemnat pasajele din carte cu agrafe de birou şi cu creion colorat.

Rabbit citeşte:

— *Cititorul va fi observat că, printre numele sclavilor, a fost*

menţionat şi cel al lui Esther. Acesta era numele unei tinere dăruită cu ceea ce a fost dintotdeauna un blestem pentru o sclavă – cu frumuseţe. Era înaltă, cu tenul mai deschis, bine făcută şi prezentabilă. Pe Esther o curta Ned Roberts, fiul unuia dintre sclavii preferaţi ai colonelului Lloyd, un tânăr la fel de prezentabil ca şi Esther. Unii proprietari de sclavi ar fi încurajat bucuroşi căsătoria unei asemenea perechi, dar, dintr-un motiv sau altul, căpitanul Anthony nu era de acord cu relaţia lor. I-a ordonat ferm fetei să nu se mai apropie de tânărul Roberts şi i-a spus c-o va pedepsi aspru dac-o va mai prinde în compania lui. Dar era cu neputinţă să-i ţii despărţiţi. Se întâlneau ori de câte ori voiau. Aici sărim.

Semnul făcut cu creionul roşu reapare în josul paginii; Rabbit simte cum tonul îi devine teatral, trăieşte ceaţa zorilor de zi, teama ce-l cuprinde pe copil:

— *Era dis-de-dimineaţă, totul era încremenit, înainte ca cineva din casă sau din bucătărie să se fi sculat. Am fost, de fapt, trezit de ţipetele sfâşietoare şi de gemetele vrednice de milă ale bietei Esther. Aveam culcuşul pe podeaua de pământ bătătorit a unei debarale rudimentare, care dădea în bucătărie…*

— Simţi mirosul debaralei ăleia, îl întrerupe Skeeter, corect? Pământ bătătorit, corect, şi cartofi vechi, şi smocuri de iarbă îngălbenită până s-apuce să crească doi centimetri, corect? Încearcă să simţi mirosul, că el *dormea* acolo.

— Şşşt, îl apostrofează Jill.

— *… iar printre crăpăturile şipcilor neregulate, vedeam şi auzeam fără nicio greutate tot ce se întâmpla, fără să fiu văzut de ceilalţi. Esther avea mâinile strâns legate, iar frânghia era trecută printr-un belciug de fier, prins de-o grindă masivă de deasupra vetrei. Stătea în picioare pe-o bancă, avea braţele întinse deasupra capului. Avea spatele şi umerii dezgoliţi. În spatele ei stătea stăpânul cel bătrân, cu biciul în mână. Îşi făcea treaba barbară împroşcând-o între timp cu tot felul de epitete aspre, grosolane şi insuportabile. Era de-o cruzime meticuloasă şi prelungea tortura, părând încântat de suferinţa victimei. Îşi trecea mâna peste biciul odios, pregătindu-şi lovitura cea mai dureroasă pe care ar putea-o provoca forţa şi îndemânarea lui. Biata Esther nu mai fusese*

niciodată biciuită cu violenţă. Umerii îi erau umflaţi, carne vie. Fiecare lovitură aplicată viguros îi smulgea răcnete de durere şi sânge.

— Aveţi milă! Ah, milă! ţipa ea. Nu mai fac!

Dar strigătele ei ascuţite nu păreau decât să-i sporească mânia.

Semnul roşu se opreşte aici, dar Rabbit continuă lectura până la sfârşitul capitolului:

— Întreaga scenă, în împrejurările respective, era revoltătoare şi şocantă la culme, iar când cunoaştem şi motivele acestei pedepse brutale, nici nu încape în cuvinte cât de odioasă e fapta asta. După ce i-a vărgat spinarea cu nici nu-ndrăznesc să spun câte dungi, stăpânul cel bătrân şi-a dezlegat victima distrusă. Când i-a dat drumul, de-abia se mai ţinea pe picioare. Mi-a fost tare milă de ea şi, aşa copil cum eram şi neobişnuit cu astfel de scene, am suferit un şoc teribil Eram îngrozit, redus la tăcere, uluit şi năuc. Scena descrisă mai sus s-a repetat adesea, fiindcă Edward şi Esther au continuat să se vadă, în pofida tuturor piedicilor ce-au stat în calea unirii lor.

Skeeter se întoarce către Jill şi-o plesneşte brusc, întocmai cum ar face un copil, în piept.

— Să nu-mi zici mie şşşt, pizdă!

— Voiam s-aud pasajul.

— Cum ţi-a plăcut, pizdă?

— Mi-a plăcut cum a citit Harry. Cu sentiment.

— Mă piş pă sentimentele voastre albe!

— Hei, ia-o mai uşor, intervine Rabbit neajutorat, văzând că se lasă cu o scenă violentă.

Skeeter parc-a înnebunit. Cu o mână, o prinde pe după umeri ca într-o menghină, iar cu cealaltă, se-ntinde spre gâtul ei şi-i smulge gulerul de la rochia albă. Materialul e rezistent. Jill îşi împinge capul înainte, până să se-audă cum pârâie materialul. Cade înapoi pe sofa, cu o privire lipsită de expresie; ţâţişoarele ei cu sfârcuri tari tremură ca piftia, în decolteul rupt.

Instinctul îi dictează lui Rabbit să nu sară în ajutorul ei, ci să-l ferească pe Nelson. Aruncă volumul pe băncuţa cizmarului şi se interpune între băiat şi canapea.

— Du-te sus.

Uluit şi năuc, Nelson s-a ridicat deja în picioare.

— Tati, are s-o omoare! geme el.

Obrajii îi dogoresc şi ochii i se afundă-n orbite.

— Nu, n-are s-o omoare. E doar inconştient. Ea n-are nimic.

— Ah, căca-m-aş, căca-m-aş! repetă copilul, cuprins de disperare.

Chipul i se strâmbă, gata să izbucnească în plâns.

— Hei, băi, Bulică! îl strigă Skeeter. Vrei să mă biciuieşti, corect?

Sare-n sus, execută un dans debil, de zici că-i posedat, îşi smulge cămaşa atât de violent, încât unul dintre nasturii de la manşetă îi zboară şi se ciocneşte de abajurul veiozei. Pieptul lui osos, gol, are o conformaţie uluitoare: fiecare muşchi îi este clar prins de os. Rabbit a mai văzut aşa un piept, la viaţa lui, doar pe crucifix.

— Ce mai urmează? urlă Skeeter. Vrei să-mi tragi un şut în cur, corect? Poftim!

Îşi descheie nasturele de la prohab şi e gata să-şi desfacă şi cureaua, dar Nelson iese-n fugă din cameră. De sus se-aud, din ce în ce mai slab, hohotele lui.

— OK, ajunge! îl potoleşte Rabbit.

— Hai, mai citeşte-mi un piculeţ, îl imploră Skeeter.

— Te laşi dus de val.

— Afurisitul ăla de pici îşi închipuie că-i stăpân pă pizda asta!

— Nu-i mai spune pizdă.

— Omule, nu cu-aşa ceva a dotat-o Iisus? cotcodăceşte Skeeter.

— Eşti oribil, îi spune Jill, acoperindu-se cu cele două bucăţi de material rupt.

El îi dă la o parte una dintre bucăţi.

— Muuu!

— Harry, ajutor!

— Citeşte cartea, Bulă, o să fiu cuminte. Citeşte-mi următorul fragment.

Deasupra lor se-aud paşii lui Nelson, care traversează

camera. Dac-o să citească, băiatul o să fie-n siguranţă.

— De la *Vai* încolo?

— E foarte bine. Micuţă Jilly, mă iubeşti, corect?

— *Vai, această bogăţie imensă, această splendoare aurită, acest lux fără seamăn, această viaţă fără muncă, această viaţă lipsită de griji, acest corn al abundenţei, toate acestea nu erau porţile de mărgăritar care păreau…*

— Tu eşti poarta mea de mărgăritar, fato.

— *Sărmanul sclav, întins pe scândura lui de pin tare, abia învelit cu pledul lui subţire, dormea mai adânc decât pofticioşii înfriguraţi, care se culcau pe pernele lor de puf. Pentru leneşi, mâncarea este otravă, nu hrană. De sub merindele îmbelşugate şi ispititoare pândeau nevăzutele duhuri rele, care-i dădeau gurmandului plin de iluzii dureri şi chinuri, patimi necontrolate, stări de spirit cumplite, dispepsie, reumatism, lumbago şi gută, iar familia Lloyd avea parte din belşug de toate astea.*

Dincolo de marginea paginii, Skeeter şi Jill se încaieră; câte-o fracţiune de secundă i se zăresc chiloţeii gri, sânii îi ies la vedere. Într-o altă fracţiune de secundă, Rabbit îi vede zâmbetul. Dinţişorii rari, dezveliţi într-un râs mut; îi place atacul asta. Jill observă că o spionează, tresare, se zbate furioasă ca să scape de Skeeter, se-acoperă cu zdrenţele rochiei şi fuge din cameră. Urcă scara cu paşi uşori. Skeeter clipeşte mărunt, când o vede fugind; îşi aranjează claia de păr cu un oftat:

— Frumos! Încă unul, Bulă. Citeşte-mi-l p-ăla în care el ripostează.

Pieptul scofâlcit i se cufundă în canapeaua bej. Buretele e acoperit cu stofă ecosez, verde, aurie şi roşie, care s-a ros şi s-a decolorat până la o singură nuanţă.

— Ştii, mâine trebuie să mă scol şi să mă duc la serviciu.

— Îţi faci griji din pricina păpuşii tale? Nu-ţi face griji. Uite cum stă treaba cu pizdele, omule, sunt exact ca un Kleenex, le foloseşti şi le-arunci la gunoi!

Neprimind niciun răspuns, adaugă:

— Glumesc, corect? Voiam să te bag în boală, OK? Hai, să trecem la următoarea agrafă. Ştii care-i necazul cu tine,

omule? Eşti tot timpul însurat. Femeii nu-i place bărbatul care nu-i decât însurat, vrea un suflet care să-i ţină treaz interesul, corect? Femeia care-şi pierde interesul e moartă.

Rabbit se-aşază pe fotoliul cu tapiţerie argintie şi citeşte:

— *De unde mi-a venit spiritul temerar de-a mă lupta corp la corp cu un bărbat care, cu patruzeci şi opt de ore în urmă, ar fi putut, cu cel mai neînsemnat cuvânt, să mă facă să tremur ca frunza în bătaia vântului, nu ştiu. În orice caz, eram hotărât să lupt, mai mult decât atât, eram înverşunat la culme. Mă cuprinsese nebunia luptei şi m-am trezit cu degetele puternice încleştate pe beregata tiranului, uitând pe moment consecinţele faptei mele, de parc-am fi fost egali în faţa legii. Uitasem până şi culoarea omului. Mă simţeam agil ca o pisică şi eram pregătit să-l înfrunt. Îi param fiecare lovitură, dar nu-l loveam la rândul meu. Nu făceam decât să mă apăr, mai curând îl împiedicam să mă rănească decât să-ncerc să-l rănesc eu. Am dat cu el de pământ de mai multe ori, când a încercat să mă pună el la pământ. L-am strâns de gât atât de tare, încât sub unghii mi-a curs sângele lui. El mă ţinea pe mine, iar eu pe el.*

— Ah, ce-mi place, mă captivează, mă termină! se entuziasmează Skeeter şi se saltă în cot, astfel încât trupul lui înfruntă trupul celuilalt bărbat. Mai citeşte-mi un paragraf. Unul micuţ.

— Trebuie să mă duc la culcare.

— Dă câteva pagini, du-te la pasajul pe care l-am însemnat cu linie dublă.

— De ce nu-l citeşti singur?

— Nu-i tot aia, corect? Să-ţi citeşti ţie. Şi-un copil de şcoală ştie că nu-i tot aia. Haide, Bulă! M-am purtat destul de frumos, corect? Nu ţi-am făcut necazuri. Am fost un câine credincios, aruncă-i câinelui un os, citeşte-mi, fă-mi damblaua. O să-mi dau jos toate hainele, vreau s-aud prin toţi porii. Dă-i drumul, omule! Ciripeşte! Hai! Începe de puţin mai sus, acolo unde scrie: *Unui bărbat lipsit de forţă…*

Îl îmboldeşte din nou:

— *Unui bărbat lipsit de forţă… şi*-şi face de lucru cu catarama de la curea.

— *Unui bărbat lipsit de forţă,* citeşte Rabbit cu atenţie, *îi lipseşte demnitatea esenţială a fiinţei umane. Natura umană este astfel plămădită că nu poate respecta un bărbat neajutorat, deşi îl poate compătimi, dar nici asta nu poate dura la nesfârşit, dacă nu se întrezăreşte niciun semn de învigorare.*

— Da, exclamă Skeeter.

Îl vede ca prin ceaţă cum se-agită şi se zvârcoleşte, iar dinspre canapea zboară, pe deasupra albului paginii tipărite, o zdreanţă albă.

— *Doar cel care-a provocat o acţiune*, citeşte Rabbit şi fiecare cuvânt îi pare imens, fiecare cuvânt e un butoi negru în care răsună ecoul glasului său, *ori a riscat ceva în încercarea de a respinge agresiunea nedreaptă şi crudă a unui tiran poate înţelege efectul pe care l-a avut această luptă asupra spiritului meu. Covey era un tiran şi-un laş, în acelaşi timp. După ce i-am ţinut piept, m-am simţit mai bine ca niciodată.*

— Da, răsună vocea lui Skeeter, din abisul nevăzut de dincolo de insula pătrată a paginii.

— *Era o înviere din mormântul întunecos şi pestilenţial al sclaviei şi înălţarea la raiul libertăţii fără pereche. Nu mai eram un laş servil, care tremura doar cât se încrunta la el o făptură de lut, un vierme ca şi mine, în spiritul meu îndelung intimidat s-a trezit dorinţa de independenţă. Ajunsesem într-un pună în care nu-mi mai era frică de moarte.*

Subliniază ultimele cuvinte.

— Ah, da, da!

— *Spiritul m-a făcut un om liber de fapt, deşi de formă eram încă sclav. Când un sclav nu mai poate fi biciuit, este pe mai mult de jumătate liber.*

— A-min!

— *Are de apărat un domeniu la fel de întins ca inima lui de bărbat neînfricat şi este cu adevărat „o forţă pe pământ”.*

— Zi-i, că zici bine!

— *Din acest moment şi până la eliberarea mea din sclavie, n-am fost niciodată biciuit cu adevărat. Au încercat ei de câteva ori, dar au rămas de fiecare dată cu buza umflată. Am fost învineţit, dar întâmplarea pe care-am descris-o a fost sfârşitul abrutizării la*

care m-a supus sclavia.

— Ah, ce negrişor mişto poţi fi, ciripeşte Skeeter.

Ridicându-şi ochii de pe pagină, Rabbit vede că pe canapea nu se mai află un petic alb, ci unul negru de-a binelea, care se leagănă într-un ritm şuşotitor ce parc-ar vrea să-l aspire. Nu îndrăzneşte să-şi coboare privirea spre mână, spre undiţa de lumină, lungă cât braţul ritmic al lui Skeeter. Lungă ca un tipar, unul care se hrăneşte. Rabbit se ridică şi iese cu paşi mari din cameră, scapă cartea de parc-ar fi fierbinte, deşi ochii înflăcăraţi ai negrului de pe copertă îl urmăresc în timp ce traversează covorul şi urcă scările lăcuite, apoi pătrunde pe tărâmul alb unde o aplică mată arde pe palier. Inima-i bate gata-gata să-i sară din piept.

* * *

Lumina veiozei din lemn adus de apa mării inundă micuţul arţar de dedesubt, cu frunzele roşii ca nişte degete care acoperă o lanternă. Abajurul ei mobil acoperă pe jumătate fereastra dormitorului lor. Din pat, Jill se întoarce spre el, palidă şi rece ca gheaţa:

— Strânge-mă-n braţe, îl roagă ea. Strânge-mă, strânge-mă, strânge-mă! repetă atât de violent, că-l înspăimântă.

Femeile sunt nebune, au în ele această nebunie ancestrală, strânge-n braţe aer. Simte că ea vrea să fie futută, oricum, fără plăcere, dar să fie trasă-n ţeapă. Ar vrea să facă asta pentru ea, dar nu e-n stare să destrame spaima, sila instaurată între ei. Ea parcă e o sirenă care-i face semn de sub apă. El pluteşte ţeapăn, chinuindu-se să nu se scufunde în oroare. Cartea pe care-a citit-o cu voce tare îl chinuie cu fantasma unei scârboşenii fără fund, a unor generaţii moarte, a unor torturi îngropate şi fundamente pierdute. Să te scoli, să mergi la lucru, nu mai are niciun rost să faci asta, niciun rost să faci nimic, niciun rost să nu, nu mai e nimic de respirat, în afară de un gaz acru, încapsulat în bisericile pustii, nimic lângă care să te scoli. Trăieşte într-un puţ îngust, ale cărui margini umede şi reci îl apasă şi-l paralizează, ba nu, e Jill, lipită strâns de el, încercând să se-ncălzească, deşi e o noapte foarte caldă. O întreabă:

— Nu poţi să dormi?

— Nu. Totul se prăbuşeşte.

— Hai să-ncercăm, totuşi. E târziu. Să mai aduc o pătură?

— Nu mă lăsa singură nici măcar o secundă. O să mă prăbuşesc.

— Mă-ntorc cu spatele şi poţi să mă iei în braţe.

La parter, Skeeter stinge lumina, plesnind întrerupătorul. Afară, micul arţar dispare ca o flacără stinsă. În sinea lui, Rabbit îşi duce până la capăt mişcarea spre întuneric, spre maroul ritmic al canapelei. Apoi, teroarea revine şi-i acoperă

făptura închisă ca o pleoapă.

Glasul ei îi pare obosit şi circumspect, când răspunde la telefon:

— Brewer Fealty, doamna Fosnacht. Cu ce vă pot fi de folos?

— Peggy? Bună, sunt Harry Angstrom.

— Ca să vezi, zice ea pe-un ton sarcastic, neobişnuit. *Nu-mi vine* să cred! De data asta, e prea expresivă. Prea mulţi bărbaţi la mijloc.

— Hei, îţi mai aminteşti că mi-ai zis că Nelson şi Billy se duc la pescuit duminică şi că mă inviţi sâmbătă la cină?

— Da, Harry, mi-amintesc.

— E prea târziu să accept?

— Deloc. Da' ce-ţi veni?

— Nimic special. M-am gândit c-ar putea fi drăguţ.

— Va fi. Ne vedem sâmbătă.

— Mâine, precizează el.

Ar mai fi stat de vorbă, e în pauza de masă, dar ea i-o taie scurt. Presiunea muncii. Nu vinde pielea ursului din pădure.

După lucru, în timp ce merge spre casă de la staţia de autobuz de pe Weiser, se trezeşte acostat de doi bărbaţi la colţul unde Emberly Avenue îşi schimbă denumirea în Drive, lângă o cutie poştală în culorile roşu-alb-albastru.

— Domnul Angstrom?

— Da, eu sunt.

— Am putea sta de vorbă un minut? Suntem doi vecini de-ai dumneavoastră.

Bărbatul care vorbeşte are între patruzeci şi cincizeci de ani, este dolofan, îmbrăcat cu un costum gri care plesneşte pe el, cu revere înguste, cum se purtau acum cinci ani. Are un aer blajin, dar îngrijorat. Năsucul cârn, dar acvilin, nu rimează cu pungile buhăite de sub ochi. Bărbia îi e formată din două protuberanţe jilave aşezate una lângă alta, cu o gropiţă la mijloc, unde firele de păr i se-ascund de aparatul de ras. Pielea lui are nuanţa gălbejită a locuitorilor din Brewer şi, per

ansamblu, bărbatul are un aer de funcţionar activ, mucalit. De contabil sau de profesor.

— Mă numesc Mahlon Showalter. Locuiesc pe partea cealaltă a lui Vista Crescent, în casa care, probabil aţi observat, are-o aripă nouă în spate, pe care-am adăugat-o vara trecută.

— Ah, da.

Îşi aduce aminte ca prin ceaţă de nişte bocăneli, dar n-a observat nimic; se uită la Penn Villas doar cât să constate că nu-i Mt. Judge: mai exact, că nu se află niciunde.

— Mă ocup de calculatoare, de componentele hardware, mai precis, continuă Showalter. Iată cartea mea de vizită.

Cât Rabbit aruncă o privire la numele companiei, Showalter explică:

— O să revoluţionăm afacerile în oraşul ăsta, ţineţi minte numele acestei companii. Iar el e Eddie Brumbach, stă pe-o alee mai sus de dumneavoastră, îi zice Marigold.

Eddie nu-i oferă o carte de vizită. Are părul negru, e mai scund şi mai tânăr decât Harry. Are o ţinută cum aveau pe vremuri tipii din armată, e încheiat la toţi nasturii, ţine umerii traşi înapoi, i se ghiceşte cheful de cafteală între omoplaţi. Din cauza părului tuns periuţă, capul îi pare oarecum turtit în vârf, precum capetele care-i apar lui Rabbit pe ecranul televizorului. Când dau mâna, îi aminteşte de altcineva. De cine? Pe-o parte a feţei, lui Brumbach îi lipseşte o bucată de mandibulă, în locul ei are-o adâncitură şi-o cicatrice roşie, în formă de L. Ochii lui au nuanţa cenuşie a uneltelor cu vârful tocit. Îl salută cu o simplitate ameninţătoare:

— Să trăiţi!

— Eddie lucrează în secţia de montaj de la Fessier Steel.

— Voi, băieţi, trebuie să fi plecat mai devreme de la serviciu azi, comentează Rabbit.

— Luna asta lucrez în schimbul de noapte, îi explică Eddie.

Showalter are un fel de a se undui de zici că undeva, departe, răsună muzică de dans şi el vrea să se bage între Rabbit şi Eddie, să-l invite la dans pe unul dintre ei.

— Ne-am hotărât să stăm de vorbă cu dumneavoastră, zice

el. Vă apreciem răbdarea. Asta-i maşina mea, n-aţi vrea să luăm loc? Nu-i tocmai confortabil să stăm aşa, în picioare.

Maşina, o Toyota, îi aminteşte lui Harry de socru-su şi-l încearcă tot felul de sentimente neplăcute.

— Prefer să stau în picioare, răspunde el, dacă nu durează mult.

Se sprijină de cutia poştală, ca să nu fie cu mult mai înalt decât cei doi.

— N-o să dureze mult, îi promite Eddie Brumbach, îndreptându-şi spatele şi făcând un pas vioi spre el.

Showalter dă din nou din umeri, de parc-ar vrea să se posteze între ei, privirea îi pare mai tristă, îşi şterge gura blajină.

— Păi da, nu-i nevoie să ţină mult. Nu vrem să fim neprietenoşi, avem doar câteva întrebări.

— Întrebări prietenoase, specifică Rabbit, dornic să-l ajute pe bărbatul acesta, a cărui voce prudentă şi domoală este întruchiparea Brewerului; care pare, asemenea oraşului, amabil, tolerant şi cumsecade, iar pe moment deprimat.

— Ăăă… Câţiva dintre noi, continuă Showalter, am stat de vorbă, ştiţi, despre ce se-ntâmplă prin cartier. Unii dintre puşti ne-au povestit una-alta, ştiţi, ce-au văzut pe ferestrele dumneavoastră.

— S-au uitat pe ferestrele mele?

Albastrul cutiei poştale e fierbinte, nu se mai sprijină de ea, ci se-ndreaptă. Deşi e octombrie, trotuarul emană o strălucire silicioasă şi-o irascibilitate diafană atârnă peste acoperişurile pastel din bitum, puieţii fusiformi, casele scunde, asamblate ca nişte puzzle-uri din lemn, ciment, cărămidă şi tencuială ce imită piatra. Încearcă să se uite spre casa lui, s-o protejeze.

Brumbach se zbârleşte şi încearcă să-i capteze atenţia lui Rabbit.

— N-a fost nevoie să se uite pe nicio fereastră, li s-a oferit pe tavă toată tărăşenia. Şi nu miroase-a bine!

Showalter intervine, cu vocea mieroasă a unei femei, împăciuitor.

— Ei, e prea mult spus. Dar bănuiesc că-i adevărat, nu-i

niciun secret la mijloc. S-au tot fâţâit de colo-colo în micul Porsche, iar acum observ că joacă baschet cu băiatul, chiar în faţa casei.

— Cine?

— Negru' ăla, care stă cu voi, răspunde Showalter zâmbind, de parcă acum s-ar fi spart buba conversaţiei lor şi de-acum încolo vor avea vânt din pupa.

— Şi tipesa aia albă, se plânge Brumbach. Băiatul meu ăl mic a venit acasă mai ieri şi mi-a spus că i-a văzut cum şi-o puneau chiar pe covorul de la parter.

— Păi… zice Rabbit şi se blochează.

Se simte absurd de înalt în comparaţie cu tipii ăştia, simte că şi-ar putea lua zborul şi, între timp, încearcă să-şi imagineze în detaliu ce anume a văzut băiatul, într-un mic dreptunghi înrămat, atârnat în mintea lui ca un tablou pus prea sus pe perete.

— Ăsta-i genul de lucruri pe care le vezi când te zgâieşti pe ferestrele oamenilor.

Brumbach se bagă hotărât în faţa lui Showalter, iar Rabbit îşi dă seama de a cui strângere de mână îi aminteşte: de cea a doctorului care-i dă lui mami noile ei pastile. *Chinui trupurile după bunul meu plac. Eu sunt viaţa, eu sunt moartea.*

— Uite ce e, frăţie, încercăm să creştem copii în cartieru' ăsta!

— Şi eu la fel.

— Asta-i altă mâncare de peşte. Ce fel de pervers creşti tu acolo? Îmi pare rău pentru băiat, ăsta-i adevărul, chiar îmi pare rău. Dar cum rămâne cu noi ăştilalţi, care-ncercăm să facem tot ce putem? Ăsta-i un cartier alb, decent, spune el, articulând discret cuvântul „decent", dar îşi ia elan şi adaugă: De-aia locuim aici şi nu dincolo de râu, în Brewer, unde sunt lăsaţi să-şi facă de cap!

— Cine-s lăsaţi să-şi facă de cap?

— Ştii al naibii de bine cine! Citeşte ziarele. Bătrânelele alea nici nu pot ieşi din casă, ziua-n amiaza mare, cu portofelul asupra lor.

Maleabil, îngrijorat, Showalter se strecoară în faţă şi se

amestecă în discuţie:

— Nu-i vorba aici despre un cartier alb. Am primi bucuroşi printre noi o familie de negri, cu un pic de respect de sine. La şcoală, am avut negri în clasă şi-aş lucra oricând cu unul, fără nicio problemă. De fapt, compania mea are un program de recrutare de personal, problema e că liderii lor le spun să nu-şi bată capul. Le spun că asta se cheamă trădare, să-nveţe cum să-şi câştige cinstit existenţa.

Discursul i s-a îndepărtat de la subiect, aşa că revine:

— Dacă se poartă ca un om, îl tratez ca pe-un om, greşesc când spun asta, Eddie? Brumbach îşi bombează pieptul, iar buzunarul de la cămaşă i se-ntinde, gata să-i plesnească, peste pachetul de ţigări; antebraţele i se-ndoaie pe lângă corp, parcă sub greutatea venelor.

— Am luptat alături de coloraţi în Vietnam, răspunde el. Nicio problemă.

— Hei, să vezi potriveală, şi tu eşti veteran din Vietnam, la fel ca tipul ăsta despre care ne facem că vorbim…

— Nicio problemă, continuă Brumbach, fiindcă ştiam cu toţii regulile.

Mâinile lui Showalter culisează, vibrează, îşi atinge reverele înguste într-o dublă mângâiere descendentă.

— E vorba şi despre fată, şi despre negru, spune el repede, lansând bomba şi făcând imediat un pas înapoi.

— Doamne sfinte, faraonii ăştia se dau în vânt după cururile albe! Ar fi trebuit să vezi ce minuni se-ntâmplau în bazele noastre, zice Brumbach.

— Alea erau cururi galbene, nu? i-o întoarce Rabbit. Cururi de gălbejite.

Showalter îl apucă de braţ şi-l trage într-o parte, la câţiva paşi de cutia poştală. Harry se întreabă dacă pune cineva vreodată o scrisoare în ea. Trece pe lângă ea în fiecare zi şi i se pare la fel de misterioasă ca un hidrant aşteptându-şi clipa de glorie, care s-ar putea să nu vină niciodată. N-o aude niciodată zăngănind. În Mt. Judge, oamenii trimiteau de fiecare dată felicitări de Sf. Valentin. Aflat la doi paşi de el, Brumbach priveşte lung în văzduh, la nivelul antenelor TV,

ştiind că se discută despre el. Showalter îi spune:

— Nu-l mai provoca.

— Nu-i aşa că nu te provoc? îi strigă Rabbit lui Brumbach.

Showalter îl strânge şi mai puternic de braţ, aşa că Harry trebuie să-şi plece urechea la clonţişorul şi la gura lui blajină, arcuită a nefericire.

— Nu-i tocmai stabil psihic. Se simte foarte ameninţat. N-a fost ideea mea să te abordăm. I-am zis: tot omul are dreptul la intimitate.

Rabbit încearcă să intre-n joc. Îi şopteşte:

— Câţi dintre vecini mai gândesc ca el?

— Mai mulţi decât ţi-ai închipui. M-am mirat şi eu. Sunt oameni rezonabili, cumsecade, dar îşi au şi ei limitele lor. Dacă n-ar fi avut copii, dacă n-ar fi fost un cartier plin de copii, cred că s-ar fi aplicat dictonul „Trăieşte şi lasă-i şi pe ceilalţi să trăiască”.

Rabbit, însă, îşi face griji că sunt nepoliticoşi cu Brumbach. Îi strigă:

— Hei, Eddie, hai să-ţi zic ceva!

Brumbach nu-i încântat că e rechemat în discuţie; ar fi vrut ca Showalter să fie cel care să rezolve problema. Rabbit înţelege cum devine treaba: unul dintre ei e negociatorul, iar celălalt forţosul. Brumbach îl întreabă lătrat:

— Ce-i?

— Eu nu-l las pe ăla micu’ al meu să se uite pe fereastra ta, iar tu nu-l laşi pe puştiul tău să se uite pe fereastra mea.

— Aveam un nume acolo, pe front, pentru tipi ca tine. Buricul pământului. Uneori, ca din greşeală, se trezeau că le explodează o grenadă în izmene.

— Şi încă ceva, continuă Rabbit. Ca bonus, o să-ncerc să-mi amintesc să trag draperia.

— Ar fi bine să faci, în pizda mă-tii, mai mult decât să tragi căcaturile alea de draperii! îl ameninţă Brumbach. Ar fi bine să-ţi baricadezi, în pizda mă-tii, toată casa!

Din senin, o dubiţă a poştei, vopsită în roşu-alb-albastru, cu un parbriz înclinat ca un raft de prezentare, se opreşte cu un scârţâit lângă bordură; iute, fără să se uite la niciunul dintre

ei, un bărbat scund, în gri, descuie cutia poştală şi adună cu mâna făcută lopată, într-un sac gri, un torent, sute, se pare, de scrisori, după care închide sacul, se urcă la volan şi pleacă mai departe.

Rabbit se apropie de Brumbach.

— Zi-mi ce vrei. Vrei să plec din cartier?

— Fă-i vânt negroteiului, nimic mai mult.

— Înţeleg că nu-ţi place de el şi de fată împreună; să zicem că el rămâne şi fata pleacă.

— Să plece negroteiul.

— O să plece atunci când n-o să mai fie musafirul meu. S-aveţi poftă la cină!

— Te-am prevenit.

— Ai auzit ameninţarea asta? îl întreabă Rabbit pe Showalter.

Showalter zâmbeşte, îşi şterge fruntea, e mai puţin deprimat. A făcut tot ce-a putut.

— Ţi-am spus să nu-l provoci. Am venit la tine cu intenţii decente. Dă-mi voie să repet: e vorba de circumstanţe, nu de culoarea pielii cuiva. Lângă mine-i o casă goală şi i-am spus tipului de la agenţia imobiliară, i-am spus de la obraz, cum îţi spun şi ţie: „Orice familie de culoare, cu un soţ în casă, o poate aconta, s-o cumpere la preţul pieţei. N-au decât s-o cumpere, fără discuţie. Fără discuţie!”

— Mă bucur să-ntâlnesc un liberal, zice Rabbit şi-i strânge mâna. Nevastă-mea îmi tot reproşează că sunt conservator.

Şi, fiindcă îi place, fiindcă îi place oricine-a luptat în Vietnam, unde-ar fi trebuit să lupte şi el dacă n-ar fi fost prea bătrân, prea bătrân şi gras şi laş, îi întinde mâna şi lui Brumbach.

Omuleţul băţos rămâne însă cu braţele lipite strâns de *corp*. În schimb, întoarce capul şi-şi expune falca distrusă. Cicatricea nu-i un simplu L roşu, Rabbit observă că are forma unui &, înconjurat de mici riduri pale, unde pielea a fost suprapusă şi cusută, ca să repare o gaură ce va exista de-a pururi, de-a pururi dezgustătoare pentru cine-o priveşte. Rabbit se forţează să se uite la cicatrice. Vocea lui Brumbach, mai puţin

explozivă, pare aproape încărcată de regrete, tristă în fermitatea ei:

— Mi-am câştigat dreptul la faţa asta, explică el. M-am ales cu ea acolo, ca să pot avea aici un trai decent. N-am nevoie de înţelegerea nimănui, o mulţime de camarazi au păţit-o mult mai rău. Nu vreau decât să ştii că, după câte-am văzut şi-am făcut, niciun buricu' pământului n-o să mă calce pe bombeu la mine-n cartier.

În casă e prea linişte. Televizorul e stins. Nelson îşi face temele la masa din bucătărie. Ba nu, citeşte una dintre cărţile lui Skeeter. N-a înaintat prea mult. Rabbit îl întreabă:

— Unde-s cei doi?

— Dorm. Sus.

— Împreună?

— Cred că Jill e-n patul tău, iar Skeeter în al meu. Zice că pe canapea e naşpa. Era treaz când m-am întors de la şcoală.

— Cum ţi s-a părut?

Deşi întrebarea atinge un aspect delicat, Nelson răspunde prompt. În ciuda disensiunilor dintre ei, în ultimul timp s-au apropiat unul de altul, tată şi fiu.

— Speriat de bombe, răspunde el, cu nasul în carte. Spune că, în ultimul timp, are-o stare proastă şi n-a dormit deloc astă-noapte. Cred c-a luat nişte pilule sau aşa ceva. Nu părea să mă vadă. Privea, într-un fel, pe deasupra mea şi-mi zicea întruna Bulă, în loc de Bulache.

— Dar Jill ce face?

— Doarme buştean. M-am uitat înăuntru, am strigat-o şi nu s-a clintit. Tati…

— Hai, dă-i drumul…

— El *îi dă* nişte chestii.

Gândul e prea adânc înrădăcinat ca să iasă la suprafaţă cu uşurinţă; ochii i se afundă în orbite în căutarea lui, iar taică-su îl simte cum sapă timid, temător, fără să-şi găsească cuvintele potrivite, nedorind să-şi jignească tatăl.

— Nişte chestii… îi sare Harry în ajutor.

Băiatul preia ideea din zbor:

— Nu mai râde niciodată. N-o interesează nimeni şi nimic, stă şi doarme toată ziua. Şi-ai văzut-o cum arată, tati? E atât de palidă!

— E blondă natural.

— Mda, ştiu, dar e mai mult de-atât. Pare *bolnavă*. Nu mănâncă mai nimic şi, oricum, uneori vomită totul. Tati, nu-l lăsa să-i facă asta, orice-ar fi. Opreşte-l!

— Cum aş putea să-l opresc?

— Dă-l afară!

— Jill zicea c-o să plece cu el.

— Nu, n-o să plece. Şi ea-l urăşte.

— Dar ţie nu-ţi place de Skeeter?

— Nu tocmai. Ştiu c-ar trebui să-mi placă. Ştiu că ţie-ţi place.

— Serios? Surprins, îi promite lui Nelson: O să stau de vorba cu el. Dar, ştii, oamenii nu sunt obiecte, nu pot să-i supraveghez tot timpul, să le interzic să facă ce vor ei să facă împreună. Nu putem trăi viaţa lui Jill în locul ei.

— *Am putea*, dac-ai vrea. Dacă ţi-ar păsa, cât de cât.

Ăsta-i cel mai mare pas făcut de Nelson spre nesupunere. Instinctul îi dictează lui Rabbit să fie blând cu această pornire, s-o ignore.

— E prea mare să poată fi adoptată. Iar tu eşti prea tânăr să te-nsori.

Micuţul se-ncruntă şi rămâne cu nasul în carte, tăcut.

— Acum spune-mi ceva.

— OK.

Faţa lui Nelson se crispează, e pregătit să se retragă în sine. Se aşteaptă la nişte întrebări despre Jill, sex şi el însuşi. Rabbit e încântat să-l dezamăgească, să-i ofere spaţiu de manevră.

— În drum spre casă, m-au oprit doi bărbaţi şi mi-au spus că nişte copii s-au uitat pe ferestrele noastre. Ştii ceva despre asta?

— Sigur.

— Sigur că ce?

— Sigur că s-au uitat.

— Cine?

— Toţi. Şi Frankhauser, şi jegosul ăla de Jimmy Brumbach, Evelyn Morris şi prietenii ei din Penn Park, Mark Showalter şi cred că şi soră-sa, Marilyn, deşi-i atât de mică…

— Când mama dracu' s-au uitat?

— De mai multe ori. Când se-ntorc de la scoală şi eu sunt plecat la antrenament, la fotbal, până s-ajungi tu acasă, o freacă pe-aici. Cred că uneori se-ntorc după lăsarea întunericului.

— Şi văd ceva?

— Cred că da… câteodată.

— Şi vorbiţi despre asta? Râd de tine?

— Cred că da, câteodată.

— Bietul de tine! Şi tu ce le spui?

— Le spun să se ducă dracu'!

— Hei, ai grijă cum vorbeşti.

— Asta le spun. Tu m-ai întrebat.

— Şi te mai şi iei la bătaie cu ei?

— Nu prea des. Doar uneori, când mă strigă-n fel şi chip.

— Cum ar fi?

— Cumva. Las-o baltă, tati.

— Spune-mi cum îţi zic.

— Nellie Cioroiul.

— Hm… simpatici puştani.

— Nu-s decât nişte copii, tati. N-au cine ştie ce intenţii rele. Jill zice să nu-i bag în seamă, că-s nişte ignoranţi.

— Fac glume şi apropo de Jill?

Băiatul întoarce capul. Părul îi acoperă ceafa, dar nici din spate n-ar putea fi luat drept fată, are umerii colţuroşi, părul nepieptănat. Glasul sugrumat sună bărbăteşte:

— Nu vreau să mai discut despre asta, tati.

— OK. Mulţumesc. Hei, îmi pare rău. Îmi pare rău că trebuie să trăieşti în balamucul ăsta.

Glasul sugrumat exclamă:

— Doamne, ce n-aş da să se-ntoarcă mama! Ştiu că nu e cu putinţă, dar asta-mi doresc.

Nelson trage un pumn în spătarul scaunului din bucătărie, apoi îşi sprijină fruntea de locul unde-a dat cu pumnul. Când

trece pe lângă el în drum spre frigider, să-şi ia o bere, Rabbit îi ciufuleşte, neajutorat, părul.

* * *

De-acum se întunecă mai devreme. După ştirile de la ora şase, e deja întuneric. Rabbit îi spune lui Skeeter:

— Azi am cunoscut un veteran din Vietnam.

— Căcat! Se umple lumea de veterani din Nam aşa de repede, că, în curând, n-o să mai fie decât ei, corect? N-o să uit niciodată, am intrat într-un far de pă lângă Tuy Hoa, cu pereţii albi de jur împrejur, toată lumea care-a fost acolo la un moment dat şi-a lăsat semnătura pă ei. Ei bine, mi-a stat mintea-n loc, efectiv: cineva, nişte Bulachi sau neprietenoşi, că cei din sud nu trecuseră pe-acolo până nu le-am predat zona, cineva de partea cealaltă pictase un perete întreg cu însuşi Unchiul Ho. Unchiul Ho futându-se-n cur, unchiul Ho căcându-se cranii, unchiul Ho făcând una-alta, o lipsă de respect crasă, corect? Şi-mi zic, bieţii orezari sunt futuţi la creier la fel ca şi noi, s'tem toţi în labele unor boşorogi săriţi de pă fix, care-şi închipuie că încă mai pot scrie istoria. Istoria nu se mai poate scrie, Bulă.

— Dar ce-o să se-ntâmple? întreabă Nelson.

— O nasulie mare de tot, răspunde Skeeter, apoi, cel mai probabil, Eu.

Ochii lui Nelson încearcă să prindă privirea lui taică-su, aşa cum se întâmplă, mai nou, când Skeeter o ia pe arătură.

— Tati, n-ar trebui s-o trezim pe Jill?

Harry e la a doua bere şi la primul cui. Îşi ţine picioarele-n ciorapi pe băncuţa cizmarului.

— De ce? Las-o să doarmă. Nu mai fi atât de agitat.

— Nu, şefu', îl contrazice Skeeter, la faza asta, băiatu' a ginit-o bine. Unde-i micuţa aia futăcioasă de Jill? Chiar mi s-a sculat o idee.

— Cum adică, ţi s-a sculat? îl întreabă Nelson.

— Mi s-a sculat, adicătelea aşa simt, răspunde Skeeter. Bulache, du-te şi-adu-o pă pizda aia care nu-i bună de nimic.

Zi-i că bărbaţilor aici de faţă le e foame de nurii ei.

— Tati…

— Hai, Nellie, nu mă mai bate la cap. Fă ce ţi-a zis. N-ai nicio temă pentru acasă? Fă-o sus. Asta-i o seară pentru adulţi.

După ce Nelson iese, Rabbit se poate relaxa, în sfârşit:

— Skeeter, nu-nţeleg o chestie, ce părere ai tu despre Cong? Vreau să zic, au dreptate sau nu, care-i treaba?

— Luaţi fiecare-n parte, om cu om, sau mai bine zis orezar cu orezar, sunt de-a dreptul minunaţi, pă bune! Sunt atât de viteji, de zici c-au luat ceva la bord, iar mulţi dintre ei îs de vârsta lui Nellie, înţelegi? Ca gaşcă, nu mi-a picat fisa ce urmăresc, în afară de faptul că noi eram albi sau negri, după caz, iar ei erau galbeni şi erau acolo dinaintea noastră, corect? Altfel, n-aş putea spune că i-am înţeles prea bine, de vreme ce indivizii pe care le plăcea să-i castreze, să-i spânzure de picioare, să-i îngroape de vii în şanţuri şi să le facă alte chestii asemănătoare, erau galbeni ca şi ei, înţelegi? Aşa că i-aş considera o altă faţetă a haosului creat de falsa profeţie prin care poţi recunoaşte venirea Mea la momentul potrivit. Totuşi. Totuşi, mărturisesc că politica, fiind parte a acestei chestii plicticoase legate de putere, nu mă zgândăreşte prea tare. Lucrurile omeneşti mă zgândăresc, înţelegi? Şi pă tine la fel, corect, Bulă? Iat-o.

Jill intră clătinându-se pe picioare. Pielea îi pare prea întinsă pe faţă.

Rabbit o întreabă:

— Ţi-e foame? Fă-ţi un sendviş cu unt de arahide. Asta am mâncat şi noi. N-am avut încotro.

— Nu mi-e foame.

Rabbit încearcă să-l imite pe Skeeter şi-o îmboldeşte:

— Iisuse, ar trebui să-ţi fie! Eşti slabă ca o scobitoare. Ce mama dracu', ai ajuns femeia şnur, fără ţâţe, fără cur! De ce crezi tu că te ţinem aici?

Ea îl ignoră şi îi spune lui Skeeter:

— Am nevoie.

— Căăă-cat, fato, cu toţii avem nevoie, corect? Întreaga lume are nevoie, nu tocmai asta am stabilit, Bulă? Întreaga

lume ignorantă are nevoie de Mine. Iar Eu, unul, Eu am nevoie de altceva. Fă-te-ncoa cu pizda aia a ta, albituro!

Acum ea îşi întoarce privirea spre Rabbit. El n-o poate ajuta. N-a fost niciodată de nasul lui. Se-aşază pe canapea, lângă Skeeter, şi-l întreabă blând:

— Zi, ce? Dacă ţi-o dau, îmi dai?

— S-ar putea. Uite ce e, Jill, dulceaţă. Hai s-o facem pentru tipu'.

— Care tip?

— Tipu'. Tipu' *asta.* Bulă Victor de colo. Şi el vrea. De ce crezi că ne ţine-aici? Să ne *înmulţim*, de-aia. Hei, prietene Harry!

— Te-ascult.

— Îţi place să fii negrotei, corect?

— Îmi place.

— Vrei să fii un bun negrotei, corect?

— Aşa-i.

Foşnetul trist al paşilor lui Nelson, în camera lui, îi pare foarte îndepărtat. Nu coborî. Rămâi acolo sus. Fumul i se-amestecă în sânge, iar plămânii îi sunt ca un copac ramificat.

— OK, zice Skeeter. Uite cum stă treaba. Tu eşti un negru mare, care şezi chiar acolo. Tu eşti legat de scaun. Iar eu, eu îs alb ca zăpada. Pri-veş-te.

Skeeter, cu o mişcare scurtă, electrizantă, se ridica şi-şi scoate cămaşa. Jumătatea de sus a trupului său se pierde în penumbra adâncă din cameră. Apoi îşi face de lucru la nivelul taliei şi-i dispare şi jumătatea de jos. Nu rămâne din el decât rama ochelarilor, două cercuri argintii. Glasul lui, dematerializat, este întunericul. Încetul cu încetul, capul lui, un nor rotund, se distinge pe fundalul luminii albăstrui a felinarului din capătul lui Crescent.

— Iar fătuca asta de-aci, anunţă el, e neagră ca smoala. O virgină de abanos, dezrădăcinată din valea fluviului Niger, corect? Ridică-te, iubito, arată-ne dinţii tăi. Întoarce-te încet.

Mâinile lui, umbre negre, alunecă în conturul înceţoşat, alb, care este Jill, şi îl dirijează în sus, la fel cum înalţă olarul un boţ de argilă pe roata care se-nvârte, modelându-l în formă de

vază. Ea continuă să se înalţe ca fumul din vază. El îi saltă acum rochia deasupra capului.

— Răsuceşte-te, iubito, arată-ne crupa.

O palmă uşoară poleieşte întunericul, iar alburiul se răsuceşte. Ochii lui Rabbit, larg deschişi, disting nuanţele întunecoase şi deschise, încep să vadă contururile trupurilor aflate la doi metri de el, dincolo de banca cizmarului. Desluşeşte crăpătura întunecată dintre bucile lui Jill, uşoara adâncitură din muşchiul şoldului, coama umbroasă dintre oasele descărnate ale şoldului. Pântecul îi pare lung. Acolo unde-ar trebui să fie sânii ei, se bat nişte păianjeni negri: îi ia drept mâinile lui Skeeter. Acesta îi şopteşte lui Jill, îi murmură la ureche, în timp ce mâinile i se zbat ca nişte lilieci pe fundalul lunii. O aude rostind, cu glasul cernut prin păr, o propoziţie care conţine cuvântul „satisfac”.

Skeeter cotcodăceşte: fulgere bifurcate.

— Acum, zice el cântând şi vocea i s-a transformat în cercuri aurite, ce înaintează învârtindu-se, ca ale unui panglicar, vom avea o deeee-mon-straaa-ţi-e de supuuuu-nereeee din partea acestei micuţe domnişoare negre ca tăciunele, adusă prin contrabandă de nişte comercianţi experţi din Nashville, Tennessee, care ne garantează caaa-te-gooo-ric că n-o să ne facă niciun fel de probleme în bucătărie, pă hol, în grajd *sau* dormitor!

Încă o palmă uşoară şi argila albă se micşorează; Jill îngenunchează, în timp ce Skeeter rămâne în picioare. În liniştea deplină răsună cel mai delicat, cel mai gingaş sunet de alunecare; dar Rabbit nu vede nimic clar. Simte nevoia să vadă. Veioza din lemn adus de valuri e-n spatele lui. Fără să se întoarcă, bâjbâie şi o aprinde.

Frumos.

În prima fracţiune de secundă, ceea ce vede îi aminteşte de procesul tipografic, o placă plină de cerneală, adiacentă în câteva puncte cu hârtia albă. Când ochii i se mai obişnuiesc cu lumina, observă că Skeeter nu-i negru, ci ciocolatiu. Ăştia doi sunt nişte copii cu pielea netedă, pedepsiţi cu blândeţe, unul e obligat să stea-n picioare, iar celălalt să-ngenuncheze. Skeeter

se ghemuieşte şi întinde o mână lungă, cu unghiile roz ca bobocul de trandafir, protejându-i lui Jill profilul de lumina strălucitoare. Ea rămâne cu ochii închişi, gura îi rămâne deschisă, sânii îi sunt atât de mărunţi, că n-aruncă nicio umbră, feminitatea ei transpare mai ales în curbura posteriorului sprijinit pe călcâie şi în albeaţa ca de crin a mâinii ce pluteşte pe coaiele lui, vrând parcă să prindă în aer un baston. Trei-patru centimetri din pula lungă a lui Skeeter rămân afară, neînghiţiţi, doi-trei centimetri decoloraţi până la liliachiu, sub explozia de păr pubian de culoarea metalului, de forma şi urzeala ţăcăliei. Continuând să se ghemuiască protector, Skeeter se întoarce ruşinos cu faţa spre lumină; lentilele opacizate reflectă lumina puternică, iar el îşi saltă puţin buza superioară, mimând durerea.

— Hei, omule, ce te-a apucat? Stinge lumina aia!

— Sunteţi frumoşi, spune Rabbit.

— OK, dezbracă-te şi bagă-te-n miezul problemei. E plină de găuri, corect?

— Mi-e frică, mărturiseşte Rabbit.

E adevărat, ei par nu numai frumoşi, ci, în aceeaşi fantasmă a lui, şi o maşinărie perfectă, care l-ar putea face fărâme.

Deşi şocul provocat de lumină a lăsat-o năucă, această mărturisire străpunge transa în care se află Jill; întoarce capul, penisul lui Skeeter cade în gol, din el ţâşneşte un fir strălucitor, umed. Se uită la Harry, dincolo de el. În timp ce Harry, milostiv, se-ntinde să stingă lumina, ea scoate un ţipăt. Cu colţul ochiului l-a văzut şi el: un chip. La fereastră. Cu ochii ca două ţigări aprinse. Veioza s-a stins, chipul a dispărut. Fereastra e un dreptunghi bleu-pal, în camera întunecată. Rabbit aleargă la uşa din faţă şi o deschide. Aerul nopţii îl pişcă. Octombrie. Peluza pare artificială, lipsită de viaţă, uscată, searbădă: un instantaneu cu iarbă. Cât vezi cu ochii, Vista Crescent se întinde pustie, cu excepţia maşinilor parcate. Arţarul e prea subţirel să se poată ascunde cineva în spatele lui. Un copil ar fi putut traversa pajiştea din faţă, de-a lungul straturilor de flori şi-ar fi putut ajunge în garaj. Uşa garajului e deschisă. Iar dacă respectivul copil e Nelson, garajul are o

uşă care duce în bucătărie. Rabbit se hotărăşte să nu verifice, să nu-l hăituiască; simte că nici n-are unde să pună piciorul, că strada din faţa lui e o fotografie plată, rigidă, rece. Un singur lucru mişcă, aburul respiraţiei lui. Închide uşa. N-aude nicio mişcare în bucătărie. Îi anunţă pe cei din camera de zi:

— Nimeni.

— E de rău, răspunde Skeeter.

Cariciul i s-a relaxat de-a binelea; cum stă el ghemuit, e ca un bici care-i atârnă între picioare. Jill plânge încetişor pe podea. Cu faţa-n jos, şi-a încovrigat trupul gol într-un nod. Fundul ei trasează jumătatea de sus a unei inimi de pe o felicitare de Sf. Valentin, doar că-i albă; părul de culoarea cărnii îi cade-n evantai pe covorul verde-mohorât. Rabbit şi Skeeter se-apleacă amândoi s-o ridice. Ea li se împotriveşte, se rostogoleşte pe jos fără vlagă. Părul îi acoperă faţa, îi ascunde gura, i se lipeşte ca o pânză de păianjen de bărbie şi de gât. Pe bărbie are un fir de salivă ca o sevă; Rabbit îi şterge bărbia şi gura cu batista lui şi, timp de săptămâni de zile, după ce totul va fi fost pierdut, va scoate batista asta şi-şi va îngropa nasul în ea, în mirosul abia perceptibil al unui ocean îndepărtat.

Jill îşi mişcă buzele.

— Mi-ai promis, spune ea. Mi-ai promis.

Îi vorbeşte lui Skeeter. Deşi Rabbit îşi apleacă faţa lătăreaţă deasupra ei, ea n-are ochi decât pentru faţa neagră, îngustă, de lângă el. Ochii ei nu mai au nici pic de verde, pupilele negre au eclipsat cu totul irisurile.

— Ce iad tâmpit, spune ea, cu un scâncet uşor, de parc-ar vrea să-şi bată joc de propria plângere, ca o casnică din Connecticut care ştie că exagerează. Ah, Dumnezeule! Adaugă ea cu o voce îmbătrânită şi închide ochii.

Rabbit o atinge; e transpirată. La atingerea lui, începe să tremure. El vrea s-o acopere, s-o acopere cu trupul lui, dacă n-are altceva la-ndemână, dar ea nu stă de vorbă decât cu Skeeter. Rabbit nu există pentru ea, doar în închipuirea lui este acolo.

Skeeter o întreabă, suflându-i în faţă:

— Cine-i Domnul tău Iisus Cristos, Jill, scumpo?
— Tu.
— Eu sunt, corect?
— Aşa-i.
— Mă iubeşti mai mult decât te iubeşti pă tine însăţi?
— Mult mai mult.
— Ce vezi când te uiţi la mine, Jill, scumpo?
— Nu ştiu.
— Vezi un crin uriaş, corect?
— Aşa-i. Ai promis.
— Îmi iubeşti pula?
— Da.
— Îmi iubeşti mujdeiul, dulce Jill? Îţi place cum îţi curge prin vene?
— Da. Te rog. Dă-mi. Mi-ai promis.
— Eu mi-s Mântuitorul tău, corect? Corect?
— Mi-ai promis. Îmi trebuie, Skeeter.
— OK. Spune-mi că sunt Mântuitorul tău.
— Eşti. Grăbeşte-te. Doar mi-ai promis.
— OK. Skeeter se explică-n grabă: Am s-o rezolv. Tu du-te sus, Bulă. Nu vreau să vezi asta.
— Vreau să văd.
— Nu treaba asta. E de rău, omule! Rău, rău, rău… E de tot căcatul. Stai deoparte, eşti băgat în căcat din cauza mea şi fără să mai iei parte la asta, corect? Cară-te! Te implor, omule.

Rabbit înţelege. Sunt undeva în provincie. Au luat un ostatic. Afară, peste tot, sunt neprieteni. Verifică uşa de la intrare, stă ghemuit sub cele trei ochiuri de geam, în ton cu cele trei tonuri ale soneriei. Se furişează în bucătărie. Nu-i nimeni acolo. Zăvorăşte uşa care dă în garaj. Urcă scara lipindu-se de perete, ca să-şi îngusteze umbra. La uşa lui Nelson, trage cu urechea, ca s-audă răsuflarea băiatului adormit. Îi ajunge la ureche hârâitul coborâtor al respiraţiei lui. În dormitorul lui, felinarul din stradă tipăreşte pe tapet negativul frunzelor de arţar. Se bagă-n pat în chiloţi şi maiou, în caz că trebuie să se scoale şi să fugă de urgenţă; în copilărie, vara, obişnuia să doarmă în chiloţi când rufele

spălate erau încă ude pe frânghie. Rabbit ascultă zvonurile de la parter – zornăit, zăngănit de vase în bucătărie, o tigaie pusă pe aragaz, clinchetul discret al unui pahar, paşi pe linoleum, zvonuri care întotdeauna îl adormeau, zgomotele făcute de mami, care trebăluia, zgomotele unei lumi ordonate. Gândurile încep să i se risipească, deşi inima încă-i bate cu putere, valuri care se sparg de felicitarea albă, ca de Sf. Valentin, a lui Jill, imprimată pe retinele lui ca soarele. Offset versus presa de tipar înalt, offsetul n-are zvâc, pare unsuros, e un semn al viitorului. Ea se strecoară lângă el în pat; felicitarea ei de Sf. Valentin se cuibăreşte răcoroasă pe burta lui şi pe pula lui bleagă, mătăsoasă. El dormea. O întreabă:

— E târziu?

— Destul de târziu, îi răspunde Jill tărăgănat.

— Cum te simţi?

— Mai bine. Deocamdată.

— Trebuie să te ducem la doctor.

— N-o să-mi ajute la nimic.

Are o idee mai bună, atât de evidentă, încât nu-şi imaginează de ce nu s-a gândit la asta mai înainte:

— Trebuie să te ducem înapoi la tatăl tău.

— Ai uitat. E mort.

— Atunci, la maică-ta.

— Maşina-i pe butuci.

— O punem noi cumva pe picioare.

— E prea târziu, îi spune Jill. E prea târziu să-ncerci să mă iubeşti.

Vrea să-i răspundă, dar în spusele ei e un adevăr apăsător, năucitor, care-l trage în jos; îi mângâie cu mâna scobitura taliei, pasăre caldă ce plonjează către cuibul ei.

Soarele strălucitor, acelaşi clovn bătrân. S-au scuturat atât de multe frunze de arţar, încât lumina dimineţii cade înăuntru oblic, pleşuvă. O migrenă îi râcâie craniul, visul lui (se făcea că-i cu Pajasek într-o canoe, vâsleau contra curentului, printr-un ţinut verde-nchis; destinaţia lor părea un munte îndepărtat, dungat şi împăturit ca o faţă de masă. „Când îmi dai glonţul

de argint?” l-a întrebat Rabbit. „Mi l-ai promis”. „Fraiere”, i-a răspuns Pajasek. „Tâmpitule!” „Tu ştii atât de multe”, i-a replicat Rabbit fără sens, iar inima i s-a deschis într-un fascicul de lumină) se întrepătrunde cu întâmplarea de noaptea trecută, amândouă sunt ireale. Jill doarme lângă el ca un îngeraş; la baza gâtului, de-a lungul unei şuviţe de păr, i s-a adunat sudoare ce străluceşte. Cu blândeţe, să n-o deranjeze, o apucă de încheietura mâinii şi i-o întoarce, să-i vadă interiorul braţului pistruiat. Ar putea fi nişte înţepături de albină. Nu foarte multe. O să stea de vorbă cu Janice. Apoi îşi aminteşte că Janice nu-i aici şi că doar Nelson e copilul lor. Se strecoară din pat şi descoperă amuzat că poartă lenjerie intimă, ca atunci când mami îi lăsa pijamaua la uscat pe frânghie.

După micul dejun, în timp ce Jill şi Skeeter continuă să doarmă, el şi Nelson greblează şi tund peluza, pregătind-o de iernat. Speră că acesta-i ultimul tuns, deşi, de fapt, iarba, uscată în petice largi, este de-un verde-crud acolo unde o adâncitură în pământ reţine umezeala şi de-a lungul unei linii ce se-ntinde de la bucătărie până-n stradă – probabil că e spartă conducta de canalizare şi sunt infiltraţii, de-aia are pământul din Penn Villas o duhoare dulceagă. Iar frunzele astea… îl strigă pe Nelson, care trebuie să oprească maşina de tuns iarba ca să-l audă.

— Cum mama naibii poate un copac atât de amărât să dea atâtea frunze?

— Nu sunt toate frunzele *lui.* Le mai aduce vântul de la ceilalţi copaci.

Priveşte-n jur şi observă că vecinii lui au copaci, puieţi ca al lui, dar unii sunt deja înalţi cât casa. Într-o bună zi, Nelson s-ar putea întoarce aici, în cartierul copilăriei lui, şi să-l găsească ciudat de întunecos, îngropat în umbră, cu peluze opulente şi case venerabile. Rabbit aude zvon de copii în celelalte curţi şi, dincolo de mai multe garduri şi alei, zăreşte nişte puştani la o partidă de baschet de sâmbătă, iar o voce strigă piţigăiat: „Sunt liber, sunt liber!” şi mingea, ascultătoare, zboară prin aer. Nu-i un cartier tocmai rău,

cugetă el, ar putea fi un loc drăguţ dacă i-ai da o şansă. Iar în jurul celorlalte case, oameni cu greble şi maşini de tuns iarba fac ce face şi el. Îl întreabă pe Nelson, până să pornească din nou maşina:

— Azi nu te duci s-o vezi pe mama?

— Mâine. Azi a plecat cu Charlie în Pocono, să admire frunzişul. S-au dus cu un frate de-al lui Charlie şi cu nevastă-sa.

— Mamă, da' ştiu că face progrese!

O adevărată Springer. Îşi râde-n barbă, cu o mândrie perversă. Probabil că urmează hârţogăraia legată de divorţ. După care se poate alătura şi el armatei de burlaci, de frecangii din Brewer. De gunoaie umane, cum le zicea papsi. Ar fi bine să se bucure de Vista Crescent cât mai poate. Îşi reia greblatul şi ciuleşte urechea, s-udă bâzâitul maşinii de tuns iarba. În locul lui, se-aude hârâitul şi zdrăngănind repetat al starterului şi vocea lui Nelson, care-i strigă:

— Hei, tati, cred că s-a terminat benzina!

Îi aşteaptă, aşadar, o sâmbătă plină de mici sarcini însorite, ce ţin de îngrijirea proprietăţii şi de cumpărături. Se plimbă împreună cu Nelson, cu canistra goală, de douăzeci de litri, pe Weiser Street, şi o umple la benzinăria Getty. La întoarcere, se întâlnesc cu Jill şi Skeeter, care tocmai ies din casă, puşi la patru ace. Skeeter poartă pantaloni burlan, pantofi din piele de aligator, o helancă maro şi-o jachetă de culoarea piersicii. Arată ca un participant la un turneu de golf îmbrăcat ultimul răcnet… Jill şi-a pus rochia albă, cusută la loc, şi-o jachetă maro de-a lui Harry; ea seamănă cu o majoretă plecând la repetiţiile din după-amiaza de dinaintea unui meci de fotbal. Deşi are faţa îngustă, iar pielea subţire şi fragilă ca mica, e îmbujorată; pare entuziasmată şi afectuoasă.

— Aveţi în frigider nişte salam şi lăptuci, ca să pregăteşti prânzul pentru tine şi Nelson. Eu mă duc cu Skeeter în Brewer, să vedem ce se poate face cu rabla aia de maşină. Şi ne-am gândit să trecem şi pe la Babe. Ne-ntoarcem târziu. Poate-ar trebui să te duci în vizită la mama ta, în după-amiaza asta. Mă simt vinovată că n-o vizitezi niciodată.

— OK, s-ar putea s-o vizitez. Te simţi bine? o întreabă, apoi se întoarce spre Skeeter: Ai bani de autobuz?

Înţolit de sărbătoare, Skeeter adoptă un accent de dandy, împunge aerul cu ţăcălia şi rosteşte printre dinţi:

— Jilly are bani căcălău. Şi, dac-o fi să nu mai avem, numele tău reprezintă o garanţie, corect?

Rabbit încearcă să-şi amintească de bărbatul despuiat de seara trecută, cu penisul bălăbănindu-se, călcâiele osoase, felul cum stătea pe vine, ca lângă un foc aprins în junglă, dar nu reuşeşte; era pe un alt teren.

Bombăne pe un ton serios, ca tot omul care n-are nimic de ascuns:

— Aţi face bine să vă-ntoarceţi până-n şase, când plec cu Nelson. Nu vreau să las casa goală. Apoi adaugă, coborând vocea, să nu-l audă Nelson: După noaptea trecută, sunt cam morcovit.

— Ce s-a-ntâmplat noaptea trecută? întreabă Skeeter. Din câte-mi amintesc eu, nimic care să te morcovească, s'tem nişte oameni de gaşcă şi ne trăim viaţa în aceste State Aburite.

Şi-a pus armura, nimic nu-l mai poate atinge. Rabbit i-o testează:

— Eşti un cioroi *răăău*.

Skeeter zâmbeşte în lumina soarelui, dezvelindu-şi dinţii angelici; ochelarii lui emit halouri mai ceva ca antenele TV.

— Acu' ciripeşti cum îmi place mie, replică el.

— O să fii în siguranţă cu nebunu' ăsta? o întreabă Rabbit pe Jill.

— Mi-e papaşa, răspunde ea veselă şi-l ia de braţ.

Astfel îmbârligaţi, se îndepărtează pe Vista Crescent şi se pierd în mulţimea de vitrine.

Rabbit şi Nelson îşi termină treaba cu peluza. Mănâncă şi bat mingea de fotbal un timp, apoi puştiul îl întreabă dacă poate să meargă şi el la o miuţă, a cărei zarvă răzbate până la ei; îi cunoaşte pe unii dintre copii, sunt aceiaşi care se uită pe fereastra lor, dar nu-i nimic, tati. Şi totul pare să poată fi iertat, totul se cufundă într-o sâmbătă americană precum ploaia în pământ, precum zilele în timp. Rabbit intră în casă şi

urmăreşte un timp primul meci din finala campionatului de baseball, în care Baltimore dă clasă celor de la Mets, apoi mută la fotbal american, unde Penn State dă clasă celor din Virginia de Vest, după care, cuprins de nelinişte, cu o presimţire neagră-n suflet, formează numărul de acasă:

— Bună, papsi. Mă gândeam să trec pe la voi în după-amiaza asta, dar copilu' se joacă afară şi, oricum, diseară trebuie să trecem pe la familia Fosnacht, aşa că n-ar putea s-aştepte până mâine? Mami, vreau să zic. În plus, trebuie să-i dau bătaie să triplez geamurile la ferestre, că astă-noapte mi-a fost cam frig.

— Poate s-aştepte, Harry. Maică-ta n-are nimic mai bun de făcut în ultimul timp.

— Mda, păi…

Vrea să-i spună că nu-i vina lui, nu el a inventat bătrâneţea.

— Când vine Mim?

— Trebuie s-apară dintr-un moment într-altul. Nu ştim exact ziua. O să pice pe nepusă masă, aşa cum a şi plecat. Fosta ei cameră e pregătită.

— Cum a dormit mami în ultimul timp? Mai visează urât?

— Ce ciudat că-mi pui întrebarea asta, Harry! Am zis dintotdeauna că tu şi cu maică-ta sunteţi aproape clarvăzători. Are coşmaruri din ce în ce mai urâte. Noaptea trecută a visat c-o îngropam de vie. Tu, eu şi Mim. Zicea că numai Nelson a încercat să ni se împotrivească.

— Măi să fie, te pomeneşti că-ncepe să-l îndrăgească, în sfârşit, pe Nelson!

— Iar Janice ne-a sunat azi-dimineaţă.

— Ca ce chestie? N-aş vrea să am de plătit factura telefonică a lui Stavros.

— Nu prea mi-am dat seama ce voia. Nu ne-a dat nicio temă de gândire. Părea doar să vrea să ţină legătura. Cred că-ncepe să aibă păreri de rău, Harry. Zice că-i extrem de îngrijorată din pricina ta.

— Vezi să nu!

— Am pierdut o grămadă de timp cu maică-ta întorcându-i apelul pe toate feţele; doar o ştii pe Mary a noastră, n-ar

recunoaşte în ruptul capului c-o deranjează ceva…

— Papsi, sună cineva la uşă. Zi-i lui mami că mâine sigur trec pe la voi.

La uşă nu era nimeni. Dintr-odată, simţise că nu mai poate continua convorbirea cu taică-su, fiecare cuvânt al bătrânului mustea de reproş. Acum însă îl înspăimântă minciuna; „nimeni” se transformase într-o prezenţă malefică la uşa lui. Furişându-se dintr-o cameră într-alta, caută în toată casa trusa folosită de Skeeter ca s-o rezolve pe Jill. Îşi închipuie că-i la fel cu cele din emisiunile de la televizor: seringă, garou şi-o lingură cu coadă lungă, pentru fluidizarea prafului. Perniţele canapelei scot la lumină mărunţiş în valoare de un dolar, un exemplar broşat şi îndoit din *Negru la răcoare*, o perlă de la un cercel sau de la o poşetă. La etaj, sertarele de la scrinul lui Jill nu ascund sub lenjeria intimă nimic în afară de o cutie de Tampax, un cartonaş cu agrafe de păr, o cutie de anticoncepţionale pe jumătate goală, un tubuleţ cu alifie antiacnee. Ultimul loc în care-i dă prin minte să caute este debaraua de la parter, înghesuită într-o firidă prost amplasată, lângă şemineul inutil, de-a lungul peretelui de pin vopsit de care-atârnă un peisaj marin cumpărat de Janice de la Kroll’s cu ramă cu tot, de fapt, cu rama turnată, totul fiind o singură folie de plastic, Rabbit îşi aminteşte acest detaliu fiindcă el a agăţat-o pe perete. În debaraua asta, sub sacii de polietilenă care adăpostesc hainele lor de iarnă, inclusiv capa de nurcă primită de Janice de la bătrânul Springer la împlinirea vârstei de douăzeci şi unu de ani, e înghesuită o valiză neagră, care miroase-a lucru nou, cu o încuietoare cu cifru. Gata împachetată, astfel încât Skeeter s-o apuce şi s-o şteargă din casă în treizeci de secunde. Rabbit îşi face de lucru cu încuietoarea, încercând la-ntâmplare nişte combinaţii, sperând ca Dumnezeu să-i ofere un mic miracol, apoi, când asta nu dă rezultat, încearcă altă metodă, începe cu 111, 112, 113, 114 şi apoi 211, 212, 214, dar n-o nimereşte şi, practic, infinitatea de combinaţii e ameţitoare. Praful din debara îl face să strănute. Iese-afară cu sticla de lichid de curăţat geamuri, pentru cel de-al treilea rând de ferestre.

Treaba asta îl mai linişteşte. Ridici în sus geamul cu margini de aluminiu, laşi în urmă vara, pulverizezi fereastra de dedesubt cu spray bleu, îl întinzi uşor cu cârpa într-o peliculă subţire, apoi freci cu putere, ca să-ndepărtezi stratul de îmbâcseală şi, odată cu ea, mizeria; scârţâie ascuţit, ca strigătele păsărilor. Apoi cobori cel de-al treilea rând de geamuri, pentru iarnă, din rostul unde-aşteaptă de hăt, din aprilie. Pe urmă, o iei de la capăt. După care intri şi repeţi operaţiunea de două ori, astfel încât, în final, patru transparenţe fără cusur să îngăduie lumii să pătrundă înăuntru, altor case să între într-a ta.

Către ora cinci, Skeeter şi Jill se-ntorc acasă cu un taxi. Sunt în culmea fericirii; au găsit, prin Babe, un tip dispus să le dea şase sute de dolari pentru Porsche. I-a dus cu maşina la ţară, s-a uitat cu atenţie la maşină, iar Jill a semnat actele de vânzare.

— Era alb? se interesează Rabbit.

— Era verde, răspunde Skeeter, fluturând un evantai din bancnote de zece dolari.

— De ce-a trebuit să-i împărţi cu *el*? o întreabă Rabbit pe Jill.

— Sesizez o urmă de ostilitate. Vrei partea ta, corect? întreabă el cu buzele ţuguiate, iar lentilele îi licăresc.

Jill aplanează situaţia tensionată pufnind în râs.

— Skeeter e partenerul meu de nebunii, explică ea.

— Vrei s-auzi sfatul meu legat de ce-ar trebui să faci cu banii ăia? întreabă Rabbit. Ar trebui să-ţi iei un bilet de tren spre Stonington.

— Nu mai există legături feroviare. Oricum, mă gândeam să-mi cumpăr nişte rochii noi. Nu te-ai săturat de jerpelitura asta albă? A trebuit s-o prind cu ace de gămălie în faţă şi să-mi pun jacheta asta peste ea.

— Îţi vine bine, spune el.

Acceptă provocarea din tonul lui:

— Te supără ceva?

— Doar delăsarea ta. Dai cu piciorul căcatului de viaţă pe care-o duci.

— Vrei să plec? Acum mi-ar sta-n putinţă.

Braţele lui amorţesc de parcă i-ar fi injectate: îşi simte mâinile grele, iar palmele îl furnică şi i se umflă. Gura cu care-l morfoleşte, trupul pietros ca un măr, evantaiul părului ei de culoarea cedrului pe perna lor, în razele dimineţii, funduleţul ei alb de satin tare, de forma unei felicitări de Sf. Valentin.

— Nu, o imploră el. Mai stai.

— De ce?

— Nu pot trăi fără tine.

Fraza pare nelalocul ei pe buzele lui, o pufăie ca pe-o adiere de vânt uscat; trebuie să i-o fi adresat lui Skeeter, fiindcă acesta cotcodăceşte recunoscător:

— Bulă, văd că-nveţi să fii un luzăr. Hai că-mi place! Lui Dumnezeu îi place. Luzării-s cei care vor stăpâni tot pământul, corect?

Nelson se-ntoarce de la meciul de fotbal cu buza de sus julită, cu un zâmbet strâmb, dar fericit.

— Ţi-au făcut zile fripte? îl întreabă Rabbit.

— Nu, m-am distrat bine. Skeeter, trebuie să joci şi tu, sâmbăta viitoare. M-au întrebat cine eşti şi le-am spus c-ai fost mijlocaş la deschidere în echipa celor din Brewer High.

— Mijlocaş pă dracu', am fost *fundaş* în toată regula! Eram atât de scund, că nici nu mă vedeau.

— Pe mine nu mă deranjează că sunt scund. Te mişti mai repede.

— OK, intervine taică-su. Hai să vedem cât de repede faci o baie. Şi, măcar o dată-n viaţa ta, piaptănă-te.

Într-o dispoziţie sărbătorească, Jill şi Skeeter îi conduc la uşă, când pleacă la familia Fosnacht. Jill îi aranjează cravata lui Rabbit, iar Skeeter îi perie umerii ca un conductor de pe un vagon de dormit Pullman.

— Ca să vezi, dragă, îi spune Skeeter lui Jill, băieţelul nostru a crescut! E la prima lui întâlnire.

— Doar luăm cina împreună, îl contrazice Rabbit. Mă-ntorc până-n ştirile de la unşpe.

— Albitura aia grăsană, cu ochii chiorâş, s-ar putea să aibă niscai planuri la desert.

— Stai cât de târziu vrei, îi spune Jill. O să lăsăm lumina aprinsă pe verandă şi n-o să te aşteptăm.

— Dar *voi doi* ce-o să faceţi în seara asta?

— O să citim şi-o să-mpletim şi-o să stăm comod la gura sobei, îi răspunde Skeeter.

— Dac-aveţi nevoie de mine, îi găsiţi numărul în cartea de telefon. Chiar la M.

— N-o să te deranjăm, îi promite Jill.

Nelson spune dintr-odată:

— Skeeter, să-ncui uşile şi să nu ieşi din casă, decât dacă ai nevoie.

Negrul îi zburleşte uşor părul frumos pieptănat:

— Nici nu mă gândesc să ies. Bebe de smoală o să stea cumincior în banca lui.

Nelson zice, cuprins brusc de panică:

— Tati, n-ar trebui să plecăm!

— Nu fi prost.

Pleacă. Razele de soare portocalii brăzdează cu umbre lungi spaţiile verzi, plate, dintre casele scunde. Cum Vista Crescent se curbează la un moment dat, soarele se mută-n spatele lor, iar Rabbit e uimit să constate, observând umbrele lor alungite, una lângă alta, cât de mult seamănă mersul lui Nelson cu al lui: acelaşi salt degajat în partea de jos a corpului, iar în partea de sus, aceeaşi imobilitate uşor tensionată a capului şi umerilor. Umbra băiatului, ca şi a lui, de altfel, este la fel de înaltă ca uriaşul din vârful vrejului de fasole, păşeşte pe trotuar ca pe nişte catalige. Rabbit se întoarce spre el să-i vorbească. Alături de el, pletele negre, exagerat de lungi, ale băiatului saltă în ritmul paşilor lungi cu care încearcă să se ţină de taică-su, se luptă din greu cu punga de hârtie de la băcănie, în care şi-a împachetat pijamaua, periuţa de dinţi, lenjerie şi un pulover, pentru plimbarea cu barca de mâine, un cadou anticipând ziua lui de naştere. Rabbit îşi dă seama că n-are nimic de spus, că-l învăluie cu dragostea lui, cu dragostea pentru această prelungire a lui, ce coboară în timp până-n vremea când el va fi în mormânt, o dragoste domoală ca văpaia blajină a razelor de soare printre arţarii firavi şi

frunzele căzute, ele însele văpăi răsucite.

Iar de la ferestrele lui Peggy, Brewerul licăreşte şi se pierde în zare precum cenuşa într-o vatră gigantică. Râul continuă să lucească albastru mult timp după ce malurile se cufundă în beznă. Acum, în apartament au un căţeluş, un *golden retriever* pufos, cu labe mari, care trage de mâna lui Rabbit cu boticul lui umed şi muşcăcios; la atingere, blana îi este, surprinzător, la fel de molcuţă ca ferigile. Peggy şi-a amintit că lui Harry îi place să bea daiquri; de data asta are mixer, iar blenderul electric zornăie cuburile de gheaţă înainte să i-l servească, jumătate spumă. A îmbătrânit cu o lună: a mai adăugat cam un kil în jurul taliei şi două-trei fire argintii la cărare. Şi-a strâns părul la spate, într-o coadă împletită, în loc să-l lase să-i cadă neglijent în jurul feţei, de parcă încă ar fi liceancă. Pare botoasă, cu faţa exfoliată, strălucitoare. Îl anunţă plictisită:

— S-ar putea să mă-mpac cu Ollie.

Poartă o rochie albastră, ca de secretară, care-i vine mai bine decât materialul ăla imprimat, care i se tot ridica pe coapsele durdulii.

— Asta-i bine, nu?

— E bine pentru Billy.

De îndată ce-au sosit, băieţii au şi coborât cu liftul la subsol, să încerce să repare motoreta.

— De fapt, ăsta-i motivul principal: Ollie îşi face griji în legătură cu Billy. Cum eu una lucrez şi-ajung acasă după ce se-ntunecă, el îşi pierde timpul cu gaşca aia dubioasă de pe lângă pod. Ştii, nu mai e ca pe vremea noastră, sunt expuşi la atâtea tentaţii! Nu mai e vorba doar de ţigări şi un pic de hârjoneală. În ziua de azi, la treisprezece ani, sunt gata să-şi ia zborul.

Rabbit îşi şterge spuma de pe buze şi-ar vrea s-o vadă plecând de la fereastră, să i se deschidă bolta întreagă.

— Pesemne îşi închipuie că la op'şpe ani ar putea fi morţi.

— Janice susţine că-ţi place războiul.

— Nu-mi place; doar îi iau apărarea. Nu la asta mă gândeam, ci la faptul că tinerii de azi au o grămadă de posibilităţi de-a muri pe care noi nu le-am avut. În orice caz, e

o veste bună, dacă-ţi iese pasenţa cu Ollie. Şi-un pic întristătoare.

— De ce întristătoare?

— Întristătoare pentru mine. Adică, îmi închipui c-am ratat ocazia să…

— Să ce?

— Să ţi-o umplu.

Sună rău expresia asta, e prea grosolană, deşi se voise o scuză. Trăieşte de prea mult timp alături de Skeeter. Impasibilitatea ei însă, impasibilitatea siluetei ce stă, ca de obicei, rezemată de fereastră, e cea care i-a sugerat-o. Un cec în alb. Până s-o fuţi, o femeie e un spaţiu alb pe-o coală de hârtie. Totu-i un spaţiu alb până apuci să-l fuţi. Noi şi Vietnamul, noi îi futem pe ei şi ei ne fut pe noi, vărsarea de sânge e-nţelepciune. Trebuie să existe o soluţie mai bună, dar ea nu ţine de legile firii. Tăcerea îi este încărcată de regrete. Ea rămâne câteva secunde impasibilă, nu spune nimic. Pe urmă se mută în spaţiul din jurul lui, aprinde luminile, pune-o pernă la loc, o bate un pic, se încovoaie, se îndreaptă de spate, lumina o învăluie dintr-o parte, o rotunjeşte, îi dă formă. E o femeie planturoasă, corpolentă, dar nu grăsană, stângace, dar nu otova, cu seri triste, cu sau fără Ollie, cu un trecut tot mai întins şi un viitor din ce în ce mai limitat. Cu trei ani mai mică decât el, Peggy Gring îi fusese colegă de liceu şi-l văzuse pe vremea când era ca lumea, îi făcuse şi ea galerie din tribunele entuziaste, pe vremea când era un erou – despuiat, agil şi suplu. Se lasă greoaie pe fotoliul de lângă el şi zice:

— În ultimul timp, mi-am tot dat-o la umplut.

— Vrei să zici, cu Ollie?

— Cu alţii. Cu tipi de la serviciu. Pe Ollie, asta-l deranjează. Poate că tocmai de-asta şi vrea să se-ntoarcă.

— Dacă-l deranjează, probabil că-l ţii chiar tu la curent cu cele întâmplate. Aşa că, probabil, şi tu-ţi doreşti să se întoarcă.

Ea îşi priveşte fundul paharului; n-a mai rămas în el decât gheaţă.

— Şi care mai e treaba cu tine şi Janice?

— Care Janice? Hai să-ţi mai torn un rând.

— Ia te uită, ce gentleman ştii să fii!

— Câteodată. Povesteşte-mi despre ceilalţi tipi, o descoase el, în timp ce-i dă paharul cu gin şi apă tonică.

— Sunt OK. Nu sunt chiar aşa de mândră de asta. Sunt oameni. Şi eu sunt om.

— O faci fără să te-ndrăgosteşti?

— Aşa s-ar zice. E chiar atât de groaznic?

— Nu, răspunde el. Cred că-i plăcut.

— În ultima vreme, cam prea multe lucruri îţi par plăcute.

— Aha. Nu sunt un încuiat. Su-urioa-ară Peg-ggea, m-am lum-minat!

Băieţii se întorc sus. Se plâng că farul pe care l-au cumpărat nu se potriveşte la motoretă. Peggy le pune de mâncare o caserolă cu pulpe şi piept de pui, bietele orătănii dezmembrate fierb mărunt. Rabbit se întreabă câte animale au murit doar ca să meargă viaţa lui înainte şi câte vor muri de-acum încolo. O şură întreagă, o fermă întreagă de inimi ce-au bătut înnebunite de frică, de ochi ce-au văzut, de picioare ce-au dat să fugă, toate au ajuns cotcodăcind îngrozite în burdihanul lui, ca într-un sac negru. În mod inevitabil, viaţa are nevoie de moarte. A fi în viaţă înseamnă a ucide. Cu cina în stomac, se ghiftuiesc cu televizorul: Jackie Gleason, *My Three Sons*, *Hogan's Heroes*, *Petticoat Junction*, *Mannix*. Curată orgie! Nelson a adormit pe covor, lumina radioactivă îi cade pe ochii închişi şi gura deschisă. Rabbit îl duce în camera lui Billy, în timp ce Peggy trage de odrasla ei.

— Mami, nu mi-e somn!

— A trecut ora de culcare.

— E sâmbătă seara.

— Mâine te-aşteaptă o zi grea.

— *El* când o să plece acasă?

Şi-o fi închipuind că Harry n-are urechi să-l audă.

— Când o să aibă el chef.

— Ce-ai de gând să faci?

— Nu-i treaba ta.

— *Mami!*

— Să vin să-ţi ascult rugăciunile?

— Când n-o să mi le asculte el.

— Atunci, în seara asta, spune-ţi-le singur.

Harry şi Peggy revin în camera de zi şi se uită la rezumatul principalelor ştiri ale săptămânii. Prezentatorul de weekend este mai blonziu şi are o figură mai puţin sobră decât cel din timpul săptămânii. Susţine că această săptămână le-a adus o veste bună. Numărul de morţi americani din Vietnam a fost cel mai mic din ultimii trei ani, iar timp de douăzeci şi patru de ore nu s-a înregistrat pierderea nici unui combatant american. În această săptămână, Uniunea Sovietică a ţinut capul de afiş al ştirilor, ajungând la o înţelegere cu SUA în privinţa interzicerii armamentului atomic pe fundul oceanelor, căzând de acord cu China Roşie să discute problema disputelor teritoriale sângeroase de odinioară şi lansând Soiuz 6, o spectaculoasă misiune spaţială proiectată în trei etape, graţie căreia în curând va fi posibilă era staţiilor spaţiale permanente. La Washington, Hubert Humphrey şi-a exprimat sprijinul faţă de poziţia lui Richard Nixon în privinţa războiului din Vietnam, iar generalul-locotenent Lewis B. Hershey, şeful scorţos şi controversat al sistemului de recrutare al naţiunii, a fost eliberat din această funcţie şi promovat la rangul de general de armată. La Chicago, tulburările stradale din faţa tribunalului şi comportamentul violent din incinta lui au fost liniile de forţă sub care a continuat procesul Celor Opt. La Belfast au avut loc ciocniri între protestanţi şi trupele britanice. La Praga, guvernul revizionist al Cehoslovaciei a trecut la una dintre cele mai dure măsuri, interzicându-le cetăţenilor călătoriile în străinătate. Şi au continuat pregătirile pentru paradele ce se vor desfăşura în cinstea Zilei lui Columb, în ciuda ameninţărilor de protest primite din partea mai multor grupări scandinave, care susţin că America a fost descoperită de Leif Ericson, iar nu de Columb, ca şi în cinstea Zilei Moratoriului de miercuri, o zi de demonstraţii paşnice, la scară naţională, împotriva războiului.

— Rahat, face Rabbit.

Sport. Meteo. Peggy se scoală stingheră de pe scaun, să

stingă televizorul. Rabbit se ridică la fel de stânjenit.

— A fost o cină pe cinste, îi spune el. Cred c-am să mă întorc la fermă.

Cu televizorul stins, rămân amândoi în picioare, înconjuraţi de lumina ce vine de-afară: pe uşa de la baie, de pe hol, lăsată special astfel pentru băieţi, de pe coridorul blocului – o fantă luminoasă pe sub uşa de la intrare, un strop din fosforescenţa Brewerului ce pătrunde pe ferestre. Trupul lui Peggy, secţionat şi mărginit de-acele focuri îndepărtate, nu se îmbină într-un întreg perfect; braţul îi zvâcneşte în întuneric, dă să-şi treacă mâna prin păr şi pare să nu nimerească. Ridică din umeri sau se cutremură înfrigurată, împrăştiind în jur umbre.

— N-ai vrea – îl întreabă ea cu un glas ce nu pare să fie al ei, născut în spaţiul obscur, tensionat, dintre ei, un glas tot mai diafan, ca o boare – să mă umpli?

Da, reiese că da, ar vrea, şi se ciocnesc unul de altul, se pipăie şi-şi desfac fermoarele, ea tremură toată ca piftia, dar e semeaţă ca o statuie, de o lăţime planetară, harta fizică a unui ţinut înzăpezit pe care el nu l-a vizitat niciodată; n-a mai avut aşa o femeie trupeşă de la Ruth încoace. În pielea goală, ea îl dezbracă şi pe el, ba chiar îngenunchează să-i dezlege şireturile de la pantofi, iar apoi rămâne în genunchi dinaintea lui, la fel cum a făcut Jill cu Skeeter, aşa că a traversat un golf în zbor planat şi acum se află în postura la care, cu o seară înainte, se holba. O desprinde de el delicat, o întinde pe jos şi gustă mlaştina sărată dintre picioarele ei. Ea îşi depărtează coapsele cu uşurinţă, se umezeşte toată cât ai zice peşte, e întristător de îndemânatică la treaba asta, se vede c-a căzut la aşternut cu mulţi bărbaţi, în felul expert cu care-i manevrează cariciul le simte prezenţa, *se* simte concurat, i se taie elanul, se înmoaie. Ea se opreşte, se ridică şi-i strecoară limba gelatinoasă-n gură. Se tăvălesc pe jos, se dau cu capul şi cu gleznele de picioarele mobilei. Căţeluşul aude tămbălăul şi-i crede puşi pe joacă, îşi vâră botul umed şi zgreapţănă cu lăbuţele în părţile lor moi; se-agită şi blăniţa lui aspră îi gâdilă şi-i zgârie. Prezenţa celui de-al treilea animal printre ei îl excită din nou pe Rabbit; Peggy se prinde cum stă treaba şi-l

conduce pe holul dinspre camera ei, crăpătura întunecoasă dintre bucile ei scoate un fel de plescăit, clic-clac, când păşeşte. Ţinându-şi rochia boţită în faţă ca pe-un tampon, se opreşte la uşa băieţilor, trage cu urechea, dă din cap. Părul îi e despletit. Căţelul scheaună un timp la uşa lor şi dă cu gheruţele în podea, vrând parcă să sape; pe urmă e eclipsat de simţurile lor aţâţate şi amuţeşte, acoperit de vuietul sângelui lor clocotitor. Lui Harry i se face frică de această femeie necunoscută, se teme să nu termine înaintea ei, dar ea îi spune: „Aşteaptă". Cu el înfipt în ea, femeia face o chestie imperceptibilă, îşi relaxează şi încordează muşchii vaginului şi-l anunţă gâfâind „Acum!" Termină cu o fracţiune de secundă înaintea lui, are un orgasm ţeapăn, baban, trăsnet, care-i îngăduie să-i umple chiseaua fără teama de-a i-o răni: un futai fără urmă de nebunie. Pe urmă, apare stinghereala *de după* – cea a discriminărilor obsedante, a celuilalt care reapare din încâlceala de trupuri, a clarificărilor, când vezi ce-a fost al ei şi ce-i al tău. Îşi îngroapă obrazul în peştera fierbinte de lângă gâtul ei.

— Îţi mulţumesc.

— Mulţumeşte-ţi ţie, zice Peggy Fosnacht şi, chestie care lui nu-i face cine ştie ce plăcere, îl apucă zdravăn de fund, ca să i-o mai înfigă o dată adânc, înainte de-a se înmuia.

Jill şi Janice sunt amândouă prea doamne ca să facă asta.

Şi totuşi, se simte bine. Asta până când ea îi spune:

— Ai ceva împotrivă să te dai jos de pe mine? Mai am puţin şi mă sufoc.

— Sunt chiar aşa de greu?

— După o vreme, da.

— Mai bine o iau din loc.

— De ce? E abia miezul nopţii.

— Mă-ngrijorează ce-ar putea face ăia acasă.

— Nelson e aici. Ce-ţi pasă de ceilalţi?

— Nu ştiu, da-mi pasă.

— Ei bine, lor nu le pasă şi acum eşti în pat cu cineva care ţine la tine.

— Îl primeşti pe Ollie înapoi, o acuză el.

— Ai tu vreo idee mai bună? E tatăl copilului meu.

— Păi, eu ce vină am?

— Nu, tu n-ai nicio vină, zice ea, rostogolindu-se peste el, şi fac din nou dragoste vârtos, cu o îndemânare tristă, apoi discută şi el aţipeşte un pic, când, deodată, sună telefonul.

Îi ţârâie asurzitor chiar lângă ureche.

Un braţ de femeie plinuţ, elastic şi cald se-ntinde peste faţa lui, ca să-l reducă la tăcere. E braţul lui Peggy Gring. Ea ascultă, apoi îi întinde receptorul cu o mină de nepătruns. Lângă telefon se află un ceasornic; limbile lui fosforescente arată ora unu şi douăzeci de minute.

— Băi, Bulă, mişcă-ţi curu' încoa'! E pă nasoale. Naşpa.

— Skeeter?

Îl doare gâtlejul când deschide gura. Ciocăneala cu Peggy l-a secat de tot. Cel de la capătul firului închide.

Rabbit sare-n sus din aşternut şi începe să-şi vâneze hainele în întuneric. Îşi aduce aminte. Sunt în camera de zi. În timp ce-aleargă în pielea goală pe hol, se deschide uşa de la camera băieţilor. Mutra uluită a lui Nelson priveşte nuditatea lui taică-su.

— Era mami? îl întreabă el.

— Mami?

— La telefon.

— Skeeter. S-a întâmplat ceva rău acasă.

— Să vin şi eu?

Sunt în camera de zi, iar Rabbit se-apleacă să-şi adune hainele împrăştiate pe jos, sare în chiloţi şi în pantalonii de la costum. Din nou treaz, căţeluşul ţopăie în jurul lui şi-l muşcă în joacă.

— Mai bine rămâi aici.

— Ce s-o fi-ntâmplat, tati?

— Habar n-am. Poate-au venit curcanii. Sau i s-a făcut rău lui Jill.

— De ce n-a vorbit mai mult?

— Suna ciudat, nu-s sigur c-a vorbit de la telefonul nostru.

— Vin cu tine!

— Ţi-am spus să rămâi aici.

— *Trebuie* să vin, tati.

Rabbit se uită la el şi-şi dă consimţământul.

— OK. Cred că ai dreptate.

Peggy apare în hol îmbrăcată într-un halat de baie albastru; se-aprind mai multe lumini. S-a sculat şi Billy. Are o pată galbenă pe şliţul pijamalei, faţa acoperită de coşuri şi e înalt.

— Să mă-mbrac? întreabă Peggy.

— Nu. Arăţi grozav aşa.

Rabbit are probleme cu cravata; gulerul cămăşii are un nasture la spate, iar acesta trebuie descheiat ca să-şi pună cravata. Îşi pune sacoul şi-şi îndeasă cravata în buzunar. Îl ustură pielea care a-nceput să-i transpire, iar penisul îi e cuprins de o durere surdă. A uitat să-şi lege şireturile de la pantofi şi, când se-apleacă, simte cum îi vine stomacul în gât.

— Cum ajungi acolo? îl întreabă Peggy.

— O s-alerg, răspunde Rabbit.

— Nu fi caraghios, sunt doi kilometri jumate. Mă îmbrac şi te duc eu cu maşina.

Cineva trebuie să-i aducă aminte că nu-i nevastă-sa.

— Nu vreau să vii. Orice s-ar fi-ntâmplat, nu vreau să fiţi amestecaţi tu şi Billy în povestea asta.

— Maaa-mi! obiectează Billy din uşă, dar e tot în pijamaua pătată, pe când Nelson e gata îmbrăcat.

Trebuie doar să se-ncalţe. Are tenişii în mână. Peggy se dă bătută:

— O să-ţi dau cheile maşinii. E Fury-ul albastru, al patrulea din rândul de lângă perete. Nelson ştie care e. Nu, Billy. Noi doi rămânem aici, spune ea pe un ton impasibil, ca de secretară.

Rabbit ia cheile, atingerea lor îi pare atât de rece, de parc-ar fi scoase din frigider.

— Mulţumesc frumos. Sau ţi-am mulţumit deja? Îmi pare rău de deranj. A fost o cină pe cinste, Peggy.

— Îmi pare bine că ţi-a plăcut.

— O să vă ţinem la curent cu ce s-a-ntâmplat. Probabil că nu-i nimic grav, ticălosul ăla s-o fi drogat pân-a căzut lat!

Nelson şi-a pus între timp şosetele şi tenişii.

— *Hai*, tati! Vă mulţumesc foarte mult, doamnă Fosnacht.

— Să vă fie de bine amândurora.

— Mulţumiţi-i din partea mea domnului Fosnacht, în caz că n-o să pot veni mâine să mă plimb cu barca.

— Maaa, lasă-mă şi pe mine! încearcă Billy s-o convingă din nou.

— Nu.

— Mami, eşti o nemernică!

Peggy îi dă o palmă: pe obraji îi apar fâşii roz, ca nişte degete, şi pe chipul copilului se citeşte o încrâncenare greu controlabilă.

— Mami, eşti o curvă! Aşa spun copiii de la pod. Ţi-o pui cu toată lumea!

— Potoliţi-vă amândoi, îi îndeamnă Rabbit şi se întoarce pe călcâie; tatăl şi fiul o iau la fugă pe hol, pe treptele de oţel, fără să mai aştepte liftul, spre parcarea de la subsol, un lac policrom situat într-o grotă scundă, iluminată. Rabbit clipeşte şi-şi dă seama că, până şi-n timp ce-şi încălzeau reciproc micuţa întunecime, el şi Peggy erau înconjuraţi de-o lume fluorescentă, rece, de coridoare şi de scări, în mijlocul pilonilor treji ce susţineau vasta clădire. Universul veghează, nu dorm nici furnicile, nici stelele, moartea va însemna să fii de-a pururi treaz. Nelson îi găseşte maşina. Luminiţa de la bord pâlpâie verzui când bagă cheia-n contact. Motorul prinde viaţă aproape tăcut, îi scoate în marşarier, îi poartă discret pe lângă pereţii pătaţi ai grotei. Într-un colţ, lângă parapetul de cărămidă al unei scări, motoreta cromată aşteaptă să fie reparată. Ieşirea de asfalt se transformă într-o parcare, apoi într-o stradă pe care se înşiră case înguste şi nişte indicatoare verzi, uriaşe, cu numere, criblură, însemne statale, numele unor oraşe de neatins. Ies pe Weiser; traficul e anemic, sinistru. Semafoarele nu mai funcţionează în trei culori, ci doar clipesc intermitent. Burger Bliss e închis, deşi înăuntru pâlpâie cuptorul movuliu, plus câteva tuburi vlăguite, întru descurajarea hoţilor şi vandalilor. O maşină a poliţiei goneşte urlând pe lângă ei. Parcarea de la Acme nu are, la această oră, niciun orizont. Cele câteva maşini care mai sunt aici să fie

oare abandonate? Sau ale unor amanţi? Sau ale unor stafii, într-o lume atât de ticsită de maşini, încât umbrele lor, aidoma frunzelor, se aştern oriunde? În oglinda retrovizoare a lui Rabbit apare o volbură de lumină de-a dreptul insultătoare prin strălucirea ei şi, pe măsură ce creşte, capătă durerea copleşitoare a unei sirene. Sunt depăşiţi de caroseria voluminoasă a unei maşini de pompieri, care aspiră Fury-ul spre mijlocul străzii, acolo unde se aflau pe vremuri şinele de tramvai.

— Tati! ţipă Nelson.

— Ce-i?

— Nimic, am crezut c-ai pierdut controlul volanului.

— Niciodată. Nu păţeşte tati aşa ceva.

Pe afişul cinematografului cufundat în beznă, ciumpav, figurează anunţul REPROGR LA CEREREA PUBLICULUI – *2001*. Toate magazinele de pe Weiser au luminile de pază aprinse, iar câteva sunt dotate cu un nou sistem de protecţie, grilajele de fier lăsate peste vitrine.

— Tati, e o lumină ciudată pe cer.

— Unde?

— Uite-acolo, la dreapta.

— N-om fi tocmai noi. Penn Villas e mai încolo.

Emberly Avenue coteşte însă la dreapta mai brusc decât a observat el vreodată, iar străzile şerpuitoare din Penn Villas îi poartă către o cupolă de văzduh trandafiriu. Oamenii, siluete întunecate, aleargă cu paşi tăcuţi, iar maşinile s-au oprit oblic faţă de bordură. Jos, la intersecţia dintre Emberly şi Vista Crescent, stă un poliţist luminat ritmic de girofarurile maşinilor de pompieri. Harry trage pe dreapta, în momentul în care nu mai poate înainta, şi-o ia la fugă pe Vista, după Nelson. Asfaltul e brăzdat de furtunuri, unele sunt dezumflate ca nişte craci de pantaloni de pânză, iar altele rotunjite ca nişte cobre, împroşcând cu un şuier jeturi groase. Rigola scrâşneşte de-atâta apa neagră, învolburată şi frunze năclăite; în jurul canalului de scurgere, vârtejul desprins din miezul închegat se face tot mai mare. La două case de locuinţa lor, îi izbeşte un miros asemănător cu cel de frunze arse, dar acesta

e mult mai înţepător şi mai amar, ca de zugrăveală, smoală şi chimicale; la distanţă de-o casă, se văd ţinuţi în loc de mulţimea adunată. Nelson se cufundă în ea şi dispare. Rabbit îşi croieşte drum în urma lui, se împing cu umărul şi se scuză: „Iertaţi-mă, e casa mea, pardon, casa mea!” Rosteşte aceste cuvinte, dar tot nu-i vine să creadă. Casa lui e mascată de capetele curioşilor, de luminile proiectoarelor, de cascadele ce se revarsă în sus, de curcubeie şi de strigăte, de ceva autoritar şi singular în ceea ce priveşte acest eveniment, făcându-l la fel de greu de privit ca şi soarele. Oamenii, vecinii, se dau la o parte, ca să-i facă pârtie. Acum vede. Garajul s-a dus; au mai rămas stâlpii carbonizaţi, dar acoperişul s-a prăbuşit şi bucăţile de şindrilă scot un fum înecăcios, scuipând flăcări de un albastru-verzui, în mijlocul molozului băltind pe podeaua de ciment. Mânerul maşinii de tuns iarba răsare intact. Încăperile situate în imediata apropiere a garajului, bucătăria şi dormitorul de deasupra ei, dormitorul pe care-l împărţea cândva cu Janice, iar acum cu Jill, ard în flăcări, sfidând torentele de apă. Văpaia dă înapoi, apoi izbucneşte din nou, cu limbi de foc, pe ferestre şi prin acoperiş. Plăcile de aluminiu de culoarea mărului verde nu ard, ci, mai curând, par să apere focul de jeturile de apă. În momentele de bruscă acalmie, de răsturnare de situaţie în încleştarea elementelor, se zăresc crâmpeie din tapetul de la etaj, din rafturile de la bucătărie; pe urmă, acestea dispar, la prima pală de vânt. Scrutează atent fereastra de la etaj, doar-doar o să vadă chipul lui Jill, dar nu zăreşte decât tavanul mânjit de fum. Deasupra, acoperişul, mai exact o jumătate de acoperiş, e un lan de fum, fum ce se înalţă-n vălătuci şi se desprinde de pe bucăţile de şindrilă în trâmbe compacte, de parc-ar fi pieptănate. Fumul se revarsă şi de pe fereastra lui Nelson, dar jumătatea aceea de casă încă nu e cuprinsă de flăcări şi poate fi salvată. Într-adevăr, casa arde plină de înverşunare, scuipă şi duhneşte: materialelor sintetice şi înlocuitorilor le stă în gât triumful combustiei. Demult, în copilărie, Rabbit a văzut cum a ars o şură, în valea situată la est de Mt. Judge; era o torţă, o explozie de fân ce spuzise bolta, cu mai mulţi tăciuni decât

stelele de pe cer. Aici nici vorbă nu poate fi de un asemenea spectacol.

În jurul lui s-a făcut loc. Spectatorii, vecinii, în cinstea rolului său, s-au tras înapoi. Cu câteva luni în urmă, văzuse insula aceea strălucitoare de cineaşti, iar acum, iată-l pe el în mijlocul insulei strălucitoare, continuând să se simtă periferic, îndepărtat, nostalgic, năuc. Scrutează figurile luminate de foc, dar nu-l vede nici pe Showalter, nici pe Brumbach. Nu vede niciun cunoscut.

Mulţimea freamătă, *uuuu.* El se-aşteaptă s-o vadă pe Jill la fereastră, gata să sară cu rochia ei albă, străvezie, înfăşurată pe ea. Pe ferestre nu iese însă decât fumul, iar drama se consumă la sol. Un poliţist se luptă cu o siluetă suplă, zveltă; e *Skeeter*, îşi zice Harry, plin de speranţă, dar siluetele prinse în această încleştare se răsucesc şi recunoaşte chipul alb al lui Nelson. Un pompier îl ajută pe poliţist să imobilizeze băiatul. Îl târăsc de lângă casă până lângă taică-su. Când îl zăreşte, Nelson închide ochii, se schimonoseşte şi se zvârcoleşte atât de tare să se elibereze din strânsoare, încât ai zice că cei doi bărbaţi care-l ţin de braţe trag din greu de mânerele unei pompe.

— Ea e *înăuntru*, tati!

Poliţistul îi explică gâfâind lui Rabbit:

— Băiatul a încercat să între în casă. Zice c-ar fi o fată înăuntru.

— Nu ştiu, poate-a ieşit. Noi acum am ajuns acasă.

Nelson priveşte înnebunit; urlă din toţi rărunchii:

— Ţi-a *spus* Skeeter că-i cu *el?*

— Nu, bâiguie Harry, mi-a spus doar că treaba e nasoală. În timp ce-l ascultă, pompierul şi poliţistul slăbesc strânsoarea şi Nelson se smuceşte, o ia la fugă spre uşa de la intrare. Pesemne că-l întâmpină o dogoare insuportabilă, fiindcă, pe treptele micuţei verande, îi piere elanul şi e din nou înşfăcat de nişte bărbaţi al căror echipament cauciucat îi face să semene cu nişte gândaci. De data asta, când îl aduc înapoi, îi urlă lui Harry în faţă:

— Dobitocu' dracului, ai lăsat-o să moară! Te omor! Te

omor!

Şi, deşi e vorba de fiu-su, Harry îndoaie genunchii şi ia poziţia de luptă. Băiatul nu se poate elibera însă din strânsoare; încearcă să-i convingă pe bărbaţi, pe un ton ceva mai potolit, să-i dea drumul:

— Ştiu că-i înăuntru! Vă rog, daţi-mi drumul. Vă rog, lăsaţi-mă să intru. Doar cât s-o scot afară, ştiu că pot s-o scot. *Ştiu* că pot. Tre' să fie sus, doarme. Nu-i grea, e uşor de cărat. Tati, îmi pare rău că te-am înjurat. N-am vrut. Spune-le să-mi dea drumul. Spune-le de Jill. Spune-le s-o scoată de-acolo.

— În mod normal, n-ar fi venit la fereastră? îi întreabă Rabbit pe pompieri.

Pompierul de lângă el, o bătrână rozătoare cu sprâncene stufoase şi dinţi lungi, gălbejiţi, molfăie în timp ce vorbeşte:

— Dacă fata dormea, fumul putea ajunge la ea până să se trezească de-a binelea. Lumea nu-şi dă seama ce otravă e fumul. El îţi ia zilele, nu focul.

Apoi îl întreabă pe Nelson:

— Eşti cuminte dacă-ţi dau drumul, puştiule? Poartă-te ca un om în toată firea şi-o să trimitem nişte oameni pe scară.

Un pompier cu spinare de gâză uriaşă dă cu o toporişcă în uşa de la intrare. Cele trei ochiuri de geam se fac ţăndări şi cad zornăind pe dalele de gresie. Un alt pompier apare de după creasta acoperişului, are un topor cu care dă o gaură deasupra holului de la etaj, cam în dreptul uşii de la camera lui Nelson. Ceva invizibil îl face să se tragă buimac înapoi. O flacără violentă ţâşneşte în sus. Canonada de apă îl goneşte dincolo de vârful acoperişului.

— Ăştia nu fac ce trebuie, tati! se văicăreşte Nelson. N-ajung la ea. Eu ştiu unde e ea, iar ei *nu* ajung, tati!

Glasul i se stinge într-un scâncet cutremurător. Când Rabbit dă să-ntindă mâna spre el, copilul se smuceşte şi-ntoarce capul. Ceafa îi este moale sub chică: un fruct răscopt.

— Skeeter ar fi scos-o din casă.

— Ba *nu*, tati! Lui nu-i pasă de ea. Nu-i pasă decât de *el.* Nimănui nu-i pasă de *Jill* zice el, zvârcolindu-se în *îmbrăţişarea* stângace a lui taică-su.

Lângă ei răsare un poliţist.

— Dumneavoastră sunteţi Angstrom?

Este un poliţist de tip nou, cu figură de absolvent de colegiu: cu nas ascuţit, bărbie fină şi perciuni de dimensiuni care lui Rabbit îi sugerează un comportament antisocial.

— Da.

Poliţistul scoate un carneţel.

— Câte persoane locuiau aici?

— Patru. Eu şi ăsta micu'.

— Numele?

— Nelson.

— Are vreo iniţială între nume şi prenume?

— F de la Frederick.

Poliţistul îşi notează tacticos datele şi vorbeşte cu glas atât de coborât, încât abia se-aude, în zgomotul scos de mulţimea fremătătoare, focul ce arde trosnind şi jeturile de apă pompate de pompieri. Harry e nevoit să-l întrebe:

— Poftim?

— Numele mamei?

— Janice. Nu locuieşte aici. Locuieşte în Brewer.

— Adresa?

Harry îşi aminteşte adresa lui Stavros, dar dictează:

— Are adresa poştală pe numele Frederick Springer Joseph Street nr. 89, Mt. Judge.

— Şi cine-i fata de care-a pomenit băiatul?

— Jill Pendleton, din Stonington, Connecticut. Nu ştiu adresa completă.

— Vârsta?

— Optişpe-nouăşpe ani.

— Gradul de rudenie?

— Niciunul.

Poliţaiului îi ia o grămadă de vreme să-şi noteze totul, într-un colţ al acoperişului se întâmplă ceva şi e coborâtă o scară, la lumina mai multor proiectoare.

Rabbit dictează:

— A patra persoană era un negru pe nume Skeeter. *S-k*-doi-de-e-t-e-r.

— Bărbat, negru?
— Da.
— Care îi este numele de familie?
— Nu ştiu. S-ar putea să fie Farnsworth.
— Spuneţi-l pe litere, vă rog.
Rabbit i-l dictează pe litere şi-ncearcă să-i explice:
— Locuia aici doar temporar.
Poliţaiul aruncă o privire scurtă ranch-ului cuprins de flăcări, apoi se uită scurt la proprietarul ei.
— Ce făceaţi aici, aţi organizat o comună?
— Doamne fereşte! Ascultaţi ce vă spun. Nu mă omor eu după chestii din astea. Eu l-am votat pe Hubert Humphrey.
Poliţaiul cercetează casa.
— Există vreo posibilitate ca negrul să se afle în clipa asta în casă?
— Nu cred. El e cel care m-a sunat, mi s-a părut că vorbeşte de la un telefon public.
— V-a zis c-a dat foc la casă?
— Nu, nici n-a pomenit c-ar fi vreun incendiu, mi-a zis doar că treaba e pe nasoale. A zis „nasol” de două ori.
— Treaba e pe nasoale, scrie poliţaiul şi-şi închide carneţelul. O să vă mai punem câteva întrebări mai târziu.
În insigna de pe cascheta lui, lumina focului trezeşte licăriri de culoarea piersicii. Colţul de casă de deasupra dormitorului se năruie; antena de televizor pe care au mutat-o în două rânduri, ca să nu mai aibă imaginea umbre din cauza vecinilor, se înclină într-o parte, cuprinsă de-o vâlvătaie, şi se răsuceşte încetişor la vale, ca un copac scheletic ce se agaţă prin câteva fire sau suporturi de rădăcinile sale. Apa năvăleşte în ceea ce-a fost dormitorul lor. Dinăuntru se revarsă un nor cumulus uriaş de fum galben, de-un cenuşiu-auriu, la fel de bogat ca glazura de pe mâinile unui patiser. Poliţaiul aruncă într-o doară:
— Oricine-a fost acolo, înăuntru, s-a fript de-acu’ juma de oră.
Doi paşi mai încolo, Nelson s-a aplecat să-şi verse maţele. Rabbit se-apropie de el şi băiatul îl lasă să-l atingă. Îl apucă de

umeri; e ca şi cum ai încerca să ţii în aer un peşte care se zvârcoleşte să se-arunce înapoi în apă: ori plonjează în apă, ori moare. Taică-su îi dă la o parte pletele de pe obraji, ca să nu se mânjească de vomă; îi prinde părul în pumn şi i-l înnoadă ca unei femei pe ceafa moale, înfierbântată.

— Nellie, sunt sigur c-a ieşit din casă. E undeva departe. E la adăpost, undeva departe.

Băiatul clatină din cap, *Nu,* apoi încearcă din nou să vomite; Harry îl ţine minute în şir, cu o mână îi ţine părul, iar cu cealaltă, îi cuprinde pieptul. Îl ţine să nu se scufunde-n pământ. Dacă i-ar da drumul, s-ar scufunda şi el. Se simte şubred şi împovărat, pământul îl atrage cu forţa lui Jupiter. Poliţiştii, spectatorii se uită la el cum se luptă cu Nelson, dar nu se-amestecă. În cele din urmă, un poliţai, nu cel care l-a interogat, se apropie şi-l întreabă cu un calm nemţesc:

— Vreţi să-l ducem pe copil undeva cu maşina? Are bunici în acest district?

— Patru la număr, răspunde Rabbit. Ar trebui, poate, să meargă la maică-sa.

— *Nu*! ţipă Nelson şi se smuceşte, gata să-i înfrunte. N-o să mă faceţi să plec de-aici până nu ştim unde-i Jill!

Obrajii îi strălucesc de-atâtea lacrimi, dar e în toate minţile: aşteaptă o oră încheiată sub cerul liber, stând alături de taică-su.

Încet-încet, flăcările sunt înăbuşite, partea cu camera de zi este salvată. Interiorul părţii cu bucătăria aduce cu o grădină în care răsar diferite varietăţi de fum; plasticul, vinilinul, nailonul, linoleumul ard fiecare în legea lui, înapoind pământului şi aerului compuşii lor solidificaţi. Pompierii udă ce-a mai rămas din casă şi scotocesc dincolo de zidurile calcinate. Apar limpede în lumina proiectoarelor ba ferestrele de la etaj, ba cele de la parter. Un craniu plin de licurici. Mulţimea însă tot mai aşteaptă, ţinută-n loc de-un instinct de haită, al mirosului; în arşiţa de-acolo e moartea. S-au auzit mai multe apeluri cu paraziţi ale poliţiştilor, prin staţiile radio, iar unul dintre acestea a cerut o ambulanţă; iat-o sosind, cu şuierul chinuit al sirenei. Luminile stacojii ale

girofarului execută un dans haotic pe capotă. Un container ciudat, un sac sau un cearşaf de cauciuc verde, este dus în casă şi apoi scos de trei bărbaţi, siniştri în pelerinele lor cauciucate. Pachetul diform e urcat în ambulanţă, portiera din spate se închide cu bufnetul înăbuşit pe care-l scot doar portierele celor mai scumpe automobile şi – cu acelaşi şuier stins al sirenei – maşina demarează. Mulţimea se răreşte în urma ei. Tăcerea nopţii e sfâşiată de zgomotul motoarelor pornite şi ambalate.

— Tati, îngaimă Nelson.

— Mda.

— Ea era acolo, corect?

— Nu ştiu. Poate că da.

— Dar era *cineva.*

— O fi fost.

Nelson îşi freacă ochii; cu gestul acesta, nu face decât să-şi întindă dâre de cenuşă pe faţă, seamănă cu însemnele pieilor roşii.

— Vreau să mă duc la culcare, zice el.

— Vrei să te-ntorci la familia Fosnacht?

— Nu. Apoi adaugă ca pe-o scuză: Nu pot să-l sufăr pe Billy. După care, explicându-se din nou, adaugă: Doar dacă vrei tu.

Dacă nu vrei tu să te-ntorci, s-o mai fuţi o dată pe doamna Fosnacht.

— Vrei să te vezi cu mama? îl întreabă Rabbit.

— N-am cum, tati, e plecată în Pocono.

— Poate-a apucat să se-ntoarcă până la ora asta.

— N-am chef s-o văd acum. Du-mă în Jackson Road.

Rabbit simte înăuntrul lui un motor ce murmură: *Şterge tot ce s-a întâmplat, şterge,* vrând să-i ducă înapoi în timp în după-amiaza zilei de azi, începând cu clipa când au plecat de-acasă, să nu mai facă ce-au făcut, să nu mai plece nicăieri, să nu se mai întâmple nimic, iar Jill şi Skeeter să fie tot acolo, în casa care să fie şi ea acolo. Sub huruitul acestui motor, răsună înăbuşit acceptarea faptului că toate astea s-au întâmplat; şocat, îl vede pe Nelson ca prin ceaţă şi se încumetă să-l

întrebe:

— Crezi că eu sunt vinovatul, ai?

— Cam aşa ceva.

— Nu crezi c-a fost, pur şi simplu, ceasul rău?

Şi, deşi băiatul abia catadicseşte să dea din umeri, Harry îi înţelege răspunsul: norocul şi Dumnezeu sunt sus în ceruri, jar el n-a fost crescut să creadă în ceva situat mai presus de capul lui taică-su. Vinovăţia, pentru el, se opreşte în plan uman, altundeva n-are unde să meargă.

Pompierii de pe o maşină îşi încolăcesc furtunurile. Poliţistul care l-a întrebat unde l-ar putea duce pe Nelson se apropie de el.

— Angstrom? Şefu' vrea să discute cu dumneavoastră, fără să v-audă copilul.

— Tati, întreabă-l dacă era Jill.

Poliţistul e un tip obosit, imperturbabil, rotofei, cu acelaşi gen de fizic ca şi – cum l-o fi chemând? – Showalter. Tipul de om amabil, calm, ca mai toţi cei din Brewer. Îi aduce la cunoştinţă:

— Am găsit un cadavru.

— Negru sau alb? se interesează Rabbit.

— Imposibil de spus.

— Bărbat sau femeie? întreabă Nelson.

— Femeie, băieţaş.

Nelson se pune iar pe bâzâit, simte un nod în gât, de parcă s-ar fi înecat cu mâncare, iar Rabbit îl întreabă pe poliţist dacă-şi menţine oferta şi dacă un echipaj de poliţie l-ar putea duce pe băiat acasă la bunici, în Mt. Judge. Băiatul este condus la maşină. N-a rezistat; Rabbit credea c-o să reziste, c-o să stăruie să rămână cu taică-su până la capăt. Băiatul însă, cu pletele atârnându-i inerte, cu faţa scăldată-n lacrimi, pare să se simtă uşurat în braţele ordinii, ale legii şi restricţiilor. Nici măcar nu-i face semn pe geamul maşinii argintii-albastre a politiei din West Brewer, când aceasta ia un viraj în ac de păr, spre Vista Crescent, şi se depărtează de harababura de furtunuri, băltoace şi girofaruri ce-mprăştie o lumină roşiatică. Aerul miroase-a pucioasă. Rabbit observă că micul arţar e

pârjolit pe partea dinspre casă; crenguţele îi fumegă la fel ca ţigările.

În timp ce pompierii îşi strâng tulumbele, Harry se-aşază împreună cu şeful echipajului pe locurile din faţă ale unei maşini fără însemne oficiale. Stă cu genunchii înghesuiţi în aparatul de radio dinspre locul mortului. Şeful e un tip îndesat, dar nu pare bondoc atunci când stă jos, cu o centură ce-i traversează în diagonală pieptul vânjos, cu părul alb tuns periuţă şi cu nasul, odinioară fracturat pieziş, străbătut de vinişoare ce i-au apărut între timp.

— Acum avem şi-o victimă. Se schimbă treaba.

— Aveţi vreo idee cum a izbucnit incendiul?

— Eu sunt cel care pune întrebările. Da, am. A fost provocat. În garaj. Observ că există acolo o maşină de tuns iarba. Aveţi şi-o canistră de benzină la ea?

— Îhî. Tocmai am umplut-o azi după-amiază.

— Spuneţi-mi unde aţi fost astă-seară.

Îi povesteşte. Şefu' vorbeşte prin staţia radio de la bordul maşinii cu sediul poliţiei din West Brewer. E atenţionat prin staţie în mai puţin de cinci minute. În intervalul de tăcere apăsătoare, păstrată fără niciun cuvânt de scuză, lui Rabbit i se pune un ghem mare în stomac, îl păleşte dragostea de lege. Staţia radio îşi sfârâie cuvintele precum costiţa prăjită în tigaie:

— Doamna Fosnacht confirmă versiunea suspectului. Ca martor suplimentar, avem la această adresă şi un băiat, un minor.

— În regulă, zice şefu' şi-nchide staţia.

— Ce motiv aş avea să-mi dau foc la casă? îl întreabă Rabbit.

— În cazurile de incendiu provocat, făptaşul este, cel mai adesea, proprietarul, îi răspunde şefu'.

Îl scrutează îngândurat pe Rabbit; are ochii aproape rotunzi, de parcă cineva i-ar fi cusut fiecare colţ al pleoapei.

— Poate aţi lăsat fata gravidă.

— Lua anticoncepţionale.

— Povestiţi-mi despre ea.

Se străduieşte să-i povestească, deşi îi vine greu să-i înfăţişeze totul atât de firesc pe cât i s-a părut lui. De ce i-a dat voie lui Skeeter să se mute la el aşa, tam-nisam? Păi, întrebarea ar fi mai curând: „De ce nu?” Se străduieşte să bâiguie:

— Păi, cum să zic, când nevastă-mea m-a lăsat de izbelişte, m-am cam zăpăcit de cap. Mi-am zis că n-are importanţă şi că, oricum, dacă l-aş da afară, ar lua-o şi pe Jill cu el. Am ajuns să nu-l mai bag în seamă.

— Vă teroriza?

Din respect pentru lege, se sileşte să dea răspunsurile corecte.

— Nu. Ne făcea educaţie, răspunde Harry, începând să se înfurie. Există vreo lege de care n-am auzit, ce-ţi interzice să locuieşti cu nişte oameni în casă?

— Există legea care interzice găzduirea persoanelor date în urmărire, îi spune şefu’ fără să-şi mai noteze nimic în carnet. Poliţia din Brewer îl caută pe numitul Hubert Johnson, acuzat de deţinere ilegală de droguri.

Tăcerea lui Rabbit nu e tocmai ce-şi doreşte. Ca să se facă mai bine înţeles, îl întreabă:

— N-aţi avut cunoştinţă de această acuzaţie şi de sfidarea justiţiei?

Ca să se facă şi mai bine înţeles, insistă:

— Să înţeleg din tăcerea dumneavoastră că n-aţi ştiut nimic?

— Da, alege el singura portiţă de scăpare. N-am ştiut nimic despre Skeeter, nici măcar numele de familie nu i l-am ştiut.

— Aveţi idee unde s-ar putea afla în clipa de faţă?

— N-am nicio idee. Mi s-a părut că mă sună de la un telefon public, dar n-aş putea să bag mâna-n foc.

Poliţaiul acoperă carnetul cu palma lui cât cazmaua, cu gestul cu care-ar astupa microfonul de la receptorul unui telefon.

— Rămâne între noi. Casa era sub supraveghere. Era un peştişor, o haimana. Am sperat c-o să ne ducă la un peşte mai mare.

— Mai mare ca ce? Ca distribuitor?

— Mai mare în materie de dezordine publică. Negrii din Brewster ţin legătura cu cei din Philly, Camden, Newark. Ştim că au arme de foc. N-avem nevoie să se-ntâmple ca la York, nu-i aşa?

Încă o dată, nu-i deloc mulţumit de tăcerea lui Rabbit.

— Nu-i aşa?

— Nu, bine-nţeles că n-avem nevoie. Dar stăteam şi mă gândeam. Vorbea de parc-ar fi depăşit stadiul revoluţiei; părea mai degrabă sonat pe partea religioasă, n-avea nicio treabă cu armele.

— Aveţi idee de ce-a dat foc casei?

— Nu cred c-a făcut-o el. Nu-i stilul lui.

Creionul revine pe pagina carnetului.

— Daţi-l încolo de stil! zice şefu'. Mie-mi trebuie fapte.

— Mai mult decât v-am spus, nu ştiu nici eu. Unii dintre vecini erau foc şi pară că Skeeter locuieşte la noi. Ieri, pe stradă, m-au oprit doi bărbaţi şi mi s-au plâns pe tema asta, vă pot da numele lor, dacă vreţi.

Creionul ezită în aer.

— S-au plâns şi la poliţie. Aţi primit cumva vreo ameninţare c-o să vi se dea foc la casă?

Îi vine-n minte cicatricea în formă de . Aia de fac pe buricu' pământului se trezesc că le explodează o grenadă în izmene. *Ar fi bine să-ţi baricadezi, în pizda mă-tii, toată casa!*

— Nu.

Şefu' îşi notează ceva, pare să fi scris *n.c.,* apoi dă pagina.

— Negrul întreţinea relaţii sexuale cu fata?

— Uitaţi cum stă treaba, eu unul eram plecat la lucru toată ziua. Veneam acasă, pregăteam împreună cina şi-l ajutam pe copil să-şi facă temele, iar pe urmă stăteam de poveşti. Era ca şi cum aş fi avut încă doi copii pe lângă al meu, nu ştiu ce făceau în fiecare clipă. Aveţi de gând să m-arestaţi sau care-i treaba?

Şi el un tip patern, şefu' zâmbeşte îndelung până să-i răspundă. Rabbit observă că n-a avut nasul fracturat din întâmplare, ci undeva, în meandrele trecutului, a încasat-o.

Părul moale ca zăpada îi e tuns drept, ca pămătuful de pudră, cu o mică adâncitură rozalie deasupra urechilor, acolo unde-l roade chipiul de poliţist. Zâmbeşte cu gura până la urechi, de i se încreţesc obrajii.

— La drept vorbind, zice el, nu-i treaba mea ce se-ntâmplă aici. Acţionez în numele stimatului meu coleg, şeriful din Furnace Township, care-a tras pe dreapta şi s-a dus la culcare. Pe moment, aş zice că facem o treabă destul de bună în închisori şi fără să băgăm acolo cetăţeni de treabă ca dumneavoastră. O să vă mai punem câteva întrebări mai târziu.

Închide carnetul şi deschide staţia de emisie-recepţie, ca să facă următorul anunţ:

— Către toate echipajele, din partea poliţiei din Brewer, fiţi cu ochii-n patru, căutaţi un cetăţean negru, de sex bărbătesc, înalt cam de un metru şaptezeci, ca la cincizeci şi şapte de kilograme, cu tenul mediu-colorat, cu chică de păr cârlionţat, pe nume Skeeter, adică Sally, Katherine, doi de Everest…

Nu întoarce capul când Rabbit deschide portiera şi pleacă. Aşadar, mai scapă o dată-n viaţă de năvodul legii. Ştie că e un criminal, dar nu poate fi prins niciodată. Sila îi cuprinde tot trupul ca funinginea. Pompierii udă bine ruinele fumegânde, iar duiumul de utilaje de intervenţie de pe Vista Crescent se destramă şi se pierd în zare. Casa, căzută în dizgraţie, rămâne înconjurată de lumini intermitente, agăţate pe estacade, menite să ţină lumea la distanţă. Rabbit se-nvârte pe gazonul care mai adineauri era o scenă plină de viaţă, acum fleaşcă de apă şi călcat în picioare, şi trece în revistă pagubele.

Incendiul a fost devastator în partea din spate: instalaţiile din baia de la dormitor se bălăbăne în gol, dintre tot felul de ţevi contorsionate. Peretele dinspre tăblia patului a dispărut. Prin acoperiş se zăresc petice de cer albastru-noptatic. Se uită pe ferestrele de la parter şi vede, la lumina galbenă a lămpilor intermitente, ca într-o casă a groazei dintr-un bâlci, canapeaua şi cele două scaune presărate cu ipsos căzut din tavan, stând faţă-n faţă peste banca cizmarului. Veioza din lemn adus de apa mării e tot în picioare. Pe rafturile care dau

spre cotlonul unde-şi luau micul dejun zac cărţile lui Skeeter, îmbibate de apă şi năclăite. Din locul unde era bucătăria, Harry vede prin garaj un N de lambriuri carbonizate. Cerul vrea să se lumineze. Păsările – de unde-atâtea păsări în Penn Villas, că doar nu-s copaci destul de bătrâni să le poată adăposti! – se pun pe cântat. Acum e frig, mai frig decât în toiul nopţii, când ardea focul cu pălălaie. Bolta păleşte la răsărit, către Brewer. În emulsia de cenuşiu dinainte de revărsatul zorilor se iţesc contururile lui Mt. Judge. Un nor de păsări migratoare traversează suburbia spre miazăzi. Funinginea se lasă pe oasele lui Harry, îşi simte pleoapele grele ca plumbul. E atât de istovit, încât începe să halucineze; ca în clipele de dinainte de-a adormi, comparaţiile par organisme vii. Văzduhul împrospătat de deasupra lui Mt. Judge e Becky, copiliţa care-a murit, iar bolta posomorâtă de la apus, care are culoarea cerului pe timp de furtună, dar e cernută cu stele, e Nelson, copilul care trăieşte. Iar el, el e omul situat la mijloc.

Se-apropie de uşa dărăpănată de la intrare, dă la o parte cioburile şi se-aşază pe gresia micii verande. E caldă ca un cămin. Deşi niciunul dintre vecinii lui n-a venit să stea de vorbă cu el, să se-agite pe ecranul luminos al dezastrului suferit de el, casele din vecini i se-arată fără ruşine, nude în lumina tot mai puternică, cu ţiglele pastelate ale acoperişurilor umede în petice ce reproduc modul de îmbinare a căpriorilor, cu piscinele din spate şi leagănele albite de rouă şi tivite cu iarbă. Pe cerul alburiu, semiluna chiondorâşă aduce cu o păpuşă uitată pe-o duşumea. Un bătrân într-o pelerină verde, zgomotoasă, un uşchit lăsat pe post de paznic, se-apropie de el şi intră-n vorbă.

— E casa dumitale, ai?

— Chiar aşa.

— Ai vreun alt loc unde să te duci?

— Cred că da.

— La v'o iubită?

— Nu tocmai.

— Iată o veste bună: fruntea sus, tinere! Asigurările au să

suporte cea mai mare parte a cheltuielilor.

— Am poliţă de asigurare?

— Ai avut ipotecă?

Rabbit dă din cap a încuviinţare, amintindu-şi de carneţelul lucios de la bancă şi-şi zice c-o fi ars şi ăla.

— Înseamnă c-ai avut şi asigurare. Dă-le-n mă-sa de bănci, îşi văd de interesele lor, nu le prinzi niciodată fără bani, că-s ca jidanii!

Prezenţa acestui individ începe să-i pară bizară. De luni de zile nu i-a mai părut ceva aşa de bizar ca prezenţa acestui ins. Rabbit îl întreabă:

— Cât mai staţi aici?

— Sunt de serviciu până la opt.

— De ce?

— Asta-i procedura, în cazurile de stingere a incendiilor. Previn jefuirea imobilului.

Se uită amândoi la casele cufundate-n somn şi la pajiştile reci din Penn Villas. În timp ce scrutează vecinătatea, în depărtare se-aude un ceas deşteptător, la etajul unei case se aprinde o lumină chioară, docilă. Şi totuşi, în vremurile astea, jafurile sunt un lucru la modă. Tipul îl întreabă:

— Ai ceva de valoare înăuntru, ceva ce-ai vrea să iei cu tine?

Rabbit nu se clinteşte.

— Mai bine, du-te şi culcă-te, odihneşte-te, tinere.

— Da' matale ce-ai să faci?

— Vârsta mea n-are cine ştie ce pretenţii. Curând o să dorm de-o să mă tot satur. În orice caz, îmi place liniştea acestor ceasuri, îmi plăcea din copilărie. Babacu' era tot timpul treaz, era mare pilangiu şi se culca la răsărit, mă smintea-n bătaie dacă mişcăm dimineaţa. Îmi făcusem obiceiul să mă furişez afară, la păsări. Oricum, la ora asta se plăteşte dublu, plus sporul de stat sub cerul liber. Nu dau în brânci tot timpul, dacă depăşesc o anumită sumă, nu mai primesc ajutorul de şomaj. Ăştia te omoară cu amabilitatea lor, asta-i noua tehnică.

Rabbit se scoală, îl dor toate alea; durerea îi urcă dinspre

gambe, prin vintre şi burtă, spre piept, dând să i se reverse în afară. Parcă stă să iasă un demon din el. Fumul şi ceaţa se risipesc. Se duce la uşa de la intrare; umflată de apă, hăcuită cu toporul, refuză să se deschidă. Bătrânul îl previne:

— E de datoria mea să împiedic intrarea oricărei persoane în această incintă. Eşti răspunzător pentru orice pagubă pe care ţi-ai putea-o provoca.

— Da' adineauri mi-ai spus să iau cu mine orice lucru de valoare.

— Pe răspunderea ta, atâta-ţi spun. Eu întorc capul, mă fac că nu văd. Dac-o să cazi prin scândurile de la duşumea sau dac-o să te electrocutezi, n-o să chem ajutoare, pentru că, din punctul meu de vedere, nu eşti acolo. Am grijă să nu se-ntâmple nimic rău.

— Şi eu.

Sub greutatea lui, uşa cedează şi se deschide. Cioburile de pe cealaltă parte scrijelesc arcuri albe, adânci, în finisajul de pe podeaua antreului. Lui Rabbit îi dau lacrimile din cauza fumului şi-a mirosului. Casa e caldă şi monologhează; în stânga lui răsună foşnete şi păcănituri; zvonuri ca de materie decantată se preling din grinzile carbonizate şi se înalţă din molozul întunecat, pătruns de apă, îngrămădit acolo unde cândva a fost duşumeaua. Scheletul metalic al patului s-a prăbuşit în bucătărie. La dreapta, camera de zi este sordidă, dar neatinsă. Tapiţeria argintie a fotoliului Lustrex sclipeşte prin pâcla acidă de aburi; ecranul verde, stins, al televizorului aşteaptă să fie însufleţit. Se gândeşte să-l ia cu el, e singurul articol de-aici pe care l-ar putea vinde cuiva, dar nu, e prea greu să-l care, ar putea să cadă prin scândurile duşumelei şi-apoi, găseşti milioane de televizoare ca acesta. Janice a spus odată c-ar trebui să dăm în junglă cu televizoare, nu cu bombe, c-ar avea acelaşi efect. Şi-a zis atunci că-i o cugetare prea deşteaptă ca să fie a ei; încă de pe-atunci, prin ea vorbea Stavros.

Ei întotdeauna i-a plăcut banca aia de doi bani. Şi-o aminteşte cum îngenunchea lângă bancă, pe la începuturile căsniciei lor, şi cum o lustruia cu ulei de in, cu mişcări scurte,

apăsate, avansând doar câţiva centimetri odată. Privind-o, simţea cum i se scoală bâzdâcul. Ia banca la subraţ şi, văzând cât e de uşoară, scoate şi veioza de lemn din priză, o ia cu el. De restul n-au decât să se ocupe spărgătorii şi cei de la asigurări. De mirosul de fum nu scapi niciodată, tot aşa cum nu scapi o viaţă-ntreagă de mirosul eşecului. Îşi aduce aminte de geamurile exterioare, cum le punea bandă izolatoare cu burete de jur împrejur, şi-i pare o poveste faptul că viaţa lui s-a concentrat vreodată asupra unor asemenea detalii. Casa dispare pe nesimţite din viaţa lui. E liber. Fâşii lungi de lumină portocalie, raze ale soarelui aflat acum pe partea lui, diametral opusă punctului unde se afla soarele când a venit aici împreună cu Nelson, în urmă cu o atât de lungă noapte, se întind printre casele scunde, ciudate, când iese pe Vista Crescent cu măsuţa şi veioza la subraţ. Fury-ul lui Peggy e singura maşină care-a rămas parcată lângă bordură: o barcă de-un albastru-verzui metalizat, cu coadă ca de peşte, pe care refluxul a făcut-o să eşueze. Deschide portiera, împinge scaunul şoferului în faţă, să pună banca pe bancheta din spate, şi dă peste cineva. Peste un negru. Care doarme.

— Ce mama mă-sii… bombăne Rabbit.

Skeeter se trezeşte, orbit de lumină, bâjbâie după ochelari pe podeaua cauciucată.

— Măi, Bulă, micuţule, face el ridicându-şi privirea încadrată de două cercuri de sticlă îngemănate.

Chica lui cârlionţată s-a turtit pe-o parte. Zici că-i un fruct putred.

— Eşti singur-singurel, da?

— Îhî.

Micul automobil păstrează concentraţia mirosului ce parfuma dimineţile camera de zi, dându-i o substanţă animalică, dulceaţa învârtoşată a somnului.

— De când e lumină afară?

— Abia a-nceput să se lumineze. E-n jur de ora şase. De când eşti aici?

— De când te-am văzut sosind cu Bulache. Te-am sunat de la o cabină telefonică de pe Weiser şi pe urmă am aşteptat să

văd dacă apari. Nu te-am recunoscut după maşină, ci după scăfârlie, aşa că m-am furişat prin curţile din spate şi m-am tupilat în maşină, după ce-ai parcat. Vechea teorie cu pădurea pă care n-o vezi din cauza copacilor, nu? Să mor înfipt dacă n-am dormit buştean. Hei, urcă-n maşină, omule, că intră frigul!

Rabbit urcă şi se-aşază pe locul şoferului, îl ascultă fără să se-ntoarcă spre el, se străduieşte să vorbească mişcând din buze cât mai puţin. Penn Villas se trezeşte la viaţă; o maşină tocmai a trecut pe lângă el.

— Ar trebui să ştii că eşti dat în urmărire, îl anunţă ei. Ei cred că tu ai provocat incendiul.

— Mă şi miram să n-o ia-n mână gaborii! Ce motiv aveam să-mi dau singur foc la hogeac?

— Să distrugi eventualele probe. Poate că Jill – cum îi zice? – şi-a băgat o supradoză şi-a dat colţul.

— Nu cu piperaşul de la mine, era aşa de diluat, că până şi cu apă cu zahăr te topeai mai uşor! Uite cum stă treaba, Bulă, la tine-acasă au acţionat albii. Crezi adevărul gol-goluţ sau, mai bine, să-mi păstrez argumentele pentru când oi ajunge la curcănărie?

— S-auzim.

Glasul lui Skeeter, detaşat de figura lui, răsună mai grav ca niciodată, cu o răguşeală cântată, hipnotică, ce-i aminteşte lui Harry de emisiunile radiofonice din copilărie.

— Jill s-a dus să soilească devreme, iar eu m-am dus să mă-ntind pă canapea, corect? De când s-a apucat din nou de droguri, n-a mai contribuit deloc cu marfă şi, oricum, eram şi eu mangă şi frânt de oboseală, c-am făcut de două ori turul districtului, să scăpăm de căcatul ăla de maşină. Corect? Aşa că mă trezesc. Aud un zăngănit. Mi se pare că vine din bucătărie, corect? Am crezut că-i Jill, care vine să mă fută la icre să-i mai bag o doză, când colo, se-auzea un fel de *fâşşşş* şi-un *uump* înfundat, care mi-a amintit de-un astupuş în boscheţii de la marginea drumului, numa' c-aici nu era niciun drum, şi-mi zic: *Na, c-a venit războiu' acasă!* Pă urmă, aud trântindu-se o uşă, după cum a bubuit, tre' să fi fost de la garaj, sar la fereastră şi văd cum îşi pun coada pă spinare,

peste pajişte, doi cotoi albi, traversează strada, o iau printre casele de peste drum şi dispar, corect? Am văzut că n-au maşină. Pă urmă, simt miros de fum.

— De unde ştii că erau albi?

— Futu-i, doar ştii cum aleargă albii, parc-ar avea un băţ înfipt în cur, corect?

— I-ai putea identifica, dacă i-ai revedea?

— Nu stau eu să identific fraierii de p-aici. O să-mi pună pielea-n băţ în districtul ăsta, corect?

— Îhî, face Rabbit. Ar trebui să mai ştii ceva. Jill a murit.

Tăcerea de pe bancheta din spate nu ţine prea mult.

— Biata gagicuţă, cred că nici n-a băgat de seamă.

— De ce n-ai scos-o din casă?

— Futu-i mama mă-sii, băi omule, era *pârjol* corect? Am crezut c-a venit momentul când am să fiu linşat, n-am ştiut că afară n-au să m-aştepte o mie două sute de feţe palide, nu mă simţeam deloc în formă, să am şi grija femeiuştii albe, mi-am zis, las-o pă Albiţa să-şi poarte singură de grijă.

— Dar nu te-a oprit nimeni.

— Instrucţia din ciclul unu, corect? Mi-am evitat, cum s-ar zice, urmăritorii.

— Nu ţie au vrut să-ţi facă rău. Mie, *mie* au încercat să-mi spună ceva. Lumea de pe-aici nu se ţine de linşaje, nu fi bătut în cap.

— Bătut în cap eşti tu, nu te uiţi la canalul TV la care trebuie. Da' cu cotoii ăia din Detroit cum devine chestiunea?

— Da' ce zici, atunci, de poliţaii ăia omorâţi în California? Cum stă treaba cu rahatul ăsta de „Jos Curcanii!" la care tot instigaţi voi, fraţilor? Ar trebui să te duc la poliţie. Poliţailor din Brewer le-ar face plăcere să te revadă, vor să-i reeduce pe cioroii săriţi de pe fix.

Încă două maşini trec în goană pe lângă ei; un şofer se uită la ei curios de sus, din cabina unei autocisterne de lapte.

— Să mergem, zice Skeeter.

— Mie ce-mi iese la treaba asta?

— Nu mare lucru, corect?

Motorul porneşte din prima. E mai tăcut decât pneurile ce

fâşâie prin băltoacele de pe Vista Crescent, trecând pe lângă ruina de culoarea mărului verde şi bărbatul în pelerină verde, care moţăie pe prag. Rabbit o ia pe străzile şerpuitoare, spre locul unde se termină şi se transformă-n drumuri de ţară mărginite de temeliile mocirloase ale unor case în construcţie. Găseşte o cărare uitată de lume. Cu şiruri de *plopi* înalţi, cu suprafaţa lăsată de izbelişte, plină de hârtoape. Skeeter se saltă în capul oaselor. Rabbit aşteaptă să simtă ceva metalic atingându-i ceafa. Un pistol, un cuţit, un ac: ăştia întotdeauna au ceva asupra lor. Săgeţi otrăvite. Nu-l atinge însă nimic, nimic în afară de căldura variabilă a respiraţiei lui Skeeter în ceafa lui.

— Cum ai putut s-o laşi să moară? îl întreabă.

— Omule, dacă vrei să vorbim despre vinovăţie, tre' să ne-ntoarcem cu sute de ani în urmă.

— Eu n-am fost acolo atunci. Dar tu ai fost acolo aseară.

— Am fost într-o situaţie extrem de dezavantajoasă.

Harry nu-şi mai simte capul de oboseală; e conştient de faptul că n-ar trebui să ia hotărâri.

— Uite care-i treaba. Te duc vreo cinşpe kilometri spre sud şi de-acolo te descurci singur.

— E cam la mustaţă mişcarea, omule, da' hai să zicem că s-a făcut. Da' mai am o jenă. Noi, ciupalacii, îi zicem ovăz.

— Taman ai luat şase sute de parai pe maşina ei.

— Mi-a rămas portofelul lângă canapea, cu tot ce-am avut, până la ultimul sfanţ, corect?

— Dar cu valiza neagră din debara cum rămâne?

— Aha! Mi-ai ciordit din ea sau care-i treaba?

— S-ar putea să am vreo treizeci de dolari, îi spune Rabbit. Aştia-s ai tăi. N-o să le spun poliţailor de plimbarea noastră, dar, cu asta, suntem chit. Vorba ta, eşti sătul până-n gât de districtul ăsta.

— Am să mă-ntorc, îl previne Skeeter, doar încărcat de glorie.

— Când ai să te-ntorci, fă abstracţie de mine.

Se succedă mai mulţi kilometri. Un deal, un pâlc de case din gresie, o fabrică de ciment, o pancartă mare care face

reclamă unei peşteri naturale, alta cu silueta uriaşă a unui bărbos din comunitatea Amish. Pe un alt ton, care aduce cel mai mult cu stilul de-a vorbi al unui alb şi, prin urmare, lui Rabbit îi sună mai omeneşte, Skeeter îl întreabă:

— Ce zice Bulică de pierderea lui Jill?

— Tu ce crezi?

— L-a distrus, corect?

— L-a distrus.

— Spune-i că-s tone dă pizde pă lumea asta.

— O să-l las să-şi dea seama şi singur.

Ajung într-o intersecţie unde două drumuri înguste se-ntâlnesc în bătaia soarelui. La capătul unui lan de porumb maroniu, de unde s-a cules recolta, se înalţă fuioare de fum din coşul unei case de piatră văruită. Pe o săgeată de lemn de la răspântie, stă scris *Galilee* 2. Altfel, ai fi nicăieri. Dâra lăsată de-un avion mânjeşte cerul. Pennsylvania se întinde spre sud tăcută, într-o combinaţie de verde şi maro. Sub drum se află un apeduct de piatră secat; un indicator rutier de pe marginea drumului e o cheie de boltă metalică, mâncată toată de rugină. Rabbit îşi goleşte conţinutul portofelului în palma rozalie a lui Skeeter şi-şi înăbuşă pornirea de a-şi cere scuze că nu are mai mult. Se întreabă cum ar trebui să procedeze. Să-i dea sărutul lui Iuda? Nu s-au mai prea atins din seara când s-au luat la trântă şi Harry a învins. Îi întinde mâna ca de bun-rămas. Skeeter i-o studiază de parcă, asemenea lui Babe, îi va ghici viitorul, o cuprinde între mâinile lui înguste, netede, o ţine astfel încât palma cu liniile cărnoase, roz, să fie în sus, o contemplă şi scuipă solemn în mijlocul ei. Cum saliva e la fel de caldă ca pielea lui, la început, Harry îşi dă seama ce se-ntâmplă doar cu ajutorul văzului: o umezeală plină de băşicuţe ce-aduc cu nişte sori minusculi. Preferă să ia gestul ăsta ca pe-o binecuvântare şi-şi şterge palma de pantaloni. Skeeter îi spune:

— Nu m-am dumirit deloc ce hram porţi.

— Probabil că niciunul, vine răspunsul lui.

— Aştepţi cuvântul Domnului, corect? îl întreabă Skeeter chicotind piţigăiat.

Atunci când râde, deasupra buzei superioare îi apare o chestie neîntâlnită la albi, o fâşie dispusă pe mijloc, un tighel din naştere, ce-i aminteşte lui Rabbit de firicelul de piele care ţine glandul prins de corpul organului. Când Harry bagă-n marşarier Fury-ul lui Peggy, în intersecţia strâmtă, tânărul negru încremeneşte lângă un morman de curpeni de buruieni uscate, în oglinda retrovizoare, Skeeter pare ciudat de acasă, se potriveşte la fix cu peisajul, chiar şi cu ochelarii şi ţăcălia lui, atârnând cu mâinile goale între miriştile pe care ciorile coboară şi ţopăie în căutarea boabelor căzute pe glie.

COL. EDWIN E. ALDRIN, JR.: *Gata, te văd. Înaintează spre mine. Vino drept în jos, un pic mai la stânga. Ai destul loc. Te-ai aliniat foarte frumos. Un pic mai spre mine. În jos. O.K. Prinde-te de prima balama. De-a câta? Hai, mişcă-te. Răsuceşte-te un pic spre stânga. Te-ai aliniat pe platformă. Mută-ţi piciorul stâng un pic mai la dreapta. OK, acum e bine. Ceva mai la stânga. Bine.*

NEIL ARMSTRONG: *OK, Houston, am ajuns pe verandă.*

IV.
Mim

Rabbit e la maşina lui. Culege textul, matriţele zăngăne la temperaturi înalte, lângă el, plumbul topit abureşte plăcut.

SE CREDE CĂ 0 MÂNĂ CRIMINALĂ ESTE IMPLICATĂ ÎN INCENDIUL DIN PENN VILLAS

O persoană din alt stat piere în flăcări

Poliţia din West Brewer continui să adune mărturiile vecinilor în legătură cu incendiul misterios care a mistuit frumoasa reşedinţă din Penn Villas a domnului şi doamnei Harold Angstrom.

Musafira lor, domnişoara Jiss Pendleton.

Musafira lor, domnişoara Jill Pendleton, în vărstă de 18 ani, originară din Stonington, Connecticut, a decedat din cauza fumului inhalat şi arsurilor suferite. Încercările bravilor pompieri de a o salva au rămas fără rezultat.

La sosirea la Spitalul Homeopatic Sister of

La sosirea la Spitalul Homeopatic Sisters of Mercy din Brewer, medicii au pronunţat decesul domnişoarei Pendleton.

Un bărbat zărit în apropierea casei, Hubert Johnson, cu ultimul domiciliu în Plum Street, este dat în urmărire pentru a fi supus unui interogatoriu. Domnul Johnson este cunoscut şi sub numele de „Skeeter”, iar uneori se prezintă drept Farnsworth.

Comandantul pompierilor din Furnace Township,

Raymond „Buddy” Fessier, le-a declarat reporterilor VAT: „Sunt destul de sigur de faptul că incendiul a fost provocat de-o mână criminală, dar n-am găsit urme de cocteil Molotov sau altceva de genul ăsta. Nu se poate vorbi de un atac cu bombă”.

Vecinii sunt stupefiaţi de incident, dar nu au nimic ciudat de relatat în legătură cu locuinţa, în afară de prezenţa discretă unui bărbat negru, despre care se crede

Pajasek îl bate pe umăr.

— Dacă-i nevastă-mea, spune Rabbit, spune-i să mă lase-n pace. Spune-i c-am murit.

— Nu te caută nimeni la telefon, Harry. Trebuie să discut cu tine între patru ochi, dacă-mi dai voie.

Acest „dacă-mi dai voie” îl umple de groază pe Harry. Pajasek imită pe cineva sus-pus. Închide uşa acoperită de chiciură, ca să scape de zăngănitul de-afară, şi se-aşază, cu un bufnet surd, la biroul lui, apoi îşi răsfiră încetişor degetele pe maldărul de hârtii mânjite cu cerneală.

— Mai am şi alte veşti proaste, Harry, îi zice. Te simţi în stare să le-asculţi?

— Pune-mă la-ncercare.

— Mi-e silă să-ţi mai servesc una, la ce năpastă a căzut pe capul tău cu locuinţa, dar n-are rost s-o lungesc. Totul se schimbă. Sus, la vârf, s-a hotărât transformarea lui Verity într-o tipografie offset. Păstrăm o maşină plană pentru tipărirea de pliante, dar *Vat* ne-au anunţat că fie trecem la offset, fie au să-şi tipărească marfa în Philly. Jocurile sunt făcute de mai mulţi ani. Pe chestia asta, vom fi nevoiţi să acţionăm rapid, să tipărim alte periodice, cică în Brewer au să iasă nişte fiţuici noi, după socoteala mea, maculatură porno, dar lumea o cumpără şi legea o îngăduie, aşa că asta-i treaba.

Din felul cum oftează, s-ar zice că şi-a atins ţinta. Fruntea lui, privită de sus, e bombată ca un glob; încreţiturile frunţii, ce-i trădau îngrijorarea, se retrag către orizontul ţestei, acolo unde-i începe părul galben-spălăcit, câteva smocuri pieptănate

pe spate.

Rabbit încearcă să-i vină în ajutor.

— Adicătelea, s-a zis cu linotipiştii?

Pajasek ridică speriat capul; sprâncenele i se arcuiesc şi revin; o clipă fruntea îi devine o sferă netedă, îndelung luminată de tuburile fluorescente de deasupra.

— Credeam că ne-am lămurit. Asta ţine de latura tehnică, aici intervine factorul economic. Cu offset-ul, totul se operează pe peliculă, se evită complet folosirea metalelor fierbinţi. Ia un tub de raze catodice, măiculiţă, păi ăsta-ţi scoate două mii de rânduri pe minut, termini de cules tot *Vat*-ul în şapte minute! Putem păstra în schemă câţiva oameni, îi recalificăm, să mânuiască banda de calculator, am căzut la-nţelegere cu sindicatul, dar treaba asta, Harry, reprezintă un sacrificiu din punctul de vedere al conducerii. Mă tem că figurezi undeva spre coada listei. Asta n-are nimic de-a face cu viaţa ta personală, înţelege-mă – contează doar vechimea. Tătucul tău e asigurat, cât despre Buchanan, Doamne sfinte, dă-l încolo, că ne trezim pe cap cu toate organizaţiile filantropice din oraş, iar eu unul nu aşa *aş proceda.* Dacă mi-ar fi cerut părerea, le-aş fi spus că omul ăsta, în fiecare zi, e pe jumătate mangă de la unşpe dimineaţa, toţi sunt aşa, mai curând aş angaja un cretin trimis la plimbare de toată lumea, numai alb să fie…

— OK, face Rabbit. Când îmi urc sculele-n pod?

— Harry, mi se rupe sufletul. Ai învăţat meserie, iar acum cei din coada listei rămân pe dinafară. Poate reuşeşti să te-angajezi la un ziar din Brewer sau, poate, găseşti ceva la Philly sau sus, în Allentown, deşi, în clipa de faţă, cu ziarele astea care ba dau faliment, ba îşi dublează tirajul, în tot statul, nu prea se mai caută mână de lucru în profesia asta.

— Nu mor eu dintr-atâta. Ce-a făcut Kurt Schrack?

— Cine mai e şi ăsta?

— Îl ştii. Tipul cu *Schockelschtuhl.*

— Doamne, de el e vorba?! Păi, asta a fost acum secole. Din câte-mi amintesc, şi-a cumpărat o fermă ceva mai la nord şi are-o crescătorie de pui. Dacă n-o fi murit între timp.

— Corect. Moartea ar fi cea mai convenabilă variantă. Din punctul de vedere al conducerii.

— Nu mai vorbi aşa, Harry, şi pe mine mă doare sufletul. Crede-mă, am şi eu suflet. Eşti în floarea vârstei, ce Dumnezeu, de-abia de-acum încolo te-aşteaptă cei mai frumoşi ani. Vrei să-ţi dau un sfat părintesc? Pleacă dracului din districtul ăsta! Lasă-n urmă toată harababura! Dă-o-ncolo pe ţăranca aia cu care te-ai însurat, fără supărare!

— Nicio supărare. În ceea ce-o priveşte pe Janice, n-are nicio vină, nici eu n-am fost uşă de biserică. N-am însă unde să plec, am un copil de crescut.

— Dă-l încolo! Asta nu se cheamă viaţă. Ţi-e mai aproape de corp maioul decât cămaşa. Tu însuţi eşti maioul, nu copilul.

— N-aş zice că simt chiar aşa, dă să spună Rabbit, dar îşi dă seama, zărind globul strălucitor al ţestei lui Pajasek, aplecată să studieze foiţele de hârtie mânjită de pe birou, că, de fapt, omul n-are chef de discuţii, ci vrea să-l vadă odată plecat. Aşa că-l întreabă: Şi-atunci, când plec?

— O să primeşti salariul pe două luni, plus sporurile cuvenite, dar noua maşinărie o să fie instalată chiar în acest weekend, mai devreme decât ne-aşteptam. În ziua de azi, totul se mişcă repede.

— În afară de mine, i-o întoarce Rabbit şi iese.

În zăngăneala şi lumina strălucitoare din atelier, taică-su se-ntoarce de la linotip şi-l priveşte întrebător, făcându-i semn cu degetul mare lăsat în jos. Rabbit îi întoarce semnul, dând din cap. În timp ce se plimbă pe Pine Street după program, simţindu-se ca două stafii în aerul rece de-afară, după imersiunea lor cotidiană în fluorescenţă, papsi zice:

— Am văzut de la bun început anunţul de la avizier. La Verity, la vârf, se-aplică o filosofie cu totul nouă, unul dintre feciorii partenerului de-afaceri s-a-ntors de la o facultate economică, de pe undeva, plin de energie şi idei de căcat. L-am întrebat pe Pajasek: „Ce rost are să mă mai ţii, am mai puţin de-un an până la pensie?”, la care el mi-a răspuns: „Tocmai de-aia”. L-am întrebat: „De ce nu mă laşi să plec, să-i

dai locul meu lui Harry?”, iar el a ţinut-o pe-a lui: „Din acelaşi motiv”. Fireşte, e şi el speriat de ceea ce se-ntâmplă. Întreaga economie e speriată. Nixon şi-a propus să fie noul Hoover, iar aceşti porumbei ai moratoriului îl vor implora în genunchi pe LBJ să revină pe scenă, înainte ca Dick Ţeapă s-apuce să le stoarcă conturile bancare!

Papsi vorbeşte acum mai mult ca niciodată, vrând parcă să creeze o bulibăşeală în mintea lui Harry; se-agaţă de el simulând normalitatea. Au fost trei zile de groază. Toată duminica, fără să fi închis o clipă ochii, a gonit de colo-colo prin Brewer, între Mt. Judge şi Penn Villa, în Fury-ul împrumutat de la Peggy, prin beleaua aia de paradă prilejuită de Ziua lui Columb. Idila monocromă a zorilor, cu Skeeter, care se face tot mai mic, până ajunge un punctuleţ maro pe câmpiile maro, a devenit un coşmar în patru culori, cu muzică de fanfară, zvâcnet epuizat, cu fete cu coapsele goale, ce răsucesc în mâini fulgere, cu mişcări de majorete, cu toboşari lucioşi care bat darabana pe scobitura încordată a stomacului lui Harry, cu maşini blocate pe străzile laterale, cu Cavalerii lui Columb cocoţaţi în care alegorice, cu defilarea veteranilor şi steaguri americane. Printre încurcăturile provocate de această sărbătoare-monstru, scormonise prin cenuşa caldă şi transportase cu camionul piesele de mobilier pătate şi îmbibate de apă, inclusiv o chitară carbonizată, la garajul locuinţei din spate de pe Jackson Road. Nu găsise nici urmă de portofel lângă canapea, nici valiza neagră în camera de toaletă. Măsuţa de toaletă a lui Jill fusese pe peretele din care nu mai rămăseseră decât lambriurile carbonizate, şi totuşi scotocise prin cenuşă, doar-doar o găsi măcar o parte infimă din cei şase sute de dolari. La locuinţa din Jackson Road îl aşteptau anchetatorii de la asigurări, împreună cu şeriful din Furnace Township, un bătrânel pirpiriu, cu obrajii bucălaţi, cu bretele şi-o pălărie de fetru moale, pe care cel mai mult îl interesa să stabilească faptul că absenţa lui de la locul incendiului nu reprezenta, în niciun fel, un cap de acuzare. Era surd de-a binelea şi, de fiecare dată când cineva din cameră dădea să spună ceva, se-ntorcea pe călcâie şi hârâia

grăbit:

— Treceţi şi treaba *asta* la dosar! Vreau să fie totul cât mai transparent, totul la dosar!

Partea cea mai proastă a fost pentru Harry faptul c-a trebuit să vorbească la telefon cu mama lui Jill. Poliţia o înştiinţase deja în legătură cu cele întâmplate, iar tonul ei oscila între o curiozitate politicoasă, dornică să afle cum ajunsese Jill să locuiască în casa aceea, şi o furie născută din durere, ce tindea s-ajungă la paroxism, o pasăre închisă în colivia unei înţelegeri parţiale a lucrurilor.

— Locuia la mine, da, dinainte de Ziua Muncii, i-a povestit Rabbit la telefonul de la parter, din camera de zi întunecoasă, ce mirosea a soluţie de lustruit mobila şi-a medicamentele lui mami. Înainte freca menta prin Brewer cu o gaşcă de negri care-şi făceau veacul într-un bar care, între timp, s-a închis. Mi-am zis c-o să-i fie mai bine cu mine decât cu ei.

— Dar poliţia zice c-a fost şi-un *negrotei.*

— Îhî. Era un prieten de-al ei. Unul care ba venea, ba pleca.

De fiecare dată când i se cerea să spună povestea, reducea rolul jucat de Skeeter, trebuind astfel să treacă sub tăcere cum îl dusese cu maşina în sud în dimineaţa aceea, până când tânărul negru ajunsese să reprezinte, în imaginaţia lui regresivă, doar ceva niţel mai concret decât o umbră în spatele unui scaun.

— Poliţiştii susţin că el ar fi putut incendia casa, dar sunt sigur că n-a făcut-o.

— Cum de puteţi fi sigur?

— Pur şi simplu, sunt sigur. Uitaţi, doamnă…

— Aldridge.

Şi, dintre toate, fix chestia asta, adică numele celui de-al doilea soţ al ei, o făcu să izbucnească-n hohote de plâns. El se strădui să se facă auzit printre suspine.

— Uitaţi, îmi vine greu să vorbesc acum, sunt varză de oboseală, puştiul meu e-n camera de-alături, dac-am putea discuta faţă-n faţă, poate-aş reuşi să vă explic…

Furia femeii păru să prindă aripi.

— *Să-mi explici!* Poţi să mi-o explici înapoi la viaţa?

— Nu, bănuiesc că nu.

Politeţea îşi recâştigă locul de mai devreme.

— Mâine iau avionul, împreună cu soţul meu, până la Philadelphia şi închiriem un automobil. Poate c-ar trebui să ne-ntâlnim.

— Îhî. Ar trebui să mă-nvoiesc de la lucru, în afara pauzei de prânz.

— O să ne-ntâlnim la secţia de poliţie din West Brewer, spuse vocea de la capătul firului cu fermitate neaşteptată, într-un acces subit de autoritate. La amiază.

Rabbit nu mai călcase pe-acolo în viaţa lui. Primăria din West Brewer era o clădire din cărămidă cu bordură albă, aşezată în diagonală pe-o pajişte cu straturi de flori care mărgineau ospiciul cel înalt, ea însăşi, în realitate, o anexă a ospiciului iniţial, un conac de granit construit cu un veac în urmă de unul dintre baronii fierului din Brewer. Tot acest pământ aparţinuse acelui domeniu. În spatele primăriei se întindea un fel de şopron lung, din blocuri de ciment, cu acoperiş de tablă ondulată; avea câteva uşi deschise şi Rabbit zări camioane, un compresor cu abur, maşinăria aceea neagră, ca un păianjen, care asfaltează drumurile, braţul acela gigantic care-l ridică pe om într-o cuvă, să taie crengile ce se-agaţă în cablurile electrice. Aceste utilaje de întreţinere a oraşului îi apăreau ca făcând parte dintr-o lume dispărută, a unor activităţi ireproşabile; el unul n-o să mai aibă niciodată voie să se furişeze înapoi într-însa. În incinta primăriei se aflau ghişee, unde cetăţenii îşi puteau plăti facturile, şi uşi masive, pe care scria cu litere aurii „Primar”, „Asesor” şi „Secretar”. Nişte săgeţi aurii arătau că trebuie să cobori *scările* ca s-ajungi la Departamentul de Poliţie. Rabbit observă prea târziu c-ar fi putut ajunge la acest demisol pe-o intrare laterală, scăpând astfel de privirile iscoditoare a vreo zece angajaţi ai primăriei. Poliţaiul din spatele ghişeului verde îi păru cunoscut, dar îi luă un minut până să-şi aducă aminte de perciunii lui. Era genul de absolvent de colegiu. Fu condus pe un coridor, pe lângă nişte încăperi misterioase; una dintre ele era ticsită de aparatură radio, alta de fişete, iar dintr-o a treia

se deschidea o scară de ciment ce cobora mai departe. Temniţa. Pârnaia. Lui Rabbit îi venea s-o ia la fugă şi să se-ascundă în văgăuna asta, dar fu condus într-o a patra încăpere, cu o masă de-un verde tern şi scaune pliante, de aluminiu. Aici se afla comandantul, cu nasul lui spart, împreună cu o femeie pe care se vedea, cu toată sfârşeala ei şi cu tot glasul tărăgănat din cauza pastilelor ingurgitate, că e de fel din Connecticut. Era mai cu ştaif, avea mai multă sare şi piper decât femeile din Pennsylvania. Avea un păr nu atât grizonant, cât, mai curând, vopsit gri; purta un costum negru. Jill trebuie să fi moştenit feţişoara aceea uscăţivă, gânditoare, de la tatăl ei, fiindcă maică-sa avea cu totul alt gen de faţă, rotundă, volubilă, cu buze cărnoase, buze care, de bună seamă, vor fi fost pofticioase în momentele ei de fericire. Rabbit îşi alungă din gând imaginea unei căţeluşe pline de vioiciune, cu ochi mari, căprui, început de guşă şi-un colier de perle la gât. *Ţâţe mortale,* fuseseră cuvintele lui Jill, dar, în acest moment, de asexuată şi întristătoare întâlnire a doi oameni, sânii protejaţi de sutien şi alte desuuri îi sugerară lui Rabbit o ţinută militară, capitonajul unei uniforme de luptă. Îi păru rău că n-o lăudase îndeajuns pe Jill la acest capitol, pieptul ei de băieţoi cu umbre discrete, care ei îi crea complexe, făcând-o să se simtă o scândură, dar care se dovedise a fi destul de moale, în mâinile şi gura lui, şi îmbelşugat, aşa cum îmbelşugată e binecuvântarea cerurilor, pe care nu stăm s-o măsurăm, o acceptăm ca pe-o prezenţă îmbelşugată. Auzi ca prin ceaţă glasul comandantului, care făcea prezentările: domnul şi doamna Aldridge. Rabbit îşi aminti de avocatul din Westerly specializat pe probleme de fisc, ce apărea în cântecul lui Jill, dar bărbatul rămase pentru el o mare necunoscută; nu avea ochi decât pentru femeie, pentru această eronată reîncarnare a lui Jill. Avea stăpânirea de sine a lui Jill, deşi la modul mai puţin fragil; până şi-n felul ei de a-şi lăsa mâinile să-i atârne pe lângă corp, cu un aer nehotărât, era toată Jill. Rabbit se întrebă în sinea lui dacă ea o fi venit aici după ce identificase rămăşiţele trupeşti ale lui Jill. Ce mai rămăsese din ea în afară de nişte oase înnegrite?

Dinţii. O brăţară. O şuviţă de păr de culoarea cărnii.

— Hei, i se adresă el, mi se face rău numai când mă gândesc…

— Da-da-da, făcu ea, scrutându-i figura. Am reacţionat prosteşte, dar la telefon mi-ai zis ceva de nişte explicaţii.

Să fi pomenit el de-aşa ceva? Ce-o fi vrut să-i explice? Că n-a fost vina lui, deşi Nelson pe el îl socotea vinovat. Pentru c-a primit-o în casă? Dar era o boschetară amărâtă. Pentru c-a futut-o? Dar asta-i viaţa, sex, foc, respiraţie, totul în combinaţie cu oxigenul, tremurăm în fiecare clipă în pragul unei conflagraţii, mărturie ne stau ferestrele ospiciului. Rabbit se căzni să-şi aducă aminte.

— M-aţi întrebat despre Skeeter, cum de sunt aşa de sigur că nu el a provocat incendiul.

— Da. Cum de sunteţi aşa de sigur?

— A iubit-o. Cu toţii am iubit-o.

— V-aţi făcut cu toţii mendrele cu ea?

— Depinde, de la caz la caz.

— Ţie – i-o întoarce ea cu precizie, ca membra unui club venită la o şedinţă desfăşurată după tipic, cu vocalele înăsprite de ţigări şi de whisky, deteriorate de consumul zilnic de cocteiluri la apusul soarelui – ţi-a fost concubină?

Îşi dădu seama la ce face aluzie.

— Eu unul n-am silit-o la aşa ceva, spuse el. Aveam casă şi mâncare. Ea n-avea nimic. I-am oferit ce-am avut.

— Eşti o fiară.

Fiecare cuvânt răsună cât se poate de clar; propoziţia asta zăcea de-o bună bucată de vreme în cugetul ei, se tocise de-atâta aşteptare şi nu se potrivea în context.

— OK, bine-nţeles, recunoscu el, refuzând s-o lase să-şi ia zborul, să-şi elibereze printr-o grimasă şi-un ţipăt furia adunată-n colivie.

În spatele ei, tăticul vitreg tuşi discret şi se lăsă de pe-un picior pe altul, pregătindu-se să fie pus într-o situaţie jenantă, îşi simţea măruntaiele cuprinse de emoţie, străvezii, ca înaintea unui meci de baschet. În această femeie cu sclipici avea un adversar ce nu aducea deloc cu Jill. Jill fusese mult

prea matură pentru el, mult prea înţeleaptă, se născuse atât de târziu! Fufa asta mică, dincolo de banii şi de vocea ei hârâită, de membră a unui club, făcea parte din generaţia lui şi el îşi dădea prea bine seama ce-şi doreşte ea. Îşi doreşte să se ştie la adăpost, îşi doreşte să se distreze fără să i se reproşeze vreodată ceva. Îşi doreşte ca la sfârşit să nu trebuiască să se scuze în faţa nici unui comitet din ceruri. În clipa asta, îşi doreşte să îmblânzească miracolul lacom de-a şti că fiică-sa a ajuns o paria şi-a pierit. Doamna Aldridge îşi atinse obrazul cu un gest tineresc, apoi lăsă mâinile să-i cadă pe lângă corp.

— Îmi pare rău, spuse ea. Întotdeauna există… circumstanţe. Voiam să-ntreb dacă au mai rămas ceva… obiecte.

— Obiecte?

Dinaintea ochilor îi apăru imaginea oaselor înnegrite, a şirului de dinţi, a brăţărilor topite. Se gândi la brăţările pe care le purtau fetele în liceu, lănţişoare cu plăcuţe pe care aveau gravat numele, Dorene, Margaret, Mary Ann.

— Fraţii ei mi-au cerut… o amintire, ceva.

Fraţii? Îi povestise despre ei. Erau trei la număr. Unul era de vârsta lui Nelson.

Doamna Aldridge făcu un pas înainte, năucă, sperând să-i poată împrospăta memoria.

— Avea o maşină.

— Au vândut maşina, îi scăpă lui Rabbit, un pic prea tare. Mergea cu ea fără să-i pună ulei şi motorul s-a blocat, aşa c-a vândut-o pentru droguri.

Tonul lui ridicat o sperie. Rabbit se-nfuria ori de câte ori îşi amintea ce prosteşte fusese pierdută maşina aia. Femeia se dădu un pas înapoi, stăruind:

— Ţinea mult la maşina aia.

Nu ţinea la maşină, nu ţinea la nimic din ceea ce-am iubi noi, vru el să-i spună doamnei Aldridge, însă poate că ea ştia mai multe decât el, ea a fost de faţă când Jill a dat cu ochii de maşină întâia oară, era nou-nouţă şi albă, cadoul tatălui ei. Izbuti, în cele din urmă, să-şi amintească de un „obiect”.

— Am găsit un lucru, îi spuse el doamnei Aldridge, chitara

ei. A ars aproape de tot, dar…

— Chitara ei, repetă femeia şi, pesemne uitând că fiica ei cânta la chitară, îşi coborî privirea, se înroşi în obrajii rotunzi şi trase de bărbatul de lângă ea s-o consoleze, un bărbat cu figura impasibilă ca a bărbaţilor din reclame, cu sacoul impecabil croit şi cu o batistă maro-închis, împăturită în trei, în buzunarul de la piept.

— Nu mi-a lăsat *nimic*, se jeli ea, nu mi-a lăsat nici măcar un *bileţel* când m-a *părăsit*!

Glasul îşi pierdu asprimea aceea sexy, deveni piţigăiat şi disperat; parcă era al lui Jill, implorând: *Ia-mă-n braţe, ajută-mă, sunt un morman de rahat, totul se năruie în mine!*

Harry întoarse capul. Comandantul îl conduse spre ieşirea laterală şi-i zise:

— A dracu târfă bogată, dacă i-ar fi oferit fetei măcar o jumătate de motiv să rămână acasă, ar trăi şi azi. În fiecare săptămână văd chestii din astea. Plătim toate oalele sparte. Fereşte-te de necazuri, Angstrom, şi-ai grijă de-ai tăi.

Cu un pumn părintesc în braţ, venit ca din partea unui antrenor, Rabbit fu trimis înapoi în lume.

— Papsi, ce zici de una mică?

— Astăzi, nu, Harry, nu azi. Avem o surpriză pentru tine acasă. Azi soseşte Mim.

— Eşti sigur?

O aşteaptă pe Mim de câteva luni; le trimite întruna vederi ce înfăţişează, de fiecare dată, un alt hotel.

— Îhî. A sunat-o pe maică-ta azi-dimineaţă de la New York, iar eu am vorbit cu maică-ta la amiază. Ar fi trebuit să-ţi spun, dar aveai atâtea probleme pe cap, încât mi-am zis: Las' că-i zic mai încolo. O nenorocire nu vine niciodată singură, ăsta-i adevărul, în chip ciudat. Ajungem indiferenţi la toate şi Domnul ne-o trage, aşa-şi arată milostivirea. Îţi pierzi nevasta, îţi pierzi casa, îţi pierzi slujba. Mim soseşte exact în ziua în care maică-ta n-a dormit o clipă de teama coşmarurilor, bag mâna-n foc c-a stat toată ziua la parter şi-a făcut ordine, chiar de-ar fi s-o omoare treaba asta, ajungi să te-ntrebi ce-o să

urmeze.

Dar a şi spus ce-o să urmeze: moartea lui mami. Autobuzul 16A se hurducă, se zgâlţâie, miroase-a gaze de eşapament. Pe ruta spre Mt. Judge sunt mai puţini negri decât pe drumul spre West Brewer. Rabbit şade pe scaunul de lângă interval; papsi, la fereastra, îşi drege brusc gâtlejul şi scuipă. Flegma se prelinge într-o şuviţă subţire pe geamul murdar.

— Dumnezeii mă-sii, da' rău mă arde la suflet! se explică el şi Rabbit observă că au trecut pe lângă o biserică, cea mare şi cenuşie, de rit presbiterian, din intersecţia Weiser cu Park. Pe treptele bisericii sunt adunate ciorchine câteva femei în palton, doi tineri cu gulere date pe spate, călugăriţe şi şcolari cu pancarte şi lumânări neaprinse, demonstrând împotriva războiului.

Este Ziua Moratoriului.

— Nu mi-e de cine ştie ce folos Dick Ţeapă, îi explică papsi, dar împieliţatul ăsta se străduieşte să facă acolo cum ne e nouă mai bine, să ne scoată de-acolo până să ni se prăbuşească acoperişul în cap, iar predicatorii ăştia uşchiţi, care în miopia lor nu văd dincolo de amvon, organizează manifestaţii care nu fac decât să-i convingă pe micuţii bolşevici galbeni că vor câştiga războiul. În locul lui Nixon, le-aş fute bisericilor nişte impozite babane, să mai poată respira oleacă şi omul de rând. Numai vechea biserică a lui Cushing, din Boston, tre' să valoreze de una singură vreo sută de milioane.

— Papsi, ei nu vor altceva decât să-nceteze omorurile.

— Te-au îmbrobodit şi pe tine, ai? Omorurile nu-s lucrul cel mai rău pe lumea asta. Prefer să dau mâna cu-n ucigaş decât cu-n trădător.

Pe Harry îl amuză să vadă atâta patimă când el însuşi nu simte nimic, se simte la adăpost, acasă. Faptul că-i din nou acasă e salvarea lui. Acelaşi miros de mucegai, ca de ursuleţ de pluş umed, emanat de covor, acelaşi şuvoi de aer cald pe care-l simţi când deschizi uşa pivniţei, aceeaşi scară îngustă ce porneşte spre etaj din camera de zi, cu aceeaşi balustradă şubredă, rămasă fără diblu, care întruna trebuia bătut la loc,

şubrezindu-se tot mai mult cu fiecare zi; aceeaşi masă de bucătărie cu tăblia albă, ceva mai roasă în patru puncte, locurile unde şedeau pe vremuri la masă. I-a revenit pofta de mâncărurile copilăriei: de banane feliate servite pe fulgi de cereale, de gogoşi pudrate cu zahăr, deşi în ziua de azi se vând în cutii cu ferestruici de celofan, nu în pungi de hârtie cerată, de morcovi cruzi şi de cacao băută seara. Doarme până târziu, trebuie să-l trezească, să meargă la muncă; în Penn Villas, în casa unde Janice n-apuca să mai termine odată perdelele pentru ferestre, el era primul pe care-l trezea soarele. Aici, în Mt. Judge, îl învăluie o întunecime care-i este familiară. Scâlcierile de pe chipul şi din felul de-a vorbi al lui mami, care îl mâhneau în timpul vizitelor acasă, se integrează rapid în realitatea nestrămutată a prezenţei ei, care-a dăinuit în toţi aceşti ani cât el a lipsit de-acasă şi care rămâne, pe mai departe, o jumătate de cer ce-l ţine captiv – asemeni chepengului de la pivniţă, cu cele două laturi masive. În copilărie se lipea de treptele de ciment de sub el şi asculta stropii de ploaie. Răpăitul de deasupra părea să-i sfredelească în chip plăcut cugetul şi-ai fi zis că zgomotul ploii se confundă cu zgrepţănatul şi cu zgomotul paşilor lui mami, care trebăluia în bucătărie. Şi azi are momente când încă mai poate face treabă în bucătărie. Zice că prezenţa lui Harry acasă face cât o sută de doze de L-dopa.

Singura problemă, nou apărută, ce refuză integrarea este Nelson. Posomorât, amărât, curios de mare şi de bădăran, stă răşchirat pe canapeaua cu spătar de trestie împletită, cu chipul luminat de cine ştie ce program TV la care se uita şi-nainte: nimeni nu ştie cu-adevărat ce-i de făcut cu el. El nu-i Harry, e mai trist decât a fost Harry vreodată şi, totuşi, revendică privilegiile şi indulgenţa ce i se cuvin acestuia. În penumbra ponosită a jumătăţii de casă slab iluminate de pe Jackson Road, Angstromii sunt uluiţi la nesfârşit de prezenţa nerecunoscătorului Nelson, îl pierd cu fiecare nouă zi. „Unde-i Nellie, „Unde-a dispărut copilul, „E la etaj sau la parter?”, sunt întrebări pe care ceilalţi trei şi le pun adesea unul altuia. Nelson stă în camera ce-i revine temporar – fosta cameră a lui

Mim – şi-ascultă ore-n şir muzici, rock-pop-folk, dat cât mai în surdină. Sare peste mese fără niciun fel de explicaţii sau scuze şi, într-un caiet gol, lipeşte toate ştirile *pe* care le-au publicat despre incendiu ziarele din Brewer. Rabbit a descoperit caietul ieri, în timp ce cotrobăia pe furiş în camera băiatului. În jurul decupajelor din ziare, băiatul a desenat, cu pastă de pix de diferite culori, flori, semnul păcii, crucea taoistă, note muzicale, curcubee psihedelice, mâzgălituri în spirală, fără sfârşit, asociate cu nebunia înainte de-a deveni comerciale. Sunt acolo şi două fotografii Polaroid înfăţişând ce-a mai rămas din casă; le-a făcut Billy luni, cu noul aparat primit cadou de la taică-su. În fotografiile maronii, curbate, se vede o casă arsă pe jumătate, jumătatea arsă e ca o umbră, dar are o formă activă, ce-nghite jumătatea nearsă, cu pilonii de la garaj chirciţi ca nişte chibrituri într-o scrumieră. Rabbit simte mirosul de cenuşă în timp ce se uită la poze. Mirosul e realitate pură, iar nu amintire. Îi găseşte sursa în debaraua lui Nelson, e o chitară carbonizată. Vasăzică de-asta nu era în garaj când a căutat-o, ca să i-o dea mamei lui Jill. Ea s-a întors de-acum în Connecticut, las' s-o păstreze amărâtul ăsta mic. Taică-su nu reuşeşte să se-nţeleagă cu el şi l-a adus în casa părinţilor săi ca pe un frate înstrăinat din cauza anilor ce-i separă.

În timp ce înaintează la pas pe Jackson Road, vede împreună cu taică-su o maşină străină parcată la numărul 303, un Toronado alb, cu plăcuţă de înmatriculare portocalie cu albastru, cu număr de New York. Taică-su îşi iuţeşte pasul elastic:

— Asta-i Mim! strigă el, şi-aşa şi e.

E la etaj şi vine în capul scării, când ei intră pe sub vitraliul semicircular al uşii de la intrare; coboară şi se opreşte lângă ei în micul vestibul semiobscur. E Mim. Şi totuşi, nu e ea. Au trecut ani de când n-a mai văzut-o Rabbit.

— Sal'tare, zice Mim şi-şi sărută tatăl scurt, pe obraz.

Niciodată, nici măcar pe vremea când erau copii de-o şchioapă, n-au fost o familie moartă după săruturi. Ea dă să-şi

sărute fratele tot aşa, distant, dar el o ia-n braţe, vrând să simtă ce-au simţit sutele de bărbaţi care-au ţinut-o aşa, înaintea lui, pe-această surioară căreia-i schimba scutecele, care-l ţinea de degetul mare în duminicile când se duceau la plimbare pe lângă carieră, care odată i-a aruncat un *Ah, te iubesc!* în timp ce se dădeau cu sania, iar tălpicile ei şuierau pe gheţuşul gros, întunecat, de pe strada albicioasă, pe care continuau să cadă fulgii de zăpadă. Uluită de îmbrăţişarea asta, Mim îl sărută din nou, un pupic scurt pe-acelaşi obraz, iar apoi îi împinge ferm braţele la o parte. La asta se pricepe. E numai fibră, n-are pe ea un gram în plus, dar e cât se poate de femeie; asta i s-o trage de la înotatul în piscinele hotelurilor, orele târzii topesc grăsimile, iar înotul netezeşte carnea rămasă. Nu pare să fie fardată, rujată, doar ochii îi sunt rimelaţi, inumani, egipteni, înecaţi în purpuriu şi albastru strălucitor, nu doar conturaţi, ci recreaţi, încărcaţi de gene pe care şi le închipuie lipindu-se unele de altele atunci când clipeşte. Aceşti ochi minunat *fardai* dau gurii ei palide o expresivitate ieşită din comun; zâmbetele abia schiţate, grimasele sardonice, bosumflările amabile şi hohotele de râs cu gura până la urechi se succedă atât de rapid, încât Harry îşi imaginează un program de calculator introdus în capul ei, capabil să producă, la fel de fulgerător ca imaginile electronice, acest alfabet al expresivităţii faciale. Avea incisivi de iepuroaică, dar şi-a rezolvat această problemă. Nasul, singurul ei cusur, care a împiedicat-o să devină actriţă, care, probabil, i-a blocat drumul spre glorie, i-a rămas lung, terminat într-o protuberanţă cartilaginoasă, leit nasul lui mami, dar, ţinând cont de faptul că Mim are treizeci de ani şi n-o s-ajungă niciodată vedetă de cinema, nu mai reprezintă cine ştie ce cusur, într-adevăr, îi individualizează trăsăturile şi, între ochii fardaţi cu sclipici şi gura de actriţă, veşnic neliniştită, aşază o simplitate îngăduitoare. Chestia asta, îşi închipuie Rabbit, îi sporeşte atracţia în ochii bărbaţilor, deşi de-acum s-o fi pricopsind, mai curând, cu nişte rataţi de prin baruri, oameni cu cariera şi mariajul distrus, decât cu nişte duri promiţători în branşă, care vor să se-afişeze c-o bucăţică

bună la braţ. Ţoalele ei, în buna tradiţie a anilor şaizeci, sunt ca de clovn: pantaloni evazaţi, cu dungi orizontale, parcă însăilaţi din trei materiale *diferite; bluză* cu dungi subţiri, care-ai zice că-i bărbătească, dar cu umeri căzuţi; pantofi de-o culoare şi-o formă ce-i amintesc de *ciocul lui* Donald Duck; şi cercei mari, cu diametrul de peste şapte centimetri. Lui Mim îi plăceau cerceii mari încă din liceu; pe-atunci o făceau s-arate ca o ţigancă sau o arăboaică, acum, bronzată, aduce cu o italiancă. Sau cu o evreică din Miami. Părul ei ciufulit la un preţ exorbitant e ca mierea aurie, chestie care nu deranjează; a-nceput să-şi vopsească din primii ani de liceu părul şaten, pe care, într-un rând, în timp ce el stătea rezemat de tocul uşii şi se uita la ea cum se studiază în oglindă, îl numise „de şobolan protestant”.

Papsi îşi pune mâinile la treabă, o pipăie, îşi agaţă paltonul în cuier, o conduce în camera de zi întunecoasă.

— Când ai ajuns? Ai venit direct de pe Coasta de Vest? Ai o cursă directă până la Idlewild, sunt zboruri fără escală, nu-i aşa?

— Papsi, nu se mai numeşte de mult Idlewild. Am venit cu avionul acum câteva zile, am avut de rezolvat nişte treburi la New York, înainte de-a porni încoace cu maşina. Jersey are un peisaj de-a dreptul mirific, după ce treci de rezervoarele de petrol. Totul e numai verdeaţă.

— De unde-ai avut maşină, Mim? Ai închiriat-o de la Hertz?

În ochii spălăciţi ai bătrânului se aprinde o scânteie, e impresionat până peste poate de îndrăzneala ei, de nonşalanţa cu care se descurcă ea în viaţă.

Mim oftează.

— Mi-a împrumutat-o un tip.

Se aşază pe balansoarul cu spătar de trestie împletită şi-şi lasă picioarele pe perniţa la care visa Rabbit în copilărie: visa că e burduşită de dolari care le pot rezolva toate problemele. Visul îi părea atât de real, încât simţise nevoia să-l verifice; se vede şi azi cusătura, acolo unde-a tăiat-o. Umplutura era din nişte fibre urâte, mai ţepene şi decât paiele.

Mim îşi aprinde o ţigară. O ţine drept în mijlocul gurii, pufăie norişori gemeni de-o parte şi de alta, se încruntă la chibritul stins.

Papsi e fermecat de-această manevră, rămâne tablou. Rabbit o întreabă:

— Cum ţi se pare mami?

— Arată bine, pentru cineva care-i pe ducă.

— Ţi se pare normală?

— Destul de normală. Dacă-i cineva care nu-mi pare normal, apăi, tu eşti ăla. Mi-a spus ce isprăvi ai făcut. În ultima vreme.

— Harry a băgat-o pe mânecă în ultimul timp, se-amestecă în discuţie şi papsi şi dă din cap, vrând parcă să contribuie şi el cu un firicel de vorbă la această roată de tors, uluitoarea lui fiică. Fii atentă ce-ţi zic, azi, la Verity, i-au dat preavizul de şomaj. M-au păstrat pe mine şi-au pus pe liber un om aflat în floarea vârstei. Am văzut anunţul la avizier, dar n-am vrut să fiu eu cel care să-i dea vestea, era căcatu' lor, mi-am zis, las' să i-o dea ei, căcănarii dracu', îţi dai şi viaţa pentru ei, iar ei, drept răsplată, îţi trag un şut în cur!

Mim închide ochii, o clipă, chipul îi pare fanat, şi spune:

— Papsi, ce mult mă bucur să te revăd! Da' nu vrei să urci un pic, să vezi ce mai face mami? Poate trebuie pusă pe tron, am întrebat-o dacă vrea, dar de mine încă se jenează.

Papsi se ridică prompt, îndatoritor; pe urmă încearcă să-ncremenească într-o reverenţă, propunându-şi să mai atenueze stilul ei lipsit de menajamente.

— Voi doi aveţi un limbaj cu totul aparte. Pe vremuri, mă minunam împreună cu Mary, îi ziceam, nici c-au mai existat vreodată un frate şi-o soră atât de apropiaţi ca Harry şi Miriam. Ceilalţi părinţi ni se plângeau, ştiţi voi, despre cum se bat copiii lor, noi habar n-aveam despre ce vorbesc ei, nu ni s-a-ntâmplat niciodată. Jur pe Dumnezeul din ceruri că niciodată nu v-am auzit strigând unul la altul. O grămadă de băieţei de şase ani, la data când a apărut pe lume Mim, şi-ar fi manifestat resentimentele, ştiţi, fiind intraţi până atunci pe un făgaş al lor, dar nu şi Harry. De la bun început, din prima vară

a vieţii tale, te-am putut lăsa fără nicio teamă în grija lui, numai cu el în casă, eu plecam cu Mary să vedem un film, pe-atunci mersul la cinema era singurul mod de-a mai uita de mizeriile vieţii. – Clipeşte mărunt, bâjbâie printre firele acestor amintiri, în căutarea celui care să le lege pe toate. – Jur pe Dumnezeu c-am avut parte de noroc, zice el, după care-o lasă ceva mai moale, adăugând: Când te uiţi la ce li se poate-ntâmpla unora.

O ia în sus; lacrimile îi scapără când priveşte becul aprins din capul scărilor, înainte de a-şi întoarce privirea spre trepte.

Au avut ei vreodată un limbaj aparte? Rabbit nu şi-l aminteşte, tot ce-şi aminteşte e c-au stat aici împreună, în casa asta, anotimp după anotimp, an după an, în timpul şcolii, pornind la plimbare pe Jackson Road în aura sărbătorilor ce veneau una după alta, Halloween, Ziua Recunoştinţei, Crăciunul, Sf. Valentin, Paştele, învăluiţi de mireasma şi senzaţiile campionatelor sportive ce se succedau şi ele, la fotbal american, baschet, baseball şi atletism; îşi mai aduce aminte cum era el plecat de-acasă şi Mim se reducea la un cuvânt în scrisorile maică-sii; apoi, cum s-a întors din armată şi-a găsit-o de-acuma mare, stând la oglindă, gata să se dea la băieţi, dacă nu cumva avusese deja câţiva, decolorându-şi discret părul şi purtând cercei uriaşi; pe urmă, Janice l-a luat de-acasă; apoi amândoi au plecat şi casa s-a golit de tineret; şi-acum, iată-i pe-amândoi din nou aici. Fumul ei de ţigară pare să fie exact ce-i lipseşte camerei, ce i-a lipsit atât amar de vreme, ca s-alunge din casă mirosul de mobilă veche şi de boală. Şade pe scaunul de la pian; se-apleacă în faţă, gata să se dezechilibreze, şi-ntinde mâna spre ea.

— Dă-mi o feştilă.

— Credeam că te-ai lăsat de fumat.

— Cu mulţi ani în urmă. Nu trag în piept decât dacă-i iarbă.

— Îi dai ’nainte cu iarba. Îţi place să-ţi trăieşti viaţa.

Pescuieşte în poşetă, ditamai geanta din petice lucioase, asortată cu pantalonii, şi-i aruncă o ţigară. E mentolată, cu un filtru complicat. Moartea poate fi driblată cu uşurinţă. Acolo

unde bisericilor nu le iese figura, un filtru rezolvă totul.

— Nu ştiu, zău, ce-mi place, zice el.

— Aşa s-ar zice. Mami a vorbit cu mine un ceas întreg. La halul în care-i acum, asta înseamnă o grămadă de pălăvrăgeală.

— Cum ţi se pare mami în clipa asta? Acum, că ai viziunea de ansamblu a lucrurilor.

— A fost o femeie formidabilă. Păcat că n-a putut să se afirme.

— Ei bine, la capitolul ăsta, stai mai bine decât ea?

— Măcar mă amăgesc mai puţin.

— Nu ştiu, mie-mi pare c-arăţi de-a dreptul fantastic.

— Mulţumesc.

— Ce-a mai zis mami?

— Nimic necunoscut ţie, în afară de faptul că Janice o sună întruna.

— Ştiam. A sunat de câteva ori de duminică-ncoace, dar nu suport să discut cu ea.

— De ce nu?

— E prea dusă cu sorcova. Vorbeşte aiurea. Zice c-o să bage acţiune de divorţ, dar bate pasul pe loc, m-ameninţă c-o să mă dea-n judecată fiindcă i-am ars casa şi-i spun că mi-am ars doar jumătatea mea. Pe urmă, zice c-o să vină să-l ia pe Nelson, dar nici vorbă s-apară, deşi să fiu al dracu' dacă nu vreau să vină odată.

— Ce-nseamnă pentru tine că-i dusă cu sorcova?

— Cred că-i lipseşte o doagă. Probabil că bea de stinge.

Mim se-ntoarce în profil, ca să-şi stingă ţigara în farfurioara folosită pe post de scrumieră.

— Înseamnă că vrea să se-ntoarcă.

Rabbit îşi dă seama, plin de mândrie, că Mim le are în materie de viaţă. În orice direcţie ai apuca-o, Mim a trecut deja pe-acolo. Direcţia pe care încă n-a apucat s-o ia e cea care-l include pe Nelson şi ghiontul drăgălaş, fierbinte, al interliniei care se formează lângă mâna ta stângă. Astea, însă, sunt nişte cărări învechite, pe care lumea nu le mai bate în ziua de azi. Mim îi repetă ideea:

— Te vrea înapoi.

— Lumea-mi tot zice chestia asta, spune Rabbit, dar nu bag de seamă c-ar exista vreun astfel de indiciu. Dacă vrea, ştie de unde să mă ia.

Mim se-aşază picior peste picior, îşi îndreaptă dungile şi-şi mai aprinde o ţigară.

— A căzut în cursă. Dragostea pentru individul ăsta e mişcarea ei cea mai grozavă, e primul pas pe care-l face de când a-necat bebeluşul. Hai să privim adevărul în faţă, Harry. Voi, ăştia de la coada vacii, mai credeţi în fantome. Înainte de-a v-o pune, trebuie să vă puneţi bine cu Gerilă sau cum i-oţi fi zicând. Ca să se pună bine cu sine, după ce-a călcat strâmb, trebuie să facă din ţânţar armăsar. Chiar aşa. Ţii minte borcanele alea cu bomboane de la magazinul Spottsie, din copilăria noastră, când ţi-ai băgat mâna într-unul, să-nşfaci o bomboană, şi pe urmă n-ai mai putut scoate pumnul? La fel şi Janice, dacă încearcă să-şi desfacă pumnul ca să-şi poată scoate mâna, rămâne fără nicio bomboană. Vrea să şi-o scoată, dar vrea şi bomboana.

— N-o vreau înapoi cât timp încă e îndrăgostită de unsurosul ăla.

— Dar aşa trebuie s-o accepţi.

— Javra dracu', are tupeul, după ce că toată ziua stă încliftat la patru ace şi, pesemne, câştigă de trei ori mai mult ca mine din simplul fapt că-i fraiereşte pe oameni, mai are şi tupeul să facă pe pacifistul! Eram într-o seară cu toţii la restaurant şi ne încontram pe tema Vietnamului, iar ei doi îşi frecau curul unul de celălalt. De fapt, ţie ţi-ar plăcea de el, e genul tău. Un gangster.

Mim îl măsoară din priviri plină de răbdare, ca pe-un potenţial client agăţat într-un bar.

— De când ai devenit aşa mare apologet al războiului? îl întreabă ea. Din câte-mi amintesc, ai dat pe-afară de bucurie când ai scăpat de chestiunea aia coreeană, ştii tu.

— Nu iubesc războaiele, în general, ci doar războiul *ăsta.* Fiindcă nu-l iubeşte nimeni. Nu-l înţelege nimeni altcineva.

— Explică-mi care-i treaba, Harry.

— Este… e un fel de fentă prin care se urmăreşte dezechilibrarea adversarului. La cum e clădită lumea în ziua de azi, aşa trebuie să procedezi din când în când, ca să-ţi păstrezi intacte opţiunile, să laşi un pic de spaţiu în jurul tău – şi gesticulează cu braţele, ca să-i arate lui Mim cum e cu conceptul lui crucial, spaţiul. Altminteri, ajunge să-ţi citească fiecare mişcare şi eşti terminat.

— Eşti sigur că există acest „adversar”? îl întreabă Mim.

— Da’ bine-nţeles că-s sigur. Adversarul e doctorul care, când te salută, îţi strânge mâna până te doare. *Ştiu eu cum devine treaba.* Cu această strângere de mână începe nebunia.

— Nu crezi că se prea poate să existe o mulţime de mititei care-ncearcă să obţină niţel mai mult spaţiu decât le-o permite sistemul în care trăiesc?

— Ba bine-nţeles că există omuleţii ăştia, sunt miliarde – miliarde, milioane, totul îi pare umflat –, dar mai există şi uriaşul ăsta care-ncearcă să-i bage pe toţi într-un sac mare, negru. E sărit de pe fix şi la fel tre’ să fim şi noi. Oleacă.

Ea dă din cap a încuviinţare, cu aerul unei doctoriţe.

— Se leagă, zice ea. Fii sărit de pe fix, ca să-ţi păstrezi libertatea. Viaţa pe care-ai dus-o în ultimul timp pare destul de sărită de pe fix ca să-ţi ajungă o bucată de vreme şi de-acu’ încolo.

— Cu ce-am greşit? M-am futut cu o Bună Samariteană. Am primit în casă nişte orfani. Indiferent că erau negri sau albi, le-am zis: „Poftiţi la bord”. Indiferent de rasă sau religie, „Poftiţi la bord”. Hrană gratuită. M-am futut cu Statuia Libertăţii.

— Şi te-ai ales cu o casă arsă din temelii.

— OK. Aici e vorba de alţii. E treaba lor, nu a mea. Eu unul am făcut ceea ce-am considerat că-i corect să fac.

Simte nevoia să-i povestească totul, ar vrea ca limba să ţină pasul cu dragostea lui pentru soră-sa, aici de faţă; ar vrea să-i placă de ea, deşi simte în ea o densitate rece, semn c-a ajuns la multe concluzii în absenţa lui. Îi spune:

— Am tras câteva învăţături.

— Ceva ce merită ştiut?

— Am învăţat că prefer să fut decât să dau la cioc.

Mim îşi îndepărtează de pe buza de jos o scamă ca de tutun, deşi ţigara are filtru.

— Pare o idee sănătoasă, zice ea, deşi e destul de neamericană.

— Şi citeam cărţi. Ne citeam cu glas tare, unul celuilalt.

— Ce fel de cărţi?

— Nu ştiu. Despre sclavi. Un fel de cărţi de istorie.

Mim se umflă de râs în costumul ei dungat.

— Te-ai întors la şcoală, spune ea. Ce drăguţ!

La şcoală avea note mai mari decât el, chiar şi după ce-a început să şi-o pună cu băieţii: note de nouă şi zece, nu opt şi nouă, ca el. Pe vremea aia, mami îi spunea că fetele trebuie să fie mai isteţe decât băieţii, ca să fie chit.

— Şi ce-ai învăţat din cărţile alea? îl întreabă ea.

— Am învăţat – începe el şi privirea îi poposeşte asupra unui ungher, fiindcă vrea să se facă bine înţeles: zăreşte o pânză de păianjen ce flutură într-un vânticel din tavan, pe care ei unul nu-l simte – că nu trăim într-o ţară perfectă.

Îşi dă seama, chiar în timp ce rosteşte aceste cuvinte, că nu crede ce spune, după cum nu crede, în adâncul sufletului său, c-o să moară într-o bună zi. S-a săturat să tot dea socoteală pentru faptele lui.

— Apropo de perfecţiune, o coteşte el, cum îţi mai merge *ţie*?

— *Ça va.* În franceză, asta-nseamnă că merge. *Va bene.*

— Te-ntreţine careva sau în fiecare noapte apare altul?

Ea se uită la el şi rămâne pe gânduri. Sub masca de rimei apare străfulgerarea furiei stârnite instinctiv. Pe urmă respiră adânc şi se relaxează, părând să conchidă: Ei bine, e frate-miu.

— Nici, nici. Am o profesie, Harry. Ofer anumite servicii. Nu-ţi pot da amănunte despre asta. Nu-s oameni răi. Au reguli stricte. Nu-s nişte reguli foarte interesante, nimic de genul: Bagă-ţi mâna-n foc şi înalţă-te la ceruri. Mai curând, sunt reguli de genul: Urcă pe bicicleta ergometrică a doua zi. Bărbaţii cred în muşchii abdominali plaţi şi în exerciţiile fizice care-i fac să asude. Nu le place să care prea multe fluide la purtător. Ai putea zice că-s nişte puritani. Gangsterii-s

puritani. Sunt duri, cu vederi înguste, pentru că altfel nu pot supravieţui în afara legii. O altă regulă a lor zice: Plăteşte tot ce capeţi, fiindcă sub tot ce-i gratis se-ascunde un şarpe cu clopoţei. Există reguli de supravieţuire, reguli concepute pentru viaţa în deşert. Da, aşa-i, în deşert. Ia aminte, Harry. O s-ajungă şi pe Coasta de Est.

— A şi ajuns. Ar trebui să vezi ce s-a ales de centrul Brewerului; s-a transformat în parcele de parcări.

— Dar chestiile care cresc aici măcar sunt comestibile, iar soarele încă e oarecum prietenos. La noi, acolo, lumea îl urăşte. Trăim sub pământ. Toate hotelurile sunt sub pământ, cu câteva ferestre vopsite în albastru. Cel mai bine ne simţim noaptea, pe la trei, când intră purcoaiele de bănet la masa unde se joacă zaruri. Vezi numai figuri de bogătani, Harry. Figuri impenetrabile, inexpresive ca jetoanele. Curg miile de parai când într-o parte, când în cealaltă, dar nici urmă de expresie. Ştii ce-mi sare-n ochi aici, acasă, când mă uit la figurile oamenilor? Faptul că-s atât de plăcute ochiului. Doamne, ce plăcute sunt! *Tu*-mi pari atât de plăcut, Harry. Eşti plăcut ochiului, cu alura ta încă sportivă, iar papsi e plăcut aşa, adus de spate. Dacă n-o aducem pe Janice înapoi, să-ţi fie reazem, ai s-ajungi şi tu cu spinarea încovoiată. Dacă stau să mă gândesc, Janice nu-i plăcută ochiului. E dură ca nuca. De-asta nu mi-a plăcut niciodată. Pun pariu ca acum mi-ar plăcea. Ar trebui să mă-ntâlnesc cu ea.

— Desigur. Du-te. Puteţi să faceţi un schimb de experienţă. Poate-i faci rost de-o slujbă pe Coasta de Vest. E cam bătrâioară, dar face minuni cu limba.

— Văd că nu ţi-a trecut.

— Doar ţi-am spus, nimeni nu-i perfect. Cu tine cum stau lucrurile? Ai vreo specializare sau te mulţumeşti cu ce pică?

Mim se ridică în capul oaselor.

— Chiar ţi-a sfâşiat inima, nu-i aşa?

Apoi se lasă pe spate. Îl priveşte lung, cu atenţie. Poate că nu se-aştepta să descopere în el atâtea resurse de energie ostilă. Camera de zi e întunecoasă, deşi zgomotele ce răzbat de-afară până la ei le sugerează că prichindeii încă se joacă la

lumina soarelui.

— Toţi sunteţi plăcuţi ochiului, îngână ea pe-un ton amăgitor, ca limacşii de sub frunzele scuturate. Acolo, Harry, nu există deloc frunze. Acolo oamenii lasă să le crească o coajă din asta, maronie.

Îşi trage-n sus bluza cu dungi subţiri, lăsând să i se vadă abdomenul bronzat. Harry se-ntreabă dacă n-are cumva şi fofoloanca decolorată, galbenă ca mierea, să i se-asorteze cu părul din cap.

— Nu vezi niciodată lumea la soare, şi totuşi toţi sunt bronzaţi, toţi au muşchii abdominali plaţi. Au un singur cusur, sunt moi pe dinăuntru. Sunt aidoma ciocolatelor care ne îngreţoşau, alea cu cremă, ţii minte cum pescuiam din cutia pe care ne-o dădeau de Crăciun la cinema numai ciocolatele pătrate şi caramelele ambalate-n celofan? Celelalte ne scârbeau, ştii tu, alea rotunde, maro-nchis pe dinafară, cu miezul ca de ou clocit. Aşa-s însă şi oamenii. E jenant pentru toată lumea, dar au nevoie să fie mulşi. Bărbaţii trebuie drenaţi. Ca nişte smârcuri. La fel şi femeile. M-ai întrebat care-i specialitatea mea, ei bine, asta e, mulg oamenii. Îi las să-şi verse pe mine măduva. Se poate întâmpla să fie şi-o treabă murdară, însă, de regulă, e o afacere curată. M-am dus acolo cu visul de-a ajunge actriţă şi, într-un fel, asta am şi ajuns, doar că lucrez cu câte-un singur spectator o dată. Într-un fel, provocarea e mai mare aşa. Asta e. Mai povesteşte-mi despre viaţa ta.

— Am fost bona unei maşinării, dar acum au scos din uz linotipul. I-am fost bonă lui Janice, dar mi-a tras-o şi-a întins-o de-acasă.

— O aducem înapoi.

— Nu-ţi bate capul cu asta. Pe urmă, i-am fost bonă lui Nelson, care mă urăşte fiindcă n-am salvat-o pe Jill de la moarte.

— S-a condamnat singură. Apropo, exact asta-mi place la puştimea din ziua de azi: încearcă să-şi suprime treaba asta, chiar dacă, pe chestia asta, ajung să se suprime pe ei înşişi.

— Ce să-şi suprime?

— Sentimentalismul. Sex, dragoste; eu, al meu. Vor să termine cu chestiile astea. Crede-mă, n-am niciun partener sub treizeci de ani. Se fac varză cu tot felul de droguri. Vor să se purifice de tot. Ca… ah, da, gândacii de bucătărie. Aşa trebuie să procedezi în deşert. Să fii un gândac de bucătărie. Pentru tine, de-acum e prea târziu. Şi pentru mine-i niţel cam târziu, dar puştimea de azi se scoate, pe ei n-o să-i omoare treaba asta. O să trăiască hrănindu-se cu otravă.

Se ridică-n picioare; Harry o urmează. Deşi a fost mereu o fată înaltă, iar acum pare şi mai masivă, cu feminitatea şi fardurile ei, fruntea ei îi vine doar până la bărbie. O sărută pe frunte. Ea îşi întoarce faţa-n sus, cu pleoapele albastru-clisos coborâte, cerând încă un sărut. Gura molcuţă a lui papsi sub nasul dăltuit al lui mami.

— Eşti o muiere poznaşă, îi spune el, bătând-o încetişor pe obrazul uscat.

E ca un plic parfumat. Zâmbetul mijit pe chipul ei îl face să surâdă. E leită el, cu componentele bine amestecate.

Ea îl îmbrăţişează dintr-o parte, bătându-i uşurel colacul de grăsime de pe talie.

— Mă descurc binişor, îi mărturiseşte Mim. Nu-s o figură care ia ochii, ca Rabbit Angstrom, dar, în felul meu discret, mă descurc binişor.

Îl strânge şi mai tare şi, împreună, se apropie de scară, cu gând să urce la etaj şi să-şi consoleze părinţii.

A doua zi, joi, când papsi şi Harry se-ntorc de la muncă, o găsesc pe Mim în compania lui mami şi-a lui Nelson, la parter, la masa din bucătărie. Beau ceai şi râd în hohote.

— Tati, îi zice Nelson, adresându-i-se pentru prima oară de duminică dimineaţă încoace, când a vorbit neîntrebat, ştiai că mătuşa Mim a lucrat cândva la Disneyland? Joacă-i-l pe Abraham Lincoln, te rog, mai fă o dată!

Mim se scoală de la masă. Azi poartă o rochie împletită, scurtă, cenuşie; are un dres negru, care-i face picioarele să pară subţiri şi cu genunchii un pic în x, exact ca-n copilărie. Face câţiva paşi împleticiţi, ca spre-o tribună, scoate o coală imaginară dintr-un buzunar închipuit de la piept, o ţine

tremurând în dreptul locului unde i s-ar focaliza privirea, dacar vedea. Glasul îi iese din gâtlej cu un fâşâit ca de bandă de magnetofon:

— A-cuuum uooopt-zeci şi şaaaap-te de aaani…

Nelson mai are puţin şi cade de pe scaun de râs, dar ochii lui ageri fixează o fracţiune de secundă şi chipul lui taică-su, să vadă ce reacţie are acesta. Rabbit izbucneşte-n râs, papsi scoate şi el un mârâit admirativ, până şi pojghiţa năucă, prostească, aşternută pe chipul lui mami devine intenţionat haioasă, amuzată. Râsul ei îi aminteşte lui Rabbit de râsul unui *copil* care nu râde fiindcă s-a prins de poantă, ci doar ca să ţină pasul cu ceilalţi şi să fie şi el un omuleţ între ei. Pentru ca hohotele de râs să se-nteţească şi mai şi, Mim scoate încă două ceşcuţe şi farfurioare; căzută în transa spasmodică a unei păpuşi Disney în mărime naturală, se bălăbăne, dă din cap, aşază o ceşcuţă nu pe farfurioară, ci pe capul lui Nelson, ca să-şi *continue* gagul, toarnă apă fierbinte nu în ceaşca *de* ceai, ci pe *masă; apa se* prelinge aburind spre cotul lui mami.

— Încetează, ai s-o opăreşti! zice *Rabbit* şi, *când o* apucă pe Mim, rămâne uluit de tonusul *cărnii* ei, care zici că s-a transformat în plastic pentru acest moment vesel, nu mai e carnea ei, ia orice formă-i dai, răsucind-o în *fel şi chip.*

Înspăimântat, o scutură un *pic şi* ea redevine umană, sora lui practică, şterge masa, îşi mişcă fundul, *foşnind de la masă* până la aragaz, are grijă de ei toţi.

— La ce fel de treabă te-a pus Disney? o întreabă papsi.

— Purtam o uniformă colonială cam sumară şi-i conduceam pe vizitatori printr-o copie a lui Mt. Vernon[83].

Face o reverenţă şi, împreunându-şi mâinile într-un gest artificial, arată spre vechiul aragaz, cu grătarul lui acoperit de-o crustă de slin şi gemuleţul de mică din uşa cuptorului crăpat.

— Pă-rin-te-le Ţă-rii noastre, le explică ea pe un ton plăcut, limpede ca cristalul, de-a dreptul idiot, n-a fost de-fel pă-rin-te.

— Mim, te-ai întâlnit vreodată cu Disney în persoană? o întreabă papsi.

Mim îşi continuă numărul.

— Pa-tul lui con-ju-gal, care se află aici, dinaintea noastră, are o lă-ţi-me de un me-tru şai-zeci şi o lun-gi-me de doi metri şi doi-spre-ze-ce cen-ti-me-tri, e un pat de u-ri-aş pent-tru a-ce-le vre-muri, în ca-re ma-jo-ri-ta-tea gen-tle-me-ni-lor nu erau mai înalţi decât tigaia cu cărbuni. Iată – zice ea, apucând un plici agăţat pe peretele răhăţit de muşte –, aici aveţi o ti-ga-ie cu căr-buni.

— După mine, îşi zice papsi mai mult sieşi, neprimind un răspuns la-ntrebarea de mai devreme, Disney a contribuit mai mult decât FDR la faptul că ţara asta n-a ajuns să fie condusă de bolşevici în timpul crizei economice.

— Gă-u-re-le-le, explică Mim înălţând pliciul, sunt con-ce-pu-te ast-fel în-cât să la-se căl-du-ra să trea-că prin e-le, pentru ca pă-rin-te-le ţă-rii noas-tre să nu ră-ceas-că a-tunci când se co-coa-ţă în pat cu scum-pa lui Martha. Ia-t-o a-ici – şi-arată cu amândouă mâinile spre calendarul de perete primit cadou de la Tipografia Verity, care la luna octombrie are o poză înfăţişând un felinar confecţionat dintr-un dovleac – pe Martha.

Nelson continuă să se tăvălească de râs, însă e timpul s-o lase mai moale şi Mim asta şi face. Îl pupă într-o doară pe papsi pe frunte şi-l întreabă:

— Ce mai face azi Prinţul Fonturilor? Mai ţii minte, tati? Cândva credeam că fontul e locul unde se află Turnul înclinat{84}.

— Undeva la nord de Brewer, îi spune Nelson, nu mai ştiu exact unde, se află Turnul din Pizza.

Băiatul aşteaptă să vadă dacă poanta are haz şi, deşi adulţii râd de complezenţă, îşi spune că n-a fost deloc hazlie şi tace. Privirea îi redevine precaută.

— Pot să plec?

— Unde te duci? îl ia Rabbit la întrebări.

— În camera mea.

— Aia-i camera lui Mim. Când ai de gând să i-o cedezi?

— Oricând.

— De ce n-o tai şi tu pe-afară? Bate mingea aia de fotbal, fă

ceva constructiv, ce Dumnezeu! Scoate-ţi din cap autocompătimirea.

— Lasă-l. În pace, icneşte mami.

— Nelson, când îmi arăţi şi mie celebra ta motoretă? se amestecă şi Mim.

— Nu-i prea grozavă, se strică mereu.

O studiază pe posibila lui parteneră de joacă.

— Nu poţi să mergi cu ea aşa cum eşti îmbrăcată acum.

— În Vest, răspunde ea, toată lumea merge cu motocicleta în ţoale împletite.

— Ai mers vreodată cu motocicleta?

— Tot timpul, Nelson. Am fost şefa unei bande de Îngeri ai Iadului{85}. Dăm o tură şi ne uităm la ţoacla ta după cină.

— Nu-i ţoacla copilului, e-a altcuiva, o previne Rabbit.

— După cină o să fie întuneric, îi spune şi *Nelson.*

— Ador întunericul, răspunde ea.

Recăpătându-şi încrederea în sine, urcă tropăind pe scări, fără să-i acorde vreo atenţie lui taică-su. Rabbit e gelos. În toţi aceşti ani scurşi de la terminarea şcolii, Mim a învăţat ceva ce el n-a reuşit: să se facă ascultată.

Cu mâini tremurânde, mami duce la gură ceaşca de ceai, soarbe un pic, apoi o pune la loc. E mândră de ceva anume; îşi dă seama de asta din felul cum stă la masă, dreaptă, cu muşchii cefei întinşi. Are părul bine periat. Bine periat şi aproape strălucitor.

— Mim a fost azi în vizită, îl anunţă ea.

— La cine? o întreabă Rabbit.

— La Janice, îi răspunde Mim. La Springer Motors.

— Aha, face Rabbit şi se trage mai în spate, hârjâind picioarele scaunului de podea. Ce-a avut de zis tăntăloaica?

— Nimic. N-am găsit-o acolo.

— Unde era?

— Mi-a zis că-i plecată să se-ntâlnească c-un avocat.

— Cine-a zis asta, bătrânu' Springer?

Simte cum i se strecoară frica în stomac şi-l roade mărunt. Legea. Plicul alb, lung. Şi totuşi, îi place ideea că Mim a fost acolo şi s-a postat, într-una din costumaţiile ei, în faţa

reclamei la Toyota, ca un cuţit bine ascuţit înfipt în inima imperiului Springer. Mim, arma lor secretă.

— Nu, vine răspunsul ei, nu bătrânul Springer, ci Stavros.

— Deci te-ai văzut cu Charlie? Hm… Cum arată? Stors?

— M-a invitat să luăm prânzul în oraş.

— Unde?

— Nu ştiu, într-un local grecesc din cartierul negrilor.

Pe Rabbit îl pufneşte râsul. Cu-atâţia morţi şi muribunzi în jurul lui, simte nevoia de-o descătuşare.

— Stai să vezi când i-o povesti asta şi ei!

— Mă-ndoiesc c-o să-i povestească.

Papsi se prinde greu despre ce-i vorba.

— Despre cine discutăm, Mim? Despre şmecheraşul ăla care-a aburit-o pe Janice?

Chipul lui mami exprimă nedumerire; ochii i se bulbucă de parc-ar sugruma-o cineva, în timp ce gura ei dă lupte grele ca să exprime un gând ghiduş. Amuţesc cu toţii, în acest moment plin de suspans.

— Iubitul ei, bâiguie ea.

Rabbit simte cum îl săgetează o senzaţie de greaţă.

Papsi îşi dă cu părerea:

— Ei bine, de când a început balamucul ăsta, m-am ţinut deoparte, să nu crezi, Harry, că nu m-am simţit ispitit să mă amestec în povestea asta, dar mi-am văzut de treabă; după socoteala mea, iubitul cuiva este o persoană care te iubeşte la bine şi la rău, însă, din câte-am auzit eu, individul ăsta uns cu toate alifiile nu-i decât un vânător de zambilici. De zambilici şi de-o înrudire cu numele de Springer. Iartă-mă că vorbesc aşa.

— Eu cred… bolboroseşte mami cu faţa încă radioasă, că-i drăguţ. Să ştim că Janice are.

— O zambilică, îi completează Mim fraza, în cele din urmă.

Iar lui Rabbit i se pare urât faptul că ceilalţi doi, papsi şi Mim, o pervertesc pe mami acum, când e cu un picior în groapă. O întreabă pe Mim pe un ton glacial:

— Despre ce-ai discutat cu Chas?

— A, tot felul de chestii, îi spune Mim, coborându-şi şoldul

de pe masa de bucătărie pe care stătuse cocoţată ca pe-un scaun de bar. Ştiai că suferă de reumatism cardiac? Poate să dea colţul în orice clipă.

— Slabe speranţe, zice Rabbit.

— Genul ăsta de şulfă, spune papsi, împingându-şi proteza la loc, apucă să trăiască şi-o sută de ani, în timp ce-i ducem la groapă pe toţi americanii cumsecade, cu bun-simţ. Nu mă-ntreba de ce stau lucrurile aşa, Dumnezeu ştie mai bine.

— Mie mi s-a părut un tip simpatic, zice Mim. Şi de-a dreptul inteligent. Şi vorbea cu *mult* mai frumos despre voi decât vorbiţi voi despre el. Îl preocupă foarte mult soarta lui Janice, el e, probabil, prima persoană care i-a acordat o atenţie specială, ca *om,* în ultimii treizeci de ani. Vede foarte multe lucruri frumoase la ea.

— Pentru asta îţi trebuie microscop, parează Rabbit.

— Cât despre tine, i-o întoarce Mim, i separe că eşti cel mai mare ciudat pe care l-a întâlnit vreodată. Nu pricepe cum de nu te duci s-o iei pe Janice, dacă îţi doreşti cu adevărat să se întoarcă la tine.

Rabbit dă din umeri.

— Oi fi prea mândru sau prea leneş. Nu-mi place să recurg la forţa. Nu-mi plac sporturile violente.

— I-am povestit ce frate blajin erai.

— După mintea lui, nici unei muşte nu i-ar fi făcut rău, mă-ngrijora de-a dreptul, spune papsi. Era ca şi cum am fi avut, fără să ştim, o fetiţă. Nu-i aşa, mamă?

— Nici vorbă, izbucneşte mami. Era băiat în toată regula.

— Charlie mi-a zis că, în cazul ăsta… continuă Mim.

— Îi mai spui şi „Charlie”! o întrerupe Rabbit.

— „În cazul ăsta”, mi-a zis el, „de ce-i pro război?”

— Futu-i! ripostează Rabbit, simţindu-se mai vlăguit şi mai nerăbdător decât crezuse. Orice om cu un pic de bun-simţ e-n favoarea acestui război blestemat. Ăilalţi vor să se bată, iar noi *n-avem încotro*, trebuie să ne batem. Avem vreo alternativă? Care-i aia?

Mim încearcă să domolească furia crescândă a fratelui ei.

— El are o teorie, zice ea, cum că te bucuri de orice

nenorocire care-ţi asigură libertatea. Te-ai bucurat şi când te-a părăsit Janice, te-ai bucurat şi când ţi-a ars casa.

— Şi-o să mă bucur şi mai mult când n-ai să te mai vezi cu viermele-ăsta jegos.

Mim îl pironeşte cu privirea ei care-a pus la punct o mie de bărbaţi.

— Ai nimerit-o. E genul meu.

— Exact, e-un gangster. Nici nu-i de mirare ca te-ai dus acolo, să cauţi morga cu lumânarea. Ştii unde sfârşesc fufele petrecăreţe de ţeapa ta? În rapoartele medicilor legişti, când iei un pumn de somnifere după ce nu te mai caută nimeni la telefon, după ce gangsterii îşi găsesc prospături fără obraji puhavi. Ai dat-o-n bară, surioară, şi nici toţi Stavroşii din lume nu te mai pot scoate la liman. Ei te-au rostuit acolo unde eşti.

— *Maaa*-mi! strigă Mim, dintr-un mai vechi reflex, cerând ajutorul invalidei firave ce-şi bălăngăne capul spre tăblia mesei. Spune-i lui Harry să *termine*.

Iar Rabbit îşi aduce aminte că-i un mit faptul că nu se ciondăneau; ba chiar de nenumărate ori.

Când se-ntorc de la lucru a doua zi, ultima zi de serviciu a lui Harry, nu mai găsesc Toronado-ul cu număr de New York în faţa casei. Mim apare o oră mai târziu, după ce Rabbit a băgat cotletele la cuptor; când o-ntreabă pe unde-a umblat, ea îşi azvârle poşeta uriaşă, dungată, pe canapea şi-i răspunde:

— Prin împrejurimi. Am revăzut locurile copilăriei. Centrul arată de-a dreptul deprimant, nu-i aşa? Peste tot, numai parcări acoperite cu bitum şi negri cu păr explodat. Şi magazine de linoleum. Şi totuşi, am făcut o faptă bună. M-am oprit la magazinul din vale, de pe Weiser, ăla care vinde ziare de stânga, şi-am cumpărat juma de chil de arahide. Mă crezi sau nu, Brewer e singurul loc din lume unde se mai găsesc arahide-n coajă ca lumea. Încă-s calde.

Îi aruncă punga, o pasă la nimereală; el o prinde din zbor şi, în timp ce stau la poveşti în camera de zi, începe să cojească alunele. Cojile le pune într-un ghiveci de flori.

— Vas'zică aşa, zice el. Te-ai mai întâlnit cu Stavros?

— Mi-ai spus să nu mă mai întâlnesc cu el.

— Mare brânză, ce-ţi spun eu. Cum s-a purtat? S-a mai văicărit de inimă?

— M-a impresionat numai prin felul lui de-a fi.

— Văleu, văleleu! M-aţi mai disecat un pic?

— A, nu, am fost egoişti şi-am discutat de-ale noastre. A citit în mine ca-ntr-o carte deschisă. Ajunsesem cam la jumătatea primului pahar când, numai ce mă măsoară de sus până jos prin lentilele lui fumurii şi mă-ntreabă: „Ţi-o dai în mirişte, ai?" Dă-mi şi mie-o alună.

Îi aruncă un pumn de arahide, care-o împroaşcă în piept. Poartă o rochiţă unduitoare, care se încheie-n faţă, al cărei model imită pielea de şopârlă. Când îşi pune picioarele pe perniţă, lui Rabbit i se-arată totul, până-n fundul dresului ei. Are mişcări leneşe şi molatice; ochii îi par mai blânzi, deşi rimelul îi străluceşte de parc-ar fi proaspăt aplicat.

— Asta-i tot ce-aţi făcut? o întreabă el. Aţi luat prânzul împreună şi-atât?

— A-a-atâta tot.

— Ce-ncerci să demonstrezi? Credeam c-ai venit în Est s-o ajuţi pe mami.

— S-o ajut să te-ajute pe *tine*. Cum s-o ajut, doar nu-s doctoriţă!

— Ei bine, mersi de-aşa ajutor, c-ai ajuns să te fuţi cu amantul neveste-mii.

Mim râde, cu ochii-n tavan, expunându-i lui Harry curbura ca de potcoavă a bărbiei ei, cu umflătura albă, lucioasă, a venei jugulare. Râsul încetează ca tăiat cu un cuţit. Îşi priveşte lung fratele, cu un aer grav, cu neruşinare.

— Dac-ai avea de ales, cu cine te-ai băga în pat: cu el, cu ea sau cu mine?

— Cu ea. Cu Janice pot oricând, adică-i posibil. Dar cu tine – niciodată.

— Ştiu, îi dă Mim dreptate, plină de veselie. Dintre toţi bărbaţii din lume, tu eşti singurul intangibil. Tu şi cu papsi.

— Şi cum mă face chestia asta să par?

Ea-l sfredeleşte cu privirea, în căutarea răspunsului constând într-un singur cuvânt.

— Ridicol.

— Aşa mi-am zis şi eu. Of, Iisuse! Chiar i-ai tras-o azi lui Stavros? Sau doar ţii morţiş să mă bagi în boală? Unde v-aţi dus? Nu i-a simţit Janice lipsa la serviciu?

— A, putea să inventeze ceva, cum că-i plecat să facă o vânzare sau ceva de felul ăsta, îi aruncă Mim, de-acum plictisită de discuţie. Sau putea să-i spună să-şi vadă de treaba ei. Europenii aşa procedează.

Se ridică, îşi mângâie nasturii rochiei ei ce imită pielea de şopârlă, să se asigure că sunt încheiaţi.

— Hai s-o vedem pe mami, adaugă ea. Nu te mai agita atâta. Cu ani în urmă, mi-am făcut o regulă din a nu mi-o pune cu un tip de mai mult de trei ori. Doar dacă nu pică ceva la toată afacerea.

În seara aceleiaşi zile, Mim îi pune să se-mbrace elegant şi-i scoate la cină, la bufetul olandez din nordul oraşului, situat pe drumul spre parcul cu terenuri sportive. Deşi i se bălăbăne capul şi are oarece probleme când taie crusta ştrudelului cu mere, mami se descurcă destul de bine şi pare fericită: cum se face că lui şi lui papsi nu le-a trecut niciodată prin minte s-o scoată în lume? E furios pe propria prostie şi acasă, în hol, îi spune lui Mim, înainte de-a se duce fiecare la culcare (ea şi-a recăpătat camera din copilărie, iar Nelson doarme în camera lui):

— Tu eşti micuţa Domnişoară Drege-Tot, nu-i aşa?

— Da, i-o întoarce ea, iar tu eşti marele Domn Încurcă-Lume.

Se-apucă să-şi descheie nasturii în faţa lui şi închide uşa numai după ce-l vede întorcându-se pe călcâie.

Sâmbătă-dimineaţă îl duce pe Nelson cu Toronado-ul ei la familia Fosnacht; Janice a aranjat cu mami să se ocupe toată ziua de băieţi, împreună cu Peggy. Deşi drumul din Mt. Judge în West Brewer ţine doar douăzeci de minute, Mim lipseşte de-acasă toată dimineaţa şi se-ntoarce abia după ora două.

— Cum a fost? o întreabă Rabbit.

— Ce să fie?

— Hai, pe bune! E chiar aşa grozav la aşternut sau doar peste medie, în raport cu experienţa ta? O vreme am crezut c-o fi având vreo problemă, altfel nu s-ar fi agăţat cu-atâta disperare de Janice, când are atâtea păsărele proaspete la orizont.

— Poate că Janice are nişte talente incredibile.

— Hai să vorbim despre el. Raportat la experienţa ta.

Şi-i imaginează pe toţi bărbaţii din viaţa ei sudaţi într-unul singur, toate feţele, vocile şi piepturile lor sudate într-un zid roz, murmurător, tot aşa cum, pe vremuri, publicul de la meciurile lui de baschet se transforma în martorul unic, urlător, care era lumea întreagă.

— Raportat la experienţa ta vastă.

— De ce nu-ţi vezi tu de treaba ta, în loc să-i muşti pe alţii de fund? îl întreabă Mim.

Când se-ntoarce, în costumul ăla al ei ca de clovn, jumătatea inferioară devine o poartă de dungi orizontale din bumbac.

— N-am nicio treabă, zice el.

— N-ai, fiindcă nu te-ai îngrijit să ai. Toţi ceilalţi au o viaţă pe care-ncearcă să şi-o-ngrădească cu nişte reguli. Tu faci doar ce-ţi trece prin minte şi, când te trezeşti c-a bubuit totul sau s-a dus de râpă, rămâi bosumflat.

— Doamne sfinte, se apără el, am fost la muncă zi de zi, timp de zece ani!

Mini nu-i acceptă scuza.

— Ai fost c-ai vrut. Era lucrul cel mai uşor de făcut.

— Ştii ce, începi să-mi aminteşti de Janice.

Mim se întoarce din nou; poarta se cască.

— Charlie mi-a spus că Janice e fantastică. O femeie cu-adevărat pasională.

Duminică, Mim stă toată ziua acasă. Ies la plimbare cu vechiul Chevy al lui papsi, se duc la cariera unde-şi făceau veacul pe vremuri. Câmpiile cândva ninse cu margarete şi apoi presărate cu galbenul splinuţelor s-au transformat în

terenuri de construcţii; din carieră n-a mai rămas decât uriaşa gaură cenuşie săpată-n pământ. Turnul ce le-amintea de castelul vrăjitorului din Oz, cu şoproanele şi ascunzătorile lui, unde se fabrica odinioară ciment, a dispărut, iar peştera în care se-nghesuiau copiii şi se umpleau de spaimă e acum sigilată cu mormane de noroi şi foi ruginite de tablă ondulată.

— Pagubă-n ciuperci, hotărăşte mami. Chestii sinistre. Se-ntâmplau aici. Bărbaţi cu băieţi.

Mănâncă la bufetul de aluminiu de pe Warren Street, unde li se oferă priveliştea viaductului, iar masa e mai puţin reuşită decât cea de data trecută. Mami refuză să mănânce.

— Nu mi-e foame, zice ea, însă Rabbit şi Mim cred că recurge la pretextul ăsta din cauza separeurilor înghesuite şi a luminii din local, de teamă să n-o vadă lumea bâjbâind.

Se duc să vadă un film. Pagina de filme din *Vat* face reclamă la *I Am Curious Yellow*, *Midnight Cowboy, Depraved* cuplat cu *The Circus* (Fetele Niciodată N-au Mai Jucat Un Asemenea Joc!), un film porno suedez, intitulat *Yes,* şi, în fine, *Funny Girl.* Acesta din urmă sună la fel de porno, dar e un film cu Barbra Streisand, unul muzical. Reuşesc să întârzie la spectacolul de la şase şi jumătate. Mami adoarme, iar papsi se ridică şi se duce în spatele sălii, discută cu o plasatoare, scâncind asurzitor, până când unul dintre spectatorii împrăştiaţi în sală îl pune la punct cu un: „Şşşşt!” La ieşire, după ce s-au aprins luminile, un trio de derbedei se uită la Mim cu priviri atât de pline de-nţeles, încât Rabbit le face un gest obscen cu degetul mijlociu. Mami clipeşte des, ajunsă pe stradă, şi comentează:

— A fost drăguţ. De fapt, Fanny a fost. Foarte urâtă. Dar foarte stilată. Şi-un gangster. Ea a ştiut tot timpul că Nick Arnstein e gangster. Toată lumea. Ştia.

— Bravo ei, spune Mim.

— Nu gangsterii duc de râpă ţara asta, zice papsi. Dacă vreţi să ştiţi cine, aflaţi că nu ei, ci industriaşii. Averile monstruoase. Alde Mellon şi Du Pont, ăştia-s pungaşii pe care-ar trebui să-i băgăm la zdup.

— Nu deveni radical, papsi, îl domoleşte Rabbit.

— Nu-s deloc radical, îl asigură bătrânul. Ca să fii radical, trebuie să fii bogat.

Lunea, o zi cu cer noros, e prima zi de şomaj a lui Harry. La şapte dimineaţa e treaz, însă papsi pleacă la lucru de unul singur. Nelson se duce cu el; continuă să meargă la şcoală în West Brewer şi schimbă autobuzul când ajunge pe Weiser. Mim pleacă de-acasă pe la unsprezece, fără să-i spună încotro. Rabbit studiază atent anunţurile cu oferte de serviciu din ziarul *Standard.* Se caută contabili. Cursanţi în domeniul administrativ. Ucenic de vopsitor-şpriţuitor. Mecanic auto. Barman. *Lumea* e plină de slujbe, până şi-n plină criză economică nixoniană. Citeşte pe sărite secţiunile cu agenţi de asigurări şi programatori de recalificare, sare la secţiunea vânzători, după care trece la pagina de divertisment. Dat dracu' *Apartamentul 3-G* ăsta: se simte ca şi cum ar trăi de ani de zile cu fetele-alea, oare *când o* să le vadă odată dezbrăcate? Desenatorul *îl* aţâţă întruna ba cu nişte umeri goi, ba cu picioare dezgolite, aduse-n prim-plan, cu zona inghinală aproape de marginea desenului, ba cu bretelele de la sutien aproape plesnind. Îşi face un calcul: după salariul pe două luni încasat de la Verity, beneficiază de treizeci şi şapte de săptămâni de ajutor social, iar apoi se poate descurca şi cu pensia lui papsi. E ca şi cum ai muri: totuşi, nu te lasă să te prăbuşeşti, te ţin pe picioare cu transfuzii la nesfârşit, altminteri s-ar simţi prost din cauza ta. Se uită în fugă peste secţiunea cu acţiuni de divorţ şi nu se găseşte citat, apoi urcă să vadă ce face mami.

O găseşte stând în pat, în capul oaselor, cu mâinile zăcând cuminţi pe cuvertura matlasată, moştenită de la mama ei.

Televizorul e dat încetişor. Mami se uită lung pe fereastră, la arţarii de-afară. S-au scuturat atât de mult, încât lumina de-aici chiar pare puternică. Mirosul acela întristător e azi mai puternic: miasmă de carne stătută, amestecată cu izul mentolat al doctoriilor. Ca s-o cruţe de efortul de-a mai umbla pe coridor, i-au instalat o ploscă lângă radiator. Se lasă greoi lângă ea, pe pat, ca să-i insufle un pic de vioiciune. Ochii ei, împăienjeniţi de-o paloare mohorâtă, se cască: gura i se

căzneşte, dar nu produce decât salivă.

— Care-i treaba? o întreabă Harry tare. Cum merge?

— Vise urâte, icneşte ea. L-dopa afectează. Sistemul nervos.

— Ca şi Parkinsonul.

La asta nu capătă niciun răspuns. Încearcă din nou:

— Ce veşti mai ai de la Julia Arndt? Şi de la, cum o cheamă, Mamie Kellog? Nu te mai vizitează?

— Am trăit mai mult. Decât s-ar fi aşteptat.

— Nu ţi-e dor de bârfele lor?

— Cred. Că asta le-a speriat. S-a adeverit totul.

— Povesteşte-mi un vis de-al tău, face el o nouă încercare.

— Mă scărpinam de râie. Pe tot corpul. Mi-am desprins o bubă şi m-am uitat dedesubt. Erau şi ploşniţe. La fel ca atunci când întorci o piatră cu josu-n sus.

— Oho, asta chiar că-i de-ajuns să te ţină trează! Îţi pare bine că-i şi Mim cu noi?

— Da.

— A rămas la fel de haioasă, nu?

— Încearcă să fie. Veselă.

— S-ar zice că e-n formă, nu glumă.

— Strop cu strop, zice mami.

— Hm?

— Asta era pe unul. Din canalele pentru copii. Earl lasă televizorul deschis şi mă obligă să mă uit. Strop cu strop.

— Aha, zi-i ’nainte.

— Viaţa-i sirop. Pas cu pas. Viaţa-i impas.

Rabbit izbucneşte-n râs, să-i arate că-i place poanta, făcând patul să se zgâlţâie sub greutatea lui.

— Unde crezi c-am greşit?

— Cine zice. Că-i greşit?

— Mami… Nu tu casă, nu tu nevastă, nu tu slujbă. Ăla micu’ mă urăşte. Soră-mea îmi zice că-s un caraghios.

— Te maturizezi.

— Mim susţine că n-am învăţat nicio regulă la viaţa mea.

— N-ai avut nevoie.

— Hm… Dac-am trăi într-o lume cât de cât decentă, n-am avea nevoie de-atâtea reguli.

La faza asta, ea nu mai are niciun răspuns pregătit. Rabbit se uită pe fereastră. Cândva – în anul ce-a urmat plecării lui, ba chiar şi la cinci ani dup-aceea –, strada asta atât de familiară, cu arborii ei înalţi, cu coroane stufoase, cu trotuarele pe alocuri denivelate de rădăcini de arţari, cu zidurile ei de gresie şi balustradele de fier vopsit, cu casele ei duplex, cu faţadele din cărămidă, a căror tencuială imita piatra cenuşie, îi amintea lui Rabbit de farmecul propriei existenţe. Aceste suprafeţe telurice fuseseră martore la naşterea lui; acest potir îi păstrase sângele; aici se concentrase universul, fiecare sămânţă de arţar ce cădea pe pământ făcând tumbe era mai importantă decât toate galaxiile. S-au dus vremurile acelea. Jackson Road pare o stradă ca oricare alta, de oriunde. Există milioane de asemenea străzi americane, cuibul a milioane de vieţi, pe care le cern prin sită, fără să le bage de seamă sau să le jelească, lăsându-le să se stingă, străzi ce nu-şi jelesc nici măcar propriul declin, ci, dimpotrivă, se strâmbă dispreţuitoare la bilele de fier folosite la demolări, etalând aceleaşi faţade jigărite, dărăpănate, după toate iernile cărora le-au supravieţuit. Oricât de constant ar încerca mami să dialogheze cu aceşti arţari – cu contururile şerpuitoare, ceţoase ale crengilor, la fel de neclintite ca rama ferestrei cu vitralii –, ei nu-i vor schimba destinul nici cu o câtime de secundă; după cum nici privirea ei pierdută, care-a sădit aceşti copaci înăuntrul ei, n-ar putea împiedica dispariţia lor, dacă mâine-ar fi doborâţi pentru ca, în sfârşit, să se treacă la lărgirea străzii. Iar năvala luminii proaspete îi va şterge din minte până şi amintirea lor. Timpul este elementul în care trăim, nu-i vreun invadator care-a greşit adresa. Ce prost e, i-au trebuit treizeci şi şase de ani să-nceapă să se dumirească, îşi întoarce capul de la fereastră şi zice, aşa, ca să se afle-n treabă:

— Întoarcerea lui Mim precis îl bucură pe papsi.

Cât timp el a tăcut, mami a adormit cu capul răsturnat pe pernă, cu nările de-un roşu-sângeriu contrastând cu albul aşternutului.

Coboară la parter şi-şi face un sendviş cu unt de arahide. Îşi

toarnă un pahar cu lapte. Are sentimentul că locuinţa lor e astfel construită încât, cu paşii lui, ar putea-o zdruncina pe mami şi-ar putea-o arunca-n abis. Coboară-n pivniţă şi-şi găseşte vechea minge de baschet, ba, minune şi mai mare, chiar şi pompa cu acul înfipt în valvă. Deşi fragile, lucrurile rămân fidele pe termen lung. Panoul de baschet e tot acolo, fixat de peretele garajului, dar inelul a ruginit odată cu trecerea anilor şi şuruburile au slăbit, aşa că, după primele aruncări în forţă, marginea panoului se lasă-n jos. Totuşi, continuă să zburde şi începe să-şi recapete îndemânarea de-altădată. Sus şi degajat, sus şi degajat. Imaginează-ţi-o căzând dincolo de marginea inelului, uită că ai de-a face cu un cerc. E o zi al naibii de cenuşie, aşa că lumina e de-o uniformitate plăcută. Se visează jucând într-un meci televizat; ciudat, când te uiţi la tembelizor, la jucătorii profesionişti, îţi dai seama după încordarea musculaturii lor dacă va fi o aruncare reuşită. Mim coboară în curte pe uşa din spate, vine spre el pe aleea de ciment. E îmbrăcată într-o jachetă neagră, simplă, cu revere late, pătrăţoase, şi-o fustă neagră care-i vine până la genunchi. Genul de ţinută care i-ar plăcea unei grecoaice. O văduvă clasică.

— E nouă? o întreabă el.

— Mi-am luat-o de la Kroll's. Sunt complet rupţi de ce se-ntâmplă pe Coastele de Est şi de Vest, dar boarfele lor sobre sunt la juma' de preţ.

— Te-ai văzut cu amicul Chas?

Mim îşi lasă poşeta din mână, îşi scoate mănuşile şi-i face semn să-i dea mingea. În liceu, Rabbit îi dădea zece puncte avans, când jucau douăşunu. În copilărie, la sport, Mim era agilă şi robustă, în ciuda picioarelor ei în x, şi-ar fi avut rezultate mai bune dacă n-ar fi cules el deja toţi laurii.

— Şi cu amica Janice, răspunde ea şi-aruncă la coş.

Ratează la mustaţă. Rabbit îi pasează mingea.

— Dă-o mai lobată, o sfătuieşte el. Unde-ai văzut-o pe Jan?

— Ne-a însoţit la restaurant.

— V-aţi păruit?

— Nu tocmai. Am băut cu toţii Martini şi *retsina* şi ne-am

făcut mangă. E de-a dreptul nostimă, ceea ce-i o noutate, zice Mim, mijindu-şi ochii spre coş. Cică vrea să-nchirieze un apartament unde să stea fără Charlie, ca să-l poată primi pe Nelson.

De data asta, mingea loveşte interiorul panoului şi toate şuruburile slăbite se zgâlţâie, şi mai slăbite.

— O să mă lupt pentru el până-n pânzele albe.

— Nu fi aşa de-nverşunat. N-o să se-ajungă acolo.

— Vezi să nu! Ce puşca mea, eşti micuţa Ştie-Tot?

— Mai încerc o dată.

Sânii îi tresaltă, împungându-i reverele jachetei, în timp ce-aruncă în sus mingea murdară. S-a pornit o ploaie măruntă. Mingea şterge plasa, adică ar şterge-o, dacă panoul ar avea aşa ceva.

— Cum ai putut să i-o pui lui Stavros cu Janice de faţă?

— Am trimis-o înapoi la taică-su.

El îşi dorise ca întrebarea să sune brutal, nu să capete un răspuns.

— Biata Janice, spune el. Cum i-o fi plăcând să fie întrecută într-ale preacurviei?

— Ţi-am mai spus, nu fi înverşunat. Mâine plec. Treaba asta o ştiu şi Charlie, şi Janice.

— Mim! Nu se poate, aşa de repede? Cum rămâne cu ei? întreabă el, arătând spre casă.

Privită din spate, casa e înaltă cât un bloc, dar partea asta dosnică e ca vai de ea, o dărăpănătură de şindrilă şi smoală complet nepotrivită cu faţada solidă dinspre stradă.

— O să le frângi inima.

— Ştiu c-o să plec. Viaţa mea e acolo, nu aici.

— Acolo n-ai nimic, în afară de-o gloată de haidamaci în călduri şi riscul de-a te face cu vreo boală venerică.

— Of, noi suntem nişte oameni curaţi. Nu ţi-am povestit? Suntem cu toţii obsedaţi de igienă.

— Mda… Mim, povesteşte-mi altceva. Nu te saturi niciodată de-atâta futai? Vreau să zic – adaugă, vrând să-i arate că-i sincer cu ea, nu mitocan –, m-aş aştepta să te mai şi saturi.

Ea-l înţelege şi-i răspunde cu sinceritate fraternă.

— La drept vorbind, nu. Nu mă satur. Când eram mică, credeam că te mai şi saturi, dar acum, ca femeie, văd că, zău, nu mă satur. Aşa suntem făcute. Aşa-s făcuţi oamenii. Există o legătură. Desigur, mai sunt şi momente de oboseală, însă chiar şi-atunci se-ntâmplă lucruri drăguţe. Oamenii vor să fie drăguţi, n-ai băgat de seamă? Nu vor să fie căcănari şi-atâta tot; trebuie să găseşti o cale să-i faci să se simtă bine. Trebuie să-i ajuţi.

În aer liber, prinşi în lasoul rimelului, ochii ei arată mai tineri decât ar avea dreptul.

— Păi, da, bine, îngaimă el; simte nevoia s-o ia de mână, să fie ajutat.

Odinioară, ca frate, se temea să n-o vadă căzând în cariera de piatră, dac-o să-i dea drumul, şi-i dăduse drumul şi ea chiar căzuse, iar acum îi zice că totu-i în regulă, totu-i făcut să cadă. Mim pufneşte-n râs şi-şi continuă peroraţia:

— N-am fost niciodată aşa de sensibilă ca tine. Ţii minte că-ţi făcea silă mâncarea amestecată, ţi-era greaţă când sosul de mazăre se-atingea de friptură sau mai ştiu eu ce? Iar atunci când ţi-am spus că toată mâncarea trebuie terciuită ca voma, înainte de-a fi înghiţită, aproape că n-ai mai mâncat o săptămână.

— Nu mai ţin minte. Stavros e grozav, ai?

Mim îşi ridică mănuşile albe din iarbă.

— E drăguţ, zice ea, plesnindu-şi palma cu mănuşile, scrutându-şi fratele. Şi-n plus… adaugă ea.

— Ce? o descoase Harry, aşteptându-se la tot ce poate fi mai rău, la lovitura care nu va mai lăsa nimic în urmă.

— I-am cumpărat lui Nelson o motoretă. Nimeni din casa asta uitată de Dumnezeu nu pare să-şi aducă aminte de chestia asta, dar mâine-i ziua lui de naştere. Împlineşte treisprezece ani, ce mama naibii! *E adolescent.*

— Nu se poate, Mim! Vrei să moară? La noi, nici nu-i legală treaba asta.

— O să fie livrată vineri, la locuinţa familiei Fosnacht. Se vor putea plimba amândoi cu ea prin parcare, dar va fi

proprietatea lui Nelson. Bietul copil merită şi el *ceva,* pentru câte-a îndurat din cauza ta.

— Eşti o supermătuşă.

— Iar tu eşti atât de tăntălău, că nici nu-ţi dai seama că plouă.

Sprintează prin burniţa tot mai întunecoasă, tot cu picioarele-n x şi tot agilă, pe alee, prin curtea lor îngustă din spatele casei, şi urcă treptele înalte şi strâmte ale verandei din spate. Harry strânge mingea-n braţe şi-o urmează.

În casa părintească, Rabbit nu numai că revine la obiceiurile de-a mânca sendvişuri cu unt de arahide, de-a bea cacao şi de-a trândăvi în pat, după ce se sting zgomotele plecării lui papsi şi Nelson; se trezeşte masturbându-se consecvent. Camera însăşi o cere: o odăiţă lungă, despre care odinioară-şi închipuia că-i un vagon de tren tras prin noapte. Singura ei fereastră dă spre aleea întunecată dintre case. În copilărie, din camera asta se uita la transperantul de la fereastra camerei situate la nici doi metri distanţă, în care stătea micuţa Carolyn Zim. Alde Zim, ăştia, erau păsări de noapte. În unele seri, Carolyn se ducea la culcare mai târziu decât el, deşi el era cu trei ani mai mare, şi-atunci se zgâia prin fasciculele înguste de lumină, căutând strălucirea trupului ei dezgolit. Dacă-şi lipea faţa de geamul îngheţat de lângă perna lui, izbutea să vadă destul de greu, pieziş, şi camera domnului şi-a doamnei Zim, iar într-o seară desluşise o zbatere rozalie care e posibil să fi fost o-mpreunare. Aproape în fiecare dimineaţă însă, îi auzeau pe soţii Zim certându-se la micul dejun, iar mami se întreba cât o să mai reziste căsnicia lor. Asemenea oameni pur şi simplu n-aveau cum să se împreuneze. Pe vremea aia, această cameră era ticsită de sportivi, mai ales de jucători de baseball, iar fotografiile lor soseau mai ales pe copertele revistelor şcolare, erau acolo Musial şi Dimag, Luke Appling şi Rudy York. Un timp avusese şi o colecţie de timbre, o amintire insolită, albumul acela mare, albastru, cu coperţi moi, căsuţele de hârtie cerată şi plicurile de hârtie cerată, burduşite de grămezi de timbre

ştampilate, din Muntenegru şi Sierra Leone. Pe-atunci se visa călătorind în toate ţările lumii şi trimiţându-i lui mami câte-o ilustrată din fiecare, cu câte-un timbru. Era îndrăgostit de ideea de-a călători, de-a alerga, de geografie, de jocurile de Parcheesi şi Safari şi de toate cele cu o tablă pe care dai cu zarul şi-apoi muţi; senzaţia de vagon de tren era atât de vie, încât aproape că şi vedea cum tremură şi se clatină ritmic lumina gri-gălbuie de deasupra lui. Şi totuşi, fuga a ajuns o crimă, în jocul la care-a ajuns să se priceapă cel mai bine.

Afişele i-au fost date jos de pe pereţi, cât a fost plecat în armată. Urmele lăsate de pioneze au fost acoperite cu vopsea. Laleaua de sticlă jivrată a fost înlocuită de un cerc fluorescent, care bâzâie şi pâlpâie. Mami i-a transformat camera într-un fel de depozit de vechituri: o maşină de cusut Singer cu pedală, un teanc de *Reader's Digest* şi *Family Circle*, o lampă cu picior, a cărei dulie spartă atârnă ca un cap de găină ce se mai ţine într-un tendon, fotografii deprimante, cu păduri englezeşti şi palate italiene, unde el n-a ajuns niciodată, pătuţul pliant de la Sears, pe care-a dormit Nelson la taică-su în cameră cât a fost Mim în vizită. Marţi, când a plecat Mim, năucit de norocul ce dăduse peste el, de-a fi proprietarul unei motorete în West Brewer, puştiul s-a mutat înapoi în camera ei, lăsându-l pe Rabbit în seama amintirilor şi-a fanteziilor sale. Ori de câte ori se masturbează, trebuie să-şi imagineze că şi-o pune cu cineva. Pe măsură ce înaintează-n vârstă, oamenii-n carne şi oase nu-l mai stimulează-ndeajuns. A-ncercat s-o viseze pe Peggy Fosnacht, căci cu ea a avut de-a face de curând, e bună, tremură ca piftia; dar amintirea ei îi reînvie în memorie faptul că n-a făcut nimic pentru ea, nu i-a dat un telefon, n-are niciun chef să-i dea, i-a lăsat Fury-ul albastru în subsol şi l-a pus pe Nelson să-i dea cheia, de groază să nu dea ochii cu ea, femeia l-a sedus, flăcăruia albastră care-a făcut-o să-i dea lămâiţa-n foc s-a-ntins şi s-a transformat în vâlvătaie. Mintea îi sare înapoi ca friptă ori de câte ori se gândeşte la foc. Nici pe Janice nu şi-o poate reînvia în minte; în afară de scobitura taliei, ce imită coborâşul şi suişul păsării în zbor, sub palma lui, în pat, tot ce-a mai rămas din ea este o beznă

încâlcită, amăgitoare, în care nu-ndrăzneşte să se-aventureze. Se-apucă să plăsmuiască în imaginaţie o başoaldă de negresă, grăsană, dar nu o grăsană îngălată, ci una musculoasă, cu trăsături masculine, cu o urmă de mustaţă şi-un incisiv ciobit. De regulă, îl călăreşte ca un Buddha zâmbitor, rotindu-şi domol bucile, frecându-şi-le de coapsele lui, iar uneori se-apleacă spre el în aşa fel, încât sânii ei babani, de culoare cafenie, i se leagănă deasupra feţei ca nişte mănuşi de box cu vârfuri sensibile. În închipuirea lui, el şi balabusta asta curviştină tocmai se-amuză de-un banc; ea se topeşte de râs şi buna dispoziţie îi sfâşie şi lui pieptul, iar camera în care se află nu e una ca oricare alta, ci un fel de pod înalt, poate-o şură, cu ferestre rotunde, îndepărtate, prin care pătrunde o lumină colburoasă, şi cu grinzi de care-atârnă funii, zici că-s aproape spânzurători. Deşi, de obicei, ea e deasupra şi el începe uneori pe spate, imaginându-şi că degetele lui sunt buzele ei, când ajunge la orgasm, se rostogoleşte pe-o parte şi-şi mişcă frenetic şoldurile, în poziţia misionarului. Niciodată nu s-a simţit în stare să ejaculeze stând pe spate; senzaţia e prea explozivă, de zvâc prea puternic, e strigător la cer de chitită-n sus. Dumnezeu se află acolo, întinzându-şi aripile pufoase ca deasupra unui pătuţ de bebeluş. Mai bine se-ntoarce pe burtă şi-şi dă sămânţa-n iad. Ah, pizdă neagră, babană, cu buze purpurii ca lipitorile. Cu dinte de aur.

Când zeiţa asta neagră şi cumsecade refuză, în urma atâtor fantezii, să-i reapară îndeajuns de viu, încearcă să şi-o imagineze pe Babe. În timpul scurtei sale şederi, Mim i-a spus pe nepusă masă, după ce i-a ascultat povestea, că el ar fi trebuit să şi-o pună cu Babe; totul fusese aranjat şi spre asta îl împingea inconştientul lui. În închipuirea lui Harry însă, Babe are degete subţiri, reci ca fildeşul, nu pare să aibă nicio gaură moale, e toată numai cochilie. Iar ridurile de pe chipul *ei* sunt rodul unei înţelepciuni care pe el îl inhibă. Îi iese mai bine mişcarea derulând în mintea lui un film în care nu apare, imaginându-şi alte două personaje, pe Stavros şi pe Mim. Oare cum şi-au tras-o? Parcă şi vede Toronado-ul alb cum goneşte pe Eisenhower Avenue şi opreşte la numărul 1204. Coboară

amândoi, portierele albe se trântesc cu zgomot sălbatic, intră-n casă, urcă la etaj, Mim e prima. Nici nu catadicseşte să se întoarcă pentru un sărut preliminar; se dezbracă rapid. Rămâne în picioare în lumina amiezii, senină şi relaxată, picioarele i se-ating la nivelul genunchilor, sânii cu sfârcurile lăsate-n jos şi cu areolele spuzite de mici protuberanţe (a pândit-o şi i-a văzut sânii) i-au rămas adolescentini şi micuţi, n-au alăptat niciodată. Stavros se dezbracă mai lent, impasibil, îşi păzeşte inima, îşi pune pantalonii la dungă, ca s-arate impecabil când se întoarce la salonul auto. Are spinarea păroasă, cu volburi întunecate pe omoplaţi. Are pula groasă şi străbătută de vene umflate ca funia, bleagă, dar irezistibilă când dă să se scoale, dibaci aţâţată de Mim; glasurile puse pe şagă amuţesc; îşi imaginează cum norii după-amiezii adumbresc chipurile în nuanţe de sepia ale grecilor străvechi, de pe mesele acoperite cu macrameuri; vede cum vaginul lui Mim, cu flocii lui de culoarea blănii de şobolan (nu, acolo jos nu e blondă ca mierea), hăpăie pula noduroasă a bărbatului, vede cum degetele ei neîmpodobite cu inele îi împing coaiele mai sus, tot mai sus, în pizda ei hulpavă, lăbărţată, şi ejaculează, în adolescenţă, asta-i dădea senzaţia unui zbor în cosmos, simţea că pică-n cap stors de sevă, imponderabil, dar acum a ajuns doar eliberarea ordinară a furiei, o serie de ţipete înăbuşite în cearşaful protector, nişte pietre aruncate într-o fereastră acoperită de scânduri bătute-n cuie. În tăcerea de după, aude un fel de clinchet, o vibraţie muzicală discretă, ce cu greu poate fi identificată drept aparatul stereo al vecinilor care mişună desculţi alături, în cealaltă jumătate a casei.

Într-o seară, în timp ce-şi lasă trupul purificat să plutească pe undele radio, numai ce apare Jill, se apleacă deasupra lui şi-l mângâie. Întoarce capul s-o sărute pe coapsă, dar ea dispare. Ea e însă cea care l-a trezit, cu prezenţa ei, iar prin această fisură în moartea ei îi revin în minte o mie de detalii; cârlionţi de păr, expresii ale feţei, glasul ei gingaş luând acute în timp ce zdrăngănea la chitară. Îi răsar în minte şi se-ntrupează în memoria lui detaliile neînsemnate ale făpturii ei,

care înainte îi păreau uşor respingătoare, micile spaţii dintre dinţii ei, picioarele dolofane, netezimea ca de măr a fundului ei, ce-aducea cu o felicitare de Sf. Valentin, acel nu ştiu ce elegant al buzelor ei scorojite, rochia albă, nespălată, pe care-o purta la nesfârşit. Îşi aminteşte vremurile când, pe pat, întinsă pe pat, devenea una cu razele lunii, trupul ei tânăr abia-ncepea să-nveţe ce-nseamnă să simţi, terminaţiile ei nervoase încă se răsuceau asemenea ferigilor la sosirea primăverii, avea o duritate care-l descuraja, era un fruct mult prea proaspăt pentru a se putea dărui cu uşurinţă. Îl doare să-şi aducă aminte de clipele când chipul ei era îngândurat. De felul ei de-a-i arăta consideraţie filială, cu care-o rugase să-l slăbească. De ce? El se-nchisese în sine în semn de protest şi nu-şi dorea s-o audă lansându-i o provocare. Era nepregătit, suferise un afront. Las' să i-o tragă Cristosul negru; el se convertise la neîndurare, erau un miliard de pizde, iar el era unul singur. Încearcă să-şi închipuie scena aceea frumoasă, pe Jill şi pe Skeeter aşa cum îi văzuse odată în lumina puternică a veiozei, dar, în fantezia de-acum, Rabbit se scoală de pe scaun şi li se alătură, să le fie tată şi amant, iar ei se îndepărtează de el, ca hârtia şi cerneala ce se învârt şi-o clipă se întâlnesc pe rotativă. JILL REVINE. *Angstrom îi simte prezenţa.* Îl atinge cu răsuflarea ei, în timp ce el stă în patul lui din copilărie şi, de data asta, Harry nu mai face greşeala de-a se întoarce cu faţa la ea, îşi ridică încetişor mâna de lângă corp, dă să-i atingă pletele, în locul unde-ar trebui să i se reverse. Izbucneşte-n plâns când, trezindu-se, îşi vede mâna întinsă-n gol; simte cum îl năpădeşte durerea din stomacul făcut ghem, din gâtlejul răguşit, din ochii injectaţi; amintirea ochilor ei verzi ca iarba, a privirii ei filiale, pierdute, ce-aştepta de la el mai mult decât oblăduire, îl orbeşte, îl face să lase pe aşternut pete ce nu trebuie şterse, până dimineaţă vor fi invizibile. Şi totuşi, ea a fost aici, i-a simţit răsuflarea şi prezenţa. Va trebui să-i povestească şi lui Nelson. Mâine-dimineaţă. Cu această hotărâre fantastică, se destinde şi, cu un tremur halucinant, îşi lasă camera să fie cuplată la o locomotivă şi trasă către vest, către deşert, acolo unde este

acum şi Mim.

— Ştoarfa dracu'! înjură Janice. De câte ori i-ai tras-o?

— De trei ori, răspunde Charlie. Şi, cu asta, basta. E una dintre regulile ei…

Iată frântura de conversaţie ce-o bântuie pe Janice în noaptea asta, când nu poate s-adoarmă. *Farmazoana* aia de soră a lui Harry s-a-ntors la produs, dar influenţa ei s-a întins asupra lui Charlie ca o boală molipsitoare. Se potriveau atât de bine! Dumnezeule, nu i-au spus niciodată, nici maică-sa, nici taică-su, nici surorile medicale de la şcoală, doar filmele au încercat să-i spună, dar n-au putut să-i arate, cel puţin, nu până de curând, cât de minunată poate fi dragostea. Câteodată-i sare icra din biboanţă numai când se gândeşte la el, iar alteori ţine la nesfârşit, când sunt împreună. E de-a dreptul minunat felul lui domol de-a o pătrunde, tot timpul îi murmură vorbe dulci, o vinde bucată cu bucată ei înseşi. Bărbaţii folosesc expresia „a da la buci", pe care n-a priceput-o până la Charlie, până n-a simţit-o pe pielea ei, se şucărea pe Harry că nu e-n stare să facă să fi se-atingă pelvisurile, sau să-l ţină ceva mai mult, aşa că el a sfârşit prin a o-nvinui că nu se gândeşte la el când şi-o trag, totul era adânc în trupul ei, acolo unde-au apărut bebeluşii, unde se-ntâmplă totul, îşi aminteşte cum, să fi fost cu Nelson sau cu mititica de Becky, i-au zis să-mpingă şi era destul de jenant să te scremi aşa când nu erai obişnuită, dar, de durere, a cuprins-o panica în aşa hal, că nici nu i-a mai păsat ce iese din ea, iar de ieşit, a ieşit un bebe mic, roşu la faţă şi-atât de posac, de-ai fi zis că l-au întrerupt de la cine ştie ce activitate desfăşurată înăuntrul ei. Îi era silă s-audă lumea rostind chestii de genul „ia-o-n cur", o treabă pe care bărbaţii şi-o făceau unul altuia în puşcărie sau în armată, unde singurele femei sunt galbene şi ţipă la margine de drum cu prunci în braţe şi stau pe vine, vrând s-ajungă odată la un closet, scârboasă chestie, dar pe Charlie chiar îl lasă să-i dea la buci, el o replămădeşte de la fund în sus, îşi simte baza fiinţei ca nouă, temelia vieţii. Pe urmă însă, când încearcă să-i spună toate astea, el dă drăgălaş din umeri şi susţine că e un lucru

la-ndemâna oricui, o şmecherie ca aceea cu chibriturile, cu care-şi distrează nepoţii, făcându-i să fie ei cei care ridică ultimul băţ, în loc să accepte tristul adevăr că nimeni pe lumea asta (Harry întotdeauna-şi făcea griji apropo de cât de largă-i lumea, bătându-şi capul cu chestii de genul: la ce depărtare sunt situate stelele şi Luna şi cum vor comuniştii să vâre pe toată lumea într-un sac negru, ca să nu mai poată respira), nimeni în afară de Charlie nu i-ar putea face asta, s-a născut pentru el, fără nicio exagerare. Când încearcă să-i redea trăirile ei, să-i spună cât sunt de unici şi de sacri, rămâne o vreme tăcut, dând din mâinile alea superbe, doar când îl vede cum îşi împreunează degetele mari rămâne fără glas, şi-şi ia de pe umeri responsabilitatea de a-i da un răspuns ca şi cum şi-ar da jos pelerina.

— Cum ai putut să-mi faci una ca asta? l-a întrebat ea.

— Nu ţie ţi-am făcut-o, i-a răspuns el, ridicând din umeri. Ei i-am făcut-o. Pe ea am înşurubat-o.

— De ce? De ce?

— De ce nu? Şezi blând. N-a fost cine ştie ce. La prânz a fost dată naibii de nostimă, dar, de-ndată ce-am ajuns în pat, i-a stat termostatul. Era ca şi cum aş fi mozolit o bucată de cauciuc.

— Of, Charlie! Zi ceva, Charlie. Spune-mi de ce mi-ai făcut asta.

— Nu mă mai fute la cap, tigroaico!

Îl făcuse să se culce cu ea. Făcuse totul pentru el. Îl adorase, voise să-şi verse năduful că mai mult de-atât nu putea face pentru el, fiindcă şi trupurile au limitele lor. Deşi îi smulsese iubitului ei sămânţa, nu reuşise să-i smulgă şi mărturia că, pentru el, dragostea lor reprezenta ceva absolut, întocmai ca pentru ea. Îi spusese pe-un ton îngrozitor, văicărindu-se, dar exultând în acelaşi timp:

— De dragul tău, am renunţat la lumea-ntreagă!

— O poţi recâştiga.

— L-am distrus pe bărbatu-miu! A apărut în toate ziarele.

— N-o să moară dintr-atâta. E-o panaramă de om.

— Mi-am făcut părinţii de râs.

La care el îi întorsese spatele. Cu Harry, de regulă, ea era cea care-ntorcea spatele. E greu să te cuibăreşti la pieptul lui Charlie, e prea vânjos; e ca şi cum te-ai agăţa de-o stâncă alunecoasă, plină de muşchi. Se scuzase la modul:

— Tigroaico, sunt rupt de oboseală. Toată ziua m-am simţit nasol.

— Nasol în ce sens?

— Nasol, până-n străfundul fiinţei mele. Nasol de tot.

Iar când l-a simţit că-i scapă şi se cufundă-n somn, s-a înfuriat atât de tare, încât a sărit goală din pat, i-a răcnit vorbele de dragoste pe care le-nvăţase de la el, a dat de pământ cu poza înrămată a unei mătuşi moarte, aşezată pe-o măsuţă de toaletă, a decretat că orice bărbat cu bun-simţ s-ar fi *oferit* măcar s-o ceară de nevastă acum, ştiind că oricum n-o să accepte, a tulburat liniştea apartamentului cu chestii care-i reverberează în insomnia ce-a cuprins-o, aşa că întunericul se cutremură între palpitaţiile farurilor ce trec neobosite pe Eisenhower Avenue. Priveliştea ce i se înfăţişează la fereastră, în spatele apartamentului lui Charlie, e cu totul neaşteptată, un cot al râului Running Horse, zici că-i o tăietură într-un material, cu nişte rezervoare de benzină de culoarea elefantului plasate-n zona mlăştinoasă de lângă groapa de gunoi, apoi un cimitir micuţ, cu cruci nu de piatră, ci de fier, de jur împrejurul unei biserici cu două cupole înalte, de-a cărei existenţă habar n-avusese. Traficul din faţă nu conteneşte niciodată. Janice şi-a petrecut toată viaţa în vecinătatea Brewerului, dar n-a mai locuit niciodată chiar în oraş şi credea că toată lumea se duce la culcare la zece seara, iar acum era surprinsă de felul cum freamătă oraşul de-atâta trafic, aidoma inimii ei, care, chiar şi-n somn, îşi revarsă prinosul de iubire.

Se trezeşte. Perdelele de la fereastră sunt argintii. Luna e un bolovan îngheţat, suspendat deasupra lui Mt. Judge. Patul pe care-i întinsă nu-i al ei; îşi aminteşte că-i al ei, de când oare? Din iulie. Dintr-un motiv sau altul, doarme cu Charlie întins în stânga ei; Harry întotdeauna dormea în dreapta ei. Limbile fosforescente ale deşteptătorului electric de pe noptiera lui

Charlie indică o oră trecută de două. Charlie zace cu faţa-n sus, scăldat de razele lunii. Îi atinge obrazul. E rece. Îşi lipeşte urechea de gura lui şi nu-i aude răsuflarea. E mort. Îşi zice că, pesemne, visează.

Pe urmă, pleoapele îi flutură, stârnite parcă de atingerea ei. În penumbra îngheţată, ochii lui par să nu vadă, lipsiţi de pupile. Lumina lunii se reflectă într-un peticuţ lichid din colţul exterior al unui ochi. Geme şi Janice îşi dă seama că gemetele lui au trezit-o din somn. Nu-s zgomote ce-i ies c-aşa vrea el, ci horcăieli născute dintr-o apăsare grea, ce-l răscoleşte până-n străfundul pieptului. Când o vede că stă proptită-n cot şi se uită la el, îi zice:

— Sal'tare, tigroaico. Doamne, ce rău mă doare!

— Ce te doare, iubitule? Unde te doare?

Respiră atât de sacadat, încât aerul aproape că-i arde gâtlejul. Tot spaţiul cuprins între colţurile camerei pare un cristal gata să se facă ţăndări la cea mai mică mişcare greşită.

— Aici.

Parc-ar vrea să-i arate unde-l doare, însă nu-şi poate mişca braţele. Pe urmă, tot trupul i se arcuieşte-n sus, zgâlţâit parcă de-o forţă exterioară invizibilă. Janice priveşte grăbită-n jur, caută din ochi prezenţa mută care-i supune la cazne, vede înc-o dată perdelele de dantelă cu model înflorat, medalioanele întreţesute, pe fundalul albastru al felinarului de pe stradă şi, pe fundalul cu reflexii albăstrui al măsuţei de toaletă, siluetele spălăcite, pătrăţoase, înrămate ale mătuşilor, unchilor şi nepoţilor. Răsună din nou geamătul, urmat de arcuirea dureroasă a trupului: zici că-i un peşte prins, cu cârligul adânc înfipt în inimă.

— Charlie! Ai nişte pastile pe undeva?

— Nişte pastile mici, albe, îngaimă el printre dinţi. Pe raftul de sus. În dulăpiorul din baie.

Cuprinsă de panică, are senzaţia că încăperea se zgâlţâie şi se hâţână. Podeaua face valuri sub picioarele-i desculţe; cămăşuţa de noapte pe care şi-a pus-o după scena jenantă de mai devreme îi pişcă, parcă mustrând-o, pielea înfierbântată. Uşa de la baie e încleiată. Tocul uşii o izbeşte puternic în

umăr. Nu nimereşte cablul cu întrerupătorul, bâjbâie cu mâna-n întuneric; pe urmă-l nimereşte, iar cablul saltă-n beznă şi, în timp ce-aşteaptă să-şi termine pendularea şi să-l prindă, Charlie geme din nou, icneşte mai rău, săgetat de-o durere mai intensă. Întrerupătorul îi găseşte degetele şi ea îl acţionează; lumina se năpusteşte asupra ochilor ei, simte cum aceştia i se contractă atât de rapid, încât o ustură, dar nu-şi îngăduie răgazul de-a clipi, caută frenetic cu privirea pilulele albe. În dulăpior, descoperă comoara unui om bolnav. Toate pastilele sunt albe. A, nu, unele-s de aspirină; altele-s galbene şi străvezii, sunt capsulele alea cu o sută de bobiţe ce combat alergia. Aha, astea tre' să fie; deşi borcănelul n-are etichetă, capacul de plastic etanş pare important Fiecare pastilă are inscripţionate nişte litere roşii, minuscule, dar nu-şi permite să le citească, mâinile-i tremură prea tare, astea tre' să fie; răstoarnă borcănelul şi cinci pastile i se rostogolesc în palmă, ba nu, şase, şi se-ntreabă de ce şi-o fi pierzând timpul cu număratul lor, încearcă să bage câteva pe gâtul de sticlă îngust, dar tot trupul îi palpită atât de tare, că toate articulaţiile i-au înţepenit în încercarea de a-l susţine. Caută un pahar şi nu vede niciunul, aşa că ia capacul pătrat de la Water Pik şi, total aiurea, lasă apa să curgă, să se răcească, apoi îşi udă palma când închide robinetul, aşa că pastilele se-mbibă de apă, se-nmoaie şi-i pătează pielea încreţită a mâinii făcute căuş. Trebuie să le ţină pe toate într-o singură mână, şi pastilele, şi capacul de Water Pik din care apa dă să se verse, să şi-o elibereze pe cealaltă să poată-nchide uşa de la baie, să stingă lumina, ca să nu-i bată-n ochi lui Charlie. Acesta îşi saltă capul cu greu, cam la vreo doi centimetri de pernă, şi priveşte pastilele ce se topesc în palma ei, după care bombăne:

— Nu astea. Alea *micuţe* şi alb.

Încearcă să schiţeze un zâmbet. Capul îi cade la loc. Muşchii gâtului îi înţepenesc. Zgomotul pe care-l scoate acum e cu o octavă mai înalt, ca de femeie. Janice îşi dă seama că n-are timp să se ducă înapoi, să-şi reia căutările, horcăitul lui e într-un registru prea alto. Îşi dă seama că de-acum nu mai depind de chimicale; sunt, pur şi simplu, spirite şi ea trebuie

să facă o minune. Îşi simte trupul ca de plumb, îşi aminteşte cum i-a spus Harry că pe ce pune ea mâna moare. Totuşi, o presiune venită din spate, ca o leapşă după ceafă, o-mpinge brusc înainte, cu un ţipăt la fel de ascuţit ca geamătul lui, şi-l acoperă cu trupul ei, pe el, care de-atâtea ori a acoperit-o pe ea; el s-a metamorfozat într-o gaură uriaşă, numai bună de umplut cu dragostea ei impetuoasă. Îşi doreşte ca inima ei să străbată pereţii din oase şi să imprime propriul ritm inimii lui. Charlie scrâşneşte din dinţi, „Dumnezeule”, se forţează să se-agaţe de ea de parcă i-ar da mustul în fiert, iar ea îl învăluie cu un calm nemaipomenit, cu trupul ei îndestulător, cu o căldură, o umezeală şi-un puls suficient de puternice pentru a vindeca această rană mare cât un om, iubindu-i toată lungimea şi lăţimea, iubindu-i glasul imperturbabil şi mâinile puternice şi îndemânatice şi iubindu-i vârtejurile părului, iubindu-i unghiile-ngrijite şi punguţa smeadă a bărbăţiei lui, cu pielea ca de găină, iubindu-i fragilitatea corporală, atât de ameninţătoare, acest zăvor în calea ei. Ea a devenit o poartă a iubirii ce se revarsă năvalnic la vale; se simte dizolvându-se fărâmă cu fărâmă, aidoma unui micuţ stăvilar de noroi într-un jet de apă. Îi simte inima zbătându-se ca o pradă ţintuită la pământ şi-l ţine pironit acolo. Deşi el s-a preschimbat într-un diavol şi-a ajuns o gaură mai mare şi decât o carieră de piatră, zvâcnind apoi în sus, chinuit de durere, rece ca un sloi de gheaţă, ea nu se dă bătută; se lăţeşte mai mult, să-i cuprindă marginile toate, apoi se-nmoaie, cât să-i absoarbă junghiul de durere. N-o să-l lase s-o părăsească. În cameră există o a treia persoană, o persoană care-o cunoaşte de când lumea şi care, pân-acum, s-a uitat la ea de sus; prin ochii ei se vede plângând, se-aude implorându-l: *Pleacă, pleacă!* Pe diavolul ce se zvârcoleşte în trupul iubitului ei.

— Pleacă! rosteşte ea cu glas tare.

Trupul lui Charlie îşi schimbă tonusul. E mort. Ba nu, îşi încordează auzul şi-i prinde, în colţul gurii, respiraţia şuierată. Fruntea îi e brusc acoperită de sudoare, la fel şi umerii, şi pieptul, şi sânii ei, şi obrajii, acolo unde şi i-a lipit de-ai lui. Picioarele lui se destind.

— OK, mormăie el.

Ea-şi ia inima-n dinţi şi se dă încetişor jos de pe el, îl acoperă până la bărbie cu păturile pe care mai devreme le-a tras la o parte, ca să-i dezvelească pieptul.

— Să-ţi aduc pastilele bune?

— Imediat. Da. Nitroglicerină. Tu-mi aduseseşi Coricidin. Pastile de răceală.

Ea-şi dă seama că grimasa lui s-a vrut un hohot de râs, fiindcă acum îl vede zâmbind. Are dreptate Harry. E o proastă.

Ca să-i alunge privirea îndurerată, Stavros îi zice:

— Nasoală senzaţie! O apăsare mai cumplită ca o menghină, îţi taie respiraţia, la cea mai mică mişcare te simţi mai rău, îţi simţi inima. E ca şi cum ar ţopăi un animal în tine. Nebunie curată!

— Mi-a fost frică să plec de lângă tine.

— Te-ai descurcat formidabil. M-ai readus la viaţă.

Îşi dă şi ea seama că aşa stau lucrurile. Cu ocazia asta, i s-a şters stigmatul de înger al morţii. S-a simţit străvezie, ca în toiul unui futai, iar apoi a simţit cum o cuprinde o pace palpabilă. Ca după un futai, îi face-n joacă un inventar anatomic, îi şterge sudoarea vitală ce-i acoperă pielea, îşi trece un deget peste nasul lui.

— Nebunie curată, repetă Charlie, ridicându-se în capul oaselor, se răcoreşte, răsuflă greu, ajuns la liman.

Se cuibăreşte lângă el şi-o podideşte plânsul ca pe-un copil. Cu privirea pierdută, mişcându-şi braţele grijuliu, îşi face de lucru cu vârfurile părului, care-i tresaltă pe umeri.

— Eu am fost de vină? îl întreabă ea. Fiindcă ţi-am făcut scandalul ăla-ngrozitor, din cauza surorii lui Harry? Puteam să te omor.

— Nici vorbă, zice el, după care recunoaşte: Trebuie să-mi fac ordine-n toate, că, dacă nu, mă doboară.

— Faptul că sunt aici e-o bramureală, spune ea.

— Nu-i nimic, tigroaico, răspunde el, fără s-o contrazică întru totul, şi-o trage de păr, smucindu-i capul.

Janice se scoală şi-i aduce pastilele potrivite. Le găseşte la

locul lor, pe raftul de sus; ea le căutase pe raftul din mijloc. Charlie ia una şi-i arată cum o pune sub limbă, să se dizolve, în timp ce pastila se dizolvă, face mutra aceea atât de dragă ei, cu buzele ţuguiate de parc-ar ascunde o bombonică. După ce ea stinge lumina şi se bagă-n pat, el se întoarce pe-o rână, s-o sărute. Ea nu are nicio reacţie, e mult prea împăcată. Curând, de pe jumătatea lui de pat i se aude ritmul domol al respiraţiei – a adormit. Pe jumătatea ei, Janice nu are somn. Trează cu fiecare fibră nervoasă a făpturii sale, îşi descâlceşte viaţa. Traficul din stradă se mai răreşte. Pluteşte nemişcată, împreună cu Charlie, deasupra Brewerului; el doarme purtat de vânt, cu inima găunoasă. Data viitoare s-ar putea să nu mai fie în stare să-l menţină în viaţă. Se-ntâmplă minuni, dar nu trebuie s-abuzăm de ele. Iubirea care i-a străbătut fiinţa a fost o minune, singurul lucru care merită s-o însoţească ar fi plecarea ei. Sufletele sunt insaţiabile, trupurile, nu. Ea una s-a săturat, el s-a săturat; mai mult de-atât ar putea fi prea mult. Ar putea ajunge o ucigaşă. El îi zice tigroaică. Pe la ora şase, atmosfera se înseninează. Îi vede fruntea lată, pătrată, părul sârmos, pieptănat în bucle îngrijite, nasul atât de plăcut, încât pare să trădeze un soi de vanitate feminină, gura uşor bosumflată până şi-n somn, cu un firicel de salivă lucioasă ca dâra lăsată de-un melc. Înger şi şoim, plutind în aer, Janice vede că, în vastitatea iubirii ei, a renunţat la singura imperfecţiune posibilă, la obiectul ei. O învăluie propria iubire; se năpusteşte-n picaj, străbătând puritatea acestei iubiri, într-un iureş de pene.

* * *

Mami are telefonul la căpătâiul patului; jos, la parter, Rabbit îl aude cum sună şi-apoi se opreşte, însă maică-sii îi ia ceva timp ca să-l facă să priceapă că el e cel căutat. De-acum nu mai e-n stare să vorbească apăsat, ci doar să scâncească, însă are un baston, un ciomag cu măciulie, intimidant, pe care i l-a adus papsi într-o bună zi de la Magazinul Armatei Salvării din Brewer. Bocăne cu el în podea până i se acordă atenţia

cuvenită şi cineva urcă s-o vadă. E de-a dreptul nostimă cum gesticulează cu el şi cum bufneşte.

— Toată viaţa, începe ea. Mi-am dorit. Un baston.

El aude întâi telefonul sunând de două ori şi-abia după aceea răsună, încetişor, bocănitul bastonului; tocmai dă cu aspiratorul pe covorul din camera de zi, încercând să scoată din el praful şi mirosul stătut. În camera lui mami, e şi mai puternic izul ăsta, vitalitatea perversă a mucegaiului. A citit undeva că ceea ce percepem prin miros nu sunt altceva decât nişte fragmente infime din însuşi lucrul respectiv, care ne gâdilă sita din nas, ca un fel de fum ceva mai subtil. Fiecare lucru are un nor al lui, cel al unei flori e mai mare decât cel al unei pietre, cel al unui muribund e mai mare decât al celorlalţi oameni.

— Pe tine te caută, îi zice mami.

Pernele de care se reazemă au alunecat, aşa că acum stă aplecată pe-o parte. Se îndreaptă şi, cum „Janice” e un cuvânt care-ncepe cu un sunet greu de pronunţat pentru muşchii gâtlejului ei, îl lămureşte destul de greu cine e la telefon.

Încremeneşte, în timp ce întinde mâna spre receptor:

— Nu vreau să vorbesc cu ea.

— De ce. Nu.

— Bine, treacă.

Se zăpăceşte de cap văzându-se nevoit să vorbească de-aici, glasul lui Janice îi răsună-n urechi, în timp ce mami şi patul ei cu aşternutul vraişte îi inundă câmpul vizual. Mâinile ei, cu degete învineţite, îl apucă şi-i dau drumul spasmodic; ochii ei, deschişi prea larg, se holbează la el neputincioşi, cu irisurile înconjurate de câte-un cerculeţ alb, subţire, ce seamănă cu un colac de salvare dezumflat.

— Ce mai vrei? o întreabă el pe Janice.

— Ai putea măcar să nu fii aşa de mitocan din prima, îl pune ea la punct.

— Bine, las’ c-o să fiu mai încolo. Stai să ghicesc. Mă suni să m-anunţi că, în sfârşit, ai găsit un avocat.

Janice pufneşte-n râs. N-a mai auzit-o râzând de mult, e un zgomot timid, parc-ar încerca să se-nfrâneze la jumătatea lui,

ca o jucărie pe elastic.

— Nu, răspunde ea, n-am ajuns pân-acolo. Asta voiai s-auzi?

Nu se mai lasă intimidată cu una, cu două.

— Nici eu nu ştiu.

— Maică-ta e acolo? Sau eşti la parter?

— Da. Sunt sus.

— Mi-am dat seama. Harry – Harry, eşti la telefon?

— Fireşte. Unde-ai vrea să fiu?

— N-ai vrea să ne-ntâlnim undeva, oriunde? Şi continuă grăbită, pe un ton de afaceri: Cei de la asigurări mă sună întruna la mine, la serviciu, cică n-ai completat niciun formular. Mi-au spus c-ar trebui să luăm o hotărâre. Legată de casă, vreau să zic. Tati încearcă deja s-o vândă, în numele nostru.

— Tipic.

— Şi-apoi, mai e şi Nelson la mijloc.

— N-ai spaţiu să-l cazezi. Tu şi unsurosul tău.

Maică-sa întoarce capul bulversată; îşi priveşte mâinile şi, printr-un remarcabil efort de voinţă, reuşeşte să le stăpânească tremurul necontrolat. Janice pare să se sufoce, trage adânc aer în piept. Azi nu-i poate trânti telefonul în nas.

— Asta-i altă poveste, Harry. Am plecat de la el. E aranjată treaba, totu-i în regulă. Vreau să zic, pe partea asta. Între mine şi Charlie. Acum vorbesc de pe Joseph Street, ultimele două nopţi am dormit aici. Harry?

— Ascult. Sunt la telefon. Ce credeai, bă, c-o să dau bir cu fugiţii?

— Ai mai dat şi-altă dată. Am vorbit ieri la telefon cu Peggy, s-a împăcat cu Ollie, iar *el* a auzit cum că te-ai fi mutat în alt stat, c-ai fi primit o slujbă la un ziar din Baltimore.

— Aş vrea eu.

— Iar Peggy mi-a zis că nu i-ai mai dat niciun semn de viaţă. Cred că se simte jignită.

— Şi de ce-ar fi, mă rog frumos?

— Las' că mi-a spus ea de ce.

— Mda. Are de ce. Hei, e haioasă discuţia asta, dar aveai

ceva anume să-mi spui? Vrei ca Nelson să se mute la familia Springer, zi, asta era? N-are decât, la o adică, e…

Are de gând să-i spună că băiatul e nefericit, dar maică-sa e de faţă şi s-ar simţi lezată la auzul acestor cuvinte. Cât e de bolnavă, dar de data asta chiar c-a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru binele lui Nelson.

— Nu ţi-ar face plăcere să te vezi cu mine? îl întreabă Janice. Adică, te-apucă dracii la ideea de-a da ochii cu mine?

Îl pufneşte râsul; până şi lui îi sună ciudat felul cum râde.

— S-ar putea, răspunde el, vrând să spună că s-ar putea să nu-l apuce.

— Păi, hai să ne vedem, îl roagă ea. Vrei să vii aici? Sau să vin eu acolo? Înţelegându-i tăcerea, îi dă dreptate: Avem nevoie de-un teren neutru. Poate-o să spui că-i o prostie, însă ce-ai zice de casa din Penn Villas? Nu putem intra în ea, dar trebuie să ne uităm la ea şi să ne hotărâm ce facem; vreau să spun c-a apărut un cumpărător, l-au sunat deunăzi pe tati de la bancă.

— OK. Acum trebuie să-i pregătesc prânzul lui mami. La două e bine?

— Şi vreau să-ţi dau ceva, continuă Janice, în timp ce mami îi face semn lui Harry că are nevoie să meargă la oliţă; mâna vineţie i se încleştează pe măciulia noduroasă a bastonului.

— N-o lăsa să-şi facă mendrele cu tine, îl sfătuieşte mami, când îl vede punând telefonul în furcă. Cum vrea ea.

Stând pe marginea patului, îşi întăreşte spusele bubuind cu bastonul în duşumea şi descrie cu vârful lui un arc de cerc, ilustrativ.

După ce pune farfuriile de la prânz în uscătorul de vase, Harry se pregăteşte de drum. Se hotărăşte să meargă îmbrăcat în pantalonii de vară maronii-gălbui de pe el, pe care-i poartă neîntrerupt de două săptămâni, şi-o cămaşă albă curată, ca în zilele de lucru, plus o geacă veche, pe care-a găsit-o într-un scrin din pod: geaca lui de sport din liceu. Pe spate are iniţialele MJ, de culoare verde-fistic, imprimate pe-un scut ivoriu, iar mânecile verzi pornesc din umerii cu dungi în V. Se

închide cu fermoar. Când trage fermoarul, geaca îl taie la piept şi la burtă, dar pleacă la drum cu el tras, luând-o pe jos, pe sub arţarii răcoroşi de pe Jackson Road; când autobuzul 12 îl lasă la Emberly, aerul mai cald al acestei porţiuni de şes îi permite să-şi desfacă fermoarul, şi acum, iată-l păşind încrezător pe strada şerpuitoare, unde casele ce imită ranch-urile au dovleci pe verandele minuscule şi ştiuleţi de porumb agăţaţi de uşi.

Casa lui se detaşează de restul de la mare distanţă de Vista Crescent: un cărbune negru în mijlocul unui şir de bomboane. Break-ul lui e parcat acolo. Abţibildul cu steagul american e la locul lui, pe parbrizul din spate. Şters cum e, pare agresiv.

Janice coboară de pe scaunul şoferului şi înţepeneşte lângă maşină, pare plinuţă şi încăpăţânată, în lodenul ei de culoarea cămilei, în care-şi aminteşte c-a văzut-o iernile trecute. A uitat cât e de scundă, că părul negru a-nceput să i se rărească pe fruntea îngustă, iar briantină îi picură pe-alocuri nişte cocoloaşe mici pe firele de păr. A renunţat la coafura ei de madonă, are părul pieptănat într-o parte, n-o avantajează deloc. Buzele pare să şi le ţină însă mai destinse; nu mai au colţurile lăsate şi par mai dispuse să râdă, neavând de pierdut mare lucru. Instinctiv, nebuneşte, îi vine să-ntindă mâna şi s-o mângâie – să-i facă ceva cum ar fi s-o gâdile după ureche, cum ar face cu un câine; dar nu se-ntâmplă nimic. Nu se sărută. Nu dau mâna.

— De unde-ai mai scos şi jaful acesta de geacă? Am şi uitat culorile şcolii noastre, sunt îngrozitoare! Bleah! Ca o-ngheţată din aia din prafuri.

— Am găsit-o într-o comodă din pod, la ai mei. Au păstrat toate vechiturile. Încă-mi vine bine.

— Cui zici că-i vine?

— Mi-au ars o grămadă de boarfe.

Asta aduce-a scuză, fiindcă-şi dă seama că ea are dreptate, el unul s-a bucurat de celebritate într-o lume a îngheţatei. Dar şi ea, la rândul ei, are-o ţinută prea tinerească, n-o prinde coafura aia adolescentină, cu părul pieptănat ca divele sud-americane ale anilor ’40. Cha-cha-cha.

Stingheră, bagă mâna-ntr-un buzunar lateral al lodenului.

— Ţi-am spus că am un cadou pentru tine. Poftim.

Îi întinde ceva sclipitor, care se leagănă. Cheile maşinii.

— N-ai nevoie de ea?

— Nu neapărat. Pot folosi una de-a tatei. Nu ştiu ce mi-o fi venit să cred că am nevoie de ea, bănuiesc că, la-nceput, am crezut c-o s-o-ntindem undeva. În California. În Canada. Nu ştiu. Nici măcar nu ne-am gândit vreodată la asta.

— O să stai la ai tăi? o întreabă el.

Janice îşi ridică privirea mai sus de geacă, să-i vadă obrazul.

— Zău că nu mai suport. Maică-mea mă bate la cap întruna. Se vede cât colo că i s-a spus să nu-mi facă reproşuri, dar nu se mai potoleşte, îi dă-nainte cu „opinia publică”. Zici că-i un sondaj Gallup. Cât despre tati, e prima oară când mi se pare penibil. Cineva-şi deschide o reprezentanţă Datsun într-unul din hipermarketuri şi el ia asta ca pe-o ameninţare la adresa lui. M-am gândit că, poate, găsesc un apartament pe undeva. Poate chiar în blocul lui Peggy, spune ea, scrutându-i discret chipul cu ochii ei negri, gata să-şi întoarcă privirea dacă nu-i pică bine ce vede. Aşa, Nelson ar putea să meargă din nou pe jos la şcoală, în West Brewer. Ar locui la mine, bine-nţeles, încheie ea, privind brusc în altă parte.

— Vasăzică, maşina-i un fel de troc, conchide Rabbit.

— Ba mai curând o ofertă de pace.

Harry desenează în aer semnul păcii, după care-l transformă într-o pereche de coarne. Ea e prea fraieră ca să priceapă aluzia.

— Ala micu’ se simte destul de rău, poate-ar trebui să-l iei la tine. Presupunând c-ai terminat cu Icsulescu.

— Am terminat.

— De ce?

Ea-şi linge buzele o clipă, ceea ce cândva îi lăsa impresia unui gest afectat, de-o falsă senzualitate, dar acum îi pare inofensiv, parc-ar linge un creion.

— Uf, începe Janice. Am făcut tot ce ne-a stat în putinţă. Pe urmă a devenit tot mai agitat. Nici drăguţa de soră-ta nu ne-a

fost de ajutor.

— Mda. Îmi închipui că l-am făcut varză cu toţii.

„Cu toţii” – adică el, ea, Mim, mami; sunt legături de sânge, de timp şi de vinovăţie, legături de rudenie. Nu-i mai cere alte detalii. Nu s-a priceput niciodată la femei, n-a înţeles, de pildă, de ce-o fi trebuind să le vină ciclul sau de ce uneori sunt aşa de dornice, iar alteori nu, cât de aproape ajunge vârful cariciului de uter, sau dacă uterul este un spaţiu deşert când n-are un bebeluş în el, sau ce este, de fapt, iar instinctul îl îndeamnă să-l plaseze pe Stavros în aceeaşi sferă largă a misterului feminin. Nu vrea să readucă nicio licărire de dragoste în ochii ei frumoşi, ageri, aţintiţi asupra lui – asupra prăzii.

Poate că se pregătise să-i povestească mai mult, ce mare e dragostea ei şi ce pură o să rămână, căci o vede încruntându-se, de parcă tăcerea lui ar ţine-o în frâu.

— Trebuie să m-ajuţi cu Nelson. Toată ziua mă zăpăceşte de cap cu motoreta aia îngrozitoare pe care i-a luat-o soră-ta.

El arată cu mâna spre cochilia verde, mistuită de foc.

— Nu mi-am pierdut doar hainele în incendiu.

— Fata. Au fost apropiaţi ea şi Nelson?

— I-a fost aproape ca o soră. Aşa-i e scris, să-şi piardă toate surorile.

— Bietul copilaş!

Janice întoarce capul şi amândoi se uită la fosta lor locuinţă. O instituţie – banca, poliţia sau compania de asigurări – a împrejmuit-o, mai mult de formă, cu un gard făcut din pari şi sârmă, dar copiii şi-au făcut de cap, au cărat tot ce mai rămăsese înăuntru şi-au spart geamurile, inclusiv de la ferestrele duble, de iarnă, în jumătatea de casă care-a rămas în picioare. Cineva s-a ostenit s-aducă un tub cu spray de culoare galbenă şi-a scris pe zid, cu litere uriaşe, CIOROI. Şi OMOARĂ. Cele două cuvinte nu sunt legate unul de altul, aşa că e greu de stabilit de partea cui e spray-ul colorat. Poate c-au fost două spray-uri. Cerând tot atâta timp. Pe fâşia lată de plăci din aluminiu de sub ferestre, unde primăvara răsar narcise, iar vara o iau razna brumărelele, literele galbene, cu

un scris ca vai de el, alcătuiesc ecuaţia: *Puterea Porcilor = Putere Curată.* Cu acelaşi spray par să fi fost desenate şi-un semn al păcii, şi-o zvastică. Alţii, luând din dărâmături beţe carbonizate, au încercat să rescrie, prin adăugare, aceste sloganuri şi simboluri, transformând Porcii în Negri şi Curat în Vietnamezi. Toate astea la un loc sunt o varză cu nimic mai brează decât reclamele pe care posturile TV le înghesuie în pauzele dintre emisiuni. Un caraghios a mâzgălit, cu un tub de vopsea roşie, între două ferestre: NE DAŢI ORI NU NE DAŢI?

— Unde dormea? se interesează Janice.

— La etaj. Unde dormeam noi.

— Ai iubit-o? întreabă ea, coborându-şi privirea, fixând pajiştea călcată-n picioare.

El îşi aduce aminte că lodenul ăsta de culoarea cămilei are-o glugă pentru vreme de iarnă, care se pune şi se scoate uşor.

— Nu atât cât ar fi trebuit, îi mărturiseşte el. Era, cum să zic, cu o clasă peste mine.

Aceste cuvinte îl fac să se simtă vinovat, îşi închipuie ce s-ar indigna Jill dacă l-ar auzi vorbind astfel, aşa că, vrând să se răzbune, o acuză pe Janice:

— Dac-ai fi rămas acasă, ar fi trăit şi azi pe undeva.

Ea ridică brusc privirea.

— Pân-aici! Nu-ncerca să-mi arunci în cârcă *aceasta* vină, Harry Angstrom. Tot ce s-a-ntâmplat aici a fost din vina ta.

Din vina ei se îneacă prunci; dintr-a lui, pier, mistuite de foc, adolescente. Ce se mai potrivesc! Ea se oferă să mute adevărul pe teren neutru.

— Peggy susţine că negrul o droga, cică aşa i-ar fi spus Nelson lui Billy.

— Negrul mi-a zis că asta era dorinţa ei.

— Ciudat c-a reuşit s-o-ntindă.

— L-a ajutat Underground Railroad.

— L-ai ajutat şi tu? L-ai mai văzut după incendiu?

— Oarecum. Cine ţi-a zis că l-aş mai fi văzut?

— Nelson.

— De unde ştie?

— Bănuieşte.

— L-am dus cu maşina spre sud şi l-am lăsat într-un lan de porumb.

— Sper să nu se-ntoarcă-n veci. Aş chema poliţia, vreau să spun c-aş chema-o dacă… Janice îşi curmă gândul prematur.

Rabbit se simte exaltat şi totodată paralizat de această uriaşă nevoie de tact; amândoi par să cumpănească temeinic situaţia, fiecare temându-se parcă să nu-l răscolească pe celălalt.

— Mi-a promis că n-o să se-ntoarcă.

Decât în slavă.

Uşurată, Janice arată spre casa arsă pe jumătate.

— Face o grămadă de bani, spune ea. Compania de asigurări vrea s-ajungem la o înţelegere pentru unsprezece mii. Un tip a discutat cu tati şi i-a oferit nouăşpe juma pe ea, în starea de-acum. Cred că numai terenul face opt-nouă mii, e într-o zonă tot mai căutată.

— Credeam că Brewerul e pe moarte.

— Doar în centru.

— Ştii ce, hai să vindem măgăoaia.

— Hai.

Îşi strâng mâinile. El îi flutură pe la nas cheile de la maşină.

— Dă-mi voie să te conduc înapoi la ai tăi.

— Chiar trebuie să mergem acolo?

— Ai putea veni la mine, să-i faci o vizită lui mami. S-ar bucura să te vadă. De-abia mai vorbeşte.

— Hai s-o lăsăm pe altă dată, refuză Janice. N-am putea, pur şi simplu, să ne plimbăm cu maşina?

— Să ne plimbăm cu maşina? Nici nu ştiu dacă mai am habar să conduc.

— Peggy zice că i-ai condus Chryslerul.

— Măi să fie, nimic nu rămâne secret în comitatul ăsta.

Pe când se îndreaptă spre est, pe Weiser, către oraş, ea îl întreabă:

— Maică-ta se descurcă singură toată după-amiaza?

— Sigur că da, s-a descurcat ea şi mai multe după-amiezi.

— Începe să-mi placă de maică-ta. Se poartă de-a dreptul drăguţ la telefon, mă rog, când pricep ce spune.

— S-a-nmuiat. Pesemne c-aşa ţi se-ntâmplă când e să mori.

Traversează podul şi înaintează pe Weiser, în inima Brewerului, trecând de Walipaper Boutique, de dugheana de ziare şi alune prăjite, de pompele funebre ce s-au extins, de marile magazine cu faţade pe care încă se mai vede umbra palidă a firmei de neon a fostului proprietar, sub firma luminoasă, plină de speranţă, a noilor proprietari, de noile pubele, ale căror capace seamănă cu farfuriile zburătoare, de panourile publicitare goale ale cinematografelor pustii. Trec de Pine Street şi de Barul Phoenix. El îi dă de ştire:

— Ar trebui să bat oraşul în căutarea unei slujbe la o tipografie, poate ar trebui să mă mut în alt oraş. Baltimore ar putea fi o idee bună.

— Arăţi mai bine de când nu mai lucrezi, îl complimentează Janice. Ai obrajii mai rumeni. N-ai fi mai fericit să ai o slujbă în aer liber?

— Astea-s prost plătite. Numai cretinii mai lucrează-n aer liber.

— Eu una aş vrea să lucrez mai departe pentru tati. Cred că asta ar trebui să fac.

— Şi ce-mi spui mie? Ai de gând să-ţi iei un apartament, ai uitat?

Ea evită din nou să-i răspundă. Weiser urcă prea aproape de munte, de Mt. Judge şi de vechile lor case. O ia la stânga, pe Summer Street. Case de trei etaje, din cărămidă, cu lucarne; firmele unor oculişti şi chiropractori. O biserică de calcar, cu o fereastră rotundă.

— Am putea cumpăra o fermă, îi sugerează el.

— Pentru c-aşa a făcut Ruth, se prinde ea.

— Ai dreptate, uitasem, o minte el. Locuia pe strada asta.

Cândva a alergat pe strada asta, spre capătul ei, dar n-a răzbit pân-acolo. I s-a tăiat răsuflarea după câteva intersecţii şi s-a întors.

— Ţi-l aminteşti pe reverendul Eccles? o întreabă pe Janice. L-am revăzut vara asta. Anii ’60 şi-au pus amprenta şi asupra lui.

— Apropo de Ruth, se interesează Janice, cum ţi-a plăcut

de Peggy?

— Mda, ca să vezi… S-a dovedit a fi fată de gaşcă.

— Dar nu te-ai mai întors la ea.

— Sincer să fiu, n-am digerat situaţia. N-a fost vina ei, ea a fost grozavă. Dar toate futaiurile astea, faptul că toată lumea se fute-n stânga şi-n dreapta, nu ştiu… mă-ntristează. De-asta se pun aşa de greu în mişcare lucrurile.

— Nu crezi că-i, de fapt, ceea c*e pune* lucrurile în mişcare? Mă refer la cele omeneşti.

— Altceva trebuie să fie.

Ea tace.

— Nu? Nu-i altceva?

În loc de răspuns, ea îl anunţă:

— Ollie s-a întors la ea, dar ea nu pare-a fi deloc în culmea fericirii.

Cu maşina e simplu. Trec în viteză pe lângă indicatoarele cu STOP şi băcăniile de la colţ de stradă, cărămida şi gresia se contopesc într-un paravan mobil. La capătul lui Summer Street se-aşteaptă să vadă un pârâiaş, iar dincolo de el un drum de ţară şi câteodată pajişti neîngrădite; când colo, strada principală se transformă într-o autostradă, pe marginea căreia se-nşiră localuri unde se servesc hamburgeri şi mici magazine cu parcare, un teren de minigolf cu dinozauri uriaşi de ghips, magazine alimentare care vând marfa pe tichete de masă, moteluri, staţii de benzină ce-şi schimbă întruna numele, din Humble, în Getty şi din Atlantic, în Arco. A mai fost pe-aici.

— Vrei să opreşti? îl întreabă Janice.

— Eu am luat prânzul. Tu, nu?

— Opreşte la un motel, spune ea.

— Tu şi cu mine?

— Nu trebuie să facem nimic, doar că aşa irosim benzina.

— Scapi mai ieftin cu risipa de benzină decât cu plata unui motel, ce Dumnezeu! În plus, acolo nu-ţi cer să ai bagaje?

— Nu le pasă. Şi-oricum, cred c-am pus o valiză-n spate, să fie acolo, la nevoie.

Întoarce capul şi-o zăreşte, e aceeaşi veche valiză maronie, de doi bani, cu un abţibild hotelier de pe vremea când se

duceau la mare, Wildwood Cabins. În aceeaşi valiză trebuie să-şi fi împachetat şi boarfele când a fugit la Stavros.

— Ia zi, o îndeamnă el, te-ai umplut de şmecherii sexoase, aşa-i?

— Las-o jos, că măcăne, Harry. Du-mă acasă. Uitasem cum eşti.

— Tipilor care se ocupă de moteluri nu li se pare dubios când îţi iei cameră înainte de ora cinei? Uite, e abia două jumate.

— Dubios? Ce să le pară dubios, Harry? Dumnezeule mare, eşti un puritan! Toată lumea ştie că oamenii şi-o pun. Aşa ne-am născut cu toţii. Când ai de gând să mai creşti, măcar un pic?

— Şi totuşi, să dai buzna aşa, ziua-n-amiaza mare…

— Spune-le că-s nevastă-ta. Spune-le că suntem istoviţi. Asta-i adevărul, pe bune. Azi-noapte n-am dormit nici două ore.

— N-ai vrea, mai bine, să mergem la ai mei? Într-o oră se-ntoarce şi Nelson.

— Păi, tocmai. La cine ţii mai mult, la mine sau la Nelson?

— La Nelson.

— La Nelson sau la maică-ta?

— La maică-mea.

— Eşti bolnav la cap.

— Uite un motel. Îţi place?

Pe firmă scrie Safe Haven Motel, iar sub ea sunt înşirate anunţuri de genul:

PAT DUBLU
TELVIZOR COLOR
DUŞ BAIE
TELEFON
„DEGETE FERMECATE”

O firmă de neon vopsită într-un roşu searbăd, pe care scrie CAMERE LIBERE, zumzăie stins. Recepţia e o mică gheretă de cărămidă; se vede şi-o piscină goală, acoperite de-o prelată

verde. De-a lungul faţadei din cărămidă întrerupte de intrări mohorâte sunt deja parcate mai multe maşini; zici că-s nişte vite metalice venite să se ghiftuiască din troacă.

— Pare-o magherniţă ordinară, spune Janice.

— Tocmai asta-mi place, răspunde Harry. Aici s-ar putea să ne primească.

În timp ce rosteşte aceste cuvinte, au lăsat deja motelul în urmă.

— Acum, pe bune, n-ai mai făcut treaba asta niciodată?

— Presupun c-am dus o viaţă ferită de necazuri, îi zice el.

— Hai, c-am trecut de el.

— Aş putea să-ntorc maşina.

— Ai ajunge pe sens opus.

— Ţi-e frică?

— De ce?

— De mine.

Rabbit coteşte brusc în parcarea unui magazin Garden Supplies, împroşcând pietrişul, frânează cât să evite coliziunea cu maşinile ce vin din spate, traversează linia dublă şi porneşte înapoi.

— Dacă vrei să te sinucizi, n-ai decât, îi spune Janice, dar nu mă omorî şi pe mine-acum, când începe să-mi placă viaţa.

— Prea târziu, i-o întoarce el. Peste câţiva ani, o să fii bunică.

— Nu şi dacă rămâi tu la volan.

Reuşesc să traverseze, înc-o dată, linia dublă şi să parcheze fără probleme. Indicatorul cu CAMERE LIBERE continuă să zumzăie. Scoate cheia din contact. Trage frâna de mână. Razele soarelui se unduiesc pe asfaltul denivelat.

— Nu *sta* ca o plăcintă, îl îmboldeşte Janice.

Se dă jos din maşină. Aer. Simte cum îi coboară pe picioare bulele de eter, pură nelinişte. În gheretă se află un bărbat, plus un automat de bomboane şi-un panou de care-atârnă chei cu breloc negru. Are părul argintiu dat cu briantină, o cravată îngustă cu un ac în formă de potcoavă şi guturai. Îi dă lui Harry un formular de completat şi, între timp, îşi tamponează nările iritate cu o batistă mare, albastră.

— Numele, adresa şi numărul de înmatriculare al maşinii, îi cere el, cu un puternic accent vestic.

— Soţia mea şi cu mine suntem frânţi de oboseală, apucă Harry să-i zică.

Simte cum îi ard urechile; roşeaţa i se prelinge în jos, îşi simte maioul năclăindu-i-se pe trup, inima-i face mâna să tremure, în timp ce se căzneşte să scrie: *Domnul şi doamna Harold Angstrom.* Adresa? Bine-nţeles că trebuie să toarne o minciună. Mâzgăleşte: *Vista Crescent nr. 26, Penn Villas, Pennsylvania.* De la adresa respectivă îi sunt trimise şi-n ziua de azi facturile şi tot felul de fluturaşi şi reclame. Poşta americană oferă servicii într-adevăr minunate. Închipuie-ţi că eşti într-una din cutiile alea, sortat din saci nenumăraţi, şi iată-te, în sfârşit, *buf,* nimerind, dintre milioane de fante, la marele fix, acolo unde trebuie. E un miracol că merge aşa de bine. Să-ncerce tinerii punkişti revoluţionari să ducă poşta prin ploaie, măzăriche şi întunericul nopţii. Bărbatul cu cravată subţire se-apleacă răbdător peste biroul lui de plastic, în timp ce Rabbit îşi frământă mintea şi mâna-i tremură.

— Numărul de înmatriculare-i cel mai important, îl linişteşte bărbatul, cu glas tărăgănat. Arătaţi-mi o valiză sau plătiţi în avans.

— Vorbesc serios, e soţia mea.

— Pesemne c-aţi intrat în luna de miere direct din lii-cieu.

— A, la asta vă referiţi, zice Rabbit, amintindu-şi de geaca lui sportivă de la Mt. Judge, în culori verde-crem. N-am mai purtat-o de nu ştiu când.

— E aproape la fix, spune bărbatul, arătând spre căsuţa unde trebuie trecut numărul de înmatriculare. Eu u-u-unul n-am nicio grabă, dacă nici dumneavoastră n-aaa-vieţi, îl asigură el.

Harry se duce la geamul gheretei, se uită la plăcuţa cu numărul maşinii şi-i face semn lui Janice s-arate valiza. Saltă de mâner o valiză imaginară, o ridică şi-o coboară, dar ea nu-nţelege ce vrea. Janice stă în Falconul lor, imaginea ei e împestriţată şi înceţoşată de razele reflectate de parbriz. El mimează despachetatul; desenează un dreptunghi în aer;

exasperat, exclamă: „Doamne, tâmpită mai e!” şi, într-un târziu, pricepe şi ea ce vrea, întinde mâna spre bancheta din spate şi ridică valiza la vedere, prin straturile de sticlă ce-i despart. Bărbatul dă din cap a încuviinţare; Harry îşi scrie numărul de înmatriculare (U20-692) pe formular şi primeşte o cheie numerotată (17).

— Mai în spate, îi explică bărbatul, e mai fie-e-rită de zgomotul de la drum.

— Nu-mi pasă dacă-i ferită, tot ce vrem e să dormim, răspunde Rabbit şi, cu cheia-n mână, are-un acces de amabilitate: De unde sunteţi, din Texas? Cândva, acolo am făcut armata, la Fort Larson, lângă Lubbock.

Bărbatul pune formularul completat într-o căsuţă, privind prin partea inferioară a lentilelor sale bifocale, apoi plescăie din limbă.

— Aţi ajuns vreodată la Santa Fe?

— Nţ. Niciodată. Îmi pare rău, n-am ajuns.

— Acolo mi se pare mie c-ar fi un loc *ca lumea*, îi spune bărbatul.

— Mi-ar plăcea să merg într-o bună zi. Zău că da. Însă, probabil, n-o s-ajung acolo niciodată.

— Hai, nu spuneţi una ca asta, doar sunteţi ti-niee-rel şi-aveţi şi-o domniţă drăgălaşă.

— Nu mai sunt aşa de tânăr.

— Ba sunteţi tâââî-năr, insistă distrat bărbatul, ceea ce e drăguţ din partea lui, şi asta, şi faptul că i-a înmânat cheia, oamenii sunt, în general, atât de drăguţi, încât, atunci când Harry urcă înapoi în maşină, Janice îl întreabă de ce zâmbeşte.

— Şi de ce-a durat atât?

— Am discutat despre Santa Fe. Ne-a sfătuit să mergem acolo.

Uşa cu numărul 17 dă într-o cameră surprinzător de lungă, îngustă, dar lungă. Covorul este mov, iar bucăţelele de carton luminate în *contre-jour* ici-colo subminează senzaţia de material, ca într-un hol de cinematograf. E o lume de basm. Baia se află în capătul îndepărtat, pereţii sunt din panouri de

ciment vopsit în roz, nişte reproduceri de picturi marine în ulei se străduiesc să decoreze camera îngustă, în care sunt două paturi de doi metri pe unu jumate, vizavi de-un televizor. Rabbit îşi scoate pantofii, dă drumul la televizor şi se urcă într-unul dintre paturi. Apare o fâşie luminoasă, creşte, apoi, din nişte dungi pâlpâitoare, în diagonală, dă în *Jocul de-a idila.* O tânără de culoare din Philly încearcă să-l aleagă, din trei bărbaţi, pe cel cu care să aibă o întâlnire romantică; unul negru, altul alb, iar al treilea galben. Culorile televizorului sunt reglate în aşa fel, încât chinezul pare portocaliu, iar tânăra negresă pare albastră. Imaginea e dublă, aşa că, atunci când fata râde, pe ecran apar al naibii de mulţi dinţi. Janice stinge televizorul. Şi ea umblă tot în ciorapi. Parc-ar fi doi spărgători.

— Hei, ce faci? Era o chestie interesantă, tună el supărat. Nu-i vedea din spatele paravanului şi trebuia să-şi dea seama după voce de culoarea fiecăruia. Dacă-i păsa de asta câtuşi de puţin.

— Ţie ţi-a *venit* fata la întâlnire.

— Ar trebui să ne cumpărăm un televizor color, fotbalul se vede mult mai bine aşa.

— Noi fiind cine?

— Păi – eu, papsi, Nelson şi cu mami. Şi Mim.

— De ce nu te muţi pe patul ăla?

— Ăla-i patul *tău.* Ăla de-acolo.

Se proţăpeşte în faţa lui pe covorul ce-acoperă toată duşumeaua, fără ciorapi, cu gleznele frumoase. Fusta ponosită, de lână, îi vine un pic mai sus de genunchii pătrăţoşi. Frumuşei.

— Ce se-ntâmplă, mă iei la trei păzeşte? îl întreabă ea.

— Cine-s eu să mi te iau la trei păzeşte? Pe tine, muierea cea mai bengoasă de pe Eisenhower Avenue!

— Nu-s prea sigură că-mi mai placi ca-nainte.

— N-am ştiut că am atâta de pierdut.

— Ştii ce? Plimbă ursu'!

Ea-şi aruncă lodenul vechi, de culoarea cămilei, pe scaunul de plastic de sub regulamentul motelului şi avizul

inspectorului de prevenire a incendiilor. Nedumerirea o face să-l privească încruntată. Îşi dă jos puloverul şi, în timp ce se-apleacă să-şi descheie fusta, oasele umerilor îi lucesc scurt, tăios, ca un pumn de monede împrăştiate. Rămasă în jupă, îl întreabă ezitând:

— Ai de gând să te bagi sub pled?

— Am putea face şi asta, răspunde Rabbit, deşi îşi simte trupul ca atunci când îi trece febra şi nervii i se scufundă ca nişte firicele de apă în nisip.

Nu se simte-n stare să facă transformările energice la care se gândise: să-şi dea jos hainele, să străbată tot drumul până la baie. Ar trebui să se spele, în caz că ea o să vrea să-i trag-o clanţă. Pe urmă-şi închipuie c-o să termine prea repede şi iată-i din nou în punctul unde s-au aflat dintotdeauna. Se simte mult mai la adăpost stând întins aici, bucurându-se de priveliştea pe care i-o oferă ea în jupă; norocul lui c-a ales o femeie mărunţică, astea se păstrează mai bine decât cele trupeşe. La douăzeci de ani îi dădeai o vârstă mai înaintată, dar acum nu pare să aibă cu mult peste douăzeci, cel puţin, aşa, furioasă, cu ochii negri însufleţiţi.

— Poţi să te bagi în pat, dar nu te-aştepta la nimic, sunt destul de praştie.

În ultima vreme, şi-a pierdut imboldul de-a se masturba; nimic nu i-o mai scoală, nici măcar imaginea negresei cu sfârcurile ca nişte dibluri şi cu o bilă cât un dovleac de Halloween.

— Asta-ţi zic şi eu, răspunde Janice. Nu te-aştepta la nimic nici din partea mea. Nu-mi doresc decât să nu trebuiască să strigăm dintr-un pat în altul.

Rabbit face eforturi eroice şi reuşeşte să se scoale şi să se ducă, pe covorul lung-lung, până la baie. Se-ntoarce-n pielea goală, acoperindu-şi nudul cu hainele, şi se-ascunde în pat ca un animal hăituit într-o vizuină. Se simte bombardat de un fel de particule. Janice îi pare numai piele şi os, stranie, rece ca un şarpe, când se-apucă să dârdâie lipită de el; îi vine să strănute de la şocul termic pe care-l resimte. Ea-şi cere scuze:

— Ăştia nu prea dau căldură pe-aici.

— Azi-mâine-i noiembrie.

— Nu există un termostat?

— Îhî. Îl văd. Uite colea, în colţ. Dacă vrei, poţi să te duci să-i dai drumul.

— Mersi. Asta-i treabă de bărbat.

Niciunul nu se mişcă.

— Hei, exclamă Harry, ăsta nu-ţi aminteşte de patul Lindei Hammacher?

Linda era fata care, pe vremea când lucrau cu toţii la Kroll's, avea în Brewer un apartament pe care-l punea la dispoziţia lor.

— Nu prea. Ăla avea o privelişte ca lumea.

Încearcă să stea de vorbă, însă, din cauza oboselii şi-a reţinerii, dialogul ia forma unor răbufniri scurte.

— Deci, zice Janice, după o pauză în care nu se-ntâmplă nimic. Tu cine te crezi?

— Nimeni, răspunde el.

Se lipeşte de ea, vrând parcă să-i sărute sânii, dar n-o face; prezenţa lor lângă buzele lui îl droghează. Deasupra pledurilor par să-şi facă simţită prezenţa tot felul de spirite înaripate.

Tăcerea se reinstalează şi se prelungeşte, sub pleoapele lui ia forma unei balerine costumate în roşu.

— Ăla micu' chiar c-a ajuns să mă urască, declară el brusc.

— Ba nu, nu te urăşte, îl contrazice Janice. După care se contrazice prompt şi pe sine, adăugând: O să-i treacă.

Pură logică feminină: înăbuşă-le şi supravieţuieşte lucrurilor care nu dispar fără să mişti un deget. Poate asta-i singura soluţie. Îi duce mâna la blăniţă şi-i simte perişorii, nu-l excită, dar faptul că simte melcişorii ăia îi redă încrederea-n sine, lâna aia în care se poate ascunde.

Trupul ei se foieşte supărat; văzând că n-o sărută pe sâni şi nu-i face nimic altceva, îşi lipeşte tălpile reci de-ale lui. El strănută. Patul se zgâlţâie. Ea izbucneşte-n râs. Dând s-o mustre, o întreabă:

— Cu Stavros terminai de fiecare dată?

— Nu.

— Ţi-e dor de el?

— Nu.
— De ce nu?
— Eşti aici.
— Dar nu-ţi par o labă tristă?
— Mă pui să-mi plătesc oleacă păcatele. Nu-i nimic.
— Sunt varză, stăruie el, vrând să spună că-i sincer, iar asta nu-i cea mai potrivită replică la ce-a zis ea.

Simte că încă îşi caută amândoi locul în spaţiu, învârtindu-se încet printr-un fel de cerneală extraordinară, care, filtrată prin pleoapele lui, pare să aibă culoarea roşie. Într-un spaţiu al tăcerii, greu de măsurat, simte cum ei doi plutesc în derivă, pe-o parte, tot mai adânc în mariajul lor, aşa că, brusc, propune:

— Trebuie să-i invităm cândva la noi pe Peggy şi Ollie.
— Pe dracu', îl şochează ea, dar o face cu blândeţe, creând un punct de sprijin în spaţiu. De-acum, ţine-te departe de ea, ţi-ai încercat o dată norocul, gata.

După o vreme – îşi dă seama că ea ştie totul –, o întreabă:

— Crezi c-o să se termine vreodată povestea asta din Vietnam?
— Charlie era de părere că se termină de-ndată ce marii industriaşi îşi dau seama că nu rentează.
— Doamne, tăntălăi mai sunt străinezii ăştia, murmură Rabbit.
— Vrei să zici, Charlie?
— Vreau să zic, voi toţi. Simte, vag, c-ar trebui să-şi dezvolte pledoaria: Skeeter credea că-i drumul către haosul total. O să urmeze perioada asta de haos total, iar pe urmă o să vină o perioadă de pace desăvârşită, în care conducătorul va fi el sau cineva aidoma lui.
— Ai crezut povestea asta?
— Mi-ar fi plăcut s-o cred, dar sunt un tip prea raţional. Haosul e o perspectivă locală, aplicată la nivel general. Are noimă ce zic?
— Nu-s aşa sigură, răspunde Janice.
— Crezi că mami a avut vreodată un amant?
— Întreab-o pe ea.

— Nu-ndrăznesc.

După o altă pauză, Janice îl anunţă:

— Dacă n-ai de gând să faci dragoste cu mine, m-aş putea întoarce cu spatele la tine, să trag un pui de somn. Am stat trează aproape toată noaptea, făcându-mi griji în legătură cu… revederea noastră.

— Cum ţi se pare că decurge?

— Corect.

Foşnetul cearşafului, când ea se răsuceşte pe-o parte, e o muzica argintie, cearşafurile scot un zvon molcom, ce vibrează fără ca spaţiul să-i opună rezistenţă. Cândva îi cuprindea capul cu mâna dreaptă, trecându-şi degetele prin părul ei, iar mâna stângă şi-o odihnea pe sânii ei, apropiindu-i până ce sfârcurile ajungeau la doi centimetri unul de altul. La fel o cuprinde şi-acum. Fundul şi picioarele ei se depărtează, parcă plutind. O întreabă:

— Cum o să ieşim de-aici?

— O să ne îmbrăcăm şi-o să ieşim pe uşă. Dar hai să tragem, mai întâi, un pui de somn. Deja baţi câmpii.

— O să fie tare jenant. Tipul de la recepţie o să creadă că ne-am bambardit.

— Nu-i pasă lui de noi.

— Ba da, îi *pasă.* Am putea sta toată noaptea, ca să se simtă mai bine, dar aşa n-o să ştie nimeni unde suntem. Toată lumea o să se-ngrijoreze.

— Termină, Harry. O să plecăm peste-o oră. Fă ciocu' mic.

— Mă simt atât de vinovat.

— Ca ce chestie?

— Pentru tot ce s-a-ntâmplat.

— Stai cuminte. Nu s-au întâmplat toate din cauza ta.

— Nu mă-mpac cu gândul ăsta.

Dă drumul sânilor ei, îi lasă să plutească liberi, ca nişte epave radioase. Spaţiul în care se află ei doi, camera de motel lungă şi tainică aidoma unei vizuini, devine tot spaţiu interior. Se lasă-n jos doi-trei centimetri, pe cearşaful răcoros, şi-şi potriveşte microcosmicul eu pleoştit în crevasa curbată dintre orbitele fundului ei, ce i se oferă parcă spre polenizare; mai că

i s-ar scula, dar mâna care-a dat drumul sânilor poposeşte acum pe adâncitura familiară a mijlocului ei, între coaste şi pelvis, acolo unde nu există oase, e moale ca puful, curbura concavă a stratului adipos, laxă, pruncii lui ieşiţi din pântecul ei. Îi găseşte această curbură concavă şi-şi trece mâna peste ea, adoarme. El. Ea. Doarme. OK?

{1} Iepuroiul (engl.).

{2} Lyndon B. Johnson (1908-1973), preşedinte democrat al Statelor Unite între 1963 şi 1969.

{3} Woodrow Wilson (1856-1924), preşedinte democrat al Statelor Unite între 1913 şi 1921.

{4} William Henry „Bill” Cosby (n. 1937), actor, producător de televiziune şi activist american pentru drepturile populaţiei de culoare.

{5} Celebră colecţie de cărţi pentru copii, lansată în anul 1932 de Editura Whitman din Racine, Wisconsin.

{6} Tom Joseph Odhiambo Mboya (1930-1969), politician kenyan asasinat pe data de 5 iulie 1969, la Nairobi.

{7} Cântăreţ american de country (1932-1996), a cărui manieră interpretativă se baza pe falset şi vibrato.

{8} *Rowan and Martin ’s Laugh-In,* emisiune TV de divertisment, difuzată între ianuarie 1968 şi mai 1973.

{9} Teresa Graves (1948-2002), actriţă şi cântăreaţă americană de culoare din distribuţia emisiunii *Laugh-in.*

{10} *The Match Game*, emisiune-concurs televizată în anii 1960 în Statele Unite, al cărei prezentator era Gene Rayburn.

{11} Produs alimentar lansat în 1924.

{12} *Jack Armstrong*, un popular serial radiofonic de aventuri difuzat între 1933 şi 1951, sponsorizat de Wheaties.

{13} Jell-O este denumirea generică a unei game largi de budinci, şarlote şi gelatine.

{14} Jack Benny (1894-1974), comic, vedetă în perioada clasică a radioului american.

{15} Lanţ muntos din Pennsylvania, ramură a Munţilor Appalaşi, zonă turistică preferată de locuitorii oraşelor New York şi New Jersey.

{16} *Ride a Cock Horse to Banbury Cross*, cântec de leagăn.

{17} Aluzie la eroul romanului pentru copii *Micul Lord*, al scriitoarei americane Frances Hodgson Burnett; ilustraţiile la ediţia din 1886 au lansat o veritabilă modă vestimentară în SUA.

{18} Bomboane cu mentă.

{19} Uncle Ben, marcă celebră de produse alimentare obţinute din orez.

{20} Soţia unui indian american.

{21} Vers dintr-un celebru cântec de la începutul secolului XX, devenit imnul neoficial al baseballului american.

{22} Sectă creştină ce propovăduieşte un mod de viaţă auster, bazat pe respingerea cuceririlor tehnologice, cu aderenţi masaţi în comunităţi izolate din Ohio şi Pennsylvania.

{23} Humphrey (1911-1978), al treizeci şi optulea vicepreşedinte al Statelor Unite ale Americii, în timpul preşedinţiei lui Lyndon Johnson. Deşi opozant al războiului din Vietnam, nu şi-a afirmat niciodată în mod public poziţia, de teamă să nu piardă nominalizarea la alegerile prezidenţiale din 1968.

{24} Joseph Kennedy, tatăl preşedintelui american J. F. Kennedy şi al senatorilor Robert şi Edward Kennedy.

{25} Serial de televiziune difuzat pe canalul CBS, între 1964 şi 1967.

{26} În traducere literală, „atmosferă selenară”.

{27} Şlagăr compus de Hoagy Carmichael şi Sidney Arodin în 1930, interpretat în decursul timpului de Louis Armstrong, Bing Crosby, Nat King Cole, Sammy Davis Jr. etc.

{28} Şlagăr compus de Cole Porter în 1934.

{29} Şlagăr compus de Richard Rodgers (1924), intrat şi în repertoriul Ellei Fitzgerald.

{30} Celebru şlagăr de George Gershwin, din opera *Porgy and Bess,* reluat de Janis Joplin în 1969.

{31} Compoziţie Richard Rodgers din muzicalul *Babes în Arms* (1937).

{32} Compoziţie Jerome Kern, din opereta *Roberta* (1923).

{33} Şlagăr de Vernon Duke şi Ira Gershwin (1936), lansat de Bob Hope.

{34} Versete din *Ecclesiastul* (3:2-3).

{35} Asasinul liderului mişcării de emancipare a negrilor din SUA, pastorul Martin Luther King Jr. (la 4 aprilie 1968).

{36} Melodie de jazz compusă de Fats Waller şi Andy Razaf

(1928).

{37} Şlagăr compus de Sammy Cahn (1947).

{38} Melodie compusă de Richard Rodgers (1936).

{39} Golf ce separă insula Long Island de coasta statului Connecticut.

{40} Film western cu John Wayne în rolul principal.

{41} În argoul anglo-american, amestec de amfetamina şi barbiturice.

{42} Metadonă (în argou).

{43} Joc de cuvinte în original, unde *clap* (substantiv) înseamnă „blenoragie”, iar *clap* (verb intranzitiv) înseamnă „a bate din palme”.

{44} Foste celebrităţi ale baseball-ului american (ambii născuţi în 1937).

{45} Primul vers al celebrului cântec-manifest lansat de Bob Dylan în 1963, *Blowin' în the Wind.*

{46} Cântec compus de Bob Dylan, intrat în repertoriul lui Joan Baez.

{47} Cântec protestatar din repertoriul lui Joan Baez.

{48} Sărbătoare legală în SUA, aniversată în prima zi de luni din septembrie

{49} Marcă de vopsea fosforescentă.

{50} Aluzie la Epistola întâi a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni (1, 23): „Ci noi propovăduim pe Cristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru păgâni, nebunie”.

{51} Denumire peiorativă dată soldaţilor englezi în secolele XVIII-XIX.

{52} Linie de demarcaţie între patru state americane, Pennsylvania, Maryland, Delaware şi Virginia de Vest, trasată de Charles Mason şi Jeremiah Dixon între 1763 şi 1767. În timp a ajuns să desemneze simbolic graniţa culturală dintre Nord şi Sud.

{53} Şlagăr compus în 1912 de dirijorul evanghelist George Bernard (1873-1958).

{54} „True Love”, şlagăr compus de Cole Porter în 1956, a fost interpretat de Bing Crosby şi Grace Kelly în filmul muzical *High Society {Înalta societate).*

{55} Militant de culoare (1925-1996) care în anii 1960 a instruit populaţia neagră să se apere de raidurile nocturne ale KJu-Klux-Klanului, a contribuit la înfiinţarea grupării paramilitare Panterele Negre, iar după ani de exil a devenit consilier guvernamental pe probleme de politică externă.

{56} James Strom Thurmond (1902-2003), originar din Carolina de Sud, senator democrat înregimentat ulterior în Partidul Republican, politician de tristă amintire, notoriu pentru linia politică dură adoptată în privinţa problemelor rasiale.

{57} William Edward Burghardt Du Bois (1868-1963), personalitate marcantă a culturii afro-americane, militant pentru drepturile negrilor americani, istoric, sociolog, poet.

{58} Frantz Fanon (1925-1961), eseist şi psihanalist din Martinica, este şi autorul volumului *Becisnicii pământului*, care prezintă lupta dusă de poporul algerian pentru independenţă naţională.

{59} Eldridge Cleaver (1935-1998), lider al mişcării de emancipare a populaţiei de culoare din SUA, iniţial membru al grupării paramilitare Panterele Negre, este autorul culegerii de eseuri *Suflet pe gheaţă* (1968), scrise în timpul anilor de detenţie.

{60} A treia biografie semnată de Frederick Douglass (1818-1895), celebru militant de culoare pentru abolirea sclaviei, orator, editor şi om politic.

{61} William Lloyd Garrison (1805-1879), ziarist şi militant pentru abolirea sclaviei, unul dintre fondatorii Societăţii Americane Antisclavie.

{62} John Brown (1800-1859) a fost primul cetăţean american alb care a militat pentru abolirea sclaviei în SUA, fiind adeptul mijloacelor extreme de acţiune (crima, insurecţia etc.).

{63} William Lowndes Yancey (1814-1863), gazetar, orator, politician şi diplomat, a fost liderul mişcării secesioniste iniţiate de statele sudiste şi unul dintre cei mai îndârjiţi susţinători ai sclaviei.

{64} Robert Barnwell Rhett (1800-1876), politician

secesionist originar din Carolina de Sud.

{65} Charles Sumner (1811-1874), om politic originar din statul Massachusetts, avocat şi orator, militant împotriva sclaviei.

{66} Edmund Ruffin (1794-1865), fermier, proprietar de sclavi şi militar în armata sudistă, apărător fervent al autonomiei politice a fiecărui stat şi al sclaviei.

{67} Fort Sumter, fortificaţie situată în portul Charleston din statul Carolina de Sud, unde a avut loc prima confruntare din Războiul Civil american.

{68} Poreclă dată statelor sudiste participante la Războiul Civil din anii 1861-1865.

{69} Agenţie federală înfiinţată de Congresul SUA în martie 1865, pentru ajutorarea refugiaţilor de război şi a negrilor eliberaţi din sclavie.

{70} Samuel Jones Tilden (1814-1886), candidatul democrat la alegerile prezidenţiale din SUA din anul 1876, cele mai controversate alegeri din secolul al XIX-lea.

{71} Everett Mekinley Dirksen (1896-1969), politician american, reprezentant influent al Partidului Republican în Congresul şi Senatul SUA în anii ’60.

{72} Ho Şi Min (1890-1969), lider al revoluţiei vietnameze anticolonialiste, premier (între 1946 şi 1955) şi preşedinte (între 1946 şi 1969) al Republicii Democrate Vietnam (Vietnamul de Nord).

{73} Theodore Parker, preot unitarian şi filosof transcendentalist, susţinător al mişcării aboliţioniste.

{74} Actriţă americană de comedie (n. 1936), cunoscută publicului american mai ales din emisiunea de varietăţi *Laugh-In*, difuzată între 1968 şi 1973.

{75} Arthur Stanton Eric Johnson (n. 1929), actor american, coleg de distribuţie al lui Ruth Buzzi.

{76} Mescalină, un halucinogen puternic.

{77} Serial de televiziune difuzat pe canalul ABC între anii 1968 şi 1973.

{78} Aluzie la serialul TV de mare succes *Bewitched (Ce vrăji a mai făcut nevastă-mea),* cu Elisabeth Montgomery şi Dick

York în rolurile principale.

{79} Eugene Joseph McCarthy (1916-2005), candidat democrat la alegerile prezidenţiale din SUA din 1968, câştigate de republicanul Richard Nixon. McCarthy şi-a construit platforma electorală pe o poziţie pacifistă, cerând încetarea războiului din Vietnam.

{80} Cei Opt din Chicago (ulterior Cei Şapte) au fost acuzaţi de complot împotriva statului şi incitare la violenţă în urma demonstraţiilor violente care au avut loc la Chicago în anul 1968, cu ocazia Convenţiei Naţionale a Partidului Democrat

{81} Nume inventate: *Kennel* înseamnă în traducere literală „Coteţ de câini”, *Badbreath* – „Răsuflare puturoasă”, iar *Birdbrain* –. Minte de bibilică”.

{82} Pronunţie greşită a lui *Agnus Dei*, „mielul Domnului”, în limba latină.

{83} Reşedinţa lui George Wahington.

{84} Cuvântul englezesc pentru *font* este „pica”, de aici confuzia copilului de altădată între Pisa şi Pica.

{85} Hell’s Angels, una dintre cele patru mari bande rivale de pasionaţi ai motociclismului.